

T.C.

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

**TERCÜMÂN-I AHVÂL GAZETESİNİN 1-50 SAYILARININ
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ**

**TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF THE NUMBERS 1-50 OF
TERCÜMÂN-I AHVÂL NEWSPAPER**

BEYTULLAH OCAK

182004008

ORCID: 0000-0001-8801-8202

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. SEZÂİ BALCI

GİRESUN-2021

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 21/09/2021 tarihli toplantısında oluşturulan jüri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans / Doktora / Sanatta Yeterlilik öğrencisi Beytullah OCAK 'ın “*Tercümân-ı Ahvâl Gazetesinin 1-50 Sayılarını Transkripsiyon ve Değerlendirmesi*” başlıklı tezini incelemiş olup aday 27/09/2021 tarihinde, saat 13:00’da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Aday çalışma, sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmzası
Üye (Başkan)	Prof. Dr. İlhan EKİNCİ	
Üye (Dan)	Prof. Dr. Sezai BALCI	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Oktay KARAMAN	
Üye		
Üye		

ONAY

...../.../2021

Prof. Dr. Güven ÖZDEM

Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans / Doktora / Sanatta Yeterlilik tezi olarak sunduğum “*Tercümân-ı Ahvâl Gazetesinin 1-50 Sayılarını Transkripsiyon ve Değerlendirmesi*” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

27/09/2021

Beytullah OCAK

ÖN SÖZ

“*Tercümân-ı Ahvâl Gazetesinin 1-50 Sayılarının Transkripsiyon ve Değerlendirmesi*” adlı bu çalışmada amacım; Osmanlı Devleti’nde 1860-1866 yılları arasında Çapanzâde Agâh Efendi tarafından neşredilmiş olan *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesinin belirlediğimiz sayıları incelenerek; basın ve yayın araçlarının toplum üzerindeki yönlendirici etkileri hakkında çıkarımlarda bulunulmaya çalışılacaktır. Ortaya çıkan veriler ışığında basımevinin ve yayın faaliyetlerinin toplumların bilgiye kolay şekilde ulaşmasının, çağdaşlaşmanın ve aydınlanmanın ilerlemesi üzerine etkileri hakkında da değerlendirmelerde bulunulacaktır.

Tezin önemi ise; Gazeteler yayımlanmış olduğu zamanın bellekleridir. Bu nedenle tarihe bilgi veren önemli kaynaklardandır. *Tercümân-ı Ahvâl* ise Tanzimat döneminde toplum yararına yayımlanmış ilk fikir gazetesi olması nedeniyle önemli bir yere sahiptir. Ortaya çıktığı ilk günden, kapanışına kadar olan süreçte Osmanlı coğrafyasında yaşayan Müslüman, Türk toplumunun sesi olmuştur. Bu yönüyle *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesinin belirlediğimiz sayılarının transkripsiyon edilerek yayımlandığı döneme ışık tutması ve o dönemin düşünce ve sosyal hayatını ortaya çıkarması açısından bu dönem hakkında yapılacak tarih araştırmalarına kaynak olma niteliği taşımaktadır.

Bu tez çalışmamda beni yönlendiren, rehberlik eden ve yardımlarını esirgemeyen danışman hocam; Prof. Dr. Sezai BALCI’ya ve yine bu çalışmanın ortaya çıkış sürecinde yardımlarını esirgemeyen Dr. Öğretim Üyesi Oktay KARAMAN hocalarıma en kalbi duygularıyla teşekkür ederim. Ayrıca, eğitim-öğretim hayatım boyunca benden maddî ve manevî desteklerini esirgemeyen aileme ve arkadaşlarıma şükranlarımı sunarım.

II

ÖZET

“Tercümân-ı Ahvâl Gazetesinin 1-50 Sayılarının Transkripsiyon ve Değerlendirmesi” isimli bu tezde; Türk basın tarihine yeni bir kimlik kazandırmış olan Çapanzâde Agâh Efendi’nin 1860-1866 yılları arasında yayımlamış olduğu *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesi, toplumun yaşanan gelişmelerden haberdar olmasında önemli bir rol oynamıştır. Osmanlı coğrafyasında özgür basının temelini oluşturmuş, toplumu yönetenlerin sözcülüğünü yapmak yerine, halkı doğru ve gerçek haberler ile yönlendirmeyi temel gâye edinmiştir. *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesinin incelenmesiyle hem Tanzimat dönemi fikir gazeteciliği örneklenmeye hem de yayımlandığı dönemde yaşanan olayların gazeteye yansması ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Tercümân-ı Ahvâl, Agâh Efendi, Fikir Gazeteciliği*

III

ABSTRACT

The newspaper *Tercümân-ı Ahvâl*, published between 1860 and 1866 by Çapanzâde Agâh Efendi, who gave a new identity to the history of the Turkish press in this thesis named "*The Transcription and Evaluation of Issues 1-50 of the Tercüman-ı Ahval Newspaper*", plays an important role in keeping the society informed of the developments. Has played. It formed the basis of the free press in the Ottoman geography, and instead of acting as the spokesperson for those who govern the society, it aimed to guide the people with true and real news. By examining the newspaper *Tercüman-ı Ahval*, it has been tried to both exemplify the opinion journalism of the Tanzimat period and to reveal the reflection of the events that took place in the period when it was published.

Keywords: *Tercümân-ı Ahvâl, Agah Master, Opinion Journalism*

IV

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER	IV
KISALTMALAR	XIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ'NDE BASININ GELİŞİMİ

1.1.OSMANLI DEVLETİ'NDE BASIN VE YAYIN	3
1.2.TANZİMAT VE ISLAHAT DEVRİNDE BASIN	5

İKİNCİ BÖLÜM

TERCÜMÂN-I AHVÂL GAZETESİ

2.1. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> GAZETESİNİN YAYINLANMASI	7
2.2. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> GAZETESİNİN AMACI	9
2.3. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> GAZETESİNİN İÇERİĞİ	10
2.4. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> GAZETESİNİN TEKNİK ÖZELLİKLERİ	11
2.4.1. Ölçüler	11
2.4.2. Fiyat	11
2.4.3. Basımevi ve Dağıtım	12
2.5. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> GAZETESİNİN KADROSU	13
2.5.1. Çapanzâde Agâh Efendi 1830-1885	13
2.5.2. Şinasi ve Gazetenin Diğer Muharrirleri	14
2.6. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> GAZETESİNİN KAPANMASI	15

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TERCÜMÂN-I AHVÂL GAZETESİNİN METİN İNCELEMESİ

3.1. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> , NO: 1, 6 REBÎÜLAHİR-9 TEŞRİN-İ EVVEL 1277	14
3.1.1. MUKADDİME	14
3.1.2.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI	15
3.1.3.TAŞRA VUKUÂTI	19

3.1.4.HÂVÂDİS-İ HARİCİYE.....	24
3.1.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	29
3.2.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO: 2, 13 REBÎÜLAHİR-16 TEŞRİN-İ EVVEL 1277	30
3.2.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	30
3.2.2.TAŞRA VUKUÂTI	38
3.2.3.HAVÂDİS-İ HARİCİYE.....	41
3.2.4.İLÂNAT.....	47
3.2.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	48
3.3.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO: 3, 20 REBÎÜLAHİR-23 TEŞRİN-İ EVVEL 1277	49
3.3.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	49
3.3.2.TAŞRA VUKUÂTI	51
3.3.3.HAVÂDİS-İ HARİCİYE.....	55
3.3.4.İLÂNAT.....	62
3.3.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	62
3.4.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:4, 27 REBÎÜLAHİR-30 TEŞRİN-İ EVVEL 1277	63
3.4.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	63
3.4.2.TAŞRA VUKUÂTI	69
3.4.3.HAVÂDİS-İ HARİCİYE.....	72
3.4.4.(MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ)	79
3.5.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO: 5, 4 CUMÂDE'L EVVELİ-6 TEŞRİN-İ SÂNİ 1277	80
3.5.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	80
3.5.2.TAŞRA VUKUÂTI	84
3.5.3.HAVÂDİS-İ HARİCİYE.....	86
3.5.4.İLÂNAT.....	94
3.5.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	94
3.6.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO: 6, 12 CUMÂDE'L EVVELİ-13 TEŞRİN-İ SÂNİ 1277 ...	95
3.6.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	95
3.6.2.TAŞRA VUKUÂTI	97
3.6.3.HAVÂDİS-İ HARİCİYE.....	100
3.6.4.İLÂNAT.....	109
3.6.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	110
3.6.6.TEFRIKÂ.....	110
3.7.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO: 7, 19 CUMÂDE'L EVVELİ-20 TEŞRİN-İ SÂNİ 1277 .	114
3.7.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	114

3.7.2.TAŞRA VUKUÂTI	119
3.7.3.HÂVADİS-İ HÂRİCİYE	125
3.7.4.TEFRIKÂ	130
3.8.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO: 8, 26 CUMÂDE'L EVVELİ-27 TEŞRİN-İ SÂNİ 1277 ..	133
3.8.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	133
3.8.2.TAŞRA VUKUÂTI	136
3.8.3.HÂVADİS-İ HÂRİCİYE	139
3.8.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	141
3.9.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO: 9, 3 CUMÂDE'L AHİRE-4 KÂNUN-I EVVEL 1277 ...	142
3.9.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	142
3.9.2.TAŞRA VUKUÂTI	147
3.9.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	151
3.9.4.İLÂNAT.....	152
3.9.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	153
3.9.6.TEFRIKÂ	153
3.10.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO: 10, 10 CUMÂDE'L AHİRE-11 KÂNUN-I EVVEL 1277	157
3.10.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	157
3.10.2.TAŞRA VUKUÂTI	163
3.10.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	165
3.10.4.İLÂNAT.....	168
3.10.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	170
3.10.6.TEFRIKÂ	170
3.11.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:11, 17 CUMÂDE'L ÂHİRE-18 KÂNUN-I EVVEL 1277	174
3.11.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	174
3.11.2.TAŞRA VUKUÂTI	177
3.11.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	181
3.11.4.İLÂNAT.....	184
3.11.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	185
3.11.6.TEFRIKÂ	186
3.12.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:12, 24 CUMÂDE'L ÂHİRE-25 KÂNUN-I EVVEL 1277	189
3.12.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	189

VII

3.12.2.TAŞRA VUKUÂTI	196
3.12.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	199
3.12.4.İLÂNÂT	203
3.12.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	204
3.12.6.TEFRİKÂ	204
3.13.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:13, 2 RECEB – 1 KÂNUN-I SÂNİ 1277	208
3.13.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI	208
3.13.2.TAŞRA VUKUÂTI	214
3.13.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	219
3.13.4.İLÂNAT	223
3.13.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	224
3.13.6.TEFRİKÂ	224
3.14.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:14, 9 RECEB – 8 KÂNUN-I SÂNİ 1277	228
3.14.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI	228
3.14.2.TAŞRA VUKUÂTI	238
3.14.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	240
3.14.4.İLÂNAT	245
3.14.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	246
3.14.6.TEFRİKÂ	246
3.15.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:15, 16 RECEP-15 KANÛN-I SÂNİ 1277	250
3.15.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI	250
3.15.2.TAŞRA VUKUÂTI	256
3.15.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	258
3.15.4.İLÂNAT	262
3.15.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	263
3.15.6.TEFRİKÂ	264
3.16.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:16, 23 RECEB-22 KANÛN-I SÂNİ 1277	268
3.16.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI	268
3.16.2.TAŞRA VUKUÂTI	278
3.16.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	279
3.16.4.İLÂNAT	281
3.16.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	282
3.16.6.TEFRİKÂ	283
3.17.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:17, (SELH) RECEB -29 KÂNUN-I SÂNİ 1277	286

VIII

3.17.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	286
3.17.2.TAŞRA VUKUÂTI	292
3.17.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	297
3.17.4.İLÂNAT.....	302
3.17.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	303
3.18.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:18, 7 ŞABAN-6 ŞUBAT 1277.....	304
3.18.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	304
3.18.2.TAŞRA VUKUÂTI	313
3.18.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	320
3.18.4.İLÂNAT.....	322
3.18.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	323
3.19.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:19, 14 ŞABAN-12 ŞUBAT 1277.....	324
3.19.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	324
3.19.2.TAŞRA VUKUÂTI	331
3.19.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	337
3.19.4.İLÂNAT.....	339
3.19.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	342
3.20.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:20, 21 ŞABAN-19 ŞUBAT 1277.....	343
3.20.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	343
3.20.2.TAŞRA VUKUÂTI	353
3.20.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	355
3.20.4.İLÂNAT.....	359
3.20.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	361
3.21.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:21, 29 ŞABAN-26 ŞUBAT 1277.....	362
3.21.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	362
3.21.2.TAŞRA VUKUÂTI	367
3.21.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	370
3.21.4.İLÂNAT.....	379
3.21.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	380
3.22.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:22, 13 RAMAZAN-12 MART 1277.....	381
3.22.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	381
3.22.2.TAŞRA VUKUÂTI	387
3.22.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	392
3.22.4.İLÂNAT.....	397

IX

3.22.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	398
3.23.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:23, 20 RAMAZAN-19 MART 1277.....	399
3.23.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	399
3.23.2.TAŞRA VUKUÂTI	406
3.23.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	410
3.23.4.İLÂNAT.....	415
3.23.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	416
3.24.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:24, YEVM-İ ÂREFE-29 MART 1277.....	417
3.24.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	417
3.24.2.TAŞRA VUKUÂTI	428
3.24.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	432
3.24.4.İLÂNAT.....	433
3.24.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	434
3.25.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:25, 11 ŞEVVÂL 1277.....	435
3.25.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI.....	435
3.25.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	441
3.25.3.İLÂNAT.....	442
3.25.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	443
3.26.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:26, 13 ŞEVVÂL 1277.....	444
3.26.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	444
3.26.2.İLÂNAT.....	448
3.26.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ.....	449
3.27.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:27, 15 ŞEVVÂL 1277.....	450
3.27.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	450
3.27.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	452
3.27.3.İLÂNAT.....	453
3.27.4.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ.....	454
3.28.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:28, 17 ŞEVVÂL 1277.....	455
3.28.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	455
3.28.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	457
3.28.3.İLÂNAT.....	459
3.28.4.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ.....	460
3.29.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:29, 20 ŞEVVÂL 1277.....	461
3.29.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	461

3.29.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	467
3.29.3.İLÂNAT.....	468
3.29.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	469
3.30.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:30, 22 ŞEVVÂL 1277.....	470
3.30.1.(Politika-i Zamaniye Dair Bir Bend-i Mahsûsdur).....	470
3.30.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	476
3.31.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:31, 25 ŞEVVÂL 1277.....	478
3.31.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	478
3.31.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	484
3.31.3.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	486
3.32.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:32, 27 ŞEVVÂL 1277.....	487
3.32.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	487
3.32.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	492
3.32.3.İLÂNAT.....	494
3.32.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	495
3.33.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:33, 29 ŞEVVÂL 1277.....	496
3.33.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	496
3.33.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	499
3.33.3.İLÂNAT.....	503
3.33.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	503
3.34.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:34, 2 Zİ'L-KÂ'DE 1277.....	504
3.34.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	504
3.34.2.İLÂNAT.....	511
3.34.3.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	511
3.35.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:35, 4 Zİ'L-KÂ'DE 1277.....	512
3.35.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	512
3.35.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	514
3.35.3.İLÂNAT.....	515
3.35.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	517
3.36.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:36, 6 Zİ'L-KÂ'DE 1277.....	518
3.36.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	518
3.36.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	521
3.36.3.İLÂNAT.....	523
3.36.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	524

3.37. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> , NO:37, 9 Zİ'L-KÂ'DE 1277	525
3.37.1. HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE	525
3.37.2. HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	529
3.37.3. İLÂNAT	531
3.37.4. MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	532
3.38. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> , NO:38, 11 Zİ'L-KÂ'DE 1277	533
3.38.1. HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE	533
3.38.2. HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	536
3.38.3. İLÂNAT	540
3.38.4. MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	541
3.39. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> , NO:39, 13 Zİ'L-KÂ'DE 1277	542
3.39.1. HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE	542
3.39.2. HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	547
3.39.3. İLÂNAT	549
3.39.4. MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	550
3.40. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> , NO:40, 16 Zİ'L-KÂ'DE 1277	551
3.40.1. HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE	551
3.40.2. HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	556
3.40.3. İLÂNAT	558
3.40.4. MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	559
3.41. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> , NO:41, 18 Zİ'L-KÂ'DE 1277	560
3.41.1. HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE	560
3.41.2. MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	567
3.42. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> , NO:42, 20 Zİ'L-KÂ'DE 1277	568
3.42.1. HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE	568
3.42.2. MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	575
3.43. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> , NO:43, 23 Zİ'L-KÂ'DE 1277	576
3.43.1. HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE	576
3.43.2. HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE	581
3.43.3. İLÂNAT	582
3.43.4. MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ	583
3.44. <i>TERCÜMÂN-I AHVÂL</i> , NO:44, 8 Zİ'L-HİCCE 1277	584
3.44.1. HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE	584
3.44.2. İLÂNAT	590

3.44.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ.....	591
3.45.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:45, 12 Zİ'L-HİCCE 1277.....	592
3.45.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	592
3.45.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	599
3.45.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ.....	601
3.46.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:46, 19 Zİ'L-HİCCE 1277.....	602
3.46.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	602
3.46.2.İLÂNAT.....	609
3.46.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ.....	610
3.47.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:47, 22 Zİ'L-HİCCE 1277.....	611
3.47.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	611
3.47.2.İLÂNAT.....	618
3.47.3.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ.....	619
3.48.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:48, 24 Zİ'L-HİCCE 1277.....	620
3.48.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	620
3.48.2.İLÂNAT.....	626
3.48.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ.....	627
3.49.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:49, 29 Zİ'L-HİCCE 1277.....	628
3.49.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	628
3.49.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE.....	637
3.49.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ.....	638
3.50.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:50, GURRE-İ MUHARREM 1278.....	639
3.50.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE.....	639
3.50.2.İLÂNAT.....	647
3.50.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ.....	648
SONUÇ	651
KAYNAKÇA	653
EKLER	655
Ek 1: 22 Ekim 1860 Tarihli <i>Tercümân-ı Ahvâl</i> 'in İlk Sayısı.....	656
Ek 2: Çapanzâde Agâh Efendi (1832-1835).....	657
Ek 3: Şinâsi Efendi (1826-1871).....	658
ÖZGEÇMİŞ	659

KISALTMALAR

a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makale
a.g.t.	: adı geçen tez
A.Ü.	: Atatürk Üniversitesi
C.	: Cilt
H.D.	: Havâdis-i Dâhiliye
H.H.	: Havâdis-i Hâriciye
İ.Ü.İ.F.	: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi
s.	: sayfa
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TAED	: <i>Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi</i>
Yay.	: Yayınları

GİRİŞ

Basın ve yayın hareketlerinin tarihsel süreç içerisinde ilerlemesinin tetkik edilmesinde, yazının bulunmasıyla ortaya çıkan tarihsel dönemlerin başlangıç noktası olarak kabul edilmesi bir gerekliliktir. Bu tarihsel dönemler ise geçmişten bugüne dek dört temel döneme ayrılmakta ve bu dönemlerin herbiri çağ olarak nitelenmektedir. İlk, Orta, Yeni ve Yakınçağ olarak karşımıza çıkan bu dönemlerde yaşayan insan toplumlarının mevcudiyetlerini ve faaliyetlerini bize öğreten en önemli malzemeler ise tarihe bilgi veren ve kaynaklık eden yazılı vesikalardır. Bu sebeple geçmişin dile getirilmesinde ve gerçeğin ortaya çıkarılmasında en önemli araç yazı olmuştur. Daha sonra insan zekâsının bir ürünü olan matbaa (basımevi) yazılanların çoğaltılmasını ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlamış, bu suretle de yazı ve matbaa, çağdaş medeniyetlerin gerçek kurucuları olma özelliğini kazanmışlardır.¹

Basım ürünleri ise belirli vâkitlerde neşredilip her türlü bilgi ve düşüncüyü topluma tebliğ eden yayın ürünleridir. Genellikle günlük olarak neşredilen basım ürünleri gazetelerdir. Haftalık, on beş günlük veya aylık olarak yayımlanan basım ürünlerine ise dergi denilmektedir.² Gazeteler, şimdiki zamanın kronikleri olması açısından büyük öneme haizdir. Toplumların siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik hareketlerinin incelenmesinde tarih araştırmalarına kaynaklık eden önemli eserlerdir. Yönetilenler, yönetenlere karşı seslerini ancak basın yoluyla duyurabilmişlerdir. Çünkü basın haberleşme ve iletişim araç gereçlerinin en eskisi ve en etkili olanıdır. İnsan zekâsının ürünü olan matbaanın 1440'larda Avrupa'da gelişim göstermesi ve hızla bütün kıtaya yayılması basın ve yayın faaliyetlerinin Avrupa'da hızlı bir ilerleme kaydetmesine sebep olmuştur. Fakat Osmanlı Devleti'ne ise matbaacılık teknolojisinin Avrupa'ya göre daha geç gelmesi basın ve yayın faaliyetlerini olumsuz manada etkilemiştir. Basının gelişim göstermesi demokratik rejimlerde daha hızlı olmuştur. Çünkü demokrasi ile yönetilen devletlerde "basın özgürlüğü" anayasanın teminatı altına alınmıştır.

¹ M. Nuri İnuğur, **Basın ve Yayın Tarihi**, Der Yay., (5. Baskı), İstanbul 2005, s. 14.

² İnuğur, **a.g.e.**, s. 19.

Otoriter rejimlerde ise gazete yönetenlerin sözcüsü olarak görülmektedir. Bu bağlamda Osmanlı coğrafyasında neşredilen gazeteler, ilk süreçte çoğunlukla devletin güdümünde olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya konulmasındaki amaç; kaynak olarak kullandığımız araştırma ve inceleme eserleri taranarak Osmanlı coğrafyasında basın ve yayın faaliyetlerinin gelişimi ve 1860-1866 yılları arasında yayınlanmış olan *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesinin Osmanlı toplumu üzerindeki etkisini, basımevi, basın ve yayın faaliyetlerinin toplumun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi açısından önemini ortaya koymaktır.

Belirtilen bu amaca ulaşmak için kaynakçada yer verdiğimiz araştırma ve inceleme eserlerini dikkatlice tarandı ve çalışmanın asıl konusu olan basın ve yayın faaliyetlerinin gelişimi ve *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesinin siyasi, sosyal, kültürel etkileri derinlemesine analiz edildi. Tezin birinci bölümünde; konu hakkında yayınlanmış kitap, makale ve tez çalışmalarına yönelik kaynak taraması yapılarak elde edilen bilgiler ışığında Osmanlı coğrafyasında basın ve yayın faaliyetlerinin gelişimi incelenmeye çalışılacaktır. İkinci bölümde ise; *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesinin tanıtımı yapıldı. Üçüncü bölümde ise; 1860-1866 yılları arasında 792 sayı yayınlanmış olan *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesinin ilk 50 sayısında neşredilmiş olan; *Havâdis-i Dâhiliye*, *Havâdis-i Hâriciye*, *Tefrikâ*, *İlânât* ve *Meskûkât* bölümlerinde yer alan Osmanlı Türkçesi yazıların çevirisi yapılarak bu yazıların Osmanlı toplumu üzerindeki etkisini, basımevi, basın ve yayın faaliyetlerinin toplumun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi açısından önemi ortaya koyulmaya çalışılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ'NDE BASININ GELİŞİMİ

1.1.OSMANLI DEVLETİ'NDE BASIN VE YAYIN

Gazetenin öncüsü olarak Avrupa'da 1450'lerde "Haber yaprakları" ortaya çıkmış, XVII. yüzyılın başlarında "sürelî (muntazam) yayın" ki genelde "Gazete" adı ile anılmıştır ve 1660 yılında ise ilk günlük yayın ortaya çıkmıştır. Bu gelişmenin meydana gelmesinde ana unsur 1440'lı yıllarda Avrupa'da ortaya çıkan ve hızla bütün Avrupa coğrafyasına yayılan basımevi yani matbaa önemli rol oynamıştır. Osmanlı Devleti'nde ise bir "Haber yaprağı" dönemi hâsıl olmamış, ilk gazeteler 1820'li yıllarda ortaya çıkmıştır.³ Bu durumun ortaya çıkmasındaki en temel etken Osmanlı'da matbaanın, Avrupa'ya nazaran daha ileriki tarihlerde özümsemiş olmasıdır. Basımevinin yani matbaanın kullanımının hızla yaygınlaşması insanların, toplumların ve devletlerin düşünce dünyalarının zenginleşmesini sağlamış, aydınlanma ve modernleşmenin gelişim göstermesinde en büyük etken olmuştur. Çünkü matbaanın kullanılmaya başlanmasıyla insanların bilgiye ulaşması kolaylaşmıştır. Avrupa'yı V-XIV. yüzyıllar arasında gerici bir yapı içine sıkıştıran "Orta Çağın karanlığından kurtaran ve Rönesans'ı arkasından da Reformu (Dinde yenileşme)'yi başarıya ulaştıran unsurların başında basımevi ve ürünleri geliyordu.⁴ Osmanlı coğrafyasında ise İlk matbaa 1493 yılında Haham Gerson tarafından kurulmuştur.⁵ Daha sonraki dönemde ise, Ermeniler 1567 yılında, Lübnan'da Marunîler 1610 yılında ve Rumlar da 1627 yılında basımevleri açmışlardır.⁶

Osmanlı coğrafyasına ilk basımevini kazandıranlar; Yahudiler, Ermeniler ve Rumlar olmuşlardır. Fakat ilk Türk matbaası III. Ahmet döneminde kurulmuştur. Bu dönemde matbaacılık tekniğinin Osmanlı'ya gelişinde yardımları dokunan en önemli kişilerden birisi de Nevşehirli Damat İbrahim Paşadır. Vezir-i Azam İbrahim Paşa önce padişah III. Ahmet'i ikna etmek, sonra da ulema sınıfını bu işe inandırmak gerektiğini anlamıştı. Çünkü; ulema, *gâvur icadı* olan matbaanın İslam

³ Orhan Koloğlu, **Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi**, Pozitif Yay., İstanbul 2006, s. 11.

⁴ Koloğlu, **a.g.e.**, s. 12.

⁵ İnuğur, **a.g.e.**, s. 151.

⁶ Orhan Koloğlu, **Osmanlı Döneminde Basın Teknikleri ve Araçları**, İ.Ü.İ.F. Yay., İstanbul 2010, s. 2.

memleketlerinde ne aradığını sorgulamakta ve makineler vasıtasıyla *Kur'an-ı Kerim'in* basılmasına karşı çıkmaktaydılar. Ayrıca bunun dışında el ile kitap yazan binlerce sanatçı vardı ve matbaanın gelmesi bu sanatçılar içinde olumsuz bir gelişme olmuştur. Fakat diğer alanlarda da ıslahat girişimlerinde bulunan Damat İbrahim Paşa matbaanın Osmanlı toplumu için bir gereklilik olduğunun farkında olması nedeniyle matbaacılık tekniğinin Osmanlı coğrafyasına girmesine rıza göstermiştir. Böylece matbaa gibi toplumu bilinçlendirecek bir tesisin Osmanlı'ya gelmesi muazzam bir yenilik olmuştur.⁷

Özetle; yayın hareketlerinin başlangıcı olarak Osmanlı Devleti'ne basımevinin gelişi padişah III. Ahmet döneminde, Vezir-i Azâm Damat İbrahim Paşa'nın teşvikleriyle, Yirmi sekiz Çelebizâde Sait Mehmet ve “Basmacı” lakabı ile anılan Macar asıllı bir devşirme olan İbrahim Müteferrika tarafından 1727 yılında kurulmuştur. Fakat kurulan bu matbaa da 1831 yılına kadar kitap haricinde bir şey basılmamıştır. Avrupa'da ise; kapitalist ekonomiye geçiş döneminde yaygınlaşan basımevleri, onların kendilerine destek bulma aracı olarak ortaya çıkmış ve gazeteciliğinde sistematik bir düzene ulaşmasını sağlamıştır.⁸

Ancak Osmanlı Devleti'nde bu durum farklılık göstermektedir. Kapitalizmin Osmanlı'ya geç ulaşmış olması basın hayatına da yansımıştır. Osmanlı idaresi XVIII. yüzyılın ortasından beri Avrupa'da neşredilen gazetelerin varlığından haberdar idi fakat bu gazetelere ilgisi sadece siyasal açıdandı.

⁷ Enver B. Şapolyo, *Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönü ile Basın*, Güven Matbaası, Ankara 1971, s. 28-29

⁸ Gamze Ertuğrul, *Osmanlı Basınında Tercümân-ı Ahvâl'in Yeri ve Önemi (1861-1866)*, (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2016, s. 15.

1.2.TANZİMAT VE ISLAHAT DEVRİNDE BASIN

XIX. yüzyılın başlarında Osmanlı coğrafyasında hem basımevi hem de basın açısından yeniden bir canlanmanın hissedildiği dönemdir. Öncelikle 1819-1820 yıllarında Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın telkinleriyle Bulak Matbaasının kurulması ve 1822 de ilk eserlerini ortaya koyması olayı göze çarpmaktadır. Ortaya konan bu eserlerin yarısından fazlası Türkçe geri kalan kısmı ise Arapça idi. Bu eserler İstanbul'da da ilgi görünce, İstanbul'da bulunan matbaanın da faaliyete geçirilmesi için çalışmalar yapılmaya başlandı. 1815 yılında Napoleon savaşlarının sona ermesi Akdeniz'de ticaretin gelişmesini sağladı ve İzmir büyük bir ilerleme kaydetti. Marsilya, İtalya ve İngiliz limanları ile yakın ilişkide bir tüccar grubu belirdi ve karşılıklı haber ihtiyacı da son derece önem kazandı. Bunun sonucunda 24 Mart 1821'de Charles Tricon'un kurduğu Fransızca *Le Spectatour Oriental (Doğulu Seyirci)* isimli gazete piyasaya çıktı.⁹ İçeriği ve yapısı Avrupa gazeteleri ayarında olduğu için ilgi ile karşılandı. Asıl amacı ticaret ve kültür olmasına rağmen çıktıktan bir ay sonra Yunan isyanının baş göstermesi ile hiç ummadığı şekilde tamamen siyasal bir kişiliğe bürünmek zorunda kaldı.¹⁰

Gazete ilk olarak, Fransız ihtilalinden aldığı esinle Yunanlıları destekleyince hem İzmirli tüccar müşterilerinin hem de Osmanlı hükümetinin olumsuz düşüncelerini üzerine çekti. Bu sebeple önce politikasını daha sonra da sahibini değiştirmek zorunda kalmıştır. *Le Spectatour Oriental* gazetesinde, yazarlık ile başlayıp sonra sahipliğini de alan Fransız Avukat Alexander Blaque (Blak Bey) hem bu gazetede hem de daha sonra 1828 yılında neşrettiği *Le Courier Smyrne (İzmir'in Habercisi)* gazetesinde de yoğun bir Osmanlı yanlısı kampanya yürüttü.¹¹ Yine 1828 yılında Mısır'da Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından Türkçe ve Arapça “el Vekâ-i- ül Mısıriyye” adlı gazete neşredilmiştir. Bu gazete sayesinde II. Mahmut basının değerini takdir ederek gazetenin devlet menfaatleri için gerekliliği kanaatine varmış ve Avrupa'ya Türk haklarını anlatmak maksadıyla Fransızca bir gazete çıkarılmasına karar vererek bu gazeteyi çıkarması için Edward Blak' i memur tayin etti. Bu gazete (Hicri) 1246 ve

⁹ Koloğlu, a.g.e., s. 22.

¹⁰ Koloğlu, a.g.e., s. 22.

¹¹ Koloğlu, a.g.e., s. 22.

(Miladi) 1831 yılında “*Monitör Ottoman*” adı ile İzmir'de yayınlandı. İşte Osmanlı'da çıkan ilk gazete budur fakat dili Fransızca'dır.¹²

Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından Mısır'da, *Vekâyi-i Mısriyye* gazetesinin çıkarılmasından sonra II. Mahmut tarafından ilk resmî gazete olma hüviyeti taşıyan *Takvim-i Vekâyi* gazetesi çıkarılmıştır. *Takvimi Vekâyi* gazetesi hicri (25 Cemaziyel Evvel/1247), miladi 1 Kasım 1831 tarihinde çıkarılan ilk Türkçe gazete olmuştur. Bu teşebbüs Türk basınının ilk zaferidir.¹³ Daha sonraki dönemde ise *Takvimi Vekâyi*'nin yayınlanmasından dokuz yıl sonra Türk basın tarihinin yarı resmi ilk Türkçe gazetesi olan *Ceride-i Havâdis* 1840 yılında William Churchill tarafından neşredilmiştir. Bu gazete kendisini hükümetin yayın organı olarak görmüş ve yayın politikasını da bu yönde oluşturmuştur. İşte bu gazeteler Osmanlı coğrafyasında çıkarılan ilk gazeteler olma özelliğini taşır.¹⁴

Bu dönemde kitap neşrinin gazete neşrine göre daha az olduğu, kitap ile karşılaştırıldığında ise doğal olarak gazete yayınının çok daha fazla olduğu bir dönemdir. Yani topluma kitaptan çok gazete ulaşıyordu. Osmanlı'da basımevi ve basının aynı anda başlamış olmasının önemi; Türk ve İslam toplumlarının batının yaşamış olduğu 400 yıllık basılmış kitap kültürünü sindirmeden gazete kültürü ile tanışmış olmalarından kaynaklanmaktadır. Önceliğin gazete olması, benimsenmek istenen yeni batı kültürünün çok önemli bir ögesinin ters yönde işlemesi sonucunu doğurmuştur.¹⁵

¹² Şapolyo, **a.g.e.**, s. 99-100.

¹³ Şapolyo, **a.g.e.**, s. 100-102.

¹⁴ Şapolyo, **a.g.e.**, s. 107-108.

¹⁵ Koloğlu, **a.g.e.**, s. 24-25.

İKİNCİ BÖLÜM

TERCÜMÂN-I AHVÂL GAZETESİ

2.1. TERCÜMÂN-I AHVÂL GAZETESİNİN YAYINLANMASI

Tercümân-ı Ahvâl gazetesinin yayın hayatına başladığı yıllar devletin siyasi yaşantısında önemli vakaların meydana geldiği bir evredir. XVIII. yüzyılın başından itibaren yenileşme ve çağdaşlaşma akımının baş gösterdiği Osmanlı Devleti'nde idari, sosyal, askeri ve ekonomik alanlarda bir dizi ıslahat faaliyetleri gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. 1839 yılında Tanzimat ilan edilmiş halka sosyal haklar tanınmış ve Hristiyan azınlıklar da yeni haklara sahip olmuşlardır. Bu dönemde Osmanlı sınırları içerisinde bulunan Balkan ulusları isyan faaliyetleri yürütmeye başlamışlar arkasından Ruslar ile 1853-1856 yılları arasında Kırım Harbi'ne girilmiştir. Azınlıkların ayrılıkçı faaliyette bulunmalarının önüne geçmek adına Kırım Harbi'nin son zamanlarına doğru hazırlanan Islahat Fermanı, Osmanlı Devleti sınırları içerisinde Müslüman olmayan azınlıklara verilen imtiyazlar bakımından büyük önem taşımıştır. İşte Ağâh Efendi bu siyasi olayları halka haber vermek, bilinçlendirmek ve kamuoyu oluşturmak için Türk unsurunun da kendi özgün savunucusu olması zorunluluğunu anlamış ve *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesini çıkarmıştır. *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesini Osmanlı Devleti sınırları içerisinde bir Türk vatandaşının çıkarmış olduğu ilk özel Türkçe gazetedir. Çapanzâde Ağâh Efendi tarafından İstanbul'da Hicri (*) 1277-1282, Miladi 1860-1866 yılları arasında 792 sayı yayımlanmıştır.¹⁶

Tercümân-ı Ahvâl gazetesini Osmanlı topraklarında çıkarılan ilk resmî Türkçe gazete olan *Takvim-i Vekâyi* 'den 30 ve William Churchill 'in yarı resmî gazetesini *Ceride-i Havâdis* 'ten 20 yıl sonra 21 Ekim 1860 yılında yayın hayatına başlamış ve devletin hazine yardımı olmadan, özel teşebbüs tarafından çıkarılan ilk Türk gazetesini olmuştur. Bu yönüyle Türk basın tarihinde yeni bir dönemin başlangıcı sayılmaktadır.¹⁷

(*) Çalışmamızda yer alan hicri tarihlerin çevrilmesinde; TTK'nın Tarih Çevirme Klavuzu kullanılmıştır.

¹⁶ Hamza Çakır, "Tercüman-ı Ahval", **TDV İslam Ansiklopedisi**, C. 40, TDV Yay., İstanbul 2011, s. 495-497.

¹⁷ İnuğur, **a.g.e.**, s. 185.

Agâh Efendi, *Tercümân-ı Ahvâl*'i yayınlamak için Meclis-i Mâarife verdiği izin dilekçesinde Osmanlı coğrafyasında bulunan yerli ve yabancı halkların Türkçe, Arapça ve farklı lisanlarda gazete yayınladığını kendisinin de bütün gelir ve giderleri şahsına ait olmak üzere Türkçe bir gazete çıkartmak istediğini bildirmiştir. Meclis-i Mâarif tarafından hazırlanan izin raporunda Osmanlı devleti “bende”-lerinden bir kişinin gazete neşretmeye istekli olmasının takdire şâyân olduğu ve gazetenin yayınlanmasında bir sakınca görülmediği bildirilmiştir.¹⁸

Dönemin koşulları dikkate alındığında devlet hazinesinden yardım almadan yayın hayatını idame ettirmek gayesi tamamen devletten bağımsız bir yayın hayatını güttükleri anlaşılmaktadır. Fakat Osmanlı idaresinin, gazetenin çıkarılması için vermiş olduğu izinde kendi başına buyruk bir yayını düşünmediğini göz önüne sermekte idi.

¹⁸ Çakır, a.g.m., s. 495.

2.2. *TERCÜMÂN-I AHVÂL* GAZETESİNİN AMACI

Demokrasilerin doğmasında rol oynayan en önemli unsurlardan birisi de gazetelerdir. İşte Agâh Efendi de bir halk gazetesinin başındadır. Onun neşrettiği gazete ne devletin resmî yayın organı ne de O, Osmanlı'da yaşayan bir yabancısıdır. Onun çıkarmış olduğu gazete tümüyle millîdir.¹⁹ *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesi devlet hazinesinden destek alan ve yarı resmî gazete olan *Ceride-i Havâdis*'e rakip olarak yayınlanmıştır.

Tercümân-ı Ahvâl gazetesinin amacını ve yayın politikasını açıklayan “*Mukaddime*” de Şinasi tarafından kaleme alınmıştır. Bu suretle Türk basın tarihinde imzalı başyazı kültürünü ilk başlatan gazete *Tercümân-ı Ahvâl* olmuştur. Şinasi Mukaddimesinde bir fikir ve münakaşa gazetesi neşretmek gayesinde bulunduklarını söyleyerek muasır memleketlerin gazetelerini örnek göstermiştir. Halkı bilgilendirmek amacı ile iç ve dış vakıaların yanında, toplumun tüm kesiminin anlayacağı dilde eğitici ve faydalı yazılara da yer vereceğini belirtmiştir.²⁰

Şinasi yazısının son kısmında;

“*Değil mi Tanrı'nın İhsanı Aklü Kalbü Lisan*

Bu Lütü Etmelidir Fikrü Şükrü Zikri İnsan”

Mısralarıyla kişilerin kendi fikir ve yorumlarını açığa çıkarması gerektiğini savunmuştur. Türk toplumunun “Akılcılık Bildirgesi” sayılacak bu sunuş yazısı açıkça efkâr-ı umûmiyeyi yönlendirici etkisini vurguladığı cihetle düşünce tarihimizde çok önemli bir dönüşümü belirler. Ayrıca halkın anlayabileceği bir dil kullanımı teziyle de seçilmişlere yönelik olmadığını gözler önüne sermektedir.²¹

¹⁹ Şapolyo, **a.g.e.**, s. 116

²⁰ “*Mukâddime*”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebûlâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.; Çakır, **a.g.m.**, s. 496.

²¹ “*Mukâddime*”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebûlâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

2.3. *TERCÜMÂN-I AHVÂL* GAZETESİNİN İÇERİĞİ

Tercümân-ı Ahvâl gazetesinin kendisinden daha önce çıkan gazetelerden çok farklı bir anlayışla yayın hayatına girmesi kuşkusuz “Yeni Osmanlılar” Cemiyeti’ne ait düşüncelerin yayın organı olmasından kaynaklanmaktadır.²² Bu gazete de insanların fikir ve yorumlarını açığa çıkarma hürriyetleri, düşünce münakaşaları, devletin bozulmuş yapısı, mâarif düzenindeki aksaklıklar ve ülkenin ekonomik problemleri gibi mevzular ele alınmıştır. *Tercümân-ı Ahvâl*’ in diğer gazetelere göre daha fazla ilgi ve alakaya tabi olması şüphesiz hem dil hem de muhteva bakımından geniş toplulukların beklentisine cevap vermesinden kaynaklanıyordu. Resmî görüşün dışındaki mevzulara değmesi, toplumun sıkıntılarını açığa vurması bu ilgiyi arttıran nedenlerin başında geliyordu.²³

Gazetede iç ve dış haberlerin yanı sıra resmî haberlere, hatt-ı hümayûnlara, bildirilere, tüzüklere, anlaşmalara da yer verilmiş piyasa ve borsa haberleri, fiyat listeleri, çeşitli çeviriler ve mali mevzularda araştırma yazıları mühim yer tutmaktadır. Yine bu gazete ilklerin öncüsü olmuştur. Basın tarihimizde ilk tefrikâ *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesinde neşredilmiştir. Şinasi'nin “*Şair Evlenmesi*” adlı manzum (şiir türü) oyunuyla gazetenin ikinci sayısından başlayarak tefrika edilmiştir.²⁴

Ceride-i Havâdis gazetesi, *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesinin yayınlanmasını hiç iyi karşılamamış ve bu iki gazete arasında türlü sebeplerle sık sık münakaşalar meydana gelmiştir. Fakat *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesi bu gazete karşısında sürekliliğini sağlayamamış ve yayın hayatından çekilmiştir.²⁵ Bu gazete opinyon yani bir fikir gazetesi olarak kamuoyuna hitap etmektedir. Ağâh Efendi para kazanmak kaygısı ile haber gazeteciliği yapmamış halkı bilinçlendirmek amacıyla çıktığı bu yolda gazetesinin hem emekçisi hem de patronu olmuştur. Türk gazeteciliğine millî bir şuur kazandırmış ve gazetecilerin “Piri” sıfatını kazanmıştır.²⁶

²² Çakır, a.g.m., s. 496.

²³ Koloğlu, a.g.e., s. 45.

²⁴ Hıfzı Topuz, II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi, Remzi Kitabevi, (7. Basım), İstanbul 2016, s.

²⁵ Topuz, a.g.e., s. 19.

²⁶ Şapolyo, a.g.e., s. 116.

2.4. *TERCÜMÂN-İ AHVÂL* GAZETESİNİN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

2.4.1. Ölçüler

Tercümân-ı Ahvâl gazetesi ilk çıktığında 40 x 55 boyutunda sadece pazar günleri yayınlanmıştır. 25. sayısından itibaren boyutu küçültülerek 20,5 x 31 cm haftada 3 gün yayınlanmaya başlamış daha sonra haftada 5 ve 740. sayısından sonra sadece cuma günleri hariç her gün yayınlanmıştır.²⁷ Gazetede yazı şekilleri dönemin ünlü Hattâtı Yeserizâde hattının harflere aktarılması ile yapılmıştır ki Ebuzziya Tevfik bunun gazeteye ihtişam ve okunaklı bir düzen sağladığını belirtmiştir. Hatta daha sonra bu harfler Ermeni Mürettibi Malik ile Londra'ya getirilmiş ve Ali Suavi'nin “Muhbir” 1867-68 gazetesi ve sonrasında “Hürriyet” 1868-70 gazetesinde kullanılmıştır.²⁸

2.4.2. Fiyat

22 Ekim 1860 yılında çıkan gazetenin tek nüsha fiyatı 3,5 kuruş olarak belirlenmiştir. Gazetenin bir yıllık aboneliği İstanbul için 150 kuruş, altı aylık bedeli 80 kuruştur. 25. sayıdan sonra gazetenin boyutunun küçültülmesi ile nüsha bedeli 1 kuruşa düşürülmüştür.

Reklam gelirleri ise ilanlara bağlıdır ve bir satır ilanın fiyatı 3 kuruştur. Taşra'da ise İstanbul'dan 40 saat uzak olan yerlerde bir yıllığı 174 kuruş, altı aylığı 92 kuruştur. İstanbul'a olan uzaklık arttıkça gazetenin bedelinde de artış olmuştur.²⁹

²⁷ Çakır, **a.g.m.**, s. 496.

²⁸ Ertuğrul, **a.g.t.**, s. 29.

²⁹ Ertuğrul, **a.g.t.**, s. 30.

2.4.3. Basımevi ve Dağıtımı

Tercümân-ı Ahvâl gazetesi Bahçekapı olarak bilinen semtteki Şekerci Hacı Bekir'in dükkânının karşısında bulunan eski hanın üst katında el tezgâhı ile basılıyordu. Agâh Efendi'nin matbaası 5 odalı idi. Birinde el tezgâhı diğer odada mürettiphane bulunur kalan odalarda ise muharrirler yazı yazarlardı. Mürettepler çoğunlukla sarıklı hocalardan ibaretti. Çünkü halk arasında okuma-yazma bilen çok az olduğundan okuma bilen işçi yoktu.³⁰ Gazetenin dağıtımına gelince daha ülkede dağıtım örgütü kurulmadığından gazete çok zor şartlar altında dağıtılıyordu. Gazete sadece bir yerde basımevinin bulunduğu hanın altındaki tütüncü ve tömbekici Hasan Ağa'nın dükkânında satılıyordu.³¹

³⁰ Şapolyo, **a.g.e.**, s. 118.

³¹ Topuz, **a.g.e.**, s. 20.

2.5. *TERCÜMÂN-İ AHVÂL* GAZETESİNİN KADROSU

2.5.1. Çapanzâde Agâh Efendi 1830-1885

Agâh Efendi 1832 yılında İstanbul Sarıyer'de doğmuştur. Babası Yozgatlı Çapanzâde Ömer Hulûsi Efendi'dir. İlk tahsilinden sonra 1842 yılında Galatasaray Tıbbiye-i Şahane-i Adliyesi'nin hazırlık sınıfına girdi.³² Agâh Efendi bu okulda Fransızca öğrenmiştir. 1849 yılında öğrenimini yarıda bırakarak Bâbiâli, Tercüme Odasına girmiş Paris elçiliğine tayin edilen Rifât Veliyüddin Paşa'nın maiyet kâtibi olarak 1852 yılında Paris'e gitmiştir.³³

Bir süre Baş mütercimlik görevinde bulunduktan sonra bu görevden istifâ ederek 1857 yılında Mostar'da, Mutasarrıf Vekili olmuştur. Daha sonra İstanbul'a gelerek Şinasi ile birlikte 22 Ekim 1860 yılında *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesini çıkarmaya başlamıştır. Agâh Efendi Avrupa'da bulunduğu süre zarfında Osmanlı Devleti'nin gerilemekte olduğu kanaatine varmıştır. Bu dönemde padişah olan Sultan Abdülaziz otoriter bir şekilde memleketi yönetmekteydi ve henüz Osmanlı Devleti'nin anayasası dahi yoktu. Agâh Efendi gibi memleketin aydın fikirli gençleri Meşrutiyet idaresini kurmak amacıyla 1865 yılında "Yeni Osmanlılar" adı ile bir cemiyet kurmuşlardır. Bunlara ilerleyen süreçte "Jön Türkler" adı verilmiştir.³⁴ Agâh Efendi bir taraftan gazetenin yayınlanması ile uğraşırken diğer yandan da bazı devlet dairelerinde görev almıştır. 1861'de Postane-i Âmire Nâzırı oldu ve ilk defa 1862 yılında posta pulu kullanma usulünü getirmiştir. Bir süre Vapurlar İdaresinde ve Ereğli kömür madenleri Nâzirlikleri görevlerinde bulunduktan sonra Yeni Osmanlılar Cemiyeti'ne üye olduğu anlaşıldığından bu görevlerine son verilmiştir. 10 Mart 1866'da 792 sayı çıkardıktan sonra gazetesini kapatmıştır.³⁵

31 Mayıs 1867 yılında Fransa'ya kaçtı. Paris'te Mustafa Fazıl Paşa'nın etrafında toplananlar arasında Agâh Efendi de bulunmaktaydı. Dört sene Fransa, İngiltere ve Belçika'da bulunduktan sonra 1871 yılında Ali Paşa'nın ölümü üzerine İstanbul'a döndü ve Osmanlı idaresi onu İzmir Mutasarrıflığına tayin ettiler. Bir süre

³² Nuri Yüce, "Agâh Efendi", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 1, TDV Yay., İstanbul 1998, s. 447.

³³ Şapolyo, *a.g.e.*, s. 117.

³⁴ Şapolyo, *a.g.e.*, s. 117.

³⁵ Yüce, *a.g.m.*, s. 448.

sonra Şurâ-yı Devlet yani (Danıştay) azalığına seçildi. Bu dönemde Osmanlı tahtında Sultan II. Abdülhamid oturuyordu. II. Abdülhamid döneminde istibdat ilan edilince özgürlük taraftarları bulundukları yerlerden uzaklaştırılarak merkezi otorite güçlendirmeye çalışıldı. Bu suretle Agâh Efendi de önce Bursa'ya daha sonra Ankara'ya gönderilmiştir. Burada altı ay kaldıktan sonra affedilip Rodos Mutasarrıflığına tayin olunmuştur. Sonra Midilli'ye gönderilerek, 1885 tarihinde Atina Sefiri tayin kılınmıştır. Aralık 1885'te orada vefat ederek İstanbul'da, Sultan II. Mahmut türbesi haziresine defnedildi.³⁶

2.5.2. Şinasi ve Gazetenin Diğer Muharrirleri

Tercümân-ı Ahvâl gazetesinin yayınlanmasında Agâh Efendi'nin en büyük yardımcısı olan ve özellikle edebi yazılar yönünden Meclis-i Mâarif azası olan Şinasi'dir. Ancak Şinasi *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesinde yazmadığını sadece edebi yönden yardımlarda bulunduğunu tarihi belgeler ışığında söylemekte fayda vardır. Esasen Şinasi *Tercümân-ı Ahvâl*'de yalnızca altı ay çalışmış ve 25. sayıdan sonra gazeteden ayrılmıştır.³⁷ Agâh Efendi ve Şinasi dışında gazetenin başlıca yazarları; *Ahmet Vefik Paşa, Sârı Tevfik Bey, Mehmet Şerif Bey, Refik Bey ve Hasan Suphi Efendi*'dir.³⁸

³⁶ Şapolyo, a.g.e., s. 119.

³⁷ İnuğur, a.g.e., s. 187.

³⁸ Topuz, a.g.e., s. 20.

2.6. *TERCÜMÂN-I AHVÂL* GAZETESİNİN KAPANMASI

Tercümân-ı Ahvâl gazetesi daha çıktığı ilk günden itibaren izlemiş olduğu bağımsız ve eleştirel yayın politikası gereğince hükümet politikalarının doğruluğu ve yanlışlığı üzerine yazılar yazmış ve bu sebeple de hükümet ile iyi ilişkiler kuramamıştır. Gazetenin ilk olarak 1861 Mayıs'ında iki hafta süreyle yayını kesilmiş ve neden kapatıldığı hususunda bir bilgi verilmemiştir. Enver Behnan Şapolyo'ya göre gazete Ziya Paşa'nın, eğitimi tenkit eden yazıları yüzünden kapatılmıştır.³⁹

Tercümân-ı Ahvâl'de gazetecilikte en mühim şartın tarafsızlık olduğu vurgulanmış. Gazetenin yayımı süresince doğru haber vermeye dikkat edilmiş ve yanlış haber yazıldığında bunun düzeltilerek doğrusunun yazılmasından çekinilmemiştir. Bu süreçte yayım hayatına başka gazetelerin de katılmasıyla *Tercümân-ı Ahvâl* büyük ölçüde tiraj kaybına uğramış ve altı yıl gibi kısa bir süre çıktıktan sonra Hicri 23 Şevval 1282/Miladi 11 Mart 1866 tarihinde 792 sayı çıktıktan sonra kapanmıştır.⁴⁰

³⁹ Topuz, **a.g.e.**, s. 20.

⁴⁰ Çakır, **a.g.m.**, s. 497.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TERCÜMÂN-I AHVÂL GAZETESİNİN METİN İNCELEMESİ

3.1. *TERCÜMÂN-I AHVÂL*, NO: 1, 6 REBÎÜLAHİR-9 TEŞRİN-İ EVVEL 1277

3.1.1. MUKADDİME

Mademki bir heyet-i ictimâiyye de yaşayan halk bunca vezâyif-i kanuniye ile mükelleftir; elbette kâlen ve kalemen kendi vatanının menâfi'ne dair beyan-ı efkâr etmeği cümle-i hukuk-ı müktesebesinden add eyler. Eğer şu müdde'âya bir sened-i müsbet aranılacak olsa maârif kuvvetiyle zihni açılmış olan milel-i mütemeddinenin yalnız politika gazetelerini göstermek kifayet edebilir. Bu mebhas Devlet-i Aliyye'ce dahi nev'ummâ müeyyedir ki; Meclis-i Âli-i Tanzimat'ın teşekkülü sırada kavânin ve ni'zâmâta müteallik levayihin tahriren arz olunması için umûma mezuniyet-i resmîye verilmişti. Hatta Hükümet-i Seniyye'nin müsaadesiyle dahil-i Memâlik-i Osmaniye'de tebaa-i Gayr-i Müslime'nin, kendi lisanları üzere hâlâ çıkardıkları jurnaller bile belki hukuklarından ziyadece serbesttir. Fakat asıl Osmanlı gazetelerinin bahsine gelince gayr-i resmî bir varakanın devam üzere çıkarılmasında her nasılsa şimdiye kadar millet-i hâkimeden hiçbir kimse ihtiyar-ı zahmet etmemiştir. Hele şükürler olsun sâye-i adalet-i Seniyye'de telafi-i mâfât-ı müyesser oldu. Şöyle ki: bu yolda Türkçe bir gazetenin neşri istidasına dair geçenlerde takdim olunan müzekkerenin mealini musaddak Meclis-i Maârif-i Umûmîyye'den verilen mazbata üzerine Meclis-i Hass-ı Vükelâ-yı fihâm'da dahi keyfiyet istihsan ve ol-bâbta müsaade-i Seniyye-i cenâb-ı Mülûkâne şâyân buyurulmuştur. Bundan başka her defa çıkarıldıkça bir nüshası layık olmadığı halde huzur-ı Hümayûn'a takdim olunmak hususuna irade-i mahsûsa-i şahane te'âkuben şeref efzâ-yı sūdûr olmuştur. Bu vecihle sâbık-ı lâhık ve lâhık sâbıkına fâik olarak zuhûra gelen teşvikât-ı celîlenin ifâ-yı teşekküründe lisan-ı hâlimizden müstebân olan acimizi, acizane umûma dahi ilan ederiz.

İmdi işbu gazete ahvâl-i dâhiliye ve Hâriciyeden, müntehab bazı hâvadisi ve mâarif ve mütenevvia ile sair mevâd-ı nafiaya dair mübâhisi neşre ve beyana vasıta olacağından nâşi (*Tercümân-ı Ahvâl*) unvanıyla tesviye olunmak münasip görüldü. Tarife hacet olmadığı üzere kelâm-ı ifade-i merâm etmeğe mahsûs bir mevhibe-i kudret olduğu misillü en güzel icat akl-ı insanî olan kitabet dahi kalemle tasvir-i kelâm eylemek fûnûndan ibarettir. Hakikate mebni giderek umûm halkın kolaylıkla anlayabileceği mertebede işbu gazeteyi kaleme almak mültezem olduğu dahi makam münasebetiyle şimdiden ihtar olunur.

Değil mi fikrinin ihsanı akl-ü kalb-ü lisan

Bu lütfu etmelidir fikr-ü şükr-ü zikr-ü insan

(Şinâsi)⁴¹

3.1.2.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Zât-ı Vâlâ-yı Hazret-i Vekâletpenâhi, Rebîülevvel'in yirmi üçüncü pazartesi günü mukaddemce Dersâadet'ten gönderilmiş olan Sâik Şadi nam Vapur-ı Hümâyûna Selanik'ten râkiben perşembe günü sabahleyin saat üçte Dersâadet'e avdet buyurmuş ve derhal Mabeyn-i Hümâyûn cânib-i âlisine gidip huzur-ı meâli nuşûr-ı Mülûkâne 'ye şerefyâb duhûl olduktan sonra akşamın takribiyle doğruca sahilhane-i devletlerine azimet eylemiş ve ertesi cuma günü tatil olduğu halde tebrik-i kudûma gelen Vükelâ-yı fihâm ve memûrin-i benâm ve saireyi kabule mübaderet ve cumartesi Babîâli'yi bi't-teşrif tedbir-i mua'zamat umûra buyurmuşlardır. Vekil-i mutlak müşârunileyh hazretlerinin Rumeli'nde tesviyesine memur buyurulmuş oldukları hususâtın ehemmiyeti derkâr ise de merci' mehâm-ı Saltanat-ı Seniyye olan Dersâadet'e bir-an akdem avdetle makâm-ı âlilerinde bulunmalarının umûm memleketince başka tesir ve muhsinâtı olacağına şüphe olunamaz bî-mennihî teâlâ sâye-i muvaffakiyetvâye-i Hazret-i Şahane'de müşârunileyh hazretlerinin ikdâmı ve ittifak-ı heyetin inzimâmı semeresiyle işlerin suretpezîr temşiyet olmasına intizâr-ı umûmî derkârdır.⁴²

⁴¹"Mukâddime", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

⁴²"H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

Hâriciye Nezâret-i Celilesi Vekâleti, Meclis-i Âli-i Tanzimat Reisi übbehtlû, devletlû Mehmed Emin Âli Paşa Hazretlerine, ihâle ve tevcih buyurulmuş olduğundan müşârunileyh hazretleri Rebûlevvel'in yirmi sekizinci cumartesi günü on bir raddelerinde resm-i mahsûs ile Bâbîâlî'ye azimet buyurmuşlardır.⁴³

Suret-i Hatt-ı Hümâyûn

Benim Vezir-i Meâl-i Semirim;

Umûr-ı Hâriciye Nezareti'nin, ehemmiyeti ve Âli Paşa'nın liyakât-i müsellemesi cihetiyle Nezaret-i mezkûre vekâleti, Meclis-i Tanzimat Riyâsetine ilaveten müşârunileyh Âli Paşa'ya ihâle olunmuş olmağla müşârunileyhin ilan-ı memuriyetine ibtidâr olunsun.⁴⁴

Adet-i kadime-i Devlet-i Âliyye-i Osmâniye'den olduğu ve muahharan Paris Muahede-i Mün'akidesi ahkâmı iktizasından bulunduğu üzere Eflak ve Boğdan Gospodarlığının, yani Beyliğinin, metbu'-ı mefhûmu olan Zât-ı Şevketsimât Hazret-i Tacdarî tarafından uhdesine tevcih-i resmîsi şerefine bizzat nâil olmak zımında Aleksander Jan Guza Bey Hazretleri, Dersâadet'ten mahsûsan gönderilen Beyrut nam vapur-ı hümâyûna râkiben Rebûlevvel'in, yirmi ikinci pazar günü payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye'ye, vusûl bularak ikâmetleri için tehyie ve tahsis buyurulmuş olan Mîrgün'de vâki' misafirhaneye nüzul eylemiş ve Nezâret-i Celile-i Hâriciye Vekaletinde bulunan atûfetlu Safvet Efendi Hazretleri, cânib-i Bâbîâlî'den yevm-i mezkûrda nezd-i müşârunileyhe gidip icrâ-yı resm-i hoşâmedi etmiştir. Müşârunileyh Guza Bey Hazretleri, ertesi günü vûkelâya mahsûs vapur-ı hümâyûn ile Mabeyn-i Mülûkâne cânib-i âlisine azimet ederek Zât-ı Vâlâ-yı Hazret-i Kaimmakamı ve müşârunileyh Safvet Efendi Hazretleri hazır bulundukları halde huzur-ı meyâmin mevfûr cenâb-ı Padişahî'den, uhdesine Eflak ve Boğdan Beyliği tevcihiyle taltif buyurulmuştur. Ve salı günü dahi Bâbîâlî'ye gelerek Zât-ı Vâlâ-yı Kaimmakamı ve müşârunileyh Safvet Efendi ve sair zevât-ı azâm hazerâtıyla mülakat eylemiştir. Müşârunileyhin Dersâadet'e azimetini bazı sebebe mebni eğerçi şimdiye kadar tehir etmiş ise de Saltanat-ı Seniyye'nin, Memleketeyn-i mezkûretein hakkında hüsn-i niyyât-ı âliyyesi

⁴³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebûlâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

⁴⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebûlâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

derkâr olduğunu ve zikr olunan beylikler, tabiiyyet-i Devlet-i Âliyye 'de müeyyed oldukça tamamîyet-i asâyiş memleketin ber-karar olacağı muktezâ-yı efkâr-ı dekâyık-şî'ârları üzere bilmiş olmalarıyla hemen nâil-i şeref tevcih olmak arzusıyla ber-vech-i meşrûh buraya gelmişlerdir. Doğrusu cânib-i Saltanat-ı Seniyye'den dahi bu sırada kendilerine gösterilen ihtiramât-ı lâyıkanın becâ olduğu azâde-i tarif ve beyandır.⁴⁵

Taraf-ı zî-eşref tâcdârî'den, müşârunileyh Bey Hazretlerine inayet buyurulmuş olan bir kabza murassa' kılıç ile birinci rütbeden bir kıt'a Mecidiye Nişan-ı Hümâyûnu, Mabeyn-i Mülûkâne İkinci Kâtibi izzetlü Emin Bey Efendi vasıtasıyla irsal ve tevdi' olunmuştur.⁴⁶

Tahkik olunduğuna göre Gospodar-ı müşârunileyhin refakatinde bulunan Eflak ve Boğdan rüesası muteberanından ve zabitan-ı askeriye ve saire mütehayyızanından, otuz altı zevata ruteb-i muhtelifeden, Mecidiye Nişânları ihsan buyurulmuştur.⁴⁷

Mîr-i müşârunileyh salı günü Mabeyn-i Hümâyûna azimetle cenâb-ı şevketmeâb tâcdârî'den, avdeti hakkında istihsal-i ruhsat ve bunu resim-u dâ'in icrasına ittihâz fırsat etmiş olmağla rukûb için cânib-i Saltanat-ı Seniyye'den mahsûs bir vapur-ı hümâyûn hazırlanırken bu tarafa azimetlerinde vukûu bulduğu gibi cesâmet-i heyetinden nâşi Sünne Boğazından içeri giremeyerek aktarma zahmetine kendisini mecbur edeceğinden bahisle bu suretten sarf-ı nazar buyurulması hakkında vâki' olan ricasına müsaade buyurulmuş ve ol-halde müşârunileyh hazretleri mahsûsan istikrâ eylediği Fransız Kumpanyasının (Telemaç) nam vapuruna râkiben makârr-ı ikametlerine çarşamba günü avdet eylemişlerdir.⁴⁸

Tevcihât

İzmir Muhasebeciliği, Edirne Rüsûm-ı Müctemiâsı Memur-ı Sâbıkı rif'atlû Şevket Bey Efendi'ye; Ergani ve Keban Maden-i Hümâyûnu Kâimmakâmlığı rif'atlû Ahmet Muhtar Efendi'ye; Karesi Mutasarrıflığı, rif'atlû İzzet Efendi'ye; Zankbar (Zanzibar) Kâimmakâmlığı, Bafra Müdürü sâbık fütüvvetlü Hüseyin Efendi'ye; Surre-i Hümâyûn Emanet-i Celilesi Meclis-i Maliye Reis-i Sâbıkı saâdetlü Sadreddin

⁴⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

⁴⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

⁴⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

⁴⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

Beyefendi Hazretlerine; İzmir Müftüsü Ahmet Şevki Efendi ile Gümrükçüsü Süleyman Bey'e dördüncü rütbeden birer kıt'a Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnu ihsan buyurulmuş olduğu (*Jurnal dö Konstantinapol*) gazetesinde görülmüştür.⁴⁹

Flemenk Devleti tarafından nezd-i Devlet-i Âliyye 'ye sefir tayin kılınmış olan Mösyö Dobua, mâh-ı sâbıkın yirmi yedinci cuma günü Lloyd Kumpanyası vapuruyla Trieste'den, Dersâadet'e muvasalat etmiştir.⁵⁰

Nezd-i Saltanat-ı Seniyye'de mukim Avusturya elçisi Baron dö Perokeş cenâbları bazı umûr-ı zatiyyesinin tesviyesi için mezunen geçende Dersâadet'ten gitmişti. Rivayet olunduğuna göre Tuna üzerinden Nemçe Kumpanya vapuruyla müşârunileyh bugün buraya muvasalat edecektir.⁵¹

Evvelki perşembe günü Kerç'den, Dersâadet'e beş yüz seksen nefer Tatar muhaciri vürûd etmekle muahharan tayin olunacak mevâki'e i'zâm olunmak üzere şimdilik münasip hanelerde ikâme olunmuştur.⁵²

Haccâc-ı Müslimin, bi'l-ennü'sselâme Şam-ı Şerife muvasalat etmiş olduklarından Emîr-i Hac Ferik saâdetlû Hacı Raşid Paşa Hazretlerinin, on beş gün mukaddem deniz tarikiyle Dersâadet'e muvasalat eylemiş olduğu misillû Surre-i Hümâyûn Emîni dahi karadan gelmek üzere Rebîülevvel'in 10'unda Şam'dan hareket etmiş olduğu haberi alınmıştır.⁵³

Berîyyetü'sşam'da, derdest-i icra bulunan muhakemât işinde kullanılmak üzere Bâb-ı Zaptiye Müstantıklarından Hafız ve Nazif Efendiler gönderilmiştir.⁵⁴

Geçen ayın son çarşamba günü bir lodos fırtınası başlayıp gittikçe ol derece sertleşmiş idiğü geceleyin yağmurun kesretiyle karada seller coşkun nehirlerle dönmüş ve rüzgârın şiddetiyle denizde dalgalar güya yürür dağlar heyetine girmiş idi. Bu hâl böyle iken gece saat yedi kararlarında birdenbire İstanbul bir büyük şu'le-i mahvefe içinde kaldı. Meğerse liman dahilinde bir kaza-i bahr-i vukua gelmiş imiş. Şöyle ki

⁴⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

⁵⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

⁵¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

⁵² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

⁵³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

⁵⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

Unkapanı Kapısıyla, Galata'nın Azap Kapısı arasında vâki' Hayratiye tabir olunan eski köprüden yangın zuhûr etmiş olmasıyla dağılan duba ve parçalar yanar olduğu halde ittisalinde ve Galata sahilinde bağlı yatan tebaa ve ecnebi tüccar gemilerinden bazısının üzerine rüzgârın sürmesiyle düşüp ateş vermiş ve teskini için bir ücrâ adetten hariç bunca ikdamât sarf olunmuş iken şu hâl-i musibet ertesi güne kadar sürüp gitmiş. Elhâsıl bu harik-i bahride eski köprünün Galata tarafından nısfı miktarı ve yeni köprünün yanında deniz hamamı ve on altı pare Osmanlı ve iki İngiliz ve iki Cezayir-i Seb'a ve bir Nemçe ve iki Yunan ve bir de Eflak bandıralı bir küçük vapur ki büyük küçük cem 'an yirmi dört kıt'a tüccar gemileri harikzede olmuştur. Ve bu beliiyelerden başka Boğaziçi sevhilinde bir hayli iskele ve duvarlar yıkılmış ve karada bazı mahâllerde ağaçlar devrilmiştir. Ve hatta Azmud Köyünde dahi bir kıt'a Yunan tüccar gemisi batmıştır.

Zikr olunan sefâinin kapıdanları ile Hayratiye Köprüsünün bekçileri Bâb-ı Zaptiye 'de istintak olunmakta oldukları rivayet olunuyor.⁵⁵

(3 Rebîülâhir) çarşamba gecesı yatsı vaktinden evvelce rahmet yağmaya başlamış idi. Tam o aralık İstanbul'da, Aksaray'da Kâtib Camii civarında kâin Maliye Mümeyyizlerinden Hacı Hamdi Efendi'nin hanesi derununda ateş alarak yanındaki iki ev ile beraber yanmıştır.⁵⁶

Cuma gecesı saat iki kararlarında Beşiktaş'ta, Köy içinde dahi bir harik başlamış ise de derhâl söndürülmüştür.⁵⁷

3.1.3.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Köstence'den Tuna yalısında vâki' Boğazköy'ü nam mahâl arasında bir kanal inşası musammem iken terk olunarak yerine bir demiryolu ve Köstence'de bir liman yapılmasına karar verilmiş ve beheri yüz liraya olmak üzere üç bin beş yüz hisseden mürekkeb bir kumpanya teşkil olunup işbu hisselerin beş yüzü Memâlik-i Osmâniye

⁵⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhir-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

⁵⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhir-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

⁵⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhir-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

'de kûsuru İngiltere'de satılarak bundan iki sene mukaddem mezkûr yolun inşasına başlanılmış idi. Bu kere teknil olunduğundan şehir-i Rebîülevvel'in on dokuzuncu perşembe günü Ticaret Nâzırı devletlû Edhem Paşa Hazretleri ve maiyetine memur mühendisler ve Varna Kâimmakâmı saâdetlû Aşir Bey ve Londra ve mahâl-i sâireden med'uvven gelmiş olan zevât iskele başında müctemi' oldukları halde Nâzır-ı müşârunileyh hazretleri tarafından tarik mezkûr keşf-ü muayene olunup henüz bazı teferruatça noksanı varsa da şimdiden işlemeğe başlamasında bes olmadığından nam namı-i Hazret-i şehinşahî ile feth-ü küşadına ruhsat verilmiş ve bunu müteâkib limanda bulunan Edirne nam vapur-ı hümayûn ile İngiliz ve Rusya sefâinin'den toplar atılarak donanma usulü icra olunmuş ve Nâzır-ı müşârunileyh hazretleri dahi tarik-i mezkûru gezip o sırada birtakım ziyafetler verildikten sonra Dersâadet'e avdet buyurmuştur.⁵⁸

Geçen perşembe akşamı zuhûr eden fırtına Kale-i Sultaniyye'de, dahi sefâince hayli mazarrat irâs etmiş olup ez-cümle İngiliz ve Fransız ve İsveç ve Meklenburg sefâin-i tüccâriyesinden üçü tehî ve ikisi maden kömürü yüklü olarak beş kıt'a gemi karaya düşmüş ve bunlardan ikisi tekrar yüzdürülmüş ise de diğer üçü bütün bütün batmıştır.⁵⁹

Sırp Beyi Miloş'un geçenlerde vefat etmiş olduğuna mebni yerine ahalinin ve senatonun intihabı ve metbu'ları olan Saltanat-ı Seniyye'nin kabulü üzerine müteveffanın oğlu (Mişel Obrenovic) nam zât bey tayin kılınmış olduğu işitilmiştir.⁶⁰

Edirne Valisi devletlû Veli Paşa Hazretlerinin geçen perşembe günü makârr-ı memuriyetleri olan Edirne şehrine muvasalat edeceği cihetle memurin-i belde ve ahali istikbaline çıkmış oldukları mahâl-i mezkûrdan tarafımıza mevrûd mektub-u mahsûsta iş'âr kılınmıştır.⁶¹

⁵⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

⁵⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2-3.

⁶⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

⁶¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

Anadolu

İstanbul'da, Fransız lisanı üzere basılmakta olan *Jurnal dö Konstantinapol* nam gazetenin Bağdat'tan alıp neşr eylediği eylülün on dördü tarihiyle müverrih bir kıt'a mektubun meâlinden müsteban olduğu vecihle Bağdat'ta, Dicle Nehri sevahilinde sakın Ben-i İslam ve Ebu Muhammed namân iki cesim aşiretler dört aydan beridir vazife-i itaatten hariç harekette bulunduklarından li-ecli'l ıslah üzerlerine Bağdat Valisi devletlû Mustafa Paşa Hazretleri cânibinden süvari kaimmakamı rif'atlû Mehmed Bey kumandasıyla her sınıf Asâkir-i Şahane 'den mürekkebe ve iki bin kişiden müretteb bir kuvve-i kafiye sevk ve i'zâm olunmuş ve Asâkir-i nusret müesser-i Mülûkâne'nin ibtidâ-yı hücumunda usatın reisleri şeyh vurularak telef olmuş ve kusurları dahi perişan olarak zapt olunup Bağdat'a gönderilmiştir. İşte şu tedâbirin icrası aşiretin merkumetini bi'l-vücûh dahil-i daire-i itaat eylediğinden başka aşâyir-i saireye dahi bir ibret-i müessere olarak sâye-i muvaffakiyetvâye-i Hazret-i Mülûkâne'de, oraların devam-ı asâyişine takviyet verilmiştir.⁶²

Muş tarafından vürûd etmiş olan (13 Rebülevvel Tarihli) bir tahriratın mealine nazaran Muş Sancağında kâin Mutki Kazâsı ahalisi birkaç seneden beri vâdî-i şekâvette teşkil ettiği bir cemiyet-i melanete birtakım ipsiz sapsızları dahi davetle ol-havâlide katl-i nüfus ve gasb-ı emvâl hetk-i namus gibi cinayata mütecasir olarak ehl-i ırz ahalinin rahat ve emniyetlerini selb etmiş ve taraf-ı Hükümet'ten icra olunan tebihât-ı müekkideye itaat etmemekte bulunmuş idi. Geçende livâ-i mezkûra kaimmakam tayin buyurulmuş olan saâdetlû Mahmud Paşa Hazretleri oraya vardıklarında tahkik-i keyfiyet ve hâl eyledikten sonra vukûu istizâmı üzerine refakatine tayin kılınan Miralay izzetlû İsmail Bey kumandasında piyade ni'zâmiye asâkiri şahane taburlarıyla kazâ-yı mezbûrun üzerine varmıştır. O halde eşkıya-yı merkûme, Asâkir-i Mülûkâneye mukavemet ve muhâlefet eylemeğe muktedir olamamış olduklarından içlerinden iktizâ edenleriyle haydut makûlesinden olanları ve kurra ve asker firarileri tutulup takım takım merkez livaya gönderilmiş ve sâye-i kudretvâye-i cenâb-ı Padişahî de kazâ-i mezbûrun kâmilten taht-ı itaate alınmasıyla beraber her bir umûr ve hususu matlûb-ı âli vecihle yoluna konulmuş olduğuna mebni Paşa-yı müşârunileyh merkez livaya ve Miralay-ı mumaileyh dahi asâkir-i şahaneyi

⁶² "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 1, 6 Rebülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

bi'l-istishab Diyarbekir'e avdet etmiştir. İşte şunların tedbilleriyle ehl-i ırz ahalinin mazhar-ı teminat-ı cedide olmalarından dolayı cümle tarafından davat-ı icabet iyât cenâb-ı Padişahî tekrar kılınmış ve Paşa-yı müşârunileyhin mesai-i semeresi ve Asâkir-i Mülûkânenin himmet-i müesseresi bu gailenin def'ine sebep olmuş olduğunu teşekküren ilan ederiz.⁶³

Alaiye'den alınan (3 Rebûlevvel Tarihli) bir şukkadan anlaşıldığı vecihle Safer'in on ikisinde Antalya'dan kalkmış olan İskenderani Hasan Nusrettin kapıdan'ın süvar olduğu brik gemisi kereste yüklü olarak İskenderiye'ye giderken yüz elli mil açıkta su itmekle her ne kadar suyu çıkarmağa çalışılmış ise de başa çıkarılamayacağı anlaşıldığı gibi kapıdan ile beraber on iki nefer tayfa ve bir yolcu filikaya binmiş ve beş dakika geçer geçmez mezkûr gemi batmıştır. Merkumlar dahi filika ile bir gün bir gece denizin yüzünde kaldıkları halde İbrahim Ömer kapıdan Alâiye'ye giderken bunlara bi't-tesadûf gemisine alarak oranın iskelesine bırakmıştır.⁶⁴

(13 Rebûlevvel Tarihli) bir mektubun mealine göre Alâiye Sancağın 'da, Silifke Kazâsına tabi' Cebel-i Bayır köyü ahalisinden Salih Efendi'nin biraderi Hüseyin Ağa ansızın vefat etmekle hemen kefenlenip mezara defnolunmuşken neden sonra biçare elleriyle mezardan bir delik açmış ve kefenin nısfını mezarda bırakıp nısfıyla avret yerini setr ederek sekiz on adım uzaklık bir yere kadar kaçmış olduğundan bir büyük taşın arkasına verip sağ elini başı üzerine ve sol elini sol dizine koyarak çömeliyor oturduğu halde korkusundan mevt hakikiyle vefat etmiş ve yine mezkûr köyün ahali bu halde görerek tekrar yıkayıp kefenledikten sonra bir başka mezara defin eylemişlerdir.⁶⁵

Mûlahaza

(Bu makûle vukuâtın emsali çoktur. Hatta mütevatirdir ki nice biçarelerden bazıları teneşir (tenşûy) üzerinde ve bazıları tabut içerisinde ve husûsan toprak altında iken tekrar harekete başlayarak hayatına sekte-i muvakkata ârız olduğu ispat eylemiştir. Ve bir de doğurmazdan evvelce hakikaten fevt olup kabre konulmuş olan hamilelerin bazısından yer altında canlı olarak çocuk dünyaya gelmiştir. Bu misillû

⁶³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebûlâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

⁶⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebûlâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

⁶⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebûlâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

dikkatsizliği men' etmemek, dikkatsizliği telef-i nüfusu zahiren caiz görme demek olacağından ifâ-yı icab-ı hâle Hükümet-i Seniyye'nin himmet buyuracağına şüphe olunamaz.)⁶⁶

Yine mektub-ı mezkûrda yazıldığına nazaran Kayseriyye tarafında her gün ansızın 500 kadar nüfus vefat ettiğini oralardan gelen yolcular rivayet ederler imiş.⁶⁷

Arabistan

Haşmetli Fransa Kralı Hazretlerinin, imparatoriçe ile beraber geçen günlerde seyahat için Cezayir'e azimet ve biraz müddetten sonra yine avdet etmiş oldukları cümlelerin malumudur. Mahâl-i mezkûra muvasalatlarında memurin-i mahâllîyeyi huzur-ı İmparatorilerine kabul buyurmuşlardır. Bundan başka civâriyet münasebetiyle icra-yı resm-i hoşâmedi zımnında Tunus Valisi devletlû Seydi Mehmed Sadık Paşa Hazretleri dahi maiyetlerinde, Hazine-dar Seydi Mustafa ve Harbiye Memuriyeti Müdürü diğer Seydi Mustafa Ağa ile Hâriciye Dairesi Müdürü Hüseyin Paşa hazerâtı beraber olduğu halde oraya gitmiş olmasıyla Vali-i müşârunileyh bir suret-i mahsûsa ve faika ile kabul buyurmuş ve hatta cânib-i İmparatori'den o akşam verilen ziyafet de Vali-i müşârunileyhin sağlığına icra olunan bir tavka mukabil Vali-i müşârunileyh dahi piyale-i teşekkürü ifâ eylemiştir.⁶⁸

Bir müddetten beri Şam'da ikameti ihtiyar etmiş olan Cezayirli Abdulkadir Efendi'nin hidemât-ı vakıasına mebni Yunan Hâriciye Nâzırının takrir ve tavsiyesi üzerine efendi-i mumailayhe (Sovour) rütbesinin (Gran Kordonu) ve mahâl-i mezkûrda mukim Fransız Konsolosu Mösyö (Otre) ve Konsoloshanesi Kâtibi Mösyö (Lanous) ile Yunan Devleti'nin Konsolosu Vekili Mösyö (İspartalis) nam zâtlara dahi (Kavaliyer) nişânları Devlet-i müşârunileyhâ tarafından verilmiştir.⁶⁹

Fransa İmparatoru cenâbları, Cezayir'e gitmiş olmasıyla tebrik-i kudûm-ı resmînin icrası için Fas Padişahı Hazretleri, biraderlerini göndermiş olduğu istima' kılınmıştır.⁷⁰

⁶⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhir-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

⁶⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhir-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

⁶⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhir-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

⁶⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhir-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

⁷⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhir-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

3.1.4.HÂVADİS-İ HARİCİYE

Hersek cânibinden alınan muharrerât mealine nazaran oraya hemhudut ve Avusturya Devleti toprağından madûd olan Ragoza ve Metkoviç nam mahâllere ve civarlarına Devlet-i müşârunileyhâ tarafından bu kere yeniden birkaç alay ve bin beş yüz nefer topçu ve yüz nefer etmekçi gönderilip ikâme ettirilmiş ve mezkûr Metkoviç üç çâryek mesafede bulunan Zito nam mahâldeki Âtik Kale dahi bir büyük palanka şekline konulmakta bulunmuş olup çünkü mahâl-i mezkûrun Venedik Körfezi sahilinde bulunmasından ve İtalya meselesinin meydanda olmasından nâşi şayet o taraflara bir sarkıntılık vukûu bulur mütalaasıyla şu tedarikâta teşebbüs olunduğu anlaşılıyor.⁷¹

Amiral Polov kumandasında bulunan Rusya Sefâin-i Harbiye'sinden (Palatrine(?)) nam bir kıt'a sefine Bahr-i Baltık'ta, (Gotland) Adasının önünden geçerken cephanesi ateş alıp havaya atılmış ve kumandanıyla, dört zabıt ve altmış kadar taifesi telef olup dört zabıt ve otuz bir taifesi halas olmuş ve mezkûr cephanenin ne vecihle ateş aldığı henüz tahkik olunamamıştır.⁷²

Haşmetli Fransa İmparatoru Hazretlerinin, amcazâdesi Prens Napoleon cenâbları İngiltere'ce seyahatinden avdetle Paris'e muvasalat etmiştir.⁷³

Fransa ve Prusya Devletleri beyinde bir ticaret muahedesinin akdî çoktan beri musammem olduğuna mebni Prusya Devleti gümrükçe müttehid bulunduğu Almanya Hükümetlerinden bu defa ol-bâbda lazım gelen mürahhasıyyet-i kâmilenin kendisine i'tâ olunmasını talep etmiş ve (*Colonia*) gazetesinin beyanına göre Almanya Hükümetlerinin ekserisi husus-ı mezkûr hakkında Fransa ile mükalemeye mübâşeret olunmak üzere suret-i kabul göstermiş olup ancak yalnız (Bavyera) ve (Hessen) ve (Bievş(?)) hükümetleri bunun için bazı kuyûd-u şurût beyan etmişlerdir. Keyfiyetin devleti cânibine tebliği zımnında Berlin'de mukim Fransa Maslahatgûzarına, Prusya Devleti tarafından ifade-i hâl olunmuştur.⁷⁴

⁷¹ "Havâdis-i Hâriciye", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

⁷² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

⁷³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

⁷⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

Haşmetli Avusturya ve Rusya İmparatorlarıyla, Prusya'nın Kral Kaimmakamı hazerâtı Lehistan'ın makârr-ı hükümeti olan Varşova şehrinde yakın de mülakat etmek üzeredirler. Bu günlerde Almanya'da şuyû' bulunduğuna göre bu mülakatta Avusturya İmparatoru, Macaristan ve Sloven eyaletlerinde bir ihtilal zuhûru takdirce bunun def' ve teskini zımnında kendisine imdat ve muavenet eylemelerini Rusya ve Prusya Devletlerine taahhüt ettirmeğe çalışacaktır. Rusya Devleti'nin dahi Avusturya'ya hem-civar bulunan birtakım memâliği müsteid fesâd olduğundan ve Avusturya'nın eyalet-i mezkûresinde bir fitne zuhûr edecek olsa Rusya'ya dahi sirayet eylemek muhtemel olduğundan şu hususta bu iki devletin menafi'i yek digere mutabık gibi görünür fakat Prusya Devleti'nce bu bâbda bir fâide melhûz olmadığından şu haberin râvîsi olan *Colonia* gazetesinin reyine bakılırsa Prusya Devleti'nin bu misillû taahhüdatın ictinâb eylemesi muvafık maslahat imiş.⁷⁵

Prusya ahalisi ale'l-umûm haşmetli Kral Kaimmakamı'nın, Varşova'da Rusya İmparatoruyla mülakat etmesini Rusya ve Avusturya ve Prusya Devletleri beyinde bir ittifak akdî niyetine hamlederek Kaimmakam müşârunileyhin oraya azimeti hakkında kemal-i derece infial göstermektedir. Hatta muahharan Meclis-i Vükelâ 'da azâdan birisi şu keyfiyetin ezhân-ı ahaliyi hayli endişeye düşürmüş olduğunu beyan eylemiş ve bunun üzerine kâimmakâm müşârunileyh dahi halkın zannettiği gibi Rusya ile akd-i ittifak niyetinde olmadığını ilan ve temin eylediği misillû Berlin'de hükûmete müteallik bi'l-cümle gazeteleri efkâr-ı ahaliyi teskine say' eylemekte bulunmuşlardır. İngiltere Hâriciye Vekili Lord John Russell ile Prusya Başvekili Mösyö Şalaniç(?) beyinde muahharan Coblentz şehrinde vukûu bulan mülakat ise mücerred ahalinin şu itikadını izale kastıyla mahsûs tertip olunmuş olduğunu dahi bazıları iddia ediyorlar.⁷⁶

Avusturya ve Rusya imparatorları ile Prusya'nın Kral Kaimmakamı, beyinde musammem bulunan Varşova mülakatı bu önümüzdeki çarşamba günü vukûu bulacağını Avrupa gazeteleri suret-i sahihe de olarak iş'âr ediyorlar.⁷⁷

Avusturya Maliye Vekili tarafından, Millet Bankasının hâl-i hazırını mübeyyin bu günlerde haşmetli imparator hazretlerine takdim olunmuş olan takrirden geçen

⁷⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

⁷⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

⁷⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

alafranga Ağustos'un gayetinde tedavülde bulunan banka senedâtı dört yüz elli beş milyon florin (yani bir milyon on bin kese akçe) ve karşılığı olarak mahfuz olan seksen milyon ve devletin mezkûr bankaya olan duyûnu iki yüz altmış milyon florine balığ olduğu gösterilmiş ve Umûr-ı Maliyece hayli ıslahat icra olunduktan bahisle musammem olan bazı tasarrufatın dahi kuvveden fiile çıkarıldığı halde devletin tezayüd-i itibarını mucib olacağı dahi beyan olunmuştur.⁷⁸

Garibaldi muahharan bazı mevâki' de bulunan Napoli askerinin üzerine yürümüş olmağla bu defa Turin'e yazmış olduğu bir kıt'a tahrirat-ı telgryafiye de her bir cümlesinde mazhâr-ı galebe olarak Asâkir-i mezkûreyi takip etmekte olduğunu iş'âr eylemiştir.⁷⁹

Garibaldi takımı Napoli askerini Karta nam mevki' civarında tazyik ederek onlardan iki bin kişi dahi esir alınmıştır.⁸⁰

Haşmetli Sardunya Kralı Hazretleri, Papa memâliğinden Venedik Körfezi sahilinde muahharan ahz ve zapt eylemiş olduğu (Ancona) şehrine azimet edip oradan dahi kezalik istila etmiş olduğu Marca ve Omberio eyaletlerine gideceği rivayet olunuyor.⁸¹

Sardunyalılar ile Papa ordusu beyninde şimdiye kadar vukûu bulan muharebelerde Sardunyalı yedine pek çok Asâkir-i Ecnebiye esir düşmüş olmağla bunların iktizâ eden masrafları Sardunya Devleti tarafından tesviye olunarak hemen memleketlerine iade kılınmaktadır.⁸²

İngiltere Hâriciye Vekili Lord John Russell tarafından Turin'de mukim İngiltere Sefiri vasıtasıyla Sardunya Devletine gönderilmiş olan geçen Safer'in on dördü tarihiyle müverrih bir kıt'a mezkûrenin sureti bu defa gazetelerde ilan olunmuştur. Mazmunu şundan ibaret oluyor ki; Sardunya Devleti'nin, Venedik eyaletine hücum etmesi ve ne kendi memâliğinden ve ne de İtalya'nın mahâl-i sairesinden hiçbir yer Düvel-i Ecnebiye 'den birisine terk ve feragat eylememesi arzu

⁷⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebiülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

⁷⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebiülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

⁸⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebiülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

⁸¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebiülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

⁸² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebiülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

olunur. Ve bir de Sardunya Devleti, Venedik üzerine yürümedikten başka kendi ülkesinden hiçbir mahâlde bu makûle bir hâl ve hareket vukûunu caiz görmemesi dahi memuldür. Fakat bunun hilafı takdirce Avusturya Devleti dahi tamamîyet-i mülkünün himayesi ve namus-ı askerîyesinin vikayesi zımnında vukûu bulacak mukabelesinde haklı olduğunu İngiltere Devleti takdire mecburdur. Ve bundan kat’-i nazar Venedik Körfezinde teşebbüs olunacak harekâtın bi’zzat İngiltere’ye dokunacağı misillû devletler Avrupa sulh ve asâyîşinin muhafazasını ilti’zâm etmektedirler deyû Sardunya Devleti, Avusturya aleyhinde her türlü hareketten men’ ve tahzîr kılınmıştır.⁸³

Roma için Fransa Devleti tarafından daha bir miktar asker gönderilmesinin mukarrer bulunmağla bunlardan bir Ferik ve iki Liva ve bir miktar asker (Civitavecchia) iskelesine çıkarılmak üzere Toulon Tersanesinden (Gomer) isminde bir beylik fırkateyn vapuruna ırkaben bundan on yedi gün akdem i’zâm olunduğu misillû küsur kalan askerin dahi gemilere bindirilmesine yevm-i mezkûrda mübaşeret kılınmış olduğu frenk gazeteleri yazıyorlar.⁸⁴

(Opinion) gazetesinin Garibaldi ve Kont Cavour namıyla neşr eylediği bendin mealine bakılırsa İtalya’yı bir hüsn-i zapta tahtına idhâl edecek hakikatte Garibaldi’nin askeri değildir. Belki Kont Cavour’un politikası yani ittihâz eylediği tedâbir-i sâibe eseridir. Marca ve Omberio eyaletlerinde emn-ü asâyîş teceddüd eylediğini müteakip Garibaldi’nin, Roma üzerine hücum ve istilası halde nihayet dereceye kadar mukavemet eylemek üzere haşmetli papa hazretlerinin muhafazası Sardunya askerine ihâl olunacaktır. Sardunya Devleti, İtalya hakkında olan niyyatını kat’en tebdil etmeyerek Garibaldi’nin ansızın Victor Emmanuel Hazretlerine isnat ilan etmekte bulunduğu tertibatının men’-i icrasına muktedirdir. Ve mecmû’ millet bu bâbda devlet tarafında bulunur.⁸⁵ Turin’den alınan telgraf havadisine nazaran Sicilya Ceziresinin, Sardunya ülkesine inzîmâmı zımnında Sardunya asâkirinden beş bin kişi Ligorino (Liguria) iskelesinden gemilere bindirilerek ol-tarafa gönderilecek imiş.⁸⁶

⁸³ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

⁸⁴ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

⁸⁵ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

⁸⁶ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

Sardunya Memâliğinden bazı mahâllere ve hususuyla Sardunya Ceziresinin, Fransa'ya terk ve ferâğı zımnında Fransa ve Sardunya Devletleri beyninde bir muahede-i hafıyye akd olunduğu eğerçi Avrupa gazetelerinin pek çoğu nâtık ise de Fransa gazeteleri külliye tekzip etmektedirler.⁸⁷

Ceneral Garibaldi ile Sardunya Devleti Vükelâsı beyninde her ne sebebe mebni ise hâsıl olan husumet ve nefsanıyetten dolayı bunların tebdilini Garibaldi, Sardunya kralından talep eylemiş ise de kabul ettiremediğinden kemâl-i infıaline mebni Napoli ve Sicilya Adasının Sardunya Memâliğine ilhakından sarf-ı efkâr eylemiş ve haşmetli Fransa İmparatorunun ve Sardunya Vükelâsının aleyhinde olan birtakım kesânı başına toplayıp Roma'da bulunan Fransa askeri üzerine yürütmek niyetinde bulunmuştur. Sardunya Devleti ise gerek Fransa ve gerek umûm Avrupa'ca harp ve kıtâlî müeddi olabilecek vesâilden bîgayet ihtiraz eylediği halde Garibaldi'nin müşkülât-ı azîmeyi davet eder bir harekete mübaşeret eylemesinin men'â ve İtalya mesele-i haziresinin bir hüsn-i surete vaz'î hususlarını müzakere için geçenlerde Turin'de parlamento meclisi mahsûsan akd olunduğu Sardunya'nın Opinion nam gazetesinde muharrerdir.⁸⁸

Elyevm alemin ezhânını işgal eden şu iki meseledir; Birisi acaba Garibaldi iddiası vecihle Roma'ya hücum ederek orada bulunan Fransa askeriyle muharebeye kıyam edecek mi? Ve diğeri haşmetli Papa Hazretleri Roma'yı terk edip gidecek mi? Fransa gazetelerinin bazıları müşârunileyh papaya hemen Roma'yı terk etmek ve bazıları dahi bilakis yerinden hareket etmemek üzere nasihatler veriyor. Fransa Devleti politikası şıkkından hangisini ihtiyar eylediği malum değildir. Garibaldi'nin hareketi bahsine gelince; Fransa'ya dokunmak başına büyük işler açacağından şu müddealarını mevki'-i icraya komazdan evvel hayli tefekkür ve mülâhaza edeceği memûl olunur. Bütün alemin ıslahına kıyam etmek gibi mumaileyhin vâki' olan büyük iddialarının şimdiye kadar en ziyade dost ve muini olan İngiltere ve Sicilya'da sui-tesirâtını anlamış olmak gerektir. Mumaileyh ehl-i fesâd ve serseri gürûhundan başına pek çok adam cem' edip bunlar yanında oldukça çaresiz kendisini bir vartaya ilkâ edeceklerinden anların bir an akdem def'i zımnında her taraftan kendisine nasihat veriliyor. Muahharan bazı gazetelerin rivayetine bakılırsa Garibaldi'nin şu meslek

⁸⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

⁸⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhîr-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

hatırına ki terk ile evvelki gibi Sardunya Devleti'nin efkârına muvafakat niyetinde imiş. Bu suretin gerek İtalya ve gerek ale'l-umûm Avrupa hakkında hayırlı olacağı meczûm ve derkâdır.⁸⁹

Venedik ahalisi orada bulunan Avusturya askerine câbecâ ihanet ve isâl-i mazarrat eyledikleri misillû muahharan kol gezen birtakım askerin üzerine hücum etmekle tarafeynden hayli adam maktûl ve mecrûh olduğu Venedik resmî gazetesinde menkûldür.⁹⁰

Telgraf Haberi

Sardunya Kralı Victor Emmanuel Hazretleri, memleketçe ıslâh-ı hâl ve ahalinin efkâr ve merâmlarını suâl için Napoli şehrine gideceğini mübeyyen ilan nameler neşretmiş olduğuna dair (Gurre-i Rebîülâhir Tarihli) Londra'dan telgraf haberi vürûd etmiştir.⁹¹

3.1.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	05	127
• İngiliz lirası	52	139
• Yirmi Franklık	05	111
• Pol (Rusya Altunu)	25	113
• Karamiçe	25	065
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	00	025
• Gümüş Beş Franklık	20	067
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	050
• Konsolide	00	046
• Akçe Başı (Binde)	00	250 ⁹²

⁸⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhir-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

⁹⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhir-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

⁹¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhir-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

⁹² "Meskûkât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 1, 6 Rebîülâhir-9 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

3.2.TERCÜMÂN-IAHVÂL, NO: 2, 13 REBÎÜLAHİR-16 TEŞRİN-İ EVVEL 1277

3.2.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Flemenk Devleti Sefiri, Mösyö Dobua cenâblarının Dersâadet'e gelmiş olduğu geçen haftaki gazetemizde beyan olunmuş idi. Müşârunileyh (9 Rebîülâhîr) çarşamba günü Mabeyn -i Hümâyûn cenâb-ı Mülûkâne cânib-i âlisine gitmiş ve übbehetlû, devletlû Âli Paşa Hazretleri ile Teşrifâtı-i Hâriciye, saâdetlû Kâmil Bey Efendi Hazretleri ve Tercümân-ı Divân-ı Hümâyûn saâdetlû Ârifi Bey Efendi, hazır oldukları halde huzur-ı meâl-i nuşûr Hazret-i Padişahîye kabul buyurularak hâmil olduğu name-i resmîyi takdim etmiş olmağla hakkında taraf-ı zî-eşref tâcdârîden, tâltifât-ı Seniyye icra buyurulduğundan başka avdet ve azimetinde rûsum-ı sairece dahi memuriyet ve zatına lâayk hürmet-i lazıme ifâ olunmuştur.⁹³

Bu defa Rum Patrikliğine, intihab ve tayin olunmuş olan Kapudağı Metropolitidi sabık Ovakin cenâbları geçen gün huzur-ı meâl-i mevfûr Hazret-i Padişahîye musûl ile şerebyâb olduktan sonra Babîâli'ye azimetle zât-ı vâlâ-yı Hazret-i Sadâret penâhi ve übbehetlû Ali Paşa Hazretleriyle mülakât eylemiştir.⁹⁴

Dersâadet'e muvasalat edeceği geçen hafta yazılmış olan Avusturya Sefiri, Baron Perokeş cenâbları pazar günü gelerek doğruca Büyükdere'de, sefarethaneye inmiş ve şu günlerde mülakât-ı cenâb-ı tacdârî ile müşerref olacağı memûl bulunmuş iken Taş İskele başında kazâen düşerek ayağı sakatlanmış ve bu keyfiyet-i müteellime şimdilik bunun tehirini mucib olmuş olduğu işdilmişdir.⁹⁵

Meclis-i Vâlâ Reisi, sabık devletlû Kâmil Paşa Hazretleri, mezûnen Mısır'a azimet etmek üzere Lloyd Kumpanyasının, İmparatoriçe nam vapuruna binerek geçen çarşamba günü Dersâadet'ten hareket buyurmuştur.⁹⁶

⁹³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

⁹⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

⁹⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

⁹⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

Taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den, Berlin'e sefir tayin kılınmış olan saâdetlû Aristarki Bey, Marsilya tarikiyle mahâl-i memuriyetine gitmek üzere Fransız Kumpanya vapurlarından birine binerek geçen çarşamba günü Dersâadet'ten gitmiştir.⁹⁷

Sisam Bey'i, Miletyadi Bey cenâbları (Ederya) nam Nemçe vapuruyla pazartesi günü Der-Âliyye'ye gelmiştir.⁹⁸

Devlet-i Âliyye'nin Umûr-ı Maliyesince bazı ıslahat derdest-i tesviye olduğu işitilmiştir. Buda hariçten nukûd-ı lazımenin tedârîki ve mesârif-i zâide ve gayr-i âdiyenin tâklili ile bazı tenkihâtın icrasından ibaret bulunduğu anlaşıyor. Birinci madde hakkında tedabir-i lazıme teşebbüs buyurulmuş olduğu misillû hususât-ı mezkûre-i sâirenin dahi kuvveden fiile çıkması nezaret ve idarelerden bu bâbda verilecek defterlerin tedkik ve kabulünden sonra mümkün olacağından ileride bunların tafsilatını ilân ederiz.⁹⁹

Mevsim-i şî'tâ takarrubuyla Zât-ı Hazret-i Sadâret penâhi gelecek perşembe günü yalılarında Şehzâdebaşı civarında kâin konaklarına nakil buyuracakları istimâ' kılınmıştır.¹⁰⁰

Eflak ve Boğdan, Kapı kethüdası Mösyö Negri (?), geçen gün Aleksander GuzaBey Hazretleri maiyetiyle Boğdan tarafına azimet etmiş olmağla bir hafta kadar Yaş'da kaldıktan sonra Dersâadet'e avdet edeceği işitilmiştir.¹⁰¹

Ser-kurenâ-yı Hazret-i şehriyâri ve Mabeyn-i Hümâyûn cenâb-ı Mülûkâne Baş Kâtibi atûfetlu Beyefendiler hazerâtıyla, Müzikây-ı Hümâyûn Feriki saâdetlû Necib Bey Efendi Hazretlerine İran Devleti tarafından kırmızı hamâilin birinci rütbesinden birer ki'tâ şîr-u hurşid nişanı gönderilmiştir.¹⁰²

⁹⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

⁹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

⁹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

¹⁰⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

¹⁰¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

¹⁰² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

Viyana’da, Devlet-i Âliyye Sefiri saâdetlû Kâlimaki Bey Hazretlerine, haşmetli Belçika Kralı Hazretleri tarafından birinci rütbeden Leopold nişânı verilmiştir.¹⁰³

Bursa vücûhundan ve Istabl-ı Âmire Müdürlüğü payelûlarından izzetlû Tahir Ağa’ya dördüncü rütbeden Mecidiye nişânı ihsan buyurulmuştur.¹⁰⁴

Tevcihât (İlmiye)

Bazı Mahâllere Tayin Buyurulmuş Olan Nâibler;

Nâib	Mahâl
Mevâli-i Devriyye’den faziletlû Mehmed Âşir Efendi;	Rusçuğa
Hasan Sıdkı Efendi; Satılmış Kazâsına	Mülhâkatıyla
Kastamonulu Osman Nuri Efendi;	Taşköprü Kazâsına
Mevâli-i Devriye’den faziletlû Rıfat Efendi; (Rebiülâhir Gurrresinden) Erdek Maa Kapudağı Kazâsına	
Kûzat’dan Ali Rıza Efendi; Silifke Kazâsına	Mülhâkatıyla
Müderresinden Hamdullah Refet Efendi; Kazâsına	Zağferanborlu
İbradılı Ali Rıza Efendi; Kazâsına	Çarşanbaborlu
Burdurlu Esseyid Mehmed Tahir Efendi (Rebiülâhir’in on beşinden); Ezine-i Lâdikiye Kazâsına	
Kûzat’dan Alâiyeli Mehmed Said Efendi;	Uşak Kazâsına

¹⁰³ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebiülâhir-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

¹⁰⁴ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebiülâhir-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1.

Kırkağaçlı Seyyid Mehmed Emin Efendi;
Kazâsına

Bozdoğan

Gedegaralı Mustafa Niyazi Efendi;
Kazâsına

Lâdik Maa Havza

Borlulu Pirizâde Hacı Mehmed Said Efendi; (Cumâde'l Evvelî Gurrelerinden)
Bayburd Erzurum Kazâsına

Kûzat'dan Seyyid İbrahim Edhem Efendi;
Kazâsına

Ayazmend

Alâiyeli Seyyid Ali Rıza Efendi;
Hendek Kazâsına¹⁰⁵

Akyazı yani

Askeriye

Anadolu Ordu-yu Hümâyûnu Piyade Beşinci Ni'zâmiye Alayının Kâtibi Ahmed Efendi, Alay-ı mezkûra Alay Emîni nasb; Hassa Ordu-yu Hümâyûnu Süvari İkinci Redif Alayının Miralayı müteveffî Cemâl Bey'in yerine Ordu-yu mezkûr Miralaylarından olup Arabistan Ordu-yu Hümâyûnu Süvari İkinci Alayı Miralaylığına nakl olunan Ahmed Bey rütbe-i hâliyesiyle memur; Dersâadet Ordu-yu Hümâyûnu Süvari Birinci Ni'zâmiye Alayının, Alay Emînliğinden mütekâid olmuş olan Raşid Ağa'nın yerine Alay-ı mezkûrun Sağ Kolağası Hasan Ağa, Alay Emîni nasb.¹⁰⁶

Mülkiye

Bu kere bâ irâde-i Seniyye bazı mahâllere asaleten memur buyurulmuş olan müdürler;

Müdür

Mahâl

Mustafa Ağa;

Karahisâr-ı Sahib Sancağında Muslice'ye

Hacı Ali Bey;

Saruhan Sancağında Marmaracık

Kazâsına

¹⁰⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebûlâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.1-2.

¹⁰⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebûlâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

Niyazi Efendi;	Gördek Kazâsına
Yahya Bey;	Turgutlu Kasabasına
Mehmed Esad Ağa;	Demirci Kazâsına
Yusuf Bey;	Boyabat Kazâsına
Trabzonlu Tahir Ağa;	Lâdik Kazâsına
Salih Efendi;	Palu Kazâsına
Hafız Ağa;	Ereğli Kazâsına
Bekir Efendi;	Foçtin Kazâsına
Ali Ağa;	Selendi'ye
Ahmed Efendi;	Selanik Eyaletinde Karaferye Kazâsına
Ahmed Vesim Efendi;	Avrathisar'ına, Kraçova Kazâsı Müdürü
Osman Ağa;	Rumeli Eyaletinde İlbasan Kazâsına,
İlbasan Kazâsı Müdürü	
Sabık Nazif Efendi;	Kraçova Kazâsına
Hüseyin Bey;	Kıbrıs Adasına tâbi' Girne Kazâsına
Mustafa Efendi;	Gilan ve Evdim(?) Kazâlarına ¹⁰⁷

Nev-i beşerce müsellem bu kazıyyedir ki; sâir envâ' zatü'l-hayata nisbeten kendini fâik bilerek âkil ve nâtık tariflerine layık görür. Aklın nutka rüchâniyeti ise şununla da isbat olunamaz mı ki? Âkil olan insan her ne kadar mahrum, ann'el-lisan olursa da ef'âl makûle ve bir san'at makûle ile insaniyete hizmet resân olarak yine şâyân-ı istihsân olabilir. Hâlbuki gayr-i âkil bulunan adam surette natûk-ı mu'ciz dem olsa bile sîrette nedir?

¹⁰⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebûlâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

Dilin iradesini baş da akl eder tedmîr

Ki tercümân-ı lisandır anı iden takrîr

O tercümâna bedeldir kalemgâhı elde

İder tasavvurunı cism-i nâtıkın tasvir

İmdi lütf-u tekellümü tefhim iden fena belagat tabir olunduğu gibi hüsn-i taalluku talim eyleyen ilme mantık-ı ıtlak olunur ki; ulûm-u akliyyeye (Elaxywyh-İsagocı) medhâldir. Vaktiyle millet-i İslamiye-i Arap kuvvet-i ittifak ile bir taraftan ekâlim-i ecnebiyeyi feth eylediği misillû diğer taraftan dahi kudret-i istidâd ile me'ârif-i akliye-i Yunaniyyenin çoğunu zapt ve ta'rîb etmiş idüğü mal-ı gazâ-yı hükmü dinse sezâdır. Neden sonra Frenk tevâifinden bazıları bunların cümlesini intihal ve bir cüzü aşğarı olan fen mantıkı dahi şekl-i cedit üzere tertib ve ikmal eylediler. Binaenaleyh şu bâbda mütekaddimin ile müteahhirinin muhakemesini şamil bir eser hiç olmazsa elsine-i İslamiyyenin birisinde olsun bulunmak lazım idi.

Böyle bir kitabın Arap lisanında ve musannifinin millet-i muazzama-i Osmaniye meyanında zuhûru zamanımıza mukadder imiş ki; müyesser oldu. *Zehî Ki'tâb-ı Müstetâb* her bir makalesi mesâil-i mantikiyyeyi beyan ederken sebk-i lâtifinden i'câz-ı belagat zımnen ayan oluyor. Müellifi olan Abdülkerim Efendi'nin zâtı Meclis-i Mâarif azâsından olduğu halde namı tasnifine takrîz-i kâfi olsa gerektir. Geçenlerde bunun tasdik-i muhsinâtına dair meclis-i mezkûrdan verilen mazbata-i umûmiye mucebince tab'î hususuna müsaade-i Seniyye-i cenâb-ı Padişahî buyurulmuş idi. Ki'tâb-ı mezbûr Mizânü'l-Adl unvanıyla mesmû ve efendi-i mumâileyhin sâir asâr-ı kuberâsına bir ilave-i suğra olarak bu defa neşr olundu. Böyle bir eser hezî erbabına tebşir ve bu vesile-i celile ile millet-i İslamiye-i Osmaniye'nin, kemâlât-ı insaniyece müsellemler olan şanını bir kat dahi a'lâ ve tevkîr için kalemimizi min gayr-i liyâkat bu gûna mâarif tellâllığında kullanmağa kadar cesaret eyledik.

(Şinâsi)¹⁰⁸

¹⁰⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

Mütehayyizan-ı şûâra-yı zamaneden Mâarif-i Umûmiyye Jurnal Kâtibi rif'atlû Vacid Efendi'nin gazetemizi tebrik zımında inşâd eylemiş olduğu kıta-i dilaradır;

Gördüğüm gün bu nev-icâd eser-i muteberi

Okudum nüshasını serteser ettim tahsin

Bunu icâd iden etmiş vatana bir hizmet

Ederiz bizde teşekkür buna milletçe hemîn¹⁰⁹

Türkiyyü'l-ibâre Ermeni hurûfuyla İstanbul'da basılmakta olan *Mecmu'a-i Havâdis* nam Ermeni gazetesinin (Numero 366 Rebûlevvel 28 Tarihli Nüshasında) *Tercümân-ı Ahvâl* hakkında neşr eylediği bendin suretidir;

Medeniyetle melûf olan milletlerde gazete evrakı adeta insan fikrine elzem bir nafaka raddelerine gelmiştir. Bu nafakaya alışan milletler artık gazetesiz duramaz. Gazete her yer veyahut her hafta okuyanların elinden tutup dünyayı gezdirir ve her tarafın vukuatlarına sebepleriyle beraber vakıf eder. Gazetelerde görülür milletlerin san'atlarının ilerlemesi, batması devletlerin, milletlerin ve hâss ve avâmın muamelâtı faziletin mükâfatı ve kabahatin cezası hülâsa-i kelim gazete devrin bir mücessem tasviridir ve o kadar muteberdir ne kadar ki böyle bir tasvir aslına benzerse lakin insan kısmının en iyi şeyi dahi fenaya kullanabildiği misillü bahtsızlığımızdan her devirde ve her mahâl de olabildi öyle gazeteler dahi ki doğruluğu ayak altına alarak birer müdâhene merkezi oldular. Onlarda fazilet kabahat sıfatı ve kabahat fazilet sıfatı ile göründü. Bu makûle evrak bizlerce insan cinsine mahsûs olan fenalıkların en büyüğüdür. Çünkü matbuat ile yalan söylemek lisan ile söylemekten binlerce bin kat ağır bir kabahattir. Niçin ki bir ağızdan çıkan bin ağızdan yayılırsa matbuattan çıkan milyonlarca ağza yayılır ve lakırdı gibi uçmayıp müebbed kalabilir. Bu sebepten nâşi biz adını evrakımızda mümkün mertebe fâsid müdâhenelerden bâid durmuşuz ve Babîâlî'nin şerefi için ikrar ederiz ki; ne böyle bir serbestiyet için bizlere bir cüz'i mertebe hi'tâb vâki olmuş ve ne de müdâheneci takımı ihtimaldir kalblerinde olmayan bir fâsid hulûşçuluk için bir aferin alamamışlardır. Bu hâl müsbet olduğuna artık o makûle lüzumsuz müdâhenelere muhakkak bir sebep dahi bulamayız. O günü ki

¹⁰⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 2, 13 Rebûlâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

mecmua bildiğini ya doğruyu söylemez olursa mecmuanın öldüğü gün olacaktır ve ahalinin hayrı için mecmua emel eder ki her gazete dahi bu halde bulunsun yani bildiğini ve doğruyu söyleyemediği günü bütün bütün mahvolsun memûl ağlebimizdir ki; bu nev-zuhûr *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesi dahi bu bâbda bizlere hem efkâr olur. O halde kendisine muvaffakiyet-i kâmile temenni ederiz.¹¹⁰

Ragoza (Venedik Körfezinde vâki' ve Avusturya'ya tâbi'dir.) tarafına mukaddemce birtakım neferât-ı cedide götürmüş olan Vasıta-i Ticaret ve Şehpir vapur-ı hümayûnları tekmil-i müddet-i askeriye etmiş olan malumü'l-miktar Asâkir-i Şahane'yi oradan hâmil olarak birbirini müteakiben geçen günlerde Dersâadet'e vâsıl olmuşlardır.¹¹¹

Rusya kumpanya sefinelerinden İstefasno Çungarya (?) kapıdanın râkib olduğu Magocı (?) nam vapur ile 1439 ve Devlet-i Âliyye tebâasından Küçük Mehmed kapıdanın süvar olduğu brik sefinesiyle 270 ve Abdi kapıdanın brik sefinesiyle 250 ve Abdullah kapıdanın yine brik sefinesiyle 750 ki cem'an 2709 nefer Çerkes ve Tatar muhacirleri şu birkaç gün içinde Dersâadet'e gelmiştir.¹¹²

Geçen salı günü ikindi üzeri Dersâadet de hava ziyadesiyle kararıp şimşekler çakmağa ve gök gürlemeğe başlamış ve Üsküdar ve Beşiktaş ve Eyüp taraflarına bir hayli yağmur yağdığı sırada beş on dakika kadar dahi oldukça iri dolular düşmüş ise de nefis-i İstanbul'da ol-kadar yağmur bile yağmamıştır.¹¹³

1277 senesi Rebûlevveli'nin gurreinden gayetine kadar milel-i muhtelifeden Âsitane ve Bilâd-ı Selâse de vefat etmiş olanların miktarı;

Nüfus	Millet
401	İslâm
080	Yahudi
016	Müstemin
002	Latin

¹¹⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 2, 13 Rebûlâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

¹¹¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 2, 13 Rebûlâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.2.

¹¹² "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 2, 13 Rebûlâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

¹¹³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 2, 13 Rebûlâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

158	Rum
101	Ermeni
013	Katolik
000	Protestan
003	Kıbtî
+	
774 ¹¹⁴	

3.2.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Eflak ve Boğdan Beyi devletlû GuzaBey Hazretleri Kalas tarikiyle Bükreş'e muvasalat etmiş olduğu bazı tarafa gelen telgraf mekâtibinden anlaşılıyor.¹¹⁵

Varna'dan gelen bir mektubun beyanına göre beş on gün zarfında oraya 17 kadar tüccar gemileriyle bir hayli muhacir gelüp iktizâ eden mahâllere peyderpey gönderilmekte imiş.¹¹⁶

Feth-ü küşâdına nam-namı Hazret-i Padişahî ile ruhsat verildiği geçen hafta gazetemizde yazılmış olan Köstence demiryolunun Teşrin-i sâninin 18. gününden bedee ile işlemeğe başlayacağından Köstence'den günde üç kafilâ hareket edip ol-kadar dahi geleceği ve üç türlü ücret alınacağı ve teferruat-ı sairesinin neden ibaret olduğu kumpanyası tarafından ilan olunmağa başlamıştır.¹¹⁷

Hersek tarafından alınan (21 tarihli) bir mektupta, Mostar'da mukim İngiltere vekil konsolosu Mösyö Zehrab(?) Saraybosna'dan avdetle işine mübaşeret ettiği ve yine mahâl-i mezkûrda Avusturya vekil konsolosu Mösyö Dobraviçic(?) her nasılsa İşkodra'ya becayiş-i memuriyet etmiş olduğundan mahâlline gitmek üzere olduğu ve Karadağlılar bir an tahrikâtta hâli olamazlarsa da Hükümet-i mahâlliye'nin ittihâz eylediği tedâbîr-i sâibesi ve hususan Hersek Fırka-i Askeriyesi Kumandanı olup

¹¹⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

¹¹⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

¹¹⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

¹¹⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

elyevm Gaçka Kazâsında umûr-ı eşkıya ile uğraşmakta olan Ferik saâdetlû Derviş Paşa Hazretlerinin, ikdâmât-ı mütevâlîyesi ve orada bulunan Asâkir-i nusret-müesser cenâb-ı Padişahînin gayret ve himmet müesseresi semeresiyle sâye-i şahane de oralarca emn-ü asâyiş yolunda olup hatta Karadağlıdan bir hatta familya Hersek tarafına can atmakta oldukları beyan olunduğundan fazla Karadağ ahalisi beyinde zuhûr eden ihtilâfin henüz bertaraf olamadığı ve fakat yeni knezin babası Mirko nam zât bir iki taraftarıyla sâirlerine tefevvuk ve galebe de olduğu ve Pero isminde olan şahıs dahi kızını yeni kneze vermek üzere bulunduğundan bazı husus için Rusya içine azimet eylemiş bulunduğu ilave-i tafsîl ve iş'âr olunmuştur.¹¹⁸

Rebîülevvelin 25. Çarşamba akşamı zuhûr eden fırtınanın Kalâ-i Sultaniye 'de dahi gemice ne gûna mazarratlara sebep olmuş olduğu geçen haftaki (1 Numero 6 Rebîülâhir) gazetemizin Taşra Vukuâtı sırasında beyan olduğu muahharan şu maddeye ve sâireye müteallik aldığımız malûmat namenin vech-i âti üzere beyanına ibtidâr olunur.

Akdeniz Boğazından Gelen (27 Rebîülevvel Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Sureti;

Üç pare tüccar gemileri Seddülbahir'de demir üzerinde yatarken Rebîülevvelin 25. Çarşamba günü kâffe-i eşyalarıyla beraber batmış ve fakat bunların içlerinde bulunan adamlar cümlesi kenar-ı selâmete can atmıştır.

Bâlâ 'da zikrolunan üç geminin ahvâline dair cetveldir;

Sefine Mahâl	Kapıdan	Tâife	Hamûle	Hareket	Ettiği
1 Bark	Meklemburglu 13		Maden Kömürü	İngiltere	
	Christol Yohan				
1 Brik	Fransızlı Sir 08		Şeker ve Un	Marsilya	
	Christol				
1 Brik	Rusyalı Yorgi 12		_____	Marsilya	
	Nazov				

¹¹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhir-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

Bir de İsveçli Bonl(?) nam kapıdanın râkib olduğu Batos tabir olunan brik sefinesi boş olduğu halde merkûm kapıdan ve on bir nefer tayfasıyla Barselon'dan gelip boğazda havuzlar önünde demir atmış iken Rebûlevvelin 24. Salı günü muhalif lodos rüzgarının şiddetinden mezkûr gemi demir palamarını koparmağla karaya düşmüştür.¹¹⁹

Çanakkale'sinden Alınmış Olan (Gurre-i Rebûlâhir Tarihli) Bir Mektubun Meâli;

William Perre(?) bir İngiliz kapıdanın süvar olduğu 199 tonilatoluk Maremdi(?) namında brik gemisi kömür ve demir yüklü olarak dokuz tayfasıyla Londra'dan gelirken Rebûlevvelin 28. Cumartesi günü Bozcaada'sında Limni dedikleri yerde kazaya uğramıştır.¹²⁰

Bahr-i Sefid

(5 Teşrin-i Evvel Tarihli) Girit'ten alınan bir mektubun meâline nazaran İngiltere Devleti Beylik Sefinelerinden 131 top çeker bir kıt'a üç anbarlı vapur Amiral Wolim Martin cenâbları râkib olduğu halde Beyrut'tan hareketle tarih-i mektuptan bir gün evvel Girit Cezire'sinde vâki' Suda Limanına lenger-endaz muvasalat olmuş ve ferdası gün oradan kıyam eyleyeceği süvarisi tarafından ifade kılınmıştır.¹²¹

Arabistan

Elyevm Beriyyettü'sşam sevâhilinde bulunan Devlet-i Âliyye-i Sefâin-i Harbiye'sinin Miktarı;

(Fethiye)- Saâdetlû Reis Mustafa Paşa Hazretlerinin süvar olduğu Vidalı Kapak

(Keyvan-ı Bahri)- Vidalı Kapak

(Sinob)- Bu dahi

¹¹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebûlâhir-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

¹²⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebûlâhir-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

¹²¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebûlâhir-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

(Seddülbahir)- Muhabere için Vidalı Nave

(Varna)- Vidalı Duba

Beriyetü'sşam sularında bulundurulan Fransız Fırka-i Bahriyesinden (Rodanabl) nam vidalı kapak geçende Napoli'ye gitmek üzere oradan hareket etmiş olduğu misillû mevsim-i şî'tâ hulûlüyle artık o sularda gemi barındırmak müşkül olacağından Kontro Amiral (Yahn)(?) nam zâtın bindiği (Donavart) isminde kezâlik vidalı kapağın dahi Fransa'ya avdet edeceği cihetle Amiral müşârunileyhin yerine kapak süvarilerinden Mösyö (Lağrandir)(?) mezkûr Fırka-i Bahriye'ye kumandan tayin kılındığı ve maiyetinde bir firkateyn ve bir korvet ile iki muhabere vapuru bulundurulacağı ve mumaileyhin kendisi dahi Toulon'dan tehyie kılınmakta olan (Mogador) nam firkateyn vapuruna süvar olacağı hususları (Pater) gazetesinde yazılıdır.¹²²

3.2.3.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Marsilya gazetelerinin yazdıklarına göre geçende Dersâadet tarafında zuhûr eden şedîd fırtına yine evvel gün Marsilya ve havâlisinde dahi vukûu bulmuştur.¹²³

İtalya'nın vukuât-ı ahîresine mebni Fransa Devleti, Sardunya'nın makârr-ı hükümeti olan Turin'de mukim sefirini mukaddemce Paris'e celb eylediği misillû bu defa Sardunya asâkirinin hududu tecavüzle Napoli Memâliğine duhûlleri üzerine Turin'de bulunan Rusya ve Prusya sefirleri protesto edip Sardunya Devleti tarafından bu bâbda ihâle-i sem' itibar olunmadığı takdirce Prusya Sefiri Kont (Şnahlbürg(?)) Turin'i terk edeceği (16 Alafranga Teşrin-i evvel Tarihli) Münik gazetesinde mervidir.¹²⁴

Gazette dö Turn (?), isminde tab' olunan jurnalın (4 Teşrin-i evvel Tarihli) nüshasında Avusturyalının tedarikât-ı cismiyesine nazaran Sardunya asâkiri (Ciyaldini) ve (Konyari) ve (Dorando) nam üç nefer cenerallerin kumandasında olarak (Po) Nehri sevâhilinde tecemmu' etmekte olduğu ve Mençiyö Nehri tarafı dahi

¹²² "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

¹²³ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

¹²⁴ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

Ceneral (Lamarmora)'nın taht-ı kumandasında olan kuvve-i askeriye ile muhafaza kılınacağı iş'âr olunmuştur.¹²⁵

Times Gazetesinden Müstahrec Bir Bendin Tercümesidir;

Roma müstahfizlerine takviyet için Fransız askeri Roma'ya gitmekte olduğu halde bir Sardunya ordusu Cenova'dan hareketle Napoli'ye azimet üzeredir. Garibaldi takımı bu ordu ile birleşeceğinden ol-halde Garibaldi mukaddem ki gibi Sardunya hizmetinde bir ceneral makamına tenezzül edecektir. Bundan biraz vakit evvel Garibaldi'nin mesai ve ikdâmatına mâni' şeref ve şanına hâil olabilecek bir gûna hâl ve hareket vukûunu istemezdik fakat şimdi kendisine dahi hayırlı olmak için ifrat-ı şevk ve gayretine bir hadd-i tayin ve bazı tarafların hakkında gösterdiği emniyet-i kâmile ve husumet-i civanmerdanesini ta'dîl ve teskin eylemek için âmir zuhûru pek münasip ve yolundadır. Bundan böyle Sardunya politikasının ne gûna netice bulacağı ve İtalya hareketinin ne surete münkalib olacağı malum olduğundan bunu Hâriciye Vekili Kont Cavour, Sardunya parlamentosunda sarâhaten beyan ile Venedik'in istihlâsı için Avusturya aleyhine ilan-ı harb olunmayacağı ve Roma'nın dahi yalnız zarb-ı seyf ile zaptına tasaddî kılınmayacağını söylemiş ve Roma'da, Fransa askeriyle muharebe eylemek efkârını reddedip çünkü bu misillû hareket-i küfrân nimet olacağından İtalya'nın namusunu berbat edeceğini ve nice yüz senelerin mürûru şu lekeyi mahvedemeyeceğini dahi ilave-i makâl eylemiştir. Bu sözlerden murad yalnız bir şey olup bu dahi Sardunya Devleti bu misillû bir hareket-i mecnûnâne irtikâb etmeyecek demektir. Fakat bir de Fransa ile Sardunya beyninde her ne kadar kat' muhabere vukûu bulmuş ise de yine el-an evvelki kadar dostluk bâki olmak manası dahi çıkar. İşte böyle sık sık tahvil-i suret eden İtalya meselesi elyevm şu merkezdedir. Napoli kralı memleketinden bi'l-külliye tard ve ihraç olunup da Sardunya kralı Garibaldi ile ittifak eylediği takdirce Venedik ve Roma'dan başka İtalya memâliğinin sahibi olur ve bu surette nihayet el-emrû İtalya millet-i vahide hükmüne girer.¹²⁶

¹²⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebûlâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

¹²⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebûlâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

Geçen Mâh-ı Eylül Efrencinin 16 Tarihiyle Müverrehan Haşmetlü Napoli Kralı Tarafından Nezdinde Bulunan Düvel-i Ecnebiye Süferâsına İ'tâ Olunan Müttehîde'l-meâl Birer Kıt'a Müzekkerenin Tercümesidir;

Ceneral Garibaldi, hiç şimdiye kadar ittirilmemiş surette gasb ve istilaya devam eylediği halde diğer bazı tezihâtı sırasında bu defa üç kıt'a buyruldu neşr eylemiş olmağla Harbiye Vekili ve muvakkaten Hâriciye Vekâletine memur olan vaz' imzâ metbu' mefhum hazretlerinin emriyle Garibaldi'nin mezkûr buyrulmaları hakkında zât-ı sefirânelerinin nazar-ı dikkatini celb ederim. İşbu tezihâtnamelerden mâh-ı hâlin yedisi tarihiyle müverrih olan birisi kil-k-i âtiyyeyi şamildir. Sicilyateyn Devleti müteâllik olan kâffe-i Sefâin-i Harbiye ve tecârîbe ve tersaneler ve Mühimmat-ı Harbiye, İtalya kralı Victor Emmanuel Hazretlerinin Amiral (Persano) kumandasında olan dukasına damm ve ilhak olunmuştur.¹²⁷

Mâh-ı hâlin dukuzuncu tarihiyle müverrih olan diğer ikisi dahi şu meal dedir; Hükğmet-i mahâlliye'nin her türlü muhaberât ve mekâtibatı İtalya kralı Victor Emmanuel Hazretlerinin namına olarak tahrir ve ısdâr olunacaktır. Nezaretlerde müsta'mel olan devlet mühürleri üzerinde dahi İtalya kralı Victor Emmanuel unvanıyla müşârunileyhin arması bulunacaktır. Dört aydan beri Avrupa Devletlerinin nazar-ı hayretle bakıp fakat hiç müteessir olmadığı şu istilanın iptidasında Napoli Devleti, Sardunya Kabinatosundan bu bâbda tevzihât talep eyledik de daima Kont Cavour, Sardunya kralı namına olarak verdiği cevabında hukuk-ı milîl kaidesine muğâyir olan şu istila ve hücum kendisinin hilâf merzîsi olarak vukûu bulduğunu ve Garibaldi bu iş de Sardunya bayrağını ve Victor Emmanuel namını gasb ederek yani ca'lî olarak Sardunya taraftarı görünüp alenen bir hareket-i na-meşrua irtikâb eylediğini sarâhaten beyan eylemiş idi. Bir taraftan bu misillû teminat-ı sarihe verildiği halde diğer taraftan Sardunya memâliğinde korsanlık esbâb ve levazımatının tanzimine ihtimam olunur idi. Geçen mayısın altısından bugüne kadar Sardunya limanlarından, Cenova ve Ligorna ve Kağlbari'den (Kalbarri) suret-i aleniye de yirmi beş binden mütecâviz asker ile yelken ve vapur sefâini ve hatta bir miktar top dahi çıkmıştır. Sardunya asâkiri zabitanından ve Turin parlamentosu azâsından dahi birtakım kesân gelerek hîn-i istila da umûr-ı askeriye ve politikîyye idaresine bizzat

¹²⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.3.

mübaşeret eylediler. Gerek Turin’de ve gerek Cenova’da, birtakım cemiyetler memleketimiz ahalisini alenen ifsada çalışıyorlar idi. Bu tahrikatın su-i tesiri olarak dahil-i memleket de zuhûr eden isyana Sardunya’nın muavenet-i fiiliyyesi dahi munzam olunur idi. İşte Sicilya’nın ve Napoli ülkesinden bir miktarının istilası Sardunya Devleti’nin akıl ermez müsamahasının netice-i zaruriyyesi olmuştur. İşte Sardunya limanları bu makûle korsanlık ef’âl şeniasına menşe’ ve melce’ olduğu ve Sardunya bayrağı haydut gürûhu elinde olduğu ve kılâ’ mağsube ve sefâin üzerinde keşide kılındığı halde Sardunya ile Napoli Devletleri beyninde münasebât-ı dostane yine ber-karar idi. Napoli’de bulunan Sardunya sefîri, kralının niyyât-ı maslahanesini hakkında Sicilyateyn kralı hazretlerine teminat vermekten bir an hâli olmamıştı. Haşmetli Sicilya kralı Hazretleri, nihayet dereceye kadar sulh-u salaha talip olup İtalyaca yine birtakım müşkülât zuhûrundan ihtiraz eylemek niyet-i hayriyesiyle kendi hukuk-ı müsellemesine istinaden Garibaldi istilasının önünü almak ve müşkülât-ı dâhiliyeye mesâil-i ecnebiye dahi ilave etmeksizin harbin def’ine muvaffak olmak emelinde idi. Lakin şimdi maslahat bir dereceye gelmiştir ki hakkaniyete ve Avrupa’nın en ziyade meşru’ olan menâfi’ne müracaat olunması icap etmiştir. Dost bir devletin limanında tertip ve teçhiz olunmuş olan birtakım haydut Napoli Devleti’nin arazisini ve payitahtını zapt eylemiştir. Napoli’de isyân bunların istilasından evvel zuhûr etmeyip hareketlerinde onlara müsait olmuştur. Reis-i iştibâ âmir-i mutlaklık unvanını ahzederek Napoli donanmasını Sardunya’ya i’tâ ve amirali taht-ı kumandasına vaz’ ve müşârunileyhin namına olarak memleketin idare olunmasını emrediyor. Muahedât-ı aleniyye mucebince tesis olunmuş olup Avrupa düvel-i müstakilesinden madûd bulunmuş olan bir devlet-i kadîmenin hükümdarlığı unvanını ana nispet eyliyor. Vâzı’ imza metbu’ mufahhamı namına olarak işbu gasb ve taaddî aleyhinde resmen ve sarâhaten protesto ederek bu misillû harekâtın Avrupa Memâlik-i mütemeddinesinde ve def’ edecek olduğu bir hukuk-ı milel kaidesi hakkında zât-ı sefirânelerinin nazar-ı dikkatini celb eder. Sardunya kralı hazretleri kendisinin dahi gasb add eylediği bir adamın i’tâ ettiği bir dost devlet donanma ve arazisini mahâl-i şân ve namus olacağı cihetle kabul etmeyerek hakkaniyeti icabınca bunları reddedeceğini Napoli kralı hazretleri hâlâ memûl eder. Bir de Sardunya Devleti’nin hadden mütecaviz ve akıl ermez derece de olan müsamahasından neşet eden mesâib ve ikrar cihetiyle Sardunya kralı artık kendi nam ve bayrağının bir dost

devlet memâliği gaspına ve bîgâhlar kanı dökülmese ve Avrupa'nın hukuk-ı mileli tesis eden muahedenin nakzına medâr olmasını artık tecavüz etmez itikadındadır. Garibaldi'nin neşrettiği İtalya Krallığı unvanı dahi kâffe-i hukuk-ı müsellemenin pâymâl olması ve İtalya, Nim Cezire'sinde bâki kalan düvel-i müstakilenin zapt olunması demek olacağı cihetle Sardunya kralı işbu unvan aleyhinde dahi protesto edeceği memûl olunur. Fakat herhalde Napoli kralı hazretleri, Garibaldi'nin salifü'z-zikr neşr eylediği emirnameler aleyhinde yeniden protesto ederek hiçbir hüküm ve tesirsiz ve fâsid olduğu ve na-meşru' olduğu ve medeniyet ve ticarete mahsûs olan Akdeniz'de korsanlık zuhûruna meydan verilmesini müeddî olan ve mesuliyet ve muhâtıradan azâde olduğu halde zapt olunan memâlik gaspı yedinde kalmasını tecvîz eden bu makûle hâlet hakkında Avrupa'nın insaf ve hakkaniyetine müracaat eder. Vâzı' imza işbu tebligatın devlet metbu'aları tarafına iş'ârını zât-ı sefirânelerinden rica ve bu vesile ile dahi ihtiramat-ı fâikesinin tecdîd ve tekîdine ibtidâr eder.¹²⁸

Tahrirat-ı Telgrafiye

Sardunya Başvekili Kont Cavour, Napoli Devleti'nin mahlûl kaldığını bu defa resmen ilan edip Sardunya askeri dahi hududu tecavüz ile Napoli ülkesine girmiş ve bunun üzerine Viyana'da mukim Napoli Devleti'nin elçisi Mösyö Vitspir(?) nezdinde bulunduğu devlete resmen beyan-ı hâl ile oradan hareket eylemiştir.

Napoli ve Floransa'da bulunan Fransa Sefaretleri, bu defa lağvolunmuştur.

Papa memâliğine sevk olunan Sardunya'nın birkaç fırka-i askeriyesi kumandanları olan Ceneral Fanini(?) ve Cialdini ve Dorando'nun mirlivalık rütbeleri bu defa Feriklik rütbesine terfi' olunmuştur. İşbu paye ise İtalyaca müntehâ-yı merâtib-i askeriye bulunmuştur.

Napoli'de bulunan Sardunya asâkirinin miktarı yirmi beş bine isâl olunmak ve hayli top ve sair mühimmat harbiye dahi irsâl kılınmak mukarrer olmağla bunun birazı şimdiden gönderilmiştir.

¹²⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

Rusya Devleti'nin Roma'da mukim sefiri vasıtasıyla bu defa papa hazretlerine olan tebligatında müşârunileyhin ne Roma'yı terk edip gitmesi ve ne de bir kimse hakkında aforoz usulünü icra etmesi iktizâ etmeyeceğinden bahisle şimdilik Sardunya Devleti'nin vukûu bulan tecavüzünden dolayı protesto eylemesi nasihat olunmuştur.

Papa memâliğinden muahharan Sardunyalıya teslim olunan Ankona şehrinin müstahfizleri oldukları halde Sardunyalıların yedine esir düşen papa askerinin miktarı;

Ceneral-	0003
Ümerâ-yı Askeriye-	0018
Zabitan-	0334
Neferât-	6792
	+ _____
Yekûn	7148

Rusya İmparatoru haşmetlu Aleksander Hazretleri, mâh-ı hâlin beşinde ve haşmetlu Avusturya İmparatoruyla, fehameatlû Prusya Kral Kâimmakâmı, hazerâtı dahi yedisinde Varşova şehrine muvasalat edeceklerdir. Rusya, Hâriciye Vekili Prens Kurcakof ile Viyana ve Berlin ve Turin şehirlerinde bulunan Rusya sefirleri ve Prusya Hâriciye Vekili Mösyö Şalanic(?) ve Avusturya Hâriciye Vekili Mösyö Rahberg(?) dahi orada hazır bulunmuşlardır.

Temmuz efrencinin iptidası tarihiyle Çin payitahtını, Pekin şehrinden alınan haberlere nazaran Çin'in bazı taraflarında ve ba-husus sevâhil-i şarkiyesinde vâki' eyaletlerde isyanın ziyadeleştğine mebni def' ve teskini zımnında Pekin havâlisinden asker talep olunmuş ve Fransız ve İngiliz ordularının mukabiline Pekin'den altı bin ve bir diğer taraftan on bin asker sevk ve i'zâm kılınmıştır.

Patery gazetesinin beyanına göre bu günlerde gerek Sardunya'da ve gerek Venedik'te küllî tedarikât-ı harbiye 'ye ihtimam olunmaktadır.

Nakl olunuyor ki Garibaldi takımı hâlâ Napoli kralının yedinde bulunan Kapo şehrini muhasara ve tazyik edip cenup tarafında bir tabyasını dahi zapt eylemiştir.

Varşova mülakatında İtalya meselesinin tesviyesi için bir konferans teşkili tasavvur olup badehû Fransa ve İngiltere devletlerine arz olunacağı rivayet olunuyor.

Sarva meselesinin İsviçre'nin patrikliği hususu dahi Varşova mülakatında müzakere olunacağını Cenova gazetesi rivayet etmiştir.¹²⁹

3.2.4.İLÂNAT

Şimdiye kadar Dersâadet'e gelmekte olan muhacirin eğerçi HaydarPaşa sahrasına çıkarılarak oradan iktiza eden mahâllere gönderilmekte ise de mevsim-i şî'tânın takarrubu cihetiyle bundan böyle geleceklerin sahra-yı mezkûra çıkarılmaları uyamayacağından nereye çıkarılmaları lazım olduğunun komisyon tarafından suâl ve istizân eylemeleri hususunun pratika aldıkları esnada râkib oldukları sefine ve vapur kapıdanlarına Karantina haneden beyan ve ifade kılınacağı cümlelerin malumu olmak için ilanına ibtidâr olunur.¹³⁰

İşbu gazetede ikinci sahifenin ikinci sütununda zikri sebkât eylediği üzere Meclis-i Mâarif azâsından, Abdülkerim Efendi'nin telifi olan "Mizânü'l -Adl" nam mantık kitabı bir müddetten beri Sahaf Çarşısında ve Ceride-i Hâvadis ismiyle marûf bulunan gazetenin matbaasında fûrûht olunmakta olduğu misillû *Tercümân-ı Ahvâl* gazete hanesinde dahi bunu birtakım nüshaları satılık olarak mevcut olduğundan nâşi keyfiyet-i talebinin malumu olmak için ilan kılındı.¹³¹

Fatih Sultan Mehmed civarında Deve Hanı kurbunda Feyziye Mektebi karşısında vâki' harem ve selamlıkta on beş on altı odalı konak altı re's hayvan alır ahır ve müteaddid kapu ve müştemilât-ı sairesiyle kiraya verileceğinden görmek isteyenlerin mezkûr konağın altındaki Litoğrafya haneden suâl eylemeleri.¹³²

¹²⁹ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

¹³⁰ "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

¹³¹ "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

¹³² "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

Beşiktaş'ta, Maçka mahâllesinde selamlıkta üç ve mabeyniyle beraber haremde yedi oda ve büyük iki suffice ve selamlıkta ahır ve arabalıklı ve harem bağçesiyle ayrıca matbahlı ve ıhlamur sahrasına doğru nezaretli Rikâb-ı Hümâyûn Kapıcı başlarından rif'atlû Aziz Ağa'nın hanesi satılık olup almağa niyet edenleri derununda ikâmet üzere bulunan sahibi gezdirecektir.¹³³

3.2.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	119
• İngiliz lirası	00	131
• Yirmi Franklık	20	103
• Pol (Rusya Altunu)	20	106
• Karamiçe	00	061
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	023
• Gümüş Beş Franklık	20	023
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	00	063
• Konsolide	00	049
• Akçe Başı (Binde)	00	165 ¹³⁴

¹³³ “İlânât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

¹³⁴ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 2, 13 Rebîülâhîr-16 Teşrin-i Evvel 1277, (22 Ekim 1860), s.4.

3.3.TERCÜMÂN-IAHVÂL, NO: 3, 20 REBÎÜLAHİR-23 TEŞRİN-İ EVVEL 1277

3.3.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Şam-ı Şerif Valiliği, Rütbe-i Samiye-i Vezâretle Altıncı Daire-i Belediye Reisi sâbık devletlû Emin Efendi Hazretlerine; Sadâret-i Uzmâ Müsteşarlığı, Rütbe-i Bâlâ ile Beylikçi-i Divan-ı Hümâyûn sâbık atûfetlû Afif Bey Efendi Hazretlerine; Meclis-i Vâlâ azâlığı, Divan-ı Deâvi Nâzırı sâbık atûfetlû Muhtar Bey Efendi Hazretlerine; Beylikçilik Divan-ı Hümâyûn Memuriyeti, Meclis-i Vâlâ azâsından saâdetlû Besim Bey Efendi Hazretlerine; Divan-ı Deâvi Nezareti, Meclis-i Vâlâ azâsından saâdetlû Emin Efendi Hazretlerine; Emirü'l-hâc Kâimmakâmılığı, Ferikân-ı kirâm'dan Bahr-i Seyyah Boğazı Muhafız Vekili sâbık saâdetlû Hasan Paşa Hazretlerine; Âmedi Odası Hûlefalığı, muvakkaten müdavim bulunan izzetlû Esad Bey Efendi'ye asaleten; Âmedi Odası Hûlefalığı, izzetlû Vahid Bey Efendi'ye; Trabzon Kapu Kethüdalığı, izzetlû Eşref Bey Efendi'ye; Kıbrıs Mutasarrıfı Kapu Kethüdalığı izzetlû Galib Bey Efendi'ye; Resmo Kâimmakâmı Kapu Kethüdalığı, izzetlû Hacı İbrahim Ağa'ya. Kandiye ve Ankara Kapu Kethüdalıkları rif'atlû Asım Bey Efendi'ye; Kütahya Kâimmakâmı Kapu Kethüdalığı, fütüvvetlû Ahmed Bey'e; Hicâz Haftân Ağalığı, Hâriciye Dairesi emekdârlarından Şakir Ağa'ya tevcih ve ihâle buyurulmuştur.¹³⁵

Avusturya Elçisi Baron dö Perokeş (?) cenâblarının ayağı sakatlanmış olduğunu geçen hafta yazmıştık. (16 Rebîülâhir) çarşamba günü Büyük Dere'den, Beyoğlu'nda kâin sefarethaneye gelmiş olmasıyla suâl hatırı zımnında kendisine taraf-ı zî-eşref Hazret-i Padişahî 'den, Mabeyn-i Hümâyûn İkinci Kâtibi saâdetlû Emin Bey Efendi ile Saray-ı Hümâyûn Cerrah Başısı ve bazı eczacıları irsâl buyurulmuş ve bu suretle hakkında vukûa gelen taltif-i âli'den sefir müşârunileyh cenâbları fevkalade müteşekkîr ve müftehir olduğunu beyan eylemiştir.¹³⁶

¹³⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhir-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.1

¹³⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhir-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.1.

Nezd-i Saltanat-ı Seniyye’de mukim İran Sefiri atûfetlu Mirza Hüseyin Han Hazretleri tebdil-i hevâ zımnında Bursa’ya gitmezden evvel geçen salı günü Babîâlî’ye gitmiş ve bir ay kadar vukûu bulacak gaybûbiyeti esnasında sefaret müsteşarı Neriman Hanı maslahatgüzar bıraktığını übbehtlû, devletlû Âli Paşa Hazretlerine beyan ile beraber takdim etmiştir.¹³⁷

Ermeni hurûfuyla basılmakta olan Mecmua-i Havâdis nam gazetenin neşr eylediği bir maddenin suretidir;

(Beyoğlu’nda çıkan İngiliz Gazetesi) Levant Herald’da şu vecihle yazılıdır; Geçen hafta Garibaldi’den emir gelüb Asi’tâne’de mukim olan Napolitan Sefareti lağvetmiştir. Her ne kadar Napoli Kraliyetinden ümid yoğise de bu makûle bir emre dahi resmen itibar olunamayacağından bundan ne Napoli Sefareti bir kayd eyledi ve ne de Babîâlî bu cümle ile işitiriz ki Napolitan Sefareti bu emre bazı mertebe ehemmiyet vermiştir. Diğer taraftan Sardunya Sefareti bi’l-fiil Asi’tâne’de olan kâffe-i Napolitanları kendi hükmü altına alub Burbon Sancağıyla gidüb gelen Napolitan gemilerine dahi patenta vermeğe başlamıştır. Böyle bir halde ihtimaldir ki Babîâlî dahi filiyyât iktizasına teslimiyetle ihtimaldir sâbık Napoli Kraliyeti Sefareti lağvolmuş sayacaktır.¹³⁸

Halid Temel nam kapıdanın süvar olduğu Devlet-i Âliyye bandıralı Derviş-i Deryâ brik sefinesiyle Kefe’den 700 nefer Tatar muhaciri geçen salı günü Asi’tâne’ye gelmiş olduğu gibi Vasıta-i Ticaret nam vapur sefinesiyle dahi 650 nefer Tatar iskân ettirmek üzere Sinob cânibine geçen pazartesi günü i’zâm kılınmıştır.¹³⁹

Sâye-i mamûriyyet vâye-i cenâb-ı Mülûkâne de Üsküdar’dan Bağdat’a kadar derdest-i temdîd bulunan telgraf hattı bu kere Diyarbekir’den, Mardin ve Cizre’ye uğrayarak Musul’a reside olmuş ve mahâl-i merkûme ile icra-yı muhabere ve mekâtibe olunmakta bulunmuş olduğu cânib-i Telgrafhane-i Âmire’den bildirilmiştir.¹⁴⁰

¹³⁷ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.1.

¹³⁸ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.1.

¹³⁹ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.1.

¹⁴⁰ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.2.

Sâye-i muvaffakiyet vâye-i tacdâri de Anadolu'da şimdilik dokuz telgraf merkeziyle te'âtî-i mekâtibât olduğundan ve Üsküdar telgrafhanesinin ise iskeleye ba'diyeti cihetiyle ashâb-ı mekâtib Telgrafhane-i mezkûre amedüşdlerinde ziyade suûbet çekmekte bulunduğundan mücerred teshil umûr-ı gubât zımnında Telgrafhane-i mezkûr Üsküdar iskelesine karib Büyük Karagolhane civarına naklettirilmiş olduğu dahi Telgrafhane-i Âmire cânibinden bildirilmiştir.¹⁴¹

Bu gece saat altı buçuk yedi kararlarında Tavuk Pazarında vezir hanenin kapusu karşısında tenbakücü dükkanından yangın zuhûruyla yanındaki iki dükkân ile beraber yanmıştır.¹⁴²

3.3.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Mâh-ı hâlin altıncı pazartesi günü Preveze'de şimdilik cenûba doğru bir hareket arz vukûu bulmuş ve hiçbir zarara sebep olmadığı halde iki saniye kadar mümted olmuş olduğu *Jurnal dö Konstantinapol* nam gazeteden müstâhrecdir.¹⁴³

Vidin'den Alınmış Olan (13 Rebûlâhîr Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Meâli

Kırım'dan hicretle Tuna suyu kenarında vâki' Boğaz Köyü dedikleri yerde tecemmu' etmiş olan Tatar muhacirlerinden bazıları ol-havâliye ve kûsûrlarının dahi istidâ'ları vecihle yine sahilde kâin Zıştovi, Niğbolu ve Rahova ve Lom ve Vidin kazâlarına yerleştirilmesi kararlaştırılmış idi. Bunun üzerine Vidin kazâsı için müretteb olan bin on haneye mahsuben yüz seksen iki hane Nemçe Kumpanyasının eşleb tabir olunur bir nev'i vapurlarından iki sefineye memur-ı mahsûs marifetiyle mezkûr Boğaz Köyü'nden bindirilerek Rebûlâhîr'in üçüncü perşembe ahşamı saat yarım sularında Vidin'e vusûl bulmalarıyla, Vidin tersanesi memurlarının mahsûsan yapmış oldukları kullanışlı bir köprüden karaya çıkarıldıktan sonra kale haricinde beylik çayırı denilen yerde bunlar için Hükümet-i Mahâlliye tarafından hazırlanmış olan çadırlara indirildiler. (Gurbet hâliyle bunların içlerinde zuhûr iden hastalarını

¹⁴¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebûlâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.2.

¹⁴² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebûlâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.2.

¹⁴³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebûlâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.2.

karaya çıkarmak hususunda hususuyla mezkûr tersane memuru Bahriye Kolağası fütüvvetlü Ahmed Fehmi Efendi ile refakatindeki sair bahriye zabitan ve neferâtının ve Eyalet-i Zaptiye Binbaşısı fütüvvetlü Osman Bey'in, fevkalade gayret fedakâraneleri vukûu bulmuştur.) O gece muhacirin-i merkûmenin zaruri çadırlarda misafir kalması lazım geldiğinden soğuktan muhafazaları için evvelce celb ettirilmiş olan hadd-i kifâyeden ziyade odunlar kendilerine teslim olundu. Şu cihetle bunlar dahi aşırı mertebe de gördükleri hürmet ve mihmân-nevâzlıktan müteşekkir ve mütehayyir oldukları halde büyük büyük ateşler yakarak seyrângâha çıkmış gibi şenlikler icra ettiler. Ertesi gün sabahleyin devletlû Vali Paşa Hazretleri birtakım ketebe istihsaliyle oraya azimet ederek tertib-i mukarreri ve muhacirlerin istidâ'ları mucebince bunlar cemaat cemaat yazdırıldı. Ve ba'dehû Vidin kazâlarında doksan altı pare köyü havi olup ahalisi sırf Bulgar'dan ibaret olan Sahra kazâsı köylerinden münasiblerine bunların suret-i taksimi icra olunmağla mahsûsan kazâ-i mezkûrdan getirtilmiş olan arabalara hastaları ve erek ve kadınları ve eşyaları başka başka konularak ve yanlarına zaptiye ve köylerin kocabaşları tayin olunarak o gün ikindiye kadar cümlesi mahâllerine yollanılmıştır. Bunların bini vatanlarına yaklaştığında köylerin ahalisi istikbaline çıktıkdan başka memnuniyetlerine delil olmak üzere yiyecek ve içecekleriyle beraber süknâlarını tedarik etmiş ve muhacirin-i merkûme dahi mahâllerine yerleştirilmiştir.¹⁴⁴

Anadolu

Mâh-ı hâlin ikinci cumartesi günü İzmir'de müretteb ve mükellef bir atış taliminin icrası kararlaştırılmış olduğuna mebni eyalet-i mezbûre Valisi devletlû Osman Paşa Hazretleriyle, azâ-yı meclis-i belde ve İslam ve Hristiyan muteberan ahaliden birçok kimse ve Düvel-i Ecnebiye konsolosları ve bazı harb sefinesi zabitanından mevcut bulunan birtakım zevât ile sair sekene mahsûsan kurulmuş olan müteaddid çadırlarda bunun temaşasına hazır olmuş ve o halde Mirliya izzetlû Abdullah Paşa'nın kumandasıyla asâkir-i fevz-i müesser cenâb-ı Mülûkâne tarafından

¹⁴⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebûlâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.2.

muallimâne icra olunan türlü türlü manevralar cümle tarafından takdir ve tahsin kılınmış olduğu haber alınmıştır.¹⁴⁵

Arabistan

Fransızca olan *Jurnal dö Konstantinapol* gazetesinin, Beyrut'tan alub neşr eylediği (Alafranga 21 Teşrin-i Evvel Tarihli) bir mektubun tercümesidir;

Devletlû Fuâd Paşa Hazretleri birkaç gün Sayda'da ikametten sonra Deyr'ül Kamer ile Cessin (Cezzin) beyninde vâki' Muklara (Muhtara) tesmiye olunan büyücek karyeyi ittihâz-ı ikametgâh buyurmuştur. Keyfiyet-i azimetlerini evvelki mektublarda zıkr ve hikâyet eylediğim Fransız Fırka-i Müfreze-i Askeriyesinin ikiye taksim olunduğu cihetle birisi Deyr'ül Kamer kurbunda olan Biledin (?) nam mevzide ve diğeri Beyrut ile Şam tariki üzerinde kâin Ayn-ı Sufar'a (?) karib bir mevkide bulunur idi. Sevk olunan kuvve-i askeriyenin yaklaştığını Dürziler gördükçe bir düziye firar ediyorlar. Fransız askerinden müteaddid küçük takımlar Zahle ve Beyrut ve Deyr'ül Kamer arasındaki arazi-i müselleseyi bugünkü günde dolaşmaktadır. Bu kâ' sahrasında Ka'bal-yas (?) dedikleri mahâl en sonra ordugâh ittihâz kılındı. Birkaç günden berû müşârunileyh Fuâd Paşa Hazretleri'nin Şam'a azimet eylediğine mebni bu günlerde Beyrut'a muvasalatı bekleniliyor. Cebel-i Lübnan ile Beyrut ve havâlisinde emn-ü asâyîşin kemâlde olduğu misillû Şam tarafından gelen haberler dahi oranın tamamı-i istirahatini mübeyyindir. Fransız posta vapurlarıyla muahharan (Dokeros) nam Fransız Cenerali buraya gelmiş olduğundan başka önümüzdeki hafta dahi Amrik isminde olan posta vapuruyla daha bir miktar asker ve mühimmat vürûdu beklenilmektedir. Bu taraf sevahilinde iken dört büyük gemiden ibaret olan İngiliz Fırka-i Bahriyesi Korfu'ya gitmek üzere buradan hareket etti. Rivayet olduğuna göre fırka-i mezkûre bu kış orada geçirecek imiş. Kontro Amiral Pehn'in (?) bindiği Rodonabel (?) nam Fransız kapağı dahi Napoli'ye doğru buradan gitmiştir. Nefs-i Beyrut limanında şimdiki halde Sefâin-i Harbiye'den İngiliz'in iki muhabere vapuruyla üç firkateyni ve Fransız'ın Donavert (?) isminde bir kapağı ve Sardunyalı'nın bir vapuru mevcuttur.¹⁴⁶

¹⁴⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 3, 20 Rebûlâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.2.

¹⁴⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 3, 20 Rebûlâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.2.

Beyrut'tan Alınmış Olan (7 Rebûlâhîr Tarihli) Diğer Bir Kıt'a Tahriratın Hülâsası

Sayda Eyaletinde, Dürzi ve Deyr'ül Kamer Kâimmakâmlıkları bu kere muvakkaten dört daire itibarıyla taksim kılınmış olduğundan, bunlara icab iden müdirler ile sair memur ve zaptiyeleri tayin etmek için Sayda Valisi devletlû Ahmed Paşa Hazretleri'nin şu dairelere azimet eylemesi memuriyet-i mahsûsa-i celile ile ol-tarafta bulunan Hâriciye Nâzırı devletlû Fuâd Paşa Hazretleri cânibinden kendisine emr-ü iş'âr olunmuş olduğuna mebni Vali-i müşârunileyh Hazretleri Rebûlevvel'in yirmi yedinci cuma günü Beyrut'tan hareketle mezkûr dairelere azimet eylemiş ve iktizâ iden müdirleri ve azâ-yı mecâlisi birer birer intihab ile beraber lazımu'l mikdar zaptiyeleri ve Nevâhi muhtarlarını tayin eyledikten başka işbu dairelerin muvakkat suretle idare-i cedideleri hakkında Nâzır müşârunileyh Hazretleri tarafından verilmiş olan talimatın ahkâmıyla tenbihât-ı lazıme-i saireyi dahi tebliğ ve ifâ eyleyerek Rebûlâhîrin beşinci cumartesi günü yine Beyrut'a avdet eylemişlerdir.¹⁴⁷

Akdeniz

Rodos Ceziresinden Alınmış Olan (8 Rebûlâhîr Tarihli) Bir Mektubun Hülâsası

İngilizli Andreyâ Anderson nam kapıdanın süvar olduğu beş bin kilelik Olivio (?) isminde uskuna sefinesi Kuş Adasından arpa yüklenerek İngiltere'ye azimet için hareket etmiş iken, Nemçe kumpanyasının İzmir'den, Rodos'a giden İstanbul nam vapuru Susam (Sisam) Adasının batı tarafında ve on üç mil açıktâ Rebûlâhîr'in üçüncü cumartesi gecesi saat beş sularında kazâen mezkûr uskunayı çiğneyüb der-âkab batırmış olduğundan bunun içinde bulunan merhum kapıdanıyla beraber yedi nefer taifesi selâmetle mezkûr çarh gemisine çıkararak ertesi günü Rodos'a vusûl bulmuştur.¹⁴⁸

¹⁴⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebûlâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.2.

¹⁴⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebûlâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.2-3.

Jurnal dö Konstantinapol nam Fransızca jurnalden alma olarak Dersâadet’de sair gazetelerin neşr eylediği bir kazâ-yı bahriye dair olan havâdis vech-i âti üzere mezkûr jurnalden tercüme olundu;

San Feliks nam çarh gemisi Ron Nehri Şirket-i Umûmiyesi’nin eski vapurlarından iken muahharan Fransız ve Sırb Kumpanyası için istikrâ olunmuş ve tuğla yüklü bulunmuş olduğu halde mezkûr kumpanyanın Tuna’da işlemeğe muayyen olan diğer iki vapur sefinesi refakatiyle Marsilya’dan hareket etmiş ve esnâ-yı rahda silindirolarının diyafragım denilen bir aleti kırılarak Yunanistan sevhiline uğramış ve bu edevata bedel İstanbul’da dökülmüş olanı yerine konulduktan sonra oradan kalkmış idi. Limni (İlimya) Adası sularına yaklaştığında bir suretle oturub kalmak Kazâsına uğramıştır ki halas olunmak ümid olunuyor. İşbu çarh gemisi ekseriyyâ Set tarafından Cezayir’e işlermiş.¹⁴⁹

3.3.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Avrupa Vukuâtı

Rusya Devleti, Maliye Nâzırı’nın meydana koyduğu bir deftere göre; İşbu sene-i rûmîye ibtidasında Devlet-i müşârunileyhâ’nın, 555.012.127 ruble (karbon) faizli duyûnu olup bundan fazla 679.877.753 karbonluk evrak-ı nakdîyesi dahi tedavülde olduğu anlaşılıyor. İşte bu resmî hesaba nazaran Devlet-i müşârunileyhâ’nın, yalnız başlıca olan borcu cem’an 1.234.889.970 dâne karbona yani beher karbon yirmişer kuruştan hesap olundukta (49.395.599) kese akçeye bâliğ olduğu tebeyyün ediyor.¹⁵⁰

Patery (?) Nam Fransız Gazetesinden Menkûldür;

Fransız lisanı üzere olan Petersburg gazetesi şimdiye kadar Varşova mülakatı hakkında ihtiyar-ı sükût eylemiş olduğu halde bu defa ana dair fetih-i makâl etmiştir. Bazı gazetelerin ol-bâbda neşrettikleri erâcîfa ihâle-i sem’ iltifat etmeyerek üç hükümdarın birleşmesi ancak Avrupa’ca sulh-u salâhı müeyyed olacağını beyan

¹⁴⁹ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebûlâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

¹⁵⁰ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebûlâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

sırasında hükümdarların ittifakı milletleri takrib ve muharebâtı teb'îd eder demiştir. Mezkûr gazetenin şu kelimat-ı hikmet amizine tahsinden başka bir şey denilemez. Çünkü fî zamanına gerek Petersburg'da ve gerek Londra ve Viyana'da herkes bilir ki hükümdaranın ittiadı ancak ahalinin makâsıd ve menafî'ine muvafık olamk şartıyla husûlpezîr olur.¹⁵¹

Bu esnada Varşova mülakatı dahi İtalya meselesi kadar Avrupa gazetelerini işgal etmektedir. Fakat bu bâbda nakl ve rivayet eyledikleri şeyler zanniyât kabilinden olarak hiçbirisi şâyân-ı itimâd olunamaz. İşbu mülakatın netice-i matlûbesi yani Rusya ve Avusturya Devletlerinin hüsn-i ittifak hâsıl olamayacağını Fransız gazeteleri iddia ediyorlar.¹⁵²

Haşmetli İngiltere Kraliçesi Hazretlerinin geçenlerde seyahat tarikiyle Almanya'ya vürûdunda İngiltere Hâriciye Vekili Lord John Russell ile Prusya Başvekili Mösyö Şalaniç(?) Coblentz şehrinde arîz ve amîk mükaleme etmiş ve bu keyfiyet Varşova mülakatından akdemce vukûu bulmuş olacağından fehmetlû Rusya Kral Kaimmakamı Hazretleri vekaletiyle İngiltere Devleti'nin dahi zikrolunan mülakatta reyi munzam olduğunu bazı gazeteler zann-u tahmin ediyorlarsa da İngiltere gazeteleri bunu reddetmektedirler.¹⁵³

Fehmetlû Prusya Kral Kaimmakamı Hazretleri, haşmetli İngiltere Kraliçesi Hazretlerine mâh-ı hâlin ibtidasında Coblentz şehrinde gayet tantanalı bir ziyafet vermiş ve Kraliçe-i müşârunileyhâ'nın kerimesi prenses Alice, Almanya hükümdaranından Hessen Darmstadt Grandükası Hazretlerine tezvîc olunacağından rivayet kılındığına göre müşârunileyhâ'nın resmî nemzetlikleri icra kılınmıştır.¹⁵⁴

Haşmetli Sardunya Kralı Hazretleri bu günlerde Napoli şehrine muvasalat edeceği cihetle şeref kudûm için icra olunacak donanmanın evvelce tanzimi hususu

¹⁵¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

¹⁵² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

¹⁵³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

¹⁵⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

Daire-i Belediye tarafından birtakım mi'mâr ve erbâb-ı sanâyi'den mürekkebe bir komisyon-ı mahsûsa ihâle kılınmıştır.¹⁵⁵

On dört binden mürekkebe Sardunya'nın bir fırka-i askeriyesi bu kere bahren Napoli'ye geldikten sonra oradan dahi peyderpey vürûd etmekte olan asâkir Napoli Kralı yedinde bulunan fanita ve kapı kalelerinin arasını kesmek üzere ve yine bu tarafına azimet eylemekte bulunmuştur. Napoli Asâkiri, Sardunya Cenerallerinin şu tedabir-i harbiyelerinden mazarrat-ı mûlahaza eyledikleri halde kapıyı terk ve tahliye edecekleri memûl olduğu mervidir.¹⁵⁶

Haşmetli Napoli Kralı Hazretlerinin melce' ve makârr-ı ittihâz etmiş olduğu Gayta şehri bu defa Sardunya Devleti tarafından abluka haline vaz' olunmuş ve Devlet-i müşârunileyhâ'nın şu hareketini Düvel-i Beriyye kabul etmeyip fakat İngiltere Devleti buna suret-i muvafakat gösterdikten başka bazı rivayete göre Rusya ve Prusya Devletlerini dahi kendi tarafına celb ile İtalya ihtilalinden neşet etmiş olan inkılabat-ı ahireyi Devleteyn-i müşârunileyhimâya tasdik ettirmeğe sa'y eylemekte bulunmuştur.¹⁵⁷

Haşmetli Napoli Kralı Hazretlerinin Bu Defa Asâkirine Hitaben (29 Eylül Efrençi Tarihli) Neşreylediği Bir Kıt'a İlannamenin Suretidir;

Askerler muharebece mazhar olduğumuz müsaade-i tâli' bizi ileriye sevk ederek düşman yedinde bulunan memâlik üzerine hücuma mecbur eylediğinden cesaret ve şecâat-i kuvveti fazilet ve diyanetle müttehid olmadığı halde huşunet ve gaddarlık sıfat-ı mezmûmasına tenezzül edeceğini krallık ve askerlik vazifem iktizâsınca size ihtara mübaderet ederim.¹⁵⁸

İmdi galebeden sonra izhâr-ı fütüvvet ve artık muharebe etmekten aciz olan esirlere riayet ediniz. Ve on dördüncü Avcı Alayının meslek-i civanmerdanesine ittibaan elinizden geldiği mertebe yaralılara bakmağa gayret ve ihtimam ediniz. Hatrınıza getirin ki gidip istirdad edeceğiniz memlekette vâki' mesâkin ve emlak sizinle birlikte muharebe eden arkadaşlarınızdan pek çoğunun kendi hane ve

¹⁵⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

¹⁵⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

¹⁵⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

¹⁵⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

mevrûslarıdır. Şu mesâib-i hazirede medhâlleri olmıyan ahali hakkında levâzım-ı şefkat ve insaniyet ibrâz eyleyiniz. Fevkinizde olan zabitanın evamir ve tenbihâtına kemal-i derece inkıyâd ve itaat ve'l hâsıl Napolitan askerliği şanına layık olan hüsn-i harekata riayet etmelisiniz. Bu halde Cenâb-ı Rabb müdür-i cenk eden asâkir-i fütüvvet-me'seremizin kullarına kuvvet ihsan eder de muzafferiyet bizim olur.¹⁵⁹

Haşmetli İspanya Kraliçesi Hazretleriyle, Napoli Kralı Hazretleri beyninde alâka-i karâbet ve münasebet-i külliye olduğundan İspanya Devleti'nin, İtalya mesele-i haziresine müdâhâle etmek niyetinde olduğu şuyû' bulmuş ise de İngiltere'de bazı gazetelerin tahkikat-ı vakıalarına göre iddia-yı mezkûrun asl-u faslı yok imiş.¹⁶⁰

Coğrafyaca Rûmiyye-i Kibiri ve Lisan-ı Avâm-ı Türkî'de, kızılalma tabirleriyle müsemma olan Roma şehri bazı Farisî lûgat kitabında "Romulus" diye işaret olunurki Latince'den almadır.¹⁶¹

Belde-i mezbûre mukaddemâ Romanian Devlet-i Cismiye'sinin ve hâlâ Rum Papa Memâliğinin payitahtıdır ki; Tiber Nehri üzerinde ve cüzü i'zâmı nehr-i mezbûrun sahil-i şarkisinde kâindir. Mebde'-i tûl Paris'ten itibar olduğu halde on derece ve sekiz dakika tûlunda ve kırk bir derece kırk üç dakika arzında bulunuyor. Yüz yetmiş beş bin ahaliyi şâmil olup Yahudi ve ecnebler bu hesaba gayr-i dâhildir. Nefs-i şehir on bir tepe üzerinde vâki' ve muhiti dahi yirmi bir milyon metro kadar vâsi' ise de yalnız eski Roma'nın meskûn bulunan cânib-i cenûbisi asâr-ı mamure camiidir. Dünyada hiçbir şehir bu kadar ki bunun gibi dar mevki' de bunca ebniye ve asâr-ı kadime ve cedideyi hâvi olsun. Bunun on beş kapısından (Popolo) isminde olanı cümlesinin âlâsıdır. Gayet vâsi' ve muntazam üç caddesinden başka daha birtakım güzel yolları vardır. Vatikan ve Monte Cavallo denilen iki saray papa'nın ikametgâhıdır ki her türlü sanâyi' mi'mariyye ile müzeyyen ve müstesna olduğundan nadirü'l emsal ebniyeden sayılır. Lateran isminde diğer bir nefis saray dahi olup bir zaman papalar bunda ikamet etmişler ise de biraz vakitten beri metro kadar (Saint-Ange) ve (Nouvo Capitol) ve İspanya ve Venedik Kançılarya haneleri ve gümrük ve büyük hastahane ve Illiberini ve Arjantine tiyatroları ve emsali gibi birtakım cesim

¹⁵⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

¹⁵⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

¹⁶⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

¹⁶¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

binalar hâric şehirde dahi yazlık müteaddid saraylar mevcuttur. Hele musanna' kiliseler pek çok olup ezcümle civar yönden Saint Batres'e mensup kilise dünya'da bulunan ebniyenin âlâsı denilebilir. Saint Jean Dollazar ve Saint Mary Major ve Saint Polos ve Saint Laurent ve Saint Sebastian ve Saint Mary ve daha bunlara mümail birtakım meşhurlarından maada üç yüzden mütecaviz kilise ve gayet zarif çeşme ve sebiller ve muntazam meydanlar ve şehrin altında cenaze defnine mahsûs geniş lahidler vardır. Roma'da bir Darü'l-fünûn hükmündedir. Neşr-i dine münhasır bulunan medrese ile İngiliz ve İrlanda ve İskoçyalılara mahsûs medreseler ve yerliler için on yedi medrese ve bir dilsizler mektebi ve Fransa ve Avusturya ve İngiltere ve Sicilyateyn'den gönderilen şâkirdan için tasvir ve mûsîkî ve mi'marlık fenlerinin tahsiline mahsûs müteaddid mektepler ve birçok mecâlis-i ilmiye dahi vardır. Ve birtakım kütüphanelerinden (Vatikan) ve (Alexandria) ve (Ersilia) ve (Mitzva) isimleriyle maruf olanlarında külliyyetli kitap mevcuttur ki ekserisi el yazısıdır. Enva' tasvir ve meskûkât ve eser-i âtike müzesi ve ecnâs hayvanâtı şâmil numune hane ve her cins nebatat yetiştirilir. Bağçe ve rasadhane ve teşrih-i morası gibi mahâlleri dahi meşhurdur. Roma'da sanâyi'-i müteayye ileride olmayıp ancak atlas ve gaz tabir olunur ince yer ve mehak ve şerit ve yapma çiçek ve aşağı bûy çuka ve bazı revayih-i tayyibe ve mûsîkî aleti ve rengarenk taşlardan musanna' mozayika denilen resimlerin âlâsı ve mercandan musanna' bazı şeyler i'mâl olunur ve müteaddid basmahanelerde hayli kitap tab' ve temsil kılınır. Şehr-i mezkûrun havası pek sağlam olmadığı cihetle ba-husus yaz mevsiminde bazı hastalıkların zuhûruna sebep olur. Roma vaktiyle şimdiki haline pek çok cesim ve ma'mur idi. Evvel emirde yalnız yedi tepe üzerine bina olup badehû giderek on iki tepelyi ihâta eylemiştir. Ol-vakit otuz yedi kapısı ve altı köprüsü ve beş yüz kadar ibadet yerleri ve birçok sarayları var idi. Mülûk-ı Kayasere'nin birincisi olan August (Augustus) Roma'yı on dört kısma taksim eylemişti. Mezkûr ebniye-i kadimesinden pek çoğu harab olarak ekserinin hâlâ eseri mevcuttur ki bunların bazıları iki bin üç yüz seneliktir. Ve ebniye-i mezkûrenin en meşhuru olan Capitol nam saray bir tarafı başka heyete konularak elyevm (Campidoglio) ismiyle maruftur. Ve meşhur kayserin (Forum) nam sarayı elân hâli bulunup ismine (Campovaccino) tesmiye olunur. Mösyö Mary Lateran isminde bir

müellif 1852 sene-i miladiyesinde Roma'nın bidâyetinden şimdiye kadar tarihini tahrir ederek tab' ve neşr eylemiştir.¹⁶²

Cezayir-i Seb'a'nın makârr-ı hükümeti olan Korfu Adasına bu günlerde İngiliz Donanmasının vürûduna intizâr olunuyor. Çünkü bazı rivayete göre bu yıl orada kışlayacağı mukarrer imiş. Bu tedbirin sebebini bazı gazeteler Sardunya'nın, Venedik'e ta'arruzî takdirce Venedik Körfezi'nde vukûa gelecek hâlât-ı politikıyyeye nispet ediyor. Bazılarının kavlince bu esnada Yunanistan'da bazı emârât-ı fesâd görünmekte olduğundan bu Cezayir-i mezkûrenin ahalisi ise öteden beri Yunan Devletine mülhâk olmak meyl ve arzusunda bulunduğundan nâşi şayet Yunanîler tarafından oralara bir sarkıntılık vukûu mülâhazasına mebni imiş. Fakat şu esnada Yunanistan'da, İngiltere'nin nazar-ı dikkatini ve bu misillû hareket-i ihtiyatiyyeye teşebbüsünü muceb olacak derecede teşviş ve ihtilal eseri olmadığından suret-i evveli daha makul görünüyor. Mamafih İngiltere Devleti'nin şu tedbir ile iki tarafça levâzım-ı ihtiyata riayet etmiş olması dahi ihtimalden ba'îd değildir.¹⁶³

***Nouvelliste dö Marseille* ismiyle Marsilya'da tab' olunan Gazetenin Alafranga 12 Teşrin-i Evvel Tarihli Nüshasından *Jurnal dö Konstantinapol*'inin Alıp Neşrelediği Havâdistir;**

Fransa'nın On üçüncü Piyade Alayı mensubâtından bir bölük asker Toulon'dan kalkıp Marsilya'ya gelmiştir. Tarih-i mezbûrdan bir gün sonra daha diğer iki bölük asâkir şehr-i mezkûra vürûdu intizâr olunuyor. Bu ikiden birisi süratle gelecektir ki Cherbourg'da olan Beşinci ve diğeri Toulouse şehrinde mukim Avcı On altıncı Alayları mensubâtındandır. Gerek şunlar ve gerek Üçüncü İstihkâm Alayının ve Esnaf-ı Askeriye'nin Üçüncü Takımından yüz kadar nefer şehr-i mezbûrun on dördüncü pazar günü Marsilya'dan gemiye bindirilerek Beriyyettü'sşam cânibine gönderilecektir.

¹⁶² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebûlâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.3.

¹⁶³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebûlâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.4.

Asya Vukuâtı

Çin'den yazıldığına göre İngiliz ve Fransız Asâkir-i Müttefikesi yakın vakitte (Pho) nam mevki' üzerine giderek orasını zabt ve istila eylemeleri ve bu takdirce Çin İmparatoru, Devleteyn-i müşârunileyhimâyâ mukavemetten kat' ümid ederek matlûb vecihle akd-i müsâlehaya çar-u naçar muvafakat göstereceği memûl bulunmuştur.¹⁶⁴

Telgraf Haberleri

Alafranga Teşrin-i Evvel'in on yedisi tarihiyle İspanya'nın payitahtı Madrid'ten dünki gün kraliçe aleyhine suikasd edenin istintakı süratle icra olunuyor. Merkûm Friedrich Seroha(?) isminde olup Âzâ-yı Meclis'ten Noutz Perado(?) nam zâtın hanesinde hizmetkâr imiş. Cünhamını hiç inkâr eylemiyor.¹⁶⁵

Penny Gazetesi'nin Aldığı Telgrafname;

İspanya Kraliçesi (Puerta Del Sol) denilen sokaktan Alay ile geçerken on altı yaşında bir delikamlı tabanca atmak cüretini göstermiş ise de mezkûr tabanca fena doldurulmuş olduğundan hakkıyla patlayamayıp hatta kurşununu dahi yerde buldular etrafında bulunanlarla beraber merkûm derhal ahz ve girift olundu ve elinde tabanca bulunmağla kendisini Dâhiliye Nezareti karakol hanesine teslim ettiler. Hükkâm-ı müteayyine huzurunda istintak ve muhakemesine başlanıldığından şimdiye kadar olunan tahkikata bakılırsa merkumun cinnet hâlinde bulunduğu zâhib oluyorlar.¹⁶⁶

Yine şehir-i mezbûrun on yedisi tarihiyle Berlin'den;

Turin'de bulunan Rusya Sefiri'nin avdeti yazıldığı ve Petersburg'da mukim Sardunya Elçisinin gitmesi için Gorçakof tarafından pasaportlar verilmiş olduğu şâyân-ı itimad olunan bir yerden haber alınmıştır.¹⁶⁷

¹⁶⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.4.

¹⁶⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.4.

¹⁶⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.4.

¹⁶⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.4.

3.3.4.İLÂNAT

Rencber Manuk nam kimesnenin bundan on sekiz mâh mukaddem Üsküdar'da sokakta bulduğu bir adet elmas yüzük bu kere Bâb-ı mezkûreye getirilmiş ve sahibi zuhûrunda verilmek üzere cânib-i emânette hıfzettirilmiş olduğu ilan olunur.¹⁶⁸ Barkirci Musa'nın bağçe kapusunda bulduğu bir adet yirmilik kaime sahibi zuhûrunda verilmek üzere cânib-i emanette tevkif kılınmış olduğunun ilan olunması Meclis-i tahkikte bâ-ilâm ve haber bildirilmiştir.¹⁶⁹ Beşiktaş'ta Maçka Mahallesinde, selamlıkta üç mabeynle beraber haremde yedi oda ve büyük iki sofa ve selamlıkta ahur ve arabalıklı ve harem bağçesiyle ayrıca matbahlı ve ıhlamur sahrasına doğru nezaretli Rikâb-ı Hümâyûn Kapucu Başlarından rif'atlû Aziz Ağa'nın hanesi satılık olup almağa niyet edenleri derununda ikamet üzere bulunan sahibi gezdirecektir.¹⁷⁰

3.3.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLIYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	30	112
• İngiliz lirası	30	124
• Yirmi Franklık	10	098
• Pol (Rusya Altunu)	20	100
• Karamiçe	00	058
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	022
• Karbon	20	019
• Gümüş Beş Franklık	15	024
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	00	075
• Konsolide	00	056
• Akçe Başı (Binde)	00	100 ¹⁷¹

¹⁶⁸ "İlânât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.4.

¹⁶⁹ "İlânât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.4.

¹⁷⁰ "İlânât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.4.

¹⁷¹ "Meskûkât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 3, 20 Rebîülâhîr-23 Teşrin-i Evvel 1277, (5 Kasım 1860), s.4.

3.4.TERCÜMÂN-İ AHVÂL, NO:4, 27 REBİÜLAHİR-30 TEŞRİN-İ EVVEL 1277

3.4.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Rütbe-i ulâ ile Ticaret Müsteşarlığı, Hâriciye Mektupçusu sâbık saâdetlû Server Efendi Hazretlerine. Hâriciye Mektupçuluğu, Rütbe-i ulâ sınıf-ı sânisile saâdetlû Kenan Bey Efendi'ye. Hicâz Müjdeci-i Evvelliği, Harem-i Hümayûn Teberdârlarından Süleyman Ağa'ya. Hicâz Müjdeci-i Sâniligi, Kasr-ı Hümayûn Bekçi Başısı Hüseyin Ağa'ya. Şam Eyaleti Kapu Kethüdalığı, Tercüme Odası Hûlefasından izzetlû Sabri Efendi'ye.¹⁷²

Ümerâ-yı Bahriye'den Kapıdane-i Hümayûn saâdetlû Mehmed Paşa Hazretlerine, Avusturya Devleti tarafından komandorluk rütbesinin bir kıt'a muteber nişanı ile Tâif vapur-ı hümayûnu süvarisi Ali Bey ile liman reisi diğeri Ali Bey'e dahi şövalyelik rütbesinden birer kıt'a nişanlar i'tâ kılınmıştır.¹⁷³

Dersâadet'de mukim Napoleon Maslahatgüzârı Mösyö (Honon'un) Gayta'ya avdet eylemesi Devlet-i müşârunileyhânın Hâriciye Nâzırı tarafından bâ-telgraf emr-ü iş'âr olunmuş olduğundan konsolos vekili Mösyö (Astella) ile beraber mumaileyhin birkaç gün akdem Dersâadet'den hareket etmiş olduğu ve sefaret-i mezbûre işleri baş tercümana havale olunmuş idüğü haber alınmıştır.¹⁷⁴

Mecmuâ-i Havâdis Nam Ermeni Gazetesinden Aynen Olunan Bir Benddir;

Geçen hafta Paris'ten gelen telgraf haberine nazaran istikrâz bitti deyû yazılmıştı perşembe günü bir millet gazetesi dahi bu haber sahihe çıkmadı deyû ne bizim yazdığımız tek mil doğrudur ne anın. Lakin anın yanlışı bizden büyüktür. Yazdığımız vâkit istikrâz-ı vakîa olmuş bitmiş idi. Fakat Paris'de şu şart bu şart ile para verecek bir kumpanya hazır idi. Lakin şartlar bilâ- taraf Babîâlî'ye malum olmadığından ihtimâldir. Babîâlî bu şartları kavl etmezdi ve o vâkit istikrâz bitmiş olamazdı şimdi işitiriz ki; geçen pazar gelen vapur ile bu şartların sureti Paris'ten

¹⁷² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.1.

¹⁷³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.1.

¹⁷⁴ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.1.

gelmiştir ki burada imzalanub tekrar Paris’e gönderilecektir. Ve orada Teşrin-i Sâninin on beşinden itibaren ilan olunacaktır. Şimdiye değin bu şartlar kabul olunmamış diyecek bir sebebimiz yoktur. Ve kendi itikadımıza kalırsa istikrâz buraca dahi bitmiştir memûl ideriz. Ve umarız ki vukûat bizi tasdik edecektir. Lakin bazıları zannederse ki istikrâzın bittiği gün buraya altun yağacak oda memûl değildir. İstikrâz hisse hisse olup satılır. Ve taksit taksit verilür ve ancak bir sene de arkası alınur. Bu cümle ile istikrâzın bittiği gün her kaç milyon lira ise o kadar şey hazır akçe sayılır.¹⁷⁵

Mülâhaza

2 numarolu gazetemizde Devlet-i Âliyye’nin Umûr-ı Maliyesince bazı ıslahat derdest-i tesviye bulunduğunu ve bunun iki şeyden ibaret olduğu halde evvelkisi olan haricden nukûd-ı lazîminin tedarîği hakkında cânib-i Saltanat-ı Seniyye’den tedâbir-i lazîme’ye teşebbüs buyurulmuş olduğunu beyan ettiğimiz sırada ileride bunların tafsilatını dahi ilan ideriz deyû vaâd etmiştik. Bu defa Devlet-i Âliyye’nin etmiş olduğu istikrâza müteâllik bir haber-i resmî hiçbir gazeteye henüz verilmemiş olduğu cihetle bunun muamelât-ı icâbiyesi tekmlil olup akçesi alınmağa başlanıncaya kadar vakıa sükût etmek lazîmeden idi. Mademki artık Ermeni ve Rum gazeteleri buna dair mübâhasat-ı telmiyeyi neşr-i afâk ve diğer taraftan dahi halk bu hususun sıhhatini bilmeğe aşırı mertebe merak etmekte bulunmuş iken biz dahi hıfz-ı sukûtta devam etmiş olsak olunan istikrâzın aslını tasdik etmiş oluruz. Şu mülâhazaya mebni tafsilât ve şerâitini yine ileriye bırakarak şimdilik istikrâz-ı mezkûrun yalnız derdest-i icra bulunduğunu beyan ile iktifâ ederiz.¹⁷⁶

On dört gün evvel Beyrut’dan hareket etmiş olan Fethiye nam vidalı kapak 170 nefer yolcu Asâkir-i Şahane ile perşembe günü Asi’tâne’ye muvasalat etmiştir.¹⁷⁷

¹⁷⁵ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.1.

¹⁷⁶ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.1.

¹⁷⁷ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.1.

Şam'dan Rodos'a nakl olunmuş ve ikinci sınıf mücrimlerden bulunmuş olan sekiz kişinin müebbeden küreğe konulması için Der-Âliyye'ye gönderilmesi Hâriciye Nâzırı devletlû Fuâd Paşa Hazretleri tarafından iş'âr olunduğuna mebni bunlarla beraber Şam ahalisinden daha 199 nefer silk-i askeriye yazılmak üzere Hazine-i Hâssa vapurlarından Malakof tesmiye olunan sefineye Rodos'dan bindirilmiş olduğu halde İstanbul'a gelmiştir.¹⁷⁸

Hizmet-i askeriye de müddet-i muayyenesi tekmil ve bir de sıla-i rahim için ruhsat tahsil etmiş olan malûmü'l miktar Asâkir-i Şahane Hüseyin Bey'in süvar olduğu Bursa nam vapura bindirilerek çarşamba günü (19 Rebîülâhir) Trabzon'a i'zâm kılınmıştır.¹⁷⁹

Kırım Tatarlarından 900 muhacir yerlerine iskân olunmak üzere Sûdaver nam vapur ile cumartesi günü (22 Rebîülâhir) İzmir'e irsâl olunmuştur.¹⁸⁰

Rehber Ticaret ismiyle marûf olan vapur sefinesi 700 nefer Kırım muhacirlerini Kerç'den hâmil olarak Rebîülâhirin yirmi birinci pazartesi günü İslambol'a dahil olmuş ve yine Tatar muhacirlerini getirmek üzere Hazine-i Hâssa vapurlarından Persûd ile beraber mâh-ı mezkûrun yirmi ikinci günü Kırım tarafına avdet etmiştir.¹⁸¹

Hazine-i Hâssa kumpanyası vapurlarından Şehpir nam vapur 360 yolcu ve 60 nefer Asâkir-i Şahane ile Trabzon'dan kalkmış olduğu halde cuma günü Dersâadet'e gelmiştir. 450 Çerkes Kerç tarafından, Rusya kumpanyasının Mogocı (?) nam vapuruna binerek salı günü (22 Rebîülâhir) Dersâadet'e vasıl bulmuştur.¹⁸²

Cezayir-i Seb'â bandıralı Poseydon tabir olunan brik sefinesiyle Kerç'den 480 Nogay pazar günü (20 Rebîülâhir) Der-Âliyye'ye gelmiştir.¹⁸³

¹⁷⁸ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebîülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.1-2.

¹⁷⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebîülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.2.

¹⁸⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebîülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.2.

¹⁸¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebîülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.2.

¹⁸² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebîülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.2.

¹⁸³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebîülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.2.

Limni Ceziresinde, karaya oturmuş olduğu *Jurnal dö Konstantinapol*'inin rivayeti üzere geçen hafta yazdığımız San-Felkas (?) nam Fransız vapuru haylice güçlkle yüzdürülmüş olduğu telgraf vasıtasıyla Dersâadet'e bildirilmiştir.¹⁸⁴

Devlet-i Âliyye, Latin tebâasından Ante nam hatunun hanesinde müstecir bulunan yine Devlet-i Âliyye tebâasından ve Rum Milletinden Yani nam şahıs mezbûrenin dokuz yaşında Eleniko ve yedi yaşında Karmila namında olan kızlarının ırzına geçmek kasdıyla fiilen müdahâle eyledi diye iddaa olunmasından dolayı merkum Bâb-ı Zaptiye'ye getirilerek istintak olundukta suret-i inkârda bulunmuş ise de icra ettirilen mu'âyene ve tedkikât üzerine merkumelerin benizleri örselenmiş ve merkumun mübtela olduğu bir illeti mezkûr çocuklara dahi sirâyet etmiş olduğu tebeyyün eyledikten sonra kendisinin suret-i inkârda ısrar etmesiyle bi't-tekrar icra kılınan tedkikât-ı istintâkiye de ve mezbûre ile edilen muvâcehe de zikr olunan hatun merkum, Yani'ye hitaben; “benim tuz ekmeğimi yedin ve iki sabî evladımı berbad eyledin cümlemizin ma'bûdı olan cenâb-ı hüdâdan dilerim ki; tîz vâkitte dünyayı gören iki gözlerin önüne aksun” diyerek kemâl-i sûziş ve giryân ile huzur-ı meclis de temenni ve inkisâr eylemiş olduğundan derhâl merkum Yani'nin gözünün biri şişdikten başka kendüsüne bir hastalık arz olup mecâlsiz ve takâtsiz kalmasıyla hastahaneye gönderilerek der-âkab tedavi ettirilmiş ise de iki gözü birden daha şişüb kapanmış ve nihayet gözünün biri altı saat zarfında akmış ve diğeri dahi akmak üzere bulunmuştur. Bu keyfiyet cebren mezbûrelere icra eylemiş olduğu ef'âli hakkında iştibâhı izâle eylesine mebni şahıs merkûm sekiz seneden berû mezbûrenin hanesinde oturmuş ve nân ve nimetini yemiş iken zikr olunan çocuklar hakkında şu suretle ihanete cü'ret ettiği için böyle bir belaya uğrayışı kabahatine ma'nevi bir delildir. Kendisinin altı ay müddetle habsine hükm olunmuştur.¹⁸⁵

Münadi-i Erciyes namı ve Ermeni hurûfu ile çıkan gazete de bu çarşamba günü Samatya'da, 24 çağlarında Rum Milletinden bir kızın fistanına ateş sıçrayub alevlendiğinden her ne kadar kurtarılması hakkında çalışılmış ise de kurtarılamayarak bî-çare kız iki saat mürûrunda vefat etmiş olduğu murakkamdır.¹⁸⁶

¹⁸⁴ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.2.

¹⁸⁵ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.2.

¹⁸⁶ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.2.

Galata'da, Harâç Sokağı denilen yerde kâin bir mağazaya perşembe günü hırsızlar girerek tebâa-i ecnebiye'den birisinin 700 adet karbonile bin guruş kadar akçesi sirkat etmiş oldukları *Jurnal dö Konstantinapol'* de yazılmıştır.¹⁸⁷

Ermeni Hurûfuyla Dersâadet'de Basılmakta Olan Mecmua-i Havâdis Gazetesinden Müstahrectir.

Beriyettü'sşam Maddesi

Bu cânibden çoktan berû layıkıyla bir haber alınmadığından ve bu tarafın gazeteleri bu madde üzerine sükût etmekte olduklarından bu defa (23 Teşrin-i Evvel) Monitör'ünde bulduğumuz hikayâtı tercüme ve derc ederiz. Monitör'ün yazdığı şeyler her ne derece muteber ise de yine bir ecnebi kalemidir ve bu bâbda bir mütâlaamızı dahi beyan ederiz. Şöyle ki Beriyettü'sşam da şimdilik iki husus vardır. Birisi ashâbı töhmeti ceza ile tedib etmek ve diğeri bir daha o makûle töhmetin vukûu bulmaması için Beriyettü'sşamı bir usûl ve ni'zâm-ı kâviye rabt etmektir. Şu iki hususta Devlet-i Âliyye'nin niyet-i halisânesinden şübhe etmek olunan icraata nazaran ol-mertebe büyük hamâkattır ki memûl etmeyiz ki ahaliden böyle bir şüpheye zâhib olan yalnız bir kişi dahi bulunabilsin. Bu taraftan emin olduktan sonra artık buraların haberleri üzerine niçin sükût etmeli ve ecnebi gazetelerinden havâdis arâmili hiçbir ısrar yoktur ki üç hafta sonra Avrupa gazeteleri bize getsün öyle ise memleketimizin haberleri bizden ketm olunduğu halde biz Avrupa'dan duyacağız. Şu fark ile ki havâdis Avrupa'nın herkanı memleketinden geçerse o memleketin efkârı rengini de beraber alacak daha iyi değil mi sakatlanmayacak ve gizlenmeyecek haberleri biz kendimiz yazalım ki şüphesiz en doğrusu olabilir. Avusturya Devleti dahi evvelen bu yolda idi. Ve görünür ki başa çıkamadı. Çünkü şimdi görürüz ki her havâdis serbestçe gazetelerine yazılır. Bu mütâlaamızı isteriz ki büyük biraderlerimiz olan sair bazı gazeteler dahi duysunlar bunlardan birisi ki Fransız lisanında olup resmî tavrı gösterir. Bu tarafın bütün gazetelerine havâdis menbâ' olduktan maada Avrupa dahi anın vasıtası ile görecektir. Buraları böyle olduğu halde bu büyük biraderimize rica ederiz ki büyük büyük yazılar ile yetişir pamukçuluk ve iplikçilik öğretti ahaliye ki kimsenin vazifesi değildir. Ve serbestçe diyebiliriz ki kendisi bu iki sanata kalkışalı Memâlik-i

¹⁸⁷ "H.D.", *Tercüman-ı Ahvâl*, No:4, 27 Rebülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.2.

Osmaniye’de ne bir dirhem pamuk arttı ve ne de bir dirhem ipek kendisi ve bizlerin hakkında daha iyi olur ki dâhiliye havâdislerini Times’dan ve saireden alarak yazacağına asıl menbâ’ından alarak yazması ki her ne kadar olsa Babîâlî himâyeti tahtında bulunduğundan doğru ve sahih havâdisler alarak kimseye hacet kalmaz idi vatanımızın havâdislerini Avrupa’dan dilemeğe.

Gazete-i mezkûr şu mütalaasını beyandan sonra Monitör’ün yazdığı hususâtı bir bir tercüme ederek neşr eylemiştir. Hususât-ı mezkûre mübalağa ve mugâleta-i garazkârane ile kaleme alınmış olduğu şöyle dursun ekserisinin dahi sahte makrûn olmadığına mebni uzun uzadı tezkârıyla vâkit zâyî’ etmeği istemedik. Şu kadar ki Fransa’nın resmî böyle bir gazetesinde şu vecihle garaz ve ivâzlı ihbarâtın neşr ve ilan olunması tahayyür olunur bir şey bulunduğunu biz dahi ketm edemeyiz.

Zıkr olunan Mecmua-i Havâdis *Jurnal dö Konstantinapol*’inin muahharan Beyrut’tan alub neşr eylediği birtakım havâdisi yazdığı sırada mülakat-ı âtiyyeyi dahi zeyl eylemişlerdir.

Jurnalın bu sahih haberleri bir an evvel elimize yetişmiş olaydı beyhude yere Monitör’ün o kadar uzun bahislerini tercüme etmezdik. Jurnal bu hayırlı haberleri verdikten sonra keyiflenüp aşağıda dahi pamukçuluk sanatına devam eder ve derki senevi dünya da şimdiki kambiyo hesabıyla otuz bin kere bin kese akçelik pamuk bezi çıkar imiş.¹⁸⁸

¹⁸⁸ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebîülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.2.

3.4.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Kosava Tarafından Alınmış Olan (11 Rebûlâhir) Tarihli Bir Kıt'a Tahriratın Meâli

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû İsmail Paşa Hazretleri kumandasıyla Kosava da bulunan Asâkir-i Cenâb-ı Şahane 'ye, Rebûlâhir'in altıncı pazar günü bir ateşli talim icra ettirdikten sonra redif taburlarını kale şekline koyup ortasına girmiş olduğu halde vech-i âti üzre bunlara tevcih-i hi'tâb eylemiştir;

Bakın Arkadaşlar;

Veli-nimet padişahımız, efendimiz Hazretleri'nin irade-i şahanesi vecihle biz buraya toplanalı tam beş aydır ibtidâları 14.500 sonraları nihayet 8.500'den aşağı olmadığımız halde bu kadar müddet içinde vefat edenlerimizin miktarı yirmi beş neferden ibarettir. (Durakları cennet olsun.) Böyle bir heyet-i müctemia-i askeriye'nin çokluğuna nisbetle vefat edenlerinin azlığı ancak padişahımız efendimiz Hazretleri'nin ferman-ı hümâyûnlarına sür'at-i itaatle uğradığımız yerlerin ahalisine zerre kadar rencide etmeğe her vâkitte olduğu gibi sarf-ı istidaat etmiş olmanızın semeresidir. Bunun için ziyadesiyle teşekkür ederim. İşte veli-nimetimiz padişahımız, efendimiz Hazretleri memleketlerinize iade olunmanızı emr-ü ferman buyurmuş olduğundan yarınki gün cümlelerinizi yola çıkaracağımıdır. Hukuka riayet ve adalet-i Padişahîye tevkif hareket gibi büyük bir sermaye-i saâdet olmadığını sizlerde bilerseniz inşallah teâlâ avdetinizde dahi sifât-ı celile-i askeriye'ye layık hâl ve harekette bulunarak selametle vatanlarınıza vusulünüzü temenni eylerim.

Böyle bir nutk-u bâhirü's-sıddık Asâkir-i merkûme havale-i sem' kabul ettikten sonra şükr-ü meserret gözyaşını dökerek padişahım çok yaşa duâsını üç kere tekrar etmiş ve ertesi gün her bir tabur heyet-i muntazamasıyla memleketlerine doğru gitmiştir.¹⁸⁹

¹⁸⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebûlâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.2-3.

Mûlahaza

Vakıa böyle bir şecâat sıfatıyla i'tâat faziletini cem' eyleyen asâkirin bu kadar müddet zarfında vefâyatca olan killeti delâlet eder ki kumandanı müşir-i müşârunileyh Hazretleri müstemiresi üzere bunların muhafaza-i sıhhatlerine layıkıyla dikkat ve itinâ eylemiştir. Binâenaleyh mahzuziyyet-i umûmiyyeyi mucib olan böyle bir keyfiyetin ilanına müteşekkiren ibtidâr ederiz.¹⁹⁰

Vidin'den Gelen (13 Rebîülâhir Tarihli) Bir Mektubun Hülâsası

Tuna sahilinde, Boğazköyü ismiyle marûf olan mahâlde tecemmu' iden Kırım Tatarı muhacirlerinden Vidin Eyaletinde yerleştirilmek üzere tertib olunmuş olan bin on haneye mahsuben yüz seksen iki hane Rebîülâhir'in üçüncü perşembe ahşamı Vidin'e gelmiş ve ertesi gün eyalet-i mezkûre kazalarından doksan altı pare köyü şamil olup ahali sırf Bulgar olan Sahra kazâsı köylerinden bazı münasiblerine yerleştirilmiş idi.¹⁹¹

Bâlâ'da zikr olunduğu vecihle Boğazköyü'nde kalan sair muhacirlerden daha üçyüz otuz hane cümle ağırlıklarıyla beraber yine Nemçe kumpanyasının bir vapuruna ve diğer bir eşlebe konularak Rebîülâhir'in sekizinci salı gecesi saat yarım kararlarında Vidin'e vasıl oldular. O akşam devletlû Vali Paşa Hazretleriyle memurin-i saire hazır oldukları halde gece saat beşe kadar bunların gemiden çıkarılması ve hastalarının yerleştirilmesine uğraşıldı. Ertesi gün sabahleyin ketebe-i mevcude ihdâr ve marifetleriyle muhacirlerin yazılmasına ibtidâr olundu. Deftere kaydolunanlar bir taraftan arabaya konulub evvelki tertib üzere Sahra kazâsı köylerine gönderilmiştir ki saat yarıma kadar cümlesinin arkası alındı. Fakat içlerinden kasabalı ehl-i sanat olanlar için nefs-i Vidin mahâllelerinde ayrıca haneler ve ahali tarafından yiyecek ve içecek tedarik olunmağla bunlar imam ve muhtarlar vasıtasıyla memnunen mezkûr hanelere yerleştirilmiştir.¹⁹²

¹⁹⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebîülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.3.

¹⁹¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebîülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.3.

¹⁹² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebîülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.3.

Arabistan

Devletlû Fuâd Paşa Hazretleri'nin Şam'da bulundukları cihetle kariben Beyrut'a dahi geleceklerini geçen hafta yazmıştık. İşte bu kere Paşa-yı müşârunileyh Hazretleri'nin Beyrut'u teşrif buyurmuş oldukları ve ol-havâlice bazı havâdisi mübeyyin *Jurnal dö Konstantinapol*'inin Beyrut'tan alub neşr eylediği (29 Teşrin-i Evvel Frenk'i Tarihli) bir mektubun tercümesidir;

Devletlû Fuâd Paşa Hazretleri Teşrin-i Evvel 'in yirmi üçüncü günü buraya muvasalat ederek yirmi altıncı günü dahi Düvel-i Ecnebiye komiserlerinden mürekkeb akd olunan bir komisyonda riyaset buyurmuşlardır. Olunan müzakerâtta ittifâk arâ-yı kâmile görüldüğünden bu hüsn-i ittihad Paşa-yı müşârunileyhin icra buyuracağı hususâtın teshiline medar olacağı derkârdır. Dürzi ruûsuyla Hurşid Paşa ve sairlerinin bir müddet taahhur etmiş olan muhakemelerine Meclis-i mahsûsda bu kere kemâl-i devam ile bakılmaktadır. İşbu meclis muhakemâtı aleni icra etmekte olduğundan ruhsat istihsâl idenler kendilerine mahsûs olan yerlere oturub istintak ve muhakemeyi istima' edebilirler. Tebâa-i Gayr-i Müslime'den Cebel ahalisi, Beyrut'tan peyderpey azimetle köylerinde iskân ediyorlar. Bunların mahâllerine bütün bütün yerleştikleri zamana kadar kendilerine taraf-ı eşref Saltanat-ı Seniyye'den gerek akçe ve gerek erzakça muavenete devam olunuyor. Havran tarafından gelen haberler güzel olup hatta devletlû Fuâd Paşa Hazretleri'nin bi't-tertib yolladığı başıbozuk süvari asâkiri iyi işler görerek şu birkaç gün zarfında hayli kesânı bir nefer marûf reisleriyle beraber ele geçirmiş ve daha da geçireceği intizâr olunuyor. Vatanlarını terk etmiş olan Dürzi köylüleri takım takım yerlerine avdet idüb işlerine mübaşeret ediyorlar. Dürzi rüesâ ve muteberanından (Mîr Beşir Mîr-i Şevket) nam zât ahz ve girift olunmuştur. Dürzilerin Cebel-i Lübnan'da gasb etmiş oldukları eşyayı sahiblerine reddettirmeğe memur askeri zabitanından mürekkeb komisyonlar icra-yı tecessüsât ediyorlar. Hristiyan köylerinde harab olmuş olan ebniyeyi tamir ve termim ve şunun için muhtaç oldukları iane-i nakdiyeyi tevzi' ve taksim eylemek üzere zabitan ve müstahdemin ve Hristiyan'dan olarak tertib olunan bir heyet-i mahsûsa Cebel cânibine yollanılmıştır. Şam'dan en sonra aldığımız haberler mahâl-i mezkûrda emn-ü asâyişin kemâlde

olduğunu ve ahaliden ale'l-umûm silahların düşürülmekte bulunduğunu teyid ediyoruz.¹⁹³

3.4.3.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Avusturya Sefiri Prens Metternich cenâbları Paris'e geldiğinde devletin elyevm politikası bu esasa mebnidir deyû âtiyü'z-zikr maddeleri Fransa Devletine beyan etmiştir. Şöyle ki metbû' efhamım haşmetli imparator hazretlerinin ilanname-i resmîsi mucebince bu kere tesis ettiği tanzimatı Avusturya Devleti bitamâmihâ icra edecektir. Devlet-i müşârunileyhâ ise tedânî-i hareketten ayrılmayacaktır. Fakat şöyle itikâd ederki Düvel-i Müttehâbbe esas-ı umûmîsini tayin etmeksizin bir kongre akdîne kâil olurlar ise yine meydandaki müşkilatın asla def' ve izâlesi mümkün olamayacağı misillû böyle bir esasın bulunması dahi muhâl görünüyor.¹⁹⁴

Avusturya Devleti'nin bu defa ittihâz etmiş olduğu ıslahat-ı dâhiliyenin hülâsası Viyana gazetesi vasıtasıyla işâ'a ve ilan kılınmış olmağla tercümesine ibtidâr olundu;

Min ba'd Diet Meclisleri'nin inzıمامı reyi olmadıkça hiçbir kanun vaz'ına mübaşeret olunamayacaktır.

Diet Meclisi marifetiyle ve Devlet Müsteşarları unvanıyla yüz nefer memurlar tayin olunacağından bulundukları mahâllin vüs'at-ı arazisine ve ahalisinin adedine ve vergi ve rüsûmatının miktarına nisbetle bunlara maaş verilecektir.

Hakkâniyyet ve umûr-ı mezhebiyye ve dâhiliye nezâretleri lavğ olunmuştur.

Macaristan Kançıları Kabinato Âzâsından olacak ve eyalet-i saire mesâlihi Meclis-i İmparatorîde Başvekile ihâle kılınacaktır.

Mâarif-i Umûmiyye bir nezâret-i mahsûsaya havale kılınmıştır.

¹⁹³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.3.

¹⁹⁴ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.3.

Macaristan'dan maada kâffe-i eyaletin hukuka müteallik mevaddı “Kordokasasion (?)” tabir olunan meclisin reisi ve sanâyî'e müteallik hususat dahi kabinato azâsından bulunan Ticaret Vekili marifetiyle Meclis-i Vükelâ'ya arz olunacaktır.

Devlet Meclisi'nin Umûr-ı Maliye'ye müteallik vezâîfi ziyade tevsi' ve temdîd kılınmıştır. Müceddeden istikrâz olunmak ve mevcut olan istikrâzatın tezyîdi ve emlâk-ı mirîyye'nin ihâlesiyle fûrûhtu Devlet Meclisi'nin reyî ve tensîbine havale kılınacaktır.

Gümrük, maliye, meskûkâta ve devletin itibarına müteallik mevadd ve banka, posta, telgraf ve demiryollarının idarelerine dair nizamât Devlet Meclisi'ne arz olunmadıkça tesis ve icra kılınamayacaktır.

Mevadd-ı saireye dair vaz' olunacak kavânin Mecâlis-i mahsûsa reylerine muhavveldir.

Macaristan'dan maada kâffe-i eyaletin mesâlih-i mahsûsaları ol eyalete müteallik bulunan Devlet Müsteşarlarından mürekkeb akd olunacak meclislerde tesviye kılınacaktır.

Macaristan'dan maada eyaletlerde ıslahat-ı lazımenin icrası için Baş Vekalet müttehîde'l esas talimat-ı mufassala i'tâ olunmuştur.

Macaristan'da her sınıf tebaa'dan vekiller bulundurularak cümlenin menâfi'i vikâye kılınmak vaad olunmuştur.

Eyaletçe ıslahat-ı lazımeğe dair tanzim olunacak layihaların sürat-i takdimiyle Eyalet Meclisleri'nin bir an akdem teşkili emr-ü tenbîh kılınmıştır.

Macaristan'ın usûl-ü meşrûta üzere idaresi iade olup bundan sonra Macar lisanı muhakemede ve sair hükümet mahâllerinde lisân-ı resmî olacaktır.

Peşte Darü'l-fünûnu tekrar küşâd olunmuş ve angarya usûlünün lağvı ve asilzâdegân emlâkının vergiden muafiyeti tekîd kılınmıştır.

Vaz'-ı kanunda kâffe-i eyaletten vekiller bulunması kaide-i esasiye ittihâz kılınmıştır.

Diet Meclisi sürat-i mümkün ile teşkil olunarak Macaristan Kralı'nın resm-i tetevvücü icrasına ibtidâr olunacaktır.

Başka bir suret-i kanûniyyeye tebdil olununcaya kadar Deâvi Nezâreti, Kanûnname-i Mülkiye Ahkâmı üzere idare olunacaktır.

Peşte'de, Şehir Emâneti ve Budin şehrinde kaimmakamlık memuriyeti iade kılınacaktır.

Macarlıların ve Sırp cinsinden olan ahalinin hukuk-ı mülkiyelerinin vikâyesi zımında sunûf-ı mezkûre muteberanının ifadâtını istima' eylemek üzere imparator tarafından bir memur-ı mahsûs tayin olunacak ve işbu memurların teklifleri vukuunda icrası imparatorun reyine muhavvel olacaktır. Transilvanya Eyaletine dahi bu kabilden imtiyazât i'tâsı vaad olunur.

Macaristan ile Hırvatistan'ın yekdiğeriyle olan münasebatları işbu iki memleketin vaz'-ı kanûn memurlarının ittifakıyla temdîd ve tesis kılınacaktır.

Ve Kont Donavesti ve Baron Thierry zevat hükümetten ihraç kılınmıştır.¹⁹⁵

El-hâleti hâzihi Avusturya Devleti'nin Venedik'de cem' etmiş olduğu asker seksen bin ise de ahd-i karibde iki yüz kırk bine iblağ olunacağı ve bunlardan başka Tyrol ve Steyr ve Illyri eyaletlerinde dahi küllî asker mevcut bulunduğu bazı gazetelerde mervidir.¹⁹⁶

Ptery (?) Gazetesinden Menkûl Bir Bendin Tercümesidir;

İtalya gazeteleri Avusturya ve Sardunya'nın hudutlarına küllî asker asâkir cem' etmekte olduklarını rivayet etmektedirler. Bu keyfiyet-i mukârin sahtedir. İşbu tedârikât-ı harbiye her nekadar umûr-ı mühimmeden ise de şimdiki revîş-i hâle nazaran tedâbir-i tehaffuzîden ibarettir. İtalya'da muahharan vukûu bulan ilhâkâtan dolayı Devleteyn-i müşârunileyhima'nın hâsıl olan rekabet ve burûdeti üzerine gelecek

¹⁹⁵ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.3.

¹⁹⁶ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.3.

baharda beyinlerinde bir muharebe vukûundan umûmen havf olunmaktadır fakat Avrupa devletleri tavassut ederek netâyic-i azîmeyi mucib olacak bu misillû hâlâtın men' vukûuna mübaderet edecekleri memûl olunuyor.¹⁹⁷

Fransa'da, Toulouse eyaleti dâhilinde vâki' bir kasaba da muahharan birkaç kişi meyhanede ayş-u işretle meşgul oldukları halde içlerinden birisi bin gurus baha ile karısını satın almağı diğerine teklif edip o dahi kabul etmekle pazarlığı pişirilmiş ve ale'l hesap olarak bâyi' yedine iki yüz elli gurus teslim eylemiş olmağla bâyi' merkûm derhal hanesine azimetle karıyı yatakta bulduğu halde kaldırıp doğru meyhaneye getirerek işte sana sattığım karı budur deyû teslim ettikten sonra çıkmış gitmiş ve müşteri merkûmeyi elinden tutarak sofraya davet etmiş ve artık sen benim meleğimsin demiş bulunduğu ve mezbûre ise birkaç çocuk sahibi ehl-i ırz sahibi bir kadın olduğundan şu hâli gördükte feryad-u figana başlamış ve her ne hâl ise yakayı kurtararak hanesine avdet eylemiş ve müteakiben polis suret-i hâle vakıf olup zevc-i merkûmun şu hareketi mahâl-i adab olmağla ahz ve tedîbine ibtidâr kılınmış olduğu bazı Fransa gazetelerinde nakl ve rivayet olunuyor.¹⁹⁸

Paris'de bugünkü günde halkın ezhânını işgal eden Varşova Mülakatı ile Avusturyalı'nın, Sardunya hududunda gittikçe korkulur mertebeye getirmiş olduğu harekât ve tedârikâtı maddesi olduğu ve Prens Metternich cenâbları alafranga Teşrin-i Evvel'in yirmi dördüncü günü Paris'e gelir gelmez ferdâsı gün Fransa Hâriciye Nâzırı Townell cenâbları ile uzun uzadıya mülakat eylemiş ve Avusturya Sefiri Prens müşârunileyhin devlet-i metbû'asının şu günki günde ne niyet ve efkârda bulunduğuyla hudut üzerinde vâki' Mençiyö Nehri sevâhilinde bu kadar külliyetli askeri ne makâsıda mebni cem' ve tedarik etmiş olduğu hakkında beyan-ı tafsilat eylemiş olduğu şüpheden azâde bulunmuş ve bu bâbda haşmetli Avusturya İmparatoru Hazretlerinin, haşmetli Fransa İmparatoru Napoleon Hazretlerine yazmış olduğu bir nameyi müşârunileyh prens beraber götürmüş bulunduğu ve Sardunya Devleti tarafından akdemce Sefaretle Paris'te bulunmuş olan Mösyö (Chevalier Negra (??)) cenâblarının dahi kralı cânibinden bir memuriyet-i mühimme ve resmîye ile Fransa'ya şu günlerde geleceği şuyû' bulunduğu ve Napoli'den hareketle Gayta pişgâhına gelmiş

¹⁹⁷ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.3.

¹⁹⁸ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.3.

olan Fransız Fırka-i Bahriyesi Kumandanı Mösyö (Loubarbiya Tynan) cenâblarına Gayta şehri üzerine deniz tarafından top atılacak olursa mümanaat eylemesi için emri mahsûs verildiği (*Courier dö Marseille*) nam gazetenin Paris'ten alıp neşr eylediği 25 Teşrin-i Evvel tarihli bir mektubta yazılmıştır.¹⁹⁹

İspanya Kraliçesi Hazretlerinin, Papa cenâblarına iane olmak üzere bir hayli miktar akçe toplamış olduğu misillû haşmetli Fransa İmparatoru Hazretleri cânibinden dahi umûr-ı politikiyede sarf olunmak üzere bu kere bir iane toplattıracağı hususunun Paris'te tekevvün etmekte bulunduğu dahi zikr olunan gazetede görülmüştür.²⁰⁰

Gazete-i mezkûrun Madrid'ten aldığı bir telgrafname mealine göre Turin'de mukim İspanya Sefiri'nin memleketi cânibine azimet etmesi kendisine yazılmış olduğu cihetle şimdilik mahâl-i mezkûrda bir maslahatgüzar kalacak imiş.²⁰¹

İşitildiğine göre fehamehlû pPrens Napoleon Hazretleri, Süveyş Halicinin imalatını muayene zımnında bu yakınlarda Fransa'dan, Mısır'a azimet edecekmiş.²⁰²

Haşmetli Sardunya Kralı Hazretleri, ne esbâba mebni ise Papa memâliğine asker sevk etmeğe mecbur olduğunu mutazammın Düvel-i Muazzama taraflarına mukaddemce müzekkere irsâl etmiş idi. Bu defa Prusya Devleti tarafından yazılmış olan bir kıt'a cevapnamenin hülâsa-i meâlinde Sardunya Kralı Hazretleri umûmen İtalya Ahalisinin meyl ve arzusuna mebni mücerred cümlesinin istihsâl-i hüsn-i hâlleri niyet-i hayriyesiyle hareket-i mezkûreye ibtidâr eylemiş olduğu melhûz ise de hukuk-ı milele mugâyir bulunan bu misillû bir hareketin icrası İtalya'nın emn-ü asâyişine ve Avrupa'nın muvazene-i politikiyeye ve sulh-u salahına mahâl ve menâfi olacağından bahisle Prusya Devleti, Sardunya'nın tecavüzat-ı vakıasını kemâl-i derece çirkin bir şey olduğu maa't-teessüf beyan kılınmıştır.²⁰³

Beyrut'tan azimeti evvelki haftalarda yazılmış olan İngiliz Fırka-i Bahriyesinin Korfu'ya muvasalat etmiş olduğu oradan gelen mekâtib mealinden anlaşılmıştır.²⁰⁴

¹⁹⁹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.3-4.

²⁰⁰ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

²⁰¹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

²⁰² "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

²⁰³ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

²⁰⁴ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

Ahbar namıyla Cezayir’de tab’ olunan gazetenin yazdığına göre alafranga teşrin-i evvelin yirminci cumartesi nısf’ül-leyli otuz beş dakika geçerek mahâl-i mezkûrda gûya bir şey patlar gibi aşağıdan yukarı şedîd bir hareket arz vukûu bulmuş ve şiddetinden aşırı mertebede korkulmuş ise de memleketin hane ve ebniye-i sairesine hiçbir zarar ve ziyanı dokunmamıştır.²⁰⁵

Telgraf Haberleri;

Trieste’de çıkan *Diyavoulto* (?) nam gazetenin alafranga teşrin-i sâni’nin biri tarihiyle Turin’den aldığı telgrafname;

Garibaldi’nin asâkiri Sessa’yı zabt ettiler. Gayta ile Capo’nun muharebesi kat’ olundu. Sardunya Kralı Hazretleri, Ceneral Sonaz(?) ile beraber olduğu halde (Vultorno) haricinden olan ince karakolları gezdikten sonra ordugâhı merkezine avdet etti. Garibaldi’nin, Kral Hazretleriyle mülakatı bir suret-i müesserede vukûu buldu. Garibaldi, Kral Hazretlerine takarrubunda şapkasını açıp (çok yaşa İtalya kralı) diyerek selamlamış olduğuna karşılık kral dahi aşırı şaşırılmış olduğu halde Garibaldi’ye el verip (sen de çok yaşa e’azze dostum) deyû cevap eylemiştir.²⁰⁶

Gazete-i mezkûrun yine tarih-i mezbûr ile Londra’dan aldığı diğer bir telgrafname Avusturya Hâriciye Nâzırı Kont Rahberg cenâbları Varşova Kongresi hakkında tebyînat-ı âtiyyeyi ecnebi süferâsına tebliğ eylemiştir.²⁰⁷

Avusturya işbu üç meseleyi meydana koymuştur. Birisi Rusya ve Prusya Devletleri, İtalya’daki şeyleri olmuş bitmiştir deyû itibar edecek midir? İkincisi bir cenk zuhûra gelipde Memâlik-i Müttehîde-i Germanie’nin bir tarafına intikal edecek olursa o halde Prusya ne edecektir?

Şunu tebliğ eylediği sırada Memâlik-i Ecnebiye’de bulunan Avusturya Süferâsına dahi evrak-ı mahsûsa ile bu madde hakkında beyân-ı hâl edeceğini Kont müşârunileyh ilave-i makâl eylemiştir.²⁰⁸

²⁰⁵ “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

²⁰⁶ “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

²⁰⁷ “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

²⁰⁸ “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

Gazete-i Mezbûrun Yine O Tarih İle Turin'den Aldığı Telgraf;

Amiral Persano'nun kumandasında olan Sardunya donanması (Garigliano) nehri ağzında bulunan Napoli ordusunu döğmeğe başlamıştır. Fransız Amirali ateşi mayna ettirmek için (Decart) ismindeki fırkateyni mezkûr Sardunya donanmasının nezdine göndermiş olduğu rivayet olunuyor.²⁰⁹

Teşrin-i Sâni Tarihli Aldığı Diğer Telgraf;

Amiral Persano'nun Gayta kurbunda mübaşeret ettiği kavganın men' olunduğu hakkında şâyi' olan havâdis doğru değildir.²¹⁰

Alafranga Teşrin-i Sâni'nin altısı tarihiyle Londra'dan, Galata'da bulunan borsaya;

Devlet-i Âliyye, Umûr-ı Maliyesi'nin ıslahı hakkında Zât-ı Vâlâ-yı Hazret-i Sadâret penâhi'nin vâki olan teşebbüsât-ı kâviyyesi itimâd-ı umûmiyi teyîd eylediğinden istikrazât-ı sâbıkası kesb-i itibâr ederek yüzde iki buçuk fırlamıştır.²¹¹

*Jurnal dö Konstantinapol'*inin yazdığına göre Turin'den gelen bir telgrafname haber veriyormuş ki Sardunya Kralı haşmetli Victor Emmanuel Hazretleri teşrin-i evvel frenkinin yirmi sekizinci günü Napoli şehrine girmişlerdir.²¹²

²⁰⁹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

²¹⁰ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

²¹¹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

²¹² "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebiülâhir-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

3.4.4.(MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ)

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	114
• İngiliz lirası	30	125
• Yirmi Franklık	10	100
• Pol (Rusya Altunu)	10	102
• Karamiçe	30	058
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	022
• Karbon	25	019
• Gümüş Beş Franklık	25	024
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	20	071
• Konsolide	20	053
• Akçe Başı (Binde)	00	110 ²¹³

²¹³ “Meskûkât”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No:4, 27 Rebîülâhîr-30 Teşrin-i Evvel 1277, (12 Kasım 1860), s.4.

3.5.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO: 5, 4 CUMÂDE'L EVVELİ-6 TEŞRİN-İ SÂNİ 1277

3.5.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Altıncı Daire-i Belediye Meclis Riyaseti, Ticaret Müsteşarı sâbık saâdetlû Salih Efendi Hazretlerine. Bu kere teşkil olunan Köstence Kâimmakâmlığı, Tercüme Odası Hûlefasından izzetlû Ahmed Rasim Efendi'ye. Banaluka Kâimmakâmlığı, Bingâzi Kâimmakâmı, sâbık izzetlû Mahmud Faiz Bey Efendi'ye. Bağdat Eyaletine tâbi Hindiye Kâimmakâmı sâbık izzetlû İbrahim Bey'e. Tulça Mutasarrıfı saâdetlû Raşid Paşa'nın Kapu Kethüdalığı, Dahiliye Kalemi Hûlefasından İbrahim Efendi'ye. Aydın Kâimmakâmı, saâdetlû Ata Paşa Hazretleri'nin Kapu Kethüdalığı, Mektubi-i Sadr-ı Âli Hûlefasından Suûd Efendi'ye ihâle ve tevcih buyurulmuştur. Tulça Mutasarrıfı saâdetlû Raşid Paşa'ya, dördüncü rütbeden bir kıt'a mecidiye nişân-ı hümayûnu i'tâ buyurulmuştur. Golos Kâimmakâmı izzetlû Mehmed Ali Ağa'nın Narda ve Narda Kâimmakâmı izzetlû Tahir Efendi'nin Golos Kâimmakâmlığına becâyış-i memuriyetleri icrâ kılınmıştır.²¹⁴

İlmiye

Münhal olan İnöz kazâsı işbu 1277 senesi şehr-i Rebiülevveli guresinden itibaren zabt eylemek üzere muvakkaten Medine-i Münevvere Kadısı Cayizâde faziletlû Mehmed Efendi'ye bâ-iş'âret-i âliyye tevcih ve iktizâiden emr-i âlisi ısdar olunmuştur.²¹⁵

Bazı Mahâllere Tayin Buyurulmuş Olan Nâibler

Nâib	Mahâl
Mekke-i Mükerrreme Kadısı sâbık faziletlû Şemâi Efendi	Selanik'e
Şam-ı Şerif Kadısı sâbık faziletlû Halil Efendi	Samsun'a

²¹⁴ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.1.

²¹⁵ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.1.

Abdurrahman Efendizâde Müderrisinden Abdurrahim Efendi	Kebsud'a
Müderrisinden Süleyman Salim Efendi	Pazarköyü'ne
Kuzât'dan Şehri Mehmed Salih Efendi	Ayvalığa
Kuzât'dan Alâiyeli Es-seyyid Osman Efendi	Nif'e
El-hâc İbrahim Efendi	Mülhâkatıyla
Dersim'e	
Alâiyeli Diğer Es-seyyid Osman Efendi (Cumâde'l Evveli Gurrelerinden)	Mülhâkatıyla
beraber Çamardı'ya	
Bağdat Kadısı sâbık faziletlü İbrahim Rüşdi Efendi	Vidin'e
Müderriszâde Es-seyyid Ali Rıza Efendi (Cumâde'l Evvelinin On Beşinden)	
Mülhâkatıyla Akyazı'ya	
Çelebipazarı Müftisi sâbık Bosnevi El-hâc Reşid Efendi (Cumâde'l Ahire Gurrelerinden)	Bihke'ye. ²¹⁶

Mülkiye

Bu kere bâ irade-i Seniyye bazı mahâllere asaleten memur ve tayin buyurulmuş olan müdirler;

Müdür	Mahâl
Hasan Ağa	Bayezid Sancağında El-şakird Kazâsına
Mustafa Ağa	Pasin-i Ulyâ Kazâsına
İbrahim Ağa	Pasin-i Süfla Kazâsına
Ahmed Faik Efendi	Ordu Sancağı Dahilinde Habsamana Kazâsına
Celil Efendi	Lâpseki Kazâsına

²¹⁶ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s. 1.

Mustafa Ağa	Keşân Kazâsına
Ali Ağa	Hınıs Kazâsına
Emin Bey	Bayburd Kazâsına
Şevket Bey	Bigâ Dahilinde Ferecik Kazâsına
Yeğen Mehmed Ağa	Sivas Sancağında Turhal Kazâsına
Raşid Efendi	Tırhala Sancağında Armiye Kazâsına
Raûf Efendi	Bülbülce Kazâsına
Yusuf Ağa	Lazistan Sancağında Livâne Kazâsına
Mustafa Ağa	Alaşehir Kazâsına
Ali Faik Efendi	İmarya ve Ayvasil Kazâsına
Hüseyin Efendi	Kandiye Sancağında Pezye Kazâsına ²¹⁷

Yunan hududunda hüsn-i hizmeti sebkat etmiş olan Urfalı Yorgaki'nin nişane-i mefhâreti olmak üzere oğlu Kostaki'ye beşinci rütbeden mecidiye nişan-ı hümayûnu inâyet buyurulmuştur.²¹⁸

İngiltereli Mösyö Felikton ve Paris'de olan Mekteb-i Mısriyye Müdürü Mösyö Lamirsiye ve Avusturya tüccar muteberanından Mösyö Şarl Morporgo ile Bölük Emîni Mösyö Saboun ve Ordu Muhasebecisi Kâtibi Mösyö Malery'e beşinci rütbeden birer kıt'a mecidiye nişanı ihsan buyurulmuştur.²¹⁹

Zât-ı Vâlâ-yı cenâb-ı Serâskerî mevsim-i şî'tâ cihetiyle Beylerbeyi'nde kâin sahil hanelerinden, Fincancılar civarındaki konaklarına çarşamba günü nakl buyurmuşlardır.²²⁰

²¹⁷ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.1.

²¹⁸ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

²¹⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

²²⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

Tebdil-i ab-u hevâ zımında Bursa'ya geçende azimet etmiş olan İran Sefiri atûfetlû Mirza Hüseyin Han Hazretleri çarşamba günü Dersâadet'e avdet eylemiştir. Şehr-i mezkûrun malum olan letâfet-i ab-u hevâsı ve hususuyla hâsıyyetli kaplıcaları müşârunileyhin tashih-i mizâcına medâr-ı külli olmuş olduğu rivayet olunuyor.

Sefir-i müşârunileyhe Belçika Devleti tarafından Leopold rütbesinin gran kordonu ile beraber bir kıt'a nişanı bu kere i'tâ kılınmıştır.²²¹

Bursa'da ikâmet etmek üzere geçende gönderilmiş olan Ser-kûrenâ-yı sâbık Osman Bey Efendi perşembe günü (3 Cumâde'l Evveli) Dersâadet'e muvasalat eylemiştir.²²²

İzzet Bey'in süvar olduğu Sünne nam vapur-ı hümâyûn Beyrut'dan hareket ederek (28 Rebîülâhir) pazartesi günü Dersâadet limanına muvasalat etmiştir.²²³

Hazine-i Hâssa kumpanyası vapurlarından olup geçende İzmir'e muhacir götürmüş olan Yıldız nam vapur oradan birtakım yolcular ile kalkub (28 Rebîülâhir) buraya gelmiş ve yerlerine iskân olunacak 1700 nefer Tatar muhacirlerini derununa alarak ertesi salı günü Gemlik'e azimet eylemiştir.²²⁴

1517 nefer Çerkes muhacirlerini Kerç'den yüklenmiş olduğu halde Hazine-i Hâssa vapurlarından Vasıta-i Ticaret (3 Cumâde'l Evveli) cuma günü Asi'tâne'ye vasıl olmuştur.²²⁵

Tersâne-i Âmire kumpanya vapurlarından Selim Bey'in bindiği Malakof isminde olan vapur geçen cumartesi günü Trabzon'a gitmek üzere buradan kıyam eylemiştir.²²⁶

²²¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

²²² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

²²³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

²²⁴ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

²²⁵ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

²²⁶ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

3.5.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Mostar'dan Aldığımız (20 Rebûlâhir Tarihli) Bir Mektubun Meâli

Mostar ile Gable arasında olan yolun gayet uygunsuz ve sarp olması gelüb geçenlere bâis-i meşâkkat ve taab olduğundan başka hayvanatça dahi haylice telefîyâta sebep oluyor idi. Vukû' istidâ' üzerine şâyân buyurulan müsaade-i Seniyye'ye mebni Hersek Fırka-i Askeriyesinin Kumandanı Ferik saâdetlû Derviş Paşa ve Mutasarrıf saâdetlû Vasıf Paşa hazerâtıyla saâdetlû Şefîk Bey ve Ümerâ ve Zâbitan-ı Askeriye ve Memurin-i saire ve Vücûh ve Müttehâyyizan-ı belde ve tebâa-i gayr-i müslimenin rüesâ-yı ruhâniyeleri ve muteberânı ve İstolça ve Poçitel kazâlarının heyet-i meclisleri dahi (Bona) nam mahâlde yarınki pazartesi günü hazır oldukları halde duâ-yı bi'l-hayr Mülûkâne edâ ve ba'dehu mezkûr yolun tesviyesine memuru bulunan mühendis binbaşısı nezâretiyle ibtidâ olunmak mukarrer bulunmuş ve bu keyfiyet ahalinin ve ale'l-husus ehl-i ticaretin aşırı mertebe teşekkür ve memnuniyetini mucib olmuştur. Bunların cümlesine mutasarrıf müşârunileyh Hazretleri tarafından bir ziyafet verileceği musammemdir.²²⁷

Mostar kasabasında inşa olunmakta olan kışla-i hümayûnun bir tarafı hi'tâm bulduğundan birkaç bölük asker yerleştirildi ve diğer tarafı dahi gelecek sene içinde ikmâl olunmak memûl oluyor.²²⁸

Narda Tarafından Alınmış Olan (15 Rebûlâhir Tarihli) Bir Mektubun Meâli

Zaharya nam bazergân, Yunan sevâhilinde işlemekte olan Miryon nam bir kayıkçının kayığını Isparto'dan kiraya tutub saman getürmek üzere Palagan limanına göndermiş idi. Merhum kayıkçının mezkûr limana vardığında kayığına otuz kırktan mütecâviz haydutlar zor ile girüb yol vermiş ve Rebûlâhirin on dördüncü cuma gecesi saat dört sularında Narda kazâsına tâbi ve Narda çayı kenarında vâki' Bihor denilen karye'ye gelmiş ve kayığın içinde dört arkadaşlarını bıraktıkları halde silahlarıyla kûsûru karaya çıkarak köye doğru giderken dış'ârısında yerliden birine rast geldiklerinde hemen merhumun ellerini bağlayub, haydi Yenaki'in evini nerede ise

²²⁷ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

²²⁸ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

bize göster yoksa seni telef eyleriz dediklerinde o dahi naçâr klavuzluk etmeğe mecbur olmuş ve haydutlar ise üç bölüğe münkasım olarak birincisi zıkr olunan Yenaki'nin evine girüb merkumu katl ile eşyasını yağma etmek ve ikincisi dışarıda ahaliye tüfenk ve tabanca atmak ve üçüncüsü dahi gümrüğe girmek ile uğraşırken Asâkir-i müstâhfizeden Feyzo Onbaşı arkadaşlarıyla beraber üzerlerine gelmiş olmaktan nâşi bunu zarb(darb) ettikten sonra yine işlerine bakarak kırk bin guruştan ziyade para ve gümrükçünün bir saatiyle bir çift tabancasını ve haylice akçesini almış ve'l hâsıl istedikleri gibi icra-yı şekâvetle neşe-yâb oldukları halde şarkı çağırarak yine kayığa binüb Mafrinorub (?) cânibine avdet ile karaya çıkmış olduklarından mezkûr kayık asıl mahâl-i maksûdına gitmek için oradan hareket ettiği hükümet tarafından haber alındığı üzerine merkum kayıkçının başka bir mahâlde tevkif olunduğuna mebni istintâkı elân icra ve haydutların dahi ele geçirilmesine kemâliyle itinâ olunmaktadır.²²⁹

Kavala'dan Gelen (25 Rebûlâhîr Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Hülâsası

Selanik Valisi devletlû Hüsni Paşa Hazretleri Ereğli vapur-ı hümâyûnuyla Kesendire ve Aynoroz ve andan Kavala'ya (22 Rebûlâhîr) muvasalat eylediğinden vapur ve kaleden on dokuz pâre selam topları atılmış ve badehu müşârunileyh Hazretleri Kavala Kalesi Topçu Mülâzımı Salih Ağa'nın hanesine nüzul etmekle icra-yı resm hoşâmedi için giden vücûh ve memurin-i beldeden bazı zevâtı kabul etmiş Su Yenicesi ve Gümûlcine taraflarına azimet ve Kara Ağa iskelesinden yine mezkûr vapura binerek Selanik'e avdet eylemiştir.

Sırb İmâretinin umûr-ı ecnebiyesi memuru Mösyö Rayiç'in (?) vukûu bulan istifâsına mebni yerine imâret-i mezkûrenin Dersâadet'de bulunan Kapu Kethüdalık Serkâtibi hizmetinde akdemce bulunmuş olan Mösyö Resitiç'in (?) memur tayin kılınmış olduğunu rivayet ediyorlar.²³⁰

²²⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

²³⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

Akdeniz

Akdeniz Boğazından Alınan (25 Rebûlâhir Tarihli) Bir Şukka'nın Hülâsası

Fransızlı Antuan nam kapıdanın rakib olduğu 196 tonilatoluk (Silisterne) dedikleri sefine boş olarak Cenova'dan kalkmış iken Rebûlâhirin yirmi dördüncü perşembe gecesini Bozcaada önünde vâki' Kumburnu denilen yerde kazâyâ uğramış ise de içindeki merkum kapıdanıyla sekiz nefer taifesi selametle kurtulmuş olduğu misillü geminin dahi halâsına çalışılmaktadır.²³¹

Anadolu

Memâlik-i Mahrusa-i Şahane'ye gelen muhacirlerin cânib-i Saltanat-ı Seniyye'den tahsis buyurulan mahâllere peyderpey i'zâm kılınmakta olduğu sırada Bolu cânibine dahi iskân ettirilmek üzere mukaddem muahharan gönderilmiş olan beş altı yüz hane kadar Çerkez ve Tatar muhacirleri mahâl-i mezkûra vardıklarında Kâimmakâmı fütüvvetlü Hamdi Efendi bunları derhal takım takım tefrik iderek ahalinin ve kendilerinin matlûbları vech üzere münasib yerlere iskân ettirmiş ve yerliden eğniya ve saireyi teşvik ile şunlara şimdiden işler bulub harâset ve ticaret etmeğe başlatmış olduğu tahkik kılınmıştır. Kâimmakâm mumailayhin şu vecihle hareketi ehliyet ve gayretini göstermiş olmasıyla bu türlü memurlar hakkında derkâr buyurulan nazâr-ı âliyi kendi üzerine dahi celb eylemiş olduğunu mahzûziyetle ilan ideriz.²³²

3.5.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Sardunya askeri haşmetli Victor Emmanuel Hazretlerinin bi'zzat kumandasında olduğu halde Garigliano Nehri'nin öbür tarafında bir kavgaya tutuşup ön taraftan bunun ve yan cânibden dahi Sardunya Donanmasının savletine Napolitan ordusu dayanamadığından perişan olarak muzafferiyet-i kâmile Sardunya ordusu tarafında kalmış ve külliyyetli çadır ve yük arabası ve mühimmat-ı saire ile bir hayli esir Sardunyalı yedine geçmiş ve Sardunyalı (Sonaz) isimindeki Ceneral düşmanı takip

²³¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2.

²³² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.2-3.

eyleyerek Gayta şehri civarında vâki' (Mola) denilen mevki' ve şehri-i mezbûrun haricinde kâin emlâkı dahi zabt etmiş olduğu ve bundan başka Capua şehrinin geçen gün Sardunyalılar yedine düştüğü sırada teslim olunan Napolitan üserâsının on bir bin kişiden ibaret bulunduğu Peby(?) isminde olan Fransız gazetesinde menkûldür.²³³

Napolitan Kralı Hazretlerinin, mâkâr ve melce' ittihâz etmiş olduğu nefsi-i Gayta şehrine denizden top atmağa bir taraftan mübaşeret olunacak olursa mümanaat etmesi hususu Gayta pişgâhında bulunan Fransız Sefâin-i Harbiyesi Amirali (Loubarbiya Tynan(?)) cenâblarına devlet-i tarafından emr-ü iş'âr kılınmış idi. Bu kere alınan gazetelerin kavllerine göre Fransalı'nın, Napolitan Kralı Hazretlerini himâyet zımnında amiraline verdiği talimat başka bir maksada mebni değildir. Çünkü Kral müşârunileyh hazretleri bütün familyası takımıyla beraber denize Nâzır bir sarayda elyevm mukim olduğundan bu misillû cemiyetin bulunduğu bir mevki' de güller yağdırmak ve hususıyla kral müşârunileyh kendi tebaası yedine esir düşmek gibi uygunsuz ve insaniyete elvermez bir hâlin men' vukûu niyet-i fütüvvetkâranesinden ibaret olduğunu rivayet ediyorlar.²³⁴

Fransa'nın Nîm Resmî Olan Constitutional Gazetesi'nin Neşrelediği Bir Bendin Aynen Tercümesidir;

İmparatorun İtalya hakkında olan politikası mütenâkısü'l rey olan iki taraftan kemâl-i şiddetle mazhâr-ı ta'n ve teşnî' olmuştur. Evvela bakalım şu ta'rîzat nemakûleşeylerdir. Sırbistan'a doğrucasını söylediğimiz misillû iktizâ eden cevabını dahi hiç saklamayarak vermeğe mübaderet ederiz.

Bir taraftan Fransa Devleti'ne şöyle diyorlar ki; Avrupa'nın sulh-u salahını tehlikeye komamak için kendi tertibâtınızı feda ederek izhâr-ı semahât eylediniz. Villa Franca'da birdenbire mütarekeye karar vererek ihtilâlin önünü almak ve papayı kurtarmak ve İtalya Dükalarını ahali ile barıştırmak istediniz. Bunların hepsi yazılıydı fakat birisi icra olunmadı. Zürich Muahedesi'ne vaz' olunan imzanızı kendi imzasına dahi riayet etmeyen Sardunya Devleti her bir âdem-i sebâtı cihetle protesto eyledi. Ve hukukları tasdik olunan dükâlar hâlâ nefîdedirler. Ve hükümet-i dünyevîyesine

²³³ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.3.

²³⁴ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.3.

takvîyet vermek iddiasında bulunduğunuz papa elyevm memleketinin ekserisini gâib etti. İtalya, Nim ceziresinde zuhûr eden ihtilâl Sicilya ve Napoli ülkesini istila etti. Ve belki birkaç aya değin Venedik'e kadar mümted olur. Zuhûr ettiği mahâllerde bu fesâd bizim teşebbüsât-ı hayriyemizi berbat ve gittikçe kesb-i cesamet eylemesi sizin âdem-i kudretinizi isbat ediyor. Takbihiniz misillû nasâyihiniz dahi Sardunyalı'yı bildiğinden alıkoymayıp bu hareket-i manasızın merzâ ve belki matlûbunuz olduğu Siyâk-ı hâlden anlaşıldığına mebni bu bâbda tebrî-i zimmet edemiyorsunuz. İşte böylece ta'yîb eylemeğe mecbur olduğunuz bir politikada Sardunya ile hemdest-i ittifakınız satıyorlar. Hiçbir kimse Fransa gibi bir büyük devletin ve Napoleon tesmiye olunan hükümdarın zaafına inanamadığından mücerred aldanmanıza haml olunuyor.²³⁵

Avrupa'nın size emniyet ve itimadı olduğu halde şimdi başkalarıyla akd-i ülfet ve ittihad etmeğe başladı. Ve ruhban takımı dahi sizin sahâbetinizde iştibâh etmektedir. Ve papanın menâfi' için vâki olan fedakârlık dahi Katoliklerin hakkınızda olan suizanını def' edemiyor. Şu hâl-i kâzîb nâmünâsibten bir an akdem çıkınız. Sardunya'ya uymayınız ve hilâf-ı merzânız olarak ehl-i fesâd olmayınız. Villa Franca muahedesini tekîd ve icra ediniz. Ve papaya eyaletlerini ve dükâlara tac-u tahtlarını ve İtalya'ya istiklalini iade eyleyiniz. Bu takdirce siz dahi der'akâb Avrupa'nın gâib ettirdiğiniz emniyetine ve papanın teşekkürüne tekrar mazhâr olursunuz. Diğer taraftan bunun hilâfında bir lisan kullanılarak Fransa Devletine diyorlar ki; İtalyalılara tesâhub ederek bu meseleyi evvel siz meydana çıkardınız. Bu milletin ırk-ı hamîyet ve gayretini siz tahrik eylediniz. Ve şu maksad-ı mühim zımında Fransa'nın nukûd ve namusunu ve nüfusunu meydana koydunuz. Villa Franca muahedesini imza eylediğiniz vakit dükâların hukukunu tasdik eylemiş isenizde bunun behemehâl icrasını taahhüd eylediniz. İtalyalıları kendi hâllerine terk eylemeniz ile zimâm-ı ihtiyarlarını kendi ellerine verdiniz. Sizin tamamı-i icrasını farizadan addettiğiniz tertibâtı onlar fiile ihraç etmektedirler. Ve onlar, sizin müteşebbüs ve zâhir olduğunuz müdde'âya zaferyâb olmak için bu günki gün asker olmuşlardır.²³⁶

²³⁵ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evvelî-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.3.

²³⁶ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evvelî-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.3.

İtalyalıların şu efkârına beyhude muhâlefet ediyorsunuz. Efkar top güllesi gibi bir şeydir. Bir kere atıldıktan sonra tutulması mümkün olamaz. İtalya’da fi’l-vâki’ hukuk-ı milele muğayir çok şeyler vukûu buldu. Ve elyevm dahi mahâl-i nizâm-ı hâlât müşahede olunmaktadır. Fakat heyet-i ictimâiyyenin hâl-i buhranında bazı kere mestûr-ı sahâyif olan hukukun mafevkinde bir hak zuhûr eder. İşte İtalyalıların gerek papa memâliğinde ve gerek Sicilyateyn’de ihkâkını talep ettikleri hak budur. Politika erbâbı bu hareketlerini takbih ederler ise de müverrihlerin bunu tecviz ve belki tahsin edeceklerinde iştibâh yoktur. Ve hakikât-i hâlde ahâlisinin menfur ve matrûdu olarak memleketinin bir köşesinde vakti geçmiş bir hâl tehaffuzîye mecbur olan ve Paris kongresinde dahi etvâr-u hareketi takbih kılınmış bulunan Napoli Bourbonları gibi bir hanedanın menâfi’-i zâtiyyeleri ne olacak. Ve milletin istiklaline menâfi’ ve ecnebi asâkirinin himayesiyle Fransa sayesinde İtalyalı’nın payidar olan papa hükümet-i dünyevîyesi ne olacak? Bunların hepsi bir heyet-i millîye teşkili ve Fransa’nın, Avrupa’ca tezâyüd-i kudret ve nüfuzu gibi netâyic-i uzmâyaya nisbetle hiçbir şey değildir. Bu maslahât tamamıyla size aittir. Siz kendi usulünüzün sevk eylediği ve menâfi’nizi gördüğümüz ve hüsn-i kabul bulunduğunuz yerde durunuz. Sicilya’nın hakkında derkâr olan ihtiyâtınızda sebât ederek ikdamât-ı umûmîyeye fütûr getirmeyiniz. Çünkü bu ikdamât ne itikâdâtınızı muhâl ve ne de tertibatınıza muğayirdir. Roma’da, Fransa asâkirinin imtidâd-ı ikameti papanın teşekkürüne muceb olmadığı hâlde ahâlisinin efkâr-ı millîyesine dokunduğundan bir an akdem şehr-i mezkûru tahliye ediniz. Bırakınız İtalya’yı sizin evvela teşcî’ ettiğiniz istiklal halinde ve sizin istinâde edeceğiniz heyet-i mütehâbbede kesb-i iktidar eylesin. Ve’l hâsıl serbestliklerini istihsâl için bugün askerlik edenler yarın bir büyük memleket ahâlisi olsunlar.²³⁷

İşte ârâ-yı mütehalife ashabı tarafından Fransa’ya edilen itirazât ve i’tâ olunan nasâyih bunlardır. Bu politikaların ikisi dahi Fransa’nın usûl-i müttehidesine ve menâfi’ hakikiyesine muğayir olduğunu beyan ve ityân edelim. Evvela imparatorun İtalya aleyhine hareketini isteyenlerin murâdı nedir? Murâdları müşârunileyhin müterettib zimmeti olan usulün ve kendisinin vaz’ ettiği nizamâtın hilâfına hareket etmesi ve Avrupa’nın hüsn-i hâl ve sulh-u salâhı hakkında câri olan nüfuzunu kesr ve

²³⁷ “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde’l Evvelî-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.3.

kendisini tekzîb eylemesi kazıyyelerinden ibarettir. Hiç böyle şey mümkün müdür? İmparatorun zâtı umûm ahali marifetiyle intihab olunduğunu ve efkâr-ı cedide ve terakki-i medeniyet taraftarının nâib-i münâfi bulunduğunu ferâmûş edebilir mi? Ve aslı İtalyalı olduğundan aslına ve Fransa ahalisinin mazhâr-ı itimadı olan hanedanına hıyanet eyleyebilir mi? Elbette düşmanları bunu arzu ederler. Fakat böyle harekâr irtikâb etmek derecesinden kadrini âli bildiklerinden memûl etmezler. Bu şöyle dursun şu hareket-i ihtiyardan ne fâide hâsıldır. Hiçbir kimseye fâidesi olmaksızın imparatorun kesr-i nüfuzundan başka bir fâidesi olamaz. Elyevm Fransa'nın hükümdarı nüfuzunun Avrupa müvâzene ve emniyetinde medhâl-i azîmi olduğunu ve ekser devletlerin hâl-i fesâd ve ızdırab da buna müracaat ve iltica eslem-i umûr bulunduğu herkesin ve hatta buna nazar-ı teessüfle bakanların ra'nâ malûmudur. Ancak bazı husemâ-yı kûtâh-bîn ve rukabâ'yı meskenet rehin şu nüfuza irâs-ı zaaf etmek isterler ise de yine şu takâllübât esnasında bir gün olur bir hükm-ü âdil olması memûldür. İmparator ahali hakkında muhabbet ve hakkaniyet gösterdiği misillû erbâb-ı hükümet hukukuna riayette kusur eylemez.²³⁸

İmparatorun ne esbâbba mebni bu beyan olunan tarike sülûk eylemesi lazımdır. Fi'l-vâki' Villa Franca muahedesi efkâr-ı âliyye üzerine akd olunmuş idi. Mevki' icraya gelememesine ziyade teessüf olunur. Fakat muahede-i mezkûreyi imza eden devletler onda mûnderic olan ahkâmı cebren icra etmek iddiasında bulunmadılar. Ve bu misillû iddia dahi muahedenin gayetine muğayir olur idi. Çünkü bu muahede iktizasınca Avusturya Devleti, Venedik eyaleti üzerinde bulunan hükümetten başka İtalya'ca olan nüfuzunu gâib eyledi. Fransa kendisi için hiçbir şey alıkoymadı.²³⁹

Fransa, Avusturya'dan nez' ettiği şeyi-i kendimi almalı idi. Avusturya'nın hükümetini muzmahil ettikten sonra kendisi mi icra-yı hükümet etmeli idi. İtalya'yı tahlis etmek hakkında mevâî'di böyle ana ekâzîbimi müntehî olmalı idi. İtalya'nın yine hükümât-ı sâbıkaları iade olursa çok sürmeden yine ahali bunun aleyhine kıyam etmeleri derkâr olduğundan Fransa'nın böyle harekâta teşebbüş edemeyeceği derkârdır. Eğer bunlar iade ve tesis olursa himaye etmek için makârr-ı hükümet ve mevâki'-i müstahkemelerinde asker ikâme olunmak lazım gelir idi. Ve ol-vakit biz

²³⁸ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.3.

²³⁹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.3.

İtalyalıların kurtarıcısı iken onların zindancısı olurduk. Roma ve Boullogne ve Penrose ve Ancona ve Floransa ve Parma ve Modena ve Palermo ve Napoli kâffe-i taht ve sanımızda kalırlar. Ve birisinin taht-ı esaretinden çıkıp diğerrinin esaretine düşmüş olur idi.²⁴⁰

Bu hâle gerek İtalya ve gerek İngiltere ve bütün Avrupa ne derler idi. İtalya'nın cüzü i'zâmı Fransa taht-ı himayetine girmiş olurdu. Ve kimin menâfi' için Fransa Devleti dost ve müttefiki olan Sardunya Kralı aleyhine sell-i silâh ve İngiltere Devletiyle miyanesine îkâ' ihtilaf ve şikâk etmeli idi. Hiç bize muhabbet ve i'timâdları olmayan hükümetlerin menâfi' için bunların bizden bu makûle fedakârlık talebine hiç hakları yoktur. İmparator ancak bihakkın olan mevâd için ve kendi memleketlerine buğz ve adâvet etmeyen ve Fransa'ya izhâr-ı adâvete eylemeyen hükümetler için fedakârlık eder.²⁴¹

İmdi Fransa'nın, Avrupa'ca olan nüfuz-ı meşruânın vikâyesi ve devletlerle bulunan münasebât-ı dostanemizin muhafazası ve bizim politikamızın mukârin-i hakikat olduğu için Fransa'ya göre böyle politika ittihâzı mümkün değil idi. Bakalım öbür politikaya diğerrinden ehven ve eşlemidir. İtalya şimdi bir hâl-i buhran ve ihtilâldedir. İşbu memleket birkaç yüz seneden beri müdahâlât-ı ecnebiyeye mazhâr olduğu halde elyevm muvakkaten fesâd ve isyana münkâlib olmuştur. Muğayir usûl ve hukuk meşhûd olan uygunsuzluklar kâffe-i bundan neşet etmiştir. Fransa şu harekât-ı gayr-i marziyye hakkında muavenet edebilirmiydi. Fransa hîn-i galibiyetinde mülâyemet ve itidâl gösterdiği ve hüsn-i imtizâc ve hakkâniyeti iktizâsınca daima uygunsuzlukların men' vukûuna veyahut hüsn-i suretle def' ve izâlesine sa'y eylediği halde öteden beri meslûku olan tarîkin hilâfına hareket edebilir miydi? Elyevm belki hakkımızda biraz suizanını celb eylemiş isekte Sardunya'nın harekât-ı vakıasını takbih edecek yerde bu bâbda teşvik etmiş olsak ne olurdu? İşte bu defa Turin'den sefirini celb etmiş olan Rusya ve protesto etmekte olan Prusya ve hücum-ı nâgehâniden havf ve ihtiraz üzere bulunan Avusturya Devletleriyle kât'-i muharebe etmemiz lazım gelirdi. Ve işte bu suretle lâme hâle bir muharebe-i umûmîye tarafına meyl ve teveccüh etmiş olurduk. Ve bu halde Fransa'nın serveti ve sa'y ve sînâati kâffe-i tehlikeye

²⁴⁰ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.3.

²⁴¹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.3.

konmuş ve imparator tebdil-i meslek ve ihlâf etmiş olur idi. İsyanları def' ve teskin eder iken reis-i usât ve Avrupa'nın muslihi iken müfsidi olur idi. Ve müvazene mesâilinde bir hâkim-i sahib iktidar iken hakkı olduğu şeylerde bile nüfuzu kalmaz idi. Ve sekiz milyon ahalinin müntehabı ve efkâr-ı milliyenin vekili iken bir tarafın tezvic maksadına alet olur idi. Binaenaleyh bu suretin ikisi dahi memleketimizin menâfi'ne ve imparatorun memnuniyetine ve nizâmâtınıza ve her yerde tesiri olan efkâr-ı cedîdeye muvafık ve münasib değildir.²⁴²

Fransa Devleti, İtalya'da Avusturya'nın makamına kâim olamadığı misillû erbâb-ı ihtilâle dahi imdâd ve muavenet edemez. Ve ehl-i isyanın maksadları olan ilhâk keyfiyetine müsaid olamadığı gibi hükümet-i mutlakanın avdet ve takarruruna dahi muvafakat eyleyemez. İmparator bir büyük memleket ahalisinden olmak için İtalyalıları askerliğe davet ve teşvik eylediği vakit hiç Sardunya'yı lisana almayıp ancak İtalya'dan bahs eylemişti.²⁴³

Şimdi dahi İmparatorun efkârı memuriyeti gibi tegayyür etmeyip fetret ve fesâdı tahrik etmeksizin İtalya'nın bir heyet-i müstakile tahtına girmesini ister. Bütün Avrupa'nın müsellemler ve musaddakı bir hükümdar olduğu halde hukuk-ı milîl'in pâymâl olmasını tecviz edemez. Ve kendisi umûm ahalinin intihabıyla tayin olunduğu halde ahalileri kendilerinden rûgerdan olan kralların muayyen ve zâhiri olamaz.²⁴⁴

Hülâsa-i kelâm Fransa'nın, Sardunya aleyhine tavassutu harekât-ı sabıkasına münâfes olur. Ve Avusturya'nın İtalya'ca tavassutu mukaddem gâib etmiş olduğu bir hâl-i tecavüziye avdetini mucib olur. Ve Fransa'nın Sardunya ile ittifakı Avrupa'nın kendi hakkında âdem-i emniyetini ve ehl-i usât ile ittihadını müstelzim olur.²⁴⁵

İmdi layık olan hareket nedir? Ve Fransa hangi mesleği ihtiyar etmelidir. Bu meselenin tesviyesi için bir konferans teşkili tecviz olunmamakta olup vakıa bu misillû bir konferans bunu teşkil edecek devletler beyrinde evvel emirde ittifak hâsıl olmadıkça mümkün olamaz. Bakalım şimdi ittifak var mıdır?²⁴⁶

²⁴² "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.3.

²⁴³ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.4.

²⁴⁴ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.4.

²⁴⁵ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.4.

²⁴⁶ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.4.

Bir seneden beri Avrupa'da İtalya meselesi hakkında halkın efkârını ziyade tebeddül edip 1859 senesinde İmparator İtalya meselesini iltizâm eylediği vakit ancak Fransa ahalisi bu efkârda idi. Elyevm kazıyye bi'l-küllîye suret-i ahire girdi. Mesela İngiltere Devleti mukaddem 1856 senesi muahedesinin feshine kâil olmadığı halde elân İtalya'nın birleşmesini talep ediyor ve Prusya Hâriciye Vekili tarafından muahharan yazılmış olan bazı evrakta İtalya'nın birleşmesi Almanya'nın dahi ittihadına mukaddeme olacağı beyan kılınmıştır. Ve Rusya Devleti dahi serbestlik taraftarı olan hükümdarının tesir-i nüfuzuyla bu bâbda müsaade göstermektedir. Ve hatta Avusturya Devleti dahi ahvâl-i hazireden dolayı düçâr olduğu teşviş ve ızdırabdan hâlâs olması için her ne suretle olur ise olsun İtalya meselesinin tesviye pezir olması kendi hakkında hayırlı olup muahharan ahalisine vermiş olduğu müsaadât dahi meslek-i serbestiye duhûl etmek cezm ve niyetinde olduğuna delildir. Fransa ise şimdiye kadar vikâye ettiği menâfî'in tervici emrinde sebat ederek hiçbir tarafa karşı bir gûna mecburiyet tahtında olmadığı halde konferansta bu ana kadar ihtiyar-ı sükût ve izhâr-ı mülayemet eylesinenden istifade edecektir. Ve belki cümleden ziyade def'-i münaza' ve ihtilâfa çare bulacaktır. Fransa, İtalya'yı tahlis eyledikten sonra Roma'da papaya muavenet ve Sardunya'nın papa memâliği ve Sicilya'yı istilasını takbih eylemiş olduğundan ne İtalya ve ne papa ve ne de Avrupa, Fransa hakkında bir gûna suizana zâhib olamaz. Konferansa tecemmu' edecek olan devletler dirayet ve fetanetleri iktizâsınca İtalya meselesinin bir hüsn-i kalbe ifrâğıyla emn-ü asâyişin iadesine kemâl-i ehemmiyet verecekleri meczûmdur.

İşte bu vecihle İtalya muntazam ve sahib-i kudret bir heyete konulduğu halde Avrupa'ca menâfî' azîmeyi muceb olur. Ve Avrupa böyle bir harekete teşebbüs eder ise lazıme-i basiret bu hakkâniyeti ifâ etmiş bulunur.²⁴⁷

²⁴⁷ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde'l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.4.

3.5.4.İLÂNAT

Harem altı, selamlık üç oda ve hamam ve kargir matbâh ve mahzen ve su hazinesiyle yarım masûra ma-i lezizi şamil olup Laleli, Çukur çeşmesi meydanında merhum Nâil Bey zâde İzzet Bey'in hanesi satılık olarak talibi zuhûrunda derûnunda olan bekçisi gezdirüb pazarlığı dahi Mir-i mumaileyh ile olacağı ilan olunur.²⁴⁸

3.5.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	114
• İngiliz lirası	30	126
• Yirmi Franklık	20	100
• Pol (Rusya Altunu)	00	102
• Karamiçe	00	059
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	022
• Karbon	30	019
• Gümüş Beş Franklık	25	024
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	20	066
• Konsolide	00	053
• Akçe Başı (Binde)	00	115 ²⁴⁹

²⁴⁸ “İlânat”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde’l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.4.

²⁴⁹ “Meskûkât”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 5, 4 Cumâde’l Evveli-6 Teşrin-i Sâni 1277, (18 Kasım 1860), s.4.

3.6.TERCÜMÂN-*IAHVÂL*, NO: 6, 12 CUMÂDE'L EVVELİ-13 TEŞRİN-İ SÂNİ 1277

3.6.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Dâr-üs Saâdetü's Şerife Ağalığı, Hazine-i Hümâyûn Vekili sâbık devletlû, inâyetlû Visâlettin Ağa Hazretlerine; Hazine-i Hümâyûn Vekilliği İkinci Musâhib saâdetlû Bahaeddin Ağa Hazretlerine; Filibe Mutasarrıflığı, Bağdat Defterdarı sâbık saâdetlû Muhlis Efendi Hazretlerine; Ticaret Meclisi Reis-i Evvelliği, Berlin Sefiri sâbık saâdetlû İhsan Bey Efendi'ye; Meclis-i mezkûr Reis-i Sâniligi, Rütbe-i Sâniye ile Tercüme Odası Hûlefasından izzetlû Münif Efendi'ye; Kazâ-i Erbâa Kâimmakâmlığı, Mektubi-i Sadr-ı Âli Hûlefasından rif'atlû Hacı Ali Kemal Bey Efendi'ye.²⁵⁰

Devlet-i Âliyye'nin, Fransa'da bir istikrazı derdest-i tesviye olduğunu evvelki haftalarda ilan eylemiştik. İstikraz-ı mezkûrun şerâit ve teferruat-ı sairesini mübeyyin bu tarafa gelen evrakı kat'iiyen suretyâb karar olduğundan nâşi Meclis-i Âli-i Hazâin memurlarından Çamiçzâde Ohannes Efendi'ye tevdîan çarşamba günü Dersâadet'den, Paris'e irsâl kılınmıştır.²⁵¹

İşbu pazar gecesi ahşamısı Beyoğlu'nda Fransa sefarethanesinde fakat memurin-i Saltanat-ı Seniyye'ye mahsûs olmak üzere bir ziyafet verilmiş olmasıyla Vûkelâ-yı fihâm hazerâtıyla memurin-i saireden med'uv olan bir hayli zevât zıkr olunan ziyafette bulunmuşlardır.²⁵²

Zât-ı Vâlâ-yı Hazret-i Vekâlet penâhi, Dersâadet'de vukûu avdetlerinden dolayı resm-i vizitayı icra için Fındıklı üzerinde kâin İran sefarethanesini cuma günü teşrif buyurmuşlardır.²⁵³

²⁵⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.1.

²⁵¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.1.

²⁵² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.1.

²⁵³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.1.

Saltanat-ı Seniyye ile İran Devleti Fehimesi beyninde olan münasebât-ı halise-i dostî ve hemcivarının günbegün tezayüd etmekte olduğu cümle indinde müsellemdir. Buna fevkalade takvîyet vermek niyet-i hayriyesiyle Devlet-i müşârunileyhâ tarafından bi'l intihab nezd-i Saltanat-ı Seniyye'ye sefir tayin kılınmış olan atûfetlu Mirza Hüseyin Han Hazretleri'nin Dersâadet'e vusûllerinden berû zuhûra gelen himmeti fi'l hakika iki devletin asâr-ı müsâfâten matlûbesini tekşîr ettiğinden başka Dersâadet'de bulunan tebâa-i Devlet-i İraniyye'nin mihmânı bulundukları mahâllin efkâr medeniyetine tevfikeyen esbâb-ı rahat ve menfaatlerini tevfir eylemiştir. Hatta bazı garibanın hasta düştükleri halde tedavisine mahsûs olmak üzere bir hastahane yapılmasını sefir müşârunileyh emel ederek bu bâbda vâki' olan teşebbüsâtına cânib-i Saltanat-ı Seniyye'den müsaade ile beraber bunun binası için Üsküdar'da Seyyid Ahmed Deresi nam mahâlde bin arşun miktarı bir yer dahi maâl-huzûziyye i'tâ buyurulmuş ve mezkûr bimârhanenin kariben inşası mukarrer bulunmuş olduğu haber alındı.²⁵⁴

Hersek Fırka-i Askeriyesinin Meclis-i Muvakkati azâsından şair meşhur Binbaşı fütüvvetlü Kazım Bey'in *Tercümân-ı Ahvâl* gazetemize tebrik zımnında inşâd eylemiş olduğu tarih-i garrâ-yı şairânedir;

Zamânın ârif-i hikmet-şinâsi merd-i agâhın
 Çıkardı kuvveden fiile bıraktı bir eser yâ hû
 Haberdar eyledi ebnâ-yı cinsin şimdi dünyadan
 Havâdis yazdı sanma her varak bin der ile memlû
 Görünce yazdı bâ-tahsin tarihin kalem-i kâzım
 Lisan-ı hüsn-i ahvâl cihete tercümandır bu

(1277)

(Bunun cevab-ı teşekkürü gelecek numeroda tab' olunmak menvî'dir.)²⁵⁵

²⁵⁴ "H.D.", *Tercüman-ı Ahvâl*, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.1.

²⁵⁵ "H.D.", *Tercüman-ı Ahvâl*, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.1.

Dersâadet’de, Danimarka Sefiri Baron Hobş (?) cenâblarının zevcesi geçen gün Büyük Dere’de bir küçük kayığa binerken sendeleyerek denize düşmüş ve der-âkab orada bulunan bazı gemiciler mumaileyhâyı kurtararak hanesine göndermişlerdir.²⁵⁶

Erkân-ı Harbiye Reis Vekâleti hizmetinde bulunan Mirliya Ferhad Paşa’nın füc’eten keyifsizlendiği halde Bâb-ı Serâskeri hekimleriyle, Doktor Mösyö Sarobçin (?) taraflarından emr-i tedavisine pek çok ihtimâm ve dikkat olunmuş ise de çünkü aleni damla nev’inden şedidce bulunduğu cihetle ifâkat mübeşşir olamayarak işbu salı günü Bâb-ı Serâskeri ’de vefat etmiş olduğu haber alınmıştır.²⁵⁷

Mâh-ı hâlin dördüncü pazar günü Bursa nam korvet vapuru Trabzon’dan ve altıncı salı günü Ereğli vapuru Selanik’ten ve Eser-i Cedid ve Peyk-i Şevket vapurlarıyla Fecr-i Sefîd brik hümâyûnu Girit’ten ve Varna vapuru Beyrut’dan ve 1500 Çerkes muhacirleriyle Persûd vapuru Kerç’den, Dersâadet limanına muvasalat etmişlerdir.

Yine mâh-ı hâlin üçüncü cumartesi günü Sonbari, Beriyyettü’şşam tarikiyle İskenderiyye’ye ve 110 nefer Çerkes muhaciriyle Şehpir vapuru Samsun ve Trabzon’a ve pazartesi 400 nefer muhacirleriyle Osmanlı bandıralı Poseydon nam vapur Tekfur Dağına ve Çarşamba günü 800 Nogay yolcularıyla Tâir-i Bahri vapur-ı hümâyûnı İzmid’e gitmek üzere Dersâadet limanından hareket eylemişlerdir.²⁵⁸

3.6.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Alınan haber-i sahihe göre Sofya’da geçen günlerde iki defa şedid zelzele vukûu bulmuş ise de hamd olsun hiçbir tarafa zarar ve ziyarı dokunmamıştır.²⁵⁹

²⁵⁶ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde’l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.1-2.

²⁵⁷ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde’l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.2.

²⁵⁸ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde’l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.2.

²⁵⁹ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde’l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.2.

Anadolu

Ki'tâ' tarik ve hırsız makûlelerinin def'i mazarratlarıyla inzibât ve asâyişin istihsali için kâffe-i kurrâ ahalisi kefalet-i müteselsileye rabt olunarak tezkeresiz ferd-i aferidenin geşt-i güzâr edememesi esbâbının istikmâli ve serseri zuhûr iden kesânın ahz ve istisâli zımında cânib-i Babîâlî'den vukûu bulan emr-ü iş'âra imtisâlen Bursa Mutasarrıfı saâdetlû Nureddin Paşa Meclis-i Kebir azâsından zehâdetlû Bahaeddin Efendi'yi Mutasarrıf Vekâletine bi't-tayin bir tahkik komisyonu heyetini intihâb ve istishâb birle ibtidâ pazar günü kazâsına muvasalatla usûl-i yoklamayı lede'l icra yedlerinde muvafık ni'zâm tezkeresi olan ve ehl-i arz gürûhundan bulunanlar kefâlete rabt ve tevsîk ile tezkeresi âtik ve meşkûk veya bilâ-tezkere olan ve kefil irae edemeyen ve meçhûl-ı ahvâl bulunan kesândan beş neferini doğruca mukayyeden vilayetlerine ve on yedi neferini dahi memleketlerine irsâl olunmak üzere cânib-i zaptiye'ye ve haydud makûlesinden iki şahs tutulmuş olmasıyla anları dahi merkez eyalete ve ele geçirilen üç nefer asker firarileri Bâb-ı Vâlâ-yı Hazret-i Serâskerî 'ye isrâ ve bu icraatın ve tekidât-ı lazımenin ba'de-mâ dahi devamı zımında müdür-i kazâya tekidât ve talimât-ı mahsûsa i'tâ ve sair bazı ıslahatı icra ederek bu suretle bir kat daha istirahat ve emniyet-i âmme kaziyye-i mühimmesi istikmâl ve taraf-ı eşref Hazret-i Hilâfet penâhi için cümleden ez-ser nev davât-ı hayriye isticlâb ve istihsâl kılınmış ve Mutasarrıf mumaileyh oradan mâh-ı hâlin ikinci günü Yalakabad kazâsına azimet etmiş olduğu istihbar kılınmıştır.²⁶⁰

Birinci numero ile çıkan gazetemizin taşra vukuâtı sırasında Alâiye'den mütevarid bir mektubda yazıldığına nazaran Kayseriyye tarafında her gün ansızın 500 kadar nüfus vefat ettiğini oralardan gelen yolcular rivayet edermiş deyû yazılmış idi. Bu keyfiyet bâ-telgraf mahâllinden muahharan isti'lâm kılındığına mebni (14 Rebiül Ahir Tarihli) vürûd etmiş olan tahrirat-ı telgrafıyye'de hamd olsun orada öyle bir şey olmayub yolcuların vâki' olan rivayeti bî-asıl olduğu iş'âr kılınmış olduğundan tekrar ilan-ı keyfiyete maâl-huzûziyye ibtidâr olunmuştur.²⁶¹

²⁶⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.2.

²⁶¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.2.

Bağdat'tan, Tahran şehrine kadar bir telgraf hattının temdîd ve inşası hakkında gerek Devlet-i Âliyye-i Osmaniye ve gerek Devlet-i Fehime-i İraniye taraflarından kamilen muvafakat buyurulmuş olduğu işitilmiştir.²⁶²

Arabistan

Beyrut'tan (29 Rebîülâhire tarihli) aldığımız bir mektub mealine nazaran şimdilik oraca şâyân-ı itinâ vukûat olmayub 3 numarolu olan gazetemizde yazılmış olduğu vech üzere Sayda Valisi devletlû Ahmed Paşa Hazretleri Cebel'e azimet ve oraca bazı ıslahatın icrasıyla yine Beyrut'a avdet ve muvasalat eyledikten sonra derdest olan umur-ı kesire ile meşgul olmuş yani bir taraftan tebâa-i gayr-i müslimenin Cebel hadisesinde muhterik olan hanelerinin ettirilen keşf defteri mucebince iktizâ iden akçeleri cânib-i hükümetten tesviye ve iane olunarak peyderpey tamir ve inşa olunması ve diğer taraftan dahi tebâa-i merkûmenin emvâl-i menhûbeleri buldurularak sahibleri yedlerine birer birer teslim kılınması ile Dürzi şeyhlerinin emvâl-i mütebeyyineleri dahi cânib-i mîriden ahz ve zabtı hususları ile uğraşmakta bulunmuştur. Devletlû Fuâd Paşa Hazretleri elyevm Beyrut'da aramsâz bulunuyor.²⁶³

*Jurnal dö Konstantinapol'*inin Beyrut cânibinden aldığı (Gurre-i Cumâde'l Evveli) tarihli mektub mealine göre tarih-i mezkûra değin oraca şâyân-ı terkim ve mühim bir vukûat olmayub cânib-i Cebel'e akdemce sevk olunmuş olan Fransız askerinin ekserisi kışlamak üzere Beyrut'a avdet ettirilmiş ve Deyr'ül Kamer ve Beka' nam mahâllerde piyade ve süvari ancak cüz'i miktar asker bırakmış ve havâli-i mezkûrenin ahvâli sükûnet üzere bulunmuştur.²⁶⁴

Mâh-ı sâbıkın on dokuzu tarihiyle Şam'dan gazete-i mezkûra yazılan bir kıt'a mektub meâline nazaran bu defa orada Hükümet-i Askeriye marifetiyle ahalinin silahları toplanmasına mübaşeret olunarak bunun yoluyla icrası zımında her semtin muteberan-ı ahalisinden ve Ordu-yu Hümâyûn zabitanından mürekkeb sekiz komite tayin olunmuştur. Kâffe-i ahali yedlerinde bulunan silahların götürüp teslim eylemeleri ve bu bâbda muhâlefeti tebeyyün edenlerden iki binden dört bin guruşa kadar cerime ahzıyla beraber birden üç seneye kadar habs olunacakları mezkûr

²⁶² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.2.

²⁶³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.2.

²⁶⁴ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.2.

komiteler marifetiyle cümleye tenbih ve ilan kılınmış ve herkes ol vecihle silahlarını getirüb teslim eylemekte bulunmuştur. Miralay Said Bey ve Şam Valisi sâbık müteveffî Ahmed Ağa'nın Divan kâtibi Abdi Efendi ve Said Efendi Duma karyesi şeyhi bu defa tahte'l-hıfz Beyrut'a i'zâm olunmuşlardır. Ve bunlar vakıâ-i sâbıkada müttehim olup fakat suret-i mücâzaları henüz malûm değildir. Cebel Dürzileri muahharan Havran tarafına firar ve iltica etmiş olmalarıyla harekât-ı vakıâ-i mücrimânelerden dolayı tedibât-ı لازمelerinin icrası için ol-tarafa asker sevk olunmak lazım gelmiş ise de işbu tedâbir-i askeriye ne vâkit ve ne vecihle teşebbüs olunacağı haricce meçhul bulunmuştur. Elân gerek Şam ile Beyrut ve Sayda araları ve gerek Havran tarafı kemâl-i emniyet üzere olarak hatta yapayalnız kadınlar dahi mezkûr yollardan gidüb gelmektedirler. Ve şu derece emn-ü asâyiş devletlû Fuâd Paşa Hazretleri'nin himem ve ikdamâtıyla husûle gelmiş olduğu bî-iştibâhdır. Birkaç mâhdan berû âmed şod etmiş olan bazı Hristiyan katırcıları dahi muahharan kemâkan işlemeğe başlamışlardır. Hristiyan mahâllesinde kâbil-i termîm olan bazı hanelerin tamirine mübaderet olunmuş ise de amelenin nedreti cihetiyle biraz zahmet çekilmektedir.²⁶⁵

3.6.3.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

(*Courier dö Marseille*) ismiyle Marsiya'da tab' olunan gazetenin Paris'ten aldığı (7 Teşrin-i sâni tarihli) bir mektup mealine nazaran yevm-i mezkûrda Paris'te, Fransa Vükelâsı imparatorun saray ve huzurunda bir meclis-i mahsûs akdetmişlerdir. Fransa'da mukim Rusya Sefiri Ceneral (Kislef) Varşova Mülakatı'nın Fransa menâfî' hakkına hayırlı olduğuna dair birtakım haberleri tebliğ eylemiştir. Şöyle ki Rusya Devleti haşmetli Napoleon Hazretleri hakkında olunan suizanları şu mülakatta bertaraf etmiş olmasıyla asıl maksadı olan hususa muvaffak olmuş olduğunu sefir müşârunileyh alenen beyan etmiştir. Fransa, Ümerâ-yı Askeriyesinden Rusya İmparatoru nezdine gönderilmiş olan bir zât müşârunileyh imparator ile Varşova'da mülakat edip bir hayli müddet müsahabetten sonra derhâl Paris'e avdet etmiştir. Zikr olunan mülakatta Prusya Kral Kaimmakamı'nın, Fransa İmparatoru aleyhinde zehâbı görünüp akrabasından bulunan Rusya imparatorunu dahi kendi mesleğine celb etmeğe

²⁶⁵ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.2.

çalışmış ise de bilakis kendisi imparatorun efkârına mütâbe'ata mecbur olmuştur. Tarih-i mezkûrdan iki gün sonra Londra'da vukûu bulacak ziyafette bulunmak üzere Fransa Sefiri (Mösyö Persini) cenâbları davet olunmağla Paris'ten gitmiş ve zikr olunan ziyafette Londra'daki ecnebi süferâsı dahi davet kılınmış ise de bunların dahi Fransa Sefiri gibi icabet edip etmeyecekleri henüz meçhul bulunmuştur.²⁶⁶

Gazete-i mezkûrun kavline ve Toulon'dan aldığı mekâtib meallerine göre şu aralık İtalya'da vukûu bulan hâlâta nisbetle şu sulara Fransa Donanmasının teksir olunması lazım gelir gibi görünüyor ise de bilakis Napoli havâlisinde hiç lüzumu kalmadığı hiss olunmuş ve Sefâin-i mezkûre'nin kışlamak üzere yerlerine celb olunacağı pek muhtamel bulunmuştur.²⁶⁷

Avusturya Devleti'nin, Venedik sevâhilinde tamir ve inşasına mübaşeret ettiği istihkânât bu kere hitama reside olduğundan bunların cümlesini (Arşidük Maximilian) muayene eyledikten sonra Viyana'ya avdet etmek üzere Trieste'ye muvasalat etmiştir. İstihkâmât-ı mezkûre Venedik eyaletinin papa memâliği tarafında re's hududu olan (Maestri) burnundan bedee ile diğer tarafında (Frioul) denilen körfeze kadar yüz on kilometro mesafe arzın üzerinde bulunan mevâki' muhafaza eder olduğundan âtik ve cedid mevcut olan şu istihkâmâtın üzerine şimdi hücum olunmak lazım gelse kara tarafından kaviyy bir ordunun hareket-i askeriyesi deniz tarafından olunacak Sefâin-i harbiyenin hücumuna munzam olmadıkça bir şey bile edilemeyeceği ve bu takviyet yalnız bu havâlide olmayıp (Adriyatik) körfezi sevâhilinde bulunan mevâki'-i sairede dahi icra olunmak hakkında Avusturya Devleti'nin sarf-ı mesai eylemekte olduğu ve rivayet olunduğuna göre zikr olunan Venedik eyaleti bir idare-i müstakile heyetine konularak Arşidük müşârunileyhin, İmparator Kaimmakamı unvanıyla oraya memur tayin olunacağı (Ptery) gazetesinde menkûldür.²⁶⁸

²⁶⁶ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.2-3.

²⁶⁷ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

²⁶⁸ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

Haşmetli Sardunya Kralı Hazretleri'nin Muahharan Napoli Şehrine Duhûlünde Ahaliye Hitaben Neşr Eylemiş Olduğu Bir Kıt'a İlannamenin Tercümesidir;

Ve Sicilya Ahalisi;

Umûm ahalinin intihabıyla bu nefis eyaletlerin hükümdarlığı uhdeme ihâle kılınmıştır. Milletin işbu hüsn-i iradını mücerred hubb-u câha mebni değil belki himayet ve gayret-i vataniyem iktizâsınca kabul ederim. Şimden sonra benim vezâîfim arttığı misillû kâffe-i İtalyalıların vezâîfi dahi artmıştır. Cümle beyinde hüsn-i itilâf ve ittifak sahih derece-i kemâldedir. İtalya'nın irtikâ-yı kadr-u şanına irade-i âliyye-i samedânîye taalluk etmiş olmağla kâffe-i fırkanın buna riayet edeceği derkârdır. Bî-mennihî teâlâ ahalinin serbestiyetini ve enzâr-ı ammeye karşı İtalya ahalisinin irtifa' şanını müstelzim olacak bir hükümet tesis edeceğiz. Bu bâbda erbâb-ı namusun muavenetine istinad ederim. Bir memlekette usûl ve kavânîn-i müessese herkesin harekâtına hudud tayin eylediği halde orada hükümet ahalinin tahsil ve sâil-i hüsn-i hâline ve ahali dahi ibrâz-ı âsâr zâil ve adaba muktedir olur. Nice yüz senelerden beri biçare İtalya'yı rabt-u zabt etmiş olan kuyûd ve uhûd bu kere hasbe'l kader mülgâ ve münfesiş olarak her milletin sâadet hâli ve her hükümetin icra-yı nüfuz-ı ahkâmı için lâbüdde olan usûl-i sabitenin heyet-i müctemia beyinde ittihâzına muktedir olacağımızı bütün Avrupa'ya karşı irae ve ityân eylememiz lazımdır.²⁶⁹

İngiltere Devleti'nin, İtalya Hakkında Olan Politikasını Mübeyyen Olup Turin'de Mukim Sefirine Alafranga Teşrin-İ Evvel Yirmi Yedisi Tarihiyle Müverrehân Göndermiş Olduğu Bir Kıt'a Tahriratın Tercümesidir;

Sardunya Kralının muahharan vâki' olan harekâtını Avrupa'nın büyük bazı devletlerinin takbih eyledikleri görülmektedir. Ceneral (Cialdini)'nin taht-ı kumandasında olan Sardunya Ordusunun papa memâliğini istila ettiğini Fransa imparatoru haber aldıkda Turin'de bulunan sefirini celb etmiş ise de bir taraftan dahi memâlik-i mezkûrenin şu vecihle istilasını takdir eylemiştir. Ve Sardunya ordusunun Napolitan toprağına duhul haberini Rusya İmparatoru istimâ' ettikde infîâlîni izhâr

²⁶⁹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

ederek mezkûr şehirde mukim elçisini sefaretinin cümle memurlarıyla beraber kalmıştır.²⁷⁰

Prusya Kralı Kaimmakamı ise bu bâbda şiddet üzere olan hoşnutsuzluğunu izhara lüzum görnüştü ise de Turin’de olan sefirini celb etmeği vazife edinmedi. Diplomatça şu muamelâtta sonra eğerçi İngiltere dahi bu bâbda reyini daha bir müddet tehir etmiş olsa İtalya hakkında adalet veyahut Avrupa’nın Düvel-i Muazzaması karşısında artık hürmet-i izhâr etmemiş olur. Maahazâ Roma ve Napolitan memâliğinin istilası mukârin-i hakk olduğunu isbât için Sardunya Kralı namına olarak gösterilen sebeplerden dolayı İngiltere Devleti asla bir nizâ’ çıkarmak niyetinde değildir. Papa cenâbları asâkir-i ecnebiye vasıtasıyla kendi hükümetini muhafaza eylemeğe mezun mu, yoğ ise değil mi idi. Ve Capo ve Gayta şehirlerinde hâlâ sancağını ibkâ eden Napolitan Kralı Hazretleri tac-u tahtını ferâğ etmiştir denilebilir mi? Şuralarını İngiltere Devleti mevzû’ bahsetmek sevdasında değildir. Ancak Devlet-i müşârunileyhâya münazaa-un fih görünen mevâd-ı cismiye evvela; hoşnut olmadıkları hükümetlerden kendilerinin istilası için İtalya ahalisinin Sardunya Kralından müzaheret taleb eylemeğe hakları var mıdır? Sâniyen; Sardunya Kralı Hazretlerinin dahi zikr olunan papa ve Napolitan memâliği ahalisine müsellahan muavenet etmekte haklı mıdır? Meseleleridir. İşte bu iki sebep şimdiye kadar taht-ı hükümünde bulundukları hükümetleri bi’l-ittifak zîr-ü zeber etmeğe ahali-i mezkûreyi mecbur eylemiştir.²⁷¹

Birinci sebep papa ve Sicilyateyn kralıdır ki idare-i adaletçe tedbirde ve hürriyet-i şahsiyeye ihtimâmde ve tebaalarının refâh-ı umûmisini istihsâlde taksir ve müsamaha etmiş oldukları halde bunların zevâl-i hükümetleri tebaa-i merkûmenin tamamen ıslah-ı hâlleri için bir mukaddeme-i lazıme görünmüştür.²⁷²

İkinci sebep dahi şudur; 1849 senesinden berû umûmen zannolunuyor idüğü nüfuz-ı ecnebiyenin medhâli olmaksızın İtalyanlar kendi istiklâllerini teyid etmek ancak kâffe-i İtalya için bir hükümet-i kaviyye ve muktedire teşkiliyle hâsıl olacağını bilirler idi. 1848 senesinde Charlo Alber’in mesâ’isi ve Sardunya Kralının İtalya

²⁷⁰ “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde’l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

²⁷¹ “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde’l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

²⁷² “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde’l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

hakkında daima gösterdiği tevcihi taht-ı idaresinde İtalyanlar yaşamak üzere eyledikleri bir hükümet-i vahideye Victor Emmanuel'in ismini kabul ettirdi.²⁷³

İngiltere Devleti bu meseleye şu nazarla bakarak menfaatleri bahsinde İtalyanlar'ın kendi kendilerine pek rânâ hâkim bulunduklarını tanımağa mecburdur.²⁷⁴

Prens Oranj'ın, İngiltereyi istilâ edip II. Jack'in taht-ı kraliyetini pâymâl ettiği vakitte eyalet-i müttehida tarafından kendisine olunan muavenetin meşrû' olup olmadığı mübâhese kılındıkta hukuk-ı milel müellifi meşhur (Vattel) nam zât şöyle hükm ve beyan etmiştir ki; Prens Oranj hükümetinin vâkıâ Meclis-i Millet'te olunan müşâveratta nüfuz-ı gâlibi derkâr bulunmuş olduğunda kat'en şüphe yoğ ise de hükümet-i mezkûre eyalet-i merkûme memurlarını bir haksız hareketin ifâsına asla tahrik etmemiştir. Zirâ bir zalimin elinden kurtulmak için bir yerin ahali haklı olduğu halde silah tutupta şunların serbestliğini himaye zımında ashab-ı himayet tarafından muavenet olunduğu takdirde bu adeta hakkâniyet ve insaniyete hizmet etmektir.²⁷⁵

İmdi muma ileyh Vattel'in bu kavline göre mesele şuna intikal ederki Sicilyateyn ve Roma ahalipleri devletleri aleyhinde haklı oldukları halde mi teşhir-i silah atmışlardır. İngiltere Devleti bu mesele-i müşkile hakkında ahali-i mezkûrenin kendilerine ait olan umûrunda yine kendilerini hâkim-i muteber addeder. Zirâ İtalya-yı cenûbî ahali eski devletlerinin hükümetinden istinkâf eylediklerinde bunların yedlerinde hakları yoktur diğre İngiltere pekde salahiyet göremez. Ve binaberin Sardunya Kralı tarafından bunlara olunan yardım bahsinde dahi kral müşârunileyhi takbih eylemeğe kalkışamaz. Bu takdirce şurası kalır ki düşman olan devletlerin bazı tarafdararı tarafından Roma memâliği ahalişi haşmetli papa cenâblarına ve Napolitan ülkesininki dahi haşmetli II. Fransuva Hazretlerine itaat üzere bulunurlar iken Sardunyalı birtakım memurlarıyla tebaa-i ecnebiyeden bazı serseri kesânın ettikleri tahrik ve entrikalardan dolayı zikr olunan hükümdarların gınâları yine şikest edilmiş olduğu iddia olunuyor.²⁷⁶

²⁷³ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

²⁷⁴ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

²⁷⁵ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

²⁷⁶ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

Halbuki meşhudumuz olan hayret-engîz bu kadar vukuattan sonra Papa ve Sicilyateyn Kralı haklarında artık ahalilerinin muhabbetleri derkâr olduğunu kıyas eylemek bu da biraz güççedir. Suâl olunurki Papa cenâbları niçin Romalılardan mürekkeb bir ordu teşkiline imkân bulamayipta hemen cümlesi ecnebiden ibaret bir kuvve-i askeriye ile muhafazaya muhtaç olmuştur. Ve daha da sorulur ki Garibaldi iki bin asker ile hemen bütün bütün Sicilya'yı zabt ettikten sonra beş bin kişi ile (Regio)'dan geçerek Napoli üzerine nasıl gidebilmiştir? Eğerçi Sicilyateyn ahalisinin aslu'l-umûm nefretten gelsede bu neden olabilmiştir. İşte ahalinin talep ve arzusunu mübeyyen bu hâlât sebepsiz bir şey veyahut heveskârlık eseridir demek câiz olamaz. Hanedan-ı hazrın hükmünde olduğu halde Napolitan ahalisi kırk seneden berû devletlerinin ıslah-ı hâline çalışıp geçende suret-i itidâlde olarak bu bâbda sarf-ı mesâi etmişler ise dahi Avrupa devletlerinin Laybache'de cem' ettikleri mecliste bunların şu hareketlerinin kuvve-i cebriye ile def' ve izâlesine karar verilip bu hususta yalnız İngiltere rey vermemiş idi. Ve verilen karar fi'l-hâl icra olunup nizâm-ı beldenin ifâsı için Sicilyateyn'de bir hayli ecnebi askeri bırakılmış idi.²⁷⁷

1848 senesinde Napolitan ahalisi yine şu Bourbon hanedanının zamanında istihsâl-i serbestiyete tekrar kalkışmışlar ise de içlerinden ziyade vatandaşlık göstermiş olanları memleketlerinin felâhına gayret etmiş olmak cünhasıyla on sene müddet habs ile mücazât olundular.²⁷⁸

İşte itimâdları selb olmuş ve yürekleri kin ve gazabla dolmuş olan Napolitanlarda 1860 senesinde Bourbonları def' ve ihraç etmiş olmalarında taaccüb olunacak ne var? 1688 tarihinde İngiltereliler dahi Stuart familyasını hükümetten tard eylediler. Şununla beraber itiraf etmek dahi lazımdır ki hükümdar ile tebaası beyinde bulunan münasebâtın münkati' olması hadd-i zâtında bir fenâ şeydir.²⁷⁹

Böyle bir vâkıâ da efkâr-ı hilm ve sadakât muhtell olur. Ve taht-ı hükümdarînin kime naklettiği bilindikde iki tarafın birbirine olan zıddıyeti asâyiş-i beldeyi giderir. Ve birtakım muarızâ-i hukuk ve iddialar peyda olarak şiraze-i devleti elden çıkarttırır. Bu böyle olduğu halde işbu İtalya vak'asının şimdiye kadar hüsn-i suret ve nadirü'l

²⁷⁷ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

²⁷⁸ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

²⁷⁹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

vukûu ve hayret-engîz bir itidâl ile kuvveden fiile getirilmiş olduğuna dikkat etmek lazımdır. Ve hükümet-i hazirenin tebeddülünde çok kere halkın ifrât-ı intikamına alet olduğu vâki' ise de İtalya'da bu misillû uygunsuzluk vukûu bulmamıştır.²⁸⁰

Ve hükümete karşı mu'teriz olanların efkâr-ı mücbireleri kudret bulamayıp akîb-i zaferde emr-i tabî'i bulunan harekât-ı şedideye dahi ârâ-yı ahali sedd-i sedid olmuş ve ahalinin efkârıyla idare olunur bir devletin nizamât-ı mukaddimesi bir hanedan-ı kadim ve fâhireden bir hükümdarın ismiyle teyid kılınmıştır.²⁸¹

İtalya ihtilâline dair olan esbâb ve hâlât bunlardan ibaret bulunduğundan İngiltere Devleti, Avusturya ve Prusya ve Rusya devletlerinin Sardunya Kralının harekât-ı vâkîası aleyhinde ettikleri ta'n-ı şedîd için bir sebep-i kâfi göremeyip Avrupa'nın teveccühünü celb etmiş olduğu halde serbestiyetleri ve sâilinin istihsaline ve hükümetlerinin takviyet-i istiklâline çalışan böyle bir ahalinin mızmar-ı harekât-ı müstahsinesine atf-ı nigâh mahzûziyyetle iktifâ eyler. İşbu tahriratın bir suretini Sardunya Hâriciye Nâzırı Kont Cavour cenâblarına i'tâyâ mezûnsunuzdur.²⁸²

Haşmetli Sardunya Kralı Hazretlerinin, Garibaldi ile beraber Napoli şehrine vürudunu müteâkib Garibaldi intihâbın neticesini müşârunileyhe arz ve beyan edip zimâm-ı hükümeti teslim eylediği misillû diktatörlüğü esnada vükelâ bulunanlar dahi istifâ ederek çekilmişlerdir. Bundan bir gün sonra Garibaldi, kral ile vedâ' ederek hakkında umûm ahali tarafından kemâl-i ihlâs ve meveddet gösterilmiş olduğu halde Napoli'den hareketle cây-ı uzleti olan Caprera ceziresine azimet eylemiştir.²⁸³

Garibaldi'nin diktatörlüğü hengâmda en sonraki emrî müteveffî Sicilyalı (Attilo Mora) nam zâtın kerimesine mahiyye yüz elli guruş maaş tahsis etmiş olduğunu mutazammındır. Çünkü merkûm Sicilyalı'nın rüesâ-yı ahaliden olduğu halde İtalya'nın istiklâli için fedâ-yı can eylediğinden başka hayat ve gayret-i millîyesine vâris-i hakîki olan bir tanecik oğlunun dahi muahharan İzerne kavgasında başını kelle götürmüş olduğu cihetle emr-i mezkûr tamamıyla hakkâniyete mevâkdir.²⁸⁴

²⁸⁰ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

²⁸¹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

²⁸² "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

²⁸³ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

²⁸⁴ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.3.

Bu defa Napoli’de Serbest unvanıyla yeni bir gazetenin ihdâs olunduğuna mebni muahharan Fransa posta vapuru birinci numerusunu getirmiş ve ibtidâsında Garibaldi’nin imzasıyla fıkârat-ı atıye mestûr bulunmuştur. Dostum Alexander Douma’nın tesis edeceği gazete Serbest unvân-ı mehâsin beyanıyla muanven olacaktır. Bu her ne kadar benim ahali tarafdarlığını ve insaniyet-i askerliği vezâifimin ifâsında bir kusurum olduğu halde cümleden evvel itiraza mübaderet eder ise o kadar makbul ve mergûb olacaktır.²⁸⁵

Cumâde’l Evvelî’nin evâiline kadar haşmetli Napoli Kralı Hazretleri, Sardunyalı Ceneral Kanini ile Gayta’nın teslimi zımnında mükalemeye devam etmekte oldukları Milan gazetesinde yazılmış ve bundan beş altı gün sonra bu tarafa vürûd eden bir kıt’a telgrafname mealine nazaran kral müşârunileyh hazretleri hâlâ Gayta’da bulunmuştur.²⁸⁶

Gayta ve havâlisinde bulunan Napolitan askerinden yirmi bin asker ile dört bin beş yüz re’s hayvanât ve otuz altı kıt’a top muahharan hududu tecavüz ile papa memâliğine duhûl etmiş ve papa vükelâsından kardinal (Antonelli) işbu tecavüzden dolayı protesto ederek asâkir-i mezkûrenin silahlarını derhal aldırıdktan sonra kendileri eyaletlere taksim olunmuşlardır.²⁸⁷

Napoli ülkesinde olduğu misillû ahalinin Sardunya’ya iltihâk arzusunda olup olmadıklarını tahkik zımnında papa memâliğinde dahi intihâb usûlünün icrasına ibtidâr olunmuş olmağla Viterbo şehrinde bunun men’i hususu papa tarafından iktizâ edenlere emr-ü tenbîh kılınmış ise de şehir-i mezkûrda bulunan Fransız müstâhfızleri bu bâbda muvaffakat eylemişlerdir. Melhûz bulunduğu göre papa memâliğinin eyalet-i sâiresi hîn-i intihâbda Sardunya’ya munzam olmağı isteyeceklerdir.²⁸⁸

²⁸⁵ “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde’l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.4.

²⁸⁶ “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde’l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.4.

²⁸⁷ “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde’l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.4.

²⁸⁸ “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde’l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.4.

Fransa İmparatoru'nun Cezayir'e azimeti sırada civar niyet münasebetiyle tebrik-i kudûm-ı resmînin ifâsı için Tunus Valisi Müşir devletlû Mehmed Sadık Paşa Hazretlerinin dahi Cezayir'e gitmiş olduğunu yazmıştı. Mahâl-i mezkûrda (*Alem-i Beşer*) namıyla basılmakta olan arabîyü'l ibare gazetesinin (Selh-i Rebûlevvel Tarihli) bir nüshasında yazıldığına göre Paşa-yı müşârunileyh avdetinden akdem oraya vürûdunun nişânesi olmak üzere memurin ve zabitan ve ahali-i belde'den birçok zevâta atıyyeler vermiştir.²⁸⁹

Yunan Devleti'nin mukaddema Maliye Nâzırı bulunan bir zât otuz dört sene mukaddem Amerika'da bir firkateyn inşa ettirmek bahanesiyle hazine-i hükümetten çarpıp ceyb-i menfaatine atmış olduğu iki yüz on bin dirhem miktar akçenin bu kere meydana çıkarılmasıyla mumailiyhten tahsil olunmasına hükm olunmuş ve bu keyfiyet oraca halkın efkârını şu aralık meşgul etmiş olduğu *Jurnal dö Konstantinapol*'de rivayet olunuyor.²⁹⁰

Haşmetli Rusya İmparatoru Hazretlerinin muahharan vefat etmiş olan validesinin tercüme-i hâlini mutazammın Fransa'nın *Patery* (?) gazetesinde yazılmış bir bendin tercümesidir;

Müşârunileyhânın ismi Fredericki Louise Charlotte William (Prusyalı Charlotte) olup 1798 sene-i miladiyesinde Berlin'de tevellüd etmiştir. 1817'de Grandük Nicholas Pavlovich'e tezvîc olunup bu münasebetle Alexandra Feodorovna ismini aldı. 1825'te Grandük müşârunileyhin sandali-i hükümete hîn-i kuûdunda Rusya'da zuhûr eden ihtilâl esnasında müşârunileyhâ henüz genç olduğu halde fevkalade sebât ve cesaret ibrâz eylemiştir. Kısaca olan evsâf-ı iffet ve adab sahibesi olduktan başka sıfat-ı hükümdarî ile dahi muttasıfe olduğundan daima zevci imparatorun indinde nüfuzu câri idi. Bütün familyasının mahubetü'l kulûbu olduğu misillû kâffe-i tebaasının dahi mazhâr-ı kemâl-i tevkîr ve ihtiramı olmuş idi. Ve bu cihetle vukûu vefatı yalnız familyasına mucib-i hüzn ve esef olmayıp belki bütün Rusya ahalsinin dağdâr-ı alam ve ikrâr olmasına sebep olmuştur.²⁹¹

²⁸⁹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.4.

²⁹⁰ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.4.

²⁹¹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.4.

Akdemce olunan ticaret muahedesine Çinlilerin muğayir harekette bulundukları cihetle üzerlerine İngiltere ve Fransa Devletleri tarafından sevk olunmuş olan kuvve-i askeriye geçende bir muharebede muzaffer olup külliyetli top ve tüfenk ve eşya-yı saireyi ellerine geçirmiş olduğu eelden bunun haberi vürûdunda Londra ve Paris'te toplanarak şenlik icra kılınmıştır. Bu muharebede pek çok acîb şeyler vukûu bulduğu misillû devleteyn-i mezkûreteyn askeri (Piho) şehrine muzafferden girdiklerinde Çinlilerin erkekleri her birisi bir köşeye çekilip boğazlarını ellerindeki alet-i harbiye ile kesmeğe kalkışmış oldukları şöyle dursun muharebeden evvel herkes çoluk ve çocuklarını uzak mahâllere göndermiş iken şehirde zarurî kalmış olan Çinliler evlerde su küplerine baş aşağı sokarak itlâf etmiş olduklarından zikr olunan küplerin pek çoğunda Çin kârî küçük kadın ayaklarının dışarıda kalmış olduğunu asâkir-i mezkûre müşâhede etmişlerdir.²⁹²

3.6.4.İLÂNAT

Kâğıthane Köyünde kâin harem tarafında yedi oda ve kebir sofa ve hamam ve çamaşurluk ve kiler ve selamlıkta üç oda ve yine karşı tarafında iki adet odalı uşak dairesi ve matbah ve fûrun ve otuz hayvan alur üç adet ahur ve arpalık ve kebir samanlık ve anbar ile dört adet kuyusu ve harem ve selamlıkta mülk olarak 4000 zirâa miktarı bağçesinden başka yine mülk olarak 80 dönümden ziyade tarlası olan hane yirmi re's öküz ve manda ve kara sığır inekleriyle beraber satılık olduğundan iştirasına talib olan zevât Karantina Baş Kâtibi izzetlû Ahmed Efendi tarafından suâl buyurmaları.²⁹³

Yine İstinye'de, büyük Karakol hane sırasında kâin 25 arşun yüzünde terbiân 1700 arşun yalı arsası satılık olduğundan bunun dahi iştirasına talib olan zevât mumaileyh Ahmed Efendi'ye müracaat buyurmaları.²⁹⁴

²⁹² "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.4.

²⁹³ "İlânât", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.4.

²⁹⁴ "İlânât", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.4.

3.6.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	114
• İngiliz lirası	30	126
• Yirmi Franklık	20	100
• Pol (Rusya Altunu)	20	102
• Karamiçe	30	059
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	023
• Karbon	30	019
• Gümüş Beş Franklık	00	025
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	20	067
• Konsolide	00	051
• Akçe Başı (Binde)	00	115 ²⁹⁵

3.6.6.TEFRIKÂ

Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye

Bu isim ile tab' ve neşrine mübaşeret ettiğimiz hususât bendegân-ı Saltanat-ı Seniyye'den bir zâtın himmetiyle ketb-i Yunânî ve saireden bi't-tenebbu' tercüme ve tertib kılınmış ve payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan İstanbul şehrinin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nakil ve her gün gözümüzle görüp ne idüğünü bilmediğimiz birtakım asâr-ı kadimenin tarifâtını şamil bulunmuş olmaktan nâşi bunun mütalaasından halkın ve hususiyle İstanbul ahalisinin kesb-i menfaat edecekleri kâil olunmuştur.

²⁹⁵ “Meskûkât”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.4.

Birinci Fasl

Vizandion Şehrinin Evâil-i Ahvâli Beyanındadır

Lisan-ı Rumî’de (Vizandion) veyahut (Bizansion) tesmiye olunan belde-i meşhûre iki berr ve iki bahr aradında muhât ve mevkii rasîn ve metîni sebebiyle bi’t-tab’ müstahkem ve hasîn letâfeti cihetiyle her halde tahtgâh-ı şahane olmağa şayeste bir mevzi’de vâki’ olup elyevm Yenisaray ve Topkapu sarayı denilen mahâllerin suru dahilinde tarih-i milâddan 658 sene mukaddem tesis ve binâ olunmuştur. Mahâl-i mezkûre ibtidâ Mora nevâhisinden (Megare) memleketinin hükümdarı (Vizas) nam şahsın müceddeden tarh-ı esas medine ettiğinden zaman-ı mezkûrda ol-havâlide bâdiye nîşîn olan kabâil-i vahşiye bu imâret menusiyyet ve mamuriyyeten dilgir ve Medine-i Cedideyi zir-ü zeber etmeğe bi’d-defaât âzim olmuşlar ise de merkûm Vizâs’ın (Fidelya) nam zevcesinin ibraz-ı dirayet ve ahalinin isbât-ı müdde’â-yı hamiiyet ve şecaât eylemeleri üzerine Vizandion şehri husemânın teaddiyât ve tecavüzâtından emin ve halâs olmuştur. Ahali-i mezbûre ol-vâkitten berû cumhur suretiyle idare olunub Tevârih-i Yunan’da (Hestasbdara (?)) namıyla meşhur olan Kisrâ’nın devrine kadar serbestliklerini muhafaza ederek bâ’de zaman (Akserkes) nam İran Şahı’nın Memâlik-i Yunan’a iktihâmında düçâr-ı inhi’zâm olmuş (Plata (Pletea)) muârekesinde Asâkir-i İraniye’yi perişan iden Yunan askeri Pausanias’ın eline düşmüşlerdir. Ol-vâkit Vizandion şehri bir kat daha tezyin ve tevsî’ olunduktan sonra ahalisi İranlı aleyhinde ref’i râyet fevz ve zafer iden Atina Serâskerî (Alekyuyad’ın) himmetiyle Isparta Cumhuriyetinin ribkâ-i itaatinden tahlis giribân etmişler ise de tâ ahaliden (Trisyovolos (?)) nam kimesne istihsâl-i hukuk-ı serbesti ile yine usûl-ü kadime-i cumhuru teyid edinceye kadar Atinalu’nın zir-dets-i tehakkümlerinde kalmışlardır. Bu cumhur suretinde Meclis vücûh-ı memleket idaresiyle bir müddet dahi geçinüb bu aralık etraftan milel-i müteâddide ile kâh ve ki münâfesinde bî-huzur ve ale’l husus Makedonyalı (Filibos’un) oğullarıyla beyinlerinde çok şikâk ve şûr zuhûr iderek Roma kayserleri Yunan ve Asya havâlisine tasallut ettiklerinde Vizandion ahalisi Makedonyalı’dan layıkıyla ahz-ı sâr ve intikâm hülya-yı batılına mebni Romalular ile akd-i ittifâka mecbur bulunmuşlar ve giderek tabî’iyyâtıyla Roma cumhuriyetinin hükmüne girmişlerdir. Kayasere’den (Vespasiyanus) nam imparator vaktinde Vizandion şehrinin muafiyât ve imtiyazatı ref’ ve lavğ olunub sonra

(Suvedus) zalimin vaktinde ahâli-i mezbûre kayser merkurum bazı husemâsına tarafdarlık etmeleriyle şehir-i mezkûr mübânî-i asliyesine kadar hedm ve tahrib ve sekenesinin ekserisi idam olunduktan başka kürsî-i eyalet Ereğli kasabasına nakl olunmuş idi. Âkıbet (Antonin) nam oğlunun tevassutuyla ahali-i merkûme afv olunub sur ve şehri tecdid ve evvelki hâl ve heyetinden ziyade tezyin olunarak müşârunileyh Antoni'nin isminde Antonyo tesmiye olundu. Yine kayasere'den (Gallus'un) asrında Vizandion şehri tekrar tahrib ve cümle ahali katl ve idâm olunub (Kaleodamus ve Atneos) (?) nam kimselerin ihtimâmlarıyla evvelki hâl ve heyetine gelmiş iken ikinci (Kalodyus) nam hükümdar vaktinde Bahr-i Seyyah'dan inüb ol-vâkit Hrisopolo tesmiye olunan Üsküdar'a kadar bu havâliyi nehb iden tevâif-i kuraktan hayli hasar görmüştür. Hâsılı Konstantin kayser rakibi olan (Likinius'a) Edirne sahrasında galebe eylemesiyle merkurum Likinius, Vizandion'a ilticâ idüb şehir muhasara olunduğundan meyûsiyyeti derece-i nihâyete reside olarak ol-vâkit Halkedon (Khalkedon) tesmiye olunan Kadıköy'üne gece karar etmiş ve şehir kendüsüne sadakât göstermiş ise de Üsküdar tarafında vukûu bulan muharebe de artık merkurum büsbütün mağlup olduğundan Vizandionlu teslimiyet suretini kabule mecbur ve Konstantin şehre dahil olmuştur. Bu münasebetle müşârunileyh Konstantin ve Vizandion şehirini gördükde mevkii'nin resânet ve fevâid-i sairesi enzâr-ı hakikat esnasına puşîde kalmadığından mahâl-i merkurumda kendi ismiyle müsemma bir belde-i azîme ihdâs ve tahtgâh-ı hükümetini orada tesise karar vermiştir. Bu vecihle gerek namı âlemgir istihâr olan (Agustus'un) ve gerek kayasere-i sâirenin hatırlarına dahi sünûh etmeyen bir hususu fiile getürüb kürsi-i hükümetini memâlik-i vesfâsının merkezine nakl eylemiştir.

Mahrusa-i Konstantiniye kırk bir derece arzında vâki' ve sahâ-i küre-i arzında nüzhet ve itidâl iklimiyle yekta bir mahâlde tesis olunub şekli müselles muhtelifü'l adlâ' mesâbe olarak zâviye-i münfericesi Asya tarafına düşer ve dıl'ı şimâlisini liman suları sakî idüb dıl'ı cenubisini Marmara Denizi ihâta ider ve müselles mezkûrun esası gârb cânibinden Avrupa'ya vâsıl ider.

Konstantin bu şehri makârr-ı hükümet ittihâz etmesiyle Roma Devletinin eyalet-i şarkiyesini Karadeniz tarafından akın iden kabâil-i vahşiyeden siyânet eylediğinden tahtgâh-ı cedîde ahalisinin funûn ve sanâyi' mütenevviâsından ve ticaret-i külliyesinden husûle gelen bunca muhsinâtı dahi intifâ' etmiş bulunması

müşârunileyhin bu mevkiî intihâbı babında ibraz-ı kemâl-i dirâyet ettiğine bir delildir. Müşârunileyh bir belde-i azîme tesisi niyetinde fakat kendü namı kalmasını tahayyül etmeyüb tebâasından refâh ve mamuriyyet kâmilelerini arzu birle niyet-i hayriyesinin tekmil ve tenmimi hususuna zîr hükmünde olan kâffe-i ehl-i hüneri istihdam ve kuberâ-yı milletini tergîb etmesiyle Karadeniz ormanlarından kereste (Prikonnisos (Prokonnesos)) tesmiye olunan Marmara Adasından hesaba gelmez taşlar teraküm olunduktan sonra birtakım müzeyyen ve müntezim ebniye-i âliye ve fâhire peydâ olmuş ve ezmine-i kadimede şöhretgir olan hez' ve rân mahâret peymânın kâr ve asâr-ı cemile ve masnû'ât-ı nâdire ve meşhûreleri dahi cem' ve nakl olunarak bir vâkitte nâziri görülmemiş bir belde-i mamûre meydana gelmiştir. Ancak müşârunileyh yalnız bu ebniye ziynetiyile kâni'olmayub izhâr-ı taltif ve âriyet birle Roma kuberâ ve zurefâsını şehrine celb ve bunlar ile beraber avâm-ı nâs'dan nice bin nüfusu Konstantiniyye'ye fevç fevç nakl-i mesken eyleyerek suret cebr ve taaddî göstermeksiniz ve yalnız kemâl-i sehâvet ve mülâyemetle müddet-i kalîle zarfında medine-i mezkûra her vecihle abâdân oldu.²⁹⁶

²⁹⁶ “Tefrikâ”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 6, 12 Cumâde'l Evveli-13 Teşrin-i Sâni 1277, (26 Kasım 1860), s.1-2.

3.7.TERCÜMÂN-IAHVÂL, NO: 7, 19 CUMÂDE'L EVVELİ-20 TEŞRİN-İ SÂNİ 1277

3.7.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Şehr Emâneti Muavin-i Evvelliği saâdetlû Ömer Faiz Efendi'ye; Midilli Kâimmakâmı, Şehr Emaneti Muavin-i Evveli sâbık izzetlû Ali Kemal Efendi'ye; Cebel-i Garbiye Kâimmakâmı, Humus Kâimmakâmı sâbık Mîr-Mirândan saâdetlû Kasım Paşa'ya; Humus Kâimmakâmı, Cebel-i Garbiye Kâimmakâmı, sâbık Mîr-Mirândan izzetlû Şemsi Paşa'ya; Bu kere teşkil olunan Taşlıca (Hersek Sancağında) Kâimmakâmı, İstabl-ı Âmire Müdirliği payelûlarından izzetlû Celal Bey'e; Filibe Mutasarrıfı saâdetlû Muhlis Efendi Hazretleri'nin Kapu kethüdalığı, Mazbata Odası Hulefâsından Ziya Bey Efendi'ye. Meclis-i Tahkik azâlığı, Tercüme Odası memurlarından Trisi (?) Efendi'ye tevcih ve ihâle buyurulmuştur.²⁹⁷

İlmiye

Bazı Mahâller Tayin Buyurulmuş Olan Nâibler

Nâib	Mahâl
Hafız Mehmed Hamdi Efendi	Havas-ı Mahmud Paşa Niyabet-i Şer'iyyesine.
Es-seyyid Celil Hilmi Efendi	Koru Pazar, Nallu'ya.
Ebubekir Sıddıki Efendi	Seferihisar, Çeşme'ye.
Kuzât'dan Es-seyyid Mehmed Şakir Efendi (Cumâde'l Evvelinin On beşinden)	Larend'e'ye.
Silistreli Mehmed Müctebi Efendi	Hacıoğlu Pazarına.
Müderresinden Elhâc Mehmed Arif Efendi	Avrathisarına.

²⁹⁷ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.1.

Hafız Hasan Efendi (Cumâde'l Ahire Gurrelerinden) Narda'ya.

Kuzât'dan Ladikli Es-seyyid Abdullah Efendi (Cumâde'l Ahirenin On beşinden) Kedegara (nam Vezirköprüsü)'ya.²⁹⁸

Mülkiye

Bazı Mahâllere Bâ-İrade-i Seniyye Asaleten Tayin Buyurulmuş Olan Müdürler

Müdür	Mahâl
Abdulfettah Efendi	Mardin Sancağında Nusaybin ve Çillaga Kazâlarına.
Hacı İsmail Ağa	Ömerkan kazâsına.
Mustafa Ağa	Siird Sancağında Rıdvan kazâsına.
Seyfullah Ağa	Büyük Çekmece kazâsına.
Ragıp Bey	Tutrakan kazâsına.
Hasan Ağa	Derik kazâsına.
Mehmed Dilaver Efendi	Sürmene kazâsına.
Mehmed Bey	Görel kazâsına.
Süleyman Efendi	Hamid Sancağında Keşli Bolaçlı Aşiretine.
Mehmed Ağa	İzmir Dâhilinde Karabirun kazâsına. ²⁹⁹

²⁹⁸ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.1.

²⁹⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.1.

Askeriye

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu, Ni'zâmiye Piyade 3. Alayının, 3. Taburu Binbaşılığı münhâl olduğundan ordu-yu mezkûr mensubâtından olup açıkta bulunan Binbaşı fütüvvetlü Salih Ağa tabur-ı mezbura binbaşı tayin buyurulmuştur.³⁰⁰

Yeni nasb olunmuş olan Rum Patriği Ovâki'n Efendi ile Ermeni Patriği Sergis ve Katolik Baş Piskoposu Hamos Efendiler hazerâtına bu kere birinci rütbeden birer kıt'a mecidiye nişan-ı hümâyûnları ihsan buyurulmuş ve zikr olunan nişanlar Babîâli'de, Zât-ı Vâlâ-yı Sadâret penâhi tarafından mumaileyhim yedlerine i'tâ olunmuştur. Esdikâ-yı tebâa-i şahânedden bulunan millet-i Museviye'nin dahi bu şerefe nâiliyeti muvafık şân-ı âli olacağı mülâhazasıyla mucceb tezâyüd-i şevk ve mefhâretleri olmak üzere bunların dahi reis-i cemâatleri şu suretle mazhar-ı taltif-i hümâyûn buyurulacağı memuldür.³⁰¹

Miloş'un vefatına mebni yerine Sırb Bey'i intihab kılınmış olan Mişel Obrenovic cenâblarının tasdik-i memuriyetini mübeyyin taraf-ı eşref-i cenâb-ı tacdâriden testîr buyurulan emr-i celil Miralay Enis Bey vasıtasıyla mahâlline gönderilmiş idi. Bu kere olunan tahkikata göre Miralay mumaileyh oraya vararak emr-i celil-üş-şânı mîr-i müşârunileyh cenâblarına i'tâ etmiş ve müdirân ve senatörler ve mülkiye memurlarıyla, askeri ümerâ ve zabitanı ve Düvel-i Ecnebiye konsolosları ve saireden mürekkeb bir âzim cemiyyet hazır olduğu halde emr-i celil-i mezkûr kemâl-i tâzim ile feth ve kırâat kılınmış ve Miralay mumaileyh dahi cuma günü Dersâadet'e avdet eylemiştir.³⁰²

Rif'atlû Vacid Efendi'ye Cevab (2 Numeroya Müracaat Buyurula)

Ey vatan şairi tefrit ile zatındır iden
Bu varakparemizi cümleden ol tezyin
Kasem olsun şerif millete kim layıktır
Ehl-i dil gayret-i milliye ki itse tahsin
(Şinâsi)

³⁰⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.1.

³⁰¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.1.

³⁰² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.2.

Fütüvvetlü Kazım Bey'e Cevab (6 Numeroya Müracaat Buyurula)

Hısâl-ı hâk Şinasi iktizâsınca idüb tefrît

Bizim jurnalî nazmınla şerefyâb eyledik yâ hû

Getirmezse anı imlâya gâhî kuvve-i tab'ın

Olur böyle tabîi basmakalîb söz ile memlû

Şu tarih içre senden bir ziyade söylesem çok mu

Zamân-ı ahvâline agâh olan bu tercümândır bu

(1277)

(Şinasi)³⁰³

İran Devleti sefiri atûfetlu Mirza Hüseyin Han Hazretleri iade-i vizita ve ifâ-yı teşekkür zımnında pazar günü nezd-i âli-i Hazret-i Sadâret penâhiye gitmiş ve hakkında ihtiramât-ı fâike icra buyurulmuş olduğu halde avdet eylemiştir.³⁰⁴

Mahâl-i memuriyeti olan nezd-i Devlet-i İraniyye'ye azimet edeceği cihetle saâdetlû Haydar Efendi Devlet-i müşârunileyhânın Fındıklı'da vâki' sefarethanesine geçen gün gidüb resm ve duâ-yı icra eylemiştir.³⁰⁵

Rumeli'de ikâmet ettirilmekte olan Kızak Süvari Alaylarının Kumandanı saâdetlû Mehmed Sadık Paşa Hazretleri Selanik tarikiyle salı günü me'zûnen Dersâadet'e gelmiştir.³⁰⁶

Ayağı sakatlanmış olduğu evvelki gazetelerimiz de yazılmış olan Avusturya Sefiri Baron Dö Perokeş (?) cenâbları iyice iyileşerek odasında birkaç adım yürümeğe dahi başlamış olduğu haber alındı.³⁰⁷

³⁰³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.2.

³⁰⁴ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.2.

³⁰⁵ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.2.

³⁰⁶ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.2.

³⁰⁷ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.2.

Tersane-i Âmire vapurlarından Malakof nam vapur geçen cumartesi günü ve Şehpir dahi Tatar ve Nogay yolcularla salı günü Trabzon'dan ve Tâir-i Bahri dahi cuma günü İzmir'den Dersâadet limanına gelmiş oldukları misillû Rusya kumpanya vapurlarından Mogocı (?) dahi derununda 1275 Çerkes muhacir olduğu halde yine salı günü Kerç'den, Dersâadet'e muvasalat eylemiştir.³⁰⁸

Hazine-i Hâssa Kumpanya vapurlarından Yıldız tesmiye olunan gemi 1200 nefer Çerkes ve Nogay muhacirler ile geçen cumartesi günü Selanik'e ve Vasita-i Ticaret âdi yolcular ile Trabzon'a azimet eyledikleri gibi Tersane-i Âmire Sefâinin'den Bursa nam vidalı korvet-i hümâyûn dahi müddet-i hizmet-i askeriyyeyi tekmil etmiş olan birtakım Asâkir-i Bahriye'yi hamil olduğu halde perşembe günü Dersâadet'den yine Trabzon'a gitmiştir.³⁰⁹

Kocası Memâlik-i Ecnebiye'ye gitmiş bulunduğu halde karının birisi bundan üç sene mukaddem Dersâadet'de na-meşru' bir çocuğu dünyaya getirmiş ve merkumun avdeti vukûuna mebni şu kâr-ı na-meşru'unu setr için çocuğu bir süt neneye vermeye mecbur olmuş ve bir müddet böyle geçtikten sonra kocasıyla beraber mezbûrenin diyâr-ı ecnebiyeye gitmesi lazım gelüb vardıkları yerde çok geçmeksizin zevcinin vefat etmiş olduğuna mebni geçenlerde yalnız olarak Dersâadet'e avdet etmiş ve bıraktığı veledini bulmak için etraf-ü eknâfi araştırırken geçen pazar günü Beyoğlu'nda süt nenesiyle beraber çocuğuna rast gelüb elinden almağa pek çok ikdâm eylemiş ise de çünkü süt nenenin asıl kendi evladı vefat idüb bu çocuğu anın yerine koymuş ve arayub tarayan dahi olmadığı cihetle artık bütün bütün benimsilemiş olduğundan iadeye bir suretle rıza göstermemiş ve anası merkûme ise kucağından çocuğu zor ile almaktan başka çare bulamayub bu vecihle davranmış olmağla beylerinde münazaa büyüdüğünden civarda bulunan komşular yığılub içlerinden birisi çocuğu alarak artık hükümet kangınıza verilmesini hükm ve emir ider ise ana teslim eylerim demesiyle münazaayı bertaraf eylemiş olduğu hususâtı rumîyyü'l-ibâre Dersâadet'de tab' olunan Vizandis nam gazetede yazılmıştır.³¹⁰

³⁰⁸ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.2.

³⁰⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.2.

³¹⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.2.

Yüklenmek üzere otoz kadar tüccar gemileri Tuna sevâhiline gitmiş ise de bu sene mevsim-i şî'tâ oralarca erken başlamış ve nehir-i mezkûrun suyu birdenbire azalmış olmaktan nâşi sefâin-i mezkûrenin içerü giremediği münasebetiyle bir haylisi Karadeniz kıyılarında kömür yüklenerek bu tarafa avdet etmek üzere oldukları işitilmiştir. Gerek bunların ve gerek birkaç günden berû esen lodos rüzgârıyla Akdeniz tarafından gelmek üzere bulunan gemilerin böyle bir elzem havâyic-i şî'tâ'ıyyeyi Dersâadet'de bereketlendireceği anlaşıldığından fiyatça dahi ehveniyyet ve ibâdullâha suhûlet hâsıl olacağı memuldür.³¹¹

3.7.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Rusçuk'dan (5 Cumâde'l Evveli Tarihli) Tevârüd İden Bir Kıt'a Tahrirat'ın Meâli

Tab' ve neşrine mübâşeret olunan *Tercümân-ı Ahvâl* Gazetenizin, nüshaları sırasıyla bu tarafa dahi gelmeğe başladı. Bunun suret-i mütenâsibe ve hususen mevâd-ı müntehâbesi menâfi-i adide-i câmi' olduğundan şöyle biraz hayra himmetinizden dolayı burada çok kimseler mahzuziyetlerinin beyanını bana ihâle etmişlerdir. Binâenaleyh hisse-i acizânemce müterettib bulunan teşekküre bunu dahi ilave ederek bazı havâdisin iş'ârına ibtidâr eylerim. Şöyle ki Rumeli cânibine gelmiş ve gelmekte bulunmuş olan muhacirinin Vidin ve Silistre ve Edirne eyaletleri dahilinde kâin arazi-i miriyye ve daha sair münasib mahâllerde kurra ve kasaba teşkiliyle emr-i iskânları için cânib-i Saltanat-ı Seniyye'den memur-ı mahsûs tayin buyurulmuş olan Miralay izzetlû Nusret Bey refâkati memurlarıyla beraber buraya muvasalat ederek işe mübâşeret eylemiş idi. Fakat muhacirin-i merkumeden on bin hane yani tahminen otuz beş kırk bin nüfusun Vidin eyaleti dahilinde iskân ettirilmesi mukarrer bulunub şunların nehran oraya sevki ise vapurlara muhtaç olduğundan Miralay mumaileyh vâki' olan ruhsata mebni derhal Viyana'ya azimet etmiş ve Tuna vapur kumpanyasından orada bulunan merkez idaresiyle pazarlığı kontoratoya rabt yani askeriye mahsûs fiyatın hemen rub'una düşer bir ücretle beher neferin nakl olunacağı

³¹¹ "H.D.", *Tercüman-ı Ahvâl*, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.2.

fiyatını kat' eylediğinden sonra tekrar buraya avdet idüb doğruca Boğazköyü ve Köstence tarafına gitmiştir. Köstence ve bu havâlide cem' olmuş olan muhacirin peyderpey Boğazköyü'ne sevk ve şuradan dahi memurları Erkân-ı Harbiye yüzbaşlarından fütüvvetlü Şakir ve Hasan Efendiler marifetiyle vapur ve eşleblere bindirilerek ve Mecidiye fırınlarında tabh olunan müstevfî nân aziz dahi merkulara kumanya verilerek sâye-i ihsan vâye-i cenâb-ı Mülûkânede müreffehen Vidin'e i'zâm olunmakta bulundukları halde mîr-i mummaileyh dahi buraya avdet etmiştir. Mummaileyhin Köstence'de bulunması oradan Boğazköyü'ne kadar inşâ olunmuş olan timur yolunun işlemeğe başlayacağı zamana tesadüf ettiğinden tamam-ı yevm-i küşâdında verilen ziyafette asıl kumpanyanın ikinci reisi Mösyö Prays (?) ile memurin-i sairesi ve Ticaret Nâzırı devletlû Edhem Paşa Hazretleri ve sairleri hazır oldukları halde işte Köstence'den, Boğazköyü'ne nakl olunacak muhacirlerin timur yolu vasıtasıyla i'zâmları ve bu sırada külliye mebni fiyatça ehveniyet gösterilmesi mîr-i mummaileyh tarafından teklif olundukta bunlar için askeri fiyatının selâsetine kendi rızaları üzerine karar verilmiş iken ferdası Nâzır müşârunileyh Dersâadet'e avdet buyurduklarında yazıcı namıyla kumpanyanın memur eylediği Mösyö Senan (?) isminde Fransızlı bir zât parayı peşin vermedikçe bir adam bile götürmeyiz ve bunların eşyaları için dahi ayrıca akçe alacağız diyerek ceffelkalem cevap vermiş olmağla bu bâbda ihtiyar-ı metne asla hacet bırakılmaksızın Miralay mummaileyh tarafından yerlû ahaliye derhal keyfiyet ilan kılınmış ve kumpanyaya verilecek akçe kendilerine kazandırılmak için az vâkit zarfında Boğazköyü almaz derecede muhacirler eşyalarıyla beraber nakl olunmuş olduğundan kumpanya memurları buna hayrette kalmıştır.³¹²

Köstence ve Mecidiye ve Kabail taraflarına gelüb şimdiye kadar Vidin tarafına nehran sevk olunmuş olan muhacirin 4192 hane yani on beş bin nüfusa baliğ olup Vidin ve Lom ve Rahova ve Niğbolu iskelelerine çıkarılmış ve Vidin Valisi devletlû Said Paşa Hazretleri'nin akdemce Hersek'de mahsûs tatar mahâllesi olarak yaptırmış olduğu hanelere birleştirilmekte bulunmuştur.³¹³

³¹² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.2-3.

³¹³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

Varna iskelesine çıkmış olan 3819 hane yani on dört bin altı yüz seksen altı nüfus muhacirin dahi berran peyderpey sevk olundukça Vidin eyaleti dahilinde Servi ve Lofça ve Plevne’de iskân ettirilmekte ve muhtaç-ı iane olanlarına yevmiye yarımşar kıyye nân aziz i’tâ olunmaktadır.³¹⁴

Bunlardan maada Tulça sancağında terâküm etmiş olan yirmi bin muhacir Babadağı ve İsakçı ve Maçın civarında kâin ormanlar eteklerinde zeminliklere yapılarak bu kışlık şunlarda ikâme ve muhafazalarına bakılmaktadır.³¹⁵

Vidin tertibatından olup kış münasebetiyle sevk olunamayan birtakım muhacirler dahi Balçık ve Köstence ve Mecidiye taraflarında elyevm başkaca mevcud ise de çünkü Dobruca’nın açık bir mahâl olduğu münasebetiyle şurada dahi bunlar bu kış tutulmak uyamayacağından tedric ile nefis-i Silistre ve kazâlarına ve Deliorman kenarında tehyie olunan zeminliklere nakl ve iskân kılınmakta olup bu bâbda Silistre Kâimmakâmı saâdetlû İbrahim Paşa’nın ah için babaca say’ ve gayreti ve erzaklarının tedariki hakkında dahi fevka’l-had himmeti müşahede olunmaktadır.³¹⁶

Kaldı ki Varna iskelesine yeniden bir taraftan Kırım muhacirleri gelmektedir. Bunlar dahi Şumnu ve Hezargrad ve Ruşçuk ve Tırnova civarlarında odun ve su tedariki kolay olan yerlerde hane şeklinde evvelce hazırlanmış bulunan zeminliklerde birleştirilmek mukarrer bulunduğundan nâşi geldikçe ol-vecihle iskânları icra olunmakta ve bu hususlarda gerek Silistre Valisi devletlû Hacı Kamili Paşa Hazretlerinden ve gerek Varna Kâimmakâmı saâdetlû Aşir Bey Efendinin ikdamât-ı mütevâliyeleri derkâr bulunmaktadır.³¹⁷

Bergos ve Tekfur Dağı iskelelerine mukaddem ve muahharan gelmiş olanlar İslimye Sancağı dahilinde münasib yerlerde şimdilik yerleştirilmiştir. Geçenlerde Tekfur Dağı tarikiyle Edirne’ye gitmiş olan muhacirinin oraya takarrubunda haklarında izhâr-ı memnuniyet ve ibraz-ı mihmânnevâzi ve uhuvvet için ahalinin istikbâle çıktıkları gibi her yerde dahi bu vecihle hüsn-i kabul ve teshilât icra olunmuş ve bu harekât-ı cemile sâye-i cenâb-ı tacdârîde kemâl-i istirahat üzere yaşayan

³¹⁴ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde’l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

³¹⁵ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde’l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

³¹⁶ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde’l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

³¹⁷ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde’l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

Memâlik-i Mahrusa ahalisinin ne mertebe insaniyet ve mürüvvetle melûf olduklarını bu sırada dahi isbat eylemiş olduğunu Rumelice muhacirin hakkında yazdığım işbu tafsilata ilave olarak beyan eylerim.³¹⁸

Varna'dan (13 Cumâde'l Evveli Tarihli) Vürûd İden Bir Kıt'a Tahriratın Hülâsası

Devlet-i Âliyye sancağıyla İnözlü (Enezli) Todori kapıdanın rakib olduğu sefine Tuna'ya gitmek üzere Dersâadet'den kalkmış olduğu halde furtunaya tesadüf etmiş ve Varna şehrine bir saat mesafede vâki' Âtik Manastır civarında Uzunkum denilen mahâlde ayın yirmi sekizinci günü karaya düşmüş olduğu misillû tarih-i mezkûrdan bir gün evvel Köstence önünde diğer üç kıt'a tüccar sefâini dahi furtuna ile karaya oturmuştur. Salifü'l beyan üç kıt'a gemilerin birisi Köstence'den hinta ve şa'ır yüklenmiş ve diğeri İngiltereli Peters kapıdanın kumandasıyla Tuna'ya gitmek üzere bulunmuş idi. Üçüncüsü dahi Kırım'dan muhacir yolcusu yüküyle Amerika bandıralı olduğu halde Köstence'ye yarım saat mesafede Kara harman dedikleri yerde karaya oturmuş ise de derununda bulunan mezkûr muhacirlerin cümlesi sahil-i selamete çıkmışlardır.³¹⁹

Selanik'ten (9 Cumâde'l Evveli Tarihli) Alınan Bir Mektubun Meâlî

Tebâa-i Devdet-i Âliye'den Dimitri Nikola kapıdanın bindiği üç bin kilelik brik sefine Şika (?) sevâhilinde Aya Dimitri nam mahâlden kömür yüklenmiş olduğu halde Dersâadet'e gelür iken havanın muhâlefeti cihetle Şika'ya (?) üç saat mesafede Granfo (?) tesmiye olunan yerde teşrin-i evvelin yirmi beşinci salı gecesi karaya düşmüş ise de merkum kapıdan ile sair taifesi cây-ı selamete can atmıştır.³²⁰

Hersek'ten (27 Rebiül Ahir Tarihli) Vürûd İden Bir Mektubun Aynı

Mostar şehrinden, Nemçe hududunda vâki' Gable tesmiye olunan yere kadar bir tarikin inşa olunacağını akdemce yazmıştım. İşte buna geçen gün duâ ve senâ ile bedee olunarak şu birkaç gün zarfında beş yüz zirâa'ından ziyadesi yapılmış ve elyevm gayretle devam olunmakta bulunmuştur. Hersek sancağı hadd-ı zatında Devlet-i

³¹⁸ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

³¹⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

³²⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

Âliyye'ye sairleri kadar menfâat gösterir bir mahâl değilse de hudud-ı hakâniye üzerinde bulunduğundan mevkiinin nezâketi çoktan berû Devlet-i Âliyye'nin nazar-ı dikkat-i Seniyyesini celb ederek ahali hakkında yakın vâkitten zuhûr iden inâyetin akla gelenlerini şu sırada beyan ederim. Şöyle ki Karadağlı birtakım eşkıyanın bundan çend sene akdem vukûu bulan tecavüzlerinde ibtidâ Kuryanik ve müteakiben Kolaşin-i Bâlâ nahiyelerini ihrâk-ı bi'n-nâr eylemiş oldukları mûlabesesiyle ahali düçar-ı fakir ve ızdırab olmuşlar idi. Ol-vâkitten berû hem bunlara ve hem de bu yüzden felaketzede olmuş olan Nakşin kazâsının ahâli-i muhtacînına İslam ve Hristiyan siyyan olarak tayinât ihsan buyurulmakta olduğu misillû vâfir atıyye-i Seniyyeleri dahi verilmiştir. Muahharan şâyân buyurulan müsaade-i Seniyye'ye mebni bunların haneleri akçesi cânib-i mîriden tesviye olunmak üzere inşa ve Nakşin kazâsında münasib olan yerlere Mekteb-i Rüştîyeler dahi bina kılınmaktadır. Zikr olunan yerlerden maada daha sair mahâllerde eşkıya yüzünden hasar-dîde olanlara tayinât verilerek haneleri inşa olunmaktadır. Vedî'a-i Zât-ı Hazret-i Hilâfet penâhi olan sınıf-ı tebâa-i Devlet-i Âliyye'nin mücerred mazarrat-ı erâzil ve eşkıyadan vikâyeleri için Hersek kıt'asının her bir tarafında fırka-i mahsûsa heyetinde müstevfî asâkir-i ni'zâmiye ve muvazzafa ikamet ettirülüb (Bileke) ve (Nevesine) ve salifü'z-zikr (Kuryanik) nam mahâllerde müceddeden palankalar yapılmış olduğu misillû sair mevâki'-i lazıme de dahi müteâddid istihkâmat ve kuleler inşası ferman buyurulmuştur. Mostar kalesinin mürûr-ı zaman ile yıkılmış olan bir mahâllinin vâsi' istihkâm heyetine konulması bu kere emr-ü irade buyurulmuş olduğuna mebni buna dahi mübaşeret olunmuştur. El-hâsıl istikmâl-i emn-ü asâyîş zirdestanı için gerek velinimet-i azamımız, efendimizin ve gerek heyet-i Devlet-i Âliyyeleri'nin böyle bir sancak ahali haklarında vâki' olan eltâf-ı fedâkaraneleri hiçbir tarihte görülmemiş olduğundan cümlemin tarafından olarak arz-ı şükranियete ibtidâr eylerim.³²¹

Mahâl-i Mezkûrdan (Yine Tarih-i Mezbûr İle) Alınan Bir Mektubun Hülâsa-i Meâli

İtalya'da vukûu bulan hâlât'dan dolayı Avusturya Devletinin, Dalmaçya kıt'asına her tarafça fevkalade takviyet vermekte olduğu akdemce yazılmış idi. Devlet-i müşârunileyhâ o zamandan berû şu mahâl için nazar-ı dikkatini günden güne artırarak

³²¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

daha nice istihkâmlar peyda ve ahalisinin celb-i kulûbi zımnında gûnagûn tedabire dahi ibtidâ eylemiştir. Karadağ tarafından gelen acayip haberlere göre yeni Knez Nikola ziyadece hasta imiş.³²²

Anadolu

Bursa Mutasarrıfı saâdetlû Nureddin Paşa'nın Pazarköy kazâsına azimetle usûl-i yoklamayı bi'l-icra kâffe-i ahaliyi kefâlet-i müteselsileye rabt ile derdest olunmuş olan birtakım hayâdid ve meçhulü'l-ahvâl kesânı ve kur'a firarilerini mensub olduğu mahâllere isrâ ve bu icraatın devamı zımnında müdür-i kazâyâ talimat-ı mahsûsa i'tâ idüb Yalakabad kazâsına azimet eylediklerini geçen hafta yazmış idik. Mutasarrıf mumaileyhin mezkûr Yalakabad kazâsına vusûl ile oranın dahi salifü'z-zikr ıslahının ikmaline ve emniyet ve istirahat-i amme kaziyyesinin istihsaline ve ele geçirilmiş olan birtakım meçhulü'l-ahvâl kesânın cânib-i zaptiye'ye irsâline himmet eyledikten sonra İzmid'e azimet etmiş oldukları haber alınmıştır.³²³

Sinob'dan (25 Rebiül Evvel Tarihli) Aldığımız Bir Mektubun Meâli

Mâh-ı mezkûrun on yedinci günü Sinob'a, Münlâoğlu (Mollaoğlu) Ali kapıdanın sefinesiyle Sivastopol'dan 150 nefer Nogay muhaciri, 82 re's deve ve öküz hayvanlarıyla beraber gelmiş oldukları gibi yirmi ikinci günü dahi Rusyalı İlya kapıdanın gemisiyle Kerç'den 860 Nogay muhaciri dahi vürûd etmiştir.³²⁴

Arabistan

Beyrut'dan (Cumâde'l Evveli Tarihli) Alınan Bir Mektubun Sureti

Beyrut kışlasında bulunan malumü'l esâmi zevât ile Dürzi ümerâ ve meşâyihinin istintakları icra ve Şam-ı şerif ile Cebel-i Lübnan ahali-i Hristiyanından bazılarının Dürzi taifesi nezdinde bulunan eşya-yı meslûbesi celb ile sahiblerine i'tâ kılınmaktadır. İade-i istirahat-ı umûmiyye kaziyye-i mühimmesine memuriyet-i mahsûsa-i fevkalade ile hükümet-i mahâlliye taraflarından vukûu bulmakta olan ikdamât-ı müesserenin semeresi olmak üzere Şam-ı şerif Hristiyanından haylisi

³²² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

³²³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

³²⁴ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

vatanlarına avdete mübaşeret etmiş ve muhterik bulunan hanelerin tamirat-ı lazimesine devam olunmakta bulunmuş olduğuna beyan ile iktifâ ederim. Şimdilik bunlardan başka şâyân-ı tahrir havâdis yoktur.³²⁵

Beyrut'dan, Şam-ı şerife kadar bir telgraf hattının yapılmasına lüzum görülmüş ve bunun ez-her cihet muceb-i menâfi olacağı anlaşılmış olduğundan verilen karar mucebince hatt-ı mezkûrun inşası için lazım gelenlere emirler verilmiştir.³²⁶

3.7.3.HÂVADİS-İ HÂRİCİYE

Bu hafta Avrupa'ca şâyân-ı itinâ havâdis yoktur. Başlıca olanlarından bazıları ahz olunarak derç ve ilan kılındı.

Taraf-ı Devlet-i Âliyye'den, İspanya Devleti nezdinde maslahatgüzar bulunduğu halde memuriyeti geçende lağv olunmuş olan Mösyö Viconet Kirkow cenâblarının oradan avdetinden evvelce resm-u dâ'î ifâ zımında İspanya Kraliçesi huzûruna kabul olunmasıyla mumaileyh İspanyol lisanınca bir nutk-ı resmî irâd edip bunda Devlet-i Âliyye-i metbû'asının bu kere ittihâz buyurduğu tedâbirden dolayı memuriyetinin diğer bazı hâriciye memuriyetleriyle beraber lağvı iktizâ eylediğini ve Devleteyn-i müşârunileyhimâ miyânelerinde teyemmünen câri olan münasebât-i dostanenin ber-karar idüğünü ve orada bulunduğu müddetçe ez-her cihet hüsn-i nazara mazhâr olduğunu ifade etmiş ve buna karşılık kraliçe-i müşârunileyhâ hazretleri dahi mumaileyhin hi'tâm-ı memuriyetle avdetinden müteessire olmuş ise de zikr olunan devletler beyninde revâbıt-ı hukuk-kârî anbean tezâyüd bulmakta olduğunu ve mumaileyh Kirkow cenâblarından dahi aşırı memnûne bulunduğunu beyan eylemiştir.³²⁷

Sardunya asâkirinin Napolitan toprağına tecavüzünü İspanya Devleti, Turin'de mukim sefiri vasıtasıyla protesto etmiş olduğu cihetle işbu mutavvel protesto Avrupa gazetelerinin her birinde yazılmıştır.

³²⁵ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

³²⁶ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

³²⁷ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3.

(*La Senova Dades(?)*) nam İspanya gazetesinde yazıldığına göre Avrupa'da bulunan bi'l-cümle Katolik piskoposları Roma'da toplanıp bir Meclis-i Umûmî akdıyla papa memâliğine dair bazı mesâili mübâhese ve müzakere eyleyecekler imiş. Buna dair muahharan alınan haberlerden anlaşıyor ki Papa Hazretlerinin, Viyana'ya gitmesi ve Papalık mesnedine ait bulunan emlâkı idare için an-asıl Nemçeli olup 1855 sene-i miladiyesinde kardinallik rütbe-i ruhâniyesini ihrâz etmiş olan (Carles Risac) nam zâtın vekil tayin olunması hususları Meclis-i mezkûrda kararlaştırılacak imiş. Fakat bu şâyi'anın sıhhati yani haşmetli Papa cenâblarının memâliğinden hariç bir yere azimetini hakkında iştibâh olunmaktadır.³²⁸

İngiltere Devleti tarafından şimdiye kadar Napolitan Devleti nezdinde bulundurulmuş olan sefâretin bu kere lağvolunduğu Times gazetesinde yazılı olup İngiltere'nin bu hareketi ise Bourbon familyasının artık kraliyetten infikâkını ve Sardunyalı'nın, İtalya üzerine olan hükümetini tanımak demek olduğu aşikârdır.³²⁹

Gayta pişgâhında bulunan Fransa kuvve-i bahrisi Amirali (Loubarbiya dö Tynan(?)) cenâblarına mahâl-i mezkûrda elyevm aramsaz bulunan Napolitan Kralı Hazretleri tarafından bir kıt'a nişân i'tâ kılınmıştır.³³⁰

(13 Teşrin-i sâni Frenki Tarihli) Roma'dan vürûd eden haberlere nazaran mahâl-i mezkûra bir Napolitan Cenerali gelmiş ve Napoli Kralı Hazretlerinin yedi bin kişiden mürekkeb bir fırkâ-i askeriyesini Roma memâliğine göndereceği cihetle bunların dahi kabul olunmasını Papa hükümetine arz ve beyana memur bulunmuş olduğu ve cenerallerden birine verilmek üzere bir kıt'a Napoli nişânını müsteshib bulunduğu anlaşıyor.³³¹

³²⁸ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.3-4.

³²⁹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.4.

³³⁰ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.4.

³³¹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.4.

Fransa İmparatoru Hazretlerinin zevcesi haşmetli Eugenie cenâbları tebdil-i âb-u hevâ zımnında İngiltere memâliğinde İskoçya'ya azimet için alafranga teşrin-i sâninin on dördüncü günü Paris'ten hareket buyurmuşlardır. Müşârunileyhânın orada her türlü merâsimden ârî olarak ikâmetleri dahi çok vakit sürmeyeceği Avrupa gazetelerinde yazılmıştır.³³²

Fransa, Dâhiliye Vekili Mösyö Fold cenâblarının vukûu isti'fâsına mebni yerine Kont Valovski tayin kılınmış olduğu haberi telgraf ile vürûd etmiştir.³³³

Ragoza'dan yazıldığına göre İşkodra'da mukim Fransız Konsolosu Mösyö Eckar, teşrin-i sâni-i frenkînin on üçüncü günü Karadağ Knezi makârı olan Cettigne nam mahâle azimet etmiştir. Cebel-i mezbûrun müteveffî Knezi Daniel'in zevcesi Korfu'ya gitmek üzere tarih-i mezkûrdan bir gün sonra Nemçe Kumpanyası vapurlarından birine binecek ve kendisini yeni knez ile konsolos mumaileyh vapura kadar teşyî' edecek imiş. Mezbûre Korfu'ya vardıktan sonra oradan dahi Paris'e gitmek niyetindedir diyorlar.³³⁴

İngiltere ve Fransa askeriyle Çinliler'in beynindeki cenk ve cidâl sulh-u salaha mübeddel olduğundan yüz yirmi milyon frank harb tazminatının i'tâsına Çinli tarafından rûy-ı muvaffakat gösterildiği akîbinde yani alafranga teşrin-i evvelin beşinci günü müsâleha namesi imza olunmuş ve bu halde İngiliz ve Fransız askerinin Piho şehrini terk ile Şangay'a avdet eyleyecekleri derkâr bulunmuş olduğu Paris'te şâyî' olmuş olmağla Frenk gazeteleri bu hususu yazmaktadırlar.³³⁵

Gayta şehrinde bulunan Napoli Kral familyasının kimlerden mürekkeb olduğu âtide zikr olunur;

(II. François Marie Leopold) yirmi beş yaşında olan haşmetli Napoli Kralı Hazretleri.

(Kraliçe) Bavyera Dükası Maximillian Josef cenâblarının kerimesi ve Avusturya İmparatoriçesinin hemşiresi.

³³² "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.4.

³³³ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.4.

³³⁴ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.4.

³³⁵ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.4.

(Kont dö Trani Leo Marie(?)) kralın yirmi iki yaşında ikinci karındaşı.

(Kont dö Caseren Alfonso Marie(?)) müşârunileyhin on dokuz yaşında üçüncü karındaşı.

(Kont dö Jircinety Gaitan Marie(?)) müşârunileyhin on dört yaşında dördüncü karındaşı.

(Kont dö Pary Pascal(?)) müşârunileyhin sekiz yaşında beşinci karındaşı.

(Kont dö Kasteliçrona Janobe(?)) müşârunileyhin yirmi dört yaşında en büyük karındaşı.

(Prenses Marie Isabel(?)) müşârunileyhin on yedi yaşında en büyük hemşiresi.

(Prenses Marie Pi(?)) müşârunileyhin on bir yaşında ikinci hemşiresi.

(Prenses Marie Emmacola Lonizi(?)) müşârunileyhin beş yaşında üçüncü hemşiresi.

(Marie Therese Isabel(?)) müşârunileyhin kırk dört yaşında validesi.

Müşârunileyhin beş halası ve birini iki ve diğerinin dört çocuklarıyla, iki amucası beraber bulunduğu.³³⁶

(Noul Economist) unvanıyla Avrupa’da tab’ olunan bir jurnal’de küre-i arzın üzerinde mütemekkin akvâm-ı mütemeddine miyânında bir köylü adamın taht-ı riayetinde bulunduğu hükümete vergi namıyla senevî vermekte olduğu akçe hesab olunarak devletlerin birer birer esâmisini ve adam başına ne düştüğünü mübeyyen bir cedvel-i mahsûs dahi tanzim kılınmış olduğundan zîrde tab’ olunmuştur.

	Para	Guruş
• İngilter’de	12	300
• Bade Grandükalığında	06	284
• Flemenk’de	30	273
• Fransa’da	00	252

³³⁶ “H.H.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde’l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.4.

• Hanovra Memâliğinde	24	195
• İşveç ve Norveciyye Memâliğinde	20	173
• Belçika'da	14	161
• İspanya'da	12	155
• Rusya'da	30	136
• Danimarka'da	12	108
• Saksonya'da	34	101
• Bavyera'da	20	100
• İtalya'da	24	099
• Yunanistan'da	10	093
• Vertenburg'da	20	092
• Portekiz'de	32	091
• Avusturya'da	16	086
• (Memâlik-i Mahrusa-i Şahâne'de)	34	069
• Amerika-yı Şimali'de	14	061
• İsviçre'de	32	036

Maahâza işbu erkâm'da cüz'i miktar fark bile yoktur nazarıyla bakılmak lazım gelmeyeceği ve bir kavim de servet kesret üzere bulunup vergileri dahi hâkk ve adle mukârin olarak tevzi' kılınmış olduğu takdirde okumak üzerine tarh olunan vergi her ne kadar ağır olsa bile yine bir şey demek olmayacağı ve bunun aksî bir halde olan akvâma en küçük vergi dahi girân geleceğinden başka hakkâniyet ve tahammûlden hariç olarak tevzi' kılındığı surette bi'l-âhire bunların harabiyetlerini muceb olacağı ve'l-hâsıl bu hususda müvazene için ahalinin hâl ve şânını ve verginin suret-i tevzi'ini bilmek iktizâ edeceği hususları gazete-i mezkûrda zeyl olarak ihtâr kılınmıştır.³³⁷

³³⁷ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.4.

3.7.4.TEFRİKÂ

(Evvelki Numeroya Mürâcaat Olunmalıdır)

Hatta hemen yüz sene mürûrunda işbu cedid Roma, kadim Roma'ya büsbütün faik ve rumîyetü'l-küberâ (?) namına bi'l-rüchân layık olarak kayasere-i zaman, şehri kara tarafından tevsî' ve surlarını Eyüb'den, Marmara Denizine kadar tecdid etmeğe mecbur bulundular. İbtidâ-yı binâ-yı Konstantiniyye 'den tarih-i fethe kadar 1126 sene müddette dâhil-i Konstantiniyye'de tekevvün iden zulm ve teaddiyat ve şayeste-i rahm ve şefkat olan sekenesinin giriftar oldukları vukuât-ı zalime ile Roman milletinin zirve-i azamet ve şecâatte vâdi-i zûl ve âcize düşüren esbâb şâyân-ı tahrir ve beyan şeyler olmamağla hemen Belde-i Konstantiniyye'nin mehma-imbân tarifi hususuna mübaderet olunur.

İkinci Fasl

Sur-ı Konstantiniye Beyanındadır

Şerh olunduğu vecihle Vizandion şehrini ibtidâ Vizans nam hükümdar sur ile ihâta ettirüb surların ikinci bânisi; (*Pausiyanias* (Pausanias)) nam Isparta ser-askeri ve üçüncüsü; (Sevados) kayserdir. Merkurum Sevados muhasara hengamında kaleyi büsbütün hedm ve tahrib etmiş ve sonra kâmilten tecdid ve tezyin eylemiştir.

Sur-ı Konstantiniyye'nin dördüncü bânisi; Konstantin olup kayser merkurum şehr-i Konstantiniyye'nin bir ucunu Vizandion'un Kalâ-i kadimesine vasıl ve ilsâk eyledi. Beşinci bâni; (Arkadios) kayserdir ki arızâ-i zelzele ile zir-ü zeber olan baştan başa tamir ve terfî' eyledi. Altıncısı; Küçük (Theodosios) kayserin sabâvetinde mürebbî ve müdiri olan (Anthemios) olup merkurum tarih-i milâdın 413 senesinde yani tarih-i hicretten 209 sene mukaddem kara tarafının surlarını tevsî' ve kemâl-i ikdâm ve itinâ ile bu kadar ebniye-i cesîmeyi iki mâh zarfında tetmîm etmiş ise de bir azîm zelzele de tekrar münhedim olmasıyla şehr emini (Konstantin Kiros) bu istihkâmâtı tamir ve termîm ve Ayvansaray semtinde vâki' (Aksilo Kirko) tesmiye olunan Parmak kapu bâlâsına lisan-ı Yunânî'de Theodosios hükümdar ve Şehr Emini Konstantin Kiros bu suru altmış gün zarfında bina ettirmişlerdir deyû hak ettirmiş ve ezmine-i kadimede (Regium) tesmiye olunan Küçükçekmece'ye nisbetle Regium kapusu tesmiye olunan Yedikule kapusu bâlâsına yine ol-mânada diğeri bir ketebe dahi tahrir

eylemiştir. Yedincisi; garp tarafında kara duvarlarını tamir iden (Leon) kayserdir. Sekizincisi; Deniz tarafında olan suru terfî' iden (Tiberius Absimados) (?) nam kimesnedir. Ancak bu duvar bir büyük zelzele de tekrar harab olarak (Leon İsauros) kayser marifetiyle müceddeden bina olunmuştur. El-hâsıl (Theofilos) kayser liman cânibinde olan kale bendini tesis ve tezyin ettirmiştir. (Pakimeres (Pachymeres)) nam müverrih kavlince Latin ve Frenk ellerine düştüğü o anda Konstantiniyye'nin fakat kara tarafındaki duvarları çifte olduğundan payitahtını ecnebi elinden halâs eylediğinde (Mihail Paleologos) kayser deniz tarafında olan kalebende iki kat yaptırmış ve ba'de zaman gerek kara ve gerek deniz tarafında olan kale taraf taraf rahne pezîr ve münhedim olduğunda Mihail merkumun Koca (Andronikos) lakabıyla meşhur olan oğlu XII. Paleologos bütün surun tamir ve termîmi emrine ibraz-ı ihtimâm etmiş ve ba'dehû büyük hendeğin lebinde (?) vâki' işbu iki katlı kılâ' Hâriciyyeyi zulm ve gaddarıyla meşhur olan (Aleksios Ebu Kafikus(?)) nam devlet vekili dahi (Kantakuzenios) kayserin hücumundan tesettür ve müdâfaa garazıyla Tekfur Sarayından bedee ve Yedikule kapusuna kadar tamir ve termîm etmiştir. İstihkâmat-ı mezbûre hakkında (Manuel Hrysoloras (Chrysoloras)) nam musannif şöyle bast-ı makal eder ki Mahrusa-i Konstantiniyye'nin suru şöhreti âlem-i kebir olan Babil kalesinden bile aşağı kalır bir yeri olmayub bî-şumâr kalelerinin kesâfet ve irtifâ' ve burçlarının kemâl-i mikneti ve nerdübân ve duvarlarının azr ve cesâmeti ve kale kapularının ziyneti hayret-sâz uyûn-ı beşer olup yalnız içeri katı suru pişgâhında olan istihkâmat-ı hariciyye-i sâniye metaneti cihetiyle nice kılâ' hasîne ve rasîneye muâdil olarak tahayyür olunacak şey idüğünden başka hendeklerin dahi arzî ve umkî ve derunlarına dolan miyahın kesreti Konstantiniyye'yi su ile muhât ve mestûr bir cezire-i menî'e mevkiine isâl etmiştir.

Üçüncü Fasil

Ayvansaray Kapusu Tarafında ve Deniz Kenarında Olan Surlar Beyanındadır

Eğrikapu ile Ayvansaray arasında bulunan mahâlde vâki' bir müstâhkem kasrın ismine nisbetle bu havâliye (Valekerna) tesmiye olunub işbu Valekerna şehrin yedinci depesinden mâdud evâilde (Kozmidyon) ismiyle marûf olan Eyüb ovasına kadar memdûd idi. Bu mahâlle kurbunda olan Hz. Meryem Kilisesi kadimde kale haricinde vâki' ise de (Heraklius) kayser ahdında kale dahiline alınmış ve Ermeni (Leon) nam

kayser Valekerna haricinde bir kat duvar daha yaptırub hatta Bulgar Kralı (Kromos'un) hücumundan havf ve hirâs ile mahâl-i mezkûra bir amîk hendek hafr ve küşâd eylemiştir.

Konstantin kayserin sahil-i bahr de bina eylediği istihkâmatı Küçük Theodosious yeniden inşâd eylemiş ve ba'dehû (Aysmendos) bunları tamir ve tahkîm idüb Mahrusa-i Konstantiniyye'yi nice ebniye-i cemîle ve cezile ile tezyin iden (Theofilos) kayser dahi bâlâda zikr olunduğu vecihle bu duvarları termîm ve terfî' ettiği ilâ yevminâ hâzâ ekser kuleler üzerinde mevcut olan levâyihden zahir ve hüveydâ olur.

Levâyih-i mezkûrda (Theofilos Mesihi) kayserin kulesi ve yine bazısında (Theofilos ve Mihail Mesihi) imparatorların kulesi deyû elfâz-ı Yunânîye ile muharrerdir. Ancak avârız-ı muhtelif vukûuyla bu leb-i deryâ da yıkılmış olan kalebendi Makedonyalı (Vasilius) kayserin ihtimâmıyla tecdid olunduğu müddet-i medideden berû cûş-u hurûş deryadan münhedim olan işbu kuleyi Vasilius Mesihi müceddeden inşa etmiştir deyû vaz' olunan levâyihadan bâhir ve nümâyan olur. Ve yine nice mahâlde mürûr-ı şuhûr ve duhûr ile duvarlar râhne pezîr ve münhedim olarak tamirine (Manuel Komnenos) kayser sarf-ı say' ve ikdâm ve alçak olan mahâllerinin terfî'ne (Mihail Paleologos) kayser bezl-i makderet etmiştir. Konstantiniyye'nin kara tarafında vâki' iç kalesi üzere bünyâd olunan iki hısn'ın (?) en metîn ve müstâhkemi kasr-ı müdevver manasına (Asteronkilon Kasteron) (?) tesmiye olunan Yedikule olup hısn-ı mezkûr Latinlerin muhasara ve hücumundan evvelce (İsaak Ankleus (Isaac'l Ange)) kayserin emriyle bina olunmuş ise de mezkûr muhasarının eyâdi-i kahr ve vahşetinden hak ile yeksân olup ba'de zaman (Yoanni Kantakuzenos) kayserin emriyle tamir olunduğu merkumun telif ettiği tarihin dördüncü kısmında şöylece mestûr der ki; “yaldızlu kapuda olan hısn-ı metîn ve müstâhkem resânet ve metâneti cihetiyle yektâ olup iki kulesi Konstantiniyye'nin duvarları üzerinden vâki' ” ve şehrin yaldızlu kapu tesmiye olunan babı anların arasında zahirdir. Bu kuleler büyük yonma mermer taşıyla yapılmış olarak yekpâre gibi görünür.³³⁸

³³⁸ “Tefrikâ”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 7, 19 Cumâde'l Evveli-20 Teşrin-i Sâni 1277, (3 Aralık 1860), s.1-2.

3.8.TERCÜMÂN-IAHVÂL, NO: 8, 26 CUMÂDE'L EVVELİ-27 TEŞRİN-İ SÂNİ 1277

3.8.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Dâr-ı Şurâ-yı Askeri azâlığı, asıl asker Ferikliği unvanıyla Müzikâ-yı Hümâyûn Feriki saâdetlû Necib Paşa Hazretlerine; Bigâ Mutasarrıflığı, Kandiye Kâimmakâmı sâbık saâdetlû Hasan Paşa Hazretlerine; Hazine-i Evrâk Müdirliği saâdetlû Tahir Bey Efendi'ye; Akka Muhafızlığı, Sayda Valisi devletlû Ahmed Paşa Hazretleri'nin damadı Mîr-i Ümerâ'dan izzetlû Mustafa Paşa'ya; Havran Kâimmakâmlığı, Hama Kâimmakâmı, sâbık Mîr-i Ümerâ'dan izzetlû İbrahim Paşa'ya; Hama Kâimmakâmlığı, rütbe-i sâniye ashâbından izzetlû İskender Bey Efendiye.³³⁹

Bu Defa Ruteb-i Muhtelif'e-den İhsan Buyurulmuş Olan Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnu

Arabistan Ordu-yu Hümâyûnu Erkânından Ferik saâdetlû Halid Hüsrev Paşa Hazretlerine tebdilen- İkinci rütbeden.

Mühendishane-i Berriye-i Hümâyûn Mirdivası izzetlû İsmail Paşa'ya- Üçüncü rütbeden.

Kalâ-i Hakâniye 7. Alayının 4. Taburu Binbaşısı fütüvvetlû Mehmed Efendi'ye- Beşinci rütbeden.

Hicâz ve Irak Ordu-yu Hümâyûnu 1. Alayının 3. Taburu Yüzbaşısı Hüseyin Ağa'ya- Beşinci rütbeden.

Belgrad Hanedanından hüsn-i hizmeti görülmekte olan İbrahim Bey'e- Beşinci rütbeden.

³³⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.1.

Köstence demiryolunun müessisi olan Mösyö Lidel'e (?) - Üçüncü rütbeden.
Mezkûr yolun mühendisi Mösyö Barkli'ye (?) - Dördüncü rütbeden.

Mezkûr yolun Dersâadet'de kumpanya Baş Acentosu olunan Mösyö Garaçino'ya (?) - Beşinci rütbeden.³⁴⁰

Avusturya Devleti'nin Hâriciye Nezareti memurlarından Baş Serkâtibi Baron Dilkefron'a (?) - Dördüncü rütbeden.

Memurin-i Mumaileyhimden ma'iyet kâtibi Mösyö Aşer'e (?) - Dördüncü rütbeden.

Memurin-i Mumaileyhimden Mösyö Kaliçe'ye (?) - Dördüncü rütbeden.³⁴¹

Bu Defa Bâ-İrade-i Seniyye Bazı Mahâllere Tayin Buyurulmuş Olan Evkâf Müdürleri

Müdür	Mahâl
Lütfullah Efendi	Bolu'ya
Ragıb Bey	Ankara'ya
Seyyid Efendi	Musul'a
Kıbrıs Hanedanından Kâmil Bey	Kıbrıs'a ³⁴²

Perşembe günü ahşam üzeri Paris'ten, Dersâadet'e gelmiş olan telgrafnameler meâline nazaran istikrâzın en son tasdikâtı dahi icra kılınmış ve buna dair evrakın neşr olunması hakkında tedâbir-i mukteziye ittihâz olunmuş olduğu anlaşıldığından nâşi gelecek posta vapurlarıyla birinci taksit olmak üzere on milyon frank yani beher frank 5 gurus itibarıyla yüz bin kise akçenin nakden Dersâadet'e vürûdu maznun bulunduğu *Jurnal dö Konstantinapol*'de murakkamdır.³⁴³

Hark ve imhâsı mukteziyâ-yı irade-i mekârim ade-i Hazret-i Padişahî'den olan kavaîm-i nakdiyeden işbu 1277 senesi Cumâde'l Evveli'nin yirminci ve milâdın 1860 senesi alafranga Kânun-ı Evvelinin dördüncü salı günü bir mu'tad Darbhane-i

³⁴⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.1.

³⁴¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.1.

³⁴² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.1.

³⁴³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.1.

Âmire’de komisyon-ı mahsûs azâsı muharrerü’l esâmi zevât hazır bulundukları halde 13.809.260 guruşluk yani 27.618 kise akçe kûsûr 260 guruşluk evrâk-ı nakdiye daha ihrâk olunmuştur. Veysi Mustafa Muhtar.³⁴⁴

Dersâdet’de bulunan İngiltere Sefarethanesinde iki haftadır perşembe ahşamları süvareler verilmekte olduğuna bina-i med’uv olan Vûkelâ-yı fihâm-ı Saltanat-ı Seniyye ile memurin-i saireden ve Düvel-i Mûtehâbe Süferâsından birçok zevât zikr olunan süvarelerde bulunmuşlardır.³⁴⁵

Rum Patriği Ovâki’n Efendi Hazretlerine Birinci rütbeden bir kıt’a mecidiye nişan-ı hümayûnu ihsan buyurulmuş olduğuna geçen hafta yazmıştık muahharan haber aldığımızı göre millet-i mezkûrenin rüesâ ve muteberânı geçen pazar günü patrikhane’ye müctemi’ oldukları halde haklarında bu kere dahi şu vecihle sezâvar buyurulmuş olan taltif-i âli için mükellef bir teşekkürname-i umûmi terkim ve beyenlerinden intihab ettikleri bazı zevât vasıtasıyla Babîâli’ye takdim etmişlerdir.³⁴⁶

Hazine-i Hâssa kumpanya vapurlarından Vasıta-i Ticaret 235 nefer Tatar ve Çerkes muhacirler ile pazartesi günü Trabzon’dan ve yıldız dahi cuma günü Selanik’ten, Dersâadet’e avdet etmiş oldukları misillû Radelya (?) nam kapıdanun süvar olduğu Ester Velujar nam uskur vapur dahi 25 muhacir ile yine cuma günü Kefe’den Dersâadet’e gelmiştir.³⁴⁷

Tersane-i Âmire vapurlarından Hayreddin ve Kılıç Ali nam vapurlar beşer yüz nefer tatar muhacirlerini hamil oldukları halde geçen cumartesi günü biri Gemlik ve diğeri Tekfur Dağına ve pazartesi dahi Tâir-i Bahri 600 ve Ereğli 473 nefer tatarlar ile Kavala ’ya ve Hazine-i Hâssa vapurlarından Persûd dahi 1400 kezâlik tatar yolcusuyla İnebolu’ya ve çarşamba günü Devlet-i Âliyye bandıralı Poseydon (Poseidon) tesmiye olunan vapur 550 Çerkes ile Gemlik’e gitmek üzere Dersâadet limanından hareket etmişlerdir.³⁴⁸

³⁴⁴ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde’l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.1.

³⁴⁵ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde’l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.1.

³⁴⁶ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde’l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.1.

³⁴⁷ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde’l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.1.

³⁴⁸ “H.D.”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde’l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.1.

1277 senesi Rebûlâhir'inin gurrelerinden, gâyetine kadar milel-i muhtelifeden Dersâadet ve Bilâd-ı Selâsede vefat etmiş olanların miktarını mübeyyin Meclis-i Sıhhiye'den alınan jurnalın hülâsasıdır.

Nüfus	Millet
452	İslam
078	Yahudi
024	Katolik
004	Latin
017	Müstemin
152	Rum
106	Ermeni
000	Protestan
005	Kıbtî
838	

İşbu vefâyatda kesret üzere görünen milletlerin nüfus-ı mütemekkinesi dahi kesret üzere bulunduğu ihtarına hâcet yoktur.³⁴⁹

3.8.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Hersek'ten (12 Cumâde'l Evveli) tarihli alınan bir kıt'a tahrirat da şuranın ahvâline dair pek çok yazılmış ise de tab' ve neşrine vaktin müsaadesi olamadığından tafsilen beyanı gelecek haftaya bırakılmıştır. Şu kadar ki Hersek Fırka-i Askeriyesi Kumandanı saâdetlû Derviş Paşa Hazretleri mevâki'-i askeriyeyle dolaşmak üzere mâh-ı hâlin ibtidâ ki günü Mostar'dan hareketle Tirebin'e gitmiş ve orada umûr-ı eşkıya ile uğraşmakta bulunmuştur.³⁵⁰

³⁴⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.1.

³⁵⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.1-2.

Narda Tarafından (21 Cumâde'l Evveli Tarihli) Alınmış Olan Bir Kıt'a Mektubun Sureti;

Gürûh-u hayâdîdden olup bir müddetten berû Narda kazâsı havâlisinde ve hudud-ı hakâniyenin öte ve berû taraflarında geşt-ü güzârla ahali ve inbâ-yı sebile isâl-i hasar ide gelen kırk kadar eşkıya geçenlerde kazâ-i mezkûrda kâin ve Kombot (?) karantinasına bir buçuk saat mesafede olan Nihori (?) karyesi ahali-i muteberanından Yani Veledfoti'nin (?) leylen hanesini basarak 42.500 guruş nakdiyle gümüş ve eşya ve saire bahâsı olarak tahminen 30.000 guruşuna cem'an 70.000 küsur gurusunu gasb ve gâret eylediklerinden başka kendisini mecrûhen terk ile firar eyledikleri sırada karye-i mezkûr derununda papa Fenomob'a (?) rast gelerek anı dahi mecrûh idüb müessiren ikisi de fevt olmuş ve Dömeke Nahiyesinde vâki' Gora karyesi ahalisinden dahi iki nefer Hristiyan Ermiye'ye giderken esnâ-yı rahda ol-havâlide geşt-ü güzâr iden ve henüz ele geçirilemeyen birtakım hırsızlara tesadûf ettiklerinden mersûm hırsızlar şunları dahi balta ile kat' etmiş oldukları ve Kombote (?) ve Dömeke taraflarından savb-ı aciziye yazılmıştır.³⁵¹

Baş Metropolit bazı esbâbdan dolayı Memleketeyn Bey'i, GuzaBey Hazretleri tarafından derdest ile bir manastırda tevkif olunmuş ve metropolit mumaileyhin ol-vecihle tevkif olunması rivayet-i vakıaya göre Memleketeyn'in usûl ve ni'zâmat-ı mevzu'asına mugâyir bulunmuş olduğundan bu keyfiyet beyne'l ahali mucib-i katl ve kâl olduğu ve bir de Memleketeyn'in bazı taraflarında vukûu bulduğu misillû Eflak muzafâtından Ploieşti (?) kasabasında dahi bazı mertebe ihtilâl ve uygunsuzluk zuhûr eylediği *Ceride-i Havâdis* gazetesinin rûznamesinde yazılmıştır.³⁵²

Anadolu

Bursa Mutasarrıfı saâdetlû Nureddin Paşa, Karamürsel kazâsında dahi usûl-i yoklamayı bi'l icra ahali-i mütemekkinneyi kefâlet-i müteselsileye rabt ve tevkif ve mahâlli memurine talimat-ı mukteziye i'tâ idüb karye-i mezkûre sakinelerinden Penbe nam hatunun leylen hanesinden eşya sirkatine cesaret eylediği komisyon-ı mahsûsda icra kılınan tahkikatta tebeyyün iden Bostancıoğlu Ali'yi li-ecli'l tedib merkez livaya

³⁵¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

³⁵² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

ve tezkeresiz ve kefilsiz zuhûr iden meçhûlû'l-ahvâl kesânı dahi cânib-i zaptiye'ye irsâl ve esnâfin kullanmakta oldukları terazû ve dirhemlerin bozuk ve nâkıs olduğu bi'l muayyene tahakkuk etmekle o makûle terazû ve dirhemler kırdırılıb bunları kullanan kesândan kanunen lazım gelen cezâ-yı nakdiyi istihsâl ve bu suretlerle oranın dahi bir kat daha hüsn-i inzibatını istikmal etmiş oldukları işitilmiştir.³⁵³

Maraş'a tâbi Andırın nahiyesinde, Değirmendere karyesi kurbunda bazı hususdan dolayı vukû bulan münazaa ve mücadele de ahali-i karyenin biraz mal ve eşyasının ve aşâr-ı mültezimenin der-anbar eylediği zahiresinin gasb ve ahali merkumeden birisinin katl olduğu istihbâr kılınması üzerine Maraş Mutasarrıfı saâdetlû Hurşid Paşa tarafından derhal tedâbir-i lazıme bi'l-ibtidâr maktûl merkumun katili olduğu aşiretçe tevâtüren isbat olunan Bayezid nam şahıs firar idüb verese-i maktûl diyet mütalebesinde bulunduğundan katl merkumun emvâl ve eşyası cümle marifetiyle bi'l-ahz ashâb-ı hukuka tevzi' ile aşiret-i merkûmenin bundan başka bir zararı vukû bulmaksızın bi'l-ikdâm mahâlline i'zâm kılındığı halde kışlaklarından Periçe Taşlı (?) ve Elçi obasından on beş kadar süvarinin avdetle Güllü nam karyeden dahi dokuz on re's öküz sürdükleri aşikâr ihbar olunmasıyla der-âkab memur irsâliyle hayvanat-ı mezkûre kâmilten bıraktırırlarak mahâllerine avdet ettirildiği ve bunlardan birisi bi'l-meselde telef ve birisi mecrûh olduğu misillû birer taraftan dahi iki nefer zaptiyenin zararsızca yaralanmış idüğü istihbâr kılınmıştır.³⁵⁴

Erzurum'dan (6 Cumâde'l Evveli Tarihiyle) Alınan Bir Mektubun Hülâsası

Geçen sene Erzurum'da vukû bulan zelzelede ebniye-i saire misillû Kışlağ-ı Hümâyûnun dahi sakatlanub yıkılmış olan ekser mahâlleri akdemce tamir ve tecdid olunmağa başlanılmış idi. Bu defa ikmâl olduğuna mebni Anadolu Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri ve Erzurum Valisi devletlû Paşa Hazretleri ile lazımü'l huzur olan memurin ve sair zevât Cumâde'l Evvelinin dördüncü günü Kışlağ-ı mezkûrda mevcud oldukları halde enfü'l beyan Ordu-yu Hümâyûn mensubâtından 3. Şeşhane Taburu ikâme olunmuş ve bu sırada cümle tarafından duâ-yı bi'l-hayr cenâb-ı Padişahî tekrar kılınmıştır.³⁵⁵

³⁵³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

³⁵⁴ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

³⁵⁵ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

Arabistan

İskenderiye'den yazıldığına göre Dersâadet'den geçende Mısır'a azimet etmiş olan devletlû Mehmed Ali Paşa Hazretleri bundan böyle Mısır'da ikâmetini kararlaştırmış olmağla Boğaziçi'nde vâki' sahilhanelerinin bir talibine fûrûht olunmasını Dersâadet'de bulunan Müdür-i Umûruna bu kere eylemiştir.³⁵⁶

3.8.3.HÂVADİS-i HÂRİCİYE

Fransa İmparatoru haşmetli Napoleon Hazretleri'nin mâh-ı hâlin evâsıtında min gayr-i memûl kalkıp Londra'ya azimet ve iki gün orada ikâmetle haşmetli kraliçe hazretleri ve mütehâyvizan ve vükelâsıyla mülakât eyledikten sonra Paris'e avdet eylemiş idüğü ve işbu mülakât Varşova mülakatına bir karşılık olarak bununla İngiltere ve Fransa Devletleri beyninde câri olan hüsn-i ittihâd gereği gibi teyîd kılınmış olduğu bazı gazetelerde yazılmış ise de bunun hiç asl-u faslı ve müşârunileyh hazretleri dahi Paris'ten bir tarafa gitmeyip gazetelerin düzmesi olduğu mahâllinden haber alınmıştır.³⁵⁷

Fransa'da Vükelâ'ca bu kere birtakım tebdilât vukûu bulmuştur. Ve bunun icrası ve ahali hakkında bazı imtiyazât-ı cedide ve nafianın i'tâsı şâyi' olduğundan bu hususun beyne'l-ahali müstelzim şükranıyet olduğu bazı gazetelerde yazılmış ize de Trieste'de (Diavoleto) ismiyle basılmakta olan gazetenin en yeni tarihli nüshaları bu kere vürûd edip tebdilât-ı mezkûreye dair onlarda çok şeyler yazılı olduğu halde neşr olunan imtiyazâta müteallik bir söz görülememiş olup ancak Fransalı'nın, İngiltere Devleti nezdinde bulunan sefiri Kont Persini'nin Umûr-ı Dâhiliye Nâzırı ve onun yerine Kont Flahout'un(?) İngiltere Sefiri ve gerek Rûsûm-ı Mütenevvvia Müdürü Mösyö Ferkadlarokt'un(?) Maliye Nâzırı ve birkaç zâtın daha diğer mahâllerde ve zikr olunan Maliye ve Dâhiliye Nezâretleri'nden ma'zûl Mösyö Bilvelt(?) ve Mösyö Maninick(?) Meclis-i Vükelâ'ya memur olmuş oldukları yazılmıştır.³⁵⁸

³⁵⁶ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

³⁵⁷ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

³⁵⁸ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

Haşmetli Napoli Kralı Hazretlerinin, Gayta'ya çekildiklerinde beraber gitmiş olan bazı ecnebi devletler süferâsının muhasara altında olan böyle bir yerde bulunmaları tecviz olunamayacağından Roma'ya gidip orada oturmaları ve şurada bulunacakları halde aynı kendi nezdinde oturur gibi addolunacakları bu kere kral müşârunileyh hazretleri tarafından suret-i ibramda olarak kendilerine beyan kılınmış olmasıyla İspanya Sefirinden maadası Roma'ya gitmişlerdir. Ve şunların içerisinde Papa Hazretlerinin memuru dahi bulunduğu ve mumaileyhin ise şu vecihle avdetine papanın rızası olmadığından yerine diğerinin nasbıyla Gayta'ya tekrar gönderileceği gazetelerde yazılmıştır.³⁵⁹

Turin'de tevârüd edip *Jurnal dö Konstantinapol'*inin kemâl-i tereddüde yazmış olduğu bir mektubun mealine göre haşmetli Sardunya Kralı Hazretleriyle, haşmetli Papa cenâbları beyinde bu kere bir muharebe vukûu bulmuş ve çegûnegî-i aslı henüz meçhul bulunmuş ise de tesviye-i muslihe dair olduğu yani Papa Hazretleri, hükümet-i dünyeviyye'den keff-i yed birle şu hukukunu kral cenâblarına fariğ olacağı ve mukâbilinde beher kardinale yüz bin olmak üzere senevî beş milyon liranın papalık hâsılatına ait ve kardinallerden her birinin senatoda bihakkın kâ'id olması kral müşârunileyh tarafından temin olunacağını ve kral ve papa hazretlerinin ikisi dahi Roma'da ittihâz-ı makâm ederek biri Vatikan diğeri Capitol saraylarında aramsaz olacakları hususlarını biliriz deyû halk iddia ediyorlar imiş.³⁶⁰

İngiltere Devleti, Avusturya nezdinde olan sefareti şimdye kadar Orta Elçilik ile muanven ederken bu kere Büyük Elçilik rütbesine terfî etmiş ve Prusya'da mukim Lord Bloomfield nam sefirini Viyana'ya ve Viyana'daki olan Lord Loffenosi(?) nam zâtı dahi yine Orta Elçilikle Berlin'e tayin eylemiştir. Cümlelerin malumu olduğu üzere devletler nezdinde elçilikler büyük veya küçük olarak ikâme ettirmek ve hususuyla büyütmek veyahut küçültmek maddeleri politika-şinâsânın en mutenâ nâzırlarını celb eder şey olduğundan işte vukûu bulan bu tebdilâta halkın ve bilhassa gazetelerin ekserisi birer manâ veriyorlar. Avusturya Devleti'nin, Londra'da

³⁵⁹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

³⁶⁰ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

bulunan sefaretinin dahi mukabele olmak üzere an-kârîb Büyük Elçiliğe tahvili intizâr olunmaktadır.³⁶¹

Devletçe bazı icraattan dolayı Atina'da beyne'l ahali harekât-ı isyaniye zuhûr etmiştir deyû Dersâadet gazetelerinde yazılmış ise de bunun hiç asl-u faslı olmadığı muahharan alınan ihbar-ı sahihedendir.³⁶²

Çin'de, İngiltere ve Fransa ordularının bir kısım müfreze üzerine birtakım Tatar süvarisi hücum etmekle Fransa ordusunun Defterdarı Mösyö Robt(?) ile iki İngiliz Miralay'ı yaralanmış ve İngilizlerin pek fenâ hâle varmış olan bir taburunu berekât versin Fransızlar yetişip kurtarmış oldukları yeni alınan havâdistendir.³⁶³

3.8.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	114
• İngiliz lirası	00	126
• Yirmi Franklık	30	099
• Pol (Rusya Altunu)	00	101
• Karamiçe	10	058
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	25	022
• Karbon	25	019
• Gümüş Beş Franklık	30	024
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	068
• Konsolide	10	056
• Akçe Başı (Binde)	00	105 ³⁶⁴

³⁶¹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

³⁶² "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

³⁶³ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.2.

³⁶⁴ "Meskûkât", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 8, 26 Cumâde'l Evveli-27 Teşrin-i Sâni 1277, (10 Aralık 1860), s.4.

3.9.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO: 9, 3 CUMÂDE'L AHİRE-4 KÂNUN-I EVVEL 1277

3.9.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Maliye Nezâret-i Celilesi Rütbe-i Bâlâ ile Varidat Muhasebecisi sâbık atûfetlu Tevfik Efendi Hazretlerine. Ticaret Meclisi Müftiliği Mekke-i Mükerreme payelûlarından faziletlû Hüseyin Agâh Efendi'ye.³⁶⁵

Zât-ı Vâlâ-yı cenâb-ı Sadâret penâhi ile Rumeli'de iken hüsn-i hizmetleri müşahede olunmuş olan ma'îyyet kâtiplerinden bazılarına ruteb-i muhtelifeden birer kıt'a Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnları ihsan buyurulmuştur.³⁶⁶

Cümlelerin malumu olduğu üzere Devlet-i Âliyye, Paris'te bir istikrâzını atmak üzere idi. Hamd olsun Saltanat-ı Seniyye'nin matlûb-ı âlisi vecihle müyesser olup bitmiştir. Bunun miktarı tahmin olunduğuna göre 400 milyon frank olduğundan senevi karşılığı olan 27.360.000 frank taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den i'tâ olunacağı halde 36 sene zarfında istikrâz-ı mezkûr kâmilten tediye olunacaktır. Paris'ten Galata Borsasına salı günü gelmiş olan telgrafname meâline nazaran istikrâz-ı mezbûrun hisseleri yevm-i mezkûrda Paris Borsasında satılmağa başlamağla 180.000 hissesini toptan dört nefer muteber sarraf der-uhde etmiş ve 275.000 hissesi hahi halka fûrûht olunmak üzere borsaya konularak kûsûr hisseleri dahi işbu istikrâzı Devlet-i Âliyye ile mukavele etmiş olan Mösyö Myers (?) nam zât kendisi için almıştır. Zikrolunan hisselerin beheri 500 frank itibarında bulunduğu ve senevi 30 frank faizli olduğu halde şimdilik 312,5 franka Paris'te fûrûht olunmaktadır. Bunlardan (Londra) vr (Brüksel) ve (Anvers) ve (Amsterdam) ve (Hamburg) borsalarında dahi satılmağa başlayacağı anlaşılmıştır. İşbu istikrâza dair Babîâli'ye, Paris'ten küll-i yevm telgrafname-i resmîler vürûd etmekte olduğundan bunların verdiği haberlerden anlaşıldığı vecihle istikrâz-ı mezkûrun hisseleri günden güne kesb-i itibar idüp ziyade satılmakta bulunmuştur.³⁶⁷

³⁶⁵ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.1.

³⁶⁶ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.1.

³⁶⁷ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.1.

Zât-ı Vâlâ-yı Hazret-i Sadâret penâhi'nin Rumeli'nde icra buyurmuş oldukları teftişâtın bir an akdem ikmali nezd-i Saltanat-ı Seniyye'de mültezim bulunduğu mebni bunun yani Bosna ve Hersek taraflarında dahi teftişin icra kılınması için Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri eyaleti Valisi devletlû İsmail Paşa Hazretleri'nin riyasetleri tahtında olarak bir komisyon-ı mahsûsun tertibine taraf-ı eşref Saltanat-ı Seniyye'den bu kere karar verilmiş olmağla zıkr olunan komisyona Petersburg Sefiri sâbık saâdetlû Rıza Bey Hazretleri'nin ve memuriyet-i mahsûsa ile Hersek'te bulunan saâdetlû Şefik Bey'in ve Meclis-i Âli-i Tanzimat Mütercimi izzetlû Kostaki Efendi'nin ve Rum ve Katolik mezheblerinden birer nefer mebûsun azâlıkları tensib ve icra buyurulmuştur.³⁶⁸

Zât-ı Vâlâ-yı cenâb-ı Sadâret penâhi perşembe günü Bâb-ı Zaptiye'yi teşrif buyurmuş idi. Tahkik olunduğuna göre habshane ve mahâl-i saireyi bade'l-mu'âyene bazı tenbihâtın icrasıyla beraber zaptiye kapusuna merbût olan aşâğı tarafında kâin arsa-i vâsi'a üzerine yeniden bir habshane ve bir küçük hastahanenin inşa olunmasını emretmiş ve bu bâbda Maliye Nezâret Celilesine dahi beyan-ı keyfiyet buyurmuşlardır.³⁶⁹

Şam Valisi sâbık devletlû Muammer Paşa Hazretleri Dersâadet'e avdet etmek üzere Beyrut'a gelmiş ve hâlefi devletlû Emin Paşa Hazretleri dahi dünkü cumartesi günü Persûd nam vapura rakiben Beyrut'a çıkmak üzere Dersâadet 'den gitmiştir.³⁷⁰

Geçende Filibe'ye mutasarrıf tayin buyurulmuş olan saâdetlû Muhlis Efendi Hazretleri mahâl-i memuriyetine gitmek üzere kara tarikiyle perşembe günü Dersâadet'den hareket eylemiştir.³⁷¹

Sakız Ceziresinde rahat-ı umûmiyyeyi selbi der bir uygunsuzluk vukûu bulunduğu söylenilmekte ise de i'zâm-ı umûrdan addolunur şey olmayub çünkü yalnız neferin birisi sarhoş olduğu halde yerlûden iki kişi ile münâza'a çıkarub bunları yaralamış ve keyfiyet taraf-ı Hükümet'ten haber alındığı üzerine cârih merkûm ahz ve tevkif kılınmış olmakdan ibarettir. Bu misillû şeyin her yerde ve her vâkitte vukûu'

³⁶⁸ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.1.

³⁶⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.1.

³⁷⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.1.

³⁷¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.1.

çok ve hiçbir ehemmiyeti yok ise de mademki halkın efkârını beyhude tahrik etmiş olduğundan işi güzelce tahkik eylemek üzere Babîâlî Tercüme Odası Hûlefasından bir zât vapur-ı mahsûs ile memuren geçen pazar günü Sakız'a gönderilmiştir.³⁷²

Edirne Valisi devletlû Veli Paşa Hazretleri'nin birdenbire keyifsizlendikleri haberi cumartesi günü telgraf vasıtasıyla Dersâadet'e vürûd etmiş olduğundan burada bulunan bazı hekimler hastaya bakan Edirne hekimleriyle yevm-i mezkûrda telgraf vasıtasıyla konsülto icra etmişler ve müşârunileyhin hastalığı pek tehlikeli olduğundan kariben şifâyab olacağını hekimler tebşir ve beyan eylemişlerdir.³⁷³

Mâarif-i Umûmiyye Nezâret-i Celilesi Tarafından *Tercümân-ı Ahvâl* Gazetesinde Tab' Olunmak Üzere Gönderilen Varaka'nın Suretidir.

Sâye-i mâarif vâye-i Hazret-i Mülûkâne'de Memâlik-i Mahrusa-i Şahane'nin ekser mahâllerinde rüşdiye mekteblerinin tesis ve küşadıyla etfâl-i ibâdın ne suretle tahsil-i ulûm ve mâarife say' ettirilmekte olduğu bi'l münasebe aralıkta ilan olunduğu misillû Samakov kasabasında dahi vücûh ve erkân-ı memleketin iane ve himmetleri ve ulûm ve kemâlâta olan iştiyâk ve rağbetleri eseri olmak üzere inşasına muvaffak oldukları mekteb-i rüştiye'ye tayin olunmuş olan muâllim-i evvel ve sâni efendilerin mahâlline vusûlüyle Kâimmakâm-ı livâ ve vücûh ve erkân-ı memleket hazır oldukları halde mevcut bulunan elli kadar şâkirdan ile mekteb-i mezkûr feth ve küşad olunarak şâkirdan-ı mumailayhim ulûm-u nafia tedrisine ibtidâ ettirilmiş ve müteakiben mefrûz-ı uhde-i rikkiyyet olan davât bekâ-yı ömr ve şevket Hazret-i Hilâfet penâhi cümle tarafından yâd ve tezkâr olunmuş ve mekteb-i mezkûrun gerek bina ve inşasına ve gerek mefruşât ve levazımâtının tesviye ve ikmâline mahâllince sarf-ı mesai kılınmış olduğu Samakov'dan vürûd iden mektub meâlinden müstefâd olmağla vücûh ve erkân-ı memleketin şu vecihle vukûa gelen gayret ve himmetleri ba'dezîn dahi mekteb-i mezkûrun efzâyış-i ma'muriyet için vâki' olacak ikdâmat ve gayretlerine delil-i kâfi olacağı cihetle şâyân-ı tahsin ve takdir görünmeğin ilan-ı keyfiyete ibtidâr kılındı.³⁷⁴

³⁷² "H.D.", *Tercüman-ı Ahvâl*, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.1.

³⁷³ "H.D.", *Tercüman-ı Ahvâl*, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.2.

³⁷⁴ "H.D.", *Tercüman-ı Ahvâl*, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.2.

Beyt-i Murassa'

Fürûğ-ı devlet-i dünya tecellâ-yı kibâr olmuş (tecellî)

Dürûğ-ı hâlet-i rü'yâ tesellâ-yı sığâr olmuş (teselli)

Beyt-i Lütuf ve Neşr-i Müretteb

Aşk ile oldum bî-hükm-i bâd-ü hâk âb-ü nâr

Zâr zâr-ü hâk-sâr-ü eşk-bâr-ü dâğ-dâr

Şu iki beyt-i acizânemin tânzir buyurulması erbabından ricâ olunur.

(Şinâsi)³⁷⁵

Sirkat ve dolandırıcılık töhmetiyle menfiyen Kıbrıs'da bulunan paosta Nâzırı esbâk İsmail Paşa bu kere oradan firar ettiğinden İzmir tarikiyle Yunanistan'a gitmiştir. Söyleniyor ki oradan dahi Rusya içerisine gitmek üzere bulunuyormuş.³⁷⁶

Bâ-irade-i Seniyye-i şahane **Kurye Doryan** yani şark ulağı unvanıyla Dersâadet'de gayr-i resmî olarak Fransızca bir gazetenin tab'ına 1861 senesi alafranga kânun-ı sâninin beşinci (23 Cumâde'l Âhire) gününden itibaren başlanılacağından nâşi baş muharriri fransızlı Jean Pietri'nin bu bâbda neşr eylediği ilan name meâlinden anlaşılıyor ki mukaddema **Press Dorian** namıyla marûf iken mâni olunmuş olan Fransız gazetesinin yerine işbu jurnal kâim olacak imiş. Bu surette ikisi yalnız ism-i mürekkebinin muzâfını değiştirmiş demek olur. Matbaası kemâfi's-sâbık Galata'da perşembe pazarında banka sokağında birinci numeroda kâindir.³⁷⁷

İşittiğimize göre Mizânü'l Ahlâk namıyla zaptiye de bir polis gazetesinin tab'ı için Divan-ı Zaptiye azâsından rif'atlû Yorgaki Efendi geçende tahriren istidâ-yı ruhsat etmiştir. Böyle gazetenin tesisi resmen karargir olacak olursa neşredeceği maddeler şunlardan ibaret imiş;

³⁷⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:9, 3 Cumâde'l Âhire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.2.; Abdulmuttalip İpek, "Nedim'in "Köşk Kasidesi" ne Namık Kemal Ve Ziya Paşa'nın Nazirelerinin Tâhirü'l-Mevlevî Tarafından Şerhi", **A.Ü TÜRKiYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ (TAED)**, S. 56, Erzurum 2016, s. 985.

³⁷⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.2.

³⁷⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.2.

Evvela- *Takvim-i Vekâyi* ve sair gazetelerde ilan olunan cinayât kararlarından hariç bulunan küçük ve tuhaf davaların istintak fezlekeleri.

Sâniyen- Tasdik-i resmîsi icra buyurulan mevâd-ı mühimmenin kanuna muvafık karar mazbataları.

Sâlisen- Hükümetin umûm halka tenbihâtı.

Râbian- Sahibi meçhul olan zâyî'atın keyfiyetleri.³⁷⁸

Tebâa-i Devlet-i Âliyye'den bir Hristiyan'ın eser-i kalemi olan Hadikâtü'l Ahbâr gazetesi Arabça olarak takriben üç seneden berû Beyrut'da neşr olunmaktadır. Bunun 133, 134, 135 ve 136 numarolu nüshalarında Şam işine ve ale'l-husus Dürzi ve sairlerden mahbus bulunanların Beyrut'da muhakemesine dair tafsilat-ı kâfiye vardır. Bunların aynıyla neşrinden veyahut tercümesinden şimdilik sarf-ı nazar eyledik. Fakat ihtar ideriz ki mezkûr gazetenin Dersâadet'de müşterisi olmak için nereye müracaat edilmek lazım geleceği ser-levhasında yazılı olan tarife-i âtiyeden anlaşılıyor. *Fî El-Asi'tâneten El-Âliyeten El-Hâce Kazma Demir Fî Yıldız Han Bî-ciheten Mahmud Paşa*³⁷⁹

Cumâde'l Evveli'nin yirmi beşinci cumartesi gününden Cumâde'l Âhire'nin birinci cuma ahşamına kadar Dersâadet'e gelmiş ve şuradan gitmiş olan Osmanlı vapurları;

Gelen;

Süfûn-ı Hümâyûn'dan (Keyvan-ı Bahri) nam vapur 120 nefer asker ve 29 kişi eşkıya ile salı günü Beyrut'tan. Tersane vapurlarından (Sinob) 3 nefer yolcu ile yine salı günü Beyrut'tan. Yine Süfûn-ı Hümâyûn'dan (Necat-ı Fer) nam korvet salı günü Selanik'ten. Hazine-i Hâssa Kumpanya vapurlarından (Şehpir) 180 adî yolcu ve 25 Çerkes muhacir ile çarşamba günü Trabzon'dan. Tersane vapurlarından (Ereğli) 82 nefer yolcu ile perşembe günü Selanik'ten.

³⁷⁸ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.2.

³⁷⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.2.

Giden;

Hazine-i Hâssa vapurlarından (Yıldız) 1500 Çerkes muhacir ile cumartesi günü Selanik'e. Tersane vapurlarından (Edirne) nam korvet memuriyetle Bahr-i Sefid'e. (Ester Velujar) nam vapur 700 nefer Tatar ile yine pazartesi günü Bergos ve Varna ve Köstence'ye. Tersane vapurlarından (Eser-i Nüzhet) 250 Tatar ile çarşamba günü Tekfur Dağı'na.³⁸⁰

3.9.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Vidin'den Alınmış Olan (12 Cumâde'l Evveli Tarihli) Bir Mektubun Sureti

Birkaç günden berû burada şuyû' bulduğuna göre Eflak yakasında kâin Kırayova ve Bükreş havâlisinde bulunan çok köylere Memleketeyn Beyi tarafından bazı gûna virgü teklif olunmuş ve merhumlar ise bunu vermemek sevdalarına kalkışub der-âkab telgraf hatlarını bozmuş ve başlarına bir miktar daha tarafdâr topladıkları halde virgü mirgü vermez ve GuzaBey'in gelmiş olan askerini dahi kabul etmeyiz diyerek âdem-i ita 'at göstermiş olduklarından gelen asker ile beyinlerinde nizâ vukûu bulmuş ve gittikçe büyüyerek iki taraftan silah atılmağla başlanub 56 nüfus telef olmuş ve nihayet askerin ateşine muhalifinin takât gösteremedikleri sebebiyle perişan olduklarından başka ele geçenleri dahi kayd ve bend ile Bükreş cânibine gönderilmiştir.³⁸¹

Silistre'den Alınan (17 Cumâde'l Evveli Tarihli) Bir Kıt'a Mektubun Sureti

Eşleb tabir olunur ma'unaları arkasına takarak zahire ve sair naklinde kullanılan Tuna vapurlarından Marsi nam vapur geçenlerde Tulça havâlisinde iken üzerine bir İngiliz vapuru her nasılsa çatarak bunu pek fena halde berbad eylemiştir. Boğaz köyünden bugüne kadar 3450 hane muhacir sevk olunmuş idi. Bunların bakiyesi olan 650 haneyi dahi eşleblerle işbu vapurun nakledeceği musammem iken böyle kazazede olması naklin tehirini mucib olmağla yerine bir diğer vapurun serî'an

³⁸⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.2.

³⁸¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.2.

gönderilmesi Viyana'da kumpanya tarafına bâ-telgraf iş'âr olunmuştur. Yeni vapur gelüb şunlar göderilinceye kadar bir miktar muhacir Silistre'den, Rahova'ya gönderilmek mukarrer olduğundan ve bu husus dahi bugün için tarîk-i eshel bulduğundan acizleri Boğaz köyünden kalkup Silistre'ye geldim. Şurada muhacirinin pek çoğu tahammülüne göre köylere yerleştirilerek barındırılmış ve 750 nüfus dahi nefs-i Silistre kasabasında han ve medrese ve kışlalara ve on hanede bir haneye ve hatta Kâimmakâm Paşa Hazretleri'nin harem dairelerine bile iskân ettirilmiş ve beher can başına un ve ekmek ve peksimad nev'inden herhangi biri bulunursa (.....?) yarımşar kıyye tayin verilmekte bulunmuştur. Silistre Kâimmakâmı saâdetlû Hacı İbrahim Paşa Hazretleri'nin bu bâbda vakî' olan mesai ve ikdâmat-ı kâmile ve mütevelliyesine hakku'l-insâf teşekkürden başka hiçbir diyecek yoktur. Beserabya ve İbrail taraflarında ticaretçe bazı uygunsuzluk mesmu'muz olmuş ise de hakikatiyle tafsilatına destres olamadık.³⁸²

Kilik (Hersek'de) Limanından Alınan (9 Cumâde'l Evveli Tarihli) Bir Mektubun Sureti

Kilik Limanında ikâmetle emr-i muhafazayı icra etmek üzere bir Kol ağası refakatiyle iki bölük şeşhaneci yani 160 nefer Asâkir-i Şahane mâh-ı hâlin beşinci pazar günü buraya gelmiş olduklarından civarda bulunan köylü hanelerinde ikâme olunmuşlardır. İnşası hakkında bundan bir iki sene akdem iradesi gelmiş olan Kilik karantina hanesinin hele şükürler olsun ihdasına bu kere kalkışılmış olduğundan bunun için dahi erkân-ı harbiye binbaşılardan fütüvvetlû Mehmed Efendi ile İstolça kazâsı meclisinden bir zât buraya gelmiştir. Havalara aşuru fena olduğundan henüz binaya mübaşeret olunamamış ise de kariben müyesser olacağı memûldür. Şu mevki' ve bu binanın ehemmiyeti ve politikaca olan kıymeti buranın ahvaline vakıf olanların râ'nâ malumları iken tafsil olsa tatvîli mucib olacağından nâşi buna hacet görülmedi. Avusturyalunun hudud-ı hakâniye üzerinde asker cem' ettiği tevâtür bulmuş olduğuna binâen bunun tahkiki için Miralay izzetlû Hacı Ahmed Bey Kilik limanına gelmiş ve bu şayiânın kat'en aslı ve faslı olmayub fakat Devlet-i müşârunileyhânın İtalya vukuatından dolayı Venedik körfezi sevâhilinde bulunan limanlarına takviyet vermekde olduğu misillû hudud-ı Devlet-i Âliyye'ye karîb Katar ve limanında olan

³⁸² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.2-3.

istihkâmatına dahi yeniden 3000 kadar piyade ve topçu askeri göndermiş olduğunu mîr-i mumailleh tahkik eylemiştir. Avusturyalı köylülerin rivayet ettiklerine bakılırsa zikr olunan Katar ve limanı karşusunda tahminen on mil mesafede üç dört kıt'a büyük harb gemileri görünmüş ise de sancakları fark olunamadıktan başka içerüsünden dahi karaya bir kimse çıkmamış olduğundan kangı devletin sefâin-i harbiyesinden oldukları bilinmemiştir.³⁸³

Hersek tarafından geçen hafta alub ilan eylediğimiz mekâtibin birinde yazılıdır ki; Cumâde'l evvelinin yedinci çarşamba gecesi saat dokuz buçuk sularında Hersek sancağında vâki' Tirebin'de şedîd bir hareket arz vukûu bularak yarım dakika kadar sürmüş ve müteakiben sabaha kadar beş dakika daha hafifçe tekrar etmiş ise de lehü'l-hamd bir gûna zarara sebep olmamıştır.³⁸⁴

Karadağ Knezi müteveffa Danil'in zevcesinin Korfu'ya azimet edeceğini geçen hafta yazmıştık. Mumaileyhâ o niyetle râh-ı râstı olan Bar limanına gelerek Nemçe konsoloshanesine inmiş ve İşkodra Mutasarrıfı saâdetlû Abdi Paşa Hazretleri dahi evvelce oraya gelmiş bulunduğundan mumaileyhânın nezdine gidüb vizite resmini icra ve hatta vapura bineceği vâkitte dahi iskeleye kadar memurin-i saire vasıtasıyla teşbî'ni ifâ etmiş olduğunu Bar'dan yazıyorlar.³⁸⁵

Kara Ağaç Tarafından Alınan (12 Cumâde'l Evveli Tarihli) Bir Mektubun Hülâsası

Kara Ağaç sahilinde kâin Kurşunlu semtinde 300 kilelik bir kıt'a çırnık rebî'ü'l âhirin yirmi üçüncü günü lodos furtunasına tutulmağla fena halde zedelenerek nihayet bütün bütün karaya düşmüştür. İki günden sonra deniz kenarında dahi iki Hristiyan lâşeleri zuhûr etmiş ise de kangı tebâadan oldukları elân malum olamadı.³⁸⁶

³⁸³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.3.

³⁸⁴ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.3.

³⁸⁵ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.3.

³⁸⁶ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.3.

Akdeniz

Rodos Ceziresinden Yazılmış Olan (15 Cumâde'l Evveli Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Zübde-i Mazmunu

Sömbeki ve Kalimboz Adalarından haber aldığımızı göre Sisamlı Kostraki dedikleri reis şu günlerde yedi nefer taife ile beraber bir ufak gemiye binmiş olduğu halde Sisam Adası boğazında vâki' Münlâ İbrahim kapusu civarlarıyla Bodrum sahillerinde gelen geçen kayıkların üzerine sarkıntılık etmekte ve ekserisini soyub gitmekte imiş. Binâenaleyh bu korsanlık keyfiyetini Bahr-i Sefid Eyaleti Mutasarrıfı saâdetlû Bey Efendi Hazretlerine der-âkab ifâde olunmuştur.³⁸⁷

Akdeniz Boğazından Gelen (25 Cumâde'l Evveli Tarihli) Bir Şukkanın Meali

İngiltereli Rotaş (?) nam kapıdanın bindiği 14.560 kilelik Rozoloso (?) tabir olunan bark 14 nefer taifesi ve buğday hamulesi ile İstanbul'dan hareket etmiş iken Bozcaada civarında kâin Merkeb Adası denilen mahâlde Cumâde'l evvelinin yirminci günü oturup kalmış olduğundan orada bulunan İngiliz konsolosu marifetiyle sefine-i mezkûrenin kurtarılmasına elân gayret olunuyor.³⁸⁸

Anadolu

Erzurum'dan Varid Olan (9 Cumâde'l Evveli Tarihli) Bir Şukkanın Meali

Geçen ayın on yedinci cumartesi günü saat altıya çaryek kalarak Erzurum'da bir hareket-i ârz vukûu bulmuş ise de hamd olsun hiçbir tarafa bir gûna irâs-ı mazarrat etmemiştir.³⁸⁹

Arabistan

İskenderiye'den yazıldığına göre Mısır Valisi fehametlû, devletlû Said Paşa Hazretleri bu sene hacca niyet buyurmuş olduklarından eyalet-i mezkûrenin emr-i idaresini devletlû İsmail Paşa Hazretlerine havale etmişlerdir.³⁹⁰

³⁸⁷ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.3.

³⁸⁸ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.3.

³⁸⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.3.

³⁹⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.3.

3.9.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Bu hafta Avrupa'da mutenâ bir şey vukûu bulmamıştır ve gelen gazeteler dahi Fransa İmparatoru haşmetli Napoleon Hazretlerinin ahali-i Fransa için vaad ettiği imtiyazâtı mübeyyen (24 Teşrin-i sâni-i frenki tarihli) ilan-ı resmîsinin takdir ve tarifatiyle doludur. Hatta Paris'te Constitutional ismiyle neşr olunan nîm resmî gazetede buna müteallik çok mebâhis derç olunduğu sırada beyan olunuyor ki artık Fransa jurnalleri dahi bu imtiyazâtan fâide-mend olacakları yani mülk ve millet hakkında menfaatlû her bir şeyi bundan böyle serbestçe yazabilecekleri memûl bulunmuştur.³⁹¹

Haşmetli Fransa İmparatoriçesi Hazretlerinin tebdil-i âb-u hevâ zımında İngiltere'de vâki' İşkoçya'ya geçende azimet etmiş olduğunu yazmıştık. İngiltere'nin âb-u hevâsı letafetten ârî ve hususıyla şimdi kış mevsimi iken bütün bütün nemnâk bulut içerisinde olan böyle bir iklimi müşârunileyhânın kesb-i afiyet için ittihâz-ı bahar-si'tân buyurmuş olduklarına İngiliz gazeteleri izhâr-ı taaccüb ediyorlar.³⁹²

Beyoğlu'nda İngilizce Olarak Basılan (Levand Herald) Nam Gazetenin Malta'dan Aldığı 13 Cumâde'l Evveli Tarihli Mektubun Tercümesi;

Âtiyyü'l-beyan telgrafname İskenderiyye tarikiyle Süveyş'ten dün gece buraya vürûd etmiştir. Fransız ve İngiliz asâkiri Çin payitahtı olan (Pekin) nam şehirde imparatorun sarayını zabt ederek derûnunda hazâin-i kesire bulmuşlardır. Ve imparator müşârunileyh Tataristan'a firar eylemiştir. Tafsîlâtını posta vapuruyla iş'âr ederim.³⁹³

Bâlâ'da mezkûr hususa dair Trieste'den, Dersâadet'e diğer telgrafnameler dahi gelmekle tebyînât-ı sâbıkayı teyîd ile beraber beyan ediyorki iğtinâm olunan hazâinin ol-mertebe külliyyeti var imiş ki asâkir-i mezkûre beyninde mukarrer olan taksimde adî bir neferin hanesine yüz İngiliz lirası isabet eyleyeceği tahmin olunuyormuş.³⁹⁴

³⁹¹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.3.

³⁹² "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.3.

³⁹³ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.3.

³⁹⁴ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.3.

3.9.4.İLÂNAT

Meşâhir-i fuzalâ'dan Rusçuklu Ali Fethi Efendi merhumun tercümesine muvaffak olduğu kırk adet kelâm mâarif-i ni'zâm Hazret-i aliyyü'l murtazavî bu kere tab' olunarak Sahaf Bolulu Mustafa Efendi ile Bayezid'de Kağıdçı Mustafa Efendi'nin dükkânlarında üçer gurus fiyat ile fûrûht olunmakta olduğundan talib olan zevâtın mezkûr mahâllere müracaat eylemeleri.³⁹⁵

Tebâa-i Devlet-i Âliyye'den olup Trabzon yerlû Topçu Asâkir-i Şahanenin tabibi olan Mösyö Andonaki, Meclis-i Kebir eyaletten bi'l-istidâ' istihsâl eylediği muvafakata mebni derûn Trabzon'da bulunan Müslim Ve Gayr-i Müslim her sınıf tebâadan keyifsizliğe düşâr olanlara bi'l-ücret bakmakta ve hatta fakir hâli olanlardan eczâ bahasını bile almamakta olmağla bu hizmet-i makbulesinden cümle ahali hoşnud ve müteşekkir bulunmuştur.³⁹⁶

Sultan Bayezid civarında kâin Sırmakeşhane karşusunda cadde üzerinde beş oda selamlık ve sekiz oda fevkâni ve tahtani harem ve selamlıkta matbah ve dört hayvan alur ahur ve aşçı odası ve haremde dahi ayruca matbah ve samanlık ve kömürlük ve bir küçük hamam ve bir mahzen ve ma-i cârisi ve Akdeniz'e nezâreti olan kargir konak satılık olmağla buna talib olanların derûnunda bulunan zât gezdireceği ve pazarlığının mahâllini dahi haber vereceği.³⁹⁷

³⁹⁵ "İlânat", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.4.

³⁹⁶ "İlânat", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.4.

³⁹⁷ "İlânat", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.4.

3.9.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	110
• İngiliz lirası	20	121
• Yirmi Franklık	20	096
• Pol (Rusya Altunu)	20	097
• Karamiçe	30	056
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	00	022
• Karbon	30	018
• Gümüş Beş Franklık	00	024
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	10	066
• Konsolide	00	057
• Akçe Başı (Binde)	00	090 ³⁹⁸

3.9.6.TEFRIKÂ

(7 Numero İle Evvelki Hafta Çıkan Gazetenin Tefrikâsına Merbûttur)

(Yoanni Paleologos) sandalı-i imparatoriyi zabt eyledikte bu kayser her ne kadar hedm ve tahrib etmiş ise de tebeddül rüzgâr ile yine tecdidine mecbur oldukça (Lion Sophos) kayserin yaptırdığı azizler ve (Mavrikios) kayserin binası şehidler kiliselerinin inkızâsından ve zî-kıymet eşyasının hâsılatından kuleleri tamir ve ol-mahâlden denize kadar bir liman hafr ettirmiş ve Yıldırım Sultan Bayezid Hazretleri'nin tehdidâtına mebni bu istihkâmâtı yine kendi eliyle yıkmıştır. Feth-i Konstantiniye 'den sonra Devr-i Sultan Mehmed Hanîde hısn-ı mezkûr tecdîd ve sekiz köşeli mahrûtiyyü'ş-şekl Yedikule ile tahkim olunarak Yedikule tesmiye olunub tevârih-i muhtelifde de bazı Mîl-i Hristiyanîye Rüesâsı ve Ecnebi memurları ol-mahâlde habs olunmuştur. Ve Devr-i Hamidiye'de bu kasır büsbütün muhterik olarak müceddeden bina ve tamir kılınmıştır.

³⁹⁸ “Meskûkât”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.4.

Sur'un liman tarafında olan zaviyesinde elyevm Ayvansaray tesmiye olunan mahâlde (Valekerna) kasrı ve (Anema) kulesi olup bu iç kalede zuhûra gelen hadisât-ı şayeste-i nakl ve testîr olmağla icmâlen zikrine mübaderet kılınur.

Şöyle ki Valekerna sarayını (Anastasios Dikoros) nam kimesne ez-ser nev inşa ve (Manoil Komnenos) kayser dahi bir kebir selamlık dairesi ilavesiyle tevsi' ve kendi fütûhat ve ef'âl bir güzidesini (Mozaik) tabir olunan yaldızlı ve renkli taşlar ile tenkis ve tasvir ettirmiştir. Badehû saray mezkûrun etrafında olan sur-ı mefîni (Isaak Anklios (Isaac'l Ange)) kayser bina idüb (Kantakuzenos) muzafferen Konstantiniye 'ye dahil olduğu günde imparatoriçe (Anna'yı) ve oğlu (Yoanni)'yi saray-ı mezkûra kapatmış ve kurbunda olan kalede dahi (Anema) namında bir asî habs olunarak o mahâlle mesfûrun ismi verilmiştir.

Valekerna kasrında nice müteayyinân millet ve bâ-husus Isaak Anklios'un taht-ı imparatoriden tard eylediği Andronikos Kantakuzenos kayser alenen envâ'i hakaret ve eziyet ile zincire bend olunmuş ve merkum Kantakuzenos'un damadı Yoanni Paleologos bir padişahın emrine imtisâlen oğlu Andronikos'un gözlerine mil çektirüb evlâd ve iyâliyle yine ol-mahâlde tescîn ettirmiştir.

Sonra merkum dahi Galata Latinlerinin ianesiyle mahbusdan fîrar ve muzafferen beldeye duhûl idüb pederini ve karındaşlarını bi'l mukabele mahâl-i mezkûrda habs eyledi. Asâkir-i Osmaniye tarafından Konstantiniye muhasara kılındıkta Balat kapusundan tâ Valekerna kasrına kadar sahil-i bahrin muhafazasını Konstantin Paleologos kayser (Notaras) nam ser-kerdeye ihâle etmiş ve sonra bu dahi iyâl ve evlâdıyla Anema kulesine iltica eylemiştir.

Dördüncü Fasil

Konstantiniye'nin Kapuları Beyanındadır

Mahrusa-i Konstantiniye kapularının bahsi müverrihinin ihtilâf-ı akvâli cihetiyle muhtell ve muhtelif ve ulûm ve fûnûna meyl ve tevağğul edenlere tahkiki emr-i müşekkel ve mükellef olup çünkü feth-i hakâniden sonra bazısı sed ve bazısı müceddeden küşâd ve mürûr-ı eyyâm ile cümlesinin esâmi-i kadimleri tahvil

olduğundan kemâl-i istiksa' ve tefahhus ile mümkün mertebe tahkik olunmuş olan malumat-ı cüz'iyeye ifâde ve beyan olunur.

Sarayburnu'ndan, Eyüb'e doğru sahil-i deryada olan kapuların evvelkisi; Konstantin kayserin vaktinde Küberâ-yı kaviyyü'l-iktidar devlet, Roma şehrinden nakl-i mekân ile Yalı Köşkü dahilinde bir mahâlle imâr ve elyevm Topkapu sarayının bina olduğu mahâlde bir âli kule inşa ettiren (Ocniyosa (?)) nisbetle Ocniyos (?) kapusu tesmiye kılınmıştır. (Zinon (Zenon)) kayserin vaktinde (Culyanus Filokozmos) nam kimesne Şehir Emîni bulunarak bu kapuyu tamir ve üzerine lisan-ı Rumî'de bir tarih tahrir eylemiştir. Hâlâ Yalı Köşkü kapusu denür. İkincisi; (Neorion) yani Liman kapusu tesmiye olunub haricinde bir küçük limanda sonradan kayıkhaneler bina olunmuş ve ol-mahâlle Bağçe kapusu denmiştir. Üçüncüsü; Balık pazarı kapusu olup eski vâkitte dahi Galata'ya andan geçildiği meşhurdur. Dördüncüsü; Zindan kapusu olup medyunlar bu kapu kurbunda bir kulede habs olunur idi. Beşincisi; Odun kapusu. Altıncısı; Ayazma kapusu. Yedincisi; Unkaparı kapusu. Sekizincisi; Cibâli kapusudur. Dokuzuncusu Aya kapusu olup mezkûr kapunun yanında (Aya Theodosia) kilisesi bulunarak mayısın on dokuzuncu Aya Theodosia yortisi günü Konstantiniye feth ve teshir olduğundan oraya Aya kapusu denmiş ve kilise-yi mezbûr camii-i şerife tebdil ve Kel Camii tesmiye olunmuştur. Camii-i mezkûr derununda sağ tarafta bir mezar olup taşının üzerinde; "işbu mezar Hz. İsa'nın şakirdlerindendir" deyû muharrerdir. Ve binanın altında bir vâsi' mağara ve mezarlık dahi olup fakat kilise-yi mezkûr kimin binası olduğu emr-i meçhuldür. Onuncusu; Yenikapu olup feth-i hakâniden sonra açılmıştır. On birincisi; (Petro) kapusu olup kalenin ikinci bendi oradan başlar ve elyevm Rum patrikhanesi bu iç kalede bulunub andan sonra Petro kapusu ve Femer kapusu açılır. Kale-i mezkûre fetihden evvel Petro kasrı tesmiye olunub derununda rahibelere mahsûs bir büyük manastır bina olunmuş idi. Fatih Hazretleri manastır-ı mezbûru Sadr-ı Azâm Mihâloğlu Mahmud Paşa'nın validesi nasrâniyye'ye ihsân buyurduğu tarihlerde menkûldür. On ikincisi; Fener kapusudur. On üçüncüsü; Balat kapusu olup daha ötede (Kynigos) yani Avcı kapusu tabir olunan bir kapu bade'l-feth sed olunarak elân üzerinde Hz. Mikâil'in bir mermerden masnu' sureti görünür. Ve kadimü'l eyyâmda eski tersane tabir olunan mahâl-i Balat haricinde vâki'dir. On dördüncüsü; fetihten sonra küşâd olunan Ayvansaray kapusu olup sebab-i tesmiyesi anın dahilinde bir âli saray-ı imparatori asârı mevcut olmuştur. On beşincisi; kale

haricinde Eyüb yolunda vâki' (Aksilo Porta) yani Ağaç kapu olup bâb-ı mezkûrun duvarı Asi'tâne'nin cemî' kale duvarlarından alçak ve sahil-i bahre kadar mümteddîr. Kadimde bu duvara bend ve tabya manasına (Protikezme (?)) veyahut Valekerna cenâhı tabir olunduğu İstanbul Patriği (Nikiforos'un), (Heraklios) kayser tarihinde mezkûrdur. Bu mahâlden tâ Marmara Denizine kadar mümted olan sur başlayub Eğrikapu'ya kadar iki bab mesdûdı vardır. Biri Valekerna Ayazması kurbunda olarak (Komnenos) kayserin eyyâmında kale içinde mevcut olan sarayın kapusu olup fetihten sonra sed olunmuş ve diğeri (Yero Limanı) tabir olunub kale ittisâlinde vâki' bağçeler içinde kalmıştır. Kara tarafında vâki' kale kapularının evvelkisi (Hrisya) ve (Karsius) ve (Kaligarya) isimleriyle mevsûm olan Eğri kapudur. Ve Rum mezaristanı ittisâlinde bâb-ı mezkûr kurbunda fetihten sonra mesdûd olan bir adet Hendek kapusu olan (Kalinikos) ismiyle marûf olup ötesinde diğeri bir Hendek kapusu dahi yanında vâki' bir harab kilisenin ismiyle (Asomat) kapusu tesmiye olunmuştur.³⁹⁹

³⁹⁹ "Tefrikâ", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 9, 3 Cumâde'l Ahire-4 Kânun-ı Evvel 1277, (17 Aralık 1860), s.1-2.

3.10.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO: 10, 10 CUMÂDE'L AHİRE-11 KÂNUN-I EVVEL 1277

3.10.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Hâlep Eyaleti Valiliği, sâbık Vidin Valisi sâbık devletlû İsmet Paşa Hazretlerine; Hazine-i Celile Varidat Muhasebeciliği, Sergi Muhasebecisi sâbık saâdetlû Hacı Emin Bey Efendi'ye; Sergi Muhasebeciliği Rütbe-i Sâniye Sınıf-ı Evvel Mütemâyizliği ile Sergi Mümeyyiz-i Evveli izzetlû Nazif Efendi'ye.⁴⁰⁰

İlmiye

Mahreç Mevleviyetlerinden, Sofya Kazâsı Hâmse-i Süleymaniye Müderrislerinden, Sinan Paşa Müderrisi Yenişehirli Yeminizâde faziletlû Mîr Ali Tayfur Efendi'ye. (An Gurre-i Şevvâl 1277)

Mahreç Mevleviyetlerinden Kudüs Kazâsı Hâmse-i Süleymaniye Müderrislerinden, Hâseki Sultan Müderrisi Eyüb Efendizâde faziletlû Hamdullah Refet Efendi'ye. (An Gurre-i Rebîulevvel 1278)⁴⁰¹

Bazı Mahâllerin Niyabeti Uhdelerine Tefviz Buyurulmuş Olan Nâibler

Niyabet	Nâib
Avrathisar	Müderrisinden Hacı Mehmed Efendi'ye.
Merzifon	Müderrisinden Osman Efendi'ye.
Silistre	Kuzât'dan Şehr-i Bahaeddin Efendi'ye.
Berkofça	Kazan'dan Astanalı Abdulhalim Efendi'ye.
Aydıncık	Kuzât'dan Tokadî Ömer Vehbi Efendi'ye.

⁴⁰⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.1.

⁴⁰¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.1.

İvranya (Vranje)	Ergirili Ahmed Şevki Efendi'ye.
Çırpan	Ahışhavî Ali Rıza Efendi'ye.
Kalkandelen	Seydişehirli Mustafa İzzet Efendi'ye.
Mekri maa Semadirek	Erkirili Mehmed Sami Efendi'ye.
Pravadi	Asi'tâneli Hacı Ahmed Rasim Efendi'ye.
Kırçova	Erkirili Abdullah Efendi'ye. ⁴⁰²

Askeriye

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Süvari 4. Ni'zâmiye Alayının münhal olan Alay Eminliğine Dersâadet Ordu-yu Hümâyûnu açıklarda bulunan Alay Emni Emin Efendi rütbe-i hâliyesiyle nakil.⁴⁰³

Ma'yyet-i Hazret-i Sadr-ı Azâmi ile Rumeli'nde iken hüsn-i hizmetleri müşahede olunmuş olan zevâtın bazılarına rütbe-i muhtelifeden birer kıt'a Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnu'nun ihsan buyurulmuş olduğunu geçen hafta yazmıştık. Muahharan zevât mumaileyhimin isimlerini dahi tasrih etmemiz lazım geleceği emr-ü ihtar buyurulmuş olduğuna imtisalen kimlerden ibaret olduğu malum olmak için âtide zikr olunur;

Babîali Mütercim-i Sânisî izzetlû Pavlaki Efendi'ye- Üçüncü rütbeden.

İzzetlû Fotyadı Efendi'ye- Üçüncü rütbeden.

Ticaret Meclisi Azâsından izzetlû Gavril Efendi'ye- Dördüncü rütbeden.

Tercüme Odası Memurları Mütahayyızanından rif'atlû Artin Efendi'ye- Dördüncü rütbeden.⁴⁰⁴

⁴⁰² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.1.

⁴⁰³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.1.

⁴⁰⁴ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.1.

Ruteb-i Muhtelifeden İhsan Buyurulmuş Olan Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnları

Sapanca'da palanka tamiriyle yapılan kışla ve istihkâmat da ibraz-ı gayret ve sadakat iden Sapanca Müdürü Süleyman Bey'e- Beşinci rütbeden.

Boğdan Buyarları muteberânından ve esdikâ-yı tebâa'dan Panoyoti Baliş'e (?) - Üçüncü rütbeden.

(Kezâlik) Havar (?) limanında Şehbender bulunan Loui Kover'e (?) - Dördüncü rütbeden.

Eflak Buyarlarından Aleksander Friso Skolletto'ya (?) - Dördüncü rütbeden.

Hakkari'de hidemât-ı askeriye ve hususât-ı mühimme de ibraz-ı sadakat etmiş olan Ermeni milletinden Mösyö Şiran'a- Beşinci rütbeden.

(Kezâlik) Hoca Kigork'a- Beşinci rütbeden.

İstendil Adası sularında bir Osmanlı sefinesinin tahliyesine ikdâm ve gayret iden Rusya zabitan-ı bahriyesinden olup kumpanyası vapurlarından Don nam vapurun kapıdanı Mösyö Sevattovski'ye (?) - Beşinci rütbeden.

Husus-ı mezkûra muavenet iden İstendil Ceziresi Karantina Memuru Mösyö Zitri'ye (?) - Madalya.⁴⁰⁵

Boğdan Vali-i sâbıkı Serdar-ı Ekrem devletlû, ref'etlû Ömer Paşa Hazretleri bundan yedi sekiz ay mukaddem Dersâadet'e avdetlerinden berû Küçükçekmece'de kâin çiftliklerinde ikamet üzere iken bu kere İstanbul'da konağına nakl eylemek hususuna müsaade-i cenâb-ı Padişahî şeref efzâ-yı sünûh buyurmuş olmağla müşârunileyh Hazretleri işbu cuma günü konağına gelmiştir.⁴⁰⁶

Zât-ı Vâlâ-yı Hazret-i Sadâret penâhinin bazı nezâret ve idareler mahâllerine bi'z-zât gidüp hususat-ı memurelerinin suver-i icrâ'iyyesini muayyene ve tenbihât-ı lazıme-i icra buyurmakda oldukları misillû geçen salı günü Maliye Hazine-i Celilesini teşrif buyurmuş ve perşembe günü dahi übbehetlû, devletlû Ali Paşa Hazretleri ile

⁴⁰⁵ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.1-2.

⁴⁰⁶ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.2.

beraber Ticarethane 'ye bi'l âzime Orman Mektebi şâkirdanının emr-i imtihanları huzur-ı âlilerinde icrâ ettirmişlerdir.⁴⁰⁷

Âtiyyü'z-zikr Bend-i Bizantis İsmiyle Dersâadet'de Basılan Rum Gazetesinden Tercüme Olunmuştur.

Geçen cuma Sen-sinod'un Başpiskoposları ve Rum Milleti muteberânı patrikhaneye toplanup millet sandığının muhasebesini rü'yet etmişlerdir. Bu ana kadar millet sandığı müdiri bulunan Narda Başpiskoposu tanzim ettiği muhasebe defterlerini teslim idüp bâki kalan hesapları ve şimdiye kadar mesbûk hizmeti milletçe makbul olduktan sonra isitifâ'sını vermiş ve yerine İzvornik Başpiskoposu sandık idaresine memur tayin olunmuştur. Bu husus tekmil olduktan sonra ihtiyacat-ı millet için muteberândan muvakkat suretiyle bir istikrâz olunmasına meclisçe karar verilüp hazır olan azâdan bâ-imza der-âkab dörtyüz bin guruş toplanılmıştır.⁴⁰⁸

Eflak ve Boğdan Kapu Kethüdası, Mösyö Nağrink Aleksander (?) GuzaBey Hazretleri ma'yyetiyle geçende Dersâadet'den Boğdan tarafına azimet etmiş olduğunu yazmışdık. Mumaileyh bir ay kadar Yaş'da ikâmetden sonra Fransız kumpanya vapurlarından Toros nam vapura Kalas'dan binmiş olduğu halde çarşamba günü Dersâadet'e avdet etmiştir.⁴⁰⁹

Köstence Kâimmakâmı izzetlû Ahmed Rasim Efendi salı günü Dersâadet'den vapura rakiben mahâl-i memuriyetine gitmiştir.⁴¹⁰

Devlet-i Âliyye-i Osmâniye'nin payitahtında elyevm neşr olunmakta olan gazetelerin cedveli; Güzelce dikkat olunmağa layıktır.

Lisan	Jurnalın İsmi	Sifâtı	Sahibi
Osmanlı	<i>Takvim-i Vekâyi</i>	Resmî	Hükümet-i Seniyye
	<i>Ceride-i Havâdis</i>	Nim Resmî	İngiliz

⁴⁰⁷ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.2.

⁴⁰⁸ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.2.

⁴⁰⁹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.2.

⁴¹⁰ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.2.

	<i>Tercümân-ı Ahvâl</i>	Gayr-i Resmî	Ehl-i İslâm
Ermeni Hurûfuyla	<i>Mecmuâ-i Havâdis</i>	Gayr-i Resmî	Ermeni
Osmanlı	<i>Münâdi-i Erciyes</i>	Gayr-i Resmî	Ermeni
Ermenice	<i>Masis</i>	Gayr-i Resmî	Ermeni
	<i>Mago</i>	Gayr-i Resmî	Ermeni
	<i>Ser</i>	Gayr-i Resmî	Ermeni
	<i>Tar</i>	Gayr-i Resmî	Ermeni
	<i>Avedaper</i>	Gayr-i Resmî	İngiliz Protestanı
Rum	<i>Bizantis</i>	Gayr-i Resmî	Rum
Rum Hurûfuyla	<i>Anadolu</i>	Gayr-i Resmî	Rum
Osmanlı Lisanında			
Bulgar	<i>Bulgarya</i>	Gayr-i Resmî	Bulgar
Fransız	<i>Jurnal dö Konstantinapol</i>	Nim Resmî	Hükümet-i Seniyye
	<i>Kurye Doryan</i>	Gayr-i Resmî	Fransız
	<i>Levant Herald</i>	Gayr-i Resmî	İngiliz

Zeyl

Takvim-i Vekâyi'in mesârif ve temettu' Hükümet-i Seniyye'ye aittir.

Ceride-i Havâdis'in mesârif ve temettu' sahibine ait olduktan başka Hükümet-i Seniyye tarafından maaş verilür.

Jurnal dö Konstantinapol'inin mesârif ve temettu' Hükümet-i Seniyye'ye aittir.

Bunlardan maada gayr-i resmî olan jurnallerin mesârif ve menâfi' sahiplerine râcidir.⁴¹¹

Cumâde'l Âhire'nin ikinci cumartesi gününden sekizinci cuma ahşamına kadar Dersâadet'e gelmiş ve şuradan gitmiş olan Osmanlı vapurları;

Gelen;

Hazine-i Hâssa vapurlarından (Son-Bâri) 67 nefer yolcu ile cumartesi günü İskenderiye'den. Tersane-i Âmire vapurlarından (Edirne) cuma günü İzmir'den. Hazine-i Hâssa vapurlarından (Yıldız) 36 nefer yolcu ile perşembe günü Selanik'ten.

Giden;

Hazine-i Hâssa vapurlarından (Persûd) bazı yolcular ile Beriyyettü' şşam tariki üzerinden cumartesi günü İskenderiye'ye. Yine Hazine-i Hâssa vapurlarından (Sûdaver) 650 nefer Çerkes muhaciriyle yevm-i mezkûrda Gemlik'e. Yine bu kumpanya vapurlarından (Vasita-i Ticaret) 400 muhacir ile yine yevm-i merzkûrda Trabzon'a. Süfûn-ı Hümâyûn'dan (Beyrut) nam korvet vapur pazartesi günü Bahr-i Seyyah'a. Tüccar vapurlarından (Sofya) kezâlik pazartesi günü Ereğli'ye. Süfûn Hümâyûn'dan (Arâyiş-i Derya) nam korvet maden kömürü yüküyle perşembe günü Beyrut'a. Hazine-i Hâssa vapurlarından (Nümâyîş-i Ticaret) 500 nefer tatar ile cuma günü İskenderun'a.⁴¹²

1277 senesi Muharreminin bidayetinden nihayetine kadar gerek Dersâadet ve gerek taşralarda vukûu bulan erbâb-ı töhmet ve cinayet haklarında kanun tertib edüp Meclis-i Vâlâ'dan tehdid ve hükm olunan mücazatın derecât ve keyfiyetini mübeyyin defterde zîrde muharrerü'l esâmi katillerin idamları iş'âret olunmuştur.

Mahâl-i Cinayet Katil

Aydın Sancağı- Kozderesi Köyü ahalisinden Çayiroğlu Hasan.

Menteşe Sancağı- Türbe Köyü ahalisinden Mehmed.

⁴¹¹ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.2.

⁴¹² "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.2.

Saruhan Sancağı- Baras Köylü Koca İbrahim.

Karesi Sancağı- Kıbtî taifesinden Ali.

Bigâ Sancağı- Kıbtî taifesinden Hüseyin.

Bosna Eyaleti- Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Süvari Dördüncü Ni'zâmiye Alayının Üçüncü Bölüğü Har-bendesî Abdullah.⁴¹³

3.10.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Eflak'da, Krayova ve Boğdan'da, İsmail ve Belgrad ve Reni taraflarında geçende bazı uygunsuzluk vukûua gelmiş ise de şimdi bunların cümlesi bertaraf olarak asâyişin yoluna girmiş olduğu ol-taraflardan gelmiş olan mekâtib meâllerinden müstebandır.⁴¹⁴

Mostar'dan Alman (17 Cumâde'l Evvelî Tarihli) Bir Mektubun Sureti

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû İsmail Paşa Hazretleri'nin, Hersek Sancığına gelmek üzere Yenipazar'dan hareket buyurmuş olduğuna dair bir kıt'a tahriratları buraya gelmiştir. İki güne kadar Saraybosna'ya ve oradan dahi doğruca Mostar'a gelecekleri mukârrerdir. Hersek fırka-i askeriyesi kumandanı saâdetlû Derviş Paşa Hazretleri mevâki'i askeriyeye'yi dolaşamak üzere İstolça ve Tirebin kazâları taraflarına gidüp dünkü gün Mostar'a avdet eylemiştir. İnşasına mübaşeret kılındığı akdemce yazmış olduğum Gable tarikinin 2500 zirâadan ziyade mahâlî yapı olup sair yerleri dahi elyevm tesviye ve inşa olunmaktadır. Pive Nahiyesinde tecemmu' etmiş olan haşerat ara sıra meydan buldukça katl-i nüfus ve gasb-ı emvâl etmekte ve melânelerini artırmaktadır. Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Süvari Mirlivalarından izzetlû Şakir Paşa Hersek havâlisine memur olduğundan bundan üç gün akdem familyasıyla beraber Ragoza'ya çıkmıştır. Bu havâlide ziyadece yağmurlar yağdığından Neretva Nehri tuğyan etmiş ise de hamd olsun pek çok mazarrat

⁴¹³ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.2.

⁴¹⁴ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.2.

etmemiştir. Müşir müşârunileyh Hazretleri'nin Mostar'a gelmiş olduklarına dair telgraf haberi Dersâadet'e vürûd etmiştir.⁴¹⁵

Anadolu

Bursa Mutasarrıfı saâdetlû Nureddin Paşa İzmid'e muvaslatla nefis-i şehir ve kurra-i mülhâkatda bulunan işçi ve yabancı makûleleri takım takım celb olunarak usulü yoklama ve kefâletleri bi'l icrâ kefil irae edemeyen ve dâhil esnân-ı askeriye bulunan 61 nefer kesân Bâb-ı Zaptiye'ye gönderilüp vapurlar ile İzmid'e gitmekte olan tezkeresizler bilâ-tehir iade ve sair ahali-i mütemekkiye kafalet altına alınup bu icraatın ba'de mâ dahi devamı hakkında talimat-ı mahsûsa i'tâ olunmuş ve livâ-i mezkûrun bazı kazâları müdirliklerinden infisâl ederek şimdi Dersâadet'de bulunan birtakım adamların el-hâletü hazihi tediye olunmamış 287.000 gurus zimmet-i mîriyyeleri olduğu tebeyyün ederek bunun kendilerinden veya kefillerinden tahsili cânib-i Hazine-i Celile'ye arz ve inhâ ve bu bâbda kaffe-i kazâlar müdirlerine tenbihât-ı lazıme icra kılınmış ve Şeyhler kazâsı müdiri Hafız Ağa'nın Adapazarı kazâsında sandık emini bulunduğu hengâmda mukaddema bilâ veled vefat etmiş olan zaptiye Karababa'nın cânib-i mîriye aid olan 11 kıt'a arazisini her nasılsa yed-i ketmine geçürüp muahharan sair bazı kesâna ferâğ eylediği komisyon-u mahsûsda heyet-i meclis-i livâ dahi hazır olduğu halde tahkikât-ı vakıâ ile ve Gökbuze kazâsı Müdür Vekili bulunan Yusuf Ağa'nın dahi Şerif nam kimesneyi muhtar-ı karye ile ettiği münazaadan dolayı falaka değnek ile zarb ve tedavili memnu' olan kaimme-i ahaliden virgüye mahsuben on dokuza alup yirmi guruşa sarf ve mahkemede sebkât iden bir mürâfa'a da oraya giderek hodbahod müddeiyi def' ve şetm etmiş ve beytül-mal akçesinden 2700 bu kadar gurus tevkif eylemiş olduğu ikrarıyla tebeyyün eylediğinden arazi-i mezkûrenin cânib-i mîriden alenen bi'l müzayede talibine ihâlesi livâ-i mezkûr Kâimmakâmı saâdetlû Paşa Hazretlerine havale olunarak merkûman müdirlikden azl ve yerlerine diğerleri tayin ve icra-yı ceza-yı kanunileri Babıâli'den bi'l istizan kendüleri tevkif edilmiş ve ceza-yı nakdi hâsılatının malumü'l miktarını ticaret-i zatiyyesinde kullanmakda olduğu ikrarıyla sabit olan Geyve kazâsı müdiri İsmail Ağa'nın kezâlik bi'l tevkif mervi olan sair irtikâbatın zahire ihracı zımında kazâ-i mezkûr heyet-i meclisi celb olunarak emr-i muhakemenin ikmalî dahi kâimmakâm

⁴¹⁵ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.2-3.

müşârunileyhe havale olunmuş ve Ahmed Çavuş'un kahvesinden iki adet çubuk takımı sirkatini ikrar etmiş olan Tirebolu kazâsı ahalisinden Hasbi'nin üç mâh müddetle habs olunduğu misillû bazı hanelere girüp faziha-i sirkate cesareti ande'l-tahkik anlaşılan ve uygunsuz ve sabıkalı takımdan bulunan bu karı Yeni karyesi ahalisinden Dimitri nam şahıs li-ecli'l tedîb merkez eyalete gönderilmiş ve esnafın noksan kullandıkları tebeyyün iden dirhem ve terazular iptal ile ashabından lazım gelen ceza-yı nakdi ahz olunmuş idüğü ve mesarif-i mumaileyhin hususat-ı saireyi dahi hüsn-i ifâve ikmâl iderek oradan Geyve ve Akçehisar kazâları cânibine azimet eyledikleri ihbar kılındı.⁴¹⁶

3.10.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Bir müddetten ve hususuyla Beriyyettü'şşam'da vukûu bulan keyfiyetten berû Avrupa gazeteleri Devlet-i Osmâniye aleyhinde bazı şeyler yazmakta iselerde azviyyât makûlesinden olduğunu artık halka tevil etmeğe yüzleri kalmamış ve çünkü bir devletin istiklâl ve servet ve asâyîş ve kudretine delil kaviy olan istikrâz maddesinin icrasına Devlet-i Âliyye'nin, Avrupa'da muvaffakiyeti görülmüş olduğundan birden bire cümlesi lisanlarını değiştirerek şimdi Saltanat-ı Seniyye lehinde şeyler yazmağa başlamışlardır.⁴¹⁷

Elyevm Gayta'da mahsur bulunan haşmetli SicilyaKaralı II. François Hazretleri'nin Umûr-ı Hâriciyesi Nâzırı Mösyö (Gazella) Devlet-i müşârunileyhânın düvel-i saire nezdinde mukim süferâsı taraflarına teşrin-i sâni-i frenkinin on ikisi tarihiyle müverrehân birer muhârrerât-ı umûmiye yazıp onda vukuâtın evveliyâtını ve Sardunyalı'nın ne suretle gasbane hareket ettiğini bir tafsil hikâyet eyledikten sonra şu günki günde Gayta'ya ilticâ etmiş olan müşârunileyh kralı hazretlerinin mensup olduğu bir hanedan-ı kadimin muhafaza-i hukuku hakkında düvel-i saire hükümdarlarının teveccühle diriğ-i himayet ettiklerini müesser surette beyan edip fakat bu hükümdarandan yalnız Fransa İmparatoru hazretlerini müstesna tutmuş ve çünkü cümlelerin böyle ihtirazı arasında melhûz olan muhâtıraya ve İngiltereli'nin dahi muğayeretine imparator müşârunileyh hazretlerinin bakmadığı halde Bourbon

⁴¹⁶ "H.D.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.3.

⁴¹⁷ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.3.

hanedanına merdâne taraftarlık ibraz etmiş olduğundan bahisle hakkında arz-ı şükranıyet kılınmış ve'l-hâsıl Bourbon hanedanının muhafaza-i hukukuna muvaffak olamamasını Varşova mülakatında adem-i ittifak cihetiyle Avrupa'nın iade ve devam-ı asâyişine müeddî olur bir kongrenin teşkiline karar verilememiş olduğuna haml edip metbû' efhamları Sicilya Kralı Hazretlerinin necâtı ise ancak zikr olunan kongrenin teşkiline münhasır olduğunu işrâb eyledikten sonra Süferâ-i mumaileyhime şu vecihle talim eylemiştir ki; yazdığı işbu tahrirâtı aldıkları anda mezkûr kongrenin cem' ve teşkiline muvafakat-ı istihsâl için mukim bulundukları devletler nezdinde sarf-ı mesai-i kaviyye eylesinler ve bunda şayet adem-i kabul gördükleri halde Napolitan krallığını pâymâl edecek böyle bir hâl-i buhranda mezkûr devletlerine ne niyette olduklarını alenen beyan etmek hakkında ibrâm etsinler.⁴¹⁸

İtalya'dan en sonra alınan haberlere göre Sardunya Kralı haşmetli Victor Emmanuel Hazretleri, Palermo şehrinden avdet ederek alafranga kanûn-ı evvelin yedinci günü Napoli'ye gelmiştir. Sicilyateyn Devleti toprağında olup Sardunyalı yedine geçmiş olan memâliğin Umûr-ı Dâhiliyesi Mösyö (Lafarini) ve Maliyesi Mösyö (Cordova) ve Nafiâsı dahi Mösyö (Sillio) nam zâtların uhdelerine Kral Vekâleti Müsteşarlığı unvanıyla tefvîz kılınmıştır. Kuvve-i askeriyesine gelince bütün İtalyan asâkiri iki büyük Kolordu'ya taksim olunarak birisi (Morva Della Docca(?)) nam Ceneral kumandasıyla merkezi Napoli'de olduğu halde cenûb ordusu ve diğer Ceneral (Cialdini) nam zâtın taht-ı emrinde ve merkezi Milan şehrinde olarak şimâl ordusu tesmiye kılınacaklar ve Asâkir-i ihtiyâtiyyenin kumandası dahi (Lamarmoura) isminde olan Cenerale ihâle kılınıp miktarı otuz bin kişiden mürekkeb olacak imiş. Bunlar bu vecihle icra olunup dururken şu memâlikte efkâr-ı umûmiye henüz bir siyâkta olmadığından bazı uygunsuzluklar vukûa gelmekte olup hatta birkaç eyalette dahi fesâd eserleri müşahede olunurmuş.⁴¹⁹

Avusturya Vükelâsı'nca dahi tebeddülât vukûu bularak Mösyö (Şemerlenk(?)) Devlet Nâzırı ve Mösyö (Pelenrek(?)) Maliye Nâzırı tayin kılınmış oldukları yine mezkûr jurnallerde yazılmıştır.⁴²⁰

⁴¹⁸ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.3.

⁴¹⁹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.3.

⁴²⁰ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.3.

Tebdil-i hevâ için haşmetli İmparatoriçesi Hazretlerinin, İngiltere'ye gitmiş olduğunu yazmıştık. Müşârunileyhâ hazretlerinin mahâl-i mezkûrdan avdetle cumâde'l âhirenin ibtidâki günü Paris'e muvasalat etmiş olduğu Trieste tarikiyle gelen jurnallerde muharrerdir.⁴²¹

İspanya'dan yazıldığına göre İspanyalıların meşhur maraşellerinden olup Fas Devletiyle geçende olunan muharebede kendisine Tetuan Dükalığı unvanı verilmiş olan Mareşal Odel(?) nam zât geçen gün senatodan çıkarken yanına bir adam sokulup hemen üzerine bir tabanca atmış ve kurşunu omuzuna isabetle hafifçe yaralanmış ise de o halde bile gayret ederek hanesine kadar gitmiş ve derhal icra-yı tedavi olunup muhâtıra-i memâttan kurtarılmıştır. Sahib-i töhmet olan şahıs der-ân tutularak isminin (İmaz(?)) olduğunu beyan etmekle defaatle polis nezâreti altında bulunmuş olan bir divâne olduğu şuyû' bulmuştur.⁴²²

Cumâde'l âhirenin dördüncü pazar günü Londra'dan yazılıp Galata Borsasına vürûd etmiş olan telgrafnamenin mealinden Çin'de, Fransız ve İngiliz asâkiri ile Çinliler beyninde müsâleha olup şerâiti tarafeynden imzâ kılınmış olmağla asâkir-i mezkûrenin Pekin şehrini tahliye etmiş oldukları ve Devlet-i Âliyye'nin, Myers nam sarraf ile olan istikrâzının dahi prk yolunda gitmekte olduğu anlaşılıyor.⁴²³

⁴²¹ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.3.

⁴²² "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.3.

⁴²³ "H.H.", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.3.

3.10.4.İLÂNAT

Devlet-i fehime-i İraniyye tebâasından olan Ermenilerin hukuk-ı tabi'yyetlerini mısdak senedâtı tedkik ve muayyene etmek ve ni'zâmına tevfikeyn kuyûd-u muntazime-i mevcude ile tatbik eylemek üzere Devlet-i müşârunileyhâ'nın Dersâadet'de mukim sefîri Mirza Hüsyin Han Hazretleri bu defa kendi taraflarından mahsûs bir komisyon teşkil ettirmiş olduklarından tebâa-i merkûmeden Dersâadet'de ikamet edenler işbu kânun-ı evvelin yirminci gününden kânun-ı sâni gayetine ve taşralarda bulunanlar bi'z-zat veyahut bi'l vasita işbu 77 senesi şubatı nihayetine kadar salı ve perşembe ve cumartesi günleri sabah saat 5'ten 10'a kadar sefaret-i müşârunileyhânın kançılaryasında icabı icra olunmak üzere senedat-ı mevcudelerini komisyon-u mezkûra getürüb ibraz etmeleri ve eğer müddet-i mezkûre zarfında ihmâl idüp getürmeyenler bulunur ise taht-ı mesuliyette kalarak mücazaat-ı icabiyeleri şediden icra kılınacağı tebâa-i merkûmenin malumları olmak için ilan-ı keyfiyete ibtidâr kılındı.⁴²⁴

Vilayet-i Çerkes'den (Abuzah) memleketinde (Peşiş) nehri dâhilinde (Menkkare(?)) karyesi ahalisinden bulunduğu halde bundan akdem vefat etmiş olan (Hamtoho(?)) nam kimesnenin vefatından bir sene evvel yedi nefer oğulları valideleriyle beraber yine karye-i mezkûre ahalisinden ve (Ançuk(?)) kabilesinden (Yelmezoğlu Paşmak'ın(?)) yed-i teaddisine düşmüş olmağla cümlesi ona buna satılmış idi. Bu çocuklardan (Somaf(?)) isminde en büyüğü bundan yirmi altı sene mukaddem her nasılsa Der-Âliyye'ye geldikten sonra kendisini dahi ahara satmak olan merkum Paşmak'ın(?) hacca gider olduğu halde yanında kendisinin (Naşho(?)) namında ikinci karındaşı görüp dava ederek istihlâs eylemiş ve yine (Johay(?)) isminde üçüncü karındaşı (Gemçi(?)) kabilesinden (Bassa Ay(?)) tesmiye olunan valideleriyle beraber satılarak Trabzon'a vürûd etmiş olduğu hususâtı her nasılsa Mısır'a gidüp elyevm orada ikamet üzere bulunan dördüncü karındaşları (Abrek(?)) nam zâtın mesmu' olmuştur. Halbuki ol-vâkitden berû şunların eserleri gâib olarak hâlâ ne tarafta bulundukları meçhul bulunduğundan ve Mısır'da el-hâletü hazihi ber hayat olan salifü'l beyan dördüncü biraderleri ise ashab-ı servet ve gınâdan olduğundan bunların mümkün mertebe haberlerini almak ve icabı takdirinde kendilerine muavenet kılmak

⁴²⁴ "İlânat", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.4.

veyahut yanına celb ile emr-i idarelerine bazısının ne tarafta olduğunu bilüp haber verir ise kendisine hayli miktar ihbariye ve bu bâbda mesârifî olur ise o dahi verilmek üzere mukarrer bulunduğ u ve bu haberin Mısır’da olan zâta isâline muhacirin-i çerakeseden ve (Bezdoğ(?)) ahalisinden olup Tophane semtinde Camcı sokağında Ereğli oğlu Ahmed Ağa’nın hanesinde misafir (Hanah(?)) oğlu Hacı İslam Ağa’nın müvekkel olduğu ilan kılınır.⁴²⁵

Sultan Selim’de devletlû Hafız Paşa Hazretleri’nin konakları ittisalinde, harem de alt ve üst dokuz ve selamlıkta sekiz odayı ve fevkâni ve tahtânî dâhilen ve haricen kebir divanhane ve salonu ve gayet nefis hamam ve dört bin arşun eşcâr müsmire ve gayr-i müsmireli muntazam bağçe ve limonluğ u ve bir havuz ile iki adet kuyu ve kebir sarnıç ve yarım masûra ma-i lezizi ve dört beş hayvan alır ahuru ve her tarafa nezâret-i kâmileyi hâvi bir bab konak satılık olmağ la istek edenler olur ise derununda vâki’ bekçisi gezdireceğ i.⁴²⁶

Defterdar’da Abd’üvvedûd İskelesi civarında selamlık da iki oda ve bir su mahzeni ve haremde sekiz oda ve bir hamam ve bir büyük diğ er su mahzeni ve bir âli matbah ve kiler ve saireyi şamil bir bab sahil hane sahibi yedinde fûrûht olunacağından isteklisi olan zevât mahâlî-i mezbûre de kasaplar kethüdası sâbık Elhâc İbrahim Ağa’dan suâl buyuralar.⁴²⁷

⁴²⁵ “İlânât”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde’l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.4.

⁴²⁶ “İlânât”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde’l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.4.

⁴²⁷ “İlânât”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde’l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.4.

3.10.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	10	113
• İngiliz lirası	10	124
• Yirmi Franklık	00	099
• Pol (Rusya Altunu)	00	100
• Karamiçe	30	057
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	25	022
• Karbon	20	019
• Gümüş Beş Franklık	25	024
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	061
• Konsolide	10	054
• Akçe Başı (Binde)	00	105 ⁴²⁸

3.10.6.TEFRIKÂ

(9 Numero ile Evvelki Hafta Çıkan Gazetenin Tefrikâsına Merbûttur)

Heyet-i Sâbika-yı Konstantiniye

İşbu Asomat kapusunun asârı hâlâ Tekfur Sarayı haricinde meşhurdur. Andan öte (Kirkoport) tabir olunan meşhur Hendek kapusu vâki' olup müddet-i medîde mesdûd kaldıktan sonra muhasara-i Konstantiniye de taşraya leşker ihracı için bu kapu keyfe-mâ ittifâk açtırılıb Topkapı önünde muharebe olunurken bir aralık elli kadar oradan gâzi burçlara dâhil oldukda ardlarında düşmanı gören Rum asâkiri Eğri Kapu'dan hemen şehre fîrar ile İstanbul'un fethine bu kapunun açılması badî olmuştur. Kara tarafının ikinci kapusu sur-u Konstantiniye binasında liman tarafından ve Marmara sahilinden başlayarak iki takım amelenin birbirlerine kavuştukları mahâlde küşad olunub ol-münasebetle (Miryanderion) yani On binler kapusu tabir olunan bab Edirne'dir. Daha ileride elyevm duvar ile mesdud diğer bir kapu dahi meşhuddur. Üçüncüsü (Aya Romanos) tesmiye olunan Top kapusu olup bâb-ı mezkûr ve etrafında

⁴²⁸ “Meskûkât”, **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.4.

vâki' kuleleri hîn-i fetihde cesim topar ile döğölerek hedm olunmuş ve Fatih Hazretleri'nin oradan Asi'tâne'ye duhûlleri akabinde Konstantin kayser ol-makamda şecî'ane mukavemetle helak olmuştur. Dördüncüsü (Melandisya) tabir olunan Mevlevihane Yeni kapusu ve beşincisi Balıklı Ayazmasının kurbu cihetiyle (Piki) yani Pikâr kapusu tabir olunan Silivri kapusudur. Altıncısı Küçükçekmece'nin namına olarak Regium tesmiye olunan Yedikule kapusu olup Fatih Hazretleri Yedikule duvarlarının tamiri esnasında bâb-ı mezkûru dahi tecdid buyurmuşlardır. Bu kapunun yanında Theodosious kayserin gâlebe ve fütuhâtını teşhir için adet-i mütekaddimin üzere bina eylediği bir âli ve müzeyyen bâb-ı gâlebe vâki'dir. Bâb-ı mezkûra (Hrisoportia) yani Yıldızlı kapu dinüb bi'l esna kayser merkûm tunç ve altundan kemâl-i ziynet ve runik ile fevz ve zaferini tasvir ettirerek ol-vâkitden berû seferden muzaffer avdet iden kayaserenin şehre oradan duhûlleri mu'tad olmuş ve üzerine lisan-ı Latin de (zalimin kahr ve tedmîrinden sonra Theodosious kayser gâlebesine nişân olmak üzere bu mahalli tezyin ve bu kapuyu tezhib eylemiştir.) deyû tahrir kılınmıştır. Bu kapunun ne sebebe mebni sed olduğu malum olmayan fakat Frenk askeri Konstantiniyye'yi muhasara eylediğinde Venedikliler içerû hücum idüb girer iken ahaliden bir gürûh firari bu kapuyu yeniden açtırdıkları ve sonradan Paleologos kayse vaktinde tekrar duvar örüldüğü tevârihde mestûrdur. Marmara Denizi tarafında vâki' kapuların evvelkisi sâbıkta Bâb-ı Âtik tesmiye olunan Narlı kapu ve ikincisi Samatya kapusu olup (İpsomatya) dahi denirdi. Bu babın kurbunda bir mürtefi' sûtûn üzerinde bir sanem olarak ol mahâle bâtıl pit (?) manasına (Psomatious) yahud yüksek sanem manasına (İpsomation) dendiği sebepten ism-i mezkûr ile ol-kapuya İpsomation ve sonra tahrif olunarak Samatya tesmiye olduğu bazı asâr da meşrûhdur. Üçüncüsü kurbunda olan bir kadim kilise münasebetiyle (Aya Emilyanus) tesmiye olunan Davud Paşa kapusu ve dördüncüsü (Vlanka) Yeni kapusu olup bu Yenikapu bâlâsında (Theodosious kayserin emrine imtisâlen (Kiros) lakabıyla müştahir Konstantin işbu duvarları iki ay zarfında kemâl-i ikdâm ve süratle müceddeden bina ettirmiştir.) deyû Latince muharrerdir. Theodosious kayserin binası olan (Alfetrinous) (?) limanı bunun yanında vâki'dir. Bu mahâle Lanka ve sahih olarak Vlanka tabir olduğu kurbunda Vlanka ismiyle meşhur bir saray bulunmasından neşet etmiştir. Beşincisi kadimde (Kunroskali) (?) yani Küçük İskele tesmiye olunan kapudur ki yanında Paleologos kayserin binası bir liman dahi olup muahharan 1235 tarihinde bu limanın temel ve

duvarları ve büyük taşı ve direk ve parçaları meydana çıkmıştır. Bu limandan öte bir bâb mesdûd dahi olup Arslan kapusu tesmiyesiyle meşhur idi. Oralara elyevm Kadırğa limanı itlâk olunur ve bu mahâlde olan dolmuş limanı kayserlerin asrında (Cüstino⁹ kayserin zevcesi (Sofia'nın) ismiyle Sofion limanı tesmiye olunmuş ve ol-tarafa Nâzır saraya dahi Sofiana tabir olunur idi. Elyevm Alfetrious (?) limanından tâ buraya kadar bu mevziler bütün mahâlle olmuştur. Müverrihinin nakline göre Sofion limanı haricinde denizde (Volion) denür bir mücef kale olup içinde ustuvâne şeklinde içi boş alet olarak poryas ve lodos rüzgarları şiddetle estikçe kulenin içine girüp bir avâz-ı nağme-sâz hâsıl olurdu. Altıncı bab Çatladı kapudur ki kadimde şimâl kapusu tesmiye olunub Konstantin ahdında Roma'dan celb olunan Çenberli Taşı geçirdikleri timur kapu budur. Bâb-ı mezkûrun dahilinde kalelerin üzerinde Küçük Theodosious'un meşhur Kartal Sarayı vâki' olup bu binanın aşarından birkaç mermer pencere ve Arslan resmi elân sur üzerinde meşhûddur. Saray limanı dahi bu mahâlde dört köşeli büyük taşlar ve güzel mermerler ve resimler ile bina ve tezyin olunmuş idi. Yedinci bab Ahur kapusu olup civarında bulunan bir manastırdan buna kadimde (Odyiterba (?)) kapusu denirdi.

İstanbul Boğazında, Üsküdar'a Nâzır olan ebvâb evvela (Mihâl ve Destyades'e (?)) nisbetle marûf olan Balıkhane kapusu. Sâniyen (Theofilos) kayserin binası iki kule arasında vâki' olup (Aya Orora) tesmiye olunan Topkapudur. Bu kapu Sultan Mahmud-ı Sâni merhumun evâil-i saltanatında kuleleriyle hedm ve yerine Topkapu Saray-ı Hümâyûnu bina olunmuştur. Kadimde (Aya Dimitrious) kilisesi bu mahâlde vâki' idi. Bu Sarayburnu'ndan tâ Yedikule kapusuna varınca bütün sahil-i deryâ büyük ve muhkem kayalar ile müstâhkem ve emvâc bahrden mahfuz olmuştur ve şehir duvarlarının dâiren-mâdâr 9500 kulaç yani dört saat kadar imtidâdı vardır.

Beşinci Fasl

Şehr-i Konstantiniyye'nin Muhâllatı Beyanındadır

Bâni-i Konstantiniye, Roma şehrinin taksimine imtisâlen şehrini Galata ile beraber 14 mahâle itibar idüb her birine birer muhtar ve muhtarın mâ'yyetinde birer didebânla birkaç memur tertib etmiş ve bu ni'zâm (Arkadious) kayserin ahdına kadar bâki ve mütemâdi olduğu tevârih-i muhtelif de görülmüş ise de bu usulün sonra ne kadar istikrar eylediği malum değildir. Konstantiniyye'nin ebniye-i kadime ve asâr-ı sairesini tarif edenlerin telifâtından bir şey istifâde olunamayub mürûr-u eyyâm ile asâr-ı mezkûrenin ekserisi harabezar ve münhedim ve belki büsbütün mensî ve mün'adim olduğundan re'yel-ayn müşahede ve tefahhus olunabildiği kadar tafsil ve tarife mübaderet kılınur. Şöyle ki muhâllat-ı mezkûrenin evvelkisi Vizandion (?) olup elyevm Yeni sarayı ve Topkapu sarayını muhtevidir. Bu mahâlde nice kadim kiliseler ve kadimde (Mangana) mengene tabir olunan alât mevzû' olduğu mahzenler mahâllinde tesis olunmuş olan Balıkhane kurbunda bir azîm manastır ve İncili köşk yanında Arkadious kayserin meşhur hamamlarıyla bir ayazma ve Bostancı başı yerinde olan Theodosious'un taşı ve sair imparatorlara mahsûs ebniyeler mevcud idi.⁴²⁹

⁴²⁹ "Tefrika", **Tercüman-ı Ahvâl**, No: 10, 10 Cumâde'l Ahire-11 Kânun-ı Evvel 1277, (24 Aralık 1860), s.1-2.

3.11.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:11, 17 CUMÂDE'L ÂHİRE-18 KÂNUN-I EVVEL 1277

3.11.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Lazistan Kâimmakâmı Edirne Defterdarı sâbık izzetlû Abdülhamid Bey Efendi'ye; Selanik'te Meclis-i Tahkik ve Meclis-i Muvakkat Reisi Abdullah Bey'in Rütbe-i Hâliyesi olan Dergâh-ı Âli Kapucubaşılığı tahvilen uhdesine Rütbe-i Sâniye Sınıf-ı Sânisî; Edirne Mutasarrıfı saâdetlû Ahmed Paşa'nın Kapu Kethüdalığı Meclis-i Vâlâ Mazbata Odası Hûlefasından fütüvvetlû Ziya Bey Efendi'ye; Gelecek 79 senesi Müjdecî-i Sânilik hizmeti Çırağan Sarayı hümayûnunda Malta Köşkü bekçilerinden Ahmed Ağa'ya.⁴³⁰

İlmiye

Evkâf-ı Hümayûn Müfettişliği Mekke-i Mükerreme payelûlarından Meclis-i Sâbık Müfettişi sâbık Muhyizâde fâziletlû Es-seyyid İbrahim Ferid Efendi'ye. (An 10 Cumâde'l-Ûla 1277)⁴³¹

Mülkiye

Asaleten İhâle Buyrulmuş Olan Bazı Mahâllerin Müdürlükleri

Ereğli Kazâsı ve Kömür Madenleri Müdürlüğü, Karantina İkinci Kâtibi Hacı Nuri Efendi'ye; Nefs-i Kesriye Kazâsı, Zağra-i Âtik Kâimmakâmı sâbık Mehmed Efendi'ye; İçel Sancağı dâhilinde Anamur Kazâsı, Maviş Ağa'ya; Erzurum Sancağında Pasin-i Ulyâ Kazâsı, İbrahim Bey'e; Travnik sancağında Güzelhisar Kazâsı, Mugallî (?) Müdiri esbâk Mustafa Ağa'ya; Hersek Sancağında Kuryaniç Nahiyesi, Trebin Meclisi Azâsından Mustafa Ağa'ya; Buvin (?) Kazâsı, Niş'li Mehmed Ağa'ya.⁴³²

⁴³⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kânun-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.1.

⁴³¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kânun-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.1.

⁴³² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kânun-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.1.

Rûteb-i Muhtelifeden İhsan Buyurulmuş Olan Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnları

Selanik'te Kanpanya Kazâsı Piskoposu olup hüsn-i hareketi müşâhede olunan Perotivas (?) Efendi'ye; Beşinci rütbeden.

Flemenk Devleti'nin, Viyana'da mukim Ceneral Konsolosu hayırhâh-ı Saltanat-ı Seniyye'den Baron Hankston'a; Dördüncü rütbeden.

Kürdistan ve Pülümür hissi olup öteden berû hizmet-i makbulesi meşhud olan Diyarbekir'li Mıgırdiç nam rahibe; Dördüncü rütbeden.

Hüsn-i hizmeti görülen Tûlçı Hükümet Tercümânı Fristok'a; Beşinci rütbeden.

Edirne Hahambaşısı esdikâ'dan Bekir Efendi'ye; Üçüncü rütbeden.

Flemenk Devleti'nin, Selanik'te Konsolosu Mösyö Narboniri'ye; Üçüncü rütbeden.⁴³³

Nezd-i Saltanat-ı Seniyye'de bulunmak üzere İsveç ve Norveciyye Devleti tarafından maslahatgüzar tayin kılınmış olan Mösyö Borenstam (?) cenâbları geçende Dersâadet'e gelmişlerdi. Mumaileyh salı günü Bâbîâli'ye gelerek zât-ı vâlâ-yı cenâb-ı Sadr-ı Azâmi ve übbehetlû, devletlû Ali Paşa Hazretleri ve Vükelâ-yı fihâm saire hazerâtıyla mülâkat eylemiştir.⁴³⁴

İran Devleti nezdine taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den geçende sefir tâyin buyurulmuş olan saâdetlû Haydar Efendi, Trabzon ve Erzurum tariki üzerinden mahâl-i memuriyetine gidecek olmağla Lloyd kumpanya vapurlarından birine rakiben cuma günü Dersâadet'den hareket eylemiştir.⁴³⁵

Devlet-i Âliyye ile Fransa ve İngiltere Devletleri beyninde akdemce akd olunmuş olan ticaret muahedesinden bazı maddelerin bu kere Bâbîâli ile zikr olunan devletlerin sefirleri beyninde derdest-i müzakere olduğu işitilmiştir. Şu ıslahın başlıcası gümrük rüsûmatına müteâllik olduğundan Memâlik-i Mahrusa ticareti için pek hayırlı olacağı ve buna muvaffakiyet ise muhsinât-ı asriye'den addolunacağı

⁴³³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.1.

⁴³⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.1.

⁴³⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.1.

misillû devlet-i müşârunileyhânın bu bâbda muvaffakiyetleri Saltanat-ı Seniyye hakkında derkâr olan hüsn-i niyet-i dostanelerinin bir eserini daha göstermiş olacakları müstağri beyandır. Buna dair tafsilatı ileride tahrir ideriz.⁴³⁶

Beher hafta cumartesi ve perşembe günleri Maliye Hazine-i Celilesi'nde bazı Emlâk-ı Mîriye bi'l-müzayede fûrûht olunacaktır.⁴³⁷

Dersâadet'te sokakların tâthiri ve açık bırakılan ve adeta süprüntülük şekline giren viranelerin duvar ve hiç olmaz ise tahta perde ile örtülmesi cânib-i zaptiyeden varaka-i mahsûsalar ile halka ilan ve tenbih kılınmış olduğundan başka icrası hakkında dahi elyevm ihtimâm olunmaktadır.⁴³⁸

Midilli Kâimmakâmı tayin buyurulmuş olan izzetlû Ali Kemâli Efendi Nemçe kumpanyası vapurlarından birine binerek çarşamba günü Dersâadet'ten mahâl-i memuriyetine azimet itmiştir.⁴³⁹

Bizantis nam Rum gazetesinde yazıldığına göre Yeniköylü bir genç Yahudi kızı geçen hafta bir Yahudi patrikhanesine gidüp Hristiyan olacağını ifâde etmiş ve bunun esbâb-ı mücbiresi hakkında kendisi istintak olundukta her ne ise niyetinde sabite olduğunu tekrarlamış olmağla ol-vâkit hahambaşı cenâblarıyla merkûmenin akrabasına patrikhane tarafından beyân-ı hâl olunmuş ve şunun üzerine gerek hahambaşı cânibinden gönderilen bir vekil ve gerek akrabası merkûmeyi görüp din-i aslisine davet etmişler ise de tesiri görülemediğinden merkûme bir Hristiyan evine gönderilerek orada vaftiz ittirilmiş ve anına tesmiye kılınmıştır.⁴⁴⁰

Bu hafta Osmanlı Sancağı ile gelmiş vapur olmadığından fakat gitmiş olanlar âtide zikrolunur; Tersane-i Âmire vapurlarından (Hümâ-yı Tevfik) bazı yolcular ile cumartesi günü Trabzon'a; Hazine-i Hâssa vapurlarından (Son-Bari) sekiz yüz nefer Çerkes muhacirler ile yevm-i mezkûrda İskenderun'a; Mezkûr Tersane vapurlarından (Eser-i Nüzhet) yüz on tatar ile pazartesi günü Silivri'ye; Kezâlik (Ereğli) nam vapur âdi bazı yolcular ile salı günü İzmir'e ve kezâ (Ester Velujar) uskur vapuruna âdi

⁴³⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.1-2.

⁴³⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

⁴³⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

⁴³⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

⁴⁴⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

yolcularla çarşamba günü Varna'ya ve yine Tersane vapurlarından (Tair-i Bahri) beş yüz seksen nefer muhâcirin ile cuma günü Selanik'e; Hazine-i Hâssa Vapurlarından (Sûd-Aver) iki yüz muhâcir ile dünkü cumartesi günü Gemlik'e; Yine bu kumpanyadan (Şehpir) âdi yolcularla cumartesi günü Trabzon'a.⁴⁴¹

Bu hafta mütemadiyen esen lodos rüzgârıyla Dersâadet'e, Akdeniz tarafından bir hayli gemi gelüb bunlardan ekserisi kömür ve ravgan-ı zeyt ve sabun ve limon ve portakal ve kuru üzüm ve bazısı kereste ve tuz ve nohut ve fasulye ve arak ve şarap ve mahlût yüklü olduğu ve evvelki cumartesi gününden dünkü cumartesine kadar Osmanlı Sancağıyla Akdeniz Boğazından geçerek gelen 45 ve yine Ak ve Karadeniz boğazlarından çıkmak üzere giden 20 adet yelken gemilerinden ibaret bulunduğu karantina hane ve limandan alınan ilmûhaberler de gösterilmiştir.⁴⁴²

3.11.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Sırp Bey'i Mişel Obrenovic cenâblarına haşmetlû Rusya İmparatoru Hazretleri cânibinden eğil bulan (Ak Kartal) nişanının birinci rütbesinden olarak bir kıt'ası gönderilmiş ve Sırbistan'da bulunan Rusya Konsolosu Miralay Mösyö Valengali marifetiyle alafranga Kânun-ı Evvelin üçüncü günü mîr-i müşârunileyhe teslim olunmuştur.⁴⁴³

Hersek'ten Alınan (20 Cumâde'l-Ahire Tarihli) Tahrirâtın Sureti

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû İsmail Paşa Hazretleri'nin Mostar'a geleceklerini geçen hafta yazmıştım. Müşârunileyhi istikbâl için saâdetlû Mutasarrıf Paşa Hazretleri'nin rey'iyle ricâlden birâderleri izzetlû Münib Efendi Koynice (?) denilen mahâle kadar gitmiş ise de tekrar avdet itmiştir. Çünkü Müşir-i müşârunileyhin birkaç gün Saraybosna'da eğlendikten sonra buraya geleceklerini haber göndermiş olduğuna mebni nihayet dört güne kadar vusûlleri memûl olunuyor. Tafsilatını ba'd-ez-in iş'âr iderim. Karadağ'ın yeni Knezi Nikola'nın, Pero nam

⁴⁴¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

⁴⁴² "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

⁴⁴³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

senatörün daha sinn-i sabâvette olan bir kızını kendisine akd ve tezvic ittirmiş olduğu mesmû'nuz olmuştur. Bunun için tertib olunan bir cemiyette Karadağlılar gûya Avrupalılara taklid olarak bir toka icrâ idüb (İva İslav İmparatoru) deyû bağırmişlar artık bu hezeyânı duyanlar gülsünler deyû tahrir idiyorum. Dalmaçya' da ne kadar delikanlı var ise cümlesini Avusturya Devleti asker yazmıştır. Saraybosna'dan, Mostar'a kadar temdîd olunan telgraf hattı iki de bir de bozulub muhabereyi icrâ edemediğine gerek memûrin ve gerek tüccâr teessüf etmektedirler. Bunun sebebi ise mezkûr hâtın süratle inşasında asla ihtimâm olunamamış olduğundan ve sûre-yan (?) Anşef (Nâzır) tayin olunan Mösyö Lenardoviç'in, Avusturya Memâliğine gideli dört mâhı geçiyor. Daha hâlâ avdet etmemiş bulunduğundan neşet eylemiştir. Yazacak çok şeyler vardır. İnşallah gelecek hafta bir tafsil iş'âr iderim.

(Müşir-i müşârunileyh Hazretleri'nin Mostar'a varmış olduğuna dâir telgraf haberinin geldiğini geçen hafta yazmıştık.)⁴⁴⁴

Bahr-i Sefid Boğazından Alınan (11 Cumâde'l- Ahire Tarihli) Tahrirâtın Sureti

Yunan tebâasından Anstaşyani Kostandi (?) Kapıdanın süvâr olduğu Alpis (?) tâbir olunur Tarhandil (?) sefinesi mahlût hamûle ile Yunanistan'dan kalkmış olduğu halde boğaza muvasalâtında muhalif lodos hava ile İt girmez denilen mahâlde karaya düşmüş ve kapıdanıyla altı nefer taifesi sâhil-i selâmete çıkmışlardır.⁴⁴⁵

Gelibolu'dan Alınan (8 Cumâde'l- Ahire Tarihli) Bir Mektubun Hülâsa-i Meâli

Lodos rüzgârı birkaç günden berû şiddetle esmekte olduğundan Akdeniz'e gitmek üzere birçok tüccâr gemileri burada müsâit hava bekliyor. Ve bir iki gündür burada hafifçe zelzeleler his olunmuş ise de hamd olsun hiçbir zarar itmiyor.⁴⁴⁶

⁴⁴⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

⁴⁴⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

⁴⁴⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

Tekfur Dağı'ndan Vürûd İden (11 Cumâde'l- Ahire Tarihli) Bir Mektubun Mefhûmu

Mâh-ı hâlin on birinci pazar gecesi saat dört raddelerinde kible lodos rüzgârıyla vukûu bulan şiddetli fırtınadan Devlet-i Âliyye tebâasından Marmaralı Fevtaki (?) Reis'in bindiği yüz kilelik zeytun hamûleli ve Kapudağlı Yoan (?) Reis'in seksen kilelik tehî çernik kayıkları ve Kumbağlı Kuzma (?) Kapıdanın beş yüz kilelik Alamane sefinesi burada karaya düşerek fakat kapıdan ve taifelerinin cümlesi salimen karaya çıkmışlardır.⁴⁴⁷

Akdeniz

Hanya'dan Vârid Olan (5 Cumâde'l-Ahire Tarihli) Bir Mektubun Mâzmunu

Gazeteniz 'in neşrinden berû sairler gibi senâveriniz dahi hâsıl olan memnuniyetimi beyan için tebrikine müsarâat edecektim. Lakin bir taraftan şâir ve inşâca âdem-i mahâretimi ve diğer taraftan şu aralık fevkalâde meşguliyetim bu mümellek icrâsına mâni oldu. Her neyse inşallah teâlâ bundan sonra vaktim oldukça bu tarafın vukuât-ı sâhihesini yazmaklığım menvidir. Şimdilik buna şöyle bir mukaddime irâd edebilirim ki; iki sene akdem burada dahi küşâd olunan Mekteb-i Rüştîye'nin asıl mûkiri olan mahâl-i ihsan-ı şahane buyurulan akçe ile tamir olunarak geçenlerde şakirdân oraya nakil eylediler. İşbu tamir hakkında muteberân-ı ahâlden İsmail Ağa ile Emin Ağa'nın zuhûra gelen hizmet-i alenileri doğrusu cümlemiz tarafından teşekkür olunur bir keyfiyettir. Mekteb-i mezbûrun 12.000 kuruş zâid mesârifi vukûu bulmağla ahâli cânibinden maa'l-memnuniyye tesviye olunacağı mesmû'um oldu. Bundan birkaç gün mukaddem salih-i zatiyyem için Kandiye tarafına gitmiş idim.

O günlerde sâbık Evkâf Müdürü Hacı İsmail Bey'in infisâli vukûu bulduğundan herkes ta'n-ı mûzim eylediğini işittiğim de sebep ve hikmetini bazı ahbabımdan sûal eyledim. Buna dâir tafsilat-ı kafiyye alındı. Hûlasası şundan ibarettir ki; Mîr-i mumaiyleh bazı Cevâmi-i Şerife'nin meşrûtalarını iptal ve fûrûht ettiği misillû yıkık

⁴⁴⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

camiielerin taşlarını dahi satmıştır. Fakat ahâlinin memûlüne bakılırsa bu keyfiyet-i şâyânın aslı olup olmadığı resmen tahkik olunacak imiş.⁴⁴⁸

Rodos Ceziresin 'den Gelen (23 Cumâde'l-Ahire Tarihli) Bir Mektubun Meâli

Armid (?) nam Fransız Kapıdan'ın bindiği dokuz bin kilelik (Anbolmuş) (?) dedikleri bir kıt'a brik gemisi Mersin'e mülhâk Karadağ tesmiye olunan iskeleden susam yüklenererek hareket etmiş iken yolda ziyadesiyle su gösterdiğinden Rodos Adası'nın şimâl tarafında Menoltoz (?) karşısına vusûlünde halâsından kat'i ümid olunarak karaya vurulmuş kapıdanıyla sâir taifesi cümle-i kenar-ı selâmete çıkmıştır.⁴⁴⁹

Anadolu

İzmir'den gelen bir telgrafname de Aydın Demir yolunun 43 kilometre mesafesinde ve nefsi-i İzmir şehri ile Torbalı denilen mahâl beyinde olan bir şu'besi işlemeye başlamağla teberrûken 300'den mütecâviz davetlûlar götürülüp getirilmiş olduğu yazılmıştır.⁴⁵⁰

İzmir ve Beyrut'a uğrayarak İskenderiye'ye gitmek üzere geçen perşembe günü Dersâadet'ten hareket etmiş olan Fransız kumpanya vapurların dan (Meander) nam vapur Gelibolu'da fener önünde karaya oturmuş ise de iki üç saatten sonra yine yüzdürülerek yevm-i muayyeninde salimen İzmir'e varmış olduğu mezkûr kumpanya tarafından haber verilmiştir.⁴⁵¹

Ordu Sancağından Alınan (8 Cumâde'l-Ahire Tarihli) Bir Kıt'a Şukkânın Hülâsası

Ordu Sancağı Kâimmakâmı izzetlû Ali Paşa cânib-i eyaletten aldığı mezuniyet üzerine Liva'yı mezbûrun hâvi olduğu kazaları geçende geşt-ü güzâr ederek bekâya ve sâire den külliyyetlice akçe istifâ ve sair hususât-ı mühimme ve ıyârı yoluna koymak gibi vezâif-i ifâ eyledikten sonra bu kere merkez Livâ'ya âvdet itmiştir.⁴⁵²

⁴⁴⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

⁴⁴⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

⁴⁵⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

⁴⁵¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

⁴⁵² "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

Muş Tarafından Vürûd İden (20 Cumâde'l-Ahire Tarihli) Bir Mektubun Meâli

Muş Sancağında şimdiye değin tapu usûlü icrâ olunmamış ve bunun mahâl-i saire misillû livâ-i mezbûrda dahi icrâsında mülekâ ve millet-i muhsinât ve fevaidi derkâr bulunmuş olduğundan memur-ı mahsûs marifetiyle livâ'yı mezbûrun hâvi olduğu bi'l-cümle kazâlar da usûl-i mezkûrun tamamı icrâsında bu kere Muş Kâimmakâmı saâdetlû Mahmut Paşa Hazretleri kıyâm ve mübaşeret ederek icabı derdest-i icrâ bulunmuş ve livâ-i mezbûrun hususât-ı sairesinde müşârunileyhin görülen ikdâm ve muvaffakiyeti şu husus-ı nafi' dahi zam ve ilave kılınmıştır.⁴⁵³

Arabistan

Mısır Valisi, fahâmetlû, devletlû Said Paşa Hazretleri'nin hacca azimet buyuracaklarını yazmıştık. Cemaziye'l evvelin 29 gününe kadar müşârunileyh henüz hareket etmeyüb tedarikât-ı seferiyyenin istihzârıyla meşgul olduğu ve kariben yola revan olacağı İskenderiye'den alınan muharrirât meâlinden müstebandır.⁴⁵⁴

3.11.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Bu hafta Avrupa'ca şâyân-ı itina yine bir şey yoktur. Ancak en ziyade dikkate lâyık olan keyfiyet Macaristan'da zuhûr eden ihtilâl alâmetidir. Buna dair Prusya'da (*Gazette Perosin(?)*) nam jurnalın, Viyana'dan alıp neşreylediği mektupta şu vecihle beyan-ı efkâr olunmuştur ki; bir haftadan berû Macaristan'dan gelen mekâtib ve jurnaller oranın büyük ve küçük şehirlerinde vukûu bulan harekât-ı isyâniyenin ihbaratıyla doludur. Macaristan menâfi'ini iltizâm eden Macar ve Nemçe gazeteleri harekât-ı mezkûrenin ehemmiyetini ketm ve ihfâya çalışarak bu hâlât-ı mahzâ eski usûl idarenin bıraktığı kin ve gazâbtan veyahut tütün ticaretinin inhisâr üzere tutulmasını ahâli istemediklerinden neşet etmiştir deyû tevîlen yazmakta iselerde bazı alâmetler bu uygunsuzlukların öyle ârizî kâbilinden olmayıp belki mahsûs bir tarafın tertib ve teşebbüsü semeresi olduğunu gösteriyor. Çünkü evvel emirde işbu harekât-ı isyanenin bir bâhs üzerine olduğu halde başka başka altı yerde birden zuhûr etmiş olduğundan buna ârizî denilmesi biraz güççe kabul olunur. Sâniyen ihtilâl her tarafta

⁴⁵³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

⁴⁵⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

bir renkte vukûu bulup her yerde bütün ebniye üzerinde bulunan hükümetin kartal alâmetlerini tahrib etmişlerdir. Eğerçi tütün inhisârı için olmuş olsa yalnız tütün satılan mahâllerin alâmetlerini kırmak lazım gelirdi. Elhâsıl macaristan'ın bugün ki heyet-i idaresi, emniyet-i belediye'yi pek sıkı surette icra eden Ceneral (Benedek'in) infisâlini istihsâl eyledikten sonra vâdi-i şûrişe sapıp ve idare-i sâbıkayı dahi muzmâhil edip şimdi ne ibkâ-yı asâyîş-i umûmi için yeni bir usûl-ü sâibe ittihâz eyler ve ne de Polis Nizâmatını icraya muktedir bir kuvve-i kâfiye istihzârına himmet eder böyle bir hâldedir.⁴⁵⁵

Milan şehrinde (Segal Politic) ismiyle çıkan bir gazetede şu vecihle bir resim yapılmıştır ki; İtalya güya bir erkek ve Macaristan dahi zincir ile bağlı bir kız olduğu halde İtalya bunu ardsıra çekerek Garibaldi'nin bulunduğu Caprara Adasına getirir. Garibaldi ise kılıcını bi't-tekrar kuşanmağa başlar iken İtalya, Macaristan'a der ki; (Gel hemşire bak bu adam her ne kadar rahat etmek suretini gösteriyor ise de senin için cenk ve cidâl eylemeğe hazırlanmaktadır.) işte şu resmin İtalya'da pek çok tesiri olmuştur.⁴⁵⁶

***İngiltere Yıldızı* namıyla Londra'da rûmiyyü'l-ibare tab' olunmakta olan gazetenin (Vilna nam şehirden yazılıp bütün Avrupa gazetelerinde ilan olunmuştur diyerek) neşr eylediği bir mektubun tercümesidir;**

Cümlemiz dehşet içerisinde bulunuyoruz. Sâbık imparator Nikola'nın mevheş tavırları günleri yine geldi. Yarınki gün ne olacağını kimse bilmiyor. Hükümetin birinci memuru Miralay Hâler nezâretinde olmak üzere teftiş meclisi tekrar teşkil olundu. Daima haneler araştırılıyor. Memleket zaptiye memuru refakatinde bulunanlar ile gece yarısı evleri basıp bulduğu kitap ve evrakı muayene eyledikten sonra esvâb ceplerini ve yatakları bile yoklaştırıyor. Geçen senelerde Darü'lfünûn talebesinden, zaptiye memuruna varıncaya kadar herkesin elinde serbestçe tedavül etmekte iken bu defa mâni' olunmuş olan kitaplar kimin yedinde bulunur ise kendisi zindana atılıyor. Her bir cins kitap ve evrakın tahkik ve teftişi icra olunmaktadır. Geçenlerde sahaflardan birinin dükkânında ecnebi gazeteleri bulunmağla merkûm tevkif olundu. Hayli talebe zindana vaz' olunmuşlardır. Sâbık Serâsker (Romer'in) yeğeni olan

⁴⁵⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

⁴⁵⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

Romer(?) bir mekteb talebesinden olduğu halde şimdiki imparatorun kudûmu için pencerelerden ikâd olunan kandillerden bazılarını söndürmüştür deyû memur huzurunda bir derece darb olunmuştur ki bîçare ertesi gün tecennün eylemiştir. İşte bunların hepsi fesâd çıkacak zannına mebni imparator emriyle icra olunuyor.⁴⁵⁷

Gayta şehrinin deniz tarafından emr-i muhafazası elân Fransız donanması tarafından ifâ olunmakta olup hatta bu defa takviyet için iki kıt'a kapak daha ilave kılınmış ve Fransa Devleti kâbilinden her ne kadar bu sahâbetin hüsn-i ifâsı hakkında himmet olunmakta bulunmuş ise de bir taraftan dahi beyhude mukavemetin temdîdinden ferâğ olması haşmetli Napoli Kralı cenâblarına, Fransa İmparatoru haşmetli Napoleon Hazretleri cânibinden nasihatler verilmekte olduğu (Independent Blej) gazetesinde mervîdir.⁴⁵⁸

İtalya'dan en son gelen haberlere göre Sardunyalılar ile Gayta şehrinde bulunan Napoli asâkiri beyninde üç günlük bir mütâreke akd olunmuştur. Napoli memâliğinden elyevm Sardunyalı'nın dest-i hükmüne geçmiş bulunan bazı eyâletlerde bu husus ile Napolitan asâkirinden iken kuvve-i askeriye'nin taklîline mebni memleketlerine avdet etmiş olan asâkirin külliyyetle bulunduğu (Abroz) denilen mahâllerde fesâd-ı tehâddüs ve Roma Devleti dahi yeni bir ordu teşkiline teşebbüs etmekte imiş.⁴⁵⁹

Dersâadet'e gelen bir telgraf mealine göre İsveç Kralı Hazretlerinin validesi seksen yaşında olduğu halde alafranga kanûn-ı evvelin on yedisinde vefat eylemiştir.⁴⁶⁰

Paris'te (*Constitutional*) nam gazetede beyan olduğuna nazaran Amerika Memâlik-i Müctemiâsının bir müfrazı-i askeriye'yi evvel baharda yer kurmak için Paris'e gelmek üzere ulâklarından Paris'te bulunan Amerika Elçisi asâkir-i mezkûrenin başkumandanı tarafından bu bâbda aldığı tahrirât üzerine Fransa Hâriciye Nezâreti ile muharebe eyledikte asâkir-i mezkûrenin takımca gelip Paris'i temâşa ve

⁴⁵⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

⁴⁵⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

⁴⁵⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

⁴⁶⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

bir imtiyâz olarak üniformalarını vermelerini dahi iktisâ eylemeleri hususuna cânib-i imparatorîden müsaade kılınmıştır.⁴⁶¹

Haşmetli Flemenk Kralı cenâbları geçen gün Amsterdam'dan kalkıp hademesini istishâb ederek zâtına mahsûs bir demiryolu arabasıyla (Arnheim) denilen mahâle giderken bir kaza savuşturmuş olup şöyle ki zikrolunan mahâle varılmağa yaklaşmış ve sürâtle giderilmekte bulunmuş olduğu halde demiryolunun üzerinde kalan vagon tabir olunur bir nev' arabaya az kalmış çatacak imiş. Berekât versin makinacı bu hâli biraz evvelce görüp der-ân hatırına geldiği bir tedbir vecihle râkib olduğu vapur arabasına kâmil kuvvetini vererek şiddet ve sürâtle mezkûr vagona çarpıp bin parça etmiş ve giden arabaların yoluna hâlel vermeyerek bu suretle def'-i mazarrat eylemiştir. Bu kazânın her ne kadar ihmâlden neşet etmiş olduğu derkâr ise de mamâfih memurlarının bizzât ministrolar tarafından istintâk ve muhakemelerine ibtidâr olunmuştur.⁴⁶²

3.11.4.İLÂNAT

Tercümân-ı Ahvâl Jurnalimize Dersâadet'te müşteri olan zevâtın gazeteleri mahsûs müstahdemler vasıtasıyla mahâl-i muayyenelerine gönderilmekte olduğu misillü ayrı bir nüshasını almak arzu buyuranlara dahi mucib-i suhûlet olmak için her semtte münasip birer mahâllin tahsisi musammem olduğundan bunlardan Şehzâdebaşı'nda kâin direkler arasında Kapı çukadarı Hüsnü Efendi'nin Çubukçu dükkânında bundan böyle her haftanın yeni gazetesi fiyatı muayyenesi ile satılacağını ilanına ibtidâr olundu.⁴⁶³

Lisan-ı letâfet-i resân-ı Türkî'ye aşina olan tebaa-i Devlet-i Âliyye'den bir zât Fransızca ve Rumca ders vermek arzusunda bulunduğundan istek buyuran olur ise tafsilatına dest-i res olmak için *Tercümân-ı Ahvâl* basmahanesine müracaat eylemek lazım geleceği ilan kılınır.⁴⁶⁴

⁴⁶¹ "H.H.", *Tercümân-ı Ahval*, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

⁴⁶² "H.H.", *Tercümân-ı Ahval*, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.3.

⁴⁶³ "İlanât", *Tercümân-ı Ahval*, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.4.

⁴⁶⁴ "İlanât", *Tercümân-ı Ahval*, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.4.

(Liecli'l ilan Bâb-ı Zaptiye'den Verilmiş Olan Üç Kıt'â İlmûhaberdir)

Birkaç gün mukaddem Köprübaşı'nda bulunmuş olan bir miktar kaime-i nakdiye Bâb-ı Zaptiye'ye gönderilerek sahibi zuhûrunda teslim ve iade olunmak üzere usulü vecihle cânib-i emanete verilmiş olduğu.

Geçenlerde Galata'da, yüksek kaldırım civarında vukûu bulan harik de sokakta bulunmuş olan kilitlû bir adet tahta sandık cânib-i zaptiye 'den, Bâb-ı Zaptiye 'ye gönderilip sahibi zuhûrunda bade'l ibât verilmek üzere hâl ve heyeti ile emanette mahfuz bulunduğu.

Mahmut Paşa Camii Şerifi kurbunda sokakta bulunmuş olan cüz'i miktar kaime-i nakdiye Bâb-ı Zaptiye 'ye gönderildiği cihetle sahibi zuhûrunda emsali vecihle red ve i'tâ kılınmak üzere bunun dahi cânib-i emanette hıfzettirilmiş idüğü.⁴⁶⁵

3.11.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLIYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	25	115
• İngiliz lirası	15	127
• Yirmi Franklık	25	101
• Pol (Rusya Altunu)	25	104
• Karamiçe	20	059
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	10	023
• Karbon	20	019
• Gümüş Beş Franklık	20	025
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	15	057
• Konsolide	20	052
• Akçe Başı (Binde)	00	140 ⁴⁶⁶

⁴⁶⁵ “İlanât”, **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.4.

⁴⁶⁶ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde'l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.4.

3.11.6.TEFRİKÂ

(10 Numero ile evvelki hafta çıkan gazetenin tefrikasına merbûtdur.)

Heyet-i Sabıkâ-i Kostantiniyye

İkinci mahâlî; yine evvelki tepede vâki' olarak Ayasofya'yı ve eski cebhane tabir olunan (Aya-İrini) kilisesini ve büyük meclis sarayıyla bir âzim ve gayet mükellef ve tesâvir ile müzeyyin âli hamamı müştemil idi. Üçüncü mahâlî; sair kiliseden başka elyevm Küçük Ayasofya camii tesmiye olunan (Serkiuos) manastırını ve at meydanıyla hala defterhane olan (Kastoros) yani defterdar sarayını ve bâlâ da zikrolunan Kartal Sarayıyla, Çatladı kapu kurbundaki saray limanını ve muahharan Arslan hane olan patrik sarayını ve Sultan Ahmed camii şerifi yerinde Üsküdar'a karşı vâki' ve birkaç cesim mabedi hâvi (Defne) sarayını. Dördüncü Mahâlî; meşhur bir büyük çalar saatle müzeyyin bakırcılar çarşısını ve birçok kiliseler ile şehrin büyük mahkemesini ve sâbiken cebhane kışlası olup muahharan darü'l-fünun ve mekteb-i hümâyûna bina olunan mahâlî yanında vâki' olarak evâilde müddet-i medide Arslan hane olan (Aya Yani) kilisesini ve Yerebatan tabir olunan Konstantin sarnıcını ve bir büyük kubbe haneyi havi idi. Beşinci Mahâlî; ilk tepe ile ikinci tepe arasında vâki' olup nice hamam ve kilise ve havuz ve sütûn ve çeşme ile elyevm Bâb-ı Âli bina olunan şehir mahkemesini ve kurbunda terzi hane olan kiliseyi ve Umur-ı Harbiye Nezareti konağını. Altıncı Mahâlî; birtakım kiliseler ile vefa meydanını ve kayserlerin Hilat-ı İmparatoriye iktisâ ittikleri alan Serâsker kapısı olan eski saray ve ona yakın Çemberlitaş tabir olunan sütun ve daha sair mermer kapılar ve binalar ile müzeyyin Konstantin meydanını. Yedinci Mahâlî; üçüncü tepe üzerinde vâki' olup (Valantiyanus) kayserin binâsı olan hamamlar ile kayser kızlarına mahsûs olarak elyevm Bâb-ı fetva penâhi olan sarayı ve Boğa meydanı tabir olunan saha ile derûnunda bulunub fî zamanında bezistân denilen binayı müştemil idi. Bu meydanda Teodosiyos kayserin bir cesim ve gayet mu'anven dikili taşı olup Sultan Selim-i Evvel ahdinde lodos rüzgârı şiddetiyle yıkılmıştır. Ve yine bu meydanda daha sâir esnâm ve ebniye-i âliyyeden başka mahrûtiyyü'ş-şekl ve enva'i mahkûkât ile müzeyyin bir sütun olup kaidesinin dört yüzünde fusûl-i erbâbı imâ ider birer revzene ve zirvesinden meyl üzerinde kaz suretinde bakırdan bir sanem olup işbu sanem rüzgâr hangi taraftan eser ise yüzünü ol-tarafa çevirmekle ne rüzgâr estiği ondan anlaşılıyor imiş. Ancak Frenkler

Konstantiniyye'yi zabt eylediklerinde bu kadar asâr-ı nadideyi büsbütün tahrib eylemişlerdir. Sekizinci Mahâlle; Laleli Camii'nin bulunduğu mahâlde şehrin büyük mekteblerine ve Sultan Beyazıt türbesi yerinde Teodosiyos kayserin sarayını ve Boğa meydanının bakiyesiyle Şehzâde Camii mevkiinde (Pavlus) kilisesini. Dokuzuncu Mahâlle; Kumkapu ile Lanka Yeni kapusu ve birkaç Rum kilisesiyle elyevm Bodrum Camii olan (Myrelaion) manastırını ve Şehzâde Camii Şerifi mahâllinde vesi' hamamlar ile Arkadiyos sarayını ve şehrin buğday ambarları ile önünde olan meydanı muhtevi idi. Şu meydanda bakırdan bir kile ölçüsü vaz' olunmuş idi.

Onuncu Mahâlle; Fatih Camii şerifi yerinde Havariyyun kilisesini ve elyevm Zeyrek camii ve Halıcılar köşkü tabir olunan (Pantokrator) ve (Panachrantos) kiliselerini ve (Valens) yani Bozdoğan kemeri ve Kız taşı denilen (Markianos) direğini ve Konstantin binâsı olan Çukur camii. On birinci Mahâlle; Beşinci tepe de vâki' olup hâlâ Gül camii denilen Aya Teodosia kilisesini ve Fethiye camii olan (Pammakaristos) kilisesini ve Sultan Selim Camii mevzi'inde bir manastır ile (Placidia), (Eudoksia) nam imparatoriçelerin saraylarını müstemildi. On ikinci Mahâlle; Yedinci tepe de Sulu Maanştır denilen (Peribleptos) manastırını ve Yeni Bağçe de (Pulcheria) nam imparatoriçenin sarayını ve Mevlevi hane kapusundan tâ Yedikule ve Samatya semtlerini ve Mevlevihane kapısında Sağır pazarı denilen meydanı hâvi idi. Ve Theodosius vaktinde Bergama'dan nakil olunan bir müceff bakırdan öküz sanemi bu meydanda ikâme olunarak ol- semte öküz mahâllesi ismi itlâk olunmuştur. Bazen idâm olunacak adamları ol-sanemin içine kapatub altından ateş verilerek itlâf olunurdu. Altı mermer dahi bu mahâlle-i vesi' a dâhilinde olup bu semti evâilde surdan harç bulunarak bazı sütunlar ile müzeyyin olduğundan Yunanî de oraya taşra direkleri manasına (---) ve sonra gâlat olarak (---) yani altı mermer denmiş ve bu mahâl Küçük Theodosios ahdinde sûr içine alınmış idi. On üçüncü Mahâlle; Bütün Galata'yı. On dördüncüsü hâlâ olan (Soterios) kilisesini ve Mihrimâh Sultan'ın binâ kerdesi Edirne Kapusu camii olan (Aya Yorgios) kilisesini ve Tekfur sarayı denilen (Odomon) semtini ve Ayvansaray camii olan (Petrus) ve Küçük Mustafa Paşa olan (Aya Nikola) kiliselerini ve Valekerna kasrını ve hahamı ve Ağa kalesi ve birtakım ebniye-i cismiye-i sâireyi ihâta iderdi. İşbu Odumon tesmiye olunan Tekfur Sarayı Küçük Theodosios'un

vaktine kadar şehirden yedi taş atımı hariç bulunduğundan yedinci menzil manasına ol-havâliye Odumon denmiş idi.⁴⁶⁷

Altıncı Fası

Mahrusa-i Konstantiniyye de Bulunan Su Kemerleri ve Yolları Beyanındadır.

Konstantiniyye’de hâriç sûr bulunan kadim iki büyük su kemerinin birisi (Adriyanus) ve diğeri Konstantin kayserin binâsı olup badezzaman (Valensi) ve (Cüstinyanus) kayserler şehri tezyin ve tevsî’ eylediklerinde bunları dahi itmişlerdir. Bu Jüstinyanus kemerinin suyu Bulgar köyü kurbunda Evhadeddin deresinde vâki’ dört bendden gelüb (İdralis) çayının suları dahi ona mensub olur. Valens kemerinin suyu İvaz köyü ve Halkalı köyü bendlerinden ve (Andronikos Komneno) kayserin binâ eylediği kule sebebiyle Yunanî de kule manasına Pirgos tesmiye olunan karye kurbunda inşa eylediği iki büyük bendden gelür. Buna Halkalı suyu tesmiye olunub şehre Edirne kapusundan birkaç lağımdan girer. Fatih ve Sultan Selim ve Süleymaniye ve Beyazıt ve Sultan Ahmed ve Yeni Saray gibi yüksek mahâllelere tevzi’ olunur.

Bir keyfiyet-i garibe olarak mezkûr Pirgos bendlerinin bânisi Andronikos Kayser ve onları müceddeden tamir iden Sultan Osman-ı Sâni merhum ihtilâl-i ahvâl devlette birtakım fesede yüzünden çok zahmetler çekmişlerdir. İşbu Valens bendlerini Fatih Hazretleri dahi tecdid buyurup bu suları şehre getiren Bozdoğan kemerini yine Kadıköyü duvarlarının enkazıyla Konstantiniyye içine üçüncü tepenin önünde bina ettirmiş ve Kayasere vaktinde bi’ d-defeât tamir olunduktan sonra nihayet Kanûni Hazretleri’nin himmetleriyle büsbütün tecdid buyurulmuştur. Bu kemerlerden başka Konstantin binası daha sâir zir-i zemin suyolları olup Alibey köyü taraflarından Kânuni-i müşârunileyh Hazretleri’nin binası olan Eğri kapı taksimine dâhil İki kol olarak biri Sultan Selim altından At pazarı mukassemineve ondan Aksaray ve Yeni Camii ve Çukur çeşme ve Yenikapı ve Gedik Paşa ve Nahlbend ve Yerbatan ve Gülhane ve Topkapı Sarayı hümayûnu gibi dağ eteği alçak mahâllere vasıl ve diğerkolu Eyüp ve Balat ve Yedikule taraflarına cari olur.⁴⁶⁸

⁴⁶⁷ “Tefrikâ”, **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde’l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.1-2.

⁴⁶⁸ “Tefrikâ”, **Tercümân-ı Ahval**, No:11, 17 Cumâde’l Âhire-18 Kanûn-ı Evvel 1277, (31 Aralık 1860), s.2.

3.12.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:12, 24 CUMÂDE'L ÂHİRE-25 KÂNUN-I EVVEL 1277

3.12.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Tırnova Kâimmakâmı saâdetlû Fehim Paşa'nın Kapı Kethüdalığı Mektubi-i Sadr-ı Âli Hûlefasından Tevfik Bey Efendi'ye.

Samakov Kâimmakâmlığı, İslimye Kâimmakâmı sâbık izzetlû Salih Bey Efendi'ye.

İslimye Kâimmakâmlığı, Samakov Kâimmakâmı sâbık rif'atlû Derviş Bey'e.

Humus Kâimmakâmlığı, Hama Kâimmakâmı sâbık izzetlû Ali Bey'e.⁴⁶⁹

(Rütbe-i Muhtelifeden Bu Kere İhsan Buyurulmuş Olan Mecidiye Nişan-ı Hümâyûnları)

Belçika Devleti'nin Hazine-i Hâssa Vekili Mösyö Vikonet Kunove'ye, (?) Birinci rütbeden; Belçika Veliahdı'nın Müdür-i Umur-ı Dolanova'ya, (?) Kezâ; Belçika Umur-ı Hâriciyesi Nâzırı Baron Dö Varir'e, (?) Kezâ; Belçika'nın, Viyana'da mukim Sefiri Kont Osvolivan Dö Gras'a, (?) Kezâ; Belçika Cenerallerinden Baron Gutals'e, (?) İkinci rütbeden; Miralaylarından Kont Morkerk'e, (?) Kezâ; Belçika Hâriciye Müsteşârı Mösyö Lamir Mont'a, (?) Kezâ; Dersâadet'te sâbık Sefiri Mösyö Solon'a, (?) Kezâ; Dersâadet'te Sefareti Serkâtibi Baron Dö Grandil'e, (?) Üçüncü rütbeden; Dersâadet'te esbâk Maslahatgüzarı Kont Dö Bulbov'a, (?) Kezâ; Belçika Yüzbaşlarından Biyalmont'e, (?) Dördüncü rütbeden; Kezâlık Yüzbaşı Katvar'a, (?) Kezâ; Belçika Baronlarından Doverşi'ye, (?) Kezâ; Belçika Devleti tebâasından Mösyö Maks'a, (?) Kezâ; Tabip Mösyö Lito'ya, (?) Kezâ; Belçika Veliahdı müşârunileyhin Yaver-i Harbi Baron Vanrod'a, (?) Kezâ; Dersâadet Sefaretinin sâbık Serkâtibi Mösyö Havrbek'e, (?) Kezâ; Belçika Müellifininden Mösyö Marsini'ye, (?) Kezâ; Belçika Independens Gazetesinin Muharriri Mösyö Benardi'ye, (?) Kezâ; Belçika'lı Mösyö Fizn'e, (?) Beşinci rütbeden; Tüccar'dan Henri'ye, (?) Kezâ; Saray-

⁴⁶⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahval*, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kânun-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.1.

ı Hümâyûn Eczanesi Etibbasından Doktor Valaspos'a, (?) Dördüncü rütbeden; Ada-yı mezkûreden Doktor Zoğrafos'a, (?) Kezâ; Çıkıkcı Ohannes'e Kezâ; Eczacıbaşı Yemandaki'ye, (?) Kezâ; İran Devlet-i Behiyyesi'nin, Bağdat'ta mukim Baş Karperdâzı Mirza Bezrek Han'a (?) Üçüncü rütbeden; Nâibi Ağa'ya Mirza Aka'ya, Beşinci rütbeden; Tercümanı Ebul Kasım'a, Kezâ; İşkodra Latin Piskoposu Corkiya'ya, (?) Kezâ.⁴⁷⁰

Memurin-i Saltanat-ı Seniyye'den Bazılarına Belçika Devleti Tarafından İkinci Defa Olmak Üzere Gönderilmiş Olan Leopold Nişanları

Mabeyn-i Hümâyûn-ı Şahane İkinci Kâtibi izzetlû Emin Bey Efendi'ye Dördüncü rütbeden; Mektubi-i Hâriciye Muavini saâdetlû Sâib Bey Efendi'ye, Kezâ; Âmedi-i Divan-ı Hümâyûn Hûlefasından izzetlû Ali Bey Efendi'ye, Kezâ; Hâriciye Nezareti Celilesi memurlarından izzetlû Franko Efendi'ye, Kezâ; Hazine-i Hâssa Ketebesi Mütahayyızanından Ali Efendi'ye, Beşinci rütbeden; Tersâne-i Âmire vapur kâpudanlarından Selim Bey'e, Kezâ; Tersâne-i Âmire Tahrirât-ı Ecnebiye Kâtibi Mösyö Vapgaro'ya, (?) Kezâ; Nezâret-i Celile-i Hâriciye Tâhriyat-ı Ecnebiye Odası Hûlefasından Dimitraki Efendi'ye, Kezâ.⁴⁷¹

İstikrâz maddesi hakkında geçen günlerde bazı erâcîf peyda olmuş ve hatta bazı müşkilâtın zuhûr ettiği dahi Avrupa gazetelerinde yazılmış ve Dersâadet'te birtakım muhtekirler tamam bunu temettû' tamakâranelerine ittihâz ser-rişte eyleyerek akçe fiyatının fırlamasına gayret etmiş idi. Bu kadar erâcîf ve müşkilâta sebep veren madde efkârımıza kalırsa istikrâz-ı mezkûru müteahhid olan Mösyö Mirs'in hisseleri gâlibahâ ile satmak sevdasıyla vâki' olan tama'ıdır. Müşkilatın def'i çaresi ise kendisine fi-i mutedili kabul ittirmek ve ol-vecihle fûrûht itmek idi. Her ne ise mumaileyh bu sureti muahharan kabul ve tedâbir-i saire-i lazımeği ittihâz etmiş olmaktan artık bugünkü günde istikrâz-ı mezkûrun itibarınca hiçbir şüphe olunacak yer kalmamıştır.⁴⁷²

⁴⁷⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.1.

⁴⁷¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.1.

⁴⁷² "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.1.

Mâarif-i Umûmiye Nezâreti Celilesi Tarafından Li-ecli'l ilan *Tercümân-ı Ahvâl*'e İrsâl Buyurulmuş Olan İlmûhaber

Tüccar-ı İraniye 'den bazıları Dersâadet'e matbu Mushaf-ı Şerifler getirerek alınıb satılmakta idüğünden başka burada dahi bazı Cüz'ü Şerif ve Sûr-u Kûr'aniye ile Ed'ie-i Mesûrayı hâvi enâm basılarak tâzime mahâl mahâl ve sûrette hâfi ve celî bey' ve fûrûht edilmekte olduğuna ve bunların ekser mahâlleri sehv-ü gâlat'dan gâyr-i sâlim ve haylice noksanı bulunduğu ve bu misillû şeylerin tab' ve temsili şer'an memnu' olmasıyla bu bâbda müsaade ve cevaz gösterilmek hâsıl olacak vizr-ü vebâlinde müşareketi kabul demek olacağına mebni fi'mâ-bâd cem'i kelâmullah olan öyle nesh-i mübareke ile Ehâdisi Şerife ve ed'ie ve münacatı hâvi kitapların külliyyen men' ve tab' ve fûrûhtu hakkında taraf-ı eşref Hazret-i fütüvvet-penâhiden şeref vukûu bulan iş'âr üzerine Bâbîâli'den, Mâarif-i Umûmiye Nezareti Celilesi ile Zaptiye Müşirliğine ve Gümrük Emaneti Behiyyesine emr-ü memuriyet verilmiş olmağla ve İran'dan gelecek Mushaf'ı şeriflerin âdem-i tedavül ve intiş'ârı için İran Devleti Sefaretine dahi tebligat-ı muktezibe icra buyurulub sefaret-i müşârunileyhânın bu yolda hâsıl olan muvafakatı mucebince ba'd-ez-in gümrüğe o makûle matbu' Mushaf'ı şerifler geldiği takdirde tevkif olunması ve nezareti müşârunileyhâ ile Bâb-ı Zaptiye 'den 10-15 günde bir kere dolaşmak üzere mahsûsan memurlar tayin kılınarak Dersâadet ve Bilad-ı Selase'de mevcut matbaalarda ve gerek esvak ve pazarda el-hâsıl her kimin dest gâh ve yedinde olur ise olsun öyle ecza-i şerife ve Sûr-ı Kur'aniye ve Ehâdis-i Nebeviye tab' ve temsil veyahut bey' ve fûrûht olunduğu tebeyyün eyler ve bir de zikrolunan matbaalarda ni'zâm-ı müessisine tevfikeyn ol emirde Meclis-i Mâarife irae ederek oradan ruhsatname istihsâl etmedikçe her kitap ve risale tab' ve temsil kılındığı görülür ise bunlara mütecasir olan eşhasın ceza kanunname-i hümayûnu mucebince tedibat-ı lazımlerinin icrasıyla beraber öyle matbu' nüsha takımıyla Cânib-i Hükümetten ahz ve tevkif kılınması mukarrer bulunmağla keyfiyet cümlelerin malumu olmak üzere resmen ilana ibtidâr kılındı.⁴⁷³

⁴⁷³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahval*, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.2.

Diğer

Taşralarda bulunan Mekâtib-i Rüştîye'nin mevsim imtihanları hululüne mebni icralarına mübaşeret olunduğu misillü Banialouka'da kâin Mekteb-i Rüştîye de mevcut bulunan Şakirdan'dan izhâr dersini tekml etmiş olan Sınıf-ı Evveli Memurin-i Mahâlliye ve Vücûh-u Belde ve Zabitan-ı Askeriye ve sair huzur-ı lazım gelenler mevcut ve hazır bulundukları halde usul-i imtihanîyeleri lede'l icra Müfti-i Belde tarafından irâd olunan es'ileye Şakirdan-ı mumailayhim tarafından i'tâ-yı ecvibe-i kâfiye olunarak tahsilat-ı vakıaları şâyân-ı takdir görünmüş ve lehü'l hamd böyle her tarafta küşâd olunmuş olan Mekâtib-i Rüştîye'de etfâlin günbegün ilerlemekte bulunmuş olduğundan teşekküren mefrûz-ı uhde-i rıkkıyyet olan davât-ı hayriyet iyât Cenâb-ı Padişahî cümle tarafından yad' ve tekrar kılınmış olduğu mahâllinden vürûd iden mazbata meâlinden müstefad olmağın ilan-ı keyfiyete ibtidâr olundu.⁴⁷⁴

Diğer

Sâye-i mâarif vâye-i Hazret-i Padişahî'de Hanya Mektebi Rüştîye'sinde iktisab-ı hez ve marifet etmekte olan şâkirdanı bu sene dahi mevsim imtihanları hulûl eylemesi mûlabesesiyle müceddeden inşa olunup reside-i merkez itmâm olmuş olan Mekteb-i Rüştîye'de icrası bi't-tensip şehr-i sâbıkın on üçüncü pazar günü Mekteb-i Şerif-i mezkûrda Girit Valisi İsmail Paşa Hazretleri ve Ferikân-ı kirâm'dan saâdetlû İbrahim Paşa Hazretleri ve ümerâ-i askeriye ve Girit kadısı sâbık faziletlû Efendi ile memurin-i Saltanat-ı Seniyye ve ulema ve vücûh ve muteberan-ı belde hazır oldukları halde şâkirdanı mumailayhimin sınıf-ı evveli usulü vecihle yegan yegan ve bakileri dahi kezâlik sınıf sınıf mevkii imtihana götürülerek esnâ-yı imtihanîde kadı-i mumailayh ile müfti-i belde ve sair ulema tarafından irâd olunan es'ileye cevab-ı muvafık i'tâ ve sülûs ve rika'dan talim eyledikleri hutûnun dahi arz ve irae'siyle şâkirdan-ı mumailayhimin geçen sene ki derecelerine nisbetle iktisab-ı mâarif'de haylice ilerlemiş oldukları müşahede olduğuna ve sâye-i merhamet vâye-i hazreti cihândari'de şâkirdan-ı mumailayhimin bu yüzden dahi mazhar-ı hüsn-i terbiye ve saâdet-i hâl olmaları herhalde vacibü'l-teşekkür bir mefharet-i azime bulunduğuna mebni dâvat-ı devam eyyam-ı ömr ve şevket Hazret-i Padişahî cümle tarafından

⁴⁷⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.2.

averde-i zebân tezkâr kılındıktan sonra Vali-i müşârunileyh Hazretleri tarafından iktizasına göre münasip bazı tabirat-ı teşvikiye ve tâltifiye irâd'ından başka mekteb-i mezkûrun hocası mekremetlü Bilal Efendi ve Muidi Efendi şâkirdan-ı mumaileyhime başka başka hediye-i mahsûsa i'tâ'sıyla cümlesi memnunen ve müftehiren mahâllerine avdet eylemiş ve hâce-i mumaileyhin mekteb-i mezkûr talebesinin emr-i tahsil ve taliminde kemal-i ikdam ve gayret-i meşhudesi ahali-i merkûma etfâlini şu suretle iktisab-ı mâarife gergi gibi şevklendirmiş olduğu mahâllinden vürûd iden mazbata ve tahrirat meâllerinden müsteban olmağla ilanı keyfiyete ibtidâr kılındı.⁴⁷⁵

Diğer

Bursa'da küşâd olunan Mekteb-i Rüştîye'de dört beş mâh'tan berû tahsil-i ulûme say' ve kûşîş etmekte bulunan şâkirdan'ın derece-i tahsilleri anlaşılmak ve mekteb-i mezkûrun bazı levazımatının istikmâl olunup olmadığını görmek için Bursa'ya i'zâm olunmuş olan Mekâtib-i Umûmiye Muavini faziletlü Vehbi Efendi hazır olduğu halde bazı ulema ve meşâyih ile beraber aza-yı meclis ve erkan-ı memleket mekteb-i mezkûra azimetle akd olunan meclis-i muayene de şâkirdan-ı mumaileyhim yegân yegân celb olunarak Arabi ve Farsi ve ilm- i hesabattan irâd olunan es'ileye herbiri bilâ tereddüd i'tâ-yı ecvibe-i kâfiye ile cümlesi derslerinin derecesine göre isbât-ı rüşd ve fetânet eylemiş ve şâkirdan-ı mumaileyhim'den dokuz yaşında bir çocuk hi'tâm-ı muayene de farsıyyü'l-ibâre hıfz etmiş olduğu duayı tezâyüd ömr ve şevket Padişahî'ye bülend-i avâz ile yâd ve tezkâr etmiş ve ed'iyye-i hayriye-i cenâb-ı Padişahîyi tilâvet iden şakird-i mumaileyh Mutasarrıf Vekili bulunan reşadetlü Şeyh Bahaeddin Efendi tarafından teşvik-i hediye olarak bir altun saat dahi verilmiş ve etfâl-i mumaileyhimin müdded-i kâlile zarfında tahsil etmiş oldukları malumat cümle ulema ve meşâyih tarafından tahsin ile huzzâr-ı mumaileyhim taraflarından dahi davat-ı hayriyet iyât Hazreti Zıllullâhi tilâvet olunarak haklarında bu vecihle erzâni buyurulan na'am-ı Padişahî'nin ifâ-yı şükr-i inâyetine ibtidâr olunduğu ol-taraftan vürûd iden mazbata meâlinden müsteban olmağla ilan-ı keyfiyete ibtidâr kılındı.⁴⁷⁶

⁴⁷⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.2.

⁴⁷⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.2.

Haşmetlû Belçika Kralı Hazretleri'nin mahdûm ve veliâhdı olup liecli'l seyyâhe geçende Dersâadet'e gelüp gitmiş olan fehmetlû Duke dö Bremen Hazretleri burada bulunduğu hengâmede taraf-ı eşref-i cenâb-ı Padişahî'den mazhar olduğu eltaf-ı celile ve ihtiramat-ı layıkadan dolayı zât-ı şevketsimât Mülûkâneye yadigâr-ı şükranıyet olmak için altundan mamûl ayaklı bir mücevherli kâse bir memur-ı mahsûsa tevdi'en göndermiş olmağla Dersâadet'de mukim Belçika Sefiri Kont dö Dazl perşembe günü Mabeyn-i Hümâyûn-ı Hazret-i tâcdariye azimet iderek Teşrifâtı-i Hâriciye Kamil Bey Efendi Hazretleriyle, Tercüman-ı Divan-ı Hümâyûn saâdetlû Arifi Bey Efendi hazır oldukları halde mezkûr kâseyi takdim etmiştir.⁴⁷⁷

Geçende Hâlep Valisi tayin buyurulmuş olan devletlû İsmet Paşa Hazretleri ile Teşrifâtı-i Hâriciye saâdetlû Kâmil Bey Efendi Hazretleri perşembe günü huzur-ı meyâmin-i mevfûr Hazret-i Padişahî'ye kabul buyurulduktan sonra birisi İskenderun'a çıkmak ve oradan dahi mahâl-i memuriyetine müteveccih olmak ve diğeri devletlû Fuâd Paşa Hazretleriyle görüşmek ve bir iki aya kadar avdet eylemek üzere İskenderiye'ye giden Fransız Posta vapuruna rakiben yevm-i mezkûrda Dersâadet'ten azimet eylemiştir.⁴⁷⁸

Bulgarya ve Bizantis Ve Jurnal dö Konstantinapol gazetelerinde yazıldığına göre Dersâadet'te bulunan Bulgar taifesi, Rum ayinini terk ile Katolik mezhebine girmek arzusunda oldukları için bunlardan bir hayli kesen ile muteberan-ı milletten bazıları papazlarıyla beraber geçen gün Ermeni Katolik Patriğinin nezdine varub bu bâbda bir mazhar takdim eylemiş ve cenâb-ı Saltanat-ı Seniyye'den bu istidâ'larına müsaade buyurulmak hakkında tavassut etmesini ve kendileri için tayin buyurulacak bir Bulgar Katolik piskoposunun intihabına kadar yerine reis-i ruhâni olmasını patrik-i müşârunileyh 'ten rica etmişlerdir.⁴⁷⁹

⁴⁷⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.2.

⁴⁷⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.2.

⁴⁷⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.2.

Mabeyn-i Hümâyûn, Beşinci Kâtibi Fazıl Bey bir müddetten berû hasta bulunduğu halde geçen gün vefat etmiş ve kendisi genç ve ahlak-ı hamide ve malûmat ashabından bulunduğu halde vefatı bizim gibi pek çok kimselere mucib-i hüzn olmuştur.⁴⁸⁰

Hâssa Ordu-yu Hümâyûnu açıklarından Kâimmakâm rif'âtlû Yaver Bey Beyrut cânibine memur olmuş olduğundan askeri maaşlarına verilmek üzere tehyie buyurulan bir miktar akçeyi müstashiben dünkü gün Tuna nâm vapur ile Beyrut'a götürmüştür.⁴⁸¹

Yunan tebâasından Nikola Pirotti Kapuda'nın süvâr olduğu Aya Nikos nam brik sefinesi Tuna'dan yüklediği buğday yükünü İtalya'ya götürmek üzere Marmara denizinden gidip dururken (Borinston) isminde bu tarafa gelür bir Fransız vapuru perşembe gecesı karanlık münasebetiyle zikrolunan sefineyi çiğneyüb derhal batırmış ve kapıdanı ile tarifesini vapur-ı mezbûr salimen derununa alıp Dersâadet'e götürmüştür.⁴⁸²

Evvelki cumartesinden dünkü cumartesi gününe kadar bir hafta zarfında Osmanlı sancağı ile Dersâadet limanına gelen ve şuradan giden vapurlardır;

(Gelen)

Tersane-i Âmire vapurlarından (Hüma-yı Tevfik) seksen yolcu ile perşembe günü Trabzon'dan; Yine Tersane vapurlarından (Son-bari) dünkü cumartesi günü İskenderun'dan; Bu vapurlardan (Ester Velujar) bir miktar yolcu ile pazar günü Varna'dan; Hazine-i Hâssa vapurlarından (Nümayiş-i Ticaret) cumartesi günü İskenderun'dan⁴⁸³

⁴⁸⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.2.

⁴⁸¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.2.

⁴⁸² "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.2.

⁴⁸³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.1-2.

(Giden)

Hazine-i Hâssa vapurlarından (Vasıta-i Ticaret) bazı yolcularla çarşamba günü İskenderun'a; (Mezkûr Vasıta-i Ticaret pazartesi günü Dersâadet limanından kalkmış ise de Ayastefanos önüne varır varmaz makinesi bozularak yine limana avdet etmiş ve tamirâtı cüz'ıyyesi iki gün zarfında tamam olunmuştur.); Tersane vapurlarından (Tuna) yüz elli nefer muhâcir ve saire ile cumartesi günü Mersin'e ve İskenderiye'ye; Kezâlik (Ester Velujar) yevm-i mezkûrda Trabzon'a; Dünkü cumartesine kadar bir hafta zarfında Ak ve Karadeniz Boğazlarından girip Dersâadet'e gelen Osmanlı tüccâr yelken gemileri 13 ve giden 31 adetden ibarettir. Bunların 3 kıtası mühimmat yüklü olarak Girit'e gideceklerdir.⁴⁸⁴

3.12.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Mostar'dan Alınan (3 Cumâde'l-Ahire Tarihli) Bir Tahrirâtın Sureti

İsabet efzâ-yı sûdur buyurulan ferman-ı hazreti Padişahî'ye imtisâlen Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû İsmail Paşa Hazretleri Hersek kıt'ası havâlisine memuran gelmek üzeredir deyû geçen hafta iş'âr etmiştim. Birkaç gün Saraybosna'da arâmdan sonra mâh-ı sâbıkın yirmi altıncı pazartesi günü oradan hareketle perşembe günü akşamüzeri Mostar'a üç saat mesafede vâki' Purim denilen hanlara muvasalat buyurdular. Binaenaleyh Hersek Fırka-i Askeriyesi Kumandanı saâdetlû Derviş Paşa ve Mutasarrıf Vasıf Paşa hazretiyle saâdetlû Şefik Bey Efendi liecli'l-istikbâl mezkûr hanlara azimet idüb Müşir-i müşârunileyh Hazretleri ile mülakât ettiler. Ferdası cuma günü cümlesi birlikte oradan hareketle Mostar civarında vâki' münasip bir mahâlde evvelce hazırlanmış olan çadırlara geldiler. Şurada; Ümera ve Zabitan-ı Askeriye ve Memurin-i İklim ve Vücûh ve Mütehayyızân-ı Belde ve Cemaat-i Gayr-i Müslime Reisi Ruhani ve Muhteberanı hazır bulundukları halde resm-i istikbâl tamamıyla ifâ kılınarak oradan dahi hareketle müşârunileyh tehyie olunan hükümet konağını teşrif ve bilcümle müstakbelin ve sair züvvârı huzurlarına kabul eyleyip her birerlerini ayrı

⁴⁸⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.3.

ayrı taltif ettiler. Bu aralık top endahtı ve sair merasim-i cariyeye dahi icra olundu. Hoş amedi ve teşekkür zımnında gelenleri savdıktan sonra müşârunileyh Hazretleri Mostar haricinde bir mevki' mahsûsta inşa kılınmak da olan kışla-i hümayûn'a gidip gezdik de ikmalî hakkında Mutasarrıfı mumaileyhe bazı tenbihât ile müteferruatına dair birkaç mahâllenin yeni baştan inşasını emir eylediler. Kendilerinin bu suretle vukûu teşrifine gehânileri cümleye bâis-i mesârr ve iftihâr-ı bî-şumâr olmuştur. Şunu dahi ilave ederim ki; müşârunileyh müşîr Paşa Hazretleri kışladan avdetlerinde askeri hastahanesi'ne dahi gidip ne surette bakılmakta olduklarını muayene ettik de hissetgâne şifâbahş-ı kulûb olacak surette sözler irâd buyurmuşlar ve hastalar ise sâye-i cenâb-ı Padişahî de kendi evlerinden daha ziyade dikkatle tedavi olunur rahat üzere olduklarını beyan ederek Padişaha şükr-ü dua eylemişlerdir. Müşârunileyh Hazretleri'nin maiyeti ile buraya gelmiş olan zevât şunlardan ibarettir;

Müşîr-i müşârunileyh Hazretleri'nin Divân kâtibi izzetlû Halim Efendi; Ordu-yu mezkûr süvari birinci alayının Kâimmakâmı rif'âtlû Reşit Bey; Ordu-yu mezkûr Erkân-ı Harbiye Binbaşısı fütüvvetlû Osman Bey; Yaver-i Harb Binbaşısı fütüvvetlû Osman Ağa; Rikâb-ı Hümayûn Kapucu Başlılarından rif'âtlû Talat Ağa ile sair Kâtip ve Yaver Efendiler.⁴⁸⁵

Edirne Valisi devletlû Veli Paşa Hazretleri'nin geçen de birdenbire şiddetlice keyifsizlenmiş olduğunu yazmıştık. Oradan bu hafta alınan bir tahrirât da müşârunileyhin kesb-i sıhhat-i tâme eylediği yazılmış olduğundan maa'l-mahzûziyye ilan olunur.⁴⁸⁶

Silistre'den Alınan (8 Cumâde'l Ahire Tarihli) Bir Ki'tâ Tahrirat

Silistre'den 1850 hâne muhâcirlerin Rahova cânibine irsali derdest-i icra olduğunu geçen defa yazmıştım. Bu husus güya karar bulmuş olduğundan bu kere bir kafilâ olmak üzere dört ve ikinci kafilâ yani altı kıta eşleb'e 900 hâne muhâcir bindirilerek mahâl-i mezkûra gönderilmiş ise de bâkilerinin bu mevsim-i şî'tâda sevki mümkün olmadığından bil-zarûr ol-bahara tâ'lik olundu. Çünkü Tuna'nın donması ve

⁴⁸⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.3.

⁴⁸⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.3.

hem buz cereyan etme vaktinin tahrik etmesi münasebetleriyle artık vapur ve eşlebler tatil kılınmıştır.⁴⁸⁷

Varna'dan Alınan (20 Cumâde'l Ahire Tarihli) Bir Mektubun Meâli

Devlet-i Âliyye tebâasından ve Vasilikoslu Ankli İlya kapıdanın süvâr olduğu üç bin beş yüz kilelik sefinesi limanda timur üzerinde yanarken mâh-ı hâlin on birinci günü yıldız rüzgârı ile vukûu bulan fırtınanın şiddetinden karaya düşmüş ve taifesinin cümlesi sahili selamete çıkmıştır. Pazartesi gecesi Dabağhane Çarşısında bulunan camii minaresinin alemi havâlisine düşmüş ise de bir gûna zarara sebep olmamıştır.⁴⁸⁸

Anadolu

Bursa şehrinden gelen bazı mektuplar da yazılıyor ki; geçen gün mahâl-i mezkûr da baran ile beraber bir fırtına çıktığını müteakip şimşekler çakmağa ve dolular yağmaya başladığından halkı bir müddet dehşet içerisinde bırakmış ve bir minarenin üzerine yıldırım inerek nısfından ziyadesini yıktıktan başka civarında bulunan bazı hanelere dahi zarar isabet eylemiştir.⁴⁸⁹

Bursa Mutasarrıfı saâdetlû Nurettin Paşa Geyve ve Akhisar ve İznik ve Lefke kazalarına giderek yoklama ve kefalet-i müteselsile usulü oralarda dahi icra olunduğu ta Asâkir-i Şahane firari ve bakayasından on nefer kesane ele geçirilmiş olmasıyla Bâb-ı Vâlâ-yı Cenâb-ı Serâskeriyeye ve tezkeresiz ve meçhulü'l ahval bulunan adamlar dahi cânib-i zaptiye 'ye ve abâcî dükkânını açub yağmurluk ve abâ sirkâtini ikrar etmiş olan Bolulu Hamid ve Mustafa ve bundan 4 sene mukaddem Edrenil Karyesi hanedanından Hacı Bekir Ağa'nın lilâ-hanesini basub kilitlû akçesini gasb iden haydutlardan oldukları kezâlik ikrarlarıyla sabit olan Dimitri ve Kostaki liecli'l tedîb merkez eyalete gönderilmiş ve birtakım eşkıya ile Bilecik ve Lefke ve İznik ve İzmit ve Kütahya civarlarında katl-i nüfus ve kat'i târik ve gâsb-ı emvâl misillû harekâtı bâğyaneyi kendüsüne kâr-ı ittihâz etmiş ve ekser karada birer yatak peyda ettiği cihetle icra olunan tahrirat da ele geçirilmesi mümkün olamayıp bir iki defa da tesadüf iden zaptiyelerden birkaç neferi cerh ile yakayı kurtarmış olan meşahir-i eşkıyadan Kürt

⁴⁸⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.3.

⁴⁸⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.3.

⁴⁸⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.3.

Yusuf nam şahıs bu kere etrafa takım takım zaptiyeler, üsera ve memurine tenbihât-ı lazime icrâ olunarak her taraftan birden sıkıştırılması üzerine arkadaşlarını dağıtarak yalnız Ömer nam şahıs ile birlikte Köseler Karyesinde muhtefi olduğu halde ve orada dahi usul-i yoklama ve kefalet icra kılındığı sırada ahz ve girift olunmuş ve diğer refikasından üç neferi dahi tutulmuş olmasıyla cümlesinin istintak ve muvaceheleri icra olunmakta ve bunların yatakları dahi bir taraftan ahz ve istisâl kılınmakta bulunmuş olduğu ve Mutasarrıf-ı mumaileyhin husûsat-ı saireye dahi tesviye birle Kütahya sancağı dâhilinde kâin Bilecik Kazâsına azimet eyledikleri işitilmiştir.⁴⁹⁰

3.12.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Çarşamba günü Dersâadet'e gelmiş olan bir telgrafname'de Prusya Devleti Kralı IV. Friedrich Kelyum'un bu kere vefat etmiş olduğunu haber verilmiştir. Şunun üzerine Avrupa'ca bu misillû vukuât-ı mükedderede matem tutulmak âdet-i câriyeden olduğu vecihle Dersâadet limanında bulunan Beylik Sefâini ile sefaretlerce perşembe gününden berû bu usulün icra kılındığı misillû hatta Fransa Sefâreti dahi cumartesi gecesi bir minvâl sâbık vereceği balodan sarf-ı nazar ederek ileriye tâlik eylemiştir. Müteveffâ-yı müşârunileyh irtihâlinde altmış beş yaşında olup bundan yirmi sene mukaddem pederi Prusya Kralı III. Friedrich Kelyum'a hâlef olarak taht-ı kraliyete kuûd etmiş idi. Yirmi sekiz yaşında ve henüz kraliyete geçmemiş olduğu halde Bavyera Kralı müteveffî Maximillian Josef'in elyevm ber-hayat olan Prenses Elizabet Louis nam kerimesi tezevvüc eylemiş ise de hiç evladı dünyaya gelmemiş olduğundan kendisine târi olan illet cihetiyle iki seneden berû kral kaimmakamı olan haşmetli Friedrich Loui cenâblarına Prusya Krallığı irsen ve asaleten intikâl etmiştir. İşbu yeni Kral Hazretlerinin dahi sinn-i altmış üçe bâliğ olduğu halde Almanya hükümdaranından Weimar Grandükasının kerimesi Prenses Marie Louis nam zevcesinden bir mâhdum ile bir kerimesi vardır ve müşârunileyh mâhdumu şimdi veliaht olmuştur.⁴⁹¹

⁴⁹⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.3.

⁴⁹¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.3.

Avusturya Devleti'nin Venedik'i bir bedel-i nakdî ile satacağını bazı gazeteler inbâ ve husus ile İngiltere jurnalleri bu maddenin sıhhatini iddia etmekte ise de Nemçe'nin evrâk-ı matbuâsı esas maddeyi külliye tekzib ediyorlar. Hatta bunlardan (Boresnhan(?)) nam jurnal şu vecihle beyan-ı efkâr eyler ki; Avusturya Devleti'nce vukûu bulan vükelâ tebdili Venedik Eyaletinin, Avusturyalı tarafından terk veyahut fûrûht olunmasını teshil eder deyû Londra'da pek yanlış olarak zannolunuyor ise de ale'l-âks Şemerlenk'in hükümete geçtiğinden berû Venedik'in, Avusturya'dan âdem-i tefriki maddesi evvelkinden daha ziyade takviyet bularak adîmü'l-imkân derecesine gelmiştir. Ve eğerçi Avusturyalı şurayı terk edecek olsa birinci mertebe de olan böyle bir mevki'-i askeriyesini gâib edeceğinden başka şununla bir fâide dahi hâsıl olmayıp muharebeyi ancak bir iki mâh tehir etmiş olur. Zirâ şu eyalet elden çıktığı akabinde bir merkez harekât ittihâz olunarak oradan Dalmaçya ve Macaristan'ın tahriki ve yine ondan huruç ile Adriyatik taraflarının ve belki bütün Avusturya memâliğinin zabt ve teshiri mümkün olur. Ve'lhâsıl Macaristan'da şu aralık zuhûru melhûz olan naire-i fetâneyi Avusturya Devleti ancak şu eyaletin bekâsıyla itfâ edebilir. Fakat milel-i sâirenin bazı gazeteleri kavline bakılınca Paris ve Londra ve Viyana Kabinâtoları beyninde şu günlerde muhaberât kılmaya pek işlek olduğundan Venedik maddesinin tesviyesine dair imiş. İmdi hakku'l insâfî nazâr olundukta Avusturyalı şu aralık bir hâl-i müşkildedir.⁴⁹²

Napoli havâdisi geçen hafta yazıldığı üzere olup orada karışıklık elyevm mevcuddur. Haşmetli Sardunya Kralı'nın, Turin'e azimetini vukûu bulmuş veyahut bulmak üzere bulunmuştur. Çümkü kral müşârunileyhin taht-ı hükmüne geçmiş olan eyaletleri görerek payitahtına bu kere karadan avdet edeceği Napoli gazetelerinde muharrerdir.⁴⁹³

Bugüne kadar Dersâadet'e gelmiş olan gazete ve tahrirât-ı telgrafiyelerden malum olduğuna göre haşmetli Napoli Kralı Hazretleri, hâlâ Gayta'dadır. Ve şurayı deniz tarafından muhafaza etmekte bulunan Fransa Donanması'nın artık Napoli limanına çekilmesi hakkında haşmetli Fransa İmparatoru hazretleri tarafından emir verilmiştir deyû bazı gazeteler iddia ediyor ise de bunun icra kılındığına yani zikr

⁴⁹² "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.3.

⁴⁹³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.3.

olunan donanmanın Gayta'dan hareket ettiğine dair bir haber vürûd etmediğinden bu şâyianın aslı olmadığı anlaşıyor. Ve bir de on beş güne kadar şehir-i mezkûru Napoli Kralı Hazretleri terk etmediği halde ber-vech-i meşrûh Fransa Sefâini çekilerek Sardunyalı cânibinden bahiren dahi tazyîk olunacağını Fransa ve İngiltere Devletleri tarafından müşârunileyh Napoli Kralına beyan olduğu hususâtı yine bazı gazetelerde görülmüştür. Halbuki Kral müşârunileyhin yeni bir ilannamesi dahi vardır ki onda Napolitan Krallığının ibkâsı için ahalinin daha ne suretle davranması lazım geleceği ve krallık mezkûr kâmilten yedd-i tasarrufuna tekrar girdiği takdirde onlara ne imtiyâzlar verileceği bâhs ve beyan olunmuş ve hâlâ taht-ı hükmünde bulunan Gayta kalesini tâen son dereceye gelmedikte terk etmek ihitmâlden bâid bulunduğu kral müşârunileyh hazretleri merdâne ve müessirâne olarak ityân eylemiştir.⁴⁹⁴

Sardunyalı'nın, İtalya'da vâki olan harekâtı Almanya hükümetlerinden Bavyera Devleti'nin bâdi-i takbîhi olmağla Torino'da bulunan sefiri celb olduğu misillû nezdinde bulunan Sardunya Maslahâtgüzârının dahi devleti tarafından aldığı emire imtisâlen avdet etmiş olması üzerine iki devlet beyninde vâki' olan kat'i muhaberenin tafsilatı Bavyera payitahtı olan (Menik) şehrinde tab' olunan gazete-i resmî de bend-i mahsûs ile ilan kılınmıştır.⁴⁹⁵

Bundan böyle İngiltere'den, Fransa'ya gelen İngilizlerin pasaport almak külfetinden muaf olmaları bu kere haşmetli Fransa İmparatoru Hazretleri tarafından emr-i mahsûs ile ilan kılınmış olmağla bu emrin icrasına birkaç günden berû hulûl etmiş olan sene başından yani alafranga kanûn-ı sâninin ibtidâsından itibaren başlanılmış olacağı ve Fransa'nın, İngiltereliler hakkında şu türlü muamele ve müsaade-i dostî göstermesi ise iki devletin beyninde câri olan münâsebâtı hâlisaneyi bir kat daha teyid etmiş olduğu Avrupa gazetelerinde yazılmıştır.⁴⁹⁶

⁴⁹⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.3.

⁴⁹⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.4.

⁴⁹⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.4.

(Kukas) ismiyle Tiflis'te çıkan gazetenin yazdığına nazaran Rusya Devleti nezdinde memur-ı Devlet-i İranîyye'nin fevkalade murahhas elçisi atûfetlü Mirza Cafer Han Hazretler, Sefâret Baştercümanı Mirza Cevad ile şehir-i mezbûra muvasalat etmiştir.⁴⁹⁷

*Jurnal dö Konstantinapol'*inin, Tulun'dan aldığı bir mektubda yazıldığına göre tüccar sefâinin'den biri Akdeniz'de giderken gayet uzun boylu olduğu halde ölmüş bir kadirga balığına tesadüf etmiş ise de hava gayet fırtınalı olduğu eelden zikr olunan balığı (Epir) Adaları civarında terk ile yoluna gitmeğe mecbur olarak Tulun'a vusûl bulmuş ve içindeki halk keyfiyeti şâyi eylemiş olması üzerine birtakım balıkçı kayıkları bunun taharrisine çıkararak mezkûr balığı Tulun'a karib bir mahâlde deniz kıyısında karaya oturmuş bulmuşlardır. İşbu balık balının en âlâ cinsinden bulunarak ve boyu yirmi iki ve eni on iki metre büyüklüğünde olarak hiçbir tarafı henüz zedelenmemiş olduğuna bakılınca bunun ancak birkaç günden berû helâk olduğu anlaşılmış ve hesap olundukta bundan yüz varil yağ çıkıp satıldıkta on bin frank hâsıl olabileceği tahmin kılınmış ve bu nev' balık Akdeniz'de asla bulunamadığından pek çok ehl-i merak havanın yağmurlu olduğuna bakmayarak sandallar ile bunun seyrine gitmekte imiş. Böyle bir balık bundan otuz beş sene akdem Fransa memâliğinden cenûb tarafında ve Bahr-i Sefid üzerinde vâki' olan (Pirane Oryantal) nam eyâletin (Kolyoz) denilen mahâllinde bir defa daha karaya düşmüş ise de nadirü'l-vukûu sayılır. Bereket versin ki zikr olunan balık yaz mevsiminde halkın denize girdiği vakitte böyle karaya düşmemiştir. Zirâ bu cins balığı ekûl ve mühlik olan birtakım köpek köpek balıkları takip edip etrafında bulunurlar imiş. Binaenaleyh işbu balınayı pareleyüp kaldırıncaya kadar onlardan muhafaza için altını tahta vesâir şeyler ile kaplayıp güzelce örtmeğe mecburiyyet görülmüştür.⁴⁹⁸

⁴⁹⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.4.

⁴⁹⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.4.

3.12.4.İLANÂT

Beşiktaş'ta, Tarlabası'nda, Vişnezâde Mahâllesinde vâki' camii şerifin karşısında fevkâni üç oda ve bir sofayı ve orta katta yine bir oda ve bir sofa ve selamlıkta keزالık bir oda ve sofayı ve tahtâni bir câriye odasıyla Malta taşı döşeli havlu ve bir küçük kiler ve mazbutça matbahı ve üç hayvan alır ahır ve üç yüz zirâa bağçeyi ve bir tulumbalı kuyuyu şamil olduğu halde anbarı merhum El-Hâcc Hüseyin Efendi'nin hanesi satılık olmağla istek iden zevâtın mahâlle-i mezbûre imâmı Hasan Efendi'den sûal eylemeleri.

Usûlü'l-fıkıhtan, Merzâtü'l-fühûl ve Tercüme-i Manzume-i Serrâciyye ve asâr-ı saire sahibi sâbık Ayntab Naibi Ahmed Ferid Efendi'nin Akâid-i Adudiyye ve Edevât-ı Kelâmat üç lisân üzere ve edeb ve vaz' ve iştikâk ve avâmil ve binâen tercüme-i manzumeleri tab' ve mecmua bir cild olarak Sahaflar Çarsısında, Bedesten Kapısı kurbunda Kütahyalı Mustafa Efendi'nin dükkânında beşer gurûşa satılmakta idüğü tamamiyyü'l-menâfi ilan olunmuştur.⁴⁹⁹

⁴⁹⁹ "İlanât", **Tercümân-ı Ahval**, No: 12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.4.

3.12.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	116
• İngiliz lirası	00	128
• Yirmi Franklık	00	101
• Pol (Rusya Altunu)	00	104
• Karamiçe	10	059
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	10	023
• Karbon	15	019
• Gümüş Beş Franklık	10	025
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	20	059
• Konsolide	10	052
• Akçe Başı (Binde)	00	145 ⁵⁰⁰

3.12.6.TEFRİKÂ

(11 Numero ve Evvelki Hafta Çıkan Gazetenin Tefrikâsına Merbûttur)

Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye

Evâil'de bu sular Eğri kapı dâhilinde hâlâ harap duvarları meşhur bir büyük sarnıç'ta müctemi' olup şehre oradan taksim olunur idi. Hâlâ Kırk Çeşme şöhreti ile maruftur. Konstantiniye'ye gelen miyahın üçüncü nev'i turunç suları olup Ferhat Paşa Çiftliği ve Litros ve Topçular ve Behram Paşa Köyleri taraflarından cem' ve Yenibahçe ve Sulukule ve Topkapı havâlisinden şehre girip Emir Buhari ve Saraçhane ve Sepetçiler ve Hasan Paşa Hanı ve Çarşı ve Nur-u Osmaniye ve MahmutPaşa havâlisine ve diğer kolları Hekimoğlu Ali Paşa ve Macuncu etrafına tevzi' olunur

⁵⁰⁰ "Meskûkât", *Tercümân-ı Ahval*, No: 12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.4.

Yedinci Fasl

Hamamlar ve Saraylar Beyanındadır

Konstantiniye ye şifâ-bahş suların celbi hususunda Selâtin-i azam Hazreti Kayaser-i sâbikanın asâr-ı akdemine ilave olarak müteaddid çeşme ve kemer ve hamamlar bina buyurmuşlardır. Ancak evâil de şehre ziynet-bahş olan yirmi dört mükellef ve cesim hamamın ekserisi münhedim ve harab olmasıyla kadimden fakat Konstantin binası olan Çukur hamam kalmıştır.

Konstantiniye'nin her tarafından bina olunmuş olan imparator sarayları bi'l-cümle münhedim olup Konstantin binası olarak Senato Meclisine ve İmparatorlar cülûsunda Elbise-i Resmîye-i Kayseriyet iktisası alayına muhtas olan Büyük Saray arsasında Fatih Hazretleri, Eski Sarayı bina ettirmiştir. (Velasadyus) yahut Tekfur Sarayı dedikleri mahalli ibtidâ Büyük Konstantin, kale tarafında olan surun tevsî' ve temdidinden mukaddem hariç beldede bina ve sonra Justinyanus (Cüstinyaus) Kayser tamir ile Odomon civarı mahkemeliğine tayin eylemişlerdir. Sonra İmparatoriçe (Anna) ile oğlu (İoannis Paleologos'un) asırların da saray-ı mezkûr meclis müsa besinde kalmıştır. Bu mahâllin sebep-i tesmiyesi Lisan-ı Rumî'de; Sahibin ve Hüdavend'in mânâsına olan (Tukiryu) lafz-ı mürekkebinden neşet itmiştir. Bu sarayın aşağılarına dahi saray mânâsına olan (Palat) isminden dolayı Balat tesmiye olunmuştur ve saray-ı mezkûr hemen müşerref-i harab olup sütûnların ekserisi ve kemerleri ve kapı arkaları hedm olunmuştur. Şimal-i cenubuna Nâzır olan birinci katın pencereleri önünde hâlâ bir kartal ile Rumca (P.H) harflerinin suretleri mahkûk ve meşhûd olup işbu harfler müceddeden bina eden Paleologos Kayser'in ismine iş'âret olmak muhtemeldir. Saray-ı mezkûrun muhalif semtte vâki' olmasıyla ifrat-ı harabiyeti Selâtin-i Azam-ı Osmaniye hazerâtının müstelzim âdem-i rağbeti olduğundan âli-hâle terk ve bir aralık derununda Şişehane tesis olunarak el-hâletü hazihi itibara mahalli kalmamıştır.⁵⁰¹ Sultan Beyazıt Camii, civarında kadimü'l-eyyam da Büyük Theodosius Kayserin sarayı vâki' olup Süfera-yı Ecnebiyye'ye burada ikram olunurdu. Ancak Konstantiniye'nin iltivâsı ve müstahkem sarayı birinci tepede Sultanahmet Camii'nden tâ Ahırkapı'ya kadar Üsküdar'a karşı vâki' ve

⁵⁰¹ "Tefrikâ", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.1.

derununda birkaç Kasır ve Sarayı hâvi olup saray-ı mezkûru Konstantin bina ve sonra (Herakleios) ve ondan daha sair Kayasere tevsî' ve tezyin eylemişlerdir. Ol-vâkit azîm ziyafetler ve büyük resimler bu sarayda icra olunmakta iken evâhir-i devr-i Kayasere'de bütün bütün metruk kalıp mefhum-u ibretnümûnu musaddakınca Fatih-i Hakânî'den sonra yeri böyle kaybolmuştur. Sur'un liman tarafındaki zaviyesi kurbunda bulunan Valekerna Sarayı'nı ibtidâ (Anastasious Dicorus) nam kimesne bina ve sonra (Mihail Komnenos) tecdid ve bir duvar ile ihata eylemiştir. Saray-ı mezkûra, Kasr- ı Bâlâ denüb üzerinden bi'l külli havâlisi görüldüğü ve bazı yortî günleri Kayserler saray-ı mezkûrda alay ettikleri Tevarih'te menkûldür. Bu bina, Fatih'ten sonra hak ile yeksan olup Ayvansaray kapısı içinde fakat biraz duvarı meşhuddur. Bu mahâlde olan cesim hamam ve ebniyenin mevcut kalan bir cüzi' elyevm Kömürcü ve Sütçü mağazası olmuştur. ⁵⁰²

Sekizinci Fasil

Konstantiniyye'nin Sarnıçları ve Dikilitaşları Beyanındadır

Şehr-i Konstantiniyye'ye mevsim-i sayf'da nedret-i miyâhtan sıyânet için Kayasere bazı mahâllerde havzalar ve sarnıçlar hafr ve binasıyla mesafe-i baideden sular getirmişlerdir. Ancak ol-vâkitte mevcut olan dokuz sarnıçtan şimdiki halde fakat âti'de zirk olunanlar kalmıştır. *Evvela* Konstantiniyye'nin Ayasofya semtinde vâki' Yerebatan sarnıcı tâ Alibey Köyü havâlisinden yeraltından gelen Kırk çeşme sularının fazlasını cem' ider. İşbu sarnıç gayet mükellef ve tûl'en 16 ve arzan 28 sıradan ibaret 336 simaki sûtûnla müzeyyendir. *Sâniyen* Fazlı Paşa Konağı mevkiinde At Meydanı'na Nâzır (Floksin) Sarnıcı elyevm ipek böcekçi esnafının destgahı olarak mübalağa ile büyük bir direk denüb hakikat de 224 mermer direği vardır. *Salisen* ol-mahâle yakın ipekhane tarafında Theodosius Kayserin gayet musanna' ve kubbeli ve direkli bir küçük sarnıç olup. *Rabian* Salma Tomruk'ta ipekçilere mahsûs (Aspari). *Hamisen* Sultan Selim'de Çukur bostan sarnıçlarıdır. *Sadisen* Kariye Camii ve Tekfur Sarayı arasında elyevm üstü açık bostan olup Heraklious Kayser vaktinde bina olunmuş olan Rüesâ-yı milletten (Donus) nam kimesnenin sarnıcıdır. *Sabian* Samatya ve Koca Mustafa Paşa beyinde yine Çukur

⁵⁰² "Tefrikâ", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.1-2.

bostan ve (Aya Mokyö) tesmiye olunan Anastas (Anastasious) Kayserin. *Saminen* Zeyrek Camii altında musanna' dört sıra sütûnlu müzeyyin (Fukas) Kayser'in. *Tasian* Bodrum Camii'ne yakın (Modeston) nam şehir emininin sarnıçlarıdır. Daha Sultan Mehmet Camii kurbunda Çukurbostan ve Acı çeşme denilen mahâlde Havariyyun sarnıcı ve ileride Edirnekapısı kurbunda (Arkadios) havza olup bunların hâlâ direkleri ve duvar harabeleri mevcuttur. Bunlardan başka Konstantiniyye'nin zemini çok yerde boş olarak sonradan har'iklerle sonradan üzeri dolmuş ve giderek yerleri kaybolmuş nice bodrumlar ve kemerler ebniye olup bazı bina temelleri hafırında mermer parçaları gibi türlü enkâz zuhûr etmektedir. Kayaser-i Rum, ef'âl bir güzide ve fütihat-ı meşhûrelerine alâmet-i eser olmak üzere, Mahrusa-i Konstantiniye'de ref' ve rekzettikleri dikilitaşların fakat altısı kalmıştır. Evvelkisi yanık direk dahi tabir olunan Çemberlitaş olup bunu Konstantin Kayser Roma'dan celb ve zirvesine bir meşhur musanna' sanem ikâme etmiş ise de mürûr-u evkat ile sanem-i mezkûre saika isabet ettiğinden bir tarafı kırılmış ve badehû şiddetli lodos rüzgârı ile büsbütün yıkılmıştır.⁵⁰³

⁵⁰³ "Tefrikâ", **Tercümân-ı Ahval**, No:12, 24 Cumâde'l Âhire-25 Kanûn-ı Evvel 1277, (7 Ocak 1861), s.2.

3.13.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:13, 2 RECEB – 1 KÂNUN-I SÂNİ 1277

3.13.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

İzmid Kâimmakâmlığı, Babıâli Evrak Müdürü esbâk saâdetlû Cemil Bey Efendi'ye; Biga Mutasarrıfı saâdetlû Hasan Paşa Hazretleri'nin Kapı Kethüdalığı, Âmedi-i Divan-ı Hümâyûn Hûlefasından izzetlû Cafer Bey Efendi'ye; Aynoroz Kâimmakâmlığı, Aziz Bey Efendi'ye; Meclis-i Âli-i Tanzimat Umur-ı Tahririye Odasının Asalet-i Hûlefalığı, Dâhiliye Kalemi Hûlefasından, Agâh Efendi'ye; Oda-i mezkûrun Asalet-i Hûlefalığı, Divan-ı Hümâyûn Kalemi Mühimme-nüvisanından Cemal Bey'e; Oda-i mezkûrun Asalet-i Hûlefalığı, Mektubi-i Hâriciye Hûlefasından Nazif Bey'e; Tahrirat-ı Ecnebiyye Kalemi Ser-halifeliği izzetlû Avdan Efendi'ye; Tahrirat-ı Ecnebiyye Kalemi Ser-halife Muavinliği rif'atlû Serkis Efendi'ye; Londra Sefareti, İkinci Ser-kitabeti rütbe-i sâlise tevcihiyle, Londra Sefiri saâdetlû Kostaki Bey Hazretleri'nin mahdumu rif'atlû İstefanaki Efendi'ye; Sefaret-i mezkûre Birinci Ateşeliği, rütbe-i rabia tevcihiyle müşârunileyhin diğerk mahdumu fütüvvetlû Pavlaki Efendi'ye.⁵⁰⁴

Mülkiye

Bu defa ba-irade-i Seniyye Edirne Eyaletinde bazı Kazâlara asaleten tayin buyurulmuş olan müdirler; Azmi Efendi, Kırk kilise Kazâsına; Ömer Efendi, Cisir-i Ergene Kazâsına; Mustafa Bey, Dimetoka Kazâsına; Yusuf Ağa, Cisir-i Mustafa Paşa Kazâsına; Yusuf Ziyai Ağa, Pınarhisar Kazâsına; Hüsni Ağa, Kızılağaç Kazâsına.⁵⁰⁵

İlmiye

Rumeli Kazaskerliği, Meclis-i Âli-i Tanzimat azâsından, Yesinizâde semahatlû İlmi Efendi Hazretlerine; Recep gûrresinden itibaren tevcih buyurulmuş ve müşârunileyh Hazretleri yevm-i mezkûrda mesned-i cedidelerine kuûd buyurmuşlardır.

⁵⁰⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.1.

⁵⁰⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.1.

(Bazı Mahâllerin Niyabetine Memur Buyurulmuş Olan Nâibler)

Haremin payelûlarından, Şehrizâde faziletlû Mehmed Esad Efendi, İzmid'e; Girit Kadısı sâbık faziletlû İzzet Efendi, Yenişehir Fener'e; Müderrissinden Çarşambalı Feyzullah Efendi, Alaiye'ye; Kûzat'dan Abdurrahman Hulusi Efendi, Bergama'ya; Yanya'lı Ahmed Efendi, Debre'ye; İbrâdılı Ali Rıza Efendi, Gülnar'a; Gümüşhaneli Hasan Necmeddin Efendi, Livane'ye.⁵⁰⁶

Askeriye

Dersâadet Ordu-yu Hümâyûnu Ni'zâmiye Topçu Alayı Mirlivası İsmail Paşa, hulûl-i ecel mev'uduyla irtihal-i dar-ı beka eylemiş olduğundan ve Alay-ı mezkûr Mirlivası izzetlû Emin Bey Emekdaran-ı Ümera-yı Askeriyeden bulunduğundan Mir-i mumaileyhin uhdesine mücecdeden Mirlivalık rütbesi tevcihiyle müteveffa-yı mumaileyhin yerine memuriyeti ve onun yerine dahi Ordu-yu mezkûr Topçu Redif Alayı Miralay'ı izzetlû Mustafa Bey'in, Ni'zâmiye Topçu Alayı Miralaylığına nakli.

Anadolu Ordu-yu Hümâyûnu Reis-i Erkan-ı saâdetlû Şükrü Paşa Hazretleri'nin, Arabistan Ordu-yu Hümâyûnu Reis-i Erkanlığına memuriyeti cihetiyle yerine mezkûr Arabistan Ordu-yu Hümâyûnu Reis-i Erkan-ı sâbık saâdetlû Şakir Paşa Hazretleri'nin memuriyeti.

Havâli-i Mübareke-i Hicaziyye'de bulunan Asâkir-i Şahaneyi idare etmek üzere Arabistan Ordu-yu Hümâyûnu erkânından Mirлива izzetlû Mustafa Paşa'nın Hicaz ve Irak Ordu-yu Hümâyûnu Erkanlığına nakli.

Arabistan Ordu-yu Hümâyûnu Meclis Azasından olup Dersâadet'e celb olunmuş olan Mirлива izzetlû Selim Paşa ile Miralay izzetlû Osman Bey'in yerlerine Süvari Mirlivası izzetlû Kemal Paşa ve Piyade Altıncı Alayı Miralay'ı izzetlû Ali Bey'in azâlık mezbûre ve mumaileyh Osman Bey'in dahi Alay-ı mezkûr Miralaylığına nakli ve icrayı memuriyetleri.⁵⁰⁷

⁵⁰⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.1.

⁵⁰⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.1.

(Bu Defa İhsan Buyrulmuş Olan Mecidiye Nişan-ı Hümâyûnları)

Hahambaşı Yako Avidor Efendi cenâblarına, Birinci Rütbeden; Katolik Patriği Nigogos Efendi cenâblarına, Keza; Kudüs-ü Şerif, Rum Patriği Kirilos Efendi cenâblarına, Keza; Şam-ı Şerif, Rum Patriği Perotious Efendi cenâblarına, Keza; İskenderiye Rum Patriği Kalinikos Efendi cenâblarına, Keza.⁵⁰⁸

Devlet-i Aliye'nin, Brüksel Maslahatgüzarı sâbık izzetlû Diran Bey'e üçüncü ve Ser-kâtibi Minas Efendi'ye beşinci rütbeden olmak üzere Belçika Devleti tarafından birer kıt'â nişân gönderilmiş ve ahz ve teâyikine müsaade-i Seniyye erzân buyurulmuştur.⁵⁰⁹

Zât-ı Vâlâ-yı Hazreti Sadâretpenâhi bir iki gündür cüz'ice na-mizaç ise de metanet tab'ı gayûrâneleri muktezasinca yine temşiyet-i mehâmih devamdan hâli değildir.⁵¹⁰

Validelerinin, vukûu vefâtını mütezammın haşmetlû Rusya İmparatoru Hazretleri'nin gelmiş olan namelerine cevaben; İşbu vaka-i müellimeden hissedarı-i hüzn ve esef peyda olduğunu havi taziyetname-i Hümâyûn testir ve irsal buyurulmuştur.⁵¹¹

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû İsmail Paşa Hazretleri'nin taht-ı riyasetlerinde olarak Bosna ve Hersek eyaletlerinde teftişe memur olan komisyona Petersburg sefiri sâbık saâdetlû Rıza Bey Efendi Hazretleri'nin aza tayin buyurulmuş olduğunu geçende yazmıştık. Bu kere haber aldığımızı göre mir-i müşârunileyh sıhhat-i vücutça bazı özrü olduğundan bahisle memuriyet-i mezkûreden istifâ' eylemişlerdir. Taraf-ı eşref-i Hazret-i Padişahî'den mir-i müşârunileyhe murassa' bir kutu ihsan buyurulmuş olduğu dahi işitilmiştir.⁵¹² Maârif-i Umûmiye Nezareti Celilesi taht-ı idaresinde olarak bndan iki sene mukaddem küşad olunmuş olan Mekteb-i Mülkiye şâkirdanının bu kere icrayı imtihanlarına mübaşeret buyurulmuştur.⁵¹³

⁵⁰⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

⁵⁰⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

⁵¹⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

⁵¹¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

⁵¹² "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

⁵¹³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

Rum Milleti mûteberanından Sakızlı Miseyani Bey müsinn ve bir müddetten berû keyifsiz olduğu halde hulûl-i ecel mev'ud ile dünkü cumartesi günü vefat etmiştir.⁵¹⁴

Bizantis Nam Rum Gazetesinin, (24 Kânun-I Evvel Tarihli) Nüshasında Neşrolunmuş Olan Bir Bendin Tercümesidir.

Sünne'de tevkif olunan Sardunya'lı gemilerinin bu tarafa gelinceye kadar refakatinde bulunmak üzere gönderilen Beyrut nam vapur-ı Hümâyûn geçen pazartesi günü salimen bu tarafa vürûd eylediği misillû çarşamba günü dahi mezkûr gemiler Cenova'ya gitmek üzere bu taraftan hareket etmişlerdir.⁵¹⁵

Dersâadet'de bu günlerde bazı kaime kalpazanlarının ele geçirilmesiyle tahkik-i ahvalleri Bâb-ı Zaptiye'de icra kılınmakta olduğu haber alındı. *Jurnal dö Konstantinapol'*inin kavline göre şimdiye kadar tutulmuş olan kaime kalpazanları bunula on iki defaya balığ olmuştur.⁵¹⁶

1277 Senesi Cumade'l ûlâ'nın gûrresinden, gâyetine kadar milel-i Muhtelifeden Dersâadet ve Bilad-ı Selase 'de vefat etmiş olanların miktarını mübeyyin Meclis-i Sıhhiye'den alınan jurnal'in hûlasasıdır.

Nüfus	Millet
• 482	İslam
• 96	Yahudi
• 19	Katolik
• 2	Latin
• 13	Müste'min
• 179	Rum
• 111	Ermeni
• 1	Protestan
• 0	Kıbtî

Toplam: 907

⁵¹⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

⁵¹⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

⁵¹⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

(İşbu cetvel de vefâyatı kûsûrat üzere görünen milletlerin nüfus-ı mütemekkinesi dahi kûsûrat üzere olduğunun tekrar ihtarına hacet yoktur zannederiz.)⁵¹⁷

Bu hafta zarfında Osmanlı Sancağıyla Dersâadet'ten gitmiş vapur olmadığından fakat gelmiş olanlar âti'de zikrolunur;

Hazine-i Hâssa kumpanya vapurlarından (Nümayiş-i Ticaret) 15 nefer yolcu ile geçen pazar günü İskenderun'dan; Mezkûr kumpanya vapurlarından (Şehpir) 180 adî ve 15 nefer asker yolcu ile Salı günü Trabzon'dan; Zikr olunan kumpanya vapurlarından (Persûd) 45 yolcu ile Salı günü İskenderiye'den;

Evvelki cumartesinden dünkü cumartesi gününe kadar yalnız Karadeniz'den, Dersâadet limanına gelen Osmanlı tüccar gemisi fakat iki ki'tâ'dan ibaret olup birisi Kozlova'dan, buğday ve diğeri İbrail'den (Braila) fasulye getirmiştir. Giden Sefain ise 15 kıtâ'dır.⁵¹⁸

Süfün-ı Hümâyûndan (Burc-u Şeref) nam korvet, Kale-i Sultaniyye'ye ve Hüdaverdi tabir olunur briik maden kömürü yükü ile Beyrut'a gitmek üzere geçen pazar günü Dersâadet'ten hareket etmiştir.⁵¹⁹

Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane 'den Verilen İlmûhaberdir

Anadolu ve Rumeli'de vâki' eyaletin, havi oldukları elviye ve kaza ve kurrallarından kâin etfalın aşılınması zımnında mukaddemce Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane cânibinden ba- irade-i Seniyye cenâb-ı kîti-si'tânı Anadolu ve Rumeli câniblerine üçer kol olarak tayin kılınmış olan aşıcılardan Rumeli kıtasının sol koluna memur bulunan aşıcı Kamil ve Hüseyin Efendilerin mukteza-yı memuriyetleri üzere geşt-ü güzâr eyledikleri âtiyyü'l beyan mahâl ve mevâki'de yetmiş dört senesi Teşrin-i sânisinden, yetmiş altı senesi Teşrin-i sânisine kadar aşılınmış oldukları etfalın miktarı bizce âti mahâl be mahâl beyan olunduğu vecihle 7822 nefere balığ olduğu ve bu yüzden dahi herkes tarafından temadi-i eyyam-ı ömr ve şevket ve iclâl Hazret-i Mülûkâne davât-ı hayriyesi tekrar kılınmakta idüğü mahâl-i merkûmeden tanzim ve i'tâ kılınmış olab mazbata ve şehadetname meallerinden anlaşılmış ve husus-ı mezkûr-

⁵¹⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

⁵¹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

⁵¹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

ı muhsinât asriye-i Hazret-i Mülûkâne'den ve cümle ibâd hakkında umur-ı hayriye'den bulunmuş olmağla ilan-ı keyfiyete ibtidâr olundu.

	Nüfus
• Nefs-i Selanik'te	3707
• Selanik Nevahi'sinden Lankaza Nahiyesinde kâin kurra'da	0618
• Gelmiş Nahiyesiyle, Kesendire haziresin'de	0071
• Yine Selanik'e tâb'i Nefs-i Turan kazâsıyla hâvi olduğu Kurra'da	0181
• Yine Selanik'e tâb'i Usturumça kazâsıyla hâvi olduğu Kurra'da	0444
• Siroz sancağında, Nefs-i Siroz'da	0399
• Liva-i mezkûrun havi olduğu kaza ve kurra'da	1206
• Drama Sancağın'da Nefs-i Drama kazâsın'da	0069
• Liva-i mezkûrun havi olduğu kaza ve kurra'larda	1127
	7822 ⁵²⁰

Murassa

Akl-ü hesab mâil-i tedbir ider bizi

Nakl-ü kitab kâil-i takdir ider bizi

(Mısraların takdim ve tehiri câizdir)

Zü'l-Kafiyeteyn

Rüyâ-yı vücûdi göre kim nevm-i adem'de

Bin havf-ü elemle uyanur yevm-i nedim'de

Elfâz-ı Farsiyye'den, âri olan bu iki beyt-i âcizanem dahi tânzir buyurulmak mercûdur.

(Şinasi)⁵²¹

⁵²⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

⁵²¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

3.13.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Edirne'den Alınan (21 Cumade'l Ahire Tarihli) Bir Mektubun Meâli

Mâh-ı hâlin 17. pazar gecesine kadar Edirne ve havâlisinde havalâr kâh açık ve kâh yağmurlu gitmiş ise de leyle-i mezkûre 'de şiddetli bir fırtına zuhûruyla kar yağmaya başlamış ve ziyadece soğuklar dahi olduğundan şehrin kenarında bulunan Tunca Nehri donmuştur. Zikr olunan pazar günü devletlû Vali Paşa Hazretleri teftiş-i ahval-i eyalet zımında Kırkkilise Kazâsıyla, İslimye Kazalarına azimet idecek iken havanın bu vecihle âdem-i müsaadesine mebni tevakkufa mecbur olmuş ve işbu Perşembe günü Edirne'de mukim Fransız Konsolosu Mösyö Tisovi'yi(?) ve Edirne Muhasebecisi izzetlû Tahir Efendi ve müşârunileyhin kethüdası izzetlû Cenâb Bey ile bir miktar Süvari Asâkir-i Ni'zâmiye-i Şahaneyi bil-istishab Kırkkilise'ye müteveccihen Edirne'den hareket buyurduklarından esnâ-yı gâybubetlerinde mesalih-i vakıa-i eyaletin kemâ-yenbâğî rüyet ve tesviyesi için vilayet Kâimmakâmılığına Edirne eyaleti Redif-i Süvari Alayının, Miralayı izzetlû Salih Bey'i tayin buyurmuşlardır. Umur-ı Maliye ve Mülkiyece eyaletin bazı mahâllerinde olan fenalığın bizzat rüyetiyle izale ve ıslahı mukteza-yı irade-i âliye'den olduğuna binâen; müşârunileyh Hazretleri evvel emirde Kırkkilise ve badehû İslimye Kazalarının teftiş ve muâyene niyetinde bulunuyor. Binaenaleyh ancak kırk güne kadar avdetleri memuldür.⁵²²

Edirne eyaletine i'zâm kılınmış olan muhâcirin iskân olununcağa değin muvakkaten han ve dükkânlarda ikame ettirildiğinden bir yük bu kadar bin guruş ücürâtı bir hizmet-i fahire olmak üzere ahali tarafından tesviye kılınmış ve Niş sancağında dahi yine muhacirler için memurin ve ahali cânibinden otuz bir bin guruş iane verilmiş olduğu mahâllerinden yazılmıştır.⁵²³

⁵²² "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2-3.

⁵²³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.3.

Bizantis Nam Rum Gazetesinin (24 Kanun-ı Evvel Rumi Tarihli) Nüshasında Neşrolunmuş Olan Bir Bendin Tercümesi

Karadağ'a muttasıl kazaların birinden Karadağlıların hayli hayvanat gasb ve sirkat eylediklerine binaen üzerlerine sevk olunan Asâkir-i Şahane'ye karşı durarak tarafından çok kişi telef olunmuş ve bu keyfiyet için İşkodra Mutasarrıfı Abdi Paşa Hazretleri, Karadağ, yeni Knezi Nikola'ya tahrirat-ı mahsûsa göndermiş ise de cevabı daha gelmemiştir. Merkûm Knez'in akrabasından voyvoda Petro, asker ser-kerdesi halkça meçhul olan bir keyfiyet için Sırbistan'a gönderilmişlerdir.⁵²⁴

Kilik (Hersek'de) Limanından Alman (4 Cumâde'l Ahire Tarihli) Şukka'nın Meali

Buranın muhafazasında bulunmak üzere iki bölük Şeşhaneci asâkiriyle, Karantinahane inşasına memur, Erkan-ı Harbiye Binbaşlarından fütüvvetlü Mehmed Efendi'nin buraya gelmiş olduğunu geçende yazmışdım. Asâkir-i mezkûre o vâkitten berû burada aram-saz bulunup emr-i asâyîş-i muhafaza etmektedir. Mumaileyh Mehmed Efendi, Karantinahane'nin resmini yapup bunu tatbiken temellerini dahi kazdırdıktan başka lüzumu olacak gereç için mahsûs ocakalr tertib etmiş ise de havalar gayet fena gitmekte olduğundan inşaya henüz başlanılmamıştır. Tarih-i şukka'ya değin burada gerek deniz ve gerek karaca şâyân-ı itina vukuat olmayub emniyet-i belediyye merkez matlûbundadır.⁵²⁵

Bahr-i Sefid Boğazından Alman (29 Cumâde'l Ahire Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat

Avusturya tebâasından, Agustino Baketiç (?) nam kapıdanın Sibyoti (?) tabir olunur brik sefinesi hinta hamûlesiyle Dersâadet'ten kalkmış olduğu halde Bozca Adası civarında poyraz limanına girüb timur atmışken muhalif poyraz rüzgârı zuhûruyla sefine-i mezkûre timur sürüyüb karaya düşmüş ise de kapıdanıyla beraber dokuz nefer taifesi kurtulmuş ve geminin ıslak buğday hamûlesi peyderpey çıkarılarak, Nemçe Konsolosu marifetiyle isteyenlere fûrûht olunmağa başlanılmıştır.⁵²⁶

⁵²⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.3.

⁵²⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.3.

⁵²⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.3.

Akdeniz

Rodos Ceziresin'den Alınmış Olan (9 Cumâde'l Ahire Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Zübde-i Mazmunu

Sisam Adası'nda vâki' Molla İbrahim kapusuyla, Bodrum civarından gelen geçen kayıklara sarkıntılık iden eşkıya-yı bahriyenin ele geçirülmeleri için, Ahmed kapıdanın süvar olduğu Peyk-i Ticaret nam vapur-ı Hümâyûnuyla hükümet tercümanı Yenaki İlyadi(?) Teşrin-i Sâninin 23. Salı günü Rodos'dan memur ve i'zam olunmuş ve o gün Sömbeki Adasına muvasalat olundukta eşkıya-yı merkûmeyi ne halde olduklarını bildiği halde İskenderiye'den getirmiş olan meşhur Nikola Kaçori(?) kapdan bunları Sömbeki Adasında kayığından çıkardıktan sonra gemisine odun yükletmek üzere Anadolu sevahilinde kâin Keramaz(Keramas) iskelesine gittiği haber alınmış ve Perşembe gecesini oradan hareket ile İstanköy'e uğrayarak nihayet Keramaz iskelesine varılmağla Nikola Kaçori(?) mahsûsen vapur-ı Hümâyûna alınmış ve sevahil-i merkume ve tesadûf olunan kayıklar araştırılarak Asım körfezine doğru geç-ü güzar olunmakta iken salifü'l-beyan sarıklar Tomatya köyü ahâlisinin Hristiyan muteberanından birini tuttuklarından kendilerine ahali-i merkûme üç yüz lira verir ise merkumu salıyoruz diyerek haber göndermişler idi. Bunların üzerlerine İzmir'den sevk olunan zaptiye neferâtıyla ahali tarafından hiçbir hücum vukûu bulmaksızın sandallarına binerek kaçmak istedikleri esnada sahilde vapur-ı Hümâyûnu abluka ider suretinde görerek Burundüz karyesine çıkmışlar. Zaptiye neferatı ise bunların üzerine varmış ve teşhir-i silah eylediklerine mukabele-i bi'l-mesel etmiş olduklarından içlerinden birisini darb ve katl ile küsur dört neferini dahi İzmir'e götürmüşlerdir. Eşkıya-yı merkûmenin reisi olup üç beş sene mukaddemleri yine deniz hırsızlığına çıkmış ve pek çok kimselerin canını yakmış merkum Kaçori dahi Rodos'a getirilmiştir. Bu korsanlık gâilesinin def'i hakkında Cezayir, Bahr-i Sefid Mutasarrıfı, saâdetlû Bey Efendi Hazretleri vezâyif-i memureleri iktizasınca vukûu bulan himmet ve ikdamları cümle tarafından tahsin olunuyor. (Bu korsanlık maddesinin zuhûrunu 9 numeroda ilan etmişdik.)⁵²⁷

⁵²⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.3.

Dersâadet'den Gelen (5 Cumâde'l Ahire Tarihli) Bir Mektubun Hûlasâsı

Mersin tarafından susam yüklenmiş bir Fransız tüccar gemisinin kazazede burada olmuş olduğunu akdemce iş'âr eylemiştim (1). Bu hal vukûu bulunca sahil-i selamete çıkmış olan kapıdan ve taifesi, keyfiyeti Fransız konsolosuna ifâde etmek için doğruca derun şehre gelüb memleketle ihtilat eylemiş ve bunu karantina memurlarını haber alarak geminin geldiği yerin temiz olup olmadığı bilinmek üzere, kapıdanından patenta taleb olunmuş ise de sefîne ile beraber zayi' olmuş olduğundan bahisle fakat mahâl-i mezkûrdan yüklenmiş olduğunu mısdak bazı evrakı kapıdan merkum irae edebilmiş olup bu ise sıhhiyece ihcaca salih olamadığından, Cezire-i mezkûre ni'zâm-ı sıhhiye 'ye tatbiken bir aralık bulaşık addolunmuş iken arası çok geçmeyerek Mersin tarafından bir Fransız vapuru vürûd etmiş ve hamil olduğu patenta mantukunca mahâl-i mezkûrun temizliği anlaşılmış ve Fransız Konsoloshanesi tarafından dahi bu bâbda bir şehadetname verilmiş olması üzerine artık ol- vâkit burası temiz itibar kılınmıştır. ⁵²⁸

Anadolu

Alâiye'den Varid Olan (29 Rebiü'l Ahir) Tarihli Mu'tena Bir Mektubun Hûlasa-i Mazmunu

Alaiye nahiyesinden, Şeyh köyü civarında boz hâli orman içinde kireç ile yapılmış iki bin senelik bir bina-yı âtik'in vaktiyle bir kat toprak ve bir kat sikke-i âtik ile tanzim olunmuş olduğu bu defa tebeyyün etmiştir. Hatta bu sikkelerin her biri beş buçuk dirhem vezninde halis gümüş olduğu ve adeta gümüş beşlik kadar büyük ve kalın bulunduğu halde bir tarafında kız tasviri ve öte tarafında bir kartal resmi menkûş iki bin senelik şeyler imiş. Berekurt (?) köyü taraflarında dahi ziyadesiyle maden kömürü olduğu bazı erbâb-ı vukûf cânibinden haber verilmiş ve bunun üzerine timurcular marifetiyle muayene olunmuştur.

Yine Alaiye' ye sekiz on saat mesafede kâin Selendi nam mahâlde kurşun madeni bulunduğu haber alınmış olmaktan naşi bazı zevat bunun toprağından celb ettirerek bir okkasından yarım okka kurşun çıktığını tecrübe ile ispat eylemiştir. (1)

⁵²⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.3.

Buna dair olan evvelki mektubun meâli on birinci numeronun ikinci sahifesinde neşr olunmuştur. Her ne ise maden bulunduğu şâyî olmasını memleketli pek de istemiyor. Zira bunlar işlendirilecek olursa kendileri şayet mazhar-ı teklif mâlâyutak oluruz diye havf ve ihtiraz ediyorlar.⁵²⁹

Hüdavendigâr eyaleti Mutasarrıfı saâdetlû Nureddin Paşa bir müddetten berû eyaleti dolaşmakta olduğu halde bu kere Kütahya sancağı dâhilinde kâin Bilecik Kazâsına muvasalatla orada dahi sınıf-ı ahâliyi, kefalet-i müteselsile altına alub men'i mürûr ni'zâmını tamamıyla icra eyledikten sonra mukaddema derdest olunmuş olan meşahir-i eşkiyadan Kürd Yusuf'un refikasından ve sair kabayih ashabından ve serseri ve mechulü'l-ahval takımdan ele geçirilen on yedi nefer kesanı merkez eyalete gönderdikten ve hususat-ı saireyi dahi hüsn-i tesviye ve ifâ eyledikten sonra Söğüt Kazâsına azimet etmiş oldukları ihbar kılınmıştır.⁵³⁰

Üsküdar'dan Basra'ya kadar inşa olunmakta olan telgraf hattı Şehrizor eyaletinin hududu bulunan Nehr-i Zâye (?) değin mümted olmuş ve nefis-i Kerkük'te telgrafhane dahi ihdas kılınmış olduğu mahâllinden iş'âr olunmuştur.⁵³¹

İzmir'de bulunan Katolik Piskoposu Mossabinye (?) Fransa Devleti tarafından Lejyon Döner rütbesinden bir kıt'a nişan gönderilmiştir.⁵³²

Arabistan

*Jurnal dö Konstantinapol'*inin, İskenderiye'den alub neşr eylediği mekâtib müfâdına bakılır ise Mısır Valisi fehmetlû, devletlû Said Paşa Hazretleri, bu sene her ne kadar haccâ niyet ve levâzımat-ı seferiye'yi dahi tehyiât buyurmuş iseler de gidip gitmeyeceği meşkûk ve bunun sene-i atıye 'ye ta'lik olunması maznûn imiş.

⁵²⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.3.

⁵³⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.3.

⁵³¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.3.

⁵³² "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.3.

Bingazi'den Varid Olan (27 Cumâde'l-ûla Tarihli) Bir Mektub

Devlet-i Âliyye, tebâasından Rabah kapıdanın süvâr olduğu dört bin kilelik Mesûd nam brik sefinesi mahlût hamule ile Ligurit'ten(?) hareket etmiş ve hava muhalif olduğu cihetle mâh-ı halin 22. günü Bingazi'ye gelüb Taşra limana timurlamış ise de zinciri kırıldığından taşların üzerine düşüp kazaya uğramıştır.⁵³³

3.13.3.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Bu hafta gelmiş olan Avrupa Journalleri Gayta pişgâhında bulunan Fransız Donanması hakkında türlü türlü rivayet-i muhtelif ile memlûdur. Yani donanma-yı mezkûrun kalkıp gideceği ve muahharan bunun aslı çıkmadığı ve daha sonra artık mutlaka Gayta'yı terk eyleyeceği mezkûr jurnallerde yazılmıştır. Yine onların kavline göre zikr olunan sefâinin kemâfi's sâbık Gayta önünde ibkâsıyla haşmetli Sicilyateyn Kralı cenâblarını himayet eylemesi için Fransa'ya bazı devletler tarafından tavassut vukûu bulmuş ve bu tavassutun sıhhati hakkında gazetelerin ittifâk-ı efkârı derkâr olup halbuki hamgi devletler tarafından vukûu bulduğu ve ne dereceye kadar olduğu maddesinde yine ihtilâf vardır. Ekserinin rivayetine bakılırsa bu tavassutta evvela Rusyalı tarafından kıyam olunup Fransa'ya bildirilmiş ve muahharan Avusturya ve Prusya Devletleri dahi bu bâbda Rusyalı'ya mûin olarak Fransa İmparatoru haşmetli Napoleon Hazretlerine üçü birden arzularını beyan etmiş ve bu sırada İngiltereli'nin hareketi bahsine gelince devlet-i müşârunileyhâ buna muvaffakat gösterdikten başka Sicilya Kralı müşârunileyhin muhafazası hakkında Fransa Devleti tarafından olunan himayetin labüdde kabilinden olduğunu tasdik eylemiştir. Devlet-i müşârunileyhânın gayr-i memûl bu hareketi ise Rusya Devleti ile Sardunyalı beyninde birbiriyle tutuşulmağı müstelzim olur bir hâl vukuâ gelirden âdem-i muvafakatından dolayı İngiltereli'ye atf-ı mesuliyet kılınır deyû ihtirazından neşet etmiştir.⁵³⁴

Macaristan'da yeni bir havâdis yoktur. Avusturya Devleti'nin bazı eyaletleri ahalisi hükümetin usûl-ü idaresinden şu günlerde şikayetler ederek herbiri birer türlü imtiyâr-ı iddia ve talebinde bulunuyorlar. Ve devlet-i müşârunileyhâ, ahaliyi vergi

⁵³³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.3.

⁵³⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.3.

hakkında günbegün tahmil etmekte olduğu halde umûr-ı malitesi şu aralık daha ziyade müşevveştir. Prusya Devleti'nin evzâ' ve etvârı Avusturyalı'ya daima muhalif görünüyor. Fransa memâliğinde asâyiş berkemâl olup ticaret yolunda ve devletin kuvve-i maliyesi ihtiyacât-ı hazineye mukabildir. İngiltere'de dahi ıstırahat-i umûmiyye ber-karar ise de ticaretçe şu günlerde imtiyazlık vardır. İtalya'nın hâli malumdur. Gelecek bahar veyahut yarın şu kıt'a ve havâlisinde daha çok büyük mesâil ve meşâgillik melhûzdur.⁵³⁵

Kurye Doryan'da yazıldığına nazaran haşmetli Papa cenâblarının biraderzâdesi elyevm Sardunya ordusunda bulunup hidemât-ı askeriyyeyi ifâ etmekte imiş. Çünkü mumâileyh mukaddema Papa ordusunda asker bulunurken olduğu memleketi Sardunyalı'ya geçmiş ve kendisinin Sardunya ordusunda istihdamı hakkında vâki' olan istidâ'sı nezd-i devlet-i müşârunileyhâ da kabul olunmuştur.⁵³⁶

Sicilya Kralı'nın, asâkirine hitaben geçende vâki olan emr-i yevmîsi tercümesidir;

Vukuâtın ihbarıyla her ne kadar sizden ayrılıyorsamda can-ü gönülden muhabbetim daima sizinle beraberdir. En sonraki sekiz ay müddet zarfında çekilen mihnet ve meşakkat ve delirâne icra kılınmış olan şanı mucib-i muharebât-ı hatır nişânem olacaktır. Mensup olduğunuz Ferik-i askeriyyeyi muvakkaten dağıtmağa mecbur olmuşumdur. Yakında yine tecemmu' ederek Napolitan askerliği şerefini teksir eylesiniz. İsbât-ı müdde'â-yı gayret ve şeca'at etmiş olduğunuz muharebât-ı der-hâtır ettirir ve sizin mukâdir ve ehliyetinizi bildirir madalyaları vakit gelir ki tâ'lik sine-i mefharet edersiniz. Şimdilik memleketlerinize sizler avdet ederek şurada 1848 ve 1849 senelerinde cesûrâne muharebe edip müstehak oldukları müteaddid madalyaları göğüslerinde mütefehhirâne gezdiren arkadaşlarınızla mülâkî olununuz. İşte onlara mutabakat eder iseniz ehl-i himmet ve iffet olan hemşehrilerinizin ta'zim ve tekrimlerine siz dahi mazhâr olursunuz. Vatan ve fâmilâ ve emvâl ve eşyanız muhafazası için şimdiye kadar elinizde bulunmuş olan silahını bir gün olur ki şüphesiz yine ele alırsınız.⁵³⁷

⁵³⁵ "H.H.", *Tercümân-ı Ahval*, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.4.

⁵³⁶ "H.H.", *Tercümân-ı Ahval*, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.4.

⁵³⁷ "H.H.", *Tercümân-ı Ahval*, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.4.

Tahran'dan vârid olan muharrirattan anlaşılıyor ki; Türkmen tevâifi nezd-i Hazret-i Şah-ı İraniyye iki nefer memur-ı mahsûs göndererek ıslah-ı zatü'l beyn olunmasını iltimas etmiş iselerde Şah müşârunileyh hazretlerinin kabul buyurmaması üzerine hiçbir şeye muvaffak olamamış oldukları halde yerlerine avdet etmiş ve ale'd- devam nüzul eden barab kesilip haçalar düzeldikte taraf-ı Devlet-i İraniyye'den envâ' hisara mütecâsir olan tevâif-i mezkûrenin te'dibine kıyam olunacağı mukarrer bulunmuş ve bir de devlet-i müşârunileyhânın orduları için Fransa fabrikalarından yirmi beş bin tüfenk ile şeşhâneli toplar mübâya'a olunmak üzere feraşbaşı İbrahim Beğ memûren i'zâm kılınmış ve esliha-i mezkûre Dersâadet'ten geçerek kariben Tahran'a gönderilecek imiş.⁵³⁸

Rusya memâliğinde geçende icra olunan tahrir-i nüfustan sonra evrâk-ı resmîye ile ilân olunduğuna göre nüfus-ı mevcude âtiyü'zzikr cedvelde gösterilen miktardan ibarettir;

Nüfus

• 00.437.326	Zâdegân-ı zukûr
• 00.436.828	Zâdegân-ı inâs
• 00.223.514	Tacir
• 00.208.320	Tacire
• 00.281.405	Rahip
• 03.157.027	Rahibe
• 20.174.158	Esir (Zukûr)
• 09.803.201	Esir (İnâs)
• 06.000.000	Vergiden muaf sekine
• 28.209.221	Ahali-i saire ve memûrin ve asker

28.931.000⁵³⁹

⁵³⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.4.

⁵³⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.4.

Fransa ve İngiltere Devletleriyle, Çinliler beyinde olan muharebenin mübeddel sulh-u salah olmuş olduğunu evvelce yazmıştık. Fransa resmî gazetesinin yazdığına göre Devleteyn-i müşârunileyhimânın tekâlif-i vakıası Çinli cânibinden kabul olunduğuna mebni akd-i mesâlihe ile bunun evrâk-ı lazıme-i resmiyesi alafranga teşrin-i evvelin yirmi beşinci günü Çin imparatorunun biraderi ile Fransız Ceneral beyinde imza ve mübadele olmuştur.

Bu mesâlihenin mebnâsı dört şerâitten ibarettir ki âtide zikr olunur;

- Evvela – (Tako) nam mahâlde Devleteyn-i mezkûreteyn asâkiri üzerine vâki olan hücumundan dolayı Çinli tarafından tarzıyye-i aleniyye icrası.
- Sâniyen – (Thin chin) muahede-i sâbıkası tasdiknamesinin Pekin şehrinde mübadelesi.
- Sâlisen – (Pekin) şehrinde daimî sûrette bir elçinin ikamesine Fransa Devleti'nin hakkı olduğunun ilanı.
- Rabian – Altmış milyon frank harb tazmininin Çinli cânibinden tediyesi.⁵⁴⁰

Bâlâda mezkûr Çin hususatına dair Londra'dan dahi şu vecihle yazılıyor ki; İngiltere ile Çinli beyinde bu kere mübadele olunan muahedenameyi İngiltereli tarafından Lord (Elcin(?)) ve Çinliler tarafından imparatorun biraderi (Hon(?)) imza etmişler ve İngiliz asâkirinden bazı taburlar İngiltere'ye avdet etmek üzere imiş. Devlet-i müşârunileyhânın zabitanından alıp Çinliler yedine düşmüş olduğu halde pek çok hakaretle itlâf olunan zevâtın familyalarına verilmek için Çinliler'den yüz bin lira tazmin taleb olunmuş ve Pekin şehrinin haricinde Çin imparatorunun Seyfiye sarayı evvelce Devleteyn-i mezkûreteyn asâkiri tarafından yağma olunmuş ise de bu kere bütün bütün İngilizler tarafından ihrâk kılınmıştır.⁵⁴¹

⁵⁴⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.4.

⁵⁴¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.4.

3.13.4.İLÂNAT

Üsküdar'da, Nuh Kuyusu caddesinde kâin Mısır Valisi esbâk Mehmed Ali Paşa merhumun kerimesi Nazlı Hanım merhumenin, ma'tûkalarından Şive Naz Kadının uhdesinde olan muhterik konak arsası tahminen yirmi beş dönüm eşcâr müsmireli bağçesi ve ittisâlinde vâki' elli dönüm kadar tarlaları ile beraber satılık olmağla istek idenlerin *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasına müracaat eylemeleri.

Boğazkesen Kalesi kurbunda, Kilyoz (?) denilen mahâlde vâki' Defne Deresinden, Eski Fener ardında Beyaz kum tabir olur yere değin beher tarafından zirâağı şamil iki dalyan arsasının rub' hissesi Mutasarrıfları tarafından satılık olmağla istek edenlerin Horhor 'da Petersburg Sefiri sâbık saâdetlû Rıza Bey Efendi Hazretleri'nin hanesinden suâl etmesi lazım geleceği ve pazarlığı dahi orada edileceği.

Eyüp, civarında Kızılmescid mahâllesinde imaret değirmeni demekle marûf beş taş çevirir bir bab değirmen müceddid çarhlarıyla beraber satılık olmağla talip olanların Eyüp Camii şerifi kurbunda, Attar Halil Efendi'den suâl etmeleri ve pazarlığı dahi yine Rıza Bey'in konağında olacağından diğer bend de tarif olunan hanelerine müracaat eylemeleri ve işbu değirmen deniz üzerinde bina kılınmış olduğundan istek bulunduğu takdirde bir sahil hane şekline konulmağa kabil olabileceği ilan olunur.⁵⁴²

Fenerbahçe'sinde, Reşid Ağa'nın bağı ittisâlinde kâin bir küçük köşkü ve bir tatlu sulu kuyuyu ve sekiz yüz zirâa'dan mütecaviz araziyi şamil bir bağ satılık olup istek idenlerin, *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasından suâl eylemeleri.

Tercümân-ı Ahvâl jurnalimize, Dersâadet'te müşteri olan zevât'ın gazeteleri mahsûs müstahdemleri vasıtasıyla mahâl-i muayyenelerine gönderilmekte olduğu misillû ayrı bir nüshasını almak arzu buyuranlara dahi mucib-i suhulet olmak için her semtte münasip birer mahâllin tahsisi musammem olduğundan bunlardan; Şehzâdebaşı'nda kâin direkler arasında Kapû Çukadarı Hasan Efendi'nin Çubukçu dükkânında bundan böyle her haftanın yeni gazetesi fiyat-ı muayyenesi ile satılacağıнын ilanına ibtidâr olunur.⁵⁴³

⁵⁴² “İlanât”, *Tercümân-ı Ahval*, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.4.

⁵⁴³ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahval*, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.4.

3.13.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	118
• İngiliz lirası	00	140
• Yirmi Franklık	00	104
• Pol (Rusya Altunu)	20	105
• Karamiçe	20	060
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	023
• Karbon	00	020
• Gümüş Beş Franklık	00	026
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	20	056
• Konsolide	10	051
• Akçe Başı (Binde)	00	152 ⁵⁴⁴

3.13.6.TEFRİKÂ

(12 Numero ile Evvelki Hafta Çıkan Gazetenin Tefrikâsına Merbûttur.)

Heyet-i Sabıka-i Konstantiniye

Sütûn-ı mezkûrun irtifâ'ı doksan ve devri otuz kadem olarak sekiz parça kızıl summakı taştan mamûl ve bunlar birbirine bakar çenberler ile merbut olarak halkın hürmetini isticlâb zımnında temeline Hz. İsa vaktinden kalma bazı zî-kıymet eşya konmuştur. Etrafındaki ebniyenin aralık aralık muhterik olmasıyla bu taş hemen yıkılmak üzere iken bundan yüz altmış sene evvel bazı timur çember ve adi duvar ile cüz'ice tamir olunmuştur. İkincisi; Saraçhane civarında bir bağçe de vâki' Kız taşı dedikleri (Marsiyanus) Kayser'in meyli olup elyevm evvelki güzelliğinden fakat bir başlığı görülmektedir. Avâm-ı Rum'un itikadına göre bunun üzerinde olan zühre sanemi önünden geçen zenânın ehl-i iffet ve ismet olup olmadıkları alenen malûm olurmuş. Üçüncüsü; Yenisaray Bağçesi'nde serviler arasında görünen (Simon) sütunudur ki; Teodosious Kayser Got kavmini bozub Tuna kenarlarında iskân

⁵⁴⁴ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahval*, No: 13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.4.

ettirdikte bunu rezk ve üzerine resm-i mücessemîni ref' eylemişti. Dikili taşların kûsuru At meydanındadır. Ancak kadimde şehrin en müzeyyen sütunları tavuk pazarında ve avrat pazarında vâki' Theodosious ve Arkadios meydanlarında olup içerilerinde nerdübânla çıkılur ve taşraları kemâl-i tenâsüb ve mahâret ile mamûl mermer resimler ile mu'anven şehvâr eserler imiş. İşbu sütunların evvelkisi Yavuz Sultan Selim ahdinde rûzgâr şiddetiyle yıkılmış ve diğeri hayli dayanub gerek zelzele ve gerek harik avarızından etrafa muhatarası melhuz olduğundan Köprülü Mustafa Paşa'nın vaktinde mahsûs hedm olunub fakat kürsüsü kalmıştır. (Agustion) denilen meydanda Jüstinyanus'un bir sanemli sütunu daha olup devr-i hazreti Kanuni'de bu dahi yıktırılarak yerine bir çeşme bina olunmuş ve hîn-i Fatih'te Konstantin Kayser'in ser-maktu' kan içinde bu direk altında konularak sonra vefa meydanında bir han köşesinde defîn kılınmış idüğü tevârihte mestûrdur.⁵⁴⁵

(Dokuzuncu Fasil)

At Meydanı Beyanındadır

Eski vâkitlerde Rum halkının gayet mecbur olduğu at ve araba koşuları At meydanında icra olunub dört etrafı duvarla mesdûd ve mermer nerdünânlu mahfil ve kademeler ve garbi cânibi mesned imparatoru ve mâili ve yeşilli ocaklarının muhalli müzeyyin olarak bina-yı Konstantiniye yortisi günü burada canbaz ve pehlivan ve daha her türlü oyuncular seyir ve temaşa olunur imiş. Bu maili ve yeşilli ocakları eski yeniçeriler ve Rusya'da (İsterliçler) gibi birtakım asi ve zorba mecma' olarak ihtilâl ve rekabetleri nihayet Roma devletinin inkırazına baîs olmuş ve bunlara takliden sonradan Saray-ı Hümâyûnda, bamyacı ve lahanacı ocakları tehaddüs etmiştir.

Bu meydan-ı vesi'in bir cüz'i Sultan Ahmed Camii havlusunda ve diğeri Kılıçhane ve Arslanhane ve Nakkaşhane ve Defterhane ve Mehterhane ebniyesinde kaybolmuştur. Meydan-ı mezbûrda mevcut bu kadar sanem ve sütun ve asâr-ı saire bâlâ'da zikr olunduğu üzere bir aralık şehri zabt eden Frenk taife-i cahilesi elinde harab olmuş ve fakat üç dikili taş sademât-ı bî-emân zamandan halas bulabilmiştir. Ve bazı mermer ebniyesi bakiyesinden Kânuni Hazretleri'nin, Sadr-ı âzamı İbrahim Paşa ol-

⁵⁴⁵ "Tefrikâ", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.1.

civarda bir mualla saray bina ve önünde olan gayet cesim mermer sütunlar üzerine Macaristan ve (Budin) fethinde zabt eylediği azim sanemler ik'ad eylemişti. İnkılabât zamanla halk bu esnâmı hakla yeksan eyledikte ol direkler dahi bazı ebniye de kullanılmıştır. Mevcut olan direklerin biri Mısır'dan nakl olunmuş yekpâre ve haremi ve bir kızıl summağı olup eski Mısır hurûfu iş'âretiyile üzerinde *İşbu eser-i cezili Mısır ve Said hükümdarı ve sâni'i âlem-i aleyk mu'tekid ve hâdimi mülk (Tutmozes) bu Milli Hükümet-i Samedâniye'nin şân-ı irtifâ' yedi kademedir. Onu Theodosius, alâmet-i zafer olmak üzere İskenderiye'den getirtüb otuz iki gün zarfında diktirmiştir. Kaide'nin bir yüzüne kendisinin ve zevcesiyle, evladının taht üzerinde tasvirlerini ve diğer yüzüne düşmanlarının kendisine tâbi olduklarını ve üçüncü yüzüne At meydanı oyunlarını ve dördüncüsüne elinde alâmet-i nusret olan ikkil ile tasvirini resmettirip bundan başka; İşbu kaidenin dibinde dikili taşın ref' ve rezkinde kullanılan alâtın ve At meydanının resimleri hakk olunmuştur. Aslından bu direklerin zirvesinde bir yaldızlı küre olup şiddetli lodos ile bir aralık düşüp parelenmiştir. Theodosius'un bu taşı diktiği zemine yakın yerde Rumca ve Latince ebyât muharrerdir. İkinci direk Konstantin'in Mora'dan getirttiği bakırdan mamûl yılanlı sütun olup işbu sütunun bir başına Fatih merhum ibraz-ı kuvvet ve maharet için kılıcıyla düşürüp diğer iki başları bundan yüz altmış sene akdem bir gece kırılıp çalınmıştır. Üçüncüsü; (Konstantin Porfirogennetos'un) urma direği olup hâlâ çivi yerlerinden tebeyyün ettiği vecihle üzeri tâ aşağıya kadar yaldızlı ve resimli bakır kaplı iken elyevm taşları hatt-ı amûdeden çıkmağla ân-karib büsbütün yıkılıp bir gün mucib-i hisar olacağı bedidardır. Bunun irtifâ'ı doksan dört kadem ve kaidesi yedi kadem üç parmaklıdır. At meydanında bu sütunlardan başka dört yaldızlı barkir resmi olup üstadlık cihetiyle dünya da nazîri yok idi. Ekser müverrihlerin kavline göre bunlar evâil'de Mora'da vâki' (Gordos) şehrinden Roma'ya ve andan Konstantin zamanında İstanbul'a nakl olunmuştu. Mille-i Garbiye, şehri teshir ve kemâl-i vahşetle her tarafını gârat eylediklerinde bunlar Venedik'e götürülmüş ve ondan bir müddet sonra I. Napoleon, Paris'e nakl ile inhi'zâmında Avusturya'ya iâde olunmuştur. Ve bu sanemler kadimde Gordos'a mahsûs ve altun ve gümüş ve bakırdan mürekkeb bir mahlût ve muteber madenden masnû'dur. ⁵⁴⁶

⁵⁴⁶ "Tefrikâ", **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.1-2.

Onuncu Fasl

Ayasofya Beyanındadır.

Ayasofya binasının cesameti ve derununda bulunan bu kadar oymalı sütunların kesreti ve duvarlarında olan enva’i mermer ve ruham ve suvan ve summaki taşların ziynet ve ihtişamı cihetiyle bir eser-i bî-mesel olup bunu evvela Konstantin ahşabından inşa ve *Hikmet-i Rabbani* manasına Ayasofya tesmiye etmiş ve bir aralık muhterik olmasıyla bu mabedi Theodosios tecdid eylemiştir. Sonra Jüstinyanus Kayser’in vaktinde zuhûr eden ve şehirde otuz beş bin kişinin telefine bâis olan azim-i fetret’te, tekrar arıza-i harike düçar olup nihayet Kayser merkûm ol-kadar şuriş ve ihtilalden sonra halka bir mucib-i teselli ve tefahhur olmak niyetiyle elyevm meşhur olan kebir ve muhteşem mabedi bina eylemiştir.⁵⁴⁷

⁵⁴⁷ “Tefrikâ”, **Tercümân-ı Ahval**, No:13, 2 Receb – 1 Kânun-ı sâni 1277, (14 Ocak 1861), s.2.

3.14. *TERCÜMÂN-I AHVÂL*, NO:14, 9 RECEB – 8 KÂNUN-I SÂNİ 1277

3.14.1. HAVÂDİS-i DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Hâssa Ordu-yu Hümâyûnu Ferikân-ı kirâmından, mahdum cenâb-ı Ser-askeri saâdetlû İbrahim Paşa Hazretleri'nin, mecd-i sıhriyet Hazret-i şehriyârî ile şerefyâb buyurulacağını mütezammın bir kıt'a hatt-ı hümâyûn, şevketmakrûn-ı Padişahî dünkü cumartesi günü Babîâli'de, Vükela-yı fihâm hazerâtı hazır oldukları halde kıraat buyurulmuştur.

Suret-i Hatt-ı Hümâyûn

Benim Vezir-i Meâl-i Semirim;

Ferik İbrahim Paşa, fetanetle muttasıf olarak kerimem Münire Sultan'ın bî-mennihî teâlâ bu günlerde Paşa-yı müşârûnileyhe akd ve tezvici tasdim olunup kendisi Mabeyn-i Hümâyûnumuz Ki'tâbet hizmetinde bulunan Hakkı Bey'e terfiken Babîâli'mize i'zâm kılınmış olmasıyla işbu Hatt-ı Hümâyûnumuz testir olundu.⁵⁴⁸

Tevcihât

İskenderiye Muhafızı bulunan Hurşit Bey'in hüsn-i hareketinden bahisle uhdesine Rumeli Beylerbeyliği payesi tevcih ve ihsan buyurulması; Mısır Valisi fehameatlû, devletlû Paşa Hazretleri tarafından iş'âr olunmuş olmağla ber vech-i iltimas Mir-i mumailayhin uhdesine Rumeli Beylerbeyliği payesi; Bosna Muhasebeciliği sâbık izzetlû Neşet Efendi'ye; Rumeli Muhasebeciliği, İşkodra Muhasebecisi sâbık fütüvvetlû Talat Efendi'ye; İşkodra Muhasebeciliği, Mektûbi-i Maliye Hûlefasından fütüvvetlû Fethi Efendi'ye; Antakya Kâimmakâmı Talat Efendi'nin ahali ile hüsn-i imtizâcane ve Şam hadisesinde zuhûra gelen hizmet-i meşkûresine mükâfaten rütbe-i hâliyesinin sâniye'ye terfî'; Akka Muhafızı izzetlû Mustafa Paşa'nın Kapû Kethûdalığı, Mektûbi-i Sadr-ı Ali Hûlefasından rifatlû Osman Bey Efendi'ye; Telgrafhane-i Âmire Muavinliği, rütbe-i sâniye mütemâyizliyiyle izzetlû Arif Efendi'ye; (Efendi-i mumailayh telgrafın Memalik-i Mahrusa-i Şahane'de bidayetinden berû hüsn-i hizmet ve sadakat ibraz edüp ez-cümle bundan bir sene

⁵⁴⁸ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahval*, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.1.

mukaddem İzmid hududundan Sivas’a kadar olan hattı dahi az müddet zarfında matlûb vecihle itmâm etmiş olduğundan mükâfata ezher cihet-i şâyân olmağın bu suretle taltifi mucib-i mahzûziyyet-i umûmiye olacağı derkârdır.)⁵⁴⁹

İlmiye

İstanbul Payelûlarından, semahatlû Hüsnî Rifât Efendi Hazretlerine, Anadolu Payesi; İstanbul Payelûlarından, Dar-ı Şura-yı Askerî azâsından semahatlû Tevhîd Efendi Hazretlerine, Anadolu Payesi; Mekke Payelûlarından, Nuri Efendizâde faziletlû Ahmet Nazîf Efendi Hazretlerine, İstanbul Payesi; Mekke Payelûlarından, faziletlû Ahmed Reşîd Efendi Hazretlerine, İstanbul Payesi; Mekke Payelûlarından ve Meclis-i Ali-i Tanzimat azâsından faziletlû Ahmed Cevdet Efendi Hazretlerine; İstanbul Payesi; Târik-i İlmiye mahsûs olarak arpaluk tabir olunan kazalardan münhâl olan Kuş Adası Kazâsı işbu 1277 senesi Recebi guresinden zabt etmek üzere sâbiken Galata Kadısı Trabzonlu faziletlû İsmail Hakkı Efendi’ye ber-vech-i arpaluk geçen Cumâde’l Ahire’nin üçü tarihinde tevcih.⁵⁵⁰

(Bazı Mahâllerin Niyabetine Memur Buyurulmuş Olan Nâibler)

Mevâli’den, faziletlû Mir Abdülkadir Efendi, Yenice-i Karasu’ya; Eşraf-ı Kuzât’tan, Ali Rıza Efendi, Seferihisar Günyüzü’ye; Eşraf-ı Kuzât’tan Ahmed Ferhad Efendi, İşkodra’ya; Kuzât’tan Ünyeli Mehmed Kadri Efendi, Terme Maa Akçay’a; Kuzât’tan Mustafa Hulusî Efendi, Viranşehir’e.⁵⁵¹

Askeriye

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu, Süvari Birinci Ni’zâmiye Alayının, 2. Binbaşısı Hacı Ali Efendi’nin ihtiyarlığı cihetiyle açığa çıkarulub yerine açık da bulunan Süvari Binbaşısı İslâm Bey’in zikr olunan 2. Binbaşılık mahâlline icra-yı memuriyeti⁵⁵²

⁵⁴⁹ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.1.

⁵⁵⁰ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.1.

⁵⁵¹ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.1.

⁵⁵² “H.D.”, **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.1.

(Ruteb-i Muhtelifiye 'den İhsan Buyurulmuş Olan Mecidiye Nişan-ı Hümayûnları)

Bahr-i Seyyah Boğazı Muhafız vekili olup Emir-Hâc vekâletine tayin buyurulmuş olan Ferik saâdetlû Hasan Paşa Hazretlerine tebdilen, Üçüncü Rütbeden; Hazine-i Hâssa Muhasebecisi saâdetlû Esad Efendi'ye, Bu dahi; Hazine-i Mezkûre Mektubcusu saâdetlû Talat Bey Efendi'ye, Bu dahi; Hazine-i Mezkûre Sergi Müdürü izzetlû Ata Efendi'ye, Bu dahi; Hazine-i Mezkûre Mektûbi Odası Müdürü izzetlû Sadullah Bey Efendi'ye, Dördüncü Rütbeden; Yanya Meclis-i Kebiri azâsından olup sadakati meşhud olan izzetlû Kiryakov Sakılyo'ya (?), Beşinci Rütbeden; Tırhala Meclisi azâsından Manol Yorgi'ye, Bu dahi; Meclis-i Mezkûr azâsından Penayo Marko'ya (?), Bu dahi; Lloyd Kumpanyası vapur kapıdanlarından olup Preveze'de vukûu bulan harikte hüsn-i hizmet ibraz etmiş olan Mösyö Suhod'a (?), Bu dahi; Trabzon'da, Fransa Konsolosu Tercümanı Mısırlıoğlu Ohannes'e, Bu dahi.⁵⁵³

Fransa Devletinin Ümerâ ve Zabitan-ı Bahriye ve Berriyesiyle Memurin-i Sâiresinden Bazılarına Verilmiş Olan Mecidiye Nişân-ı Hümayûnları

Fransa'nın şark sularında bulunan donanması başkumandanı Baron Ladonesir Delori (?) cenâblarına, İkinci Rütbeden; Fransa Asâkiri Baytarlarından Velon'a, Dördüncü Rütbeden; Ajesyo (?) vapurunun kumandanı Deyarseval'e (?), Bu dahi; Ressam Ojan Jiro'ya (?), Bu dahi; Topçu Yüzbaşı Şab'a, Bu dahi; Haşmetlû Fransa İmparatorunun Tabibi Penira Santa'ya (?), Bu dahi; Fırkateyn Süvarisi Joker'e (?), Bu dahi; Kapak Zabiti Mülazımı Leya'ya (?), Beşinci Rütbeden; Haşmetlû Fransa İmparatoru Hazretleri'nin Yaver-i Harbi Jofer Vadaya'na (?), Bu dahi; Kapak Süvarisi Mülazımı Domarvil (?), Bu dahi; Kapak Mülazımı Jolbe'ye (?), Bu dahi.⁵⁵⁴

Dersâadet'te mukim Avusturya Sefiri defâatle yazdığımız üzere ayağı sakatlanup keyifsiz bulunduğu mebni memuriyetinden istifâsını vermiş ve bunun kabulü ise ancak ol-baharda mümkün olabileceğinin maznun bulunmuş olduğu *Kurye Doryan* gazetesinde murakkamdır.⁵⁵⁵

⁵⁵³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.2.

⁵⁵⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.2.

⁵⁵⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.2.

Bosna Metropolit Dyonusios'un vefatına mebnî yerine Alasonya Metropolit Ignatious'un ve Alasonya Metropolitliğine Kesendire Metropolit saliseden diğer Ignatious'un ve mezkûr Kesendire Metropolitliğine dahi Sakız'da bulunan Metropolit Neofit'in ve açık kalan Sakız Metropolitliğine dahi Patrikhane 1. Kâtibinin becayış ve memuriyetleri bu kere icra kılınmış olduğu Bizantis nam gazetede yazılıdır.⁵⁵⁶

Kurye Doryan'ın çarşamba günü çıkan 4 numarolu nüshasında Dersâadet'te bulunan Sicilyateyn Devleti Sefiri bu kere bütün bütün lağvolunmuş ve binaenaleyh buna müteallik evrak ve senedat İspanya Maslahatgüzarı Mösyö Soza cenâblarına tevdi' kılındı deyû yazılmış ise de Maslahatgüzar mumaileyh tarafından muahharan gazete-i mezkûra haber verildiğine göre; Sefaret-i mezkûre bütün bütün lağvolunmayup fakat umûr ve hususunun bundan böyle tesviyesi İspanya Sefaretine havale olunmuştur.⁵⁵⁷

Rum Milleti muteberanından Yani Bey'in geçen gün vukûuna mebnî uhdesinden münhâl olan Tersane-i Âmire Ticaret vapurlarının direktörlüğü Ümerâ-yı Bahriyeden izzetlû Vartan Paşa'ya ihâle kılınmıştır. Mezkûr vapurların devlet ve ahâlîce çok fâidesi görülmekte olur.⁵⁵⁸

Ancak gerek adedinin teksiri ve gerek tüccar yolcuca suhulet ve emniyete medar olur bazı usûl ve furû'un dahi ikmalî umûmen arzu olunmakta olduğundan ümid olunur ki; Paşa-yı mumaileyh 'in bu işe vukûu memuriyetini müstelzim olan ehliyet-i müslimesi iktizasınca salifü'l-beyan ıslahat hakkında mesai-i müsmiresi görülürde cümleye mucib-i mahzuziyyet olur.⁵⁵⁹

Dersâadet ve Bilad-ı Selase 'de kâin Mekâtib-i Rüştîye Şâkirdanının usûl-i mer'îyye vecihle icra-yı imtihanları vakti hulûl etmiş olmaktan naşı yarınki pazartesi günü Meclis-i Mâarif-i Umûmiye'de buna mübaşeret olunması mukarrerdir. Salifü'l-beyan imtihanın hitamında fezlekesini dahi gazetemiz de ilan ederiz.⁵⁶⁰

⁵⁵⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.2.

⁵⁵⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.2.

⁵⁵⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.2.

⁵⁵⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.2.

⁵⁶⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.2.

Ayvansaray kapısıyla, Lonca nam mahâlde bir definenin mevcut olduğu maznun olmaktan naşi çıkarılmasına Yoan isminde bir zât müsaade-i aliyye istihsal eylemiş olmağla bunun için memur tayin buyurulmuş olan Maliye Hazine-i Celilesi Evrâk Müdürü izzetlû Nafiz Bey ile Bâb-ı Zaptiye Mektûbi Odası Hûlefasından fütüvvetlû Ferhad Efendi, salı günü mahâl-i mezkûra giderek mumailayhime Nâzır ve merkurum Yoan dahi hazır olduğu halde hafra mübaşeret olunmuştur.⁵⁶¹

13 Numero'da keşfinden bahs olunan Alaiye madenlerinin dahi mezkûr define-i maznûne gibi hafırına müsaade-i aliyye müteallik buyurulsa şayestedir. Çünkü işbu yeni madenlerin dahi her biri birer define-i mevcudedir ki vaz'ı yed-i kudrettir.⁵⁶²

Asr-ı Âlisi matla' envar-ı mâarif ve kemâlat olan veliyyü'n-nimet bintimiz Padişahımız, efendimiz Hazretleri'nin asâr-ı hasene-i zaman muvaffakiyet nişân-ı hümayûnlarından olmak üzere bundan iki sene mukaddem teşkil ve tesise irade-i isabet-teâdî-i cenâb-ı cihandarî müteallik buyurulmuş olan Mekteb-i Mülkiye'de mevcut olan Şakirdan Efendilerden hasbe'l-ni'zâm iki seneyi tekmiil etmiş olan otuz üç nefer efendilerin mevsim-i imtihanı hulûlüne mebni işbu şehir-i receb-i şerifin ibtidâsından bedee ile Erbâb-ı Mâarif 'den, İlm-i İnşa' ve Tarih ve Muâhedât için Mâarif-i Umûmiye Mektupçusu izzetlû Reşid Efendi ve Coğrafya için İlm-i Riyazi'de ehliyeti müsellemler olan Mekteb-i İdadiye Nâzır izzetlû Galib Paşa ve İlm-i hesap için Meclis-i mezkûr azâsından Miralay izzetlû Tahir Bey ve fıkıh-ı şerif için yine meclis-i mezkûr azâsından mekremetlû İshak Efendi ve kanûn için dahi Ticaret Meclisi azâsından izzetlû Gavril Efendi marifetleriyle Meclis-i Mâarif'te kemal-i dikkat ile birer birer imtihanları bi'l-icra her birinin mertebe-i malûmat ve derece-i tahsilatına göre ol-bâbda tanzim olunan imtihan cetveline ve şahadetnamelerine sınıf-ı selâse itibarıyla iş'âret ve rakamlar vaz' ile tayin-i kıymet olunmuş ve şehir-i şerif-i mezkûrun beşinci Perşembe günü zât-ı sâmi-i cenâb-ı Sadâretpenâhi ile bazı Vükelâ-yı fihâm hazerâtı lütfen Daire-i Mâarife teşrif ile Meclis-i Mezkûrda Şakirdan-ı mumailayhten birtakımı huzur-ı sâmi-i cenâb-ı Vekâletpenâhi'ye celb ile bî-tekrar imtihanları icra ile tahsil eyledikleri fûnûn-ı mütenevviadan sorulan ve taraf-ı eşref Hazret-i Sadâret penâhi'den bizzat bazı fenlerden iyâd buyurulan suâllere yoluyla i'tâ-yı evcibe ile

⁵⁶¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.2.

⁵⁶² "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.2.

ibrâz-ı ehliyet ve liyakat etmiş oldukları cihetle taraf-ı eşref Hazret-i Vekâletpenâhi'den cümlesi tahsin ve aferine mazhariyetle kesb-i iftihar ve imtiyaz eylemiş ve mekteb-i mezkûr hâceleri efendilerin dahi emr-i talimde olan hüsn-i mesai vâkitleri Mâarif Nezareti Celilesi muavinlerinden olup mekteb-i mezkûr şâkirdanının emr-i devamlarına bakmakta ve iktiza eden yevmiye cetvelini tanzim ve takdim etmekte olan mekremetlû Hilmi Efendi'nin umûr-ı memuresinde devam ve gayreti dahi şâyân-ı takdir görünmüştür. Lehü'l-hamd ve elemine asr-ı bahirü'l-nasr Hazret-i Hilâfet penâhi'de böyle müddet-i malûme zarfında sınıf-ı mâarif ve kemâlat ile şâkirdan-ı mumailayhimden dilhâh-ı Devlet-i Âliyye üzere tezyin-i risale-i ehliyet ve liyakat eylemiş olmaları doğrusu sâhihen şâyân-ı teşekkür ve memnuniyet mevad-ı haseneden olmasıyla ilan-ı keyfiyete ibtidâr olundu.⁵⁶³

Mekteb-i Fünûn-ı Harbiye-i Hazret-i Şahane'de; İşbu 1277 senesi Cumade'l Ahirenin 30. Cumartesi günü imtihan-ı umûmi icrasına bedee olunmuştur. Bu imtihan 24 gün süreceğinden taraf-ı vâlâ-yı Hazret-i Serâskerî'den memur buyurulan cuma günlerinden maada her gün mektebe gidüp tertibi vecihle şâkirdanı huzurlarına çağırarak Fünûn-ı Harbiye'den talim eyledikleri derslerden şeyler suâl etmektedir. Buna dair tafsilatı hitam-ı imtihanda mahsûsca ilan ederiz.⁵⁶⁴

Girit hanedanından ve hayriye tüccarından Şurûrzâde Mehmed Bey'in ticaret muamelatına dair tertib eylediği risalenin defteri usulünü mutazammın bulunan cihet-i muteberân-ı tüccardan mürekkeb teşkil olunan komisyonda tedkik ve temyiz olunmuş ve sâye-i şevketvâye-i cenâb-ı Mülûkâne de günbegün tevsî' etmekte bulunan emr-i ticaretin derece-i âliye isâli için ilerüde merkez-i ticaret olan mevkii münasebe de dahi yapılmak üzere şimdilik yalnız ticaret dairesinde bir ticaret mektebi teşkil ve küşad olunması istida' kılınmış olduğuna ve risale-i mezkûrenin usûl-i defteriyi cami' mesâili pek yolunda ve umûm ticarete menfaat bahş olacak surette kaleme alınmış bulunmasına mebni yalnız bu cihetin on sene müddet imtiyaz ve Türkçe'den başka Rum ve Ermeni lisanları ile tab' ve neşri zımnında mîr-i mumailayhe ruhsat i'tâsı ve ve mekteb-i mezbûrun suret-i teşkilinin bi'l-mütâlâa beyan kılınmasının Ticaret

⁵⁶³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.2.

⁵⁶⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.2.

Nezareti Celilesine havalesi hususuna bi'l-istizân emr-ü ferman cenâb-ı şehriyâri müteallik buyurulmasıyla iktizası icra olunmuştur. ⁵⁶⁵

Telgrafhane-i Âmire Tarafından *Tercümân-ı Ahvâl*'e Verilen İlmûhaberdir

Sâye-i teshilât vâye-i cenâb-ı Mülûkâne de Vidin'den, Niş'e derdest-i inşa bulunan hatt-ı telgrafı bu kere Berkofça Kazâsına kadar mümte'd olarak ora ile dahi Türkçe icrâ-yı muhaberat-ı telgrafiye bedee ve mübaşeret olunmuş olduğu ilan olunur. ⁵⁶⁶

Kûdema-yı Vüzerâ-yı Devlet-i Âliyye'den, Cezayir Bahr-i Sefîd Valisi esbâk Vamık Paşa bit müddetten berû hasta olduğu halde geçen salı günü vefat etmiştir. ⁵⁶⁷

Eyyâm-ı Medideden berû Dar-ı Şura-yı Askeri Baş Kitabeti hizmetini ifâ etmekte bulunan Şakir Efendi Cuma ahşamısı yani Cumartesi gecesi ahabından birinin hanesinde birkaç saat oturub eğlendikten sonra gece hanesine avdetinde birdenbire hastalanub birkaç saat zarfında vefat olduğu haber alınmıştır. ⁵⁶⁸

Rumeli Hisarı üzerinde kâin Şehidlik nam mahâlde kırk elli seneden berû postnişin inzivâ ve zümre-i Bektâşiyana pişva olan meşhur Mahmud Baba bu kere dünyasını değiştirmiştir. Hakkında muhibbâni şu vadide mersiye-hân alıyorlarmış.

Beyit

İhvanına ya hû yedirirdi içirirdi

Pir aşkına evrâd ile vaktin geçirdi ⁵⁶⁹

Cumartesi gecesi saat beş sularında Edirnekapusu'nda kâin tebâa-i Devlet-i Âliyye'den Yemenici Anesti'nin hanesi ocağının bacası tutuşarak yangın zuhûr etmiş ise de der'akab yetişilüp bir tarafa sirayet etmeksizin bastırılmıştır. ⁵⁷⁰

⁵⁶⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahval*, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁶⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahval*, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁶⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahval*, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁶⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahval*, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁶⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahval*, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁷⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahval*, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

Sâbık Kûrena-yı Hazret-i Şehriyari'den izzetlû Hakkı Bey'in, Beşiktaş'ta Süleymaniye mahâllesinde kâin konağında matbah bacasından cuma günü saat dokuz kararlarında kazaen ateş zuhûr etmiş ise de derhal yetişilüb sirayet etmeksizin söndürülmüştür.⁵⁷¹

1277 Senesi Cumâde'1 Evvelinin bidâyetinden, gâyetine kadar milel-i muhtelifeden Dersâadet ve Bilad-ı Selase'de vefat etmiş olanların miktarını mübeyyin cedveli geçen hafta yazılmış ise de onda zukur ve inas tefrik olunmamış idi. Bu kere şu izahate dahi Sıhhiye'den destres olmağla mücmelen âti'de zikr olunur;

Nüfûs	Millet
240	İslam (Zukûr)
242	İslam (İnas)
196	Hristiyan (Zukûr)
133	Hristiyan (İnas)
40	Yahudi (Zukûr)
56	Yahudi (İnas)

907⁵⁷²

Muhallebici Hüseyin Aksaray'da kâin dükkânının üzerinde olan odasında leylen saat yedi kararlarında mum ile dolaşur iken kazaen bazı paçavralar tutuşmuş ise de duyulup derhâl söndürülmüştür.⁵⁷³

Barkir süvaricisi Mehmed nam kimse bî-kes ve birkaç mah'dan berû namizâç olarak rast geldiği yerde yatmakta olduğu halde geçen bir gece Üsküdar'da Büyük İskelede vâki' çeşmenin yalağı içine girüb yatmış ve şurada ecel mev'ûduyla vefat etmiş olduğu ertesi günü sabahleyn zabıta memurları tarafından görülüp bade'l keşf usûl üzere defnettirilmiştir.⁵⁷⁴

Avusturya Devleti tebâasından Kapıdan Martiyoti(?) Büyükdere pişgâhında lenger-endâz olan sefinesinde geceleyn ustura ile kendisini öldürmüş ve sebebi ne idüğü henüz malûm olamamıştır.⁵⁷⁵

⁵⁷¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁷² "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁷³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁷⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁷⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

Trabluslu Abdülvahid Ağa'nın, Mahmud Paşa başında sultan odaları ittisâlinde kâin dükkânının kilidini geceleyn hırsız kırub 1800 gurûş akçesiyle sekiz kalem eşyasını çalmış ve Ağa-yı merkurum hiçbir kimseden şüphesi olmadığı halde cânib-i zaptiye'ye gelüb keyfiyeti arz etmiş olmağla taharriyatına ibtidâr olunmuştur.⁵⁷⁶

Tebâa-i Devlet-i Âliyye'den ve Abacı esnafından İstefan'nın Galata'da Yağkapanı dâhilinde vâki' dükkânından cuma günü ale'l-sabah saat iki kararlarında kuzu postu kanlu olmak üzere yedi aded abası sirkat olunmuş ve taharriyat-ı lazımenin cânib-i hükümet'ten mübarat kılınmıştır.⁵⁷⁷

Napoli Devleti tebâasından (Filipo ve Yencinez ve Dragomo (?)) nam şahsın hakkında sirkat töhmeti tebeyyün eylemesi ve serseri makûlesinden bulunması üzerine Bâb-ı Zaptiye'de mevkuf olduğu halde çend gün hastalanmış olduğuna mebnî tedavi olmak üzere Bâb-ı Mezkûr hastahanesine verilmiş ise de kesb-i sıhhat edemeyüb bu kere ecel me'vûduyla vefat etmeğin usulü üzere defnedilmiştir.⁵⁷⁸

Asâkir-i Bahriye Onbaşlılarından Trabzon kazâlî Ahmed bundan 15 gün mukaddem cîsr-i âtik'te gece nöbetçi olduğu halde kazaen denize düşüb nâbedid ölmüş ve bu kere nâaşî Cîsr-i Cedid civarında zuhûr etmekle derhâl Tersane-i Âmire'ye gönderilüb defn olunmuştur.⁵⁷⁹

Beyoğlu'nda vâki' Naum'un Tiyatrosunda salı gecesi bir uygunsuzluk vukûu bulmuştur. Esası şu oluyor ki; Seyircilerden iki Zât aşağıda müzikâcılarının arkasında bulunan seyirci sıralarından birinde oturuyorlar imiş. Şurada oturan her kim olursa olsun arka tarafta bulunan seyirciler temaşasına mani' olmamak için adet üzere şabkasını çıkarmağa mecbur iken merkûman bilâkis bu usûle riayet etmemiş ve bu ise koroda olanların şikâyetini mucib olmuş olduğundan şabka çıkarmak hususunu Şiraze-i istirahatın muhafazasına mûin olan polis memurlarından birisi merkurmlara teklif etmiş ise de yine bunlar isgâ etmediklerinden bi'l-tab' dış'ârı çıkarılmış ve orası çok geçmeksizin yine içerü girüb birtakım gürültü ve patırtı ile dik sözler irâd ettiklerinden başka bir aralık oyunun inki'tâ'na dahi sebep olmuşlardır. Hi'tâmında tiyatrodan

⁵⁷⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁷⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁷⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁷⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

çıkıldıkta merkûmenin taraftarı birçok kesân memur-ı mumailayhin başına üşüşerek icrâ-yı tehdidata kadar mütecasir oldukları halde Galatasarayı Zabıta memurları yetişüb hiçbir kimseyi tevkif etmeksizin galabalığı bir hüsn-i sûretle def' etmiştir. Fakat ertesi gecesi yine tiyatro oynamak lazım gelse şu uygunsuzluğun tekrar vukûu bulacağı melhuz olduğundan ve bir de muhafaza-i asâyiş-i umûmiye memur olanların ifâ-yı memuriyetlerine bu vecihle muhâlefet gösterilmesi mugâyir ni'zâm bulunduğundan bunun bir daha vukûua gelmemesi hakkında tedâbir-i lazıme ittihâz kılınmak muktezi görünmüş ve bu bâbda Altıncı Daire-i Belediye tarafından bir usûl tutulacağı mukarrer bulunmuş olmağla şunun icrasına kadar Tiyatrohane-i mezkûr, Daire-i Belediye-i mezbûre marifetiyle muvakkatan kapatılmıştır.

İşidildiğine göre Tiyatro-yu mezkûrun direktörü Daire-i Belediye-i Mezkûre nezdine gidüp hükümetin bu bab da pek haklı olduğunu itirâf ile beraber küşadına müsaade olunmasını istida' eylemiş olmağla bu müşevveşi bir daha vukûu bulmamak üzere tedâbir-i lazıme ittihâz kılınarak üç gece tatilden sonra ruhsat verilüb dünkü Cumartesi gecesi mezkûr tiyatro oyuna açılmıştır.⁵⁸⁰

Receb'in ibtidâsı Cumartesi gününden dünkü Cumartesi gününe kadar Boğazlardan geçüp Osmanlı Sancağıyla Dersâadet'e gelen ve şuradan gitmiş olan vapurlar;

(Gelen)

Tersane-i Âmire Vapurlarından (Ömer Paşa) 20 nefer yolcu ile salı günü İskenderiye'den; Mezkûr vapurlardan (Tayyar-ı Bahri) 8 nefer yolcu ile Perşembe günü Selanik'ten.

(Giden)

Hazine-i Hâssa Vapurlarından (Şehpir) bir takım âdi yolcular ile geçen Cumartesi günü Trabzon'a; Mezkûr Vapurlardan (Persûd) bazı yolcular ile yevm-i mezbûrda İskenderiye'ye; Tersane Vapurlarından (Edirne) salı günü memuriyetle

⁵⁸⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

Ragoza veyahut Kilik Limanına; Hazine-i Hâssa Vapurlarından (Son-Bari) âdi yolcular ile yine Salı günü İzmir’e.

Mevsim-i şî’tâ olmak münasebetiyle sefâinin ekserisi limanlara çekilmiş ve hususıyla Osmanlı gemilerinin kış esnasında Sefer-i Bahri etmemeleri adet hükmüne girmiş olduğundan bu hafta zarfında şunlardan gelen ve giden pek az vukûu bulup işte Recebin ibtidâsı Cumartesi gününden dünkü Cumartesi’ne kadar geliş olan 2 ve giden dahi 15 kıt’a sefâinden ibaret bulunmuştur.⁵⁸¹

3.14.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Perşembe günü gelen bir telgragname meâline nazaran Tuna Nehri bütün bütün buz tutmuştur.⁵⁸²

Mostar’dan Alman (10 Cumade’l Ahire Tarihli) Bir Mektubun Hülâsa-i Meali

Bu hafta vaktiyle mektub yazmak mümkün olamadı. Posta ise hemen çıkmak üzere olduğundan şu iki satırlık şukkayı derhal postaya verüb gönderdim; Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû İsmail Paşa Hazretleri buraya teşriflerinden birkaç gün sonra bir ıslahat komisyonu teşkil buyurarak azâlılığına gerek memurin ve gerek yerlûden vücûde’l ibâd olan bazı zevâtı tayin buyurdular. Bunların kimlerden ibaret olduğunu ilerüde tahrir ederim.⁵⁸³

Anadolu

Mâh-ı sâbıkın 19. Pazartesi gecesi Kütahya’da hareket arz vukûu bulmuş ve ebniyece bazı sakatlık olmuş ise de lehü’l-hamd nüfusca telefât olmadığı mahâllinden gelen iş’âretten müsteban olmuştur.⁵⁸⁴

⁵⁸¹ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁸² “H.D.”, **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁸³ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁸⁴ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

Bursa Mutasarrıfı saâdetlû Nureddin Paşa, Söğüd ve Karacaşehir ve Eskişehir kazâlarına giderek orada dahi sınıf-ı ahâli kefalet-i müteselsile altına alub ve men'i mürûr ni'zâmı tamamıyla icrâ olunub kefil irae edemeyen 102 Nefer eşhâs doğruca Bâb-ı Zaptiye'ye ve Tezkeresiz zuhûr iden 15 kişi dahi zaptiyelere terfiken memleketlerine ve meşahir-i eşkıyadan derdest olunmuş olan Arab Ali ve Kuşçu Mehmed ve Kaşıkçının Ali Osman ve Hendekli Hüseyin ve Dürzi Ahmed nam şahıslar icrâ kılınan istintaklarında mütearif cürüm ve cinayet olduklarından ikmâl-i istintakları zımında ahz ve girift olunmuş olan sâir 11 nefer zefifleriyle beraber merkez eyalete i'zâm kılınmış ve zâhire çıkarılan eşya-yı mesrûke dahi icrâ-yı iktizâları için kezâlik cânib-i eyalete gönderilmiş ve moksan terazû ve dirhem ve kile kullandıkları bi'l-muayene tahakkuk iden kesândan kânunen terettüb iden cezâ-yı nakdi ahz olunmuş ve zikr olunan Eskişehir kazâsıyla sâir kazâlarda mahâl-i ahirden gelüb 15-20 seneden berû ve temekkün iderek evlâd-ü ıyâl ve emlâk sahibi bulunmuş olan yedi sekiz yüz nüfusun nasılsa vaktiyle nüfus defterine kayd olmamalarından dolayı hizmet-i askeriyelerini tâbi'î ifâ edememiş oldukları ve bu suretin tensikât-ı askeriyeye dokunur mevaddan bulunduğu müşahede olunarak o makûleler derhâl nüfus-ı perakenden defterlerine kayd ettirülüb memleketlerinde defter-i nüfus'da kayıtları olup olmadığı mahâllerinden istilâm olduğu ve şu usul-ü inzibatîyenin ale'l devam icrası hakkında alıyyü'd-devam icrası hakkında müdir-i kazâyâ talimât-ı mahsûsa verilüb Mutasarrıf-ı mumaileyhin Karahisâr-ı Sahibe azimet eylemiş oldukları haber verildi.⁵⁸⁵

Hâlep Valisi devletlû İsmet Paşa Hazretleri ile Teşrifât-ı'ı Hâriciye saâdetlû Kâmil Bey Hazretleri, geçende buradan perşembe günü hareket ettikten sonra Cumartesi günü dahi salimen İzmir'e muvasalat ve ferdası oradan dahi mahâl-memuriyetlerine azimet etmiş oldukları İzmir'de tâb' olunan İnpersiyal (?) nam Fransız Gazetesinde mübeyyindir.⁵⁸⁶

Arabistan

Mısır Valisi fehameatlû Said Paşa Hazretleri'nin akdem ki niyetleri vecihle hacca gidüp gidemeyeceği meşkûk olduğunu *Jurnal dö Konstantinapol*'den, rivayet olarak geçen hafta yazmıştık. Gazete-i mezkûrun, bu kere suret-i kat'iyye de olarak

⁵⁸⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

⁵⁸⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.3.

beyan eylediğine göre memleketin bazı umûr-ı hâziresi, müşârunileyh Hazretleri'nin vücudunu istilzam eylediğinden ve bu seyahatin şu aralık sıhhatlerine elvermeyeceğinden dolayı kendileri bu sene şu niyetten bütün bütün fariğ olarak bunun icrasını ilerüye teallik buyurmuşlardır.⁵⁸⁷

Muvakkatan Mısır'da bulunan devletlû Mehmed Ali Paşa Hazretleri'nin, Boğaziçinde kâin Sahilhanelerinin fûruht olunacağı bazı Fransa gazetelerinde muharrer olduğundan 8 numarolu gazetemizin Arabistan Havadisî sırasında dahi derç olunarak ilan olunmuştu. (25 Cumade'l âhire Tarihli) olarak Mısır'dan alınan bir kıt'a tahrirât müfâd-ı sahihine göre bunun aslı olmadığı ve Sahilhane-i Mezkûrun fûruhtuna dair müşârunileyh Hazretleri'nin hatırlarına bile bir şey gelmeyüb bir sebep ve münasebet dahi bulunmadığı anlaşılmış olmağla ilan-ı hakikat-ı hâle ibtidâr kılındı.⁵⁸⁸

Beyrut'tan gelen mekâtib meallerine nazaran vukuât-ı sabıka'da müttehim oldukları halde ötede berûde gezüb hükümetten firar iden birtakım Dürzileri devletlû Fûad Paşa Hazretleri bu defa tevkif ettirmiş ve tahmin kılındığına göre bunlar evvelce 1500 kişiden mütecaviz ise de muahharan bazılarının sebilleri tahliye kılınmış ve Sidon denilen bir mahâllin kurbunda vâki' Bezkarye'de(?) Dürziler ile Fransa Asâkirinden bir müfreze beyninde bir küçük kavga vukûu bularak Fransızlar her ne kadar azlık idiyselerde galib gelmeleriyle Dürzilerden 70 Neferini hayyâ tutub 7'sini itlâf eylemiş ve bu vâkıa da Fransızlardan dahi iki kişi vefat etmiş olduğu hususâtı Bizantis nam Rum Gazetesinde menkûldür.⁵⁸⁹

3.14.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Galata'da muteberân-ı tüccardan bir zât'a salı günü Paris'ten gelen bir telgrafname de istikrâzın pek yolunda gittiği ve müteahhidi bulunan Mösyö Myers'in üzerine Dersâadet'den çekilen poliçeleri mumailayhin iskonto etmekte devam eylediği ve revîş-i hâlden hissolunduğuna göre işbu istikrâz maddesinde Avrupa muteberân-ı sarrafanından meşhur Roçild nam zât'ın müteahhid mumailayhe elyevm muavenet ettiği muharrerdir. Cümlelerin malumu olduğu üzere mumailayh Roçild'in en büyük

⁵⁸⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁵⁸⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁵⁸⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

Avrupa sarraflarından olmasıyla dünyanın hemen her bir tarafında alışverişi ve adamları vardır. Kendisine ekser devletlerin borçlu bulunduğu halde Devlet-i Âliyye'nin bu defa ki istikrazına dahi mumaileyhin şirket ve muaveneti sahih ise istikraz-ı mezkûrun Avrupaca pek muteber tutulduğuna bir delil-i kâfidir.⁵⁹⁰

Yine yevm-i mezkûrda Londra'dan gelen bir telgrafnamede Amerika'nın ahvâli düzelmekte olup Londra'da nukûdun vefret üzere bulunduğu ve umûr-ı politikiyye'nin sulh-u salaha delâlet eder olduğu tebşir olunmuştur.⁵⁹¹

Avrupa gazetelerinin getirdiği en mühim havâdis şundan ibarettir ki Avusturya Devleti'nin geçen hafta hâl-i hazırını beyan eylediğimiz sırada yazılmış olduğu vecihle bazı eyaletlerinde karışıklık olup bunlardan Galiçya eyaleti ahalişi ayaklanarak beyenlerinde pek çok muhabere müzakereye tasaddi etmiş ve nihayet eyalet-i mezbûre mu'teberânından iki yüz kadar zevâtı bi'l-intihab ahâlinin efkâr ve menâfi'ne muvafık birtakım imtiyazâtı haşmetli imparator hazretlerinden talep etmek üzere me'bûs tayin ederek Viyana'ya göndermişlerdir. Bunlar imparator müşârunileyh ile mülâkat ettiklerinde müstedayâtın esasını mübeyyin bir layihâ takdim etmiş ve imparator müşârunileyh bunları hüsn-i kabule mazhâr eyledikten başka mezkûr layihâyı güzelce mütala'a ve dilhâh-ı ahali üzere bazı hususata müsaade edeceğini vaad ettikten sonra me'bûsan-ı mezkûre incâz ümidiyle avdet etmişlerdir. Avusturya Vükelâsı'nın yine bu kere dahi tebeddül edeceği şuyû' bulmuştur. Devlet-i müşârunileyhânın itibar-ı maliyesi ol-derece düşmüş ve ve meskûkâtın nedreti dahi şol mertebeye varmıştır ki; on florin, bir kaime gücüyle beş altı florinlik nâkd mukâbilinde sarf olunabilir imiş. Bununla beraber memurin-i devlet ıslah-ı hâl için aşırı mertebe şu aralık ikdâm ettiğinden ahali dahi bazı imtiyazlara nâil olmaktadır.⁵⁹²

Sâl-ı cedîd hulûlünde memûrin-i devlet ve süferâ-yı ecnebiye'nin hükümdaran huzurlarına kabulleri Avrupa'ca âdet olduğundan Paris'te bulunan süferâ bir mu'tâd bu kere saray-ı imparatorînin taht odasında saf-beste bulunmuş oldukları halde İmparator Hazretleri cümlesine iltifât etmiş ve bu sırada süferânın en eskisi bulunan İngiltere Elçisi Lord Kovely(?) bütün elçiler tarafından olarak bir nutk-u resmî irâd

⁵⁹⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁵⁹¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁵⁹² "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

edip demiştir ki; “Burada tecemmu’ etmiş olan sefirlerin her biri sâl-ı cedîdin tebrikini fırsat ittihâz ederek ta’zimât-ı fâikasını cenâb-ı haşmet-meâb imparatorîlerine arz etmeğe vasıta eylediler. Binaenaleyh gerek zât-ı imparatorîlerinin ve gerek hanedân-ı fehâmet-nişânlarının ikbâl ve sâadeti için derkâr olan arzularının beyanını süferâ bu kere dahi tecdide muvaffak olduklarından kendilerini bahtiyar addederler.” Bu nutka karşılık İmparator müşârunileyh dahi buyurmuştur ki; “Süferânın bu vecihle vukûu bulan güzel dileklerinden dolayı teşekkür ederim. Ve Düvel-i Muazzâma nuhbe-i amâlim olan bekâ-yı sulh-u salâhı bir ittifâk-ı dostâne ile teyid edeceklerinden emin olduğum cihetle istikbali dahi emniyetle müşâhede eylerim.”⁵⁹³

Kanûn-ı sâni-i frenkinin on ikisi yani geçen cumartesi tarihiyle Marsilya’dan yazılan bir telgrafnamede, bir kapaktan maada Fransız Donanması Gayta’yı terk etmek üzere bulunmuş ve mâh-ı mezbûrun on dokuzuncu gününe kadar Sardunyalılar ile Napolitanlar beyninde mütareke olmuştur deyû muharrer ise de şimdiye dek bunu musaddak diğer bir haber vürûd etmediği misillû donanma-yı mezkûrun dahi Gayta’da hiçbir tarafa hareket eylediği sözü tekrar etmemiştir. Bu sükûttan anlaşılıyor ki telgrafname-i mezbûrun meâli sahte makrûn değil imiş. Rusyalı’nın, Napoli kralını himâyet etmek üzere bir fırsat ve bahane aradığı halde Fransalı’nın oradan donanmasını çekerek meydanı Devlet-i müşârunileyhâya bırakmayacağı ednâ mülâhaza ile malûm olabilir.⁵⁹⁴

Sicilyateyn Kralı Hazretleriyle beraber Gayta’da bulunan asâkirin zabi’tânı bu kere bir mahzâr-ı terkim ve kral müşârunileyhe takdim ederek onda beyân-ı sadakâtla her ne mertebe müştâk çekseler bile asla fütûr getirmeyip müşârunileyhin yolunda cümlesi cân-fedâ edinceye kadar harb ve zarb edeceklerine kasem etmiş olduklarını tefhim etmişlerdir.⁵⁹⁵

Sicilyateyn Devleti memâliğinden olup Sardunyalı’nın geçmiş olan eyalette karışıklık ve âdem-i hoşnudî günden güne teyzayüd bulmakta imiş. En son vürûd eden havâdise göre eyalet-i mezkûre ahali Gayta’da bulunan Sicilyateyn Kralına adamlar

⁵⁹³ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁵⁹⁴ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁵⁹⁵ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

göndermiş ve zannolunuyor ki müşârunileyh dahi biraderinin taht-ı hükmünde olarak serbest bir hükümet teşkil etmeği ahali-i mezbûreye vaad eylemiştir.⁵⁹⁶

Garibaldi, Napolitan ahalisine nasihât amîz bir mektup yazıp onda esaretten kurtulduklarına teşekkür ederek şimdilik hâllerinin ıslahıyla meşgul olmalarını ve kendisinin bu vecihle köşe-i inzivâyâ çekilmesinde İtalya’ca ileride ibtaz edeceği himetlerden geri durmak demek olmayıp çünkü Roma ve Venedik’i dahi kurtarmak ve İtalya’yı bütün bütün müstakil kılmak için dört aya kadar gelip bunca harb ve cidâle başlayacağından şu zaman için kendisine takviyet vermekte olduğunu ve daha bazı hususâtı bir savt-ı müessere ile ahali-i merkûmeye beyan ve ilan eylemiştir.⁵⁹⁷

Jurnal dö Konstantinapol’inin, Petersburg havâdisi olarak yazdığına göre Rusya memleketinde, devlete iane tarikiyle bu kere yüz milyon karbonluk bir istikrâza mübaşeret olunmuş ve meblağ-ı mezbûr kâmilten toplanılmıştır.⁵⁹⁸

Rusya Devleti kendi memleketinde esaret maddesini lağvetmek üzere olduğundan bunun icrası esnasında şayet bir taraftan bir uygunsuzluk zuhûr etmesin deyû kuvve-i askeriyesini teksir etmekte olduğunu gazetelerin bazıları yazmakta ise de bazıları dahi esaret maddesi meydanda bir bahane olduğu derkâr ve bu cem’ askerden Rusyalı’nın elbette başka bir muradı vardır diyerek iddia ediyorlar.⁵⁹⁹

Kurye Doryan’ın yazdığına göre Şam’da bulunan Abdulkadir Efendi, Fransa İmparatoru haşmetli Napoleon Hazretlerine bir arizâ yazıp bunu götürüp takdime bir yeğenini memur etmiş ve merkûm dahi posta vapuruna binerek Marsilya’ya muvasalat eylemiştir.⁶⁰⁰

Alafranga kanûn-ı evvelin yirmi sekizi tarihiyle Londra’dan yazdıklarına göre Londra’ya kârib (Deftfour(?)) denilen mahâlde nev-icâd yani gülle geçmez surette zırhlı olarak müceddeden inşa olunmuş olan bir fırkateyn tarih-i mezkûrdan bir gün sonra denize ilkâ olunmak üzere bulunmuştur. Sefine-i mezkûrenin boyu dört yüz yirmi İngiliz kademi (tahminen 142 metre) ve eni dahi elli sekiz kadem olup altı bin

⁵⁹⁶ “H.H.”, *Tercümân-ı Ahval*, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁵⁹⁷ “H.H.”, *Tercümân-ı Ahval*, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁵⁹⁸ “H.H.”, *Tercümân-ı Ahval*, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁵⁹⁹ “H.H.”, *Tercümân-ı Ahval*, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁶⁰⁰ “H.H.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

yüz on yedi tonilatoluk vüs'atında ve makinası ise bin iki yüz elli barkir kuvvetinde imiş. Ve derûnuna elli kıt'a büyük top vaz' olunacağı gibi seyr-i saatte on dört mil süratinde olacaktı. Bu geminin inşasına İngiltere tersanesinde pek aşırı ihtimâm olduğundan başka İngiliz gemileri dahi bütün nazâr-ı dikkatlerini bunun semere-i neticesini müşahedeye hasretmekte imişler.⁶⁰¹

İngiltere eğniyâsından bir zât Paris'ten, Marsilya'ya demiryoluyla gelirken rah-ı rastı olan Lyon şehrine gündüzün muvasalat etmiş ve vaktâki kendisini oraya getirmiş olan arabaların Marsilya'ya doğru hareketi zamanı geldikte mumaileyh yol yorunluğuyla geri kalarak birkaç saat uyuduktan sonra kalkmış ve iki bin beş yüz franka mahsûs bir demiryolu arabası tutarak Marsilya'ya gelmiştir. İşte şu kadar akçeye birkaç saat uykuyu bir İngilizin satın almış olmasını Fransızlar suret-i taaccübde olarak gazeteden gazeteye destan etmektedirler.⁶⁰²

İspanya'nın payitahtı olan Madrid'den gelen (Alafranga 13 Kanûn-ı evvel tarihli) gazetelerde yazılıyor ki; ol-havâlide akdemce pek çok baran nuzûl etmiş ise de şu aralık kesilip ortalık bir parça göz açmıştır. Yağmurun kesretinden hâsıl olan büyük sellerin yıkıp götürdüğü köprüler otuz adedi mütecaviz bulunmuş ve bu beliiyenin sahralara daha ziyade zararı dokunmuş olup ancak telef olan insan pek çok değil imiş.⁶⁰³

Fransa ve İngiltere asâkirinin Pekin şehrini kâmilten tahliye etmiş oldukları Çin'den mütevârid muhârrerâtta menkul olarak Avrupa gazetelerinde bast ve beyan olunuyor.⁶⁰⁴

⁶⁰¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁶⁰² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁶⁰³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

⁶⁰⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

3.14.4.İLÂNAT

Üsküdar'da, Nuh Kuyusu caddesinde kâin Mısır Valisi esbâk Mehmed Ali Paşa merhumun kerimesi Nazlı Hanım merhumenin, müteveffalarından Şive Naz Kadının uhdesinde olan muhterik konak arsası tahminen yirmi bin dönüm eşcâr müsmireli bağçesi ve ittisâlinde vâki' elli dönüm kadar tarlaları ile beraber satılık olmağla istek idenlerin *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasına müracaat eylemeleri.

Fenerbahçe'sinde, Reşid Ağa'nın bağı ittisâlinde kâin bir küçük köşkü ve bir tatlu sulu kuyuyu ve sekiz yüz zirâa'dan mütecaviz araziyi şamil bir bağ satılık olup istek idenlerin, *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasından suâl eylemeleri.

Tercümân-ı Ahvâl jurnalimize, Dersâadet'te müşteri olan zevât'ın gazeteleri mahsûs müstahdemleri vasıtasıyla mahâl-i muayyenelerine gönderilmekte olduğu misillû ayrı bir nüshasını almak arzu buyuranlara dahi mucib-i suhulet olmak için her semtte münasip birer mahâllin tahsisi musammem olduğundan bunlardan; Şehzâdebaşı'nda kâin direkler arasında Kapû Çukadarı Hasan Efendi'nin Çubukçu ve Üsküdar'da Büyüyük Karakolhaneyi geçer geçmez muvakkithanenin karşusunda Laz Osman Efendi'nin yazıcı dükkânlarında her haftanın yeni gazetesi fiyat-ı muayyenesi ile satılacağıнын ilanına ibtidâr olunur.⁶⁰⁵

⁶⁰⁵ "İlanât", *Tercümân-ı Ahval*, No: 14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

3.14.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	10	118
• İngiliz lirası	10	130
• Yirmi Franklık	10	104
• Pol (Rusya Altunu)	10	106
• Karamiçe	30	060
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	10	023
• Karbon	05	020
• Gümüş Beş Franklık	00	026
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	20	058
• Konsolide	10	052
• Akçe Başı (Binde)	00	160 ⁶⁰⁶

3.14.6.TEFRIKÂ

(13 Numero ile Evvelki Hafta Çıkan Gazetenin Tefrikasına Merbuttur)

(Heyet-i Sabika-i Konstantiniye)

O vaktin mütefettin ve meşhur mimarları olan (Anthemius) ve (İsidoros) nam zâtlara bu hususu ihâle edüb onlar hem mütekaddimenin kubbelû bina usulünü ve hem de Hristiyanların hâc-vari resmini kemâl-i maharetle tenasüb ettirerek Nâzırı görülmemiş bir eser meydana gelmiştir. Ancak ibrâz-ı hez için gayet basık yapılmış olan kubbe bir zelzele de yıkılarak yerine yüksekçe ve metin ve müstahkem diğer bir kubbe bünyâd olunmuş ve nice sütunlar ile takviyet ve reşanet verilmiştir. Bu binaya Jüstinyanus Kayserin müddet-i saltanatının sekizinci yani sene-i milâdiyenin 535. Senesinden bedee olunub 6 yıl tamamında itmâm ve 10 seneden sonra bazı mahâlleri tamir olunmuştur. En aşağı tahminle 2 milyon yaldûz altuni yani 221 kise gitmiştir. Merhum Anthemius'un maharetine delil olacak nice fıkralar nakl olunub ez- cümle hanesi ittisalinde bir istemediği adam olduğundan büyük tencerelerde sular kaynadub

⁶⁰⁶ “Tefrikâ”, **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.4.

buğusunu borularla tavana verdiği ve bu buharın zarbı ile hane zelzeleye uğrayub içinde olanlar bi'l cümle firar eylediği bazı tevârihte münderic olmağla merkumun şiddet-i kuvvet vapura dahi vakıf idüğü istidlâl olunur. Binanın şarkı tarafında hâlâ mihrab olan mahâl bir azim yarım üstüvâne şeklinde olup içerüsünde üç nısf daire görünür ve bunun karşusunda garb tarafı dahi bu surette olup fakat ortada olan nısf-ı kubbesi mukaar olmayarak kapulara münasebetle düz çamlık yapılmıştır. Camiin yanlarında büyük kemerler altında alt katta kırk ve yukarıda altmış amûd olup bunlar 22'şer arşun irtifâ'ında nadide mermer ve ruham ve yeşim ve summaği direklerdir. (Ayasuluğ), (Atina), (Roma) ve (Eski İstanbul) ebniye-i kadimesinden celb olunmuştur. Ayasofya'nın duvarları Nisa (Nesâ) mahfili tabir olunan yukarı katın kemerlerine kadar envâ'i zî-kıymet taş levhaları ile örtülüb pervazlarına taştan yapraklar ve çiçekler işlenmiştir. Ondan yukarısı ve alt katın dahi kemerleri (Musyun) ve (Mosaik) tabir olunan yaldızlı ve renkli serçe ile tezyin olunub büyük kubbelerde ve direklerde bazı melaik ve muteberanın ve binayı tabir iden imparatorların tasvirleri vardır. Elyevm üzerlerine yaldız sıvanmıştır. Ayasofya'nın iki kat sofası olup her birinde mermerden ve mükellef oymalû Tuc (Tunc) kanadlû gayet müzeyyen nice kapular vardır. Bu kapuların biri önünde bir kuyu olup bir meşhur ziyaretgâh idi. İşbu Camii şerifin tûla mihrabdan havlunun büyük kapusuna kadar 269 ve arz-ı şimâlden cenub tarafına kadar 243 ve irtifâ'ı kubbenin merkezinden zemine kadar 188 kademdir. Binası tarihinden, Sarı Sultan Selim-i Sâni devrine değin kiraren tamir ve nihayet asr-ı isabet husr Hazret-i Şehinşahi'de külliye tecdid suretinde tamir ve termim buyurularak ziynet-i kadime-i binaıyyesi iade ve zibayiş fezâ-yı tâk ve duvarı olan mozaikler jenk-i kel ahenkden ayine gibi tathir ve küşade olunarak hak budur ki Padişah-ı Alempenâh Efendimiz Hazretleri bâni-i sânilik ünvanına şâyân ve ezmine-i kadimenin mucib-i şerefi olan 1300 yıllık böyle bir eserin ne olduğu şimdi ayân olmuştur.⁶⁰⁷

⁶⁰⁷ "Tefrikâ", **Tercümân-ı Ahval**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.1.

(Onbirinci Fasil)

Kilseden Mübeddel Olan Cevâmi-i Şerife Beyanındadır

Kayaser-i Rum'un ve Rüesa-yı Milletin Konstantiniyye'de kemâl-i ihtimâmla inşâ eyledikleri bişümâr kiliselerin hemen cümlesi Fatih-i Hakânî'den sonra münhedim ve harab olup yalnız Cevâmi'i mübeddel olanlar kalmıştır. Ayasofya'dan sonra bunların evvelkisi (Pantokrator) tesmiye olunan Zeyrek Camii olup (İrini) İmparatoriçe ve oğlu (Manuel Komnenos) Kayserin binasıdır. Daha ahd-ı kurbda bunların mozaikten tasvirleri duvarlarda zâhir olurdu. Binâ-yı mezkûre begâyet âli ve vâsi' olduğundan Frenkler, Konstantiniye'yi istila eylediklerinde orayı saray ittihâz eylemişlerdir. Bu mabed de Kayser hanedanından çok kimseler defn olunub hatta telef olmayan sandukalarının biri elân camii önünde çeşme mesabesinde vaz' olunmuştur. İkincisi; (Aya Apotoli) yani Havariyyun dedikleri kilise ihtişamda hemen Ayasofya'ya Nâzır olarak Hanedan-ı Kayasere makberesi ve Fatih'de iki sene Rum Patrikhanesi olmuş ve sonra (Yenadyus (Gennadios)) Patrik olarak İslam mahâllesine karib olmak mûlabesesiyle Fethiye nakl eyledikte mabed-i mezkûr harab olarak arsasına Fatih Camii şerifi yapılmıştır. Bu Camii şerif dahi bir azim zelzele de münhedim olmasıyla Sultan Mustafa Han Sâlis devrinde daha âli olarak bina buyurulmuştur. Mumaileyh Yenadyus Rum Milletine Devlet-i Osmaniye tarafından nasb buyrulan ilk patrik olup Fatih Hazretlerinden pek çok iltifât ve hürmet görmüş bir zât-ı fazıl ve meşhurdur. Üçüncüsü; Çırçır Mahâllesinde vâki' Meryem Ana Kilisesi. Dördüncüsü; (Pammakaristos) vasfiyle meşhur Fethiye Camii'dir. Bu mabed kranktır. Serçeler ile müzeyyen ve telifât ve tevârihi meşhur afâk olan (Anna Komneno) İmparatoriçenin ve Sultan Beyazıt Sâniye iltica iden (Paleologosun) kabirleriyle manûn olup tâ Sultan Murad Sâlis uhdesine kadar Rum Patrikhanesi olmuş ve ol-vâkit Metropolitlerin münâfese ve münâzaaları sebebiyle camii tebdil kılınmıştır. Beşincisi; Samatya kurbunda (Yoanni ve Apetisi (İoannes ve Apetisi)) yani Hazreti Yahya denilen Mirahor Camii olup birkaç kere harab olarak bundan 70 sene evvel külliye tamir olunmuş ve Eski Sarnıcın ve musanna' sütunlarının hâlâ bazı bakiyesi kalmıştır. Altıncısı; (Sergius) Kilisesi denilen Küçük Ayasofya olup kâdimde burası bir manastır olarak cülusdan evvel Jüstinyanus meskeni olduğundan bir âli ve mükellef ve bî-nazir direkler ile müzeyyen mabed yapmıştır. Yedincisi; (Myrelaion) tesmiye olunan

Bodrum Camii ki evâilde Rahibe Manastırı idi. Sekizincisi; At meydanında vâki' olup yakın vakte kadar Arslanhane ve elyevm Elbisehane olan (Aya Theologos) Kilisesidir ki asla eseri kalmamıştır. Dokuzuncusu; Şehir Manastırı ve Sotiri Manastırı isimleriyle meşhur olan Kariye Camii olup bu dahi Jüstinyanus vaktinde bina ve minaresi yanında bir levha da mahkuk (Theodor) hurufundan tebeyyün eylediği vecihle Meşahir-i Erbâb-ı Heyet'ten (Theodorosun) sây'ile tecdid olunmuştur. Haricinde olan kemerleri ve hücreleri bütün mosaike ile müzeyyen ve kapusu ve zırh merkumun tasviri mersûmdur. Onucusu; (Aya Theodora (Theodoros)) denilen Vefâ Camii'dir. Onbirincisi; Kalaycılar Köşkü kurbunda (Penâhirandos) ismiyle şöhretgir Yoan Mabedidir. Yavuz Sultan Selim emriyle tebdil olunub hâlâ kible duvarı haricinde bazı Yunani kelimeleri görünür. Onikincisi; Unkapanı dâhilinde (Pantepoptes). Onüçüncüsü; Yazucu Mahâllesinde Hz. Yahya Kiliseleri denilen Eski İmaret ve Manastır Camiileridir. Ondördüncüsü; Jüstinyanus'un Hz. Mikail namına inşa eylediği Mahmud Paşa Camii. Onbeşincisi; Hristiyanların beyninde Ayazması gâyet muazzez ve muhterem (Aya Andreas) denilen Koca Mustafa Paşa Camii'dir.⁶⁰⁸

⁶⁰⁸ “Tefrikâ”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:14, 9 Receb – 8 Kânun-ı sâni 1277, (21 Ocak 1861), s.1-2.

3.15. *TERCÜMÂN-I AHVÂL*, NO:15, 16 RECEP-15 KANÛN-I SÂNÎ 1277

3.15.1. HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Bosna Valiliği, Rütbe-i Samiye-i Vezâretle Belgrad Muhafızı sâbık devletlû Osman Paşa Hazretlerine; Belgrad Muhafızlığı, Rütbe-i Mirmirani ile Vidin Muhasebecisi sâbık saâdetlû Hurşid Efendi'ye; Saâdetlû Rıza Bey Efendi Hazretleri'nin sıhhat-i vücudca beyan ettiği mazeret kabul olunmuş olduğuna mebni Bosna Teftiş Komisyonu azâlığı, Zaptiye Mektupçusu Cil-Aktarzâde saâdetlû İbrahim Bey Efendi'ye; Zaptiye Mektupçuluğu Vekâleti, Bâb-ı Mezkûrun Evrâk Müdürü izzetlû Pertev Efendi'ye.⁶⁰⁹

Bazı Mahâllerin Niyabetine Memur Buyurulmuş Olan Naibler

Rumeli Vekâyi'i sâbık Eşref Kazâsından Abdülaziz Efendi, Siroz'a; Devriyye Müderrislerinden İbrahim Ağâh Efendi, Pınarhisar'a; Mektubi-i Sadr-ı Âli Hûlefasından izzetlû Müserver Bey Efendi ile Meclis-i Vâlâ Mazbata Odası Hûlefasından izzetlû Rifât Efendi'ye dördüncü rütbeden bir kıt'a Mecidiye Nişan-ı Hümâyûnu ihsan buyurulmuştur.⁶¹⁰

Gerek Memâlik-i Mahrusa-i Şahane derûnunda ve gerek Avrupa ve Mahâl-i sâirede ahz ve i'tâ için cümle hissedarı tebâa-yı Devlet-i Âliyye tüccarından mürekkebe olarak (Şirket-i Hayriye-i Sadıkiye) namıyla bir tüccar kumpanyasının bu defâ Dersaâdet'te teşkil olunmuş olduğu haber alınmıştır. İşbu kumpanya on bin hissedan ibaret olup beher hissesi boz mecidiye yüzlük altunu olacak ve ashâb-ı hisse bunu beş taksitte yani beher sene yirmişer mecidiye vererek tekmi edecek imiş. Birinci taksit tâbi peşin olarak verilüb senesi hi'tâmında bir muhasebe görülerek birinci taksit verilmiş olan mezkûr yirmi mecidiye her kaç gûruş nef' ve ticaret eylemiş ise ashâb-ı hissenin kârı demek olarak ikinci taksiti vereceği vâkitte zikr olunan miktar nef'i biltenzil yirmi mecidiye'yi doldurmak için daha kaç gûruş verilmek lazım ise onu sahib-i hisse verecek ve diğer seneler hi'tâmında yani taksit vaktinde bu minvâl üzere icrâ

⁶⁰⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.1.

⁶¹⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.1.

olunup dört sene nihayetinde tekmil olacak. Bundan sonra her ne kâr olur ise senebesene bil-hesap ashâb-ı hisseye tevzi' ve i'tâ olunmak hakkında kemâl-i dikkat ve itina kılınacak imiş. Suret-i Sâhihe'de olarak haber verilmediğine göre; İşbu kumpanyanın hisselerine talib olan yalnız tüccardan olarak şimdiye kadar iki binden ziyade zevât imza vererek yazılmış ve idaresine memur olanlar Şirket-i Hayriye Mûteberan-ı Tüccarından mürekkeb bir heyet olup bunların nam ve namus için değil mâl belki bu yolda hân bile esirgemez marûf takımdan bulundukları cihetle emniyet-i tâme derkâr bulunuyormuş. Bu kumpanya, taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den verilecek imtiyaz keyfiyetiyle derdest-i tanzim olan ni'zâmları ve teferruât-ı sâireyi ilerüde ilan ederiz.⁶¹¹

Ta'rifden azâde olduğu üzere, bu kere ihdas olunan şu kumpanya Heyet-i İctimâiyyemizin, şan ve şerefini bir kat daha artıracığından başka ve zannımıza pekçok hizmetler edeceği ve inşallah gittikçe ilerleyerek menâfi'i mahsûsamızı iade eyleyeceği memul bulunduğundan mezkûr kumpanyayı âcizane tebrik ider ve buna ön ayak olan zevât-ı hamiiyetsimâta mahsûsca teşekkürle beraber her umurda tevfiât-ı kâmileye mazhar olmalarını temenni eyeriz. Mezkûr kumpanyanın suret-i hüsn-i teşekkülüyle icrâ-yı umûru hakkında Cânib-i Saltanat-ı Seniyye'den, pek çok teshilât irae buyurulmak derkâr bulunduğu misillû ticaret yolunda malûmatı bulunan zevâtın dahi bu bâbda levâyah hatırları olan husûsat-ı kumpanya'ya yardım olmak üzere beyana râğbet edenler bulunurda bazı şeyleri bastırarak olurlar ise maâl-huzûziyye kabul eyleyüb gazetemize derc etmeğe ibtidâr ve bu hayırlı işte bizde şu kadarcık elden gelen hizmette bulunup iftihâr eyeriz.⁶¹²

Dersâadet'te iki üç günden berû akçelerin fiyatı taaccûb olunur surette fırlamıştır. Bunun başlıca sebepleri şudur ki; Dersâadet sarraflarının şu aralık Avrupa'da itibarlarına hâlel gelüp poliçeleri kabul olunmadığından bunun yerine ifâ-yı duyûn için nakden akçe göndermeğe mecbur bulunmuş ve birtakımı dahi iflasa yüz tutmuşlardır. Çünkü bunlar zaten sermaye sahibi adamlar değil iken her nasılsa kazandıkları itibar üzerine Avrupa sarraflarından ehven faiz ile istikraz eyleyerek burada kayb-ı baha ile ona buna para vermekte ve bazen ticaret yolunda kullanmakta

⁶¹¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.1.

⁶¹² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.1.

ise de istikraz eyledikleri akçeleri müddet-i gelüp şu emniyetsizliğin üzerine Avrupa sarrafları hiç müsaade göstermeyerek kendilerinden alacaklarını talep ediyorlar.⁶¹³

Prusya Kralı'nın vefât etmiş ve Birâderi Haşmetlü I. Kelyum Hazretleri'nin taht-ı kraliyete geçmiş olduğunu evvelce yazmışdık. Şu iki vakîânın haber-i resmisi bu defa Dersâadet'e gelmiş olmağla Cuma günü limanda bulunan Prusya Bey'in vapur-ı sefinesinden müteveffâ-yı müşârunileyhin vefâtı için usûl-ü vecihle 66 matem topu ağır ağır atıldığından akabinde kral-ı cedid müşârunileyhin ilan-ı cülûsu zımnında 33 pâre top daha endahat olunmuştur. Gerek evvelki ve gerek sonraki atılan toplara karşuluk olarak limanda bulunan Devlet-i Âliyye uskunası ile Düvel-i sâire Sefâin-i Harbiyesinden ol-miktar toplar atılmıştır.⁶¹⁴

Petersburg Sefiri saâdetlû Derviş Paşa Hazretleri'nin me'zûnen Dersâadet'e geleceği işdilmektedir.⁶¹⁵

Çarşamba günü Dersâadet'e gelen bir telgrafnameden anlaşıldığına göre Yunan Devleti tarafından Mösyö (Marko Reniri(?)) nam zât nezd-i Saltanat-ı Seniyye'de bulunmak üzere fevkâlade murahhas sefir tayin kılınmıştır.⁶¹⁶

Geçen hafta Cumartesi gününden, dünkü Cumartesine kadar Osmanlı Sancağıyla Dersâadet limanına gelen vapur olmadığından müddet-i mezkûre zarfında gitmiş olan üç kıt'a sefine âtide zikrolunur; Hazine-i Hâssa Vapurlarından (Yıldız) bir miktar yolcu ile geçen Cumartesi günü Selanik'e; Tersane-i Âmire Vapurlarından (Malakof) kezâlik bir miktar yolcu ile yevm-i mezbûrda Trabzon'a; Yine Tersane Vapurlarından (Hümâ-yı Tefîk) bazı yolcular ile Salı günü İzmir'e, bir hafta zarfında Osmanlı bandıralı tüccar yelken sefâinin'den gelmiş olan yirmi bir ve giden üç dört gemiden ibarettir.⁶¹⁷

⁶¹³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.1-2.

⁶¹⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.2.

⁶¹⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.2.

⁶¹⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.2.

⁶¹⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.2.

(Bir Rum Hırsızın Tercüme-i Hâline Bâb-ı Zaptiye'den Verilen İlmûhaberdir.)

Yunan tebâasından olduğunu iddiada bulunan meşhur hırsızlardan Tirakoli nam şahsın pek çok kere sirkât-i madde-i mezmûmesiyle Bâb-ı Zaptiye'ye geldiği misillû bundan evvel yine getirülüp istintâkı icrâolmak üzere iken hastalanmış ve muhtaç-ı tedavi olduğu tabib tarafından verilen rapordan tayin etmekle Rum İspitalyasına gönderilmiş ve orada çend gün beytûteti esnasında yattığı koğuşun bir gece timur parmaklı penceresini kırub ve kendisini aşağı atarak firar eylemiş ve merkumun ne tarafa gittiği haber alınamamıştı. Bunun vukûu firarını müteâkib Ortaköy, Beşiktaş ve Tatavla civarlarında bazı haneler soyularak hayli eşya sirkât olunmuş ve bunun üzerine taharriyat-ı mütemadiyenin icrasına mecburiyyet hâsıl olarak bu hırsızlıklar ise emsâl-i mesbûkasına nisbetle behemehâl merkum tarafından idüğüne şüphe kalmamış olduğundan çarçabuk ele geçirilmesi için cânib-i hükümetten kol kol ve taraf taraf memurlar tayin ve tesyâr ve hafî ve celî taharriyat-ı mukteziya'ya ibtidâr birle merkum Tirakoli'nin Beyoğlunda bir yere saklanmış olduğu haber alındıktan nâşi derhâl Beyoğlu Zabıtası memuru izzetlû Hasan Efendi tarafından tedâbir-i hakimâne ile verilüp gizlenmiş bulunduğu mahâl usûl-ü mahzâ vecihle basılarak kendisi hareket-i mecâl bulamayacağı surette ele geçirilmiş ve mahâl-i mezkûr araştırılarak bulunan bir miktar eşya-yı mesrûka ve merkumdan başka orada tutulan Düvel-i Sâire tebâasından dört nefer eşhâs Zabıta-i mezkûre cânibinden bâ jurnâl Bâb-ı Zaptiye'ye gönderilmiş tedkikât-ı istintakiyelerinin tamami-i ifâsı hususu müstantık ol-fütüvvetlû Mehmed Nazmi Eferndi'ye havâle buyurulmuş ve merkum Tirakoli ise Zaptiye'den İspitalya'ya gönderildiği vâkit üzerinde olan eski püskü elbisesini temiz palto ve canfes yelek ve boyun bağı ve pantolonu ve fesini hatta şapkaya tebdil ve kendüsünü muteber bir tüccar heyetine tahvil etmiş ve âhirin mâlî kendisine mâl olmayacağından hemen üzerinden çıkarılıb eski kıyafetine ilkâ ve mahbese esir olunmuştur. İbtidâ-yı istintâkında kendüsünün böyle şeylerde medhâli olmadığını ve İspitalyadan kaçtığı zaman orada korkusundan ihtifâ eylediğini ve eşya-yı mesrûka-i mezbureden haberi olmayub ancak üzerinde bulunan elbiseyi evvelce bıraktığı mahâlden bu defa firar edişinde bâlâ-hez gittiğini ve ağzını açmayacak surette bir muhkem kilid örterek kendisiyle beraber tutulan eşhâs eşyası olmadığını katiyyen beyan etmiş isede merkumun şu inkârı vahî ve hırsızlık yolunda olan kayd ve mazereti hükümetce müdellel ve bedihi addolunurdu. Çünkü merkum tutulmazdan beş gece

akdem Dolmabağçe'de Süleymaniye Mahâllesi sakinlerinden ve esbâk Kurenâ-yı Hazret-i Şehriyârî'den Hacı Arif Bey ile serd-hanına cenâb-ı cihandarî Hüseyin Ağa ve Fabrika-i Hümâyûn ketebesinden Hacı Halid Bey'in haneleri birbirlerine hemcivâr ve ikisi karşı karşıya olduğu halde bir gecede mir-i mumailayhimden Hacı Arif Bey ile Halid Bey'in hanelerine sokak tarafında olan pencerelerinden bir takrib girilmiş ve Hüseyin Ağa'nın sokak cânibinden direk dayayup bağçesine ve oradan matbah kapusunun kilidini kırub yukarıya çıkılmış ve işbu üç hanenin adam oturub yata odalarından başkalrı küşad ile gezilmiş ve derûnlarında mevcud olan eşya karma karışık olmuş ve diğer hanelerin heyet-i müşevveşlerine nazaran mumailayh Hacı Arif Bey Efendi'nin biraz ziyadece eşyası sirkât olunmuş ve bu haneler ashab-ı sâriklerin duhulünden bî haber oldukları halde sabahısı herkes ibtidâ kendi evinin ve yekdiğerinin hanelerine hırsız girdiğini işderek ve bir usta sârik işi olduğunu bilerek cümlesi istığraba düşmüştür. Ertesi gece Ortaköy mütemekkinlerinden Sakaoğlu Hoca Kivork nam tacirin sokak duvarına bir adam yerinden kaldıramaz ağırlığında büyük bir nerdüban vasıtasıyla çıkub penceresinden içeriye girdikten sonra sofada olan kim esvâblarıyla cebinde bulunan 2000 gûrüşdan mütecâviz akçesi ve açık bulduğu bir odadan evânî-i sîm olarak bir miktar eşyasıyla on iki çubuk takımı çalınmıştır. Orada dahi duyulmayarak sabahleyn ortalığın karışıklığından ve duvara sokak tarafından dayanmış olan nerdübandan eve sârik girmiş olduğunu bilmişler ve bunların hîn vukûunda ni'zâmından bulunan vukuât jurnalleri Bâb-ı Zaptiye'ye bil-vürûd ve Zaptiye Müşiri devletlû Paşa Hazretleri taraflarından olunan rey ve tenbiye vecihle bir kıt'a suretleri ihraç ve hafiye memurları yedlerine i'tâ olunmuştur. Merkûm Tirakoli'nin üzerindeki elbise mezkûr jurnalın nâtık olduğu eşya ile diğer eşya-yı mezkûreyi mesrûkaya tevafuk etmesinden dolayı onların eşyası idüğü meydana çıkarak derhâl merkezlerine mezkûre-i mahsûsalarla keyfiyet ilan ve işaat olduğundan ve bazısının sahibi ve diğerleri taraflarından adamları gelmiş ve eşya-yı mesrûka ashâbından Halid Bey'in fakat bir yelek ve bir nimetinden maada kâffe-i eşyası zuhûr eylediği misillû Hüseyin Ağa'nın dahi bir fesden gayr-i her bir şeyi ve Hoca Kivork'un eşya-yı zâyiesinden ancak bir âlâ boy elma küreği bulunabildiğinden kendilerine verilmiş ve mumailayh Hacı Arif Bey Efendi'nin şimdilik eşyası buldurulamamıştır.⁶¹⁸

⁶¹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.2.

Merkûm Tirakoli'nin son defa olunan istintâkı bu sirkât maddesinde kendisi yalnız olmayup dört nefer refîki varsa da onlarla ancak Ortaköy'de bulunmuş ve üzerinde zuhûr iden eşyayı dahi elân kaçup gezmekte ve ele geçirilmesine çalışılmakta olan iki nefer sârikin i'tâ etmiş olduğunda netice verdiği gibi kendüsüyle Bâb-ı Zaptiye'ye götürülen İngilizli Nikola ve Yunani diğer Nikola dahi bu yolda paydaşı olduklarını söyler söylemez Yunani Nikola fîl-hâkika kendisinin ele geçirildiği yerde yatar kalkar ise de madde-i sirkâtte bulunmayarak asıl hırsızlıkta müttelik İngilizli Nikola ve Mikel ile Yunani Yani madere olduğunu ve henüz zâhire ihrâc olunmayan eşya-yı mesrûka-i mektûme şunlar tarafından âhire satılup bu bâbda dahli bulunduğu beyan ve tekrar ve merkum Nikola dahi inkârında ısrar etmiş ve madde-i sirkât bir kat daha tahkik ve tedkik olunmakta ve firarda bulunanlar alel-tevâli araştırılmakta bulunmuştur. Merkûm Tirakoli'nin fâili kabâyih-i sirkâtte cesaret ve mahareti ve diğerleri merkumun Düzce avânesi olduğu derkârdır. Ez-cümle yaptığı işleri vakt-i giriftinde söylemesiyle beraber herkes engüşt bir dehan hayret kalmış ve sonraları anayola saparak bir hayli yorgunluk vermiş ise de avanesi idüğü beyan kılınan dört kişi ile Ortaköy'e hırsızlığa gitmiş ve pişva-yı târik fesâd-ı sirkât bulunduğunu hâlâ ikrar ve itiraf eylememiştir. İlerüsünü dahi söylemesi ve refikâ-yı mevcudesinin refte refte itiraf-ı sirkât eylemeleri ve firari bulunanların ele geçirilmeleri memul ve eşya-yı me'hûze-i gayr-i mevcudenin olunan istintâk-ı mütevellîye ve taharriyat-ı hâfiye ve celîye semeresi olarak yakın vâkitte meydana çıkması ve sâye-i adaletvâye-i cenâb-ı Şehinşâhide ashâbının gadr'dan ve ahâlinin hasar ve mazarrattan masun olması eltâf-ı ilahîye'den mes'ûl ve müstedâ bulunmuştur. Şahs-ı lîm (?) merkûmun ispitalyadan firar edişiyile yirmi gün zarfında eylediği bunca zarar ve ziyandan başka sevdiği Anko'yu o aralık bularak mahâl-i mezkûrda iskân ve ihtifâ eyledikleri ve sirkât olunan eşya o mahâle götürülerek zevk-ü sefâda bulundukları halde basılup merkûme dahi orada olduğundan ve bazı işe malûmatı olduğundan istintâk olunmak üzere beraberce gönderilmiş ve Tirakoli'nin ol-zaman yedinde görülen altun kordonlu bir altun saat ile bulunduğu evde zuhûr ederek ashâbına verilen eşyadan maada ehl-i İslâm'a dair işlemeli kebir abdest havlularıyla, ipek abdest fûtası ve hilâli gömlekler, Hristiyane mütedâir alafranga bazı erkek elbisesi ve sâirenin sahibleri zuhûruna mevkûfen mahfuz bulunmuş olmağın mamafih şu eşya-yı mahfûzanın dahi bir taraftan çalındığı irade-i istibah ise de merkum Tirakoli saat-i mezbûru kendisine ele geçmeyen

arkadaşının verdiğini ve diğerlerinin yerlerini bilmediğini ifâde etmiş ve olunmakta bulunan istintâkın hitamına kadar cümlesinin yerlerini göstermesi ve daha nerelere girüp neler çaldığını söylemesi memûl-i kâvi ve bununla beraber zâhire çıkan eşyanın ashâbı davet olunarak verileceği bedihi ise de arası uzamaksızın ve sâriklerin ikrarlarına hacet dahi kalmaksızın Müslim ve Gayr-i Müslim her kimlerin hanelerinden sirkât olunmuş ise Bâb-ı Zaptiye’de müstantıkı mumailiye odasına gelüp keyfiyet-i vakıâlarını ifâde ve eşya-yı mevcudeyi müşahede ederek ahz edebilecekleri beyan ve bunlardan gayri sekiz defa patlar bir musanna’ tapanca ile şişli ve çanta timurlu büyücek bir kama mevcut olduğundan ve bunları ise ya bir mahâlden çalmış veyahûd akçeleriyle satun almış olmaları melhûz olup burası meçhul bulunduğu keyfiyet cümleinin malûmu olmak ve böyle zâyiatın sahibi olduğu halde cânib-i hükümete müracaat eylemek lazım geleceği ilan olunur.⁶¹⁹

3.15.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Mostar’dan Alman (24 Cümâdel-Âhire Tarihli) Bir Kıt’a Tahrirâtın Sureti

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû İsmail Paşa Hazretleri’nin Mostar’a muvasalatı bazı icrâata müsaraat buyurmuş olduklarını akdemce iş’âr eyledim. Bunların neden ibaret olduklarının bazılarını ber-vech-i âti beyan ederim. Şöyle ki; herkesin sancağında nazar-ı imanı celb olan mevâd-ı mu’tena bahânın kemal-i mertebe hakkaniyet ile müşikafane rû’yet ve tedkiki müşir-i müşârunileyhin bigâyet mültezimleri bulunduğu bundan için saâdetlû Mutasarrıf Paşa Hazretleri’nin birâderi izzetlû Münib Efendi ve zabitan-ı askeriyeden evsâf-ı memdûhe ve hakkaniyetle muttasıf iki zabıta ve Mostar İslâm ve Hristiyani muteberanından intihab olunan dört zât ile Cinayet Meclisi Kâtibi Ahmed Efendi’den mürekkeb ıslahat komisyonu teşkil ve riyâsetini Mektûbi-i Sadr-ı Âli Hûlefası Mutehayyızanından tayin-i hudud memuriyetiyle bu havâlide bulunan izzetlû Bedri Bey’e tefviz usûl-ü mer’iyye vecihle cümlesini tahlif buyurmuş olduklarından komisyon mezkûr işine mübaşeret eylemiş ve bundan dolayı cümle ahâli iktisâb-ı memnuniyetle davet-i

⁶¹⁹ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.2-3.

mefrûza-i Hazret-i Padişahî'nin ez ser-i nev icrasına mübaderet eylemiştir. Bundan başka zaman ve mekânın icâb ettirdiği tekidât ve taharriyatın icrâsı sırasında men'i mürûr ni'zâmına evâ-i mezbûrda daima dikkat ve itina olunması için Müşir-i müşârunileyh Hazretleri cânibinden memurin-i mahâlîye ve askeriye'ye edilen tenbihât-ı kâviye üzerine usûl-ü mezkûrun icrasına başlanılıb yalnız nefis-i Mostar'da iki yüzden ziyade tezkeresiz ve serseri makûlesi zuhûr etmiş ve tahkik-i ahvâllerile haklarında ni'zâm-ı mezkûr mucibince tertib edecek muamele marifet-i hükümetle icrâ olunmakta bulunmuştur.⁶²⁰

Yine Mahâl-i Mezbûrdan Alınan (24 Cümâdel- Âhire Tarihli) Mektubun Hülâsa-i Meâli

Mostar'a Avusturya Konsolosu tayin olunan zât on gün kadar oluyor ki Mostar'a gelmiştir. Sâbık Konsolosu dahi memuriyet-i cedidesi olan İşkodra'ya gitmek üzeredir. Devletlû Müşir Paşa Hazretleri burada bulunan bil-cümle misafirin tezkerelerini yoklattırıp vakti mürûr edenlerin kefaleye rabtına ve mazanne-i sui olanların def'ine dair taraf-ı Hükümete vâki' olan emirleri üzerine iktizası icra olunmuştur. Bir de İbadullah'ın mücerred muhtekir taifesinden emr-i vikâyeleri için bir Esar Meclisi teşkilini emredüp bir nefer mu'temed Çarşu Ağası tayiniyle Meclis-i Mezkûr dahi teşkil olunmuştur.⁶²¹

Piriştine'de tecemmu' etmiş olan Asâkir-i Redifenin dağıtılmış ve Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri İsmail Paşa Hazretleri'nin teftiş-i ahvâl zımında Bosna havâlisine memur buyurularak elyevm orada icrâ-yı umura mübaşeret buyurmuş oldukları mukaddem ve muahhar gazetemizde beyan olunmuştur. Manastır'dan alınan (28 Cumâde'l-âhire Tarihli) bir kıt'a tahrirât meâline nazaran Piriştine'de bulunan ümerâ ve zabitan-ı askeriye ile mevkii Manastır olan asâkir-i ni'zâmiye-i Hazret-i Şahane taburlarından bazıları mevkii mezkûrda avdet eylemişlerdir.⁶²²

⁶²⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

⁶²¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

⁶²² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

Edirne'den Alınan (5 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirât'ın Hülâsa-i Meâli

Edirne eyaletinde bir müddetten berû de'âvi terâküm etmiş idi. Devletlû Vali Paşa Hazretleri'nin buraya vürûdlarından berû müşârunileyh ikdâmıyla bunların bir takımı tesviye-pezir olup cümle tarafından davet-i Hazret-i Padişahî tekrar olunmaktadır. Müşârunileyh Hazretleri, teftiş-i ahvâl-i eyalet zımnında geçende devre çıkmış ise de bazı hususun tesviyesi için yine merkez eyalete memur-ı maiyyeti olan zevât ile beraber avdet eylemiştir. Havalı birkaç gün ara vermiş iken bir iki günden berû tekrar bozularak ziyadece kar yağmaya başlamıştır.⁶²³

Akeniz Boğazı

Kalâ-i Sultaniye'den Alınan (14 Receb Tarihli) Bir Tahrirât'ın Sureti

Çay ağzında kömür yüklenmiş olduğu halde Bozcaada civarında vâki' Merkebe Adasında muhalif hava ile Limni'li Yani Matota Kapıdanın süvar olduğu Limostin tabir olunur sekiz bin kilelik brik sefinesi kazazede olmuş ise de Kapıdan merkum ile taifeleri kemâlen sahil-i selamete çıkmışlardır.⁶²⁴

Kale-i Sultaniye'de, İngiltere Konsolosu bulunan Mösyö Kaloret'in Şam-ı Şerif Konsolosu Mösyö Yerant'ın yerine nakl-i memuriyyet edeceği *Levand Herald*'da yazılmıştır.⁶²⁵

3.15.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Avrupa gazetelerinin getirdiği havâdisin en mühimi Fransa Donanmasının Gayta'dan âzimet edeceği maddesidir. Paris resmî gazetesi bu bâbda şu vecihle yazmıştır ki; Gayta'da muharib bulunan Sardunyalı ile Napolitan asâkiri beyninde bir mütareke akd olunmuştur deyû ecnebi jurnallerinin ekserisinde yazılmakta idi. Fi'l-vâki' mükâleme için bir mütareke akd olunması hakkında sarf-ı müsâvi kılınmış ise de ikdâmât-ı vakîâ bî semere kalmıştır. Husûs-ı mezkûr Sardunya Devletine tebliğ olundukta alafranga kanûn-ı sâninin on dokuzuna kadar hârbi ve şehre takarrub etmekte

⁶²³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

⁶²⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

⁶²⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

olan istihkâmâtın a'mâlini tehîre devlet-i müşârunileyhânın rûy-ı müsaade göstermiş olduğuna mebni kendi tarafından dahi hârbîn inki'tâ'na muvafakat olması için Napolitan Kralı Hazretlerine beyan-ı hâl eylemeğe Fransız Veys Amiral Tinan memur kılınmış ve bu davete icabetle eğer tarafından mütareke olunacak olur ise müddet-i mütarekenin tekmil olacağı güne kadar ikâmet etmek üzere Gayta'da fakat bir gemi bırakarak kusûr-ı sefâini alıp derhâl oradan kıyam eylemesi Amiral mumaileyhe emr olunmuştur. Mezkûr gazetenin bu vecihle yazdığına göre Napolitan Kralının mütarekeyi kabul etmemiş olduğu anlaşılıyor ise de gemilerin ne harekette bulundukları malûm değildir. Ve Avrupa gazetelerinin hiçbirinde mezkûr gemiler oradan kalkıp felan yere gitmiştir deyû yazılmıyor. Fakat mademki işbu dereceye varmıştır. Buna bir netice elbette olmak lazım geldiğinden birkaç güne kadar gelecek jurnallerde şu maddeye dair tafsilâta destres olunacağımızı ümid ederiz.⁶²⁶

Kurye Doryan'ın (Lombardiya) isminde bir gazeteden rivayet olarak yazdığına göre Fransa Hâriciye Nâzırı tarafından Rusya, Paris Sefirine bir kıt'a tahrirât yazılıp onda Fransa Donanması mahza Napolitan Kralı Hazretlerinin zâtıyla, familyasını muhafaza etmek için Gayta limanında bulundurulmakta ise de imtidât-ı ikâmeti işi bu suretten çıkarıp İtalya mesâlihine adeta bir müdâhâle-i sahihe olduğunu göstermekte ve bu türlü bir müdâhâlenin ise hiçbir ecnebi devlet donanması tarafından icra olunmasını ne Fransa ve ne de İngiltere Devletleri tecviz etmekte olduğundan donanma-yı mezkûrun kâriben oradan hareket eyleyecekleri ifade olunmuştur.⁶²⁷

İşbu tahrirâtın muahharan olmadığından ve mazmûnu dahi Paris resmî gazetesinin beyanı gibi yalnız hareket edeceği imâsından ibaret bulunduğundan Sefâin-i mezkûre Gayta'yı terk etmiştir demek olmaz.⁶²⁸

Şununla beraber kanûn-ı sâninin on dokuzu tarihli Marsilya'dan gelen bir telgrafname'de şöyle ihbar olunmuştur ki; Paris resmî gazetesinin kavline bakılır ise mütârekenin hi'tâmı olan bugünkü günde Fransız gemileri Gayta'dan hareket

⁶²⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

⁶²⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

⁶²⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

edecektir. Bu dahi diğer haberler gibi meşkûk bir şey olduğundan bâlâda zikr eylediğimiz üzere Sefâin-i mezkûrenin gittiklerine sâhihen bir sened olamaz.⁶²⁹

Nemçe gazetelerinin yazdıklarına bakılır ise Gayta'da mahsur bulunan haşmetli Napoli Kralı Hazretleri mahâl-i mezkûru hiçbir suretle terke kâil olmayıp son dereceye gelinceye kadar dayanacağı haşmetli Avusturya İmparatoru Hazretlerine iş'âr eylemiştir. Ve krallar beyninde yakın vakitlere kadar bu derece izhâr-ı harekât-ı gayûrane etmiş kimse görülemediğinden müşârunileyhin fakat bu halini takdir eder bazı gazeteler dahi vardır.⁶³⁰

Şark sularına memur Fransız, Fırka-i Bahriyesinin Konter-Amirali bir müddetten berû mezûnen Paris'e azimet etmiş ise de bu kere Tulun'dan, Atina'ya gelmek üzere serî'an vapura binerek hareket etmiş olduğu Avrupa gazetelerinde murakkamdır.⁶³¹

Umûmen Fransa gazetelerinin serbestlikleri bu kere hükûmeti tarafından fevkâlade teyid ve tezyid olunmuş ve hatta *Monitour Avenue Rosell*(?) yani Muhabir-i Umûmî ismiyle Paris'te her gün çıkarılan resmî jurnale zâmime olarak yevmiye diğer bir varaka daha neşr olunmağa başlanılmıştır. Varaka-i mezkûrede mehâm-ı politika kalem-i resmî ile doğrudan doğruya serbestçe baha ve ilan olunmaktan nâşi bu bâbda Avrupa gazeteleri beyan-ı mahzûziyyet ediyorlar.⁶³²

Vakian herhangi hükûmet güyâ mülk-ü mahkûmunda çıkan gazetelerin serbestliğini tevsi' eylese bundan istidlâl olunur ki tebaası indinde kendi ef'âlden hiçbir şüphesi yoktur demektir.⁶³³

⁶²⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

⁶³⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

⁶³¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

⁶³² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

⁶³³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3.

Avrupa Gazetelerinin Kavline Göre Şu Aralık Paris'te İki Tuhâf Şey Daha İcâd Ve İhdas Olunmuştur ki Vech-i âti Üzere İcmâlen Beyanına İbtidâr Kılınır;

Evvelâ – Sokakların isimleri köşe başlarında ve hane ve dükkânların numaraları üzerlerine şimdiye kadar âdi yazılar ile işaret olunmakta ise de bunlardan bazısı gazların aydınlığından uzacak düşerek geceleyin lââyık vecihle okunamadığı ve aydınlağa tesadüf edenler ise uzaktan iyice fark olunamadığı eelden bu kadarcık hücnetin dahi def'i sûreti bu kere düşünülerek çaresi bulunmuş olup yani mezkûr isim ve numeroların nev-icâd (Plak Lominoz) dedikleri bir bir nev'i levhâ-i münireler ile yazılması tasvip olunmuş ve bu usûl Paris'te birkaç sokakta numune olarak icra kılınmış olmağla halkın tahsinini muceb olmuştur. Paris resmî gazetesinin bu bâbda yazdığına bakılır ise bunlar adeta şehrin gaz fenerleri gibi ziyade suhûletle ikâd olunabildiğinden her bir numero için bu usûl ittihâz olunacak olsa cüz'i masraf gideceği ve gece vakti uzaktan dahi ayan ve beyan okunmak mümkün olduğundan başka şehrin derûnunda bulunan bütün numerolar bu tertib üzere yapıldığı takdirde her tarafı daimî olarak kandil ile donanmış heyette bir güzel nezâret kesb edeceği derkâr imiş.

Sâniyen – Bir şehrin dâhilinde bir mahâllinden diğer bir mahâlline gönderilen mekâtib bu ana değin sokaklarda mahsûs olan kutulara atılarak yerlerine tevzî' olunmakta bulunmuş ise de muayyen saati gelip kutulardan alınarak mahâllerine götürülünceye kadar biraz vakit geçmekte olduğundan bu müddette peyda olan ıstıbâr ve intizârın mümkün mertebe tahfifine dahi bir tedbir bulunarak şimdiki halde tecrübesi icra olunmakta imiş. Şöyle ki posta merkezlerinden birbirlerine borular vaz' olunup alet vasıtasıyla hava tahrik olundukça mezkûr boruların derununda birtakım mekâtibi hâmil olan kutu serî'an merkez matlûba varmak ve içindeki evrâk derhâl çıkarılıp mahâllerine i'sâl olunmak mümkün olacak imiş.⁶³⁴

⁶³⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.3-4.

3.15.4.İLÂNAT

Aksaray'da Tevekkel Hamamının üst tarafında Sermet Çavuş Camii şerifi karşısında cadde de harem de üst katta üç oda ve bir sandık odası ve kebir divânthane ve iki sedli sofa ve kiler ve abdesthaneyi ve orta katında bir mabeyn odasıyla diğer iki oda ve abdesthane ve iki sedli sofa ve mâi cârili bir musluğu ve alt katta iki oda ve küçük bir matbah ile üst katta dört oda ve çamaşurluk ve odunluk ve kömürlük ve biir miktar bağçeyi ve selâmlıkta üst katta dört oda ve bir kiler ve abdesthane ile orta katta bir oda ve bir koğuş ve alt katta kezâlik bir koğuş ve kiler ve altı hayvan alır ahır ve arpa anbarı ve samanlık ve kömürlük ve icabı halinde haremde dahi kullanılır bir çeşmeyi ve sobalı bir matbah ve derununda kezâlik çeşme ve iki bin arşun mikdarı bir tarafı çiçek ve bir tarafı sebzelik ve eşcâr müsmire ve gayr-i müsmireli bağçe ve derununda kırk çeşme suyu câri bir havza ve tulumbalı bir kuyu ve diğer bir kuyu ve bir taş odayı ve üçyüz kadar saksı çiçek ve yüz elliden ziyade küçük ve büyük limon saksısı ve üç limonluk ve üç oda ve bir kahve ocağı ve bir abdesthane ve harem ve selamlıkta kullanılır köşkü şamil olan konak satılık olup istek edenler derununda bulunan bağçıvanın gezdireceği ve esmânından yüz bin gûruşu peşin olarak kûsûrunun temin olunabildiği halde kisesi şehriye dört buçuk guruş faiz ile bir buçuk seneye kadar emhâl olunacağı ve pazarlığı dahi Vüzerâ-yı azâm Kapuçukadarlarından Latif Ağa ile olacağı.

Üsküdar'da, Nuh Kuyusu caddesinde kâin Mısır Valisi esbâk Mehmed Ali Paşa merhumun kerimesi Nazlı Hanım merhumenin, ma'tûkalarından Şive Naz Kadının uhdesinde olan muhterik konak arsası tahminen yirmi beş dönüm eşcâr müsmireli bağçesi ve ittisâlinde vâki' elli dönüm kadar tarlaları ile beraber satılık olmağla istek idenlerin *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasına müracaat eylemeleri.

Fenerbahçe'sinde, Reşid Ağa'nın bağı ittisâlinde kâin bir küçük köşkü ve bir tatlu sulu kuyuyu ve sekiz yüz zirâa'dan mütecaviz araziyi şamil bir bağ satılık olup istek idenlerin, *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasından suâl eylemeleri.

Tercümân-ı Ahvâl jurnalimize, Dersâadet'te müşteri olan zevât'ın gazeteleri mahsûs müstahdemleri vasıtasıyla mahâl-i muayyenelerine gönderilmekte olduğu misillü ayrı bir nüshasını almak arzu buyuranlara dahi mucib-i suhulet olmak için her semtte münasip birer mahâllin tahsisi musammem olduğundan bunlardan; Şehzâdebaşı'nda kâin direkler arasında Kapû Çukadarı Hasan Efendi'nin Çubukçu ve Üsküdar'da Büyük Karakolhaneyi geçer geçmez muvakkithanenin karşusunda Laz Osman Efendi'nin yazıcı dükkânlarında her haftanın yeni gazetesi fiyat-ı muayyenesi ile satılacağıın ilanına ibtidâr olunur.⁶³⁵

3.15.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	10	130
• İngiliz lirası	10	143
• Yirmi Franklık	10	115
• Pol (Rusya Altunu)	30	117
• Karamiçe	00	067
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	025
• Karbon	10	022
• Gümüş Beş Franklık	10	027
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	054
• Konsolide	20	051
• Akçe Başı (Binde)	00	215 ⁶³⁶

⁶³⁵ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.4.

⁶³⁶ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No: 15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.4.

3.15.6.TEFRİKÂ

(14 Numero ile Evvelki Hafta Çıkan Gazetenin Tefrikâsına Merbuttur.)

(Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye)

Mezkûr Camii, Yavuz Sultan Selim Vüzerâsından Siroz'lu Mustafa Paşa tamir ve ihya eylemiştir. Bunun havlusunda servi ağacında olan zincire dâir çok efsaneler menkuldür. On Altıncısı; Salma Tomruk'da Manoil Manastırı olan Kefeli Camii'dir. On Yedincisi; Sarayda eski cebhane ve müze olan (Aya İrini) kilisesi olup Konstantin vaktinde bina ve Jüstinyanus'un himmetiyle tecdid olunmuştur. Her türlü alet ve eslihâ-i kadime ve envâ-i nevâdar antika burada mahfuzdur. Tâbhane-i Âmire Müşiri merhum Fethi Paşa'nın vaktinde ikdâmıyla nâdide ve âtik hayli eşya-yı nefise celb ve cem' olunarak kullanılmıştır. Bundan başka Yeni Camii mevkiinde dahi kadimde (Berberini) kilisesi varmış. On Sekizincisi; Ayvansaray Kapusu dâhilinde Âtik Mustafa Paşa Camii'dir. Bunun ism-i kadimi (Petrus) ve (Markus) kilisesi idi. On Dokuzuncusu; Aya Kapusu derununda (Aya Theodosia) denilen Kel Camii'dir. Yirincisi; Bozdoğan Kemer kurbunda Kalenderhane Camii'dir. Kubbelû ve kargir ve ebniye-i kadimeden elyevm fakat Kanlı Kilise şöhretiyle maruf (Muhliotissa) kilisesi Rumlarda kalmıştır. Bu mabedi ve Küçük Cafer Mahâllesini, Fatih Hazretleri mimârı (Hristo Dolosi) bir kıt'a ferman-ı âli ile i'tâ ve ol-fermanı Yavuz Sultan Selim dahi yine mimârı ricasıyla tasdik eyleyüp hâlâ bu senedât mevcuddur. Fatih'te bu mahâle ilticâ eden Rüesâ ve Asâkir ve Nüfus-ı Kesire katl olunarak oraya Kanlı Kilise ve önünde şehid düşen İslâm'ın ismiyle bu semte Sancaktar yokuşu denmiştir.

Bu kilisenin bânisi Mihail Paleologos'un (Abaka) hane tezvîc olarak Moğol lakabı verilen kızı (Maria)'dır. Bundan başka Samatya'da servilû (Aya Yorgius) tesmiye olunan ufak bir kilise Hristiyan elinde kalmıştır. Kadimden kalan diğer bir kilise (Peribleptos) ve Sulu mnastır denüp Sultan İbrahim devrinde Harem-i Hümayûna alınan bir Ermeni kızının tahrikiyle Ermeni Milletine verilmiştir. Nihayet mersûmenin müsaade-i devr-i zaman ile fesâdı artup birtakım müsâlehâ müdahâle eylediğinden tesmim olunarak varta-i helâka ilkâ olunmuştur. İşbu kilise vaktiyle gayet mükellef olup daha yakında duvarları bütün mosâikle müzeyyen idi.⁶³⁷

⁶³⁷ "Tefrikâ", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.1.

On İkinci Fâsıl

Bazı Müteferrikâ Beyanındadır.

Kayasere-i Konstantiniye, cesim ki'tâbhaneler tesis ve tanzimin bezl-i vüs'u makdûr idüp bâde' feth bazı nevâdir kütüb-ü kadime daha sâir eşya-yı gâribe ve nefise ile Hazine-i Hümâyûnda hıfz olduğuna dâir çok kelâm geçmiştir. Ancak bir taraftan Papaların kütüb-ü âtike celb ve ihtisâl için gönderdikleri adamlar bazı nadide Yunani kitabların Saray-ı Hümâyûnda mahfuz olduğunu temin etmiş ve diğer taraftan Toskana (Toscane) Dükâları ve Venedik Balyozları bu kitapları sirkât edebilenlere nice akçeler vâad ve Fransa elçileri devletce sa'y ve nüfûz-ı bî-diriğ eylemişler ise de bir şey bulunamamıştır. Hîn-i fetihde telifât-ı müverrihin ve felâsife kantar ve araba ile sokaklarda satıldığını ol-asrın musannifleri beyan eylemişlerdir. Fakat Hristiyan zamanından bazı tuhaf ve muteber eşyanın sarayda kaldığı devr-i Sultan Mehmed Râbi'de bir altun kutuda bir nefis şey bulup ol- şeyin sultan Süleyman-ı Sâni zamanında Malta Krallarına ihdâ ve irsâl olunmasından müstebandır. Bâlâ'da şerh olunduğu vecihle Ayvansaray haricine tâ Eyüb'e kadar (Kozmidyon) tesmiye olunup Sultan Sarayları mevkiinde kiliseler ve kasırlar ve (Jüstinyanus'un) binası olarak Deve Köprüsü denür on iki kemerli cısr-i cesim vâridi ve Defterdâr İskelesinde bir saray yanında (Aya Mamas) limanı ve manastırı ve meydanı olup ol-saray da nice ihtilâller zuhûr etmiştir. Daha ilerüde başka kiliseler olup Frenkler ve sonra Bulgarlar şehri muhasara ettiklerinde cümlesi harab olarak mürûr-ı zaman ile enkâzı ebniye-i sâireye sarf olunmuştur.⁶³⁸

Sur-u Konstantiniye'den dış'ârı Balıklû Ayazması mevkiinde öteden berû bir kilise ile tanzim Kayser sarayları bulunup zelzele ve kanal ve sâir avarız-ı rüzgâr ile harab oldukça yine tecdid olunarak nihayet fetihde oraları büsbütün dizilmiş ve muahharan 249 Tevârihinde temelleri bulunarak gayet mükellef bir kilise yapılmıştır. Bu nüzhetgâh saraylar Kayasere vaktinde bahariyye ittihâz olunmuştur.⁶³⁹

⁶³⁸ "Tefrikâ", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.1-2.

⁶³⁹ "Tefrikâ", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.2.

Kadimde Davud Paşa sahrasında dahi saraylar olup ol-mahâle Sultan Beyazıd Sâni, Vüzerâsı'ndan Davud Paşa Camii ve mekteb ve imaret bina etmiş ve bir aralık bir saray dahi inşâ olunup muahharan kışlaya tahvil kılınmıştır. Bundan başka Paris Sefiri Mehmed Efendi'nin resimleri üzere Kağıdhane'de, Sadâbat inşâ olunmazdan evvel Alibeyköy'ünde yaptırılan Hüsrevâbâd Kasrı arsasında dahi bazı eser-i kadime görülmüştür. Daha berûde Sütlüce ve Hasköy mahâllelerinde kışla ve dökümhane olan mahâllerde iki kilise vâki' olup ol-civarda (Jüstinyanus) binası diğer bir kilise de dahi az vakte kadar eski hamam ve çeşmelerin sanemleri mevcud idi. Denize doğru daha berûde (Mihail Paleologos) Kayser'in izniyle, Cenevizliler ibtidâ fakat ticaret için tehassun edüp giderek zor ile yerleştikleri Galata şehridir. Bunun etrafına on iki kapulu bir metin kale yapmışlar ise de yine hem korkularından ve hem bazı ham ümitten dolayı Muhâsırın-i Osmaniye'ye iane idi. Bade'l-feth bazı uygunsuz hareketlerine mebni tard olunarak bütün Karadeniz ticareti ellerinden gitmiştir. Bu mahâlde olan eser-i cesime-i kadimeden fakat defâatle kilise ve camii olan Arab Camii ve Ceneviz vaktinden Galata Kulesi kalmıştır. Trabzon İmparatoru (Komnenos'un) oğlu (Aleksi) Fatih Hazretleri'nin emriyle Galata evsât tarafında iskân olunalı oraya Beyoğlu denilmiştir. İbtidâ Vizandiyon putpereslerini, Hristiyanlığa davet eden (Aya Andreyas'ın) makamı ve kilisesi kadimde oyun yerleri olarak (Abandion) ve (Arkir ve Polis) denilen Fındıklı mahâllesidir. Yanında Dolmabağçe dahi bir gayet derin liman olup Yunan tarafından ibtidâ Marmara ve Karadeniz câniblerine bahr-i sefer etmekle meşhur olan (Yason) nam kimseye isnâdla gayet marûf bir liman idi. Evâilde daha ötede yanyana dikili iki amûde ve (silik) Beşiktaş manasına (Diplokionion) itlâk olunurdu. Ortaköy'e (Aya Fukas) ve Defterdâr Burnuna kilid manasına (Kilidbun) denür idi. Bunun yukarısında (Aya Dimitrios) Ayazması ve elyevm Arnavudköyü denilen bir mükellef kiliselû (Estia) Karyesi var idi.

Enkazı hisar binasında kullanıldı. Bebek’de Hümâyûn-u Abâd Kasrı arsasında mâh-ı tabâne muhtas bir mermer Eski Mabed ve Mezar burnunda bir Utarid Mabedi bulunup hisar mevkii denizi yarar gibi dışarı çıktığından Boğazkesen manasına (Lemokopion) denir idi. Ezmine-i Âtike’de ol-mahâle bir köprü inşâ olunup Aksaray’dan, dârâ-yı evvelin askeri oradan Avrupa’ya geçtiği tevârihde mündericdir. Ondan Şeytan Akıntısına (Rodos) ve Balta Limanına, ol-mahâlde (Vizantion) husemâsına galebe eden kraliçe (Fedelya’ya) nisbetle Fedelya Limanı...⁶⁴⁰

⁶⁴⁰ “Tefrikâ”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:15, 16 Recep-15 Kânun-ı sâni 1277 (28 Ocak 1861), s.2.

3.16.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:16, 23 RECEB-22 KANÛN-I SÂNİ 1277

3.16.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Bağdat Eyaleti Valisi, Irak ve Hicâz Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû Mustafa Paşa Hazretleri'nin bu kere tebdiliyle eyalet-i mezkûre Valiliği kemâfissâbık Ordu-yu Hümâyûn Müşirliği beraber olduğu halde Rütbe- i Samiye-i Vezâretle Ordu-yu mezkûr Reis-i Erkânı devletlû Ahmed Tevfik Paşa Hazretlerine; Paris Sefiri atûfetlû Ahmed Vefik Efendi Hazretleri'nin infisâliyle Sefaret-i Seniyye-i mezkûre Edirne Valisi sâbık devletlû Veliyüddin Paşa Hazretlerine; Edirne eyaleti Valiliği, Hüdâvendigâr Eyaleti Valisi sâbık Süleyman Paşa Hazretlerine; Belgrad Muhafızı saâdetlû Hurşid Paşa'nın Kapu Kethûdalığı, Mektubi-i Hâriciye Hûlefa ve Meclis-i Sıhhiye azâsından izzetlû Şakir Bey'e.⁶⁴¹

İlmiye

Bazı Mahâllerin Niyabetine Memur Buyurulmuş Olan Naibler

Ergiri'li Mehmed Emin Efendi, Kesriye (Kastoria) Sancağında; Cuma Pazarına, İbradı'lı Mehmed Emin Efendi, Bolaman mâ Çamaş Kazâsına.⁶⁴²

Deâvi Nezâreti, Muavin-i Evveli saâdetlû Atabey Efendi, Bağdat eyaletinde bazı hususun teftişine bu kere memur tayin buyurulmuş ve şu günlerde Hâlep tarikiyle gitmek üzere Dersâadet'ten hareket edeceği haber alınmıştır.⁶⁴³

İran Devleti, behiyyesinin Dersâadet'te bulunan Sefârethanesinde mâh-ı hâlin 22. cumartesi gecesi bir ziyafet verilerek Vükelâ-yı fihâm ve Memurin-i Kirâm Hazretleri'nin ekserisi ve Dersâadet'te mukim Düvel-i Ecnebiye Seferesi med'uvven hazır bulunmuşlardır. Zât-ı Hazret-i Sadâret penâhi, cüz'ice keyifsiz olduklarından beyan-ı mâzeretle ziyafet-i mezbûre de her nekad mevcud bulunamamışlarsada sofrada ityân olunan nutk-u resmîyeler arasında İngiltere Sefiri (Sir Henry Bolour)

⁶⁴¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.1.

⁶⁴² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.1.

⁶⁴³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.1.

cenâbları ayağa kalkup Zât-ı Hazret-i Vekâlet penâhinin medh ve senâsında olarak bir nutk-u cemil irâd eylemişlerdir.⁶⁴⁴

Paris Sefiri tayin buyurulmuş olan Edirne Valisi sâbık devletlû Veliyüddin Paşa Hazretleri'nin şu bir iki gün içinde Dersâadet'e muvasalat edecekleri söylenmekte ise de bizim tahkikimize göre pek ziyade kış basup yollar geçid vermediğinden havalar düzelinceye kadar oradan hareket edemeyecekler imiş.⁶⁴⁵

Karadenize gitmiş olan vapurlardan bazıları batmıştır. Yollu Dersâadet'in bazı gazeteleri erâcîf neşriyle halkın izhânını havfa düşürmekte ise de bunun asla esâsı yoktur. Her sene olduğu misillû şiddet-i şî'tâ münasebetiyle vapurların avdet ve azimet günleri şaşup tehir hâsıl olur.⁶⁴⁶

Defter Emini sâbık Tevfik Bey bir müddet keyifsiz yattıktan sonra perşembe günü ecel me'vûduyla irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiştir.⁶⁴⁷

(Mâarif-i Umûmiye Nezâreti Celilesi Tarafından İtâ Olunan İlmûhaber)

Sâye-i Mâarif-vâye-i Hazret-i Padişahî de Memâlik-i Mahrûsa-i Mülûkânenin ekser mahâllerinde müceddeden Rüştîye Mektepleri küşâd olunarak etfâl ibâd tahsil-i ulûm ve malûmât eylemek de oldukları misillû Girid Ceziresinin merkezi olan Hanya'da, Cânib-i Mîriden inşâasına İrâde-i Seniyye Hazret-i Padişahî müteâllik buyurulan Mekteb-i Rüştîye, Girid Valisi devletlû Paşa Hazretleri'nin eser-i himmetleriyle bu defa reside-i mertebe-i hi'tâm olmasıyla Ülemâ-yı Belde ve sâir huzur-ı lazım gelen zevât hazır oldukları halde mekteb-i mezkûr şâkirdanı, mekteb-i âtik'den alınıp mekteb-i cedide nâkl ettirilmiş ve bu sırada mefrûz-ı uhde-i rıkkıyyet olan davât-ı hâyriyet iyât Hazret-i Zıllûllahi cümle tarafından ez-ser nev yâd ve tezkâr olunmuş olduğu ve Drama mekteb-i rüştîyesi şâkirdanı'nın dahi erkân ve vücûh-ı memleket mahzarında bu kere mevsimi hulûlüne mebni imtihânları lede'l icra kendilerine irâd olunan esileye bil'tereddüd ecvibe-i kâfiye i'tâsıyla ibrâz-ı rüşd ve malûmât eylemiş ve mahâlli meclis azâsından ve Mahmud Paşazâdelerden, Ahmed Muhtar Bey muktezâ-yı hamîyyeti üzere teşekküren ve kendilerini teşviken bir ziyafet

⁶⁴⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.1.

⁶⁴⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.1.

⁶⁴⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.1.

⁶⁴⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.1.

i'tâsıyla şâkirdana ikram ve icrâ-yı ihtirâm etmiş olduklarını mahâllerinden vürûd eden mezâbit meâllerinden müstefâd olmağın ilânı keyfiyete ibtidâ kılındı.⁶⁴⁸

Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane, Sınıf-ı İdâdiyesinin dersleri kâmilten Lisan-ı Franseviyi tahsilden sonra lisan-ı mezkûr üzere hendese, cebir, heyet, tarih-i umûmi ve buna mümâsil ulûm ve fûnûn-ı sâireden ibaret ise de sınıf-ı tıbbiyesi altı sınıftan mürekkeb olup her birinde okunan dersler şâyân-ı tahrir olduğundan cedvel-i mahsûs ile âtide gösterilir. Beher sene vakt-i muayyenesi hulûlüyle mekteb-i mezkûr da icrâ olunan imtihan-ı umûmide her sınıf şâkirdanı bir sene zarfında tahsil eylediği derslerden birer birer imtihan edildikten başka sınıf-ı tıbbiye-i mezkûreyi tekmiil etmiş olan efendiler 5. Sınıftan tâ 10.'ya kadar öğrendikleri ulûmdan tekrar imtihan verdikten sonra kendilerine doktor unvanı i'tâ ederler. Sâye-i mâarif-vâye-i Hazret-i Padişahî'de mekteb-i mezkûrun ni'zâm yolunda ve talim olunan dersleri mâfevk matlûbda bulunduğundan doktor çıkacak efendiler, vatandaşlarımıza çok güzel hizmetler edecekleri derkârdır.

Sınıf-ı Tıbbiye	Envâ'i Kütüb	Musannif	Cild	Sâhife
Sınıf-ı Hâmis	İlm-i Hikmet	Mösyö Gano	1	0814
	İlm-i Kimya-i	Mösyö Malagoni	2	1881
Sınıf-ı Sâdis	İlm-i Teşrih	Mösyö Jamen	1	889
	İlm-i Nebatat	Mösyö Reşar	1	628
Sınıf-ı Sâbi'	İlm-i Saydalani	Mösyö Sobiran	2	1332
	Küçük Cerrahlık	Mösyö Jamen	1	603
	Fizyolociya	Mösyö Beklar	1	1123
	İlm-i Hayvanat	Mösyö Reşar	1	532
Sınıf-ı Sâmin	Müfredat-ı Tıbbiye	Mösyö Şarde	2	1456
	Ahkâmü'l Emraz	Mösyö Şomel	1	692

⁶⁴⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.1.

	İlm-i Hıfzû'l Sıhhat	Mösyö Beklar	1	835
	Teşrih-i Emraziye	Mösyö Henoil	1	835
Sınıf-ı Tâsi'	Tıb Kanunu	Mösyö Diyorjiya	3	2431
	İlm-i Emraz-ı Dâhiliye	Mösyö Gazizol	2	1730
	İlm-i Emraz-ı Hâriciye	Mösyö Vidal	5	4073
Sınıf-ı Âşir	Ebelik İlmi	Mösyö Gazno	1	1022
				26 20876

(Sınıf-ı Tâsi' de gösterilen İlm-i Emraz-ı Dâhiliye ve İlm-i Emraz-ı Hâriciye derslerinin nısfı Sınıf-ı Âşir'de okunup tekmil olunur.)⁶⁴⁹

(Messageries Imperiales) ismiyle maruf olan Fransız Kumpanya vapurlarının Dersâadet'te müdirliği, Fransa Sefarethanesinin Kançeları Mösyö Rosa nam Kont'a ihâl kılındığına mebni Şubat-ı frenkinin ibtidâsında mumaileyhin işe mebaşeret ettiği ve münhâl olan kançelarlığa diğer birinin intihab ve tayin oluncaya kadar düşen işlere bakmak için Mösyö Flora'nın vekâleten memur tayin kılındığı *Jurnal dö Konstantinapol'* de murakkamdır.⁶⁵⁰

Dersâadet Muteberân-ı Tüccarından Mösyö Ranpahr'ın, Rusya mesele-i sâbıkasında ibraz-ı hüsn-i hizmet etmiş olduğuna mükâfaten mumaileyhe bu kere; Dördüncü rütbeden mecidiye nişân-ı hümâyûnu ihsan buyurulmuş olduğu Gazete-i mezkûrda mervidir.⁶⁵¹

Paris Sefiri tayin buyurulmuş olan devletlû Velîyüddin Paşa Hazretleri Paris'e giderken evvela bir limana uğrayarak haşmetlû Prusya Kralı Hazretleri'nin Sandalı-i Kraliyete cülûsu hakkında taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den resmi tebriği ifâ eyleyeceği misillû gerek Kral müşârunileyh Hazretleri'nin zatına ve gerek veliâhtı Friederik

⁶⁴⁹ "H.D.", Tercümân-ı Ahvâl, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.1-2.

⁶⁵⁰ "H.D.", Tercümân-ı Ahvâl, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.2.

⁶⁵¹ "H.D.", Tercümân-ı Ahvâl, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.2.

Kelyum cenâblarına, cânib-i Hazret-i Padişahî'den irsâl buyurulacak iki kıt'a mücevherli Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnlarını takdim ve oradan Belçika'ya giderek diğer bir kıt'a murassa' mecidiye nişânını dahi haşmetlû Belçika Kralı Hazretlerine teslim edeceği istimâ' kılınmaktadır deyû *Jurnal dö Konstantinapol'* de ilan olunmuştur.⁶⁵²

Geçen günlerde vukûbulan furtunalarda Karadeniz civarında Eski fener tabir olunan mahâle kurb sevâhilde ikisi Yunan ve birisi Devlet-i Âliyye bandıralı üç kıt'a gemi karaya düşerek taifelerinden bir haylisi kurtulmuş ise de bazıları telef olmuşlardır.⁶⁵³

Tersane-i Âmire vapurlarından olup Kadıköy'e yolcu taşımakta olan Hümâpervâz'ın gerek eskiliği ve gerek makinesinin uygunsuzluğu cihetle pek tehlikeli olduğunu Dersâadet jurnalleri bir müddetten berû defâatle yazmakta idi. Şimdiye değin vukûbulan şikâyetlerin mahâl olduğu âtiyyü'l-zikr vakîâdan istidlâl olunur. Şöyle ki mezkûr vapur Perşembe günü mu'tad vecihle Kadıköy'nden hareket ederek Sarayburnuna yaklaşırken kazganlarında bir bozukluk zuhûra gelmekle çarhları kayadurmuş ve bu halde rüzgâr ve akıntı mezkûr vapuru öne katarak ölesiye götürmeğe başladığından isti'âne için direklere iş'âretler çekilmiş ve bereket versün Şirket-i Hayriye vapurlarından Üsküdar'a işleyen Beyazıt nam vapur bunu görerek derhâl yanına varmış ise de yetişinceye kadar bir iki vapur Samatya hizasını aşup Ayestefanos açıklarına doğru yol almış ve her ne ise bir takrib Beyazıt bunu arkasına takarak sürümeğe başlamışken havanın biraz sertliği münasebetiyle rabt olunan halat kırılıp tekrar müşkülâta düçâr olunmuş ve hele şu aralık yine şirket vapurlarından İstinye dahi yanaşmakla vapur-u mezkûru bağlayarak kıyıya kadar getirmiş ve yolcuların bazısı kayıklarla karaya çıktıktan sonra küsurunu İstinye derununa alarak köprüye getirilüp çıkarmış ve yolcular ol-mertebe havf ve hâlecâna düçâr olmuşlar ki tarifi eskiden hariç bulunmuş olduğu *Jurnal dö Konstantinapol'* de mâhkidir.⁶⁵⁴

⁶⁵² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.2.

⁶⁵³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.2.

⁶⁵⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.2.

Birkaç günden berû havalar gayet fena gitmekte olduğundan her bir kumpanyanın vapurları Dersâadet'e vaktiyle gelememiştir. Hatta bu hafta zarfında Osmanlı Sancağıyla ne gelmiş ne de gitmiş vapur olup müddet-i mezkûre içinde Osmanlı bandırasıyla fakat Akdeniz'den gelmiş olan Tüccar yelken sefâinin'den âdi 15 ve Ak ve Karadenize gitmiş olanın dahi kezâlik 15'ten ibaret olduğu Meclis-i Sıhhiye'den alınan ilmûhaberden anlaşılmıştır.⁶⁵⁵

Murassa'

Münkâzi cevri-i cihân ile hayat-ı âdem
Muktezi devr-i zaman ile memet-ı âlem

Âdi

- (1) Cihân-ı Âdem fenni sanur kendi gibi zâil
Akıntıdan geçenler vehmederler kim yürür sâhil
Şu iki beyit-i âcizanemin tanziri dahi mültemestir.

(Şinâsi)⁶⁵⁶

(Bu temsil-i beyt âtide dahi vardır.)

- (1) İmtiyâz sâbit ve seyyanı müşküldür hayâl
Zânneder sükkân-ı keştî sâhil-i deryâ yürür

(Ragıp Paşa Merhumundur.)⁶⁵⁷

(Bir Ermeni Hırsızın Tercüme-i Ahvâline Dâir Bâb-ı Zaptiye'den Verilen İlmûhaberdir.)

Sabıkalu makûlesinden ve Ermeni Milletinden Üsküdar'da Yeni Mahâlleli Ovâki'm nam şahsın bundan akdem Fındıklı ve Üsküdar ve mahâl-i sâirede bulunan kayıkanelere girüp birtakım kayıkçıların eşyasını sirkat ederek nihayet birisinde yakayı ele vermiş ve icra-yı istintakı zımında Bâb-ı Zaptiye'ye gönderilüp olunan suâl üzerine nereye girmiş ve her ne çalmış ise beyan etmekle cümlesi getirilüp ashâbına i'tâ ve merkum Meclis-i Vâlâ kararı vecihle müddet-i habsi olan altı mâhı

⁶⁵⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.2.

⁶⁵⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.2.

⁶⁵⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.2.

tekmil eylediğine mebni sebili tahliye kılınmıştı. Merkurum Ovâki'm habishaneden çıkar çıkmaz Üsküdar'da çarşı içinde fesci esnafından Mehmed Şakir Efendi'nin dükkanına girmeyi gündüzün gözüne kestirmiş ve ol-gece yanına fener alarak bir köşeye çekilmiş ve sabaha yakın mezkûr feneri çakmaksız kibritle yakup evvelce tasarladığı üzere dükkan-ı mezkûrun arka duvarını delerek derununa girmiş ve Efendi-i mumaiylehin refik ticareti bir miskci dahi olduğundan gül ve attar yağı memlu şişe ve kadehleri ve birkaç cins teşbih ve üç yüz kadar fesi ve bir miktar püskül ve bunlara mümâsil sâir şeyleri orada eline geçen bir çuvala karma karışık doldurup ve çuvalı omuzlayup çünkü ortalık ağarmağa başladığından doğruca iskeleye inerek ve bir kayığa binerek Tophane'ye ve oradan diğer kayıkla Bağçe kapusunda Sirkeci iskelesine kapağı atmış ve kayık paralarını dahi mezku'r dükkanda bulduğu on beş guruşdan tesviye ile bir baş kahveci Avadis'in izbe kahvehanesine varup oturmuştur.⁶⁵⁸

Merkurum Avadis'in kuyumcu esnafından Kaspar namında bir oğlu olup o aralık burada bulunarak pederiyle konuşur gördüğüne ve kavmin dolaba gelür bir ahmak idüğünü derk eylediğine mebni yemleme olarak otuz beş guruş değer bir ipek boyun bağı çıkarup merkurum Kaspar'a pek ehven fiyatla vermesiyle koltukçu olup İzmir'den türlü türlü emtiâlar getirdiğini ve kâh denizden bir denk karaya urarak içinde eşya dolu bulunduğunu bil-beyan aza çoğa bakılmayarak her ne tez elden bunları satup işine bakacağını söylemesiyle merkurum Kaspar'ın hırs ve tamâasını tahrik etmiş ve binâberin mersûm dahi biraz buraya buyurun birader diyerek merkurum Ovâki'mi çuvalıyla pederinin kahvesi derununda olan odaya davet ve çuvalın ağzını küşâd ile eşya-yı meşhudenin pazarlığına mübaderet eyledikde Ovâki'm derhâl üç fesine püskül takup birini başına giydikten sonra ikisini dahi koynuna soktuğu halde maadasını götürüvereceğini ifâde etmiş ise de âtiyüzzikr yağ şişe ve kadehleri kendüsünün işine gelmeyeceğini ve onları bil-tefrik mütebakisi için nihayet 550 guruş vereceğini bâyi'in beyan etmesi üzerine ol-vecihle hırlaşmış ve üzerinde bulunan 100 guruşu ber-vech-i pişin mersûm Kaspar'a verüp üst tarafına dahi dükkânından sîm nüsha ve yüzük i'tâ etmiştir.⁶⁵⁹

⁶⁵⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.2.

⁶⁵⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.2-3.

Sarik merkum ahzıyla memnun olduğu gümüşleri serbestçe Bitpazarında satup ve hırsızlık olduğundan merkum kuyumcu Kaspar'ı kefil gösterüp aldığı akçeyi hazır ide dursun çünkü sirkatin vukûu cuma gecesı olduğundan ve mumaleıyh Şakir Efendi bu işten bî-haber bulunduğundan ertesi günü hamam gitmişti. Ortağı dükkânı açup ne baksun yüz kadar fes ile fes kalıplarından başka bir şey olmayup fakat dükkânın arka tarafında pencere şeklinde bir delik açılmış ve elde ve avuçta olan hep gidüp ancak iki elleri böğründe kalmıştır. Bî-çâre emân dostlar ortağını görmüş varmı deyû feryad eylediğini gördüklerinde bazı hayır sahibleri acıyarak ve vah vah diyerek hamamda idüğünü ihbâr ve sürat üzere gitmesini ifâde ihbar eylemelri üzerine zavallı mal acısıyla can kaydından geçüp ve tabanı kaldırıp koşa koşa hamamda bularak başlarına gelenfelaketi söylediği anda mumaleıyh Şakir Efendi'nin başına hamam jubbesi dar gelerek ve her nasılsa dişlerini sıkarak diş'âruya çıkup ve tez elden esvâblarını giyüp dükkânına gitmiştir. Dükkânı tamtakır olmuş görmesiyle güzel güzel dönmekte olan çarkımız büsbütün bozulup adeta suyu çekilmiş değirmene döndü deyû ortağıyla ikisü başbaşa verüp ağlaşmaya başlamışlardır. Mumaleıyh Şakie Efendi, evvelleri oldukça zî-kudret bir adam ise de yakın zaman içinde bekzâ-i âh teâlâ hayli malını ateş almış ve bu defâ tedarik eylediği sermayesini dahi bu yüzden izâat eylemiş olduğundan ne yağacağını şaşırdığı takdirde kendüsünü sevenler ve sâadet-i hâlini isteyenler behey kardeş durmanın sırası değildir bir arzuhâl tertib ve takdim ile inşallah malın meydana çıkar deyin ihvân-ı hayırhahının bu ihtarlarını gûş ederek bil'tevkif ol-vecihle bir kıt'a arzuhâl terkim ve Zaptiye Müşiri devletlû Paşa Hazretlerine arz ve takdim etmiş ve derhâl Müşir-i müşârunileyh Hazretleri taraflarından hafiye memurlarına tenbihât-ı ekîde ve mukteziye icra olunmuş olmaktan nâşi gizlû ve aşikâre taharriyatın alel-iltivâlî ifâsına kıyam ve mübaşeret olundu. Sarik merkum vakâ-i mezmûmesinden on gün sonraca yed-i ketânında olan marû'l beyan yağ kadehlerinden bir danesini Uzunçarşu başında ki miskci dükkânına satmak üzere götürmüş ve miskci ise mezkûr kadehin esnaf malı olduğunu tanıdığından bunu kimden aldın ve nerde buldun deyû sözü uzattıkça uzatmış ve evire çevire nazar-ı dikkatle bakmağa başlamış olmasına binaen sarikin aklı başına gelerek ötesini berûye almak ve kendi zu'umunca bazı ifâdâta kalkıştığı sırada işbu pazarlığın üzerine hafiye memurları dahi ayrışup Sarik merkumu derdest ettiklerinde sıfırı bitirmiş ve kuzu gibi önlerine düşüp cânib-i hükümete meleyerek gelmiştir. İşte şuraya geldiğinde kendisi marûf olduğundan

inkâra mecâli kalmayup vukûu hâli bir tafsîl beyan olduğu vecihle tahkiye ve tekrar eylemiştir. Binâberin yanına memur-ı mahsûs terfîk olarak sattığı mahâlî göstermesi için gönderilmiş ve irae ettiği mezkûr kahve dükkânının derunundaki dolaba kırk kadar fes ile eşya-yı şâirenin ekserisi mevcut olmasıyla hükümet kapusuna götürülmüş idi. Dolapdan çıkan eşya mumaileyh Şakir Efendi'nin takdim eylediği defter müfâdına ve sarik merkumun beyan-ı hevhevesine tevafuk eylemiş ise de ancak zuhûr ettiğinden bu hâl Kaspar'ın celbine ihtiyaç göstermiş ve getirtilüp kendisinden keyfiyet suâl olundukda bunlardan başka bir şey olmadığını cevaben irâd edüp inkâr yoluna sapmış olmağla artık hükümetin ittihaz kerdesi olan usûl-ü meriyye-i istintakın merkûman haklarında kemaliyle icrası lazım gelerek husus-ı mezkûr müstentak ol-fütüvvetlü Mehmed Nazmi Efendi'ye havale ve bu maddenin yani eşya-yı mesrûka zahire çıkarıldıkta ashâbına tebşir ve ifâde olunmağla bir taraftan merkûmenin istintakına ibtidâr ve bir taraftan mumaileyh Şakir Efendi ile şerikine gâib olmuş olan şeylerin bulunduğu tebşir vı ihbar olundukta Şakir Efendi ve şeriki sevinerek gelmiş ve esbâb-ı ta'ayyüşleri olan mallarını görmekle dünya kendülerinin olmuşçasına memnun kalarak noksan şeylerini beyan eylemiş oldukları misillû sarik merkum dahi kat'en çekinmeyerek aldığı şeyleri ta'dâd etmeyüp yangından mal kaçırır gibi eline her ne geçmiş ise sıkı sıkı çuvala doldurarak aşırıldığı ve hatta çuvalın ağzını Kaspar'ın gözü önünde açup bir minvâl muharrer ta'tâd etmeksizin götürüverdiği ve binaenaleyh malûmâtı olmadığını ve fakat merkum Kaspar'a hükümete getirilmiş feslerden çok ziyade teslim etmiş bulunduğunu ve mal sahiblerinin işbu davalarında pek idüğünü tasdik ve irâd etti.⁶⁶⁰

(Muhâvere-i Merkûman)

Merkum Kaspar, Van'lı olup şimdiye kadar böyle bir iş başına gelmediğinden Ovâki'm'e gözün kör olsun bana verdiğin fesler bu kadar değil midir? Hem elimde olan paramı hem de dükkânımda bulunan sermayemi alup canımı yaktın ve esnafın içinde namusumu kırıp beni bir paralık ettin. Şimdi ise mal sahibi gibi üzerime at sürüp ziyade şey verdim dersin ve adeta bütün bütün ocağımı södürmek istersin insaf et insaf demiş. Sarik merkum Kaspar'a hitab edüp benim Bâb-ı Zaptiye'ye gelişim bunula üçüncü defadır. İlk gelişimde buranın usulünü bilmediğimden senin gibi biraz

⁶⁶⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.3.

inkâr yüzünde oldum ve ol-vâkit Üsküdar'da bir değirmenden beş altı çuval un çaldım ise de değirmenci altmış çuval iddia eylediğinden mecburen doğrusunu söyledim ve hükümetin tayin etmiş olduğu müddeti tekmil ederek çıktım. Muahharan kayıkçıların odalarında yakayı ele verüp de geldiğim sırada bir bir takrir ettim ve bu kere ise istintak ve suâl hacet bırakmayarak vukûu hâli kendi kendime tahkiye eyledim. Sen de eskidikçe buranın emân yolu doğrusunu söylemek söyleyüp kurtulmak olduğunu anlarsın ve bu ibtidâ ki gelişin olduğundan usulce mübtedi bulunduğundan binâberin aldığın malın hakikatini inkâr ile her ne kadar çabalar isekte bunun bir faidesini göremeyerek yine doğrusunu söylemekten başka çare bulamazsın. Bana kalursa şu hülyâ-yı inadı aklından çıkarda her nereye vermiş isen söyle zirâ yalan dolan ile burada iş ilerlemez ve bu gidişle ilerüsü sonumuz deyû söze netice vermiş ve kendü sanatınca hayli nasihat ve irae-i tarik eylemiştir. Merhum Kaspar, senin utanmaz ve Allah'tan korkmaz olduğuna üç defadır buraya hırsızlıkla geldiğin ve ettiklerini iftihar olunur bir iş makamında söylediğin delil-i kâfi bu adamlarla beraber benim de canımı yaktığın bedihi iken yine bir tarafından da müdde'inin zararını benim üzerime yükletmeğe çalışıyorsun ve söyle söyle buna sıkılmak lazım gelmez belki söylemek tarik-i asândır deyû teşvik ediyorsun. Erzel ve ilhâk-ı âlemde kimse yoktur behey zalim ez-cümle bana verdiğin eşyayı kâh İzmir'den getirdüm ve kâhice dahi denizden karaya düşmüş deng içinde çıkardım diyerek elde edip ve sermayemi suhûletle elimden alup bu vartalara uğrattıktan başka beni de kendin gibi feleğin çenberinden geçmiş ve İblikhaneyi bahariyye ittihâz eylemiş gürûh-ı mekruhtan değilim. Belki Van gibi Bilâd-ı Ba'ideden gül gibi gelmiş ve sizin hile ve desisenize henüz vakıf olmamış ahmak ve ehl-i arz makûlesindenim. Lâkin ne çare ki keribanım ele geçti ve mal ve namusum gitti. Keşke ayaklarım kırılaydı ve gözlerim kör olaydı da ne o adamın dükkânını görüp gide ve ne de şu eşyayı çalup satmak üzere bana vere iden hiçbir şey demem hemen Rabbim bin belasını versün derim demiş. (Bakiyesi Gelecek Hafta Konulacaktır.)⁶⁶¹

⁶⁶¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.3.

3.16.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Bizantis Gazetesinin, Bükreş'ten alup neşr eylediği (3 Kanûn-ı Sâni-i Rûmi Tarihli) bir mektub havadisine göre şu günler de memleketinde vukûu bulan şiddet-i şî'tâ münasebetiyle Tuna Nehri coşarak bir günde yirmi binden ziyade hayvanat suya gark olmuş olduğundan başak kırk beş kişi dahi bu yolda âb-ı memâtı içmişlerdir.⁶⁶²

Anadolu

Bağdat'ta kolera zuhûr etmiş ve oradan Basra'ya işleyen vapurun taifesinden ekserisi fevt olmuş ve ilk günlerinde vefâyat vukûu bulmuş ise de illet-i mezkûre birkaç gün zarfında hafifleşüp postanın çıktığı günlerde fakat çatpat ötede beride zuhûr etmiş olduğu Bağdat'tan gelen mektublarda iş'âr kılınmıştır diyerek *Jurnal dö Konstantinapol'* de yazılmıştır.⁶⁶³

Basra Mutasarrıfı Ali Paşa'nın vefat etmiş olduğu *Jurnal dö Konstantinapol'* de murakkamdır.⁶⁶⁴

Akdeniz

Girit'te vâki' Kandiye şehrinden Bizantis Gazetesine yazılan bir mektubun mazmununca şehr-i mezbûra tabi (Pera Petra) Kazâsında köylünün biri bundan beş altı sene akdem bir mağara derununda envâ'i resimlerle münekkâş gayet nadide iki büyük mezar taşları bulmuş idi. Üzerlerini yağış ve arıza-i saireden muhafaza için güzelce örtüp saklamakta iken merkumun iki sene mukaddem vefat ettiği cihetle zevcesi bunların üzerlerini bozup adeta meydana apaçık bırakmış ve geçenlerde (Mösyö Seprat) isminde İngiliz seyyahîninden biri cezire-i mezkûreye vardığında mezkûr taşları haber alarak muayene eyledikte sahibesi merkumeye pek cüz'i bir bedel i'tâ eyleyerek satun almış olduğu halde bir vapur getirtüp yükleterek alıp götürmüş ve yerinden kaldırılır iken Kandiye Kâimmakâmı saâdetlû Tevfik Paşa Hazretleri dahi evvelce gidüp bunları seyir ve temaşâ etmiştir.⁶⁶⁵

⁶⁶² "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.3.

⁶⁶³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.3.

⁶⁶⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.3.

⁶⁶⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.3.

3.16.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Bu hafta Avrupa'dan gelmiş olan mu'tenâ havâdis yoktur. *Kurye Doryan*'ın dahi gerek cumartesi ve gerek çarşamba günleri büyük forma olarak çıkan iki nüshasının mukaddimesinde de bu vecihle yazılarak evvelki yazdığından başka yeni bir şey olmadığı teyid kılınmıştır.⁶⁶⁶

Paris'te tab' olunan (*Deba*) gazetesinin Turin'den alıp neşrelediği bir mektupta yazılan havâdise göre Rusya Donanmasının, Gayta'ya geleceği hakkında Viyana'dan Turin'e bir telgraf haberi vürûd etmiş ise de muahharan bu hususun aslı olmadığı haber alınmış ve İspanya Devleti'nin bu bâbda Rusya ile birlikte hareket edeceği dahi teveffüh olunmuş iken bu dahi sahîhe çıkmayıp çünkü Fransa sefâininin Gayta'dan hareket edeceği anda İspanya dahi gemilerini oradan kaldırmağa rûy-ı muvafakat göstermiş ve herhangi devlet ki kuvve-i bahriyesiyle bâdemâ Gayta'ya muavenet edecek olur ise İtalya meselesinde âdem-i müdâhâle usûl-ü müttehizesini bozmuş olacaktır deyû İngiltere Devleti âlemine beyan etmiş iken Rusyalı'nın ihtirazdan biri olmayacağı meczûm bulunurmuş. Venedik hakkında Sardunya Vükelâsı'nın bugün ki efkârları mahâl-i mezkûrun üzerine hücumdan artık sarf-ı nazar olması üzerinde karargâr olup bu efkâra muhâlefet eden olur ise Garibaldi kendisi dahi olsa bile hakkında fanunca muamele-i lazîminin icra kılınması hususundan ibaret imiş. Eyalet-i mezkûrenin bir bedel-i nakdî ile satın alınacağı havâdisini artık gazeteler bütün bütün yazmaktan vazgeçip çünkü bunun sırf düzine yalan olduğunu herkez anlamış. Haşmetli Sardunya Kralı Hazretlerikarnaval eyyâmını geçirmek için Milan şehrine azimet edeceği mukarrermiş.⁶⁶⁷

Fransa posta vapuru bugün Dersâadet'e muvasalt etmiş ve yeni Avrupa jurnalleri getirmiş olduğundan ale'l-acele bazıları mütâla'a olundukta vukuât-ı mühimmeden olarak göze ilişeni şu oluyorki Beriyyettü''şşam'da bulunan Fransız Fırka-i Askeriyesi'nin mukarrer olan müddet-i ikâmeti kâriben hitama reside olacağından karar-ı sâbık vecihle fırka-i mezkûrenin avdet veyahut lüzum görülür ise tayin olunacak bir müddet daha ikâmet etmesi hakkında müzakere olunmak üzere

⁶⁶⁶ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.3.

⁶⁶⁷ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.3.

Paris'te şubat-ı frenkinin on beşinde bir konferans teşkil olunmasını haşmetli Fransa İmparatoru Hazretleri tasavvur buyurmuş olduklarından ol-vecihle taraflarından tayin olunacak memurların vakt-i mezkûrede bulundurulması hususu iktisâ eden devletlere Fransa Devleti tarafından bildirilmiştir.⁶⁶⁸

Slesvig ve Holsten Dükâlıkları için Danimarka Devleti memâlik-i müttehize-i Almanya'nın diğer devletleri beyinde meseleler zuhûr etmiş ve başka mühim ve mu'tenâ havâdis olmadığından Avrupa gazeteleri bu mesâil hakkında mütâla'at ve ihbarât ile memlû bulunmuştur.⁶⁶⁹

Fransa'da umûm asâkir-i ihtiyâtiyye ve redife hakkında yeni nizâmlar ittihâz kılınmıştır. Gazetelerin takdirine göre nizâmat-ı cedîde-i mezkûre hem ahali için hayırlı ve hem de devlet için idareli sûrette imiş.⁶⁷⁰

Rusya ordularında bulunan Topçu Süvari Alaylarından bazılarına büyük ve küçük çapta olarak nev-icâd şeşhaneli toplardan bir miktar top verilmiş olduğu bazı gazetelerde görülmüştür.⁶⁷¹

Petersburg'dan mütevârid evrâk meâllerinden müstebân olduğu vecihle Rusya Devleti ile Çinli beyinde bir muahede akd olunarak şerâitini mutazâmmın senedât-ı resmîye kanûn-ı sâni-i frenkinin birinci günü mübâdele kılınmıştır. Muâhede-i mezkûrede Rusyalı'nın, Çin hududunda bulunan arazisinin nerelere kadar mahdûd olduğu ve gümrük resmînden ârî olarak iki taraf hududu üzerinde ticaretin serbest tutulacağı ve Rus tüccarının (Kaça(?)) denilen mahâlden Pekin şehrine kadar gidip yol üzerinde (Arga(?)) ve (Kalgan(?)) tesmiye olunan yerlerde dahi ticaret edecekleri ve mezkûr (Arga(?)) şehrinde bir Moskov konsolosu ikâme kılınacağı ve Rusya kervanları Çin'e gidecek oldukları halde her bir kervanda iki yüz kişiden ziyade adam bulunmayacağı ve herkesin yedinde âdet üzere resmî pasaport mevcut olacağı ve bâlâda zikr olunan (Kaça(?)) nam şehirden Pekin'e ayda bir kere Rusya postası gidip

⁶⁶⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.3.

⁶⁶⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.3-4.

⁶⁷⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.4.

⁶⁷¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.4.

geleceği ve iki mâhda bir kere dahi emânet vesaire getirip götürmek için diğer bir posta dahi işleyebileceği hususât-ı meşrut ve münderic bulunmuştur.⁶⁷²

Macaristan'da karışıklık olduğunu akdemki nüshâlarımızda imâ ve beyan eylemiştik. Viyana'da tab' olunan (*Gazette Nasiona*) nam jurnalın kavline bakılırsa eyalet-i mezkûrede itaatsizlik ve hükümetin emirlerine karşı hareket şu günlerde ziyade artmış ve Avusturya Devleti mezkûr eyaletin müstedâyanına her ne kadar mümkün mertebe müsaade göstermekte ise de fâideyi müfid olamamakta bulunmuş olduğundan evvel baharda şurada harb zuhûru melhûz imiş. Binaberin Avusturya Devleti orada bulunan kuvve-i harbîyesini günden güne teksir etmekte bulunmuş.⁶⁷³

Galata'da pazartesi günü Londra'dan gelen bir telgrafnamede ahvâl-i politikiyyenin sulh-u salâhı gösterdiği beyan kılınmıştır.⁶⁷⁴

3.16.4.İLÂNAT

Üsküdar'da, Nuh Kuyusu caddesinde kâin Mısır Valisi esbâk Mehmed Ali Paşa merhumun kerimesi Nazlı Hanım merhumenin, ma'tûkalarından Şive Naz Kadının uhdesinde olan muhterik konak arsası tahminen yirmi beş dönüm eşcâr müsmirelibağçesi ve ittisâlinde vâki' elli dönüm kadar tarlaları ile beraber satılık olmağla istek idenlerin *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasına müracaat eylemeleri.

Fenerbahçe'sinde, Reşid Ağa'nın bağı ittisâlinde kâin bir küçük köşkü ve bir tatlu sulu kuyuyu ve sekiz yüz zirâa'dan mütecaviz araziyi şamil bir bağ satılık olup istek idenlerin, *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasından suâl eylemeleri.

⁶⁷² "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.4.

⁶⁷³ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.4.

⁶⁷⁴ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.4.

Tercümân-ı Ahvâl jurnalimize, Dersâadet'te müşteri olan zevât'ın gazeteleri mahsûs müstahdemleri vasıtasıyla mahâl-i muayyenelerine gönderilmekte olduğu misillû ayrı bir nüshasını almak arzu buyuranlara dahi mucib-i suhulet olmak için her semtte münasip birer mahâllin tahsisi musammem olduğundan bunlardan; Şehzâdebaşı'nda kâin direkler arasında Kapû Çukadarı Hasan Efendi'nin Çubukçu ve Üsküdar'da Büyük Karakolhaneyi geçer geçmez muvakkithanenin karşusunda Laz Osman Efendi'nin yazıcı dükkânlarında her haftanın yeni gazetesi fiyat-ı muayyenesi ile satılacağıın ilanına ibtidâr olunur.⁶⁷⁵

3.16.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	125
• İngiliz lirası	00	139
• Yirmi Franklık	20	110
• Pol (Rusya Altunu)	20	111
• Karamiçe	20	064
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	30	024
• Karbon	10	021
• Gümüş Beş Franklık	20	027
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	20	050
• Konsolide	00	049
• Akçe Başı (Binde)	00	185 ⁶⁷⁶

⁶⁷⁵ "İlanât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.4.

⁶⁷⁶ "Meskûkât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.4.

3.16.6.TEFRİKÂ

(15 Numero ile Evvelki Hafta Çıkan Gazetenin Tefrikâsına Merbuttur.)

(Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye)

Ve Mirgûne manasına (Kiparudis) denirdi. Bu mahâlde bir yüksek mabed-i kadimin eseri meşhud idi. Ve İstinye'ye diğer bir mabedin ismiyle (Sostniyon (Sosthenion)) denüp iki köy bir ormanlık yer idi. Kalender'de ayazma kurbunda olan köye (Pitikolemir(?)) yani Maymun Limanı tabir olunur idi. Tarabya ağzındaki (Kıtasiki(?)) Deresinde müte'addid ebniye eseri olup elyemv yerleri saray olmuş ve Tarabya'ya devâ manasına; (Farmakius) ve şifâ manasına; (Tarabya) tesmiye olunup Kireçburnuna (Veyalitra) ve Büyük Dereye (Vatikolpus) denmiş idi. Büyükdere Kilisesi azim ziyaret mahalli olup İstanbul'a hücumlarında Frenk Asâkiri bu ovada ordu kurmuştur. Kadimü'l- eyyâm da Mezar Burnunda nice mabedler, fener ve bir de hisar olup ondan karşı yakaya boğazı sedd-ü bend için zincir gerilerek hisar-ı mezkûr gümrük mahalli olmuş idi. Bazı eseri hâlâ mevcuttur. Ondan Büyük Limana (Afesion Limen) ve Garibçe'ye (Lykebnion Limen) denirdi. Bu mevkiide Haliç tamam olur orada sahile yakın ada mesabesinde olan büyük kayalara (Keyanesa) tesmiye olunup onda bir mabed-i kadim eseri meşhuddur. Bu Haliç, Konstantiniye'nin sureti şeklinde çok ihtilaf olunmuş ise de bu mahâlde bir yanardağ zuhûr ve Karadenizle, Marmara arasında olan dili yarup Karadeniz'in kabarmış suları oradan ubûr ettiği ve Akdeniz'e bastığı mevâki'in süratinden dahi tebeyyün etmiş ve rûy-ı zeminde bî-nâzir böyle bir nüzhetgâh öyle bir velvele ve kıyametin eseri olmuştur. Anadolu Yakası (Ankperlion) yani Lengerburnu ve Kumburnu ve berûde (Midye) Kalesi yani Anadolu Feneri dedikleri mahâllerden başlayup sonra Poryas Limanına (Kilon) ve Kılburnuna (Korakion) yani Kargalık denirdi. Anadolu Kavağının üst tarafında Yunan putperesleri mabedler binâ edüp Karadeniz'e girmezden evvel gemiciler orada kurbanlar boğazlarlar idi. Yûşa Dağında olan mezara (Heraklis) yatağı tesmiye olunmuştu. Macarburnu ve Umûr yeri havâlisinde (Jüstinyanus'un) hastahane ve kiliseleri olup Hünkâr İskelesi Kayaserinin (Milodion) denilen köhne bahar sarayları ve mesireleri olur idi. Beykoz'da (Amikus) nam bir pehlivanın Yûşa Dağına defin kılındığı tevârihte menkuldür. Çubuklu Köyü ve Vani Köyü cesim manastırlar olup Kuzguncuk'da dahi (Jüstinyanus) Kayser'in binası bütün yaldız içinde bir kilise ve yetim ve miskinler

ispitalyaları var idi. Bu Mahâle kurb bir yerden bir öküzün Rumeli yakasına geçmesi fıkra-i ma'hûdesine mebni Yunani'de bütün Haliç'e sığar mâberi manasına (Dosporus) denmişti. Orası hâlâ Öküz Limanı demekle maruftur. Ekâsire-i Keyaniyan, Anadolu havâlisinde olan emlâklarının vergisini Üsküdar'a cem' ettiklerinden bu şehre (Hrisopolis) yani Altun şehri tesmiye kılınmıştı. Bu civarlarda dahi Çamlıca'ya doğru İmparator Sarayları var idi. Kurbunda defn olunan bir Serâsker'in karısının ismiyle Kız Kulesine öteden berû (Damalis) denüp (Manuel Komnenos) Kayser, Balıkhane kurbunda olan Menke Kalesinden buraya kadar zincie germek üzere hisârını tesis eylemiştir. Kadıköyüne (Halkedon) denüp (Vizandion) şehrinden 27 sene evvel binâ ve gayet meşhur olan kilisesinde Umûr-u Mezhebiye tesviyesiçin bir büyük Meclis-i Patrik ve Metropolit cem' olunmuş ve kilisenin enkazıyla Süleymaniye Camii Şerifi inşâ olunarak şimdi fakat ayazması kalmıştır. Bu şehir evâilde pek müzeyyen olup altmış büyük gemi alur ve zincir ile kapanur ve bir yapma limanı var idi. Modaburnu ve yanında ayazma mahalli sazlık olduğundan (Kalamiçya) denüp Fenerbağçesinde mabedler ve saraylar ve hamam ve meydanlar be limanlar olarak önünde deniz içindeki kayada dahi ezmân-ı âtike de bir sanem var idi. Bunların bazı eseri hâlâ mevcuttur. Konstantiniye havâlisinde bâlâda zikr olunanlardan başka taraf taraf narlar olup birbirini görür yüksek dağlarda tâ hududa kadar hatlar teşkil olunarak bir yerden düşman zuhûrunda der-akâb ateşler yanup payitaht kurbundaki kalelerden şehre dahi malûm oldukça hemen müdâfaya ibtidâr olunur idi. Haliç-i Konstantiniye'nin bu Modaburnundan tâ Rumeli ile Anadolu fenerlerine kadar dolu 15300 ve merzî Sarayburnundan, Üsküdar'a 900 ve Anadolu Hisarından ve Rumeli Hisarına 400 ve Anadolu Kavağından, Rumeli Kavağına 360 ve Anadolu Fenerinden, Rumeli Fenerine 1900 kulaçdır. Konstantiniye civarında olan adaların dördü büyüktür. Onların evvelkisi (Peroti) denilen Kınalı Ada olup manastır ve sarnıçları harab olmuş ve yakında köyünü dahi yeniçeriler yıkmıştır. Bu mahâlde nice İmparatorlar habs ve defn olmuştur. İkincisi (Antikone) denile Burgaz Adası olup işbu adanın en yüksek tepesinde eseri uzaktan meşhud olan bir manastır var idi. Oradaki Rum kilisesinin şekli kadimi kûbbelu olup aynı Kel Camii'ne müşâbih iken sonra yanup ahşabdan bina olunmuştur. Burada dahi nice müteşahhıs zevât habs ve idâm olunmuştu. Üçüncüsü halki ve bakır madeni denilen Heybelû Ada olup burada dahi Kayasere vaktinde manastırlar yapılarak birini Sultan İbrahim devrinde, Rum Milletinden ilk divân

tercümânı (Panayotaki Nikosios) tecdid etmiştir. Ekser Rum patriklerinin mezarı bu adadadır. Dördüncüsü Manastırlarında Kayasere hanedanından adamlar bulunduğu (Prinkipos) denilen Büyük Ada olup işbu ada da maden bulunduğu mahâlde eseri hâlâ meşhud olan bir Rahibe Manastırı var idi. Cezire-i Mezkûre’de eseri ilâ-yevminâ mevcut üç kale olup biri şimâl tarafında ve diğeri aşağıda kuyu başında ve diğeri Rahibe Manastırı civarında vâki’dir. Mezkûr kaleler fesâd ve isyanda takviyet vermek garazıyla Konstantiniye’de ve Haliç’de ve Boğados’da kaleler yaptıran (Apofukas (Apokaukos)) zalimin binasıdır. (Terebinthos) ve Tavşan Adası denüp elyevm imârına sarf-ı ikdâm buyurulan cezire bu büyük adanın önündedir. Onda dahi bazı manastır eseri görülür. Kınalû Ada ile boğaz verâsında hırsız adalar olup biri düz olarak (Palta) ve diğeri mahrûtiyyü’ş-şekl olduğundan Sûri manasına (Okasyo) denür. Eski vâkitte bunlar dahi menfâ-yı eşhâs-ı mu’tebere olurdu. Bunlarda mâhbes mesâbesinde dört bodrum ile bir havuzun ve sarnıcın eseri bugüne kadar bâkidir.⁶⁷⁷

(İhtâr)

Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye namıyla bir müddetten berû tab’ etmekte olduğumuz işbu Kitab-ı Nâfi bu hafta hi’tâma resîde olmuştur. Gazetemizin mütalaasına rağbet buyuranlar bundan haz-etmez olacaklarını ümid ederiz. Gelecek hafta yine bunun gibi bir şeye başlamak emelimizdir.⁶⁷⁸

⁶⁷⁷ “Tefrikâ”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.1-2.

⁶⁷⁸ “Tefrikâ”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:16, 23 Receb-22 Kânun-ı sâni 1277, (4 Şubat 1861), s.1-2.

3.17.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:17, (SELH) RECEB -29 KÂNUN-I SÂNÎ 1277

3.17.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Niş Valisi (Merhum Râuf Paşazâde) devletlû Osman Paşa Hazretleri'nin tebdiliyle eyalet-i mezkûre Valiliği yeniden rütbe-i samiye-i vezâret tevcihiyle Meclis-i Vâlâ Baş Kâtibi sâbık devletlû Medhed Paşa Hazretlerine; Meclis-i Vâlâ Baş Ki'tâbeti Kâtib-i Sâni saâdetlû Ali Bey Efendi'ye; Meclis-i Vâlâ İkinci Ki'tâbeti Rütbe-i Sâniye Mütemâyiziyle Mazbata Odası Ser-Halifesi izzetlû Vasıf Efendi'ye; Meclis-i Vâlâ Mazbata Odası Ser-Halifeliği izzetlû Şevket Bey Efendi'ye; Meclis-i Vâlâ Baş Mütemâyizliği izzetlû Rüştü Efendi'ye; Deâvi Nezâreti Muâvin-i Evveli Atabey Efendi'nin Bağdat eyaletinde bazı hususun teftişine memur tayin buyurulmuş olduğu cihetle muavinlik mezkûr vekâleten Muavin-i Sâni saâdetlû Azmi Bey Efendi'ye; Nezâret-i mezkûre Muâvin-i Sâniligi Vekâleti dahi Meclis-i Âli-i Tanzimat İkinci Kâtibi izzetlû Reşad Bey Efendi'ye; Vidin Muhasebecisi saâdetlû Hurşid Paşa'nın, Belgrad Muhafızlığına memuriyeti cihetiyle muhasebecilik mezbûr Trablusgarb Muhasebecisi sâbık izzetlû Ahmed Rüştü Efendi'ye; Niş Muhasebecisi Said Bey'in ecel me'vûduyla vefatı vukûuna mebni muhasebecilik mezkûr eyalet-i mezbûre Rûsûmat-ı Müctemi'a Müdürü sâbık fütüvvetlû Rıfât Efendi'ye; Mardin Kâimmakâmı izzetlû Mehmed Nazım Paşa'nın Siirt ve Siirt Kâimmakâmı rif'âtlû İsmail Efendi'nin Mardin Kâimmakâmlıklarına becayış-i memuriyetleri; Zât-ı Vâlâ-yı Cenâb-ı Sadâretpenâhi'nin Rumeli teftişinde maiyyetlerinde bulunup ibraz-ı hüsn-i hizmet etmiş olan Meclis-i Vâlâ Mazbata ve Meclis-i Âli-i Tanzimat Tercüme Odaları Hûlefâlarından izzetlû Ali ve Kadri ve Divân-ı Hümâyûn-ı Mühimmenüvisânından Sami Beyler uhdelerine Rütbe-i Sâniye Sınıf-ı Sânisi ve Bâb-ı Zaptiye müstantıklarından hüsn-i hizmeti müşahide olunan rif'âtlû Hafız Bey'e dahi Rütbe-i Salise tevcih buyurulmuştur; Maliye Sergi Muhasebe Odası Mümeyyiz-i Evveli sâbık izzetlû Nazif Bey Efendi'nin Sergi Muhasebeciliğine vukûu memuriyeti cihetiyle mümeyyizlik mezkûr bâ Rütbe-i Salise İrâd Odası Mümeyyiz-i Sânisi rif'âtlû Ali

Bey'e; Münhal olan Mümeyyiz-i Sânilik, Üçüncü Mümeyyiz Ragıb Bey'e; Üçüncü Mümeyyizlik dahi Oda-i mezkûr Ketebesî Mûtehayyizânından Mehmed Efendi'ye.⁶⁷⁹

(İlmiye)

Teftiş Mahkemesi mesâlihinin mehâkim-i saire misillû yalnız umûr-ı şer'iyye'ye münhasır olmaması ve murafaat-ı şer'iyye'nin kesretiyle beraber umûr-ı ni'zâmiye ve tevcihât-ı cihât ve sâir mevâd-ı mütenevvîa-i vâfîreyi hâvi bulunması cihetiyle bi't-tab' mesâlihi teraküm ve tedâhil etmekte ve ashâbı sızlanmakta olduğuna ve teshilü'l- mesâlihe Sadreyn-i muhteremtin ve İstanbul Kâdıları hazerâtına tayin olduğu misillû bir sene de tebeddül etmeyüp daimi olmak üzere teftiş müsteşârı unvanıyla münasib bir zâtın tayinine lüzum görüldüğüne binâen dirâyet-i zâtiyyesinden başka bir müddetten berû Evkâf-ı Kassamı olarak muamelât-ı hazineye vukuf-u kâmil-i kesb etmiş ve elyevm Hâriciye Nâzırı devletlû Paşa Hazretleriyle Beriyyettü'sşam'da bulunmuş olan Şîrvânizâde Mehmed Efendi ehil görünmüş olmasıyla Efendi-i mumaleihin mahkeme-i teftiş müsteşârı nasbı ve avdetine kadar kassamlık vekâletinde bulunan Senedât Muavini faziletlû Ali Efendi'nin Müsteşârlık Vekâletine tayini ve ashâb-ı dirâyet ve istikâmetten mücerreb bir zâtın dahi asâleten kassamlığa memuriyeti hususlarına bi'l-istizân emr-ü ferman cenâb-ı şehriyâri müteâllik buyurulmuş ve icabı icra kılınmış olduğu Cumartesi günü çıkan Takvim-i Vekâyî'de muharrerdir.⁶⁸⁰

(Bazı Mahâllerin Niyâbetine Memur Buyurulmuş Olan Nâibler)

Mevâliden Yusuf Ziya Efendi, Sakız'a; Mevâli'den Mihâliçli Hafız Hüseyin Efendi, Adapazarına; Kûzat'tan Niş'li İbrahim Efendi, Niğbolu'ya; Karaferye'li Es-seyyid Mehmed Nuri Efendi, Nasliç'e; Kûzat'tan Merzifonlu El-Hâcc Ahmed Nuri Efendi, Ekin'e.⁶⁸¹

⁶⁷⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.1.

⁶⁸⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.1.

⁶⁸¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.1.

(Askeriye)

Anadolu Ordu-yu Hümâyûnu Piyade İkinci Redif Alayı Miralay İsmail Bey'in vefâtı vukûuna mebni yine açıkta bulunan Miralay izzetlû Selim Bey'in memuriyeti; Ordu-yu Hümâyûn Mezkûr Piyade İkinci Ni'zâmiye Alayının, İkinci Taburu Binbaşısı Mehmed Efendi'nin açığa ihracıyla yerine açıkta bulunan Binbaşı Hasan Efendi'nin icra-yı memuriyeti; Dersâadet Ordu-yu Hümâyûnu Piyade İkinci Redif Alayının, Birinci Taburu Binbaşısı Reşd Ağa'nın vukûu vefatına mebni yerine açıkta bulunan Binbaşı Mehmed Efendi'nin memuriyeti.⁶⁸²

(Bu Defa Bâ İrade-i Seniyye Bazı Sancaklara Tayin Buyurulmuş Olan Evkâf Müdürleri)

Halil Kadri Efendi, İzmir'e; Atabey, Muğla ve Mağnisaya; Hacı Mustafa Ağa, Amasya'ya; Ali Ağa, Viranşehir'e; Osman Efendi, Edirne'ye.⁶⁸³

(Ruteb-i Muhtelif'e-den Bu Kere İhsan Buyurulmuş Olan Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnları)

Avusturya Devleti'nin Umûr-ı Ecnebiyesi Tahrirat-ı Politikiyeye Kalemi Müdürü Mösyö Fransuva Brah'a, Dördüncü Rütbeden; Devlet-i müşârunileyhânın Rusçuk'ta bulunan konsolosu Mösyö Hasi'ye, Bu dahi; Galata'da, Hastahane tabibi Mösyö Şevarsi'ye, Bu dahi; Hazine-i Hâssa vapurlarının Beyrut'ta bulunan Müdirinin Pederi Hoca Hena'ya, Beşinci Rütbeden.⁶⁸⁴

Beyoğlu zabıta memuru izzetlû Hasan Efendi'nin pekçok irtikab ve irtişâsını ve temin olduğu halde biir zât tarafından tafsilen haber verileceğini ve defteri dahi koynunda olup ande'l-icab meydana koyacağını Divân-ı Zaptiye azâsından Bedrus Efendi Meyân-ı Meclis'de Zaptiye Müşiri devletlû Paşa Hazretlerine ifâde ve ihbar eylemiş ve bunların esasına malûmat-ı kâfiyesi olduğundan bahisle Hararus namında birisini dahi irae etmiş olduğuna binâen tedkik-i madde için Meclis-i Tahkik ve Divan-ı Zaptiye Reisleriyle bazı azâsından mürekkeb teşkil olunan komisyonda icra kılınan tahkikat ve muhâkemat üzerine Zât-ı maslahat her güne zân ve şüpheden kurtarılmak üzere Meclis-i Vâlâ dairesinde dahi yapılan komisyonda lazım gelenler birer birer celb

⁶⁸² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.1.

⁶⁸³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.1.

⁶⁸⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.1.

ile olunan istintakın netice-i tedkiken yine nazaran mumaileyh Hasan Efendi hakkında azv ve isnad olunmuş olan mevâd-ı irtikâbiye cümle-i vâhi ve sırf bî-esas ve adeta müfteriyât kâbilinden olduğu ve Hararus'un buna teşbî Bedrus Efendi'nin teşvikiyle idüğü anlaşılmış ve mumaileyh Bedrus Efendi'nin müfteri olduğunda ittifâk-ı ara hâsıl olmuş ve Hararus'un olduğu dahi ikrarıyla müsbet bulunmuş olmasıyla ve azv ve isnad eyledikleri irtişâ cezasının ber-mûceb-i kanûn kendü haklarında icrası icâb etmesiyle kanûnun 47. Maddesi hükmünce mevkıt kalebendliğin nefye tahviliyle mumaileyh Bedrus Efendi'nin, meclis-i mezkûr azâlığundan azl olunarak altı sen müddetle tard cezasına müstehak olmak üzere Hararus ile beraber üçer sene müddetle Bursa'ya nefy olunmaları hususuna bi'l-istizân emr-ü ferman cenâb-ı Mülûkâne müteâllik ve şerefsünûh buyurulmuş ve mucebince iktizâsı icra olunmuştur.⁶⁸⁵

Umûr-ı Mülkiye'de istihdâm olunmak üzere iki seneden berû Mekteb-i Mülkiye'ye devam ve tayin olunan fenleri tekml ve itmâm etmiş olan Efendilerin usul-ü imtihanîyelerinin ne aurette icra olunacağı geçen defa çıkarılan *Tercümân-ı Ahvâl* ve *Ceride-i Havâdis*'de ilan olunmuş idi. Mumaileyhimin imtihan cedvelleri bi'l-tanzim Mâarif-i Umûmiye Nezareti Celilesi cânibinden Babîâli'ye takdim kılınmış olmaktan naşi cedvel-i mezkûr mûcebince esâmisi Meclis-i Vâlâ ceridesine kayd ve terkim olunmağla sırasıyla istihkaklarına göre açılacak hizmet-i memuriyetlere tayin buyurulmak mutasavver olup Mekteb-i mezkûr ni'zâmnamesine tevfiken bu sene dahi çıkarılmış olan Efendilerin yerlerine yeniden şâkirdan alınmış ve bu mektebe devam etmek arzusunda bulunan talebeden olduğu halde Arabî'den sarf ve nahv ve mantık ve fârsî'den, gülistânı okumuş olması ve zümre-i ketebeden olanların sarf ve nahv ve fârsî'ye eşna olarak ifâde ve istifâde edecek kadar ellerinde yazısı ve sînî otuz raddelerinde olması lazım geleceğinden sâye-i meâli-vâye-i Hazret-i Padişahî'de ilerüde nâil-i feyz ve emel olmak üzere şu uslûb vecihle Mekteb-i mezkûru duhule hevesnâk olanların işbu şehir-i Receb-i şerifin 29. cumartesi gününden bedee ile Mâarif Nezâreti Celilesi Dairesine gelüp görünmeleri için ilanı keyfiyete ibtidâr kılındı.⁶⁸⁶

⁶⁸⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.1.

⁶⁸⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.1-2.

Sâye-i mâarif-vâye-i Hazret-i Padişahî'de Niş eyaletinde küşâd buyurulmuş olan Mekteb-i Rüştîye şâkirdanının beher sene imtihanları icra olunduğu misillû hulûl mevsimi cihetiyle mâh-ı hâlin 5. günü eyalet-i mezkûre Valisi sâbık devletlû Paşa Hazretleri ve bi'l-cümle ümerâ-yı askeriye ve azâ-yı meclis ve ulemâ-yı belde ile memurin-i saire hazır oldukları halde şâkirdan-ı mumaileyhimin usul-ü imtihâniyeleri bi'l-icra irâd olunan esileye ecvibe-i lazıme i'tâ ederek izhâr-ı hez ve mârifet etmiş olmalarıyla mâa'l teşekkür cümle tarafından duâ-yı devam ömr-ü şevket Hazret-i şehyârî edâ ve ifâ olunduğu mahâllinden varid olan muharrerât meâlinden müsteban olmağla ilanı keyfiyete ibtidâr kılındı.⁶⁸⁷

Taşra mahbeslerinde bulunan mücriminden muhtaç ve bivâye olarak setr-ü muhafaza-i vücudiyelerine kâfi elbisesi ve iktidarları olmayanlara birer uzun aba ve lede'l-iktizâ'dan gömlek ve ayakkabı gibi şeyler tedârik ve i'tâ olunması ve mâhbusinin hiçbir halde düçâr-ı müzayaka ve ıztırab olmamaları ve bir de içlerinden ağır hasta olanların derece-i cünhasına ni'zâmı vecihle kefâlete rabtıyla veyahut başakaca muhâfazalı mahâllere ihraç ve vaz'ile müdâvatına itina kılınması hususlarına bi'l-istizân emr-ü ferman cenâb-ı Mülûkâne müteâllik şerefsüdûr buyurulmuş ve iktizâsı bâ-tahrirât-ı umûmiye bi'l-cümle memurine bildirilmiştir.⁶⁸⁸

Trabzon'dan geçen perşembe günü Dersâadet'e gelmiş olan Fransız Kumpanya vapurlarından (Mitca) nam vapurun getirdiği habere nazaran (Selli) nam Fransız Vapuru Trabzon pişgâhında lenger-endâz olduğu halde bir aralık timur sürükleyerek Değirmen Deresi ağzında karaya düşmüş ve yine (Enry Katr) ismindeki Fransız çarh gemisi dahi Amasra iskelesinde kazazede olarak derûnunda bulunan yolcular kâmilten ve salimen sahile çıkmıştır. Mahâl-i mezkûrdan bugün yine Nemçe vapuru gelüp haber vermiştir ki; Amasra civarında şikest ve gark olmuş olan vapurun yolcularından haylisi halâs bulmuş ise de hayfa ki altmış kadarı kurtulamayup müstağrak-ı bahr-i memât olmuşlardır.⁶⁸⁹

⁶⁸⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

⁶⁸⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

⁶⁸⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

Geçen gün Dersâadet'ten, Beyrut'a giden Ömer Paşa nam vapur ile Asâkir-i Şahâne maaşları verilmek ve husûsat-ı sairede sarf olunmak üzere nakden 15000 kise akçe gönderilmiş olduğu Beyoğlu'nda basılan İngiliz gazetesinde ilan olunmuştur.⁶⁹⁰

Receb'in 16'sı Pazar gününden, 23. Pazar gününe kadar bir hafta zarfında Ak ve Karadeniz Boğazlarından geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet limanına gelmiş ve ne de gitmiş vapur olduğunu Meclis-i Sıhhiye'den alınan ilmühaber-i sahih üzerine geçen hafta ilan eylemiştik. Mâh-ı hâlin zikr olunan 23. Gününden 30. Pazar gününe kadar ber-vech-i meşrûh gelmiş ve gitmiş olan çend kıt'a vapurlar âtide zikr olunur;

(Gelen)

Hazine- i Hâssa Kumpanya vapurlarından (Nümâyiş-i Ticaret) bir miktar yolcular ile Pazar günü ahşam üzeri İzmir'den; Kumpanya-i Mezkûr vapurlarından (Yıldız) bir miktar yolcular ile Pazartesi günü Girit'ten; Tersane vapurlarından (Malakof) bugün ki Pazar günü bir hayli yolcu ile Trabzon'dan; Yine Tersane vapurlarından (Ester Velujar) kezâlik yevm-i mezkûrda Trabzon'dan.

(Giden)

Tersane-i Âmire vapurlarından (Ömer Paşa) Pazar günü Beyrut tarikiyle İskenderiye'ye; Mezkûr vapurlardan (Ereğli) bir miktar yolcu ile Salı günü İzmir'e. Müddet-i mezkûre zarfında kezâlik boğazlardan geçüp Osmanlı Sancağıyla Dersâadet limanına gelen tüccar gemisinin adedi 20 ve gideninki 22'den ibaret olduğu ve gelenlerin ekserisi limon ve portakal ve ravgan-ı zeyt ve kuru üzüm ve kömür yüklü bulunduğu Meclis-i Sıhhiye'den bu hafta alınan jurnalde murakkamdır.⁶⁹¹

Sandal-ı Bezistânlı Politaki'nin, Fener'de Kiremit Mahâllesinde kâin hanesinde sobadan mâh-ı hâlin 22. Gecesi saat bir kararlarında ateş zuhûr etmekle vâki' olan feryad üzerine yetişilüp ve civarında olan Patrikhane'den derhal tulumba gelüp bit tarafa sirâyet etmeksizin söndürülmüştür.⁶⁹²

⁶⁹⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

⁶⁹¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

⁶⁹² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

Bedesten tellâlî Zühdü, Bezistânî İzzet Ağa'dan müzayede etmek üzere mukaddemce 40.000 guruş kıymetli bir elmas yüzük ahzederek firar etmiş idi. Merhumun sene cânibinde bulunduğu geçende haber alınarak getirtilüp li-eclî'l-istintâk tevkîf olunduğu sırada hastalanmış ve tedavi olunmak üzere Bâb-ı Zaptiye hastahanesine konulmuş ise de kesb-i sıhhat edemeyüp mâh-ı hâlin 21. Günü vefat eylemiştir.⁶⁹³

Basra Mutasarrıfı saâdetlû Ali Paşa'nın vefat etmiş olduğu *Jurnal dö Konstantinapol'* de murakkamdır deyû geçen hafta rivayet etmiş isekte muahharan tahkikimize göre mumaileyh elyevm ber-hayat olup Pazartesi günü Dersâadet'e gelmiş idüğü cihetle mâa'l-mâhzuziyye tashih-i keyfiyete ibtidâr ederiz.⁶⁹⁴

15 Numerolu Gazetemizde beyan olunduğu vecihle Petersburg Sefîri saâdetlû Derviş Paşa Hazretleri'nin mezûnen Dersâadet'e geleceği ilanı işitilmekte bulunmuş ve şununla beraber bu mezûniyetin istihsaline dâir müşârunileyh tarafından Babiâli'ye henüz bir istidâ-yı resmi vukûu bulmadığı dahi tahkik kılınmıştır.⁶⁹⁵

3.17.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

(Mostar'dan Alınan (10 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirât'ın Sureti)

Zât-ı Vâlâ-yı Cenâb-ı Müşîrinin Medine-i Mostarı teşrifleri akabinde bir ıslahat komisyonu teşkil buyurmuş olduklarını yazmış idim. Ashâb-ı hacât taraflarından peyapey takdim olunmakta olan arzuhâller derece-i maslahatına göre Meclis-i Livâya ve Komisyon-u mezkûra havale olunarak hüsn-i tesviye-i icabatına akdem ve Hersek havâlisinde arâmsaz olan cünûd-ı Hazret-i Padişahî'nin teftiş-i ahvâlleriyle sâye-i kudret-vâye-i Hazret-i Mülkdâri de esbâb-ı istirahatlerine müşârunileyh bir kat daha ihtimam buyurmaktadır. Hersek havâlisinin ahvâl-i haziresi bahsine gelince Müşîr-i müşârunileyh Hazretleri'nin teşriflerinden berû lehü'l hamd ve elemine bir gûna vukuat-ı müteessife olmayup ahâli-i usâta biraz sükûnet gelmiştir. Bazı rivayete nazaran Rüesâ-yı Usâta havflarından nâşi Karadağ'a müracaat etmek de iselerde haylice bir gûna emn-ü istirahat olmadığından bazı familyaların bu tarafa dehâlet

⁶⁹³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

⁶⁹⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

⁶⁹⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

eylemekte oldukları görülmüştür. Bu hâlin inşallah teâlâ neticesi mahza-i hayr olacağını memûl ve ümid ederim. Fakat bunların muharriki bulunan bazı uskoklar elyevm aralarında bulunduklarından fesâd ve tahrikten hâli değildir. Kendülerinin belâheti cihetiyle ba'd-mâ dahi şu uygunsuz adamların tahrikâtına aldanub da yine mısır-ı şekâvet olmaları dahi mütehâmmildir. Bu ise birkaç ufak nâhiye ahalisinden ibaret olabilir. Zirâ sâirleri şimdiye kadar ettikleri habâsetin bir semere-i nâfi'asını göremeyüp sûri veyahut cedî her kere ibrâz-ı nedâmet etmekde oldukları meydandadır. Şimdilik başka bir şey yoktur.⁶⁹⁶

Geçen Cumartesi günü Mostar'dan vürûd eden telgraf haberine bakılır ise Karadağlı ve yerlû birtakım eşkıya bu kere dahi Sotrine ve Nakşin kalesi üzerine hücum ederek Nakşin'de edilen mücadele'de Usâta tarafından hayli telefât vukûu bulunduğu gibi Asâkir-i Muvazzafa ve yerlû'den dahi 46 kişi vefât etmiş ve şu halde ittihaz kılınan tedabir-i lazıme hükmünce Hersek Fırka-i Askeriyesi Kumandanı saâdetlû Derviş Paşa Hazretleriyle Mirliva izzetlû Mahmud Paşa hemen lazımu'l miktar Asâkir-i Şahâne'yi bi'l istishâb mevkii mareke'ye azimet eylemiş oldukları *Kurye Doryan*'da murakkamdır.⁶⁹⁷

Arabistan

Jurnal dö Konstantinapol'inin, İskenderiye'den alup neşr eylediği (17 Receb Tarihli) bir mektubun meâline nazaran Mısır Valisi devletlû, fehmetlû Said Paşa Hazretleri bu sene hâcca niyet buyurmuş oldukları halde Eyalet-i mezkûre memuriyetinin ekserisi buna muhalif-i inkâr ibrâz eylemiş ve müşârunileyh Hazretleri ise bu niyetlerinde sebât göstermiş olmaları üzerine memurin-i mumailayhimden bazıları memuriyetlerinden istifâlarını vermişlerdir. Bunun nezd-i müşârunileyh'de kabulüne mebni saâdetlû Ragıb Paşa'nın yerine Umûr-u Maliye saâdetlû Ahmed Rüştü Efendi'ye ve saâdetlû Şerif Paşa'nın yerine Umûr-u Hâriciye saâdetlû Zülfikâr Paşa'ya ve saâdetlû Selim Paşa'nın yerine dahi Terânzî (Mürûriye İdaresi) Baş Direktörlüğü izzetlû Deromehed (?) Bey'e tefviz ve ihâle olunmuş ve tebdil olunan zevât birkaç senelerden berû mezkûr idarelerde bulunarak halk kendilerine alışmış olduğundan tebdilât-ı mezbûre halkça bâdi-i rikkât olmuş ve Vali-i müşârunileyh Hazretleri tarih-

⁶⁹⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

⁶⁹⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

i mektubdan iki gün akdem Süveyş'ten (Nidi) nam vapura binerek hâcca azimet etmek üzere hareket buyurmuş ve Ratıb ve Deromehed (?) Beyleri maiyetlerine almış oldukları halde rukûblar için İngiliz Kumpanyası tarafından tehyie kılınmış olan (Putencer) nam başka bir vapur derununda dahi devletlû Kamil Paşa Hazretleri ile sâir zevât bulunurmuş. Müşârunileyh azimetlerinden evvelce idare-i eyalete devletlû İsmail Paşa Hazretlerini Kâimmakâm tayin etmiş olduğundan hareketlerinin ertesi günü müşârunileyh İsmail Paşa dahi icra-yı umûra mübaşeret etmiştir.⁶⁹⁸

*Jurnal dö Konstantinapol'*inin, Beyrut'tan aldığı mekâtib rivayetine göre devletlû Fuâd Paşa Hazretleri akdemce mehteran nam mahâle azimet ve Receb'in 15. Günü yine Beyrut'a avdet etmiş olmak mülabesesiyle şu günlerde bazı hükümlerin icrası beklenilmekte imiş. Müşârunileyh Hazretleri'nin avdeti tarihinden iki gün evvel Beyrut Limanına Amerika bandıralı ve vandâli bir korvet vapur gelmiştir ki Beriyyetüşşam ahâli-i Hristiyanına tevzi' olunmak üzere Amerika Cumhuru tarafından gönderilen un ve elbiseyi ve külli akçeyi hâmil bulunuyormuş.⁶⁹⁹

(Geçen Hafta Basılan Bir Ermeni Hırsız Fıkrasının Bakiyesidir.)

Sarik merkûm *Ey arkadaş ve şimdiki halde benimle burada yoldaş ve haldaş *şu söylediğin sözleri haksız olarak söylüyorsun ve tamâkarlığı mektûm tutarak yükü hep benim üzerime yükletiyorsun ve arasına inkârı kendine kalkan ediyorsun. Haksızlığın güneş gibi âşikar olduğunu kendin dahi biliyor iken birtakım ve inkârı ağızlar satmak istiyorsun. Hâlbuki burada o ağızlara kayık yanaştırmazlar ve ettiğini yanına bırakmaz ve her sözünü dokuyup ve üşenmeyüp yazarlar lâkin suret-i sahihe de kulaklarına koymazlar her keyfiyeti olduğu gibi nakl-ü hikâye'ye başlayayım. Erbâb-ı dikkat dinlesünler ve hak kimde ise beyan etsinler ben hakkıma razıyım kuyumculuk zanaatına hizmet ve üste çıkmğa himmet ederek nihâyet nâil-i merâm olduk ve işlek yerde dükkân açdık ve işin daima gümüş ve altın ve maden ve kurşun ile olup eğerçi bunları bilmemiş olsaydık çoktan dükkânın kepenklerini kapatır idik. Sana kim olursa olsun sîm-ü zerden bir şey getürecek olsa mehak taşına urmadıkça ve ne ayarda olduğunu bilmedikçe istediği bahayı verüp almazsın artık geveziliği bırak zirâ akıl insanın mizanıdır. Tamâkarlık merkûz tabî'yetleri olanlar çok kere böyle

⁶⁹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

⁶⁹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

kelepir kollayup buldukları şeyleri kapatarak sahib-i servet ve sâ mân ve bazılarının dahi bi'l-âkis olanca malı elinden gidüp kendileri nâlan ve perişan olurlar. El-hâsıl bu bir çıkmaz yoldur. Kaza ve belası çoktur. Sen de bir kere munsıfâne ve mihkâne tefekkür ve temil birle semt-i insâfı ihtiyar et. Vakîâ ben ve sair yoldaşlarım şeytana uyup şu mehlekelû yola gittik. Her nev' belâ ve (silik) göğüs gererek ve habs ve pranga ve nihayet ölümü gözümüze kestirerek şunun bunun hane ve dükkânına gündüz gece girüp hâlâ vazgeçmedik Lâkin bunca fiil-i kabihi işlemiş ve işlemekte bulunmuş olduğumuz halde yine insafı elden bırakmadık senin ise bî-insâf-ü âr ve gaddâr ve sitemkâr olduğu meydandadır. Şöyle ki hem korku çekerek çalmış ve hemde hamallığını ederek ayağına kadar getürmüş ve insâfına bırakmış olduğum bunca eşyaya nihâyetü'n-nihâye 550 gurus tahmin edüp yüz gurus nakd ve üst tarafına beher dirhemini altmış paraya Bitpazarında güçle sattığım bakırdan ibaret gümüşün dirhemini altış'âr gurus verdik ve beni aklınca adeta aldattın hele buralarını inkâr edemezsin. Behey şaşkın adam ben senin gibi Van'dan gelme derme çatma değilim şehir uşağıyım oldukça her şeyin kıymetinden anlayabilirüm. Böyle ehven bahâ ile verişim ancak bad-ı hevâ aldığımdan ve herkese satmayup senin gibi bir ahmağı hatta aramağla bulamayacağımı bildiğimdendir. Benim ise sermayeden hiç ziyanım yok. Ben hırsızlığımın cezasını çekerek sende ucuz alup az kâr ile sattığın malı şimdi ziyade bahâ ile iştirâ ve sahibine i'tâ edersin. İşte bu ziyan şimdilik sana akıl akçesidir. Benim bu recm malı verdiğim yeri doğru söylemek ve yazılacak jurnalın tek mil müddetini düşünmektedir. Eğerçi kader de yafta ile köprübaşına inmek ve bu halde kendimi halk-ı âleme seyr-ü temaşâ ettirmek var ise doğrusu burası pek güç şeydir. Ne çare başa gelen çekilir. Ama bu defa çarçabuk ele girdiğime ve şu işimin meydana çıkmasına mükedder isemde aldığım şeyler ednâ akçe ve eşya mukabilinde sende kalacak olsaydı daha ziyade esef ederim. Çünkü bu yaptığın iş sonrakarı pek gücüne gitti. Bu paça suyu gibi iliğime işledi. Artık tutulduğuma gâm yemeyüp belki şu malın sende kalmayacağına çekeceğim cezayı size addederek teşekkür eylerim. O bu işten dolayı ele girmeyüpte hayli zaman geçerek diğer iş de yani hırsızlıkta tutulmuş ve istintak olunmuş olsa idim yine evvel-be-evvel bu maddeyi meydana kordum. Bak talî'in yaver imiş ki anide tutuldum ve aldığın şeyleri daha zâyî' etmeden haber verdim. Eğerçi noksanın var ise de onun tevbesi esheldir. Sen şu tamâkarlığına ve fenalığına göre son mülâhâzayı en önce ederek çuvalın ağzını yanında açtığım vâkit bunların hırsızlık

olduğunu bilüp kat'en amaele-i nazar etmemeli veyâhud kokusu çıkacağını bilerek yağları bana vermeyüp (silik) ve biraz ziyadece akçe vermeli idin. Sen bu mütâlaayı edemediğinden ve ben de dahi mahûd para tez bittiğinden yakayı ele verdim, yohsa mürûr zaman ile bu madde zâhire çıkmış olsa idi sen de bunlardan bir şey kalmak ve aradıklarında dahi bulmak ihtimali yok idi. O sırada bu aklı kullanarak ve inkâr-ı tarikini tutacak olsun şâyed hak veren olabilir idi. Onda pek de fâide yok ise de bir kuru teselli olsun bulunur idi. Ne fâide inkâra mecâl kalmadı. Bana kalsa ilerüsünü sevindirmek sevdasından vazgeçüp yol yakın iken geriye avdet ile ve inadı bırakup hakikât-i hâli söyle kuzum Kaspar'ım sersem ahbârım söyle demiş. Merkurum Kaspar'ın emânı kesildiğinden ve Ovâkim'den yakasını hiçbir vecihle kurtaramayacağına cezm yakın hâsıl eylediğinden herçi-bad-abad deyüp doğrusunu ifâdeye ibtidâr eylemiştir. (Hatime-i Muhâverat-ı Merkûman)⁷⁰⁰

Merkurum Kaspar, lakırdı yetiştirmekten aciz kaldığı ve gidüp gelmekten usandığı sebeble öteye beriye seksen kadar fes satmış olduğunu ikrâr etmiş ve başkaca sattığı bir miktar eşya dahi mahâllinden mezkûr fesler ile beraber getirtülerek irae kılınmış ve yerini gösteremediği fesler için mumaileyh şakir Efendi'ye alî tarikü'l-sulh 1000 guruşa sened ve edâsına kefil vermiştir. Zâhire çıkarılan eşya kâmilin sahibi yedine cânib-i hükümet'ten i'tâ ve kendüsü memnûnen avdet ettirilmiştir. Şu muvâffakiyet bi'l-hâssa sâye-i kudret vâye-i cenâb-ı Şehinşâhî de gece gündüz edilen ikdâmat-ı mütevâliyenin ve meclis-i tahkik tarafından olunan tedkik ve hakimânenin semeresi olup çünkü merkûman misillû cinayet ve sâir töhmet-i mütenevvia ile müttehim ve ahirin malına göz dikerek ve bir takrib yedlerine geçirerek savuşanlar pençe-i tedkikât ve taharriyattan asla kurtulamayarak ve gerek merkum Kaspar gibi tamâkarların ve gerek hırsız yataklığı edenlerin aldıkları şeyler hissis ve nefis her ne ise yanlarına bırakılmayarak cümlesi meydana çıkarılıp ashâbı ızrârdan vikâye olunmak da ve ve erbâb-ı töhmet ve cinayetin ceza kanunname-i hümayûnuna tatbiken mücâzât-ı müstâhkemeleri icra kılınmak da olup bu dahi şâyân-ı teşekkür ve mahamedet ve cümlece bir büyük nimet bulunduğundan bir tafsil beyan-ı hâle ibtidâr olundu. Mahûd Kaspar işbu mübâyaa etmiş olduğu eşyanın mal-ı mesrûk olduğunu bilemeyerek yalnız ucuzluğuna tamâ ile ahz eylemesinden dolayı hakkında bir şey lazım gelmediğine mebni kefile rabt olunarak sebili tahliye ve eşya-yı mesrûka ber-

⁷⁰⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

vech-i muharrer bi'l-istirdâd ashâbına i'tâ kılınmış ve sarik merkumun bu yol da yani hırsızlık da olan cü'ret ve hareketi Kânun-ı cedidin 220. bendine tevfikeyn ba'del-teşhir muvâkkaten vaz' kürek olunmak üzere iktizâ iden istizân mazbatası Babî'li'ye takdim olunarak iradesi vürûdunda icabı icra kılınacağı ilan kılındı.⁷⁰¹

3.17.3.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Perşembe gecesini Londra'dan Dersâadet'e gelmiş olan bir telgrafnameden anlaşıldığına göre bir gün evvel İngiltere parlamentosu bizzât haşmetli Kraliçe Hazretleri tarafından küşâd olup müşârunileyhânın bu sırada irâd eylediği nutk-u resmîden sulh-u salâhı umûmî müstebân olduğuyla beraber İtalya keyfiyetine hiçbir taraftan müdâhâle olunmayıp İtalyanlar kendi kendilerine işlerini görmekte muhtar bulundukları ve Beriyyettü'sşam maddesi hakkında Avrupa'nın müdâhelesinin yani gönderdiği bir miktar asâkir-i muavenenin devletlû Fuâd Paşa Hazretlerinin ehliyet-i müsellemesi iktizâsınca semeresi görülmüş ve bu maslahât için akdemce Paris'te olunan mukavelenin ahkâmı dahi ber-vech-i matlûb ifâ olunmuş olduğu istifade kılınmıştır.⁷⁰²

Memâlik-i Müctemia-i Amerika Hükümetleri, beyninde Ümerâ-i Zenciyye meselesinden dolayı bu sene her nasılsa bir ittifâksızlık hâsıl olmuş olduğundan bazıları ayrılıp birtakımının dahi memâliği derûnunda fesâd zuhûe ederek el-hâsıl şu cumhurun şirâze-i usulü karma karışık bulunduğu ve bu hâlin Avrupa'ya tesirât-ı külliyesi derkâr olup hususuyla İngiltere'ye pek çok mazereti dokunduğu ve çünkü İngiltere'de beş milyon halk pamuk ticareti yüzünden geçinip senevî istimâl olunan pamuğun yüzde seksen dördü Amerika'dan celb olunmakta iken salifü'l-beyan hâl-i buhrandan dolayı getirilemeyeceği melhûz bulunduğu ve hâlbuki İngiltere'de bugünkü günde derdest olan imâlat için üç ay idare eder etmez pamuk mevcut olarak buna çare bulmak lazım geldiğinden Avustralya ve Hind taraflarında pamuk yetiştirilmek üzere şimdi İngiltere'de kumpanyalar teşekkülüne başlanıldığı ve bu bâbda İngiltere Devleti telaşa düştüğünden mezkûr kumpanyalara muavenet etmekte bulunduğu hususâtı Paris

⁷⁰¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

⁷⁰² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

jurnallerinden (Pers(?)) nam gazetenin alafranga kanûn-ı sâni yirmi beş tarihli nüshasında murakkamdır.⁷⁰³

Yine gazete-i mezkûrun Tulun'dan aldığı mektupdan rivayet ederek yazdığına göre Gayta'da bulunan Fransız gemilerinin Kumadanı Veys Amiral (Loubarbiya dö Tynan(?)) cenâbları (Britanya) ve (Vofontenoy(?)) nam kâlyonlar ile kanûn-ı sâni-i frenkinin yirmi birinci günü sabahleyin Tulun limanına muvasalt etmiştir. Bu iki gemi Gayta'ya yürük olduğundan kûsûrlarını yolda bırakmış ise de onların dahi yevm-i mezkûrda liman-ı mezbûra vusulleri bekleniyormuş. Sefâin-i mezbûre mâh-ı mezkûrun on dokuzuncu akşamüzeri Gayta'dan hareket edip yevm-i mezkûrda on iki pâre fırkateyn vapur ile hayli cenk dubalarından mürekkeb bir Sardunya Donanması Gayta kalesi pişgâhına gelmiştir. İşbu donanma vakîâ bir kuvvet-i muazzama ise de kale-i mezbûrede mukaddem ve muâhhar yapılp mevcut olan istihkâmat dahi pek cesim olmağla içinden bir hıyânet veyahut müddet-i medide muhâsara ve abluka edilerek kaht-u gâlâ vukûu bulmaksızın alınmak mümkün olamayacağı umûmun efkârı iktizasındandır. Tahkikât-ı sahiheye nazaran kale-i mezbûrede sekiz ay ferih ve fahur dâna eder zâhire mevcut ve mudahhâr imiş.⁷⁰⁴

Mezkûr (Pers(?)) gazetesini kavlince (19 Kanûn-ı sâni-i frenki tarihli) Gayta'dan yazılan bir mektupda şu vecihle ihbâr olunmuştur ki Gayta'da mahsur bulunan haşmetli Napoli Kralı Hazretleri ve azâ-yı hanedânı ve memûrin ve asâkir-i müstâhfize son dereceye kadar muharebe edip sebât etmeği niyet-i hâlise ile beynlerinde kararlaştırmışlar bu tutumla giriftâr-ı perişâni olmayacaklarına kalb-i kuvvet ediyorlarmış. Kral müşârunileyh haşmetli Fransa İmparatoru Hazretlerine yazdığı bir namesinin hâtimesinde * Ben hukukumu son mertebeye kadar muhafaza edeceğim. Bu yolda eğerçi telef olur isem ale'l-ebed nam-u şân bırakmış olurum. Ve eğer esir düşer isem I. Fransuva gibi benim de namusum yerinde kalmış olur. Ve bu haraketle hâleflerimin hukukundan ihtiyarıyla bir şey zâyî' etmiş denmekten kurtulurum. * deyû tâsrih kılınmıştır.⁷⁰⁵

⁷⁰³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2.

⁷⁰⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.2-3.

⁷⁰⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

Şu aralık Rusya’da askerce bazı tedarikâta teşebbüs olunub hatta mezûnen memleketlerinde bulunanların hizmeti başına celb olundukları misillû bu kere üç ordu dahi teşkil olunmakta olduğunu ve bunun ikisi bazı hudutlara sevk olunarak ve birisi dahi ihtiyaten hazır bulunacağı Avrupa gazeteleri beyan ediyorlar.⁷⁰⁶

Sardunya Donanması tarafından Gayta’nın ablukasına mübaşeret olunmazdan bir gün evvel Napoli Kralının kale-i mezkûrede bulunan Hâriciye Nâzırı Ceneral (Gazella(?)) Düvel-i Ecnebiye nezdinde mukim Napoli Süferâsına birer kıt’a tahrirât-ı umûmiye yazmıştır ki anda mütarekeye kâil olması için metbû’ı Kral Hazretlerine, Fransa Amiralî tarafından ne vecihle icra-yı tebligât olunmuş ve buna kral müşârunileyhin rûy-ı muvafakat göstermiş olduğu halde ne sebebe mebni bazı şerâit Sardunyalı cânibinden kabul olunmadığı ve şöyle böyle müddet-i mütâreke dahi tekml olup ertesi günü Gayta şehrinin deniz tarafından dahi akdemce kendi donanması iken hıyânete mebni bugün Sardunya Donanmasına ilhâk olunmuş olan sefâinden vâsıl Sardunya gemilerinden mürekkeb bir kuvve-i bahriye ile abluka olunacağı ve bu dereceye kral müşârunileyhin hakkında gösterilen muamelâtan dolayı artık düvel-i sâirenin müteessir olmamaları gayr-i memûl olduğu ve müşârunileyh kralın en son mertebeye kadar yine tınmakdan beri olmayacağı hususâtını tafsîl ve beyandan sonra usulü üzere ilan-ı harb olunmaksızın Gayta’nın abluka olunmasını Avrupa Devletleri’nin resmen tanıyıp tanımayacaklarına dair ilânen beyan-ı efkâr eylemeleri için süferâ-yı mumaileyhim bunlardan suâl eylemeğe memur bulunduğu ve her ne kadar olsa zât-ı kralîsi ile zevcesi kraliçe hazretlerinin hatırdan ve üstte tutulması için mezkûr devletlerin müştereken Sardunya Kralına vukûu teklifleri hakkında kral müşârunileyhin ümid-var olduğu dahi ilave-i makâl olunmuştur.⁷⁰⁷

Mâh-ı hâlin on dokuzuncu gününe kadar Gayta’da ateş kesilmeyip tarafeynden gülleler atılmakta ise de arasına fasıla verilip mahsur bulunanalar yazdıkları mektupları Sardunya Amiraline irsâl ve mumaileyh dahi mâhâllerine irsâl ediyormuş. Hatta haşmetli Napoli Kralı cenâbları haşmetli Fransa İmparatoru Hazretlerine bir name yazmış ve gönderilmek üzere Amiral mumaileyhe i’tâ ettirilmiştir.⁷⁰⁸

⁷⁰⁶ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

⁷⁰⁷ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

⁷⁰⁸ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

Pazartesi günü Londra'dan, Dersâadet'e gelen telgrafnamede hâl-i umûmi asâyiş üzere olup Amerika'dan alınan haberlerin dahi iyi olduğu mübeyyindir.⁷⁰⁹

Geçen cumartesi günü Marsilya'dan, Galata Borsasına gelen telgrafnamede Gayta elyevm mukâvemette devam etmektedir deyû teyid olunmuştur.⁷¹⁰

Gayta hakkında Paris gazetesinde şu vecihle yazılıdır ki mütârekenin tekmiili günü sabahleyin Sardunyalı Ceneral (Menabrea) nam zât Gayta'ya varıp mütârekenin tekmiil olduğunu beyan ederek kalenin teslimi hakkında ne türlü şerâit dermeyân olacağını suâl etmiş ise de kendisine red ile cevap verilmiştir. Ve yevm-i mezkûrda Napoli Kralının doğduğu günün yortisi olmak münasebetiyle tebrik için süferâ Roma'dan kalkıp Gayta'ya gitmiş ve orada hazır bulunmuş olduklarından kral müşârunileyhin mukâvemette devâm edeceği hakkında şu vecihle red ile cevap verdiği Papa, Avusturya, İspanya, Saksonya, Bavyera ve Portekiz sefirlerinin dahi âlemü'l-hâkk(?) olduğunda şübhe yoktur. Hatta mütârekenin müddeti münkâzî olduğu gün süferâ-yı mumailayhim Gayta'da kalıp fakat Rusya ve Prusya elçileri yine Roma'ya avdet etmişlerdir.⁷¹¹

Venedik havâdisinden olarak *Kurye Doryan*'da yazıldığına nazaran Avusturyalı'nın eyalet-i mezkûrede elyevm yüz seksen üç bin nefer askeri alıp bunun yüz kırk bini ağır tüfenk ve on sekiz bini şeshâne kullanır piyade ve on bin dört yüzü sahra topçusu ve on bini dahi bir nev' alet-i harbiye istimâl eden asâkir ve beş bini süvaridir. Kale topçusu ve esnaf-ı askeriye ve hastahane takımı ve asâkir-i ihtiyâtiyye ile neferât-ı bahriye mezkûr yekûnden hâricdir.⁷¹²

Avusturya memâliğinin bazı mahâllerinde uygunsuzluk olduğunu defa'atle yazmıştık. Devlet-i müşârunileyhâ Macaristan'a evvel emirde bazı imtiyazât vereceğini ilan etmiş ise de ahalinin efkârı oralarda olmayıp adeta serbestliklerini kâmil istihâl-i sevdâlarında olduklarına ve şu günlerde hükûmete karşı daha ziyade harekette bulunduklarına mebni Devlet-i müşârunileyhâ suret-i mülâyemeti şiddete tahvil ve bu bâbda bazı teşebbüsâta ta'cil etmekte ve bbunlar dahi bu taraftan her yerde

⁷⁰⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

⁷¹⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

⁷¹¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

⁷¹² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

serkeşliği teşdid ve istidâ'larını anbean teksir ve teyid eylemekte olduğu frenk gazetelerinde menkûldür.⁷¹³

Avrupa'nın bazı gazetelerinde mervidir ki; Avusturya eyaletlerinden Galiçya'da bulunan ahali-i museviye şimdiye kadar umûr-ı memlekete karıştırılmamış ise de bu kere memleketlerinin menfaati için her neye teşebbüs olunacak olur ise gerek efkâr ve gerek etvârca onların dahi müşterek bulunacaklarını kendilerinden ilan etmişlerdir.⁷¹⁴

Avusturya Devleti'nin bu kere ahalisinden otuz milyon florinlik bir istikrâz icra etmek üzere olduğu gazetelerde okunmuştur.⁷¹⁵

Paris resmî gazetesinde murakkam olduğuna nazaran Çin muharebesinde bulunmuş olan Fransız asâkirine mahsûs yeni bir madalya zarb olunup ale'l-umûm asâkir-i merkûmeye i'tâ kılınacaktır.⁷¹⁶

Haşmetli İspanya Kraliçesi Hazretlerinin beş aylık hamile olduğu İspanya gazetelerinde mahkûdir.⁷¹⁷

Avrupa gazetelerinde yazıldığına göre Memâlik-i Müttehide-i Cermenya hükümdaranından (Meklemburg İsterliç) Grandükâsının validesi teşvikiyle hükümdârân-ı müşârunileyhimin hanedanından kadın takımı bu kere beynlerinde bir ittifâk teşkil edip altından defne yapraklı bir tâc i'mâl ettirmeği kararlaştırmışlardır. Her bir yaprağını zâdegân-ı müşârunileyhimden biri yaptırıp ismini üzerine yazdıracak imiş. Tâc-ı mezkûr ise haşmetli Napoli Kralı cenâblarının zevcesi olup elyevm Gayta'da mahsûre olduğu halde ibrâz-ı cesaret etmekte ve yaralıların zahmet ve ıstırablarına tedavi ve tesliyet için hastahanelerine gitmekte olan genç kraliçeye yedkâr olarak gönderilecekmiş.⁷¹⁸

⁷¹³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

⁷¹⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

⁷¹⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

⁷¹⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

⁷¹⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

⁷¹⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.3.

3.17.4.İLÂNAT

(Nezâret-i Celile-i Ticaret'den Verilen İlmûhaber)

Ayvansaray Köprüsünün derkâr olan mazarratına mebni mukaddem ve muahharan verilen karar üzerine büsbütün kaldırılması hususuna irade-i Seniyye-i cenâb-ı Padişahî müteâllik ve şerefsüdûr buyurulmuş olmasıyla şehir-i Şabân-ı şerifin 4. Perşembe günü zikr olunan köprünün enkâzı Ticarethane de müzâyede ve fûrûht olunacağından iştirasına istek eden zevâtın yevm-i mezkûr da Ticarethaneye azimet eylemelerinin ilanına ibtidâr olundu.⁷¹⁹

Tırhala Sancağında, Yenişehir kazâsında âtik bağ yerleri demekle marûf arâziden 660 dönümü 11220 ve yine mahâl-i mezbûrda 2020 dönümü 44000 guruş bedelât ile mahâllince talepleri uhdelerinde tekrar etmiş ise de bu tarafta dahi ni'zâmı üzere müzâyede olunacağından zuhûr edecek talibine tefviz olunmak üzere pazartesi ve perşembe günlerinde Defterhane-i Âmire Ruznamçe Odasından suâl etmeleri.⁷²⁰

Tercümân-ı Ahvâl jurnalimize, Dersâadet'te müşteri olan zevât'ın gazeteleri mahsûs müstahdemleri vasıtasıyla mahâl-i muayyenelerine gönderilmekte olduğu misillû ayrı bir nüshasını almak arzu buyuranlara dahi mucib-i suhulet olmak için her semtte münasip birer mahâllin tahsisi musammem olduğundan bunlardan; Beşiktaş Camii şerifi altında helvacı dükkânına muttasıl Hacı Nazif Ağa'nın attar ve Salıpazarında Damad cenâb-ı şehriyârî devletlû Mahmud Paşa Hazretleri'nin sarayı karşı sırasında Ahmed Efendi'nin fesci ve Şehzâdebaşı'nda kâin direkler arasında Kapû Çukadarı Hasan Efendi'nin Çubukçu dükkânlarında her haftanın yeni gazetesi fiyat-ı muayyenesi ile satılmakta olduğunun ilanına ibtidâr olunur.⁷²¹

⁷¹⁹ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.4.

⁷²⁰ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.4.

⁷²¹ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.4.

3.17.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	10	129
• İngiliz lirası	10	142
• Yirmi Franklık	10	114
• Pol (Rusya Altunu)	30	111
• Karamiçe	00	066
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	025
• Karbon	10	022
• Gümüş Beş Franklık	10	028
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	048
• Konsolide	20	047
• Akçe Başı (Binde)	00	120 ⁷²²

⁷²² “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:17, (Selh) Receb -29 Kânun-ı sâni 1277, (11 Şubat 1861), s.4.

3.18.TERCÜMÂN-İ AHVÂL, NO:18, 7 ŞABAN-6 ŞUBAT 1277

3.18.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Dâr-ı Şurâ-yı Askeri Baş-kâtibi Şakir Efendi'nin vukûu vefatı cihetiyle Ki'tâbet-i mezkûre Mektubi-i Serâskeri Muâvini saâdetlû Hamdi Bey Efendi'ye; Mektubi-i Serâskeri Muavinliği Oda-i mezkûr Rumeli Mümeyyizi izzetlû Sadık Efendi'ye; Karahisar-ı Sahib Kâimmakâmı izzetlû Rasih Efendi'nin tebdiliyle kâimmakâmlık mezbur izzetlû Akil Bey Efendi'ye; Siverek Kâimmakâmı rif'âtlû Sadık Efendi'nin infisaliyle kâimmakâmlık mezkûr Ordu Sancağı Kâimmakâmı sâbık Rikâb-ı Hümâyûn Kapucubaşllarından rif'âtlû Mehmet Derviş Ağa'ya; Niş Valisi devletlû Mehmet Paşa Hazretleri'nin Kapu kethudalığı Hazine-i Evrak Müdürü Muavini izzetlû Ruhi Efendi'ye; Urfa Muhasebeciliği iden Mal Müdürü sâbık fütüvvetlû Hüsni Efendi'ye.⁷²³

İlmiye

(Bazı Mahâllerin Niyabetine Memur Buyurulmuş Olan Nâibler)

Merzifon Dedezeâde Es-seyyid Ali Rıza Efendi, Kelkit'e; Kalecikli Ahmed Hamdi Efendi, Hoşalay'a.⁷²⁴

(Ruteb-i Muhtelifeden İhsan Buyurulmuş Olan Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnları)

Beyoğlu Zabıta memuru izzetlû Hasan Efendi'ye – Dördüncü Rütbeden

Hafiye memurlarından Yorgaki'ye – Bu dahi

Hafiye memurlarından Manolaki'ye – Bu dahi

Asâkir-i Şahâne Etmekci Başısı Hoca Ferhad'a – Bu dahi

Edirne de mukim Yunan Konsolosu Mösyö Enstaş Rusgo'ya(?) – Bu dahi

⁷²³ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.1.

⁷²⁴ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.1.

Hazine tahvilâtının hulûl-i müddet-i muayyenesi kazıyyesine hayli vâkitden berû taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den sarf-ı efkâr buyurulmak da ise de tahvilât-ı mezkûrenin def'aten ifâ-yı bedelâtına ahval-i hazire-i maliyenin gayr-i müsait olması cihetiyle ashâbı tahvilâtın menâfi'yle hazine-i celilenin ihtiyacat-ı hâliye-i muhtelifesini mümkün mertebe tevfiğ edecek sûret de bir tedbir aranılması vacibeden olduğundan ahvâl-i umûmiye kemal-i tedkik ile mütalaa ve mülâhaza olduğunun üzerine zikr-i âti hususât devletçe karargir olmuştur. Evvela; hazine tahvilâtının re's-ül mal üzerine kemâkan senevi yüzde altı faizinin ifâsıyla beraber yüzde beş dahi re's-ül mal akçesi verilmek üzere tahvilât-ı mezbûre, tahvilât-ı mümtaze namıyla konsolide edilecektir. Sâniyen; bedeli i'tâ olunacak olan tahvilâtın faizleri re's-ül mal tahsisatına munzam olarak tahsilat-ı mezkûre beher sene tezayüd ideceğinden tahvilât-ı mezburenin kâffesi on dört sene müddet de kaldırılacaktır. Salisen; 277 senesi temmuzu ibtidası mebde olmak üzere beher sene tahvilât-ı mümtaze-i mezkûrenin nısf-ı faizi temmuz ayının ibtidasında ve diğer nısf-ı faizle re's-ül malı kur'a keşidesiyle kânun-ı sâni ibtidasında başa baş mecidiye altunu olarak ifâ olunacaktır. Rabian; eshâm-ı mezkûrenin faiz ve re's-ül mal akçelerinin ifâsına tediye sandığı memur olup faiz ve re's-ül malı senevi elli beş bin kişiye baliğ olduğundan âtiü'z -zikr cedvel de muharrer olan ve iradât bu husus için hâssaten ve münhâsıran tahsis olunarak mebaliğ-i mezbureye karşuluk ittihâz kılınacaktır.

(Sûret-i Cedvel)

Tahvilât-ı mümtazenin senevi verilecek faiz ve re's-ül malına karşuluk tertib olunan Mahâllezler ve İradâtının mikdarını mübeyyin cedveldir. Zîr de mahâllezler ağnam rüsûmunun yetmiş yedi senevi bedeli evvelce şirket-i maliye'ye havale olunmuş olduğundan mezkûr yetmiş yedi senevi bu mikdar akçeyi hazine-i celile idare sandığına sair ve iradâtdan i'tâ idüp işbu ağnam rüsûmu yetmiş sekiz senesinden itibaren kat'i ve daimî olarak bu hususa tahsis olunmuştur.

⁷²⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.1.

(Âtiü'z-zikr Mahâller Ağnam Rüsûmu Bedelâtından)

Bedel-Sene 276

1204100	- Kütahya Sancağından
0876100	- Karahisar-ı Sahib Sancağından
0677000	- Karasi Sancağından
0390000	- Kocaili Sancağından
0397000	- Kastamonu Sancağından
2175000	- Ankara Sancağından
1080500	- Niğde Sancağından
1256000	- Sivas Sancağından
0735500	- İçel Sancağından
0750000	- Teke Sancağından
1234000	- Bozok Sancağından

10.876.200

Küsûr: 200 Kесе: 21752⁷²⁶

(Zikr-i Âti Mahâller Aşâr Bedelâtından)

Bedel Sene 276

2134000	- Sofya sancağından
1713334	- Bolu sancağından
1933334	- Kastamonu sancağından
2438667	- Sivas sancağından
1533334	- Amasya sancağından
1933334	- Bozok sancağından
1013334	- Denizli sancağından
2666667	- Ohri sancağından
2533330	- Kesriye sancağından
3400000	- Niş sancağından

21.279.334

⁷²⁶ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.1.

Küsûr Kесе
334 42578

Yekûn

Küsûr Kесе
34 64331
34 9331

* Hazine-i Celileye teslim olunacak fazlası.

—
00 55000

Salifü'l-beyan sûver-i mütehayyize icabınca tahvilât-ı mümtazenin evrakı hazırlamak da olduğundan hazine tahvilatı işbu Mart'tan sonra ashâbı tarafından Hazine-i Celile-i Maliye'ye götürülerek tahvilât-ı mümtaze senedâtıyla tebdil olunacağı herkesin malumu olmak üzere ilan-ı keyfiyete ibtidâr kılınmıştır.⁷²⁷

Paris Sefiri devletlû Veliyüddin Paşa Hazretleri Receb'in 29.Cumartesi günü Edirne'den hareketle pazartesi sabahleyn Silivri'ye ve oradan dahi Tekfurdağı'na işleyen (Kılıçali) nam vapura rakiben ahşam üzeri Dersâadet'e muvasalat eylemiştir. Edirne'den müşarun-ileyhin hareketlerinde kâffe-i memûrin ile ahaliden pek çok zevât resm-i teşyî' icra ettikleri sırada kendisinin hüsn-i idaresinden memnun ve fakat bu vecihle sürât-i müfârekatından dolayı müteessir ve mahzun olduklarını beyan eylemişlerdir. Edirne Valisi nasb buyurulmuş olan devletlû Süleyman Paşa Hazretleri'nin Dersâadet'den oraya vusûllerine kadar idare-i memlekete Edirne'de bulunan saâdetlû Ali Şevket Paşa Hazretleri kâimmakâm tayin olunmuştur. Müşârunileyh Veliyüddin Paşa Hazretleri'nin on güne kadar Paris'e azimet ideceği işidilmiştir.⁷²⁸

Sâye-i teshilât vâye-i cenâb-ı Mülûkâne de bu kere Manastır'dan bedee ile Elbasan'dan geçerek İşkodra'ya kadar bir hatt-ı telgraf inşâ ve ikmal olunarak mahâl-i mezkûre ile dahi Türkçe ve Fransızca icra-yı muhâberat-ı telgrafiye'ye bedee ve mübaşeret kılınmıştır.⁷²⁹

⁷²⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.1.

⁷²⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.1.

⁷²⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.1.

76 senesi Şubat'ı ibtidâsında vâki' 77 senesi Şaban-ı şerifinin üçüncü Çarşamba günü tediye sandığı merkezinde akd-olunan kur'a meclisi muvacehesinde keşide olunarak kur'a isabet iden 106 adet yüz mecdiyelik eshâm-ı cedide kavâiminin aded-i mütevâliyesi vecihle numerolarını mübeyyin tanzim olunan defteridir.

(Yüz Mecdiyelik Eshâm-ı Cedide)

072	0585	1204	2917	3717
075	0588	1287	2958	3733
016	0598	1288	2963	3783
116	0612	1536	3057	3752
137	0658	1664	3113	3800
179	0687	1671	3154	3903
276	0688	1733	3183	3939
283	0693	1829	3192	4093
289	0766	1994	3286	4133
301	0771	2011	3381	4346
307	0821	2197	3399	4401
316	0828	2251	3421	4414
360	0861	2402	3425	4593
366	0862	2403	3438	4607
378	0869	2482	3507	4613
468	0880	2491	3578	4654
482	0890	2511	3608	4656
539	1015	2621	3651	4732
546	1021	2757	3696	4885
558	1045	2858	3699	4910
568	1079	2872	3706	4984
				4997

Ber-vech-i bi'l-kur'a isabet iden eshâm-ı cedide kavâimi her kimin yedinde bulunur ise 77 senesi Mart'ının birinci gününden bedee ile tediye sandığına getirdiği anda işlemiş olan altı aylık faiziyle beraber bedeli başabaş yani beher yüzlük meci diye yüz guruşa olmak üzere tamamen i'tâ olunacağı herkesin malûmu olmak için ilan-ı keyfiyete ibtidâr olundu. (İşbu eshâm-ı cedide'nin kur'a isabet itmiş 795 adet yirmi meci diyelik daha numeroları var ise de pek uzun olduğundan bu mahle cümlesi konulamayup gelecek haftaya bırakılmıştır.)⁷³⁰

Medine-i Münevvere ve Mekke-i Mükerreme cânib-i âlilerine ahali-i İstanbul ve bilâd-ı saire câniblerinden irsali mutad olan feraşet-i şerife ve zevrak-ı münife ve mekâtib-i sairelerin irsaline memur müjdecibaşı ağaların azimetleri takarrub eylediğine ve işbu Şaban-ı şerifin evâsıtında tevcih ve azimet-i musammem bulunduğu binaen sinîn-i sâbika misillü evkâf-ı hümâyûn hazine-i celilesinde oda-i mahsûslarına oturmuş bulunduklarından cümlelerin malûmları olarak mekâtib ve türbelerinin vakt-i mezkûra değin getürüb teslim etmeleri için ilanına ibtidâr olundu.⁷³¹

Mekteb-i Tıbbiye-i Şahâne Sınıf-ı İdadiye ve Tıbbiyesinin imtihan-ı umûmileri vakti hulûl itmekle işbu şehir-i Şaban'ın sekizinci pazartesi gününden bedee ile on sekizinci perşembe gününe kadar usul-ü imtihanları bu husus için tayin buyurulan zevât huzurlarında icra kılınıcaktır.⁷³²

Ayağı sakatlanmış olduğu bundan akdem yazmış olduğumuz Avusturya Sefiri asâletlû Baron Dö Perokeş (?) Hazretleri kesb-i ifâkât iderek geçen gün maşiyen Fransa sefarethanesinde vizitaye gitmiştir.⁷³³

Mısır Sarrafı Kigork Bey'in Beşiktaş'da Yeni Mahâlle'de kâin konağı pişgâhına geçen gece yeni doğmuş bir kız çocuğu zenbil derununda olduğu halde bırakılmış ve ertesi sabah mezkûr konakdan görölüp canlı olduğu tebeyyün itmiş olduğundan derhâl civarda bulunan Ermeni kilisesine götürülerek sarılıb sarmanlandıktan sonra süd dahi verdirilmiş ve elân ber-hayat bulunmuştur.⁷³⁴

⁷³⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷³¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷³² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷³³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷³⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

(Gres) Bezirgânın kendi malı olup Marsilya'dan gelen (Akle (?)) ismindeki vapur işbu perşembe günü Dersâadet limanına girer iken timur üzerinde bulunan (Viyana) nam nemçe vapuruna çatarak hayli ziyan etmiştir.⁷³⁵

İşbu pazar gecesi saat dört buçuk kararlarında Samatya'da Mirahor mahâllesinde Hacı Manuel sokağında kâin tebâa-i Devlet-i Âliyye'den pazarcı Yorgi'nin hanesinden kazaen ateş zuhûr iderek etrafına sirayetle on dört babhane daha muhterik olduğu halde basdırılmıştır.⁷³⁶

Tebâa-i Devlet-i Âliyye'den Dürzi tekfurun Sulu Manastır civarında kâin hanesi ocağından geçen perşembe gecesi saat yarım kararlarında ve altı mermer kurbunda Yeni mahâlle sakinlerinden Dürzi Pavli'nin boş olan hanesinden saat bir buçuk sularında ve Ronek kadının istavroz da Çınaraltı nam mahâlde olan hanesinin matbahı bacasından saat üç raddelerinde ateş zuhûr etmiş ise de derhâl memurin yetişerek bir tarafa sirayet etmeksizin basdırılmıştır.⁷³⁷

Heybeli Ada'da kâin Mekteb-i Ticariye-i Şahâne şakirdanının geçen Salı günü icra-yı imtahanları musammem olunmağın zât-ı vâlâ-yı kapıdanî rukûblarına mahsûs vapurlarıyla mekteb-i mezkûra azimet ve ba'de-l imtihan avdet buyurmuşlardır.⁷³⁸

Saray-ı hümayûn kapucularının kolağası Mehmed Ağa geçen Cuma günü ahşam üzeri Teşvikiye mahâllesinde bir eve bakmak için gider iken mahâl-i mezkûr da kâin asâkir-i zaptiye karakolhanesi önünde düşüb fûcaeten vefat eylemiştir.⁷³⁹

Silivri kapısı sakinlerinden Nişastacı Ömer üç aylık oğlu Mehmed'e yedirmek üzere Koca Mustafa Paşa'da kâin Osman Dede'den aldığı uyku macunu bi-çare çocuğu bir fena hâle koyub bir gün sonra vefat eylediği pederi merkum Ömer tarafından bâ-arzuhâl ifâde olunmağın derhal keşfine lazım gelen memurin gönderilerek lede'l-muâyene çocuğun mesmûm olduğuna dair bir eser

⁷³⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷³⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷³⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷³⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷³⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

görülemediğinden ve teşrih olunmayı teklif kılındıkda rıza vermediklerinden defnettirilmiştir.⁷⁴⁰

Galata'da Kömürcü Sokağı sakinelerinden iki Hristiyan aşiftesi mâh-ı hâlin ikinci gecesi saat dokuz kararlarında Beyoğlu'nda balodan hanelerine gelirken yolda mechûlü'l-ahval üç kişi bunların önüne çıkub üzerlerinde bulunan yüzük ve saat ve daha sair zi-kıymet her ne var ise selb etmeye başladıklarından merkumelerin mal acısıyla ittikleri feryad üzerine devriyede bulunan zaptiye neferatı yetişmişler ise de o vakde kadar hırsızlar işini becerdikten sonra firar bile itmiş ve elyevm ele geçirilmeleri hakkında taharriyat-ı lazıme icra olunmakda bulunmuşdur.⁷⁴¹

Kartal Kasabası ahâlisinden Abdulfettah Ağa nam kimse birkaç gün evvel Üsküdar'a muzâfe Kurt karyesine sayd-ü şikâr itmek üzere geldiğinde karye-i mezkûre sakinlerinden Kulakoğlu Mustafa mumaleihin yanına varub elini öpmüş ve ilerüde bir tavşan gördüğünü bi'l-beyan urmak üzere tûfengini istemiş ve mumaleih dahi virüb fakat mezkûr tûfengin harbisi derununda olduğundan çıkarması tenbih eylemesi üzerine merkum Mustafa mezbur harbiyi çıkarır iken kazaen ateş alarak kendüsüne isabet itmekle vefat itmiş ve bu hususta kimsenin sûn'i olmayub mücerred kaza vukûu bulduğu tahkik eylemiştir.⁷⁴²

Heybeli Ada sakinlerinden olup bundan akdem vefat itmiş olan Mortaki'nin ada-i mezkûr da vâki' hanesinin camlı dış kapısını mâh-ı sâbıkın yirmi beşinci gecesi sabaha karşı mechulü'l isim üç kimse küşâd iderek içerüsün de bulunan asıl hane kapusunu dahi açmak üzere karıştırmakda olduklarını hane-i mezkûr hıdmedçilerinden olup muttasıl mağazada beytûtet iden iki kişi duyarak seslenmiş ve bir el tabancası atmış olmaları üzerine merkuman dikiş tutturamayarak dağa doğru savuşmalarını müteâkib asâkir-i zaptiye tabancasına yetişüb çekûnegî-i keyfiyeti tahkik birle olcivarı pek yolunda araştırmışlar ve nihayet ele geçiremeyüb fakat evvelce açılmış olan camlı kapunun önünde taş ocaklarında kullanılır bir timur bulmuşlardır. İşbu timuru mezkûr adalı timurcu Yevâki'm'in yaptığı tebeyyün itmiş ve kime imâl eylediği kendisinden suâl olundukda bundan mukaddem Burgaz Adası sakinlerinden kayıkçı

⁷⁴⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷⁴¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷⁴² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

Yanko getirmiş ve tamir idüb vermiş olduğu altı kıta' timurun birisidir deyû ifâde eylemiş olmağla hakikât-i maddenin ada-i mezkûr zabıtası cânibinden ale't-tevâlî tedkikine mübaderet ve fezâhat-ı mezbureye cür'et idenler her kimler ise behemehâl derdest olunarak mezkûr timur ile beraber Bâb-ı Zaptiye'ye irsale müşâberet kılınacaktır.⁷⁴³

Bazı mevad-ı mühimmenin şifâhen tebliğ ve arz-u beyan-ı zımında Mostar'dan Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû Paşa Hazretleri tarafından gönderilmiş olan kâimmakâm rif'atlı Reşid Bey bir iki gün akdem Dersâadet'e muvasalat itmiş ve tebliğine memur buyurulduğu hususâtı ifâdan sonra beş on güne kadar yine avdet ideceği mukarrer bulunmuştur.⁷⁴⁴

Rumeli Beylerbeyliği payelûlarından Musul Mutasarrıfı esbâk (Saturcu) Mustafa Paşa işbu Pazar gecesi ecel mev'ûduyla irtihâl-i dâr-ı beka itmiş olduğu işidilmiştir.⁷⁴⁵

1277 senesi Cümâde'l- Ahire guresinden, gayetine kadar milel-i muhtelifeden Dersâadet ve Bilad-ı Selase'de vefat itmiş olanların miktarını mübeyyin meclis-i sıhhiye'den alınan jurnalın hûlasâsıdır.

Nüfus	Millet
516	İslam
64	Yahudi
27	Katolik
2	Latin
21	Müste'min
205	Rum
155	Ermeni
2	Protestan
1	Kıbtî
+	
997	

⁷⁴³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷⁴⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷⁴⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

Bâlâ da zikr olunan yekûn da İslam'dan zukûr (241) ve inas (276) Hristiyan'dan zukûr (226) ve inas (190) Yahudiden zukûr (34) ve inas (29) Kıbtiden zukûr (1).⁷⁴⁶

Receb'in selhi Pazar gününden Şaban'ın 6'sı Cumartesi gününe kadar Ak ve Karadeniz Boğazlarından geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet'e gelmiş ve şuradan gitmiş olan vapurlar.

(Gelen)

Tersane vapurlarından (Ereğli) bir mikdar yolcu ile Pazartesi günü İzmir'den; Hazine-i Hâssa vapurlarından (Şehpir) bazı yolcular ile Salı günü Trabzon'dan; Tersane vapurlarından (Ester Velujar) kezâlık bazı yolcular ile Cuma günü Varna'dan

(Giden)

Hazine-i Hâssa vapurlarından (Nümâyiş-i Ticaret) yolcu ve mahlût hamûle ile Pazartesi günü Trabzon'a; Mezkûr kumpanya vapurlarından (Vasita-i Ticaret) Salı günü İskenderiye'ye; Cuma günü gelen (Ester Velajur) nam vapur yolcular ile Çarşamba günü Varna'ya. Müddet-i mezbûre zarfında kezâlık boğazlardan geçüb Osmanlı Sancağıyla Dersâadet limanına gelen tüccar gemisisnin âdi 33 ve gidenin ki dahi 32 ibaret olduğu ve gelenlerin ekserisi Akdeniz sevâhili mahsûlatı yüklü bulunduğu ve gidenlerin bir tanesinde maadası tehi idüğü Meclis-i Sıhhiye'den alınan jurnalden müsteban olmuştur.⁷⁴⁷

3.18.2.TAŞRA VUKUÂTI

(Rumeli)

Mostar'dan Alman (15 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Sureti

Zât-ı vâlâ-yı cenâb-ı müşiri Mostar'a geldiklerinden berû ve imâr-ı belde ve terfiye ahâli kâziyye-i hayriyesinin mevkûf-u aleyhi olan hususâtın istihsal-i esbâb kaviyesine sarf-ı dikkat eylemek de oldukları görülmektedir. Ezcümle ümranî-i bilâd-

⁷⁴⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

⁷⁴⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2.

1 madde-i mültezimesinin e'azım-ı âmmesi olan tesviye-i terk hususunda cümleyi terğib-ü teşvik buyurmaları üzerine Mostar'dan Koniçe kasabasına kadar on iki saat mesafelû fevka'l-hadd uygunsuz olan tarikin tesviyesine karar verilerek birkaç güne kadar mübaşeret olunmak üzere olduğunu maâl-teşekkür iş'âr iderim.⁷⁴⁸

Şu aralık Silistre, Mankalya ve Köstence civarlarında bir nev'i hayvan hastalığı zuhûr itmesiyle hayliden hayli sığır ve manda telef olmuş ise de hamd olsun birkaç günden berû telefâtın önü kesilerek çat pat vukûu bulmakda idüğü Rusçuk'dan alınan bir kıt'a tahrirat'da murakkamdır.⁷⁴⁹

Vidin kolu Ordu-yu Hümâyûnunun Kumandanı Ferik saâdetlû İsmail Paşa Hazretleri erkân-ı harbiye miralaylarından izzetlû Osman Bey'i ve intihab eyledikleri birkaç zevâtı bi'l-istishab bazı mesâlih zımnında sebükbarca Tulça ve Sünne taraflarına gitmiş ve Receb'in on dokuzuncu günü Rusçuk'a muvasalat iderek ertesi günü devletlû Vali Paşa Hazretleriyle mülakat itmiş oldukları Rusçuk'dan alına tahrirat da görülmüştür.⁷⁵⁰

Öteden berû Tuna nehrinin bazı sene kesb-i incimâd edegeldiği gibi bu sene dahi Cümade'l-Ahire'nin on dördüncü günü üzerinden buzlar cereyan itmeğe başlamış ve bundan yirmi yirmi beş gün mukaddem Sünne boğazında buz parçaları sıkışdıkça akmağa yol bulamadıklarından birbirine istinad ile kesb-i sukûnet itmiş ve bu karadan peyderpey akub gelmekte olan buzlar dahi onlarla birleşüb ve yavaş yavaş ilerleyüb Silistre önünü bulmuş ve yine mâh-ı mezburun on sekizinci Çarşamba günü Rusçuk onu layıkıyla dökerek Rusçuk'dan Yerköy'e buz üzerinden gidülüb gelinmek de bulunmuş olduğu ol-tarafdan gelen bir kıt'a tahrirat'da mahki'dir.⁷⁵¹

Rusçuk'dan Alınan (29 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Meâlidir.

Geçen hafta Tuna'nın kesb-i sukûnet ve incimad itmiş olduğunu yazmışdık ancak birkaç günden berû hava mülayimat ve hararet üzere gittiğinden gündüzleri buzlar çözülüb geceleri yine tutar iken dün ki gün sabahdan ahşama kadar Rusçuk ve civarında pek aşuru derecede bir duman peyda olarak kırk hatve mahâlde bir şey

⁷⁴⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.2-3.

⁷⁴⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3.

⁷⁵⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3.

⁷⁵¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3.

görülemez oldu. Nihayet ezan vaktinde tekrar Tuna'nın buzları gevşeyerek o gece sabaha değin akmış ve ertesi Pazar günü gürece akarak buzulların üstünü bir arşundan ziyadece geçmiş ve nehr-i mezkûr bir denize dönmüştür. Bu gidişle beş on güne kadar Tuna vapurlarının işlemesi memul bulunmuştur. Vidin kolu Ordu-yu Hümâyûnu Ferik saâdetlû İsmail Paşa Hazretleri'nin buradan avdeti memul olup fakat kendisi bir mikdar namizacdır. Bazı husus için Tırnova kâimmakâmı saâdetlû Fehim Paşa Hazretleri'nin Paşa-yı müşârunileyh ile li-ecl'il-mülakat Rusçuk'a azimet idecekleri işidülüb bugün yarın dahi muvasalatları ümid olunuyor. Muhacirin ikamesine memur izzetlû Nusret Bey Vidin'dedir. Muhacirin-i merkumenin tesviye-i hususâtıyla uğraşarak birkaç gün daha gelemeyeceği telgraf vasıtasıyla haber alındı.⁷⁵²

Anadolu

Trabzon'dan Alınan (21 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Suretidir.

(Mesajeri) nam Fransız kumpanyası vapurlarından olup (Ober (?)) kapıdanın süvar olduğu (Sevolli (?)) isminde ki vapur kapıdanıyla beraber elli beş taife ve doksan nefer yolcu ve mahlût hamûle ile bir mu'tad Dersâadet'den hareket itmiş ve şiddet-i telâtum-ı deryadan nâşi yalnız Sinop ve Vona limanlarına uğrayarak Receb'in on dördüncü Cuma günü saat dört beş raddelerinde Trabzon limanına lenger-endâz olup oranın yolcularını çıkarmış ve maada bu yolcular dahi vapurun avdetinde Giresun ve Sason'a bırakılmak üzere derununda tevkif olunmuş idi. Kış geleli nefis-i Trabzon ve civarlarına adeta kar yağdıktan başka şehir-i cârinin on birinci Salı gününden on dördüncü Cuma gecesine kadar göz gözü göremez derecede bir düziye şiddetle kar yağmış olduğuna ve Trabzon limanı ise mahzûrdan salim bulunmadığına binaen Trabzon'a işlemekte bulunan Tersane-i Âmire vapurlarından fütüvvetlû Selim Bey'in süvar olduğu (Malakof) nam vapur Dersâadet'den hareketle Amasra ve Sinop limanlarına uğradıktan sonra Receb'in on üçüncü perşembe günü ikindi vakti denizin sertliği ziyadeleşmekle artık Trabzon'a gelmeğe cesaret olunmayarak üç saat mesafede vâki' (Palatina) limanına varub yatmak üzere timur atmış idi. O gece yani Receb'in on beşinci Cumartesi gecesine güneş battıktan sonra sonraca aparsızın batı karayeli tabir olunur rüzgâr çıktığı ve bir taraftan dahi kar tipi yağdığı halde yatsıdan sonra mezkûr

⁷⁵² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3.

Sevolli (?) vapurun timur zinciri kesilmiş olmağın rivayete göre derhal bir timur daha funda olunmuş ise de bir parça tarayarak nihayet onun dahi zinciri kırılmış ve islimde tamamıyla gelmemiş idüğünden hemen tedâbir-i lazıme ve mümküneye teşebbüs olduğu sırada rüzgâr vâkit vermeyerek vapuru önüne katub üç beş dakika zarfında Trabzon'a yarım saat yerde olan Değirmen deresi ram mahâle boydan kara oturmuş ve mahâl-i mezkûr vakı'a öyle seng-istân olmayub ancak birbiri ardınca gelen dalgalar ve denizin karışıklığından kurtulmuş iken mezkûr vapur dağılmamış olmağla o gece ve ferdası Cuma-ertesi günü derununda bulunan taifeleriyle yolcuların kâffesi salimen kenara çıkmışlardır. Mumaileyh Selim Bey'in o gece ve birkaç günden berû muhâlefet hava cihetiyle mütebassırâne Palatina'da ikâmet itmiş cümle tarafından tâhsin olunmaktadır. Mezkûr (Sevolli) nam vapurun kurtulması keyfiyeti hâlâ güç görülür. Şimdiye kadar Trabzon'a yağan kar üç karışı geçerek bir bir buçuk saat mahâlde kâin kurralara dahi beş altı karışa yakın kar yağdı deyû duyulmamış ve mezkûr kar ve furtunanın on beş seneden berû emsali görülmediği dahi rivâyet olunmakda bulunmuştur.⁷⁵³

Trabzon'dan Alınan (24 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Meâlidir.

Mâh-ı hâlin on birinden berû bu havâlide kış gün be gün ziyadeleşüb hatta Platana Karyesi Mahâllesi ahalisinden Topal Hamzaoglu Osman ve refiki Kocareis oğlu Mustafa, Receb'in on yedinci Pazar günü karye-i mezkûreden kalkub mahâllerine yaklaştıklarında yani dokuz hatve kaldıkda derhal çıkan rüzgâr çığılı yerinden oynatarak merkurmların üzerine yıkmış ve haneleri taraflarından araştırıldığı halde bulunamalarından dolayı işbu yıkıldığı görülen çığıl altında kalmış oldukları hatırlarına gelerek üçüncü günü yüz yüz elli nefer amele ile çığıl açılıb ikisi bir yerde yüzleri üzerine yatur bulunduklarından hemen hamama götürülmüş ve iki üç saat durdurulmuş ise de alâmet-i hayat müşahade olunmadığından usul-ü vecihle defn edilmiştir. Mezkûr Platana Kazâsına tâbi Kolgere (?) nam Karye ahalisinden on iki kişi kasaba-i mezkûreden tuz ve saire alub köylerine gitmekde iken yol üzerinde on bir neferini çığıl basdırdığına mebni kurtulan bir nefer koşa koşa Karyeye varub keyfiyeti haber vermesiyle derhal elli altmış kadar adam vâkit geçmeksizin yetişüb cümlesini varta-i helâkdan halas itmişlerdir ancak bazılarının kol ve ayakları kırılmış

⁷⁵³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3.

ve bir takımının dahi başları yarılmıştır. Kasaba-i mezkûra tâbi Sahtari (?) Karyesi ahalisinden hanelerine gitmek üzere yolda bulunan bazı kesânı dahi çığıl uçup örttüğü yakında olan adamlar görmeleriyle koşub kurtarmış ve sair mahâllerde dahi iş bu çığıl yüzünden hayli adamın sakatlanmış olduğu mervidir.⁷⁵⁴

Amasra'dan Alınan (26 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Suretidir.

Fransa kumpanyası vapurlarından olup Receb'in yirmi ikinci Cuma günü saat dört buçuk kararlarında Dersâadet'den hareket itmiş olan (Enry Katr (?)) nam vapur Karadeniz boğazından geçerek gece saat yedi buçuk da Amasra civarında kâin delikli şile boğazından geçerek sahile bir buçuk kurşun atımı mesafede taş üzerine uğradığından üç beş dakika durur durmaz orta yerinden iki parça olmuş ve nısf-ı diğeri bir tarafa gitmiştir ve içinde bulunan taife ve yolculardan doksan kişi kadarı çıır çıplak kayanın üzerine çıkmalarıyla mezkûr vapura bağlı sandalın bir takrib iplerini keserek yedlerine geçirmiş olduklarından on iki kişi ile içine girüb ve şapka ve çizme ve kunduralarıyla suyunu boşaltarak denizin yüzünde sabah kadar dolaşmış ve ortalık ağarmasıyla beraber mezkûr taşta yakınca olan Çakraz iskelesine yanaşub hemcivar bulunan mahâller ahalisine haber vermek üzere birkaç neferini karaya çıkardıktan sonra mezkûr sandal yine kayanın başına avdet iderek şurada gece saat yedi buçukdan sabaha kadar bunların üzerine üzerine bir karıştan ziyade kar yağmış ve binâberin bazılarının eli ve ayağı donmuş ve bir takımının baş ve bacağı yarılıb kırılmış ve hayatlarından ise ümidleri bütün bütün kesilmiş olan bunca kesânı sandal üçer beşer derununa alarak kezâlik Çakraz iskelesine çıkarmağla tâ akşama kadar meşgul olmuştur. Li-ecli'l-ihbar sandaldan en evvel karaya çıkan adamlar Amasra'ya gelüb keyfiyeti haber verdiklerinde derhal buradan altı aded sandal hazırlanub gönderilmiş olmağla gerek kıyıda kalmış ve gerek karaya çıkmış bulunan erkek ve kadın yolcu ve taifeler mezkûr sandallara irkâben Amasra'ya getirilmiş ve bunların eşya ve saireleri ve ale'l-tahmin elli altmış kadar yol arkadaşları telef ve çark olmuştur. Receb'in yirmi beşinci Salı günü Dersâadet'den gelür ve Fransız vapuru kıyıya uzacak geçer olduğu görüldüğünden keyfiyet-i vakı'a haber verilmek için mahsûs bir sandal donatdırılıb açığa çıkarılmış ve edilen iş'âretler her nasılsa vapurdan görülerek durdurulduğu halde yanaşub vakı'ayı beyan itmiş olmasından nâşi vapur-u mezkûr Amasra önüne timur

⁷⁵⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3.

atarak mezkûr yolcu ve taifeleri derununa alub Trabzon cânibine gitmiş fakat zikrolunan yolcuların üç beş neferi Dersâadet'e avdet itmek emeliyle burada kalmıştır.⁷⁵⁵

Batum'dan Alınan (15 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Sureti

Bu sene ekser mahâllerde ziyadece kış olduğu gibi mâh-ı hâlin dokuzuncu Pazar gecesi saat beşi geçerek Batum'a dahi pekçok zamandan berû görülmemiş derecede çok kar yağmakda bulunduğu halde şedid bir fırtına dahi çıkmıştı. O aralık limanda lenger-endâz bulunan sandallardan olup Trabzonlu Mehmed Ali nam reisin süvar olduğu tahminen bin yüz kilelik sandalın her nasılsa timur halatı kırılmağla karaya düşüb parelenmesi yaklaşmış iken memurin-i hükümet tarafından yetişilerek ikdamat-ı kâmil sarf idilerek taifesiyle beraber kurtarılmış ve hatta hamûlesi olan malfotore denkleri dahi karaya çıkarılmış olup fakat diğer sandallar bir miktar zedelendiği ve yağın karış karış tecavüz eylediği mütevâtirdir.⁷⁵⁶

Geçen sene Erzurum'da vukûu bulmuş olan zelzele-i şedide de nice nice ebniye-i cesime ve mamûre münhedim ve harab olduğu sırada Sultan Süleyman Camii şerifinin dahi birçok tarafları sakatlanmış idi. Ol-vâkit bâ irade-i Seniyye başlanılan tamiri matlûbe muvafık suret de bu kere hi'tâm bulmasıyla beraber açılmış ve derununda duâ-yı Hazret-i Hilâfet penâhi eda-yı salaten zâhiri müteâkiben cümle cemâat tarafından tekrar yâd ve tezkâr kılınmış idüğü oradan vârid olan bir kıt'a tahrirat mealinden müsteban olmuştur.⁷⁵⁷

Çanakkale'sinden Alınan (Gurre-i Şaban Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Suretidir.

Fransız posta vapurlarından olup (İskoç (?)) kapıdanın süvar olduğu (Busfor (?)) nam vapur Dersâadet'den yolcu olarak gelirken mâh-ı sâbıkın yirmi dokuzuncu Cumartesi günü bir puslu hava ile Anadolu kıyısında Çardak'a bir saat mesafe de kâin Eskifener denilen mahâle oturmuş idi. Gelibolu limanında bulunan (Ekspres) isimli küçük vapur bunun üzerine gidüb tahlize muavenet itmiş ise de zaferyâb olamadığına mebni derunundan olan yolcuların yüz elli neferini alarak Gelibolu'ya götürmüş ve

⁷⁵⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3.

⁷⁵⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3.

⁷⁵⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3.

badehû mezkûr Busfor (?) dahi kesb-i hıffet itmekle kendi kendine kurtularak oraya avdet eylemiştir.⁷⁵⁸

Bahr-i Sefid Boğazından Alınan (19 Receb Tarihli) Bir Mektubun Meali

İngiliz tebâasından Honder (?) nam kapıdanun süvar olduğu İzabella tabir olunur. Brik sefinesi çavdar yüküyle Dersâadet’den gelürken Gelibolu civarında vâki’ Kesmel (?) denilen mahâlde mâh-ı sâbıkın on sekizinci çarşamba gecesi saat bir buçuk kararlarında kazazede olup kapıdanıyla beraber kâffe-i taifesi sahil-i selamete çıkmışlardır.⁷⁵⁹

Arabistan

Sayda Valisi devletlû Kayseriyyeli Ahmet Paşa Hazretleri’nin idare-i bahriyece kabiliyyet-i mevhûbe ve meksûbesi birinci mertebe de olduğu inkâr olunamaz. Karaca tedbir-i meleke olan iktidarı ise gittikçe fevkâlade sübût bulmaktadır. Şöyle ki müşârunileyh Hazretleri mukaddema sair eyale tde muvaffak olduğu misillû şu vâkit nâzik de Sayda eyaletinde dahi matlûb-u âli vecihle ahali-i müslime ve gayri müslimenin kemal-i mertebe hoşnudluğunu müstelzim olur. Mesai-i müstahsine ibrazına mazhar olmak da imiş. Hatta Beyrut’da neşr olunmak da olan *Hadikât Al-Akhbar* nam gazete bu defa dahi şu bâbda hüsn-i şehadetini tekrar tebid eylemiştir.⁷⁶⁰

Kurye Doryan ve Jurnal dö Konstantinapol’inin Beyrut’dan aldıkları mektub meallerine göre muhtâre de teşkil olunan meclis-i cinayet bu kere tahkikat ve muhakematı tekmiil itmekle tanzim kılınan mazbatalar da derece-i cinayet ikiye taksim olunmuştur. Birinci derece de kabahatleri sübût bulmuş olan iki yüz doksan nefer eşhasdan kırk beş kişinin idamlarına ve kusûr yüz kırk beşinin dahi cinayetlerine göre kalebendlik ve kürek cezalarıyla tediblerine hükm olunmuş ise de ikinci derece de mücrim tutulan dört yüz nefer-kesânın cinayetleri sübût bulamadığından meclis-i

⁷⁵⁸ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3.

⁷⁵⁹ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3.

⁷⁶⁰ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3.

mezkûr bunların haklarında henüz bir hükm verememiştir. İdamlarına hükm olunan mezkûr kırk beş neferin on dokuzu Dürzi şeyhlerinden imiş.⁷⁶¹

3.18.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Gayta'nın teslim olunduğuna dair âtiyyü'z-zıkr telgrafname Turin'den çarşamba günü akşamüzeri Dersâadet'e vürûd etmiştir. Gayta teslim olmuştur.⁷⁶²

Sardunya asâkiri kumandanı Ceneral Cialdini yarınki gün (Monte Orlando) ile istihkâmat-ı sâireyi zabt edecektir. Ve kral familyasının azimetinden sonra şehre dahi girecektir. Gayta'da müstahfiz bulunan Napoli asâkiri (Messina) ve (Civitella Del Tronto) nam kalelerin teslimine kadar Sardunyalı yedinde esir-i itibâr olunacaktır. Müşârunileyh kral ve kraliçe tevâbi'yle beraber (Lamouit(?)) isminde olan Fransız vapuruna binip buradan azimet edeceklerdir.⁷⁶³

Kale-i mezbûrenin mutanniti ve derûnunda altı aylıktan mütecâviz zahirenin mevcut bulunduğu ve sâbık Napoli Kralı'nın son dereceye kadar sebât edeceğiyle beraber asâkir-i müstâhfizenin sadakât ve gayreti evsâfiyla bütün gazeteler dolu olduğu halde bu vecihle kale-i mezkûrenin bağteten teslimi cümleye hayret vermiştir.⁷⁶⁴

Dersâadet'çe elyevm meçhul olan tafsilatı gelecek gazetelerde münderic bulunacağı melhuzdur. Şu kadarki (*Gazette dö Jan(?)*) ismiyle Cenova'da neşr olunan jurnalın Gayta'dan aldığı bir kıt'a tahrirâtan rivayet olarak yazdığına göre merkûr telgrafnamede ismi münderic olan (Lamouit (?)) nam Fransız vapuru kalenin tesliminden çend gün akdem Fransız velti(silik) tarafından memuriyet-i mahsûsa ile Gayta'ya gelmiştir. Bundan anlaşılıyor ki; Bu madde hakkında Fransa Devleti'nin tebligâtı olmak gerektir. Kral müşârunileyhin mâhâl-i azimet henüz malûm değilse de ya Fransa veyahut İspanya olmak ihtimali vardır.⁷⁶⁵

⁷⁶¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.3-4.

⁷⁶² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

⁷⁶³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

⁷⁶⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

⁷⁶⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

Geçen hafta dahi beyan ettiğimiz vecihle Rusya Devleti, Lehistan ve hudud-ı saireye küllî asker sevk etmek üzere olduğu ve (Litvani) ve (Volini) eyaletlerinde cem' eylediği kuvve-i askeriyyeyi hudutlara doğru hareket ettirüp yerine derûn memlekette bulunan asâkiri i'zâm eylemekte bulunduğu gazetelerde murakkamdır.⁷⁶⁶

Haşmetli Avusturya İmparatoru Hazretleri tarafından sâbık Napoli Kralı II. Fransuva cenâbları ile biraderleri asâletlü (Alfons) ve (Loui) ve (Fransuva) cenâblarına (Marie Therese) rütbesinin silk-i askeri bîh mahsûs nişanlarından birer kıt'ası ihdâ olunmuş olduğu Trieste gazetesinde menkûldür.⁷⁶⁷

Roma'da bulunan Fransız askerinin oradan kaldıralacağını İtalyan gazeteleri iddia ediyorlarsa da Fransız jurnalleri bu hususu bihâkkin cerh etmektedirler. Çünkü asâkir-i merkûme taburlarının ikmâl-i noksanı için Fransa'dan peyâpey yeniden asker gönderilmekte olduğunu bütün gazeteler tasdik ediyorlar.⁷⁶⁸

Sardunya'ya ilhâk olunmuş Napoli eyaletlerinde me'busân-ı milletin intihâbı icra kılınmakta olup şimdiye kadar intihâb olunanlardan ekserisinin Sardunya Devleti tarafdanından oldukları gazetelerde yazılmaktadır.⁷⁶⁹

Fransa posta vapur kumpanyasının Karadeniz'de iki kıt'a vapuru gârk ve şikest olduğu sırada Marsilya önünde bulunan (Kâhire) nam vapur dahi tutuşarak emr-i itfâsına her ne kadar sa'y olunmuş ise de mümkün olamamış ve nihâyet makineleri ileride çıkarılmak üzere bir tarafa çekilip üzerine top endahtıyla batırılmış olduğu *Jurnal dö Konstantinapol* ile *Dersâadet*'in bazı gazetelerinde bâhs olunmuş idi. Halbuki *Kurye Doryan*'ın rivayetine nazaran vakîâ mezkûr vapurun makinası bulunan mahâlde eski püskü pamuk bezleri dolu bir dolapdan ateş zuhûr etmiş ise de salifü'l beyan kumpanya'nın tulumbarları derhâl yetişip ve tâifeleri dahi gayret eyleyip emr-i itfâsına muvaffak olunmuş ve top endaht olunduğu maddesi ise gazetelerin bir kuru gürültüsünden ibaret olup hatta vapur-ı mezkûrun derdest olan bazı tamiri şu günlerde hi'tâm bulacağından yine posta getirip götürmeğe başlayacağı muhârrer imiş.⁷⁷⁰

⁷⁶⁶ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

⁷⁶⁷ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

⁷⁶⁸ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

⁷⁶⁹ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

⁷⁷⁰ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

3.18.4.İLÂNAT

Tokad sancağında kâin meşhur Ergâni bakır madenleri taraf-ı Devlet-i Âliyye'den talebine bi'l-müzayede maktû'an ihâle olunacağı cihetle buna talib olanların işbu 1277 senesi şehr-i Şaban'ının dördü tarihinden itibaren bir ay zarfında Darbhane-i Âmire meclisine gelüb haber vermeleri lazım geleceğinden ve iktizâ iden tafsilatı meclis-i mezkûrdan alabileceklerinden ilanı keyfiyete ibtidâr kılınmıştır.⁷⁷¹

İlm-i heyet-i cedide'nin nazariyyat ve ameliyyâtını ve teferruâtından olan aletin tarif ve isti'mallarını ve hesebat'ı icabiyesinin desturlarını ve rasad takviminin suret-i isti'malini hâvi iki cild üzere müretteb olan mufasssal ve müşekkel kitab bî-hamdihî teâlâ sâye-i mâarif vâye-i Hazret-i Mülûkâne de Topkapı Sarayı Hümâyûnu derununda kâin mekteb-i fûnûn-u harbiye-i cenâb-ı şahâne basmahanesinde litografya ile tab' ve temsil olunarak bu kere reside-i hi'tâm olmuş olduğundan ve yetmiş guruş fiyatla mekteb-i mezkûr hafız kâtibi Rifât Efendi mârifetiyle satılmak da bulunduğundan istek idenlerin mekteb-i mezkûr da mukim mumaileyhden iştirâ eylemeleri için ilan-ı keyfiyete ibtidâr olundu.⁷⁷²

Geçen Pazartesi gecesı Fatih civarında sokak da derununda bazı köhne elbise ve sair eşya dolu bir adet tahta sandık karakol memurları tarafından bulunarak Bâb-ı Zaptiye'ye gönderildiği cihetle sahibi zuhûrun da verilmek üzere cânib-i emanetde tevkif kılındığı ilan olunur.⁷⁷³

⁷⁷¹ "İlânat", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

⁷⁷² "İlânat", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

⁷⁷³ "İlânat", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

3.18.5.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	140
• İngiliz lirası	10	155
• Yirmi Franklık	30	124
• Pol (Rusya Altunu)	30	126
• Karamiçe	00	072
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	027
• Karbon	00	023
• Gümüş Beş Franklık	00	031
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	10	043
• Konsolide	00	039
• Akçe Başı (Binde)	00	283 ⁷⁷⁴

⁷⁷⁴ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:18, 7 Şaban-6 Şubat 1277, (18 Şubat 1861), s.4.

3.19.TERCÜMÂN-İ AHVÂL, NO:19, 14 ŞABAN-12 ŞUBAT 1277

3.19.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Zât-ı sâmi-i Hazret-i Vekâletpenâhi ve cenâb-ı maa-lâ elkâb-ı meşihâtpenâhi ile Meclis-i Âli-i Tanzimat reisi devletlû Mehmed Emin Ali Paşa Hazretleri dün ki cumartesi günü Mabeyn-i Hümâyûn Hazret-i Mülûkâne cânib-i âlisine celb buyurulmasıyla zât-ı vâlâ-yı Hazret-i Sadâret penâhiye ve müşârunileyh Ali Paşa Hazretlerine birer kabza murassa' seyf ve zat-ı ali-i fetvâpenâhiye dahi bir kıt'a murassa' imtiyaz nişân-ı alisi ihsan-ı hümâyûn buyurulmuş idüğü ve Hâriciye Nâzırı devletlû Fuâd Paşa Hazretlerine dahi inâyet buyurulan bir kabza murassa' seyf ol bâbda sahife pirâ-yı südür olacak hatt-ı hümâyûn cenâb-ı şehinşâhî ile gönderileceği işidilmiştir.⁷⁷⁵

Tevcihât

Hâriciye Nâzırı devletlû Fuâd Paşa Hazretleri'nin Beriyyettü'sşam'da maiyyetinde bulunub hüsn-i hizmetleri görülen Tahrirat-ı Ecnebiye Kalemi Müdürü saâdetlû Abro Efendi'nin haiz olduğu rütbesi evveli sınıf-ı sânisine ve Meclis-i Ali-i Tanzimat Kalemi Serâmedânından izzetlû Şevketi Efendi'nin rütbe-i hâliyesi dahi sâniye sınıfı evvel mütemayizliğe terfi' buyurulmuştur; Münhal olmuş olan Tophane-i Âmire Ruznâmçeciliği yoklama odası kâtibesinden fütüvvetlû Abdülaziz Efendi'ye; Edirne telgraf müdiri Ahmed Rıfat Efendi'nin ve onun yerine dahi Dersâadet telgrafhanesinin de bulunan Halid Bey'in memuriyetleri ve Manastır telgrafhanesinin Fransızca muhabere memuriyetine Mösyö Boura'nın tayini icra olmuştur.⁷⁷⁶

İlmiye

Bâb-ı vâlâ-yı cenâb-ı fetvâpenâhi İlamât Müdürü Müderrisinden El-hâcc Mustafa Nazif Efendi'nin Filibe niyâbetine memuriyeti cihetiyle müdirlik mezkûr müderrisinden mesud Mustafa Zeki Efendi'ye ihâle buyurulmuştur.⁷⁷⁷

⁷⁷⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.1.

⁷⁷⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.1.

⁷⁷⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.1.

Bazı Mahâllerin Niyâbetine Memur Buyurulmuş Olan Nâibler

İlamât Müdürü sâbık müderrisinden El-hâcc Mustafa Nazif Efendi – Filibe’ye

Müderrisinden Mevâlizâde Mustafa Efendi – Kaşga’ya

Ez-mîri Kuzâtdan İbrahim Halil Efendi – Foçtin’e

Kuzâtdan şehr-i El-hâcc Ahmed Reşit Efendi – Karabiga’ya⁷⁷⁸

Askeriye

Hâssa Ordu-yu Hümâyûnu beşinci şeşhaneci taburu binbaşılığına muvakkaten tayin olunan Süleyman Ağa’nın asâleten icra-yı memuriyeti; Ordu-yu Hümâyûn mezkûr piyade ikinci ni’zâmiye alayının ikinci taburu Binbaşısı Emrah Ağa’nın vefatı cihetiyle ordu-yu mezkûrda açıkda bulunan Binbaşı Mahmud Ağa’nın taburu mezkûr Binbaşılığına memuriyeti; Dersâadet Ordu-yu Hümâyûnu süvari beşinci ni’zâmiye alayının birinci Binbaşısı Ahmed Ağa’nın vefatına mebni yerine açık da bulunan süvari Binbaşısı Hüseyin Efendi’nin nakli.⁷⁷⁹

Prusya Kralı haşmetlû I. Kelyum Hazretleri’nin, sandalı-i kraliye cülûsunu meş’ar taraf-ı eşref Hazret-i Padişahî’ye yazmış olduğu nâme geçen de Dersâadet’e gelmiş olmağla burada bulunan sefiri geçen Pazartesi günü Mabeyn-i Hümâyûn cânib-i âlisine bi’l-azime name-i mezkûru takdim itmiştir.⁷⁸⁰

Muhacirin Komisyonu Tarafından Verilen İlmûhaber

Cümleye malûmdur ki biraz vâkitden berû vatan-ı kadimlerini terk ile Memâlik-i Devlet-i Âliyye’ye hicret iden Tatar ve Nogay ve Çerkez muhacirliği hâlâ fakir ve bivâye adamlar olduklarından haklarında taraf-ı eşref Hazret-i Mülûkâne’den icra-yı muâmele-i hürmet ve şefkatle beraber bunların takım takım vürûdların da ikâmetlerû için isticâr olunan hanların kiralari ve nakl-i eşyaları için tutulan araba ve hayvanatın ücüratı ve li’ecli’l-iskân sevk olundukları mahâllere kadar iktizâ iden vapur nevleri taraf-ı Devlet-i Âliyye’den ihsan buyurularak ve tekrar iskânlarına kadar

⁷⁷⁸ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.1.

⁷⁷⁹ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.1.

⁷⁸⁰ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.1.

yevm-i beherine nan-aziz tâyinâtı ve mahâllerince ziraat ve haraset için çift edevâtı verilerek şimdiye kadar bu yolda hazine-i celileden pek çok akçeler sarf olunduğu gibi gerek bunların ve gerek bundan sonra gelecek olanların masarif-i âtiyesine muktezi olan mebalîğ dahi diriğ buyurulmayacağı müsellemdir. Kaldı ki bir kavmin temeddünü ve husûl-ü inti'zâm ahvâli elbette iâneye mevkuf ve muhtaç olup hususuyla muhâcirin-i merkume mücerred arzu-yu milliyet ile Türk dar-ü diyar iderek Memâlik-i İslamiye'ye gelmiş ve zât'ı şevketsimât haznet-i hilâfet penâhinin sâye-i sahâbet ve inâyetine sığınmış âcize ve gûrebadan olmalarıyla her halde zarûretten muhafazaları ve istihsal-i esbâba refâh-ü asâyişleri hakkında icra-yı muâvenet şîâr-ı hamîyyet icabından olarak doğrusu şimdiye kadar halk tarafından bu uğurda ibraz ve icra olunan muâvenet ve bâ-husus muhacirin-i merkumenin iskân ve ivâları için sevk olundukları mahâller sekenesi taraflarından elbise ve nûkûd ve zâhire ve saire i'tâsı ve lüzumu olan hanelerin inşâsı ile haklarında gösterilen teshilât şu âlem de insanlığa lazım olan hamîyyet ve gayret eseri olmağla mucib-i takdir ve tahsin olmaktadır. Bununla beraber darü'l-hilâfetü'l-âliyye sekenesinin sâye-i meâlî vâye-i cenâb-ı Padişahî de nâil oldukları iktidar-ı hâl-i zâtilerine ve taşra ahâlisinin bu bâbda gösterdikleri bunca asâr-ı muâvenet kariye nazaran muhacirin-i merkumenin husûl-ü iskânlarına kadar ihtiyacat-ı zarûriyelerine medar olmak için darü'l Saltanat-ı Seniyye sekene-i müslimesinden dahi bir defalık olmak ve herkes hoşnudi-i kalb ile i'tâ ve âdem-i i'tâ da muhtar olup hiç kimse suret-i mecburiyette bulunmak üzere bir mikdar iâne akçesi toplanılmasına muhacirin-i merkume mesâlihinin rüyetiçin teşkil olunan komisyon-u mahsûsda karar verilecek bu suret-i umûr-u hayriyeden ve hamîyyet ve insaniyyetin şââyir-i memduhesinden olmasına ve olunacak iâne gönül hoşluğuyla verilecek bulunmasına nazaran ol-vecihle icra-yı icabı meclis-i muharrer ifâ-yı muktezâsına müsâade-i âliyye-i Hazret-i Mülûkâne müteâllik ve şerefsüdûr buyurulmuş ve bu vecihle İslam sâkin olan mahâllatın imam ve muhtarları ve İslam bulunan esnafın kethüdaları mâarifetiyle ol-mahâlleda veyahut ol-sınıfta bulunan ahali-i müslimenin bu hususu için mahsûsca tab' olunan varakaların zîrinde açık bırakılan mahâle başka başka isimleri yazılarak kendülerine lede'l-irae herkes hoşnudi-i hatırı ve rızâ-yı zâtisi ile kaç gûruş verecek ise kendü kalemiyle ismini zeyline yazub veyahut yazdırub akçesini imam ve muhtara veyahut esnaf kethüdasına teslim etmek ve bir mahâlle veya sınıftan ne mikdar akçe hâsıl olur ise zeyline toplanub ve imam ve muhtar veyahut

kethüda mührüyle temhir ittirülüb mezkûr komisyona teslim olunmak ve böyle alenen akçe virmek veyahut defterde ismini göstermemek isteyenler olur ise doğruca komisyona götürmek kapusu açık olduğundan o misillüler dahi istedikleri gibi virecekleri şeyi doğruca komisyona göndermek için ilan-ı keyfiyete ibtidâr olunmuştur.⁷⁸¹

Muhsinât-ı asriyye-i Hazret-i şehinşâhîden olmak üzere Edirne ve Niş ve Siroz'da kâin rüşdiye mekteblerin de bulunan şâkirdanın mevsim imtihanları hulûlüne mebni mahâlleri vülât-ı azâmi hazerâtıyla kâimmakâmları ve vücuh ve ulemâ ve erkân-ı memleket hazır oldukları halde mahâllerinde akd olunan mecâlis-İ imtihan da şakirdan-ı mumailayhime irâd olunan esileye bir mucceb-i kavâid ecvibe-i kâfiye i'tâsıyla isbât-ı hez ve malûmat itmiş ve hutût-ı mütenevvia'dan dahi yazılır. İrâesiyle mertebe-i tahsillerini fiile çıkarmış olmalarıyla akib-i imtihanda cümle tarafından teşekküren davât-ı hayriye-i cenâb-ı zıllullâhî ez ser nev yâd ve tekrar olunmuş olduğu mahâllerinden vürûd iden mazbata meallerinden münfehim olmasıyla ilanı keyfiyete ibtidâr kılındı.⁷⁸²

Meclis-i Ticaret reis-i evveli İhsan Bey dün ki Cumartesi günü füc'eten irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemiştir.⁷⁸³

Cem' ve tertib olunmak da olan asâkir-i redife-i şahâne üzerlerine bazı miralayların muvakkaten kumandan tayin olunmuş olduğu *Jurnal dö Konstantinapol'* de mervidir.⁷⁸⁴

Mekteb-i Fünûn-ı Harbiye-i Hazret-i Şahâne şakirdanın bu sene dahi icra-yı imtihanlarına mübaşeret kılınmış olduğunu (14 Numero) da beyan itmiş idik. Bu kere işbu imtihanın hi'tâm bulunmasıyla şakirdan-ı mumailayhimin sene be-sene adedini ve tekmil-i ders idüb çıkmış olan efendilerin miktarıyla erkân-ı harbe ilhak kılınanların esâmisini mabeyn-i mekteb-i mezkûrdan verilen ilmûhaberin ber-vechi âti tab'ına ibtidâr kılındı.

⁷⁸¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.1.

⁷⁸² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.1.

⁷⁸³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.1.

⁷⁸⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.1.

Şâkirdan

Birinci Sene :	92	-
İkinci Sene :	59	-
	06	Baytar
Üçüncü Sene :	54	Piyade
	13	Süvari
	09	Baytar
Dördüncü Sene:	37	Piyade
	14	Süvari
	07	Baytar
	02	Erkân-ı Harbiye
Beşinci Sene :	11	Erkân-ı Harbiye

309

Bâlâ da murakkam dördüncü sene şâkirdanın piyade ve süvari ve baytar olarak mülazım-ı sâni rütbesiyle elli dokuz nefer efendilerin alaylara çıkarılmış olduğu misillü beşinci sene şakirdanı olan on bir nefer efendiler dahi yüzbaşılık rütbesiyle erkân-ı harbiye silkine ilhak kılınmışlardır. Erkan-ı harbe çıkan efendilerin imtihanlarında tebeyyün iden derece-i malumatlarına nazaran âtide isimleri sırasıyla tertib ve zikr olunur.

1. Bursalı Ahmed Efendi	6. Şamlı Hasan Efendi
2. Zeyrekli Rıza Efendi	7. Üsküdarlı Tevfik Efendi
3. Bursalı Hüseyin Efendi	8. HocaPaşalı Nazif Efendi
4. Karahisarlı Mehmed Efendi	9. Divriğili Osman Efendi
5. Şamlı Yahya Efendi	10. Şamlı Salih Efendi
	11. Şamlı Esad Efendi

Giridîzâde merhum Mehmed Paşa'nın mahdumu ve saâdetlû Necip Paşa Hazretleri'nin damadı Kâimmakâm rif'atlû İzzet Bey dahi erkân-ı harbiye silkine dâhil olmuştur.⁷⁸⁵

⁷⁸⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

Vukuât-ı askeriye'ye ilan zımında Ceride-i Askeriye namıyla bir gazetenin ittirâd üzere neşri mukarrer bulunduğ u ve hatta bunun için Bâb-ı Vâlâ-yı Askeriye de mahsûs bir harf basmahanesinin tanzim olduğ u *Tercümân-ı Ahvâl*'in tesisine teşebbüs olunmazdan bir hayli vâkit mukaddem şâyi' olmuş idi. Ol-zamandan berû salifü'l beyan ceridenin zuhûruna kemal-i ıstıbar ile intizar üzere bulunduğumuz halde itimâda şâyân bazı taraftan ş u aralık tebşir olduğumuza göre adeta Askeri Takvim-i Vekâyî demek olan Ceride-i mezkûrenin tab' ve temsili mekteb-i harbiye'ye havale buyurulmuş ve binaen basmahanenin edavâtı dahi nakl olunmuşdur.⁷⁸⁶

Memâlik-i Mahrusa-i Şahâne de Muhâberat-ı Telgrafiye İcra Olunan Merkezlerdir

Tekfurdağ	Plevne	İslimye	Elbasan	İzmid
Edirne	Ziştovi	Gelibolu	Avlonya	Ankara
Filibe	Tırnova	Seddül'bahir	İşkodra	Yozgat
Sofya	Ruşçuk	Gümülcine	Mostar	Sivas
Niş	Tulça	Kavala	Saraybosna	Harput
Priştine	Sine	Drama	Diyarbakır	Kale-i Sultaniye
Vidin	Köstence	Siroz	Sakız	Mardin
Berkofça	Varna	Selanik	Girid	Cizne
Om	Şumru	Manastır	İzmir	Musul ⁷⁸⁷

Dersâadet'de bulunan Avusturya Sefâreti Baş Tercümânı Baron (Ottokar Şilhta'ye (??) metbu' haşmetlû İmparator Hazretleri tarafından demir tâc nişânın üçüncü rütbesinden bir kıt'ası i'tâ kılınmış olduğ u *Jurnal dö Konstantinopol*'de muharrerdir.⁷⁸⁸

(*Levant Herald*) nam İngiliz gazetesinin nakline göre Fransa Hâriciye Nezareti memurları muteberânından bir zât Fransa sefiri (Marki De Lavant) cenâblarına vermek üzere devleti cânibinden birtakım evrâk-ı mühimme-i hâsıl olduğ u halde geçen gün Dersâadet'e gelmiştir.⁷⁸⁹

⁷⁸⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

⁷⁸⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

⁷⁸⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

⁷⁸⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

1277 senesi Receb-i gurreinden, gayetine kadar milel-i muhtelifeden Dersâadet ve Bilad-ı Selase'de vefat etmiş olanların mikdarını mübeyyin meclis-i sıhhiyeden alınan jurnalın hûlasâsıdır.

Nüfus	Millet
337	İslam'dan Zukur
299	İnas
262	Hristiyan'dan Zukur
171	İnas
034	Yahudi Zukur
040	İnas
002	Kıbtî'dan Zukur
003	İnas
+ _____	
1148 ⁷⁹⁰	

(Ber-Güzide) nam bir yük hümâyûnu Bahr-i Sefid'e gitmek üzere Dersâadet'den hareket eylemiştir.

Şaban'ın yedinci Pazar gününden on üçüncü Cumartesi ahşamına kadar bir hafta zarfında Ak ve Karadeniz Boğazlarından geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet'e gelmiş ve gitmiş olan vapurlar;

(Gelen)

Tersane-i Âmire vapurlarında (Tuna) bazı yolcular ile pazartesi günü İskenderiye'den.

⁷⁹⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

(Giden)

Tersane-i Âmire vapurlarından (Malakof) bir mu'tad yolcular ile pazar günü Trabzon'a; Bu dahi (Ereğli) yolcular ile Salı günü İzmir'e; Bu dahi (Ester Velujar) kezâlik yolcular ile salı günü Varna'ya; Hazine-i Hâssa vapurlarından (Nümâyiş-i Ticaret) yolcu ve eşya-yı mütenevvi'a ile cumartesi günü Trabzon'a; Eyyâm-ı mezbure zarfında boğazlardan geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet limanına gelen ve giden yelken tüccar sefâini;

Gelen – 03

Giden – 44⁷⁹¹

3.19.2.TAŞRA VUKUÂTI**(Rumeli)****Mostar'dan Alman (7 Şaban Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirâtın Sureti**

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu müşiri devletlû İsmail Paşa Hazretleri'nin Medine-i Mostar'a teşriflerinden berû muvaffak oldukları asâr-ı hayriyeyi arasına yazmakdayımdır. İşte bu cümleden madud olan bazı teşebbüsât-ı ahirelerinin dahi iş'ârına ibtidâr ediyorum. Şöyle ki biraz vâkitden berû Mostar'da çat pat frengi illetinin zuhûr eylemiş olduğuna mebni siyaretinden umûmi muhafaza niyet-i hayriyesiyle düçar olanlara sâye-i hükümet vâye-i Hazret-i Şehinşâhî'de tedavi ittirileceği ilan ile beraber İslam ve Hristiyan'dan zukur ve inas kaç kişi bu mehlekeye uğramış ise tedarik olunan hanelere başka başka iskân olunarak gerek maiyyetlerinde bulunan tabib Mösyö Yenaki'yi ve gerek asâkir-i şâhâne etibbasından münasiblerini tayin buyurub mâarifetleriyle tedavi olunmak da ve haylice kimseler illeti mezkûreden halâs olarak dua-yı vacibü'l edâ'yı cenâb-ı Padişahî cümle tarafından ifâ kılınmaktadır.⁷⁹²

Memâlik-i Mahrusanın bazı şehir ve kasabatdan icra oluna geldiği misillû Mostar şehrinde dahi her bir mahâllenin hâvi olduğu hane ve çarşılar da vâki' dükkânlar üzerine numero vaz'ını Müşir-i müşârunileyh Hazretleri emr-ü tenbih

⁷⁹¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

⁷⁹² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

buyurup iktizâsı icra olunmuş ve daha medeniyetin istikmâl-i esbâb-ı lazimesi emrinde cümleyi teşviğe himmet-i kâmile ve mütemadiyeleri görülmekte bulunmuştur.⁷⁹³

Nevâhi-i Asya ahalisi gayet vahşi ve dağlı adamlar olup zaten icra-yı melânete fırsat beyn oldukları halde hem cinsleri bulunan Karadağlılar dahi her bâr tahrikât-ı hâfiye'den hâli olmadıkları mahâlli şüphe değildir. İşte bu kavmin nasıl barbar kimseler olduklarını âtide beyan edeceğim vukuât-ı müteessifeden malûm olur.

Receb-i şerifin on altıncı pazartesi günü Karadağ kapıdanlarından (İlya Glognat (?)) ile (İvan (?)) nam kapıdan Karadağ ve (Mavraçe (?)) ve (Dorbenek (?)) nâhiyeleri ahalisinden mürekkeb birtakım haşerât ile (Lukoh (?)) tarafından zuhûr itmiş. Hersek sancağına muzâfe Nakşin kasabasına yarım saat mesafede bulunan (Toviç) nam Balkan da hitap kat' etmekte olan kasaba-i mezkûre ahali-i İslamiyesi üzerine bağteten hücum ile on nefer İslamı şehit iderek hayvanları dahi garet eylemiştir. Tüfenk sadası istima' olunduğu gibi umûmen ahali-i İslam ve Nakşin de bulunan Asâkir-i Şahâne ol-tarafa azimetle kemal-i sebat üzere mukabele ve muharebe itmekde iken kasaba-i mezkûrenin diğer tarafında bir saat mesafede kâin (Koçan) karyesi üzerine dahi Karadağ kapıdanlarından (Golob (?)) ve Benan nahiyesi ma'hud (İvan ve İsleviç (?)) beraber oldukları halde (Grahova) ve (Sütçe) ve (Rodine) nâhiyeleri ahalisinden mürekkeb haylice eşkıya ile hücum ederek karye-i mezkûre ahali-i İslamiyesinin emval ve eşya ve mevâşilerini yağma ittikten sonra hanelerini dahi yakmışlardır. Bu karye ahalisinin on nefer sâbi' erkek çocukları bi'l-emân katl idüb üç nefer hatunu idam itmişlerdir. Hatta bunlardan birisi hamile bulunmuş olduğundan evvela karnını yarub çocuğunun ihracıyla başını kestikleri sahihen işidilmiştir. Ve çend nefer İslamı dahi idam ettikten sonra kasaba üzerine doğru hücum suretini göstermişlerdir. Bu esnada muharebede bulunan Asâkir-i Mülûkâne ve Nakşin ahalisi kasabaya doğru avdet ve azimetlerinde öte taraftan gelen eşkıya zikr olunan balkandan inüb kasabaya yirmi dakika mesafede kâin (Robaje (?)) ve (Drakohluka (?)) ve (Glibeviç (?)) ve (Berezoviç (?)) nam karyeleri kâmilten yakmışlardır. Telefâtın miktarı kırk iki nüfus olup yirmi yedi nefer miktarı mecruh vardır.⁷⁹⁴

⁷⁹³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

⁷⁹⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

Men'i tecavüz-ü hudûd maddesini memurin-i Devlet-i Âliyye nazaran itinâ altına aldıkları halde dağ eşkıyasının bu suretle bi'l tecavüz harekât-ı bağyaneye mücaseretleri görülmektedir. (Jobçeli (?)) mahud Luka kapıdan dahi bu aralık birtakım haşerât cem' iderek Tirebin Kazâsı muzâfatından (Kuryanik) nâhiyesi karyelerinde bazılarına tasallut idüb beş nefer İslam'ı telef ve bir miktar hane dahi ihrak eylemiştir. Bunca nimet ve adalet-i Seniyye'nin kadr ve şükrünü bilmeyen böyle dağlı adamların mazhar-ı mücazat olacakları mahâl-i iştibah değildir. Mücrimler ise Nevahi-i Asya'dan addolunan üç dört ufak nahiyeden ibaret olduğu ve bunların ednâ himmetle terbiyetleri mümkûnatdan bulunduğu halde mücerred merhamet-i Müslime-i Hazret-i Hilâfet penâhi iktizâsınca kendilerine her türlü teminat ve telifât sûretleri gösterilmiş ise de bir gûna tesirâtı görülmediğinden mücazatlarını vücûhla davet eylemişlerdir.⁷⁹⁵

Gable tariki memuru bulunan istihkâm Binbaşlarından fütüvvetlü Ali Efendi ve Mostar Kışlası istihkâm Yüzbaşlarından hamiyetlû Mustafa Efendi mârifetleri ile tarik-i mezkûrun inşâsı devam pezir olup müşir-i mürâşun ileyh tarafından vukûu bulan teşvikat ve ikdamat üzerine müddet-i kalile zarfında ikmalî memûl kavîdir.⁷⁹⁶

Geçen Salı günü Asâkir-i Ni'zâmiye-i Şahânedan iki bölük asker (İşpoz'a) giderlerken yolları üzerinde birtakım Karadağlı pusuya yatarak asâkir-i merkume üzerlerine birdenbire tüfenk atmış olduklarından hayli telefât vukûu bulmuş olduğuna dair Dersâadet'e telgraf vasıtasıyla haber geldiği *Jurnal dö Konstantinopol*'de neşr ve beyan kılınmıştır.⁷⁹⁷

Travnik'den Alınan (29 Receb Tarihli) Bir Mektubun Meali

Mâh-ı hâlin yirmi üçüncü pazartesi günü saat altı sularında Travnik'e şimâlden cenûba doğru ve pek gürültülü ve şimdiye kadar burada emsali görülmemiş radde de şiddetli bir hareket arz-ı vukûu bulmuş olduğu misillû 28. cumartesi saat dört buçukta ve pazar gecesi saat altı buçukta sabah vaktinde dahi yine zelzele olmuştur ki evvelkine nisbetle hafifçe geçmiştir ve muahharan sekiz on defa daha tekrar itmiş ise de pek az

⁷⁹⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

⁷⁹⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

⁷⁹⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

his olundu. Her ne ise hamd olsun bunların sebebi ile nüfusça hiçbir gûna telefât vukûa gelmeyüb fakat bazı harabe ebniye duvarları yıkılmıştır.⁷⁹⁸

Ruşçuk'dan Alman (7 Şaban Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Sureti

Vidin Kolu Ordu-yu Hümâyûnu Kumandanu Ferik saâdetlû İsmail Paşa Hazretleri'nin Tulca ve Sünne taraflarına azimet itmek üzere buraya gelmiş ve birkaç güne kadar gideceği mukarrer bulunmuş olduğunu evvelki mektuplarımda beyan etmiştim. İşte çünkü cuma günü müşârunileyh buradan hareket ve Silistre'ye azimet eylemiştir. Tuna'nın açıldığına binaen tersane filikasına yazılarak gidilmesi evvelce tasmin kılınmış ise de Tutrakan önündeki buzlar daha dağılmamış olduğundan Silistre'ye kadar karadan gidilüb oradan mezkûr filikaya binileceği ve Merkez-i maksûda şu vecihle varılacağı sahih bir yerden işidilmiştir. Rusçuk pişgâhında ber-vech-i muharrer artık hiç buz kalmamış ve binâberin sefâin harekete başlayub râh-ı ticaret açılmış idüğünden herkes bundan müteşekkir bulunuyor. Silistre Kâimmakâmı saâdetlû İbrahim Paşa Hazretleri'nin Dersâadet'e gideceği buraca şuyû' bulmuştur.⁷⁹⁹

Anadolu

Hüdavendigâr eyaleti Mutasarrıfı saâdetlû Nureddin Paşa, Karahisar-ı sahib sancağına dahi giderek kefare-i müteselsile ve men'i mürûr ni'zâmının tamamı-ı icrası ve def'i mezâlîm ve taaddiyât ile ahalinin istikmal-i esbâb asâyîşi hakkında teşebbüsât-ı lazıme bi'l-ibtidâr derdest olunan tezkeresiz makûlesinden ve Asâkir-i Şahâne firarisinden birtakım kesân ile Mişe (?) karyesinden Bilaloğlunun leyla tarlasından fazihâ-i sirkâte ictisârları tahkikât-ı vakıa ile Mehmed nam kimsenin esnâ-yı râhda bazı nukûd ve eşyasını âhz ve sirkat eyledikleri ikrârlarıyla tahkik iden eşhâs tahte'l-hıfz cânib-i eyalete gönderilmiş ve eşkıyadan Çaskaloğlu Osman beş nefer refikiyle leylen ve müsellahan Bayramoğlu Himmet'in kerimesini cebren kaldırarak ol-havâlide geşt-ü güzâr etmekte olduğu halde irsâl kılınan Zaptiyeler mârifeti ile derdest olunarak bunların dahi ande'l- muhakeme cinayet-i vakıâları şer'ân ve ni'zâmen sabit olmuş ve noksan dirhem ve terazû kullanan esnaftan kanûnen tertip eden ceza-yı nakdi ahz olunduğu misillü icra kılınan muhasebe de Homa kazâsı

⁷⁹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2.

⁷⁹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.2-3.

Müdürü Ahmet Ağa'nın 4549 ve Sandikkâri İbrahim Efendi'nin 10420 gûruş zimmet-i mîriyeleri tebeyyün iderek meblâğ-ı mezbure bi'l-tahsil teslim-i sandık olunub bunların mücazât-ı kanûniyeleri derdest-i icra bulunmuş ve mutasarrıf mummaileyhin orada bulundukları müddette livâ-i mezburun sinîn-i sâbika sal-ı hâl bakayasından haylice akçe istihsal ve hususat-ı saire-i mühimme dahi ifâ ve ikmâl ve tekidât-ı lazimenin ale'l-devam icrası hakkında mahâlîli memurlarına talimât-ı mahsûsa i'tâ ve isbâl olunduktan sonra Kütahya sancağına azimet eylemiş olduğu haber verildi.⁸⁰⁰

Erzurum'dan Alınan (17 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Suretidir

Anadolu Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû Abdülkerim Paşa Hazretleri Erzurum Valisi devletlû Paşa Hazretlerine ve tarih-i tahrirat'dan çend gün akdem Dersâadet'den buraya muvasalat itmiş olan Tahran Sefiri saâdetlû Haydar Efendi ve reis vekili Selim Paşa hazerâtı ile mütehayyizân-ı memurin-i mülkiye ve ümerâ-yı askeriye'ye şimdiye kadar buraca emsâli görülmemiş alafranga büyük bir ziyafet vermişlerdir.⁸⁰¹

Arabistan

Mısır Valisi fehamehlû, devletlû Said Paşa Hazretleri'nin bir gün Mekke'de arâmdan sonra Mısır'a avdet ve muvasalat itmiş olduğu ve Mehmet Ali Paşa merhumun mahdûmlarından devletlû Halim Paşa Hazretleri'nin Dersâadet'e gelmek niyetinde olmasıyla yakında oradan hareket etmesi memûl bulunduğu İskenderiye'den alınan mekâtibden rivâyet olunarak *Kurye Doryan*'da murakkamdır.⁸⁰²

Trablusgarb'dan Alınan (11 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Suretidir

Trablusgarp Karantinası gardiyanbaşısı Abdi Ağa'nın kayınvalidesi Cezayirli Hâce Fatma Telmasani (?) nam hatun miras akçesi ahz-için diğer kerimesi Hâce Ayşe ile geçen sene Trablus'dan, Dersâadet'e azimet itmişti. Hi'tâm-ı maslahatla bu defa vukûu avdetlerinde Dersâadet'den Trieste ve sair mahâllere seyr-û sefer eden Rusya posta vapurlarına râkiben (19 Cümâde'l Ahire tarihinde) Messina (Messine) Limanı pişgâhına geldiklerinde vapur-u mezkûrun kapıdanı merkume hâce Ayşe'nin ırzına

⁸⁰⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

⁸⁰¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

⁸⁰² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

geçmek kastıyla kamaranın içinde üzerinde tasallut eylemiş ve mezbure ise ehl-i ırz bulunduğu ecluden muhâlefet ve feryad iderek güverte üzerine çıkmak murad itmiş ise de bir vecihle zaferyâb olamamıştır. Ol-halde kapıdan merkum keyfiyet-i vakıâyı ihfâ niyetiyle bî-çâreyi hemen katl eyleyerek nâaşını denize atmak esnasında validesi Fatma dahi evlat acısıyla can dayanmaz derece de ağlayub sızlayarak kendisini derya'ya atmış olduğunu liman-ı mezkûr iskelesinden birçok kişiler görerek derhâl filikalar yetiştirilib maktûlenin nâaşı ile validesini hayyen polishaneye çıkarmışlardır. Maktûle-i mezbûre orada defnolduktan sonra vapurda kalan eşyasıyla nukûd mevrûsesinin defteri Malta'da Devlet-i Âliyye şebbenderi Mösyö Faruç'e (?) irsal ve tahriren beyan-ı hâl ile maktûle-i mezburenin yanında bulunan bir nefer evladı ve validesi merkume Fatma diğer sefîneye irkâben Malta'ya isbâl olunmuş ve keyfiyeti şebbender mumaileyh dahi Dersâadet'e yazdıktan sonra kendilerini Trablusgarb'a göndermiştir. Bunlar (11 Receb Tarihli) Trablusgarb limanına vusûllerinde merkume Fatma vakıâyı şifâhen takrir eyledikten başka vapur derununda kalan ve gasb ve yağma olunan zîr de muharrer ol-miktar miras akçesi ile emval-i sairesinin dört nefer eytâmına i'tâsı için istirdâdını ve katl-i keyfiyetinin ihkakı ne esbâba menût ise ol-vecihle icra-yı icabını hükümetten bâ arzuhâl niyaz itmiştir.⁸⁰³

Bütün Duberin Altunu: 40

İngiliz lirası: 170

Beyaz Mecidiye: 70

Elmas Yüzük: 1

Altun üzerine altun ile masnû' Maşallah: 1

Canfes ve basma ve eşya-yı cedide-i saire memlû sandık: 1

Cedid mai atlas ferâce: 1

Cedid siyah merinos ferâce: 1

Bir boğca giyim elbisesi: 1⁸⁰⁴

⁸⁰³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

⁸⁰⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

Trablusgarb'dan Alınan (11 Receb Tarihli) Diğer Bir Kıt'a Tahrirat'ın Sureti

Hasbe'l mevkii Trablusgarb eyaletinin her-bâr eşedd ihtiyaç ile muhtaç olduğu yağmur geçen Cümâde'l-Ahirenin on beşine değin yağmadığı cihetle taife-i zirâa mertebe-i gayet de mahzun ve ezcümle hayvanat yiyüb içecek bulamadıklarından telef olmağa yüz tuttukları rev-nümûn iken birkaç gün sonraca yağmur başlayub şimdiye kadar eyalet-i mezkûrenin ale'l-seviye her bir tarafına yağmış ve bunun böyle zuhûru feyz ve bereketini mücerred devletlû Vali Paşa Hazretleri'nin meymenet-i kudûmuna virerek meşâyih-i kabâil ve aşâyir takım takım gelmiş ve Vali-i müşârunileyhe hayır duâ-yı tekrar ve mahamedet izhâr ederek yine yerlerine gitmişlerdir.⁸⁰⁵

3.19.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

İstikrâz-ı müteâddî Mösyö Myers'in Paris'te habs olduğuna dair Dersâadet'e çend kıt'a telgrafnameler gelmiş idi. Sonradan vefâtı haberi dahi Dersâadet'te şuyû' bulmuş ise de erâcîf-ı kâzibedendir. Mumaileyhin bu vecihle min gayr-i memûl tevkifinin sebebi ise henüz tafsilen malûm olamadı. Şu kadar ki rivayet olunduğuna göre kendisi Fransa'da pek çok işlerin içinde olup demiryolu hisselerinden ve sair bazı hesaplardan dolayı hakkında vukûu bulan şikâyetin üzerine habs olunmuş ve müddet-i habsinde umûr-ı hususunun yüz üstüne kalması için rû'yet ve tesviyesine Paris Bankası Direktörü Kont (Cermini) nam zât memur tayin kılınmıştır. Galata'da Kamondo ve Tobini ve Baltacı ve Zârîfî bazergânların, mumaileyh Myers'in üzerine çekilmiş hayli poliçeleri olduğundan habsini haber aldıkları anda taraflarından Paris'e birer zât gönderilmişlerdir.⁸⁰⁶

Gayta'nın teslimini geçen hafta ilan etmiştik. Bu kere Dersâadet'e gelen jurnallerde bu dair bazı tafsilat görüldüğünden ber-vech-i âti beyan kılınır;

Fransa Donanması, Gayta pişgâhından çekildikten sonra yerine Sardunya gemileri gelip abluka etmiş ve câbeca kalenin üzerine top atmakta bulunmuş idi. Bir gün hem kara hem de deniz tarafından güllerle yağdırılarak hücumlar edilmekte derûn kalede bir iki cebhane ateş alarak hayli kimse telef olmuş ve Sardunyalı tarafından

⁸⁰⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

⁸⁰⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

ateşe biraz manya verildikte müzâkere zımnında Gayta'dan adamlar gönderilerek vefâyatı ortadan kaldırıp defnetmek ve yaralıları hastahanelere yerleştirmek için bir müddet mütâreke edilmesi teklif kılındığı üzerine tarafeynden kabul olunmuş ve kalenin yıkılmış olan mahâllerinin tamir olunması karargîr olmuş idi. Müddet-i mezkûre hi'tâm buldukta haşmetli Napoli Kralı cenâbları Sardunya asâkiri kumandanı Ceneral (Cialdini) nezdine tekrar bir mükâleme memuru göndererek Gayta kalesinin teslimine dair mukâvele edilmek için mütârekenin on beş gün daha temdid olunmasını teklif eylemiş ve Ceneral mumaileyh dahi kalenin yıkılmış olan yerlerinin tamir olunmaması meşrûd iken mahsûrin tarafından bunun hilâfına hareket olduğundan bahisle temdid maddesinin asla mümkün olmadığını ve fakat hemen kalenin teslimi müzakere ve mukavelesine arzu olunur ise kendisi müheyyâ bulunduğunu beyan etmiştir. Bir taraftan ümid olmayıp hâl günden güne daha fena olacağı ve kale-i mezkûreyi terk etmekten başka buna bir çare bulanamayacağı anlaşılmış ve şu husus bazı taraftan mükerreren nasihât kılınmış idüğünden hah-ü nahâh rızâ gösterilerek şerâiti kararlaştırılmak için tarafeynden komiserler tayin olunmuştur. Rivayete nazaran şerâiti mezbûrenin kat'ında en ziyade güçlük çekilen madde Napoli Kralı'nın zâtına tahsis olunacak senevî aidatın takarruru meselesi olmuştur.⁸⁰⁷

Napoli'den yazıldığına göre kral müşârunileyh hazretleri (Lamouit(?)) nam Fransız vapuruna râkiben Gayta'dan çıkmış ve şubat-ı frenkinin on beşinde Roma'ya muvasalatı musammem bulunmuş olup oradan dahi kayınpederi haşmetli Bavyera Kralı Hazretlerinin yanına gitmek niyetinde imiş.⁸⁰⁸

Avusturya eyaletlerinde fesâd zuhûr edip Macaristan ve Galiçya ahalisinin türlü türlü hareket-i isyâniye de bulunduğunu evvelce dahi yazmıştık. Eyaleteyn-i mezkûreteynde bu hâl elân bâki olup ezcümle Macaristan'da hükümet memurlarını ahali tard ve te'bîd etmekte ve evvelki serbestliklerini istihsâl yoluna koymakta imişler. Hırvatistan'da bulunan (Fioume) şehrinde dahi bu kere fitne peyda olmuş ve devlet memurlarından bazılarının aleyhinde ahali tarafından sûikasd gösterilmiş

⁸⁰⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

⁸⁰⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

olmağla şehir-i mezbûr ile tevâbi'i muhâsara tahtına vaz' olunmuş olduğu Trieste gazetesinde muharrerdir.⁸⁰⁹

Gayta'nın teslimi haberi Milan'a vasıl olduktâ Sardunya Kralı haşmetli (Victor Emmanuel) Hazretleri bi't-tesâdüf bir baloda iken kendisine tebşir olunmuş idüğü Turin'den bazı gazetelere iş'âr kılınmıştır.⁸¹⁰

Flemenk memâliğinde bazı karyeleri bu defâ dahi su basmağla birtakım insan ve miktarı küllî hayvan telef olmuş ve hane ve ebniye-i sâireden pek çoğu yıkılmıştır.⁸¹¹

Sardunya ve Prusya Devletlerinde askerce büyük tedârikât görülmekte olduğunu Avrupa gazeteleri tasdik ediyorlar.⁸¹²

Haşmetli Papa Hazretlerinin, hükümet-i dünyevîyesi haşmetli Sardunya Kralı Hazretlerine terk olunmak labüdde idüğüne dair bu kere Paris'te (Fransa ve Roma ve İtalya) namıyla bir risâle tab' olunmuş ve kâriben neşri mukârrer bulunmuş olduğu Avrupa gazetelerinde mahkîdir.⁸¹³

3.19.4.İLÂNAT

Koçgiri sancağında kâin Sivas ili kazâsında Çaykürt karyesi arazisinde kâin tûlen yüz ve arzan yüzelli arşun bi'l-sahib değirmen ocağının mahâllince üçbin altıyüz ve ber-muceb-i tanzim Dersâadet'ce dahi müzayedesı icra olunmak da olup dörtbin beşyüz guruşa talep zuhûr ittiği.⁸¹⁴

Aydın sancağı dâhilinde inşâ kılınmak da olan demiryolu hattının tarafına altı yedi saat mesafede bulunan nefsi-i Aydın ve Size (?) ve Hobca (?) ve Mazon (?) ve Ödemiş ve Bayındır kazalarında yüz dokuz kıt'a tarlaların mahâllince talibleri var ise de bu tarafta dahi müzayedeleri icra olunacağı.⁸¹⁵

⁸⁰⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

⁸¹⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

⁸¹¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

⁸¹² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

⁸¹³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.3.

⁸¹⁴ "İlanât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.4.

⁸¹⁵ "İlanât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.4.

Karesi sancağı dâhilinde kâin Ayazmend kazâsında dört bin üçyüz elli dönüm Ablağanlık (?) nam mahâllin yüzbin guruş bedel ile mahâllince talibleri varsa buraca dahi müzayede olunacağı.⁸¹⁶

İzmit sancağı dâhilinde kâin Fendire kazâsında fermanlı tımarı aklamında Bağıranlı karyesi civarında Korfedan nam mahâlde vâki' cin cin kaya demekle marûf on iki dönüm sengistân arazi-i emîriye de taş ocağı ihdas eylemek ve iki bin üçyüz üç guruş mu'accele ve senevi iki yüz otuz beş guruş bedel öşür verilmek üzere mahâllince talibleri var ise de buraca dahi müzayede olunacağı.⁸¹⁷

Bâlâ da muharrer değirmen ocağı ile diğer üç kalem arazi-i emîriyenin bermuceb-i tanzim Dersâadet'e dahi müzayedesini lazımeden olup bunlara talip olanlar olduğu halde Pazartesi ve pençenbe günleri Defterhane-i Hakâni Ruznâmçe odasına müracaat eylemeleri ilan olunur.⁸¹⁸

Tercümân-ı Ahvâl jurnalimize, Dersâadet'te müşteri olan zevât'ın gazeteleri mahsûs müstahdemleri vasıtasıyla mahâl-i muayyenelerine gönderilmekte olduğu misillü ayrı bir nüshasını almak arzu buyuranlara dahi mucib-i suhulet olmak için her semtte münasip birer mahâllin tahsisi musammem olduğundan bunlardan; Beşiktaş Camii şerifi altında helvacı dükkânına muttasıl Hacı Nazif Ağa'nın attar ve Salıpazarında Damad cenâb-ı şehriyârî devletlû Mahmud Paşa Hazretleri'nin sarayı karşı sırasında Ahmed Efendi'nin fesci ve Şehzâdebaşı'nda kâin direkler arasında Kapû Çukadarı Hasan Efendi'nin Çubukçu ve Hâmidiye Türbesi yanında karagola muttâsıl perûkâr dükkânlarında her haftanın yeni gazetesi fiyat-ı muayyenesi ile satılmakta olduğunun ilanına ibtidâr olunur.⁸¹⁹

⁸¹⁶ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.4.

⁸¹⁷ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.4.

⁸¹⁸ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.4.

⁸¹⁹ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.4.

Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye

İşbu risâle-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki Bilâd ve Hâlic-i Konstantiniye ve Adalar ve sairenin evâil de ne hâl ve heyet de bulunduğunu nakil ve bunlar da mevcut ve mefkud bulunan asâr-ı kadimenin tarifetini şâmindir. Bunun nüsha-i asliyesine mukaddema telifât-ı mütenevvîa-i nadide ile faikü'l akran olan meşhur Rum patriği esbâk (Kostantiyos) Konstantiniye üzerine yazılmış olan kitab-ı saireden lisan-ı rumî üzre cem' ve tertip etmiş ve muahharan sâbık Rum Milleti Lağvetti (?) (Alkonk) oğlu olup elyevm Divân-ı Zaptiye azâsından bulunan (Yorgaki) Efendi bi'l-icmâl Türkçe'ye tercüme eylemiştir. İşbu mecelle-i müterceme İstanbul şehrinin ahvâl-i tarihiyesine dair Türkçe mevcut olan *Tercümân-ı Ahvâl*'in (6 Numerosundan 16 Numerosuna kadar) nüshaları tefrikâlarında neşr olunmuşdu. Muahharan dahi ayruca olarak gazete-i mezkûrun matbaasında tab' ve temsil kılınmış ve on gurus fiyat ile fûrûht olunmak da bulunmuşdur. İstek idenlerin gerek matbaa da gerek gazete satılan mevkiiler de bunun müretteb nüshalarını bulabilecekleri ilan olunur.⁸²⁰

Bu irade-i Seniyye-i hazreti Padişahî Ceza Kanunname-i Hümâyûnuna müceddeden zeyl ve ilave kılınmış olan fıkraların dahi cüzü şeklinde olarak bu defâ nesh-i kesiresi Takvimhane-i Âmire de tab' ve temsil kılınmış ve yirmişer para fiyat ile satılmak da bulunmuşdur.⁸²¹

⁸²⁰ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.4.

⁸²¹ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.4.

3.19.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	144
• İngiliz lirası	30	158
• Yirmi Franklık	10	126
• Pol (Rusya Altunu)	30	128
• Karamiçe	00	074
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	028
• Karbon	15	024
• Gümüş Beş Franklık	20	031
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	00	046
• Konsolide	00	040
• Akçe Başı (Binde)	00	270 ⁸²²

⁸²² “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:19, 14 Şaban-12 Şubat 1277, (25 Şubat 1861), s.4.

3.20.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:20, 21 ŞABAN-19 ŞUBAT 1277

3.20.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Maliye Nâzırı atûfetlû Tevfik Efendi Hazretlerine rütbe-i sâmiye-i vezâret ve müşiri; Meclis-i Âliye memuriyeti maliye nâzırı sâbık devletlû Muhtar Paşa Hazretlerine; Devletlû Hacı Halil Kemâli Paşa Hazretleri'nin vukûu infisâline mebni Silistre eyaleti Valiliği, Erzurum Valisi sâbık devletlû Arif Paşa Hazretlerine; Meclis-i Vâla azalığı Bâb-ı Âli evrak müdiri sâbık saâdetlû Rifât Bey Efendi'ye; Divân-ı zaptiye azalığı Hidâyetzâde uzun Artin Efendi'ye; Niğde Kâimmakâmı izzetlû Hüseyin Nasib Efendi'nin infisâli vukûna mebni Kâimmakâmlık mezkûr Konya muhasebecisi sâbık izzetlû Ali Rıza Efendi'ye.⁸²³

(İlmiye)

(Bazı Mahâllerin Niyabetine Memur Buyurulmuş Olan Nâibler)

Seydişehirli Hâfız Abdullâtif Efendi – Hayrabolu'ya

İbrâdılı Es-seyyid Elhâcc Mustafa Efendi – Düzce'ye

Mevâliden Rûşen Efendi hafidi Necmeddin Efendi – Sivas'a⁸²⁴

Sakse-Koburg (Sachsen Cobourg) Dükâlığı müsteşarlarından Mösyö Duhoglin'e (?) üçüncü rütbeden bir kıt'â mecidiye nişân-ı hümâyûnu ihsân buyurulmuştur.⁸²⁵

Millet-i İslâmiye-i Osmâniye beyninde Şirket-i Sıddıkiye namıyla bir kumpanyanın teşkiline teşebbüs olunduğunu *Tercümân-ı Ahvâl*'in (16 numarolu) nüshasında tâfsilen beyan etmiş idik. Şu aralık işittiğimize göre sâlifü-l beyan kumpanyanın şerâitini mübeyyin ve birkaç bendi mutazammın bir kıt'â ni'zâmnamesi tanzim ve imtiyâzat-ı lâzimesinin istihsâli zımnında tüccâr-ı Şirket-i Hayriye

⁸²³ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

⁸²⁴ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

⁸²⁵ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

mühayyizânı taraflarından ticaret-i ni'zâmat celilesine takdim olunmuştur. Bu bâbda her ne gûna karar-ı resmi sûretpezir olursa onun dahi ilânına müsaraat ideriz.⁸²⁶

Tercümân-ı Ahvâl'in (18 numarolu) nüshasında neşr olunmuş olan ilânname-i resmi de beyan kılındığı vecihle muhacirine muavenet hakkında taşra halkı şimdiye kadar Dersâadet sekenesinden daha ziyade asâr-ı hamiyet izhâr eylemiş ve Payitaht ahâlisi ise bunca müsâadat-ı mahsûseye mazhariyetle daha bir suret-i fâike de geçinmekte iken bu bâb da onlardan aşağı kalmayacakları meczum bulunmuş olmakdan nâşi ahâli-i merkûmenin ehl-i İslam'ından her kim muhacirin için elli guruşdan ziyade iane akçesi virecek olupda komisyon-u mahsûsuna teslim olunmak zımında *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasına gönderirse sâirlerini teşvik niyetiyle o misillû sâhib-i hayrın ismini verdiği akçenin mikdârıyla beraber gazetemize derç ideceğimizin ilânına ibtidâr olundu.⁸²⁷

Memuriyet-i mahsûsa ile Bağdat'a tayin buyurulmuş olan saâdetlû AtaBey Efendi geçen perşembe ve Niş Valisi devletlû Medhet Paşa Hazretleri dahi Selanik üzerinden cuma ve Bosna ıslahat komisyonuna memur sââdetlû İbrahim Bey Efendi dahi cumartesi günü mahâl-i memuriyetlerine müteveccihen Dersâadet'den fekk-i rabita-i ikâmet eylemiştir.⁸²⁸

Bosna ve Hersek taraflarına şu aralık daha bir mikdâr Asâkir-i Şahane sevk olunacağı ve Bâhriye Meclis Reisi sââdetlû Mustafa Paşa Hazretleri'nin taht-ı kumandasında olarak altı kıt'â sūfūn-u harbiye-i Mülûkânenen mürekkeb bir kuvve-i bahriyenin dahi ol havâli sevâhiline kâriben irsâl kılınacağı işidilmiştir.⁸²⁹

Sâye-i mâarif vâye-i cenâb-ı Mülûkâne'de tesis ve küşâdına muvaffâk olunan mekteb-i rüştiyeden Dersâadet ve Bilâd-ı selâsede bulunan rüştiye mektepleri sınıf-ı evvel şâkirdanından beher sene icra olunduğu misillû bu sene-i mübâreke de dahi mevsim imtihanlarının hulûlü cihetiyle mâh-ı sâbıkın evâsıtından bedee ile tahsis olunan günlerde Meclis-i Mâarif'de fūnūn-u mütenevviadan tayin olunan mümeyyiz efendiler marifetleriyle şâkirdan-ı mumailayhimin yegân yegân usûl-ü imtihanları bi'l-

⁸²⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

⁸²⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

⁸²⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

⁸²⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

icra her birerlerine ulûm ve fûnûn-ı mütenevviadan irâd olunan esileye cevab-ı muvafık i'tâsıyla isbât hez ve malumât itmiş ve şehir-i hâlin on birinci perşembe günü akd olunan meclis-i mâarife meclis-i vâla reisi devletlû Paşa Hazretleri dahi teşrif buyurmuş oldukları halde şâkirdan-ı muma ileyhinden bir kaçının bit-tekrar imtihanı icrasıyla ulûm-u arabiye ve fârisiyeden vukûbulan esileye bilâ- tereddüd ecvibe-i kâfiye i'tâ itmiş olmalarından dolayı huzzâr-ı meclis taraflarından sezâvâr kemâl-i tâhsin ve aferin olduklarından herbirinin derecât malûmâtlarına göre meclisce takdir olunan kıymet mucebince olbâbda tânzim olunan şehâdetnameleri yegân yegân yedlerine i'tâ ve bu sırada mefrûz uhde-i musâdakat olan davet-i hayriye-i Hazret-i Hilâfet penâhi cümle tarafından nâtika pirâ-yı hüsn-ü edâ olunmuş ve ber muceb-i ni'zâm şâkirdan-ı muma ileyhimin arzu ittikleri aklâm-ı şahane ve mekteb-i askeriye dahi icrayı memuriyetleri derdest icra bulunduğu mâlum olmak için ilan-ı keyfiyete ibtidâr kılındı.⁸³⁰

Girid eyaleti dâhilinde Kandiye mekteb-i rüşdiyesi şâkirdanının hulûl mevsimi cihetiyle Kandiye kâimmakâmı saâdetlû Paşa Hazretleriyle ümerâyı askeriye ve vücûh-u belde hazır oldukları halde imtihanları lede'l- icra şâkirdanı muma ileyhimin tâlim-i hez ve malûmatca gün be gün ilerûlemekte oldukları müşahede olunmuş ve Nevrekop ve Çorlu mekteb-i rüşdiyeleri şâkirdanının dahi bu kere imtihanlarının icrasıyla irâd olunan esileye ecvibe-i kâfiye i'tâ iderek şâyân-ı aferin olacak mertebede ibrâz-ı hez ve malumat eylemiş olmalarıyla teşeküren cümle tarafından davet bekâ-yı ömür ve şevket Hazret-i Hilâfet penâhi ez ser nev tilâvet ve tezkâr olunduğu gibi şâkirdan-ı muma ileyhimin teşviken muktezâ-yı hamiyetleri üzere kâimmakâm müşârunileyh ile Nevrekop müdiri Ali Efendi tarafından mükemmel ziyafet keşide ve i'tâ kılınmış olduğu bu kere mahâllerinden ve Girid Valisi devletlû İsmail Paşa Hazretleri taraflarından vârid olan tahrirât ve mazbata meâllerinden müstefâd olmağın ilânı keyfiyete ibtidâr kılındı.⁸³¹

⁸³⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

⁸³¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

(Fünûn-ı Telgrâfiye Mektebinin Ni'zâmnamesidir)

Telgraf idaresinde memurlar yetiştirmeğe mahsûs olan işbu mekteb-i mu'âvinin taht-ı nezaretinde olarak mekteb-i mezkûrda telgraf-ı nazariyyat ve ameliyyâtı talim olunacaktır.⁸³²

Mezkûr mekteb de cümle pazar günlerinden maada her gün vâkit-i zuhûrdan bir buçuk saat evvel nazariyyat-ı telgrafiye dersleri virilüb vâkit-i zuhûrda hıtâm bulacak ve bu derslerin birincisi telgraf fenninin muhtasar tarihiyle ulûm-u umûmiye-i elektirikenin mukaddematı ve ikincisi tel istimâli ve intihab ve muhafazası ve üçüncüsü eşkâl-i telgrafiye ve kuvve-i siyâlenin usûl ve tabâyi' ve elektirikenin kuvve-i mıknaşisiyesi ve dördüncüsü başluca teferruat ve sûr-ı istimâli ve beşincisi kullanılmakta olan ve mors tabir olunan makinelerin ve pûtelerin vaz'î usulü ve altıncısı tel ve makinelere dâhilen ve haricen arz olacak karışıklığın tamir ve ıslahı ve yedincisi telgrafca mevcut olan edevatın ve aletin hüsn-i istimâli ve sekizincisi umûmen fünûn-ı telgrafiye ve elektirikenin başlucalarının icraatı maddelerinden ibaret olacaktır.⁸³³

Ameliyyat dersleri dahi Salı perşembe günleri vâkit-i zuhûrdan bedee ile iki saat mümted olacak isâli muharrerat feniyle idare-i telgrafiye'nin tafsîlâtı taliminden ibaret olacaktır.⁸³⁴

Beher hafta cumartesi ile salı günleri kezâlik vâkit-i zuhûrdan bedee ile iki saat usulü idare-i telgrafiye ile umûru hesabiye dersleri talim olunup bunlar dahi evvela idarenin umûmen usulü hesabâtı ve Sâniyen idarenin nazariyyat mevcude ve atiyesinin talimi salisen defatir ve kuyûd-u lazımenin ve sair evrak-ı hesabiye'nin suret-i tanzimiyesi usulü ve rabian hutût-ı telgrafiye'nin zevâlleri ve beherine kaç gurusş alınmak lâzım geleceği maddelerinden ibaret olacaktır. İşbu ni'zâmname layihasının hüküm ve ifâdesi yolunda ve muvafık-ı hâl ve maslahat olmağla tamamıyla Meclis-i Âli-i Tanzimat'tan kabul olunarak temhir kılınmıştır.⁸³⁵

⁸³² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

⁸³³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

⁸³⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

⁸³⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

Rusya imparatoru haşmetlû ikinci Aleksandr Hazretleri'nin sandali-i imparatoriye ku'ûdu işbu pazar gününe tesadûf itmiş olmasıyla Dersâadet limanında bulunan düvel-i ecnebiye sefâin-i harbiyesinden yirmi birer pâre top atıldığı misillû beylik uskûnası dahi bu sırada yirmi bir kıt'â top endaht olunmuş ve zikr olunan gemilerin cümlesi ve Rusya kumpanya vapurları sancaklarla donanmıştır.⁸³⁶

Bir müddetten berû şubede kâh-ı âlemde rev-nümâ olan enva'i nevaib ve havadisât her iklimde ve her hükümet de usulü mu'tadanın mecra'yı kadiminden inhirafına bais olup ahvâl-i âleme vukûfu olmayanlar teğayyürât-ı vakîâdan türlü vesveselere zahib ve ale'l-ımya ahirlerine dahi telkih-i efkâr ile asâyiş ve aram-ı umûmi salib oldukları görülmekte olduğundan bu dâhiye-i cihanşumûl'den devlet-i müfahhame-i metbûamızın hissemend olduğu dereceyi tahkikat ve mûlahazat-ı âcizanemize göre beyan ideriz.⁸³⁷

Cümlemin malûmu olduğu üzere Devlet-i Âliyye'nin senevi iki buçuk milyon yani yirmi beş kere yüzbin kise kadar varidat-ı muayyenesi ve hemen ol-mikdara göre dahi masârifât-ı câriyesi olup bununla kendini idare itmekde iken gerek mesele-i sâbika-i harbiyenin döğüntüsünden ve gerek sonraları serzede-i zuhûr olan hadisat-ı fevkalâdeden dolayı tezayüd iden masraflarını varidat-ı adiyesiyle kapadamadığından varidat-ı mezkûre'den bir takımını faiz ve re'sû'l-mala karşuluk virerek birkaç defa Avrupa'dan ve muahharan kâh ve bikâh tahaddüs iden birer lüzumu acil üzerine dahi defâatle Galata sarraflarından ve arasıra çıkarılan esham-ı mümtaze ve sergi gibi faizli evrak ile kendi tebâasından akçe istirazına mecbur olmuş ve borçların top yekünü yedi buçuk milyon yani yetmiş beş kere yüzbin kiseye döğru dûranmış(?) olmağla elhâletü-hazihi zikr olunan varidat-ı mukarrere bir yandan Avrupa borçlarını faizleriyle beraber maktu'an ödemek de ve bir yandan dahi hazine-i celile elinde kalan varidât-ı cüz'iyye ile evvelki halde idaresini yürütümemekle kâh masârifât-ı adiyesininden mümkün olanları teflil ve kâh maaş ve tayinat gibi tasarruf kabil olmayan masârifât-ı zarûriyesini çaresiz tehir ile işbu borçlara bağlanan irâdlarını ele geçürmeye bakmakda bulunmuşdur. Demekdir ki bu günkü günde Saltanat-ı Seniyye mesela iki bin beş yüz gurus iradı ve yedi bin beşyüz gurus kadar dînî olup varidâtının bir parçasını onun

⁸³⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.1.

⁸³⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.2.

edâsına tahsis etmiş ve kendisi zahmetle kendini geçindirerek kadar alıkoyduğu varidât ile taayyüş itmekde bulunmuş olan bir kimse menzelesindedir. Bununla beraber elyevm her dairede usul-ü tasarrufiye'ye kemâ yenBeyi itina kılınmakda olduğu misillû Meclis-i Âli-i Hazainde bi'l-tedkik ehem ve elzem görülmeeyen mesârifin tenkihi için devâirin masraf defterleri bir taraftan tanzim ve takdim olunmak da ve geçenlerde ta'dil ve tesviye olunan muâhade-i ticaret üzerine tarife-i kadimeye zam olunan fiyata nazaran gümrüklerin hâsılatı haylice artacağından yalnız bunlardan muvazene-i seneviye de fark-ı külli husûle geleceği ve bir de Avrupa'dan gelen mebalîğ-i müstakrizde dört milyon yani kırk kere yüz bin kiseden ibaret olup faiz ve re'sü'l-malına mahsuben muhâssas olan varidat epeyce vâkitdir tekâsit-i muayyenesi hululünde tamamen virilmek de olduğundan bunlar gün be gün his olunmaksızın azalmak da olduğu ve beri ki Galata borçlarının hepsi dört yüz bin kise kadar olduğu halde her parçası birer iktiza-yı mücbir üzerine fahiş güzeşte ve ağır şartlar ile alınmış ve ekserisine hazine-i celile masârif-i cariyesini tesviye ittiği varidatını karşuluk göstermiş olmağla bir müddetden berûdür şu birkaç parça din-i sağır hakikâten idare-i umûmiye'ye kelevgir olmak da olup ma-mâfih tahkik-i âcizanemize göre şimdiye kadar bunların dahi nisf-ı mikdarı ve belki daha ziyadesi ödenüb varidat-ı merhume kurtarılmış idüğü cihetlerle bu borçlara karşuluk olarak habs olunan varidat-ı külliye bi-lütûfihi te'âla yakın zamanlar da kurtulub da merci'i aslisine gelecek olur ise hazine-i celile birden bire nefis-i alacağı ve teraküm iden maaşları ve sair masârif-i müteâhhiresini tedricen tesviye ittikten fazla evvelki tasavvur ve tertib vecihle evrâk-ı mütedâvileyi dahi kaldırayabileceği derkardır. Hele Mösyö Mirs'in(?) habs ile istikrâz-ı âhirin düçar ukde-i tehir olduğuna dair beş on günlerdir deveran iden güftgûlar muahharan mahbus muma-ileyhin umur ve hususu Fransa bankasına devr ve havale olunmuş olduğu şâmil ve yek diğerini müteakib gelen telgrafnameler üzerine bütün bütün ortadan kalkmış ve artık herkese emniyet-i derun hâsıl olmuştur. İşte Devlet-i Âliyye'nin idare-i hâliyesi şimdi bu merkez de bulunub Avrupa'nın meydanda olan hâl-i buhranı icabınca düvel-i sairenin ahval-i dâhiliye ve hâriciyelerine arz olan teşevvüşatın dereceyi pişgâh nazar-ı imana götürülse cenâb-ı hakka şükürler olsun memâliğimizin huzur ve aramı hepsinden ziyade idüğü tebeyyün ideceğinden şu mevkîit surette çekilen sıkıntıya teşekkür ile arz-ı Seniyye-i müşaberet ve istibar olunmak ve artık vapur ve gazino ve kahvehaneler gibi yerlerde bu aralık ekseriyet

üzere neşr-i eracıf iden bedhâhanın sözlerine ihâle-i sem' itibar olunmamak lazım gelür.⁸³⁸

Bu defa tahvilât-ı mümtâze namı ev senevi yüzde altı faiz ve yüzde beş re'sü'l mal tahsis ile on dört sene zarfında bedeli kâmilten tediye olunarak meydandan kaldırılmak üzere konsolide idilmiş olan beş yüz bin kiselik hazine tahvilâtının öyle senevi yüzde beş re'sü'l-mal müddet-i mezkûre de teveccühle tamamen kaldırılabilirceğinin bazı kimseler tarafından layıkıyla anlaşılamadığı işitmekle bu maddenin suret-i icrası malum olmak için zir de bast olunan suret-i hesab ile zeylinde muharrer tavazzuhanın ilanı münasib görülmüşdür.

Beher sene re'sü'l-malına mahsuben verilecek akçe ber- vech-i zîr tenzil olunarak miktar-ı tahvilât sene be sene tenakûs ider ve on dördüncü sene tamam olur.

Beher sene tahvilatın mikdarı tenakûs ittikçe ona göre faiz dahi tenakûs ider ve faizin fazlası re'sü'l-mal-ı seneviye ilave olunur ve on dört sene zarfında bunun yekûnunda gösterilen mikdar faiz verilmiş olur.

Beher sene faizden fazla kalan akçe bu re'sü'l-mal-ı seneviye ilave olunarak mikdarı sene be sene tezayüd ider ve bunun yekûnunda gösterildiği vecihle on dördüncü sene tahvilâtın asıl re'sü'l-malı olan beş yüz bin kese kâmilten verilmiş olur.

Bu iki madde için senevi bu mikdar akçe tahsis olunmuşdur. On dört sene zarfında faiz ve re'sü'l-mal için bunun yekûnunda gösterilen mikdar akçe verilecektir.

⁸³⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.2.

*1277 Senesinden İtibâren Adet	*Faiz Ve Re'sûl Mal-I Senevînin Yekûnu	*Senevî Yüzde Beş Hesabıyla Tahsis Olunan Re'sûl Mal-ı Senevî	*Senevî Yüzde Altı Tahsis Olunan Faizi	*Tahvilât-ı Mümtâzenin Asıl Re'sûl Malı
Sene	Kese	Kese	Kese	Kese
1	55000	25000	30000	500000 25000
2	55000	26500	28500	475000 26500
3	55000	27090	26910	447500 27090
4	55000	29776	25224	420410 29776
5	55000	31562	23437	390634 31562
6	55000	33455	21545	359072 33455
7	55000	35463	19537	325617 35463
8	55000	37591	17409	290154 37591
9	55000	39846	15154	252563 39846
10	55000	42237	12763	212717 42237
11	55000	44771	10229	170480 44771
12	55000	47458	7542	125709 47458
13	55000	50305	4295	78251 50305
14	29623	27946	1677	27946 27946
00	744.623	500.000	244.623	00.000

Bâlâ da vâki' suret-i hesapdan malûm olacağı vecihle bu tahvilât-ı mümtazenin aslı beş yüz bin kese akçelik olup bu beş yüz bin kese üzerine senevi yüzde altıdan otuz bin kese faiz ve yüzde beşten yirmi beş bin kese re'sü'l- mal akçesi tahsis olunmuştur. Her sene yüzde altı faizin üçü birinci taksit olarak temmuz ibtidâsında ve diğer üçü taksid-i sâni olarak kânun-ı sâni ibtidâsında i'tâ olunacak ve re'sü'l-mal dahi ikinci taksit zamanı olan kânun-ı sâni ibtidâsında verilecektir. Fakat yüzde beş tahsis olunan mezkûr re'sü'l-mal faiz gibi her sene mecmua tahvilâtı taksim ile cümlesine yüzde beşer verilecek olmayıp her sene kânun-ı sâni ibtidâsında kâffe-i tahvilâtın numaraları üzerine kur'a çekilerek baht işi her kimin elinde bulunan tahvilâtın numarasına isabet ederse ol-sene ol-tahvilatın bedeli kâmilten verilip tahvilat istirdât olunarak iptal olunacak ve kur'a isabet etmeyen tahvilat ashâb-ı yalnız faizlerini alacaktır. Mesela evvelki sene tahvilatın miktarı tam beş yüz kese bulunacağından bunun yüzde altıdan icap eden faizinin tahsis olunan otuz bin keseden yüzde üçü birinci taksit olarak temmuz ibtidâsında ve diğer üçü tahsilat-ı sâni olarak kânun-ı sâni ibtidâsında ashâb-ı tahvilata ifâ olacak ve bundan başka ikinci taksit zamanı olan kânun-ı sâni ibtidâsında re'sü'l-mal için tahsis olunan yirmi beş bin kese üzerine mecmua tahvilatın numaralarına kur'a çekilip her kimin yedinde bulunan tahvilat kur'a isabet eder ise ol- tahvilatın bedelleri tamamen ifâ olunarak yirmi beş bin keselik tahvilat istirdat ile imha olunacaktır. İkinci sene tahvilatın yirmi beş bin keseliği eksilerek dört yüz yetmiş beş bin kese kalmış olacağına ve bunun faizi dahi yüzde altıdan yirmi sekiz bin beş yüz kese edeceğine mebni faiz tertibinden fazla kalacak bu bin beş yüz kese ikinci sene kur'asında re'sü'l-mal verilerek ol- miktar tahvilat istirdat olunacaktır. Üçüncü sene tahvilatın miktarı dört yüz kırk sekiz bin beş yüz keseye ineceği ve bunun yüzde altıdan faizi yirmi altı bin dokuz yüz on kese ederek asıl faiz tertibi olan otuz bin keseden üç bin doksan kese fazla olacağı cihetle üçüncü sene kur'asında bu fazla re'sü'l-mal tertibi olan mezkûr yirmi beş bin keseye zam ile ol-sene yirmi sekiz bin doksan kese re'sü'l-mal i'tâ olunarak ol- miktar tahvilat istirdat ve iptal kılınıcaktır. İşte bu vecihle beher sene faiz tertibi olan otuz bin keseden kalacak fazlanın re'sü'l-mal tertibine zam ve ilavesiyle re'sü'l-mal akçesi sene be sene terâkki iderek bu takribe beher sene kaldırılacak tahvilatın mikdarı dahi tezayüd ider. İmdi bu tafsilatın anlaşacağı vecihle re'sü'l-mal akçesi ibtida-yı maslahat da her ne kadar yüzde beş olarak tahsis kılınmış ise de her sene faizden fazla kalacak akçe re'sü'l-

mala ilave olunacağından re'sü'l-mal ibtida-yı tahsis gibi yüzde beşde kalmayub sene be sene yüzde sekiz ve on iki ve on beş ve bu vecihle mütevâliyen tezayüd idecek ve hatta mezkûr suret-i hesab da gönderdiği vecihle on üçüncü sene meydanda yetmiş sekiz bin iki yüz elli bir keselik tahvilat kalarak bunun faizi dört bin altı yüz doksan beş kese edeceğinden faiz tertibi olan otuz bin keseden fazla kalacak yirmi beş bin üç yüz beş kese asıl re'sü'l-mal tertibi olan yirmi beş bin keseye ilave ile ol-sene elli bin üç yüz beş kese re'sü'l-mal verilerek ol-kadar tahvilat kaldırılacak olmasıyla ol-sene yüzde altmışdan ziyade re'sü'l-mal verilmiş olacaktır. İşte hazineden her sene faiz ve re'sü'l-mal için elli beş bin akçe çıkararak bu suret üzere on dördüncü sene zarfında tahvilat-ı mezbure kâmilten kaldırılmış olunacaktır.⁸³⁹

Beyoğlu'nda kira ile Sardunya Sefarethanesi ittihaz kılınmış olan hane işbu Pazar gecesı sabaha yakın muhterik olarak basdırılmışdır.⁸⁴⁰

KasımPaşa'da divânthane karşusunda vâki' zevrak haneden mâh-ı hâlin on yedinci günü saat sekiz buçuk kararlarında bir el tüfenk atulub saçması mahâl-i mezkûrda kâin tulumbadan abdest almak üzere bulunan Sivaslı hamal Hüseyin ile Erzincanlı aşçı Süleyman'ın yüzlerine ve ellerine tesadüf itmiş ise de pek tesir etmeyerek cildlerin de kalub fakat cüz'i kanatmış ve mezkûr tufengi kim attığı bilinmediğinden araştırmakda bulunmuşdur.⁸⁴¹

Sultan Mehmed civarında vâki' Kemerîli mescid mahâllesi sakinlerinden ve asâkir-i Hâssa-i şahane tabiblerinden binbaşı fütüvvetlu Cemal Efendi'nin cariyesi mezburenin bir yaşında oğlu Ferhad bir müddetden berû na-mizaç olup geçen perşembe günü validesi mezbure merkum çocuğunu kucağına alarak bir mahâle gitmek üzere iken nişancı civarında sokak da merkum çocuk ecel me'vûduyla vefat eylemiştir.⁸⁴²

Şabân'ın on dördüncü Pazar gününden yirmi Cumartesi ahşamına kadar bir hafta zarfında Ak ve Karadeniz Boğazlarından geçerek Osmanlı sancağıyla Dersâadet'e gelmiş ve gitmiş olan vapurlar;

⁸³⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.2.

⁸⁴⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

⁸⁴¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

⁸⁴² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

(Gelen)

(Ester Velujar) nam vapur bir mikdar yolcuları ile pazar günü Varna'dan; Hazine-i Hâssa vapurlarından (Ömer Paşa) bir mikdar yolcu ile pazartesi günü İskenderiye'den; Tersane-i Âmire vapurlarından (Ereğli) bir mikdar yolcu ile pazartesi günü İzmir'den; Tersane-i Âmire vapurlarından (Malakof) bir mikdar yolcu ile cuma günü Trabzon'dan.

(Giden)

(Ester Velujar) nam vapur bir mikdar yolcu ile Salı günü Varna'ya; Hazine-i Hâssa vapurlarından (Şehpir) Beyrut'a çıkarılmak üzere üçyüz elli nefer Asâkir-i Şahane ve iki yüz elli nefer yolcu ile salı günü İskenderiye'ye; Tersane-i Âmire vapurlarından (Tuna) yolcular ile dünkü Cumartesi günü Trabzon'dan. Eyyâm-ı mezkûre zarfında kezâlik boğazlardan geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet limanına gelen ve giden yelken tüccar sefâini;

Gelen 01

Giden 47⁸⁴³

3.20.2.TAŞRA VUKUÂTI**(Rumeli)****Mostar'dan Alınan (9 Şaban Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Sureti**

Hersek havâlisinin ahvâl-i haziyesinden bir nebzesini çend gün akdem yazdığım tahrirat da beyan etmiş idim. Nakşin vukuâtından sonraca kumandan saâdetlû Derviş Paşa Hazretleri, Tirebin cânibine azimet eyledi bu dahi devletlû Müşir Paşa Hazretlerinden aldığı emir üzerinedir. Sair Ümera ve Zabitan birer mevki'e tayin olundular. Bundan dört beş gün akdem bin nefer miktarı eşkıya ki Karadağlı ve nevâhi-i malûme ahalisinden ibaretdir. Nakşin ile Gaçga beyninde bulunan Kristaç palankasını zabt eylemek efkârı ile birkaç defa hücum suretini gösterdiler. Palanka-i

⁸⁴³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

mezkûr bayağı muhasara heyetinde olduğu halde ni'zâmiye ve muvazzafadan mümkün olduğu miktar asâkir sevk olunması ve palanka-i mezkûr muhasaradan kurtulması hususuna müşir-i müşârunileyh Hazretleri tarafından emir verilerek Gaçga'da mevcut olan kuvve-i askeriye'nin bir miktarı bunların üzerine gittiler. Eşkîya ise karşı durup muhabereye kıyam etmekle iki saat kadar muharebeden sonra eşkıya perişan oldukları halde firar eylediler. El-hâsıl eşkıyadan yirmiye yakın telef ve altmış kadar yaralı vardır. Bizim taraftan akl-ı kalil yaralı bulunmuştur. Tarih-i vakaraya gelinceye kadar eşkıya-yı merkume hiçbir taraftan baş göstermemiştir. Bu aralıkta altmış kadar (Uskok) tabir olunur haydutlar Nosin (?) kazâsına gelerek teâaa-i sadıkadan Latin milletinin beş yüz re's miktarı ağnamını gasb eylemişlerdir. Bunun dahi arkalarında düşmüş olan asâkir bir mahâlde ulaşıp biraz muharebe ve mücadele vukûuyla reisleri telef olarak bir haylicesi yaralandıktan sonra bakisi semt-i idbara (?) firar etmiş ve ağnam-ı mağsûbe ellerinden alınarak ashâbına teslim olunmuştur. Daha sair havâdisler var ise de derece-i sübâtta olmadığından iş'âra hacet görülemedi.⁸⁴⁴

Cuma günü Kalast'dan (Galatz) gelen bir telgrafname meâline göre; Tuna'nın akmakda olan buzları aşağı tarafında toplanub suların cereyanına mâni olmuş ve nehr-i mezkûr her taraftan taşarak çok yerleri su basdığı eelden gerek insan ve hayvan ve gerek zahirece külli zarar vukûu bulmuş ve Kalast'ın nehre kurb olan nısfından ziyade mahâlî su altında kalmış olduğu *Jurnal dö Konstantinopol*'de mervidir.⁸⁴⁵

Anadolu

Antalya'dan Alınmış Olan (7 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat-ı Mahsûsanın Sureti

(Emanuel) nam Yunan brik sefinesi boş olduğu halde Dersâadet limanından kalkub Antalya'ya gelürken furtunaya tutulmağla (5 Receb Tarihinde) Ağva nam mahâlde batmış ve içinde bulunan on iki taifeden, on biri kapıdanıyla beraber kurtulub bir neferi boğulmuştur.⁸⁴⁶

⁸⁴⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

⁸⁴⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

⁸⁴⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

Arabistan

Mısır Valisi fehamehlû, devletlû Said Paşa Hazretleri Mısır'a avdet eylediği (*Kurye Doryan*'dan rivayet olarak) geçen hafta hikayât olunmuşdu. Muahharan gazete-i mezkûrun Mısır'dan olup neşrettiği mektuplar mealine bakılınca müşârunileyh Hazretleri'nin oraya avdeti henüz vukûu bulmayub fakat kariben muvasalatı memul imiş.⁸⁴⁷

3.20.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Şubat-ı frenkinin on sekizinde küşâd olunan Sardunya parlamentosunda haşmetli Sardunya Kralı Hazretleri bir nutk-u resmî irâd etmiş olduğundan Avrupa gazeteleri bunu ilan ettikleri sırada her bir cümlesine kendi zu'mlarınca birer manâ vermektedirler. Bazı jurnallerin kavline göre zikr olunan nutkun en ziyade dikte şâyân olan mahâlleri kral müşârunileyh memâliğinde ahalinin kemâl-i serbestî ile demgüzâr olmalarını arzu edip İtalyanlar'ın yekvücûd bulunmasını tavsiye eylediği ve Fransa, İtalya meselesinde bî-terafîlik mesleğini her ne kadar ibraz etmekte ise de Sardunya'nın devlet-i müşârunileyhâ ile olan münâsebâtı pek kâviy olup ikisinin makâsidi bir olduğu ve İngiltereli dahi İtalya hakkında doğrusu izhâr-ı muhabbet ve sahâbet eylemiş ve Prusya Devleti ise oldukça matlûba muvâfık hareket göstermiş bulunduğu hususâtını kral müşârunileyhin beyan ve imâ ettiği'dir. Bu nutk-u resmîde Avusturya Devletine dair bazı sözler denilmiş ise de diğer devletlerin ismi bile zikr olunmamış ve husus ile Roma ve Venedik hakkında bir harf dahi telâffuz olunduğu işitilmemiş olduğundan bazı gazeteler bu hâle tahayyürde kalmaktadırlar. Bazıları dahi zikr olunan mahâller hakkında kral müşârunileyhin sükûtu pek çok kelâmlardan daha ziyade manidardır deyû tevcih-i me'ânî ediyorlar.⁸⁴⁸

⁸⁴⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

⁸⁴⁸ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

(Constitutional) ve (Peyi(?)) isimleriyle Paris'te çıkan iki gazete birleşmiş olduğu halde idaresi Mösyö Myers'in damadı Prens (Polinyak) nam zâta ihâle olunmuş olduğu gazetelerde murakkamdır.⁸⁴⁹

Gayta'nın teslimi akabinde Messina kalesinin dahi teslim olması için kale derûnunda muhâfız bulunan Napoli Ceneraline, Sardunya Cenareli tarafından teklif olunmuş ise de muhafız-ı mumaileyh bu bâbda kralı cânibinden resmen emr olmadıkta teslim etmeyeceğini ve bunun ise kâriben vürûdu muhtamel idüğünü beyan etmiş olmasıyla on dört saat tevkife tarafeynden karar verilmiş olduğunu gazeteler yazıyorlar.⁸⁵⁰

Gayta teslim olduktan sonra Sardunya Donanması Amiral Persano(?) ve ordusu Ceneral Cialdini kumandalarıyla Messina tarafına azimet etmiş ve Ceneral Mazerkapo(?) dahi külliyetli askerle beraber (Civitella Del Tronto) nam kalenin pişgâhına gitmiş olduğu ve zikr olunan kalelerin abluka ve muhâsara tahtına alınacağı gazetelerde mahkûd. Gayta'nın teslim olunduğu esnada derûnunda on bir bin kişi asker ve yirmi beş ceneral ve sekiz yüz top ve altmış bin tüfenk mevcut imiş. Gayta kalesi alındıktan sonra şimdi nevbet Roma'ya geldi diyerek gazetelerde pek çok şeyler yazılmaktadır.⁸⁵¹

Sardunya Cenerali (Cialdini'nin) Gayta Dükâlığı unvanına nâil olacağını bazı gazeteler rivayet ediyorlar. Ticaret ve Umûr-ı Maliye'ye sekte gelmiş olduğundan İngiltere'de taklîl-i masârif için çalışmaktadırlar.⁸⁵²

⁸⁴⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

⁸⁵⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

⁸⁵¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

⁸⁵² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

Sardunya asâkiri kumandanı ile Gayta kalesi muhâfızı beyninde kale-i mezkûrenin teslimine dair şubat-ı frenkinin on üçünde tanzim olunan şartnamenin tercümesidir;

Birinci Madde; Gayta kalesiyle top vesairenin cümlesi ve sancaklar ve esliha ile barut ve elbise ve erzâk anbarları ve mîri barkirleri ve sefâin ve sandallar ve askeri ve mülkiye'ye ait devlet eşyasının hepsi asâkir-i müstahfize tarafından kalenin tahliye olduğu akabinde Sardunya asâkiri yedine teslim olunacaktır.

İkinci Madde; Şehrin kara tarafında bulunan büyük ve gerek küçük kapılar ile iç kaleden tâ (Transilvanya) denilen tabyaya varıncaya kadar mevcut olan istihkâmat ve hususuyla (Orlando) tesmiye kılınan kale yarın sabah (Alafranga) saat yedide Sardunya asâkirine teslim kılınacaktır.

Üçüncü Madde; Asâkir-i müstahfize ve memurin-i askeriye kaleden çıkacakları sırada haklarında lazım gelen askerce hürmet ve ri'âbet icra olunacaktır.

Dördüncü Madde; Neferât-ı askeriye, sancak ve esliha ve eskâl-i sâiresiyle kaleden çıkıp haklarında askerce ihtirâmat icra olunduktan sonra geçid yerine vardıklarında zikr olunan sancak ve silahlarını oraya terk edeceklerdir. Fakat zabitan-ı bundan müstesnâ tutulup onlar silahlarını ve takımlarıyla beraber binek hayvanlarını ve mutasarrıf oldukları sair her türlü ahmâl ve eşyalarını muhafaza edecekleri misillû muhitlerinde bulunan nöbetçi neferâtı dahi yanlarında tevkife salahiyetleri olacaktır.

Beşinci Madde; Neferât-ı Ecnebiye en evvel ve diğerleri müteakiben çıkacak ve sıf harb kâidesi üzere her taburun sol cenâhını ileride bulunacaktır.

Altıncı Madde; Kalenin tahliyesi kara tarafındaki kapıdan icra olup mâh-ı hâlin on beşinci günü sabahleyin (Alafranga) saat sekizde bedee ile vakti zuhûrdan dört saat mürûrunda tekmil olunacaktır.

Yedinci Madde; Kalede ancak hasta ve yaralılar ile hastahane memurları kalıp gerek asker ve gerek memurlardan her kim ki bir özü meşrû' veyahut ruhsatsız olarak yukarıdaki bendde zikr olunan saatden sonra içeride kalacak olur ise hakkında adeta asker firarisi gibi muamele olunacaktır.

Sekizinci Madde; Gayta'nın asker-i müstahfizesini teşkil eden heyetin cümlesi (Messina'nın) iç kalesiyle (Civitella Del Tronto) kalesinin teslimlerine kadar esir-i itibar olunacaktır.

Dokuzuncu Madde; Zikr olunan kaleler teslim olunduklarında heyet-i mezbûre koyverilecektir. Şöyle ki Memâlik-i Ecnebiye'den yazılmış bulunan asâkirlerin sebilleri tahliye kılındıktan sonra Sardunya toprağı üzerinde durmayıp doğru memleketlerine i'zâm olunacaklardır. Bundan maada asâkir-i merkûme kalenin teslimi tarihinden itibaren bir sene hi'tâmına kadar Sardunya Devleti aleyhinde hizmetlerde bulunmayacaklarını taahhüd eyleyeceklerdir.

Onuncu Madde; Teslim olmuş olan asıl Napolitan zabitan ve memûrinine hazarî olarak ikişer aylık maaş ihsân olunacağı misillû zabî'tân ve memurin mumaileyhime gerek Sardunya ordusunda hizmet-i askeride bulunmak ve gerek teka'üd veyahut askerlikten bütün bütün ihraç olunmak hakkında diledikleri şıkkı ifade eylemek için sebilleri tahliye kılınacağı tarihinden itibaren iki mâh müddet tahsis olunmuştur. Mumaileyhim isterler ise tahsis olunan müddetten daha evvelce dahi beyan-ı efkâra mezûn olacaklardır. Askerlik hizmetinde devam etmek veyahut mütekâid olmak isteyen zabî'tân haklarında 1860 senesi teşrin-i sâninin yirmi sekizi tarihiyle Napoli'de sadır olup diğer Napoli zabî'tânı haklarında elyevm câri olan emri-i kralînin ahkâmı düsturü'l-âmel tutulacaktır. (Bakiyesi gelecek hafta)⁸⁵³

Jurnal dö Konstantinapol'inin yazdığına göre eylül ve teşrin-i evvel ve teşrin-i sâni bu üç mâh zarfında Rusya memâliğinde üç bin yerde yangın vukûu bulmuş ve tahminen iki yüz bin karbonluk zarar ve ziyânı mucib olmuştur.⁸⁵⁴

⁸⁵³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

⁸⁵⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.3.

3.20.4.İLÂNAT

Erbâb-ı mütâlaanın malûm-u irfan melzûmları olduğu üzere lisan-ı fesâhat unvan-ı arabî de tedvin olunmuş olan kütüb-i teravîh-i mutebereden Allâme-i zû-fünun meşhur İbn-i Haldun'un asâr-ı hâme-i hikmet allâmesi olan tarih-i sıhhat rehinin mukaddime-i mütercemesi iki cild olarak bundan mukaddem Takvimhane-i Âmire de tab-ü temsil ile ashâbı tarafından fûrûht olunmak da ise de iş bu nüshâ-i müterceme mukaddime-i mezkûrenin kâmilten tercümesi olmayub mukaddimenin fasl-ı sâdisi dahi bunca fûnun-ı mutebere ve garibe ve ulûm-u mevcudenin esasıyla lisan-ı arabî'de cereyan iden eşkâl-i mütenevvi'a-i hurûfiyenin ve sair mebâhis-i dakika-i ilmiyenin beyanına dair bir kitab-ı nadir ve nafi' olduğu misillû hem de bu cild-i sâdis evvelki iki cildin mükemmel mezake-i me'anisi olduğundan onların halâvet-i mueddesiyle telviz dimağ-ı danış ve mârifet iden zevâta buna dahi reşk-i endâz iştihâ olmak levâzım-ı mâ'arif-perveriden olduğuna ve eğer bunun arabisi Mısır matbaasında tab' olunarak bu tarafa gelmiş ise de rûy-ı dil-cûyî mezâyası lisan-ı arabî bilmeyen zevâta mestûr olacağına mebni asr-ı mearif-husr Hazret-i Padişahî asâr-ı ilmiyesine ilave-i hasene olmak üzere Meclis-i Âli-i Tanzimat azâ-yı semahat ittisamından faziletlû Cevdet Efendi Hazretleri'nin yaveri-i hâme-i belâgat cameleriyle lisan-ı sehle'l beyan Türkî'ye nakl-ü terceme buyurulmuş olmasıyla kitab-ı mezkûr cild-i sâlis olarak bu esnada tab-ü temsil ile mukaddime-i mezkûre ikmal kılınmış Tab'hane-i Âmire'de icra olarak seksener guruşa fûruht olunmak da bulunmuş idüğü ilan olunur.⁸⁵⁵

Geçenler'de tutulan iki nefer sarikin yedlerinde zuhûr iden iki çuval dakik-i sahibine verilmek üzere Bâb-ı Zaptiye emanet odasında hıfzettirilmiş olduğundan sahibi kim ise Bâb-ı mezkûra gelub taleb eylemesi ilan olunur.⁸⁵⁶

Fatih Sultan Mehmed civarında Devehane kurbunda Feyziye Mektebi karşusunda vâki' harem ve selamlıkda on beş on altı odalı konak ve altı re's hayvan olur ahur ve müte'addid kuyu ve bağçe ve müştemilat sairesiyle hem kiraya verileceği hem de altındaki kargir mağazasıyla beraber ehven bahâ ile satılacağı cihetle istiyenlerin haffafhane derûnunda Çubukçu Reşid Ağa'dan suâl eylemeleri⁸⁵⁷

⁸⁵⁵ "İlanât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.4.

⁸⁵⁶ "İlanât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.4.

⁸⁵⁷ "İlanât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.4.

Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye

İşbu risâle-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki Bilâd ve Hâlic-i Konstantiniye ve Adalar ve sairenin evâil de ne hâl ve heyet de bulunduğunu nakil ve bunlar da mevcud ve mefkud bulunan asâr-ı kadimenin tarifetini şâmindir. Bunun nüsha-i asliyesine mukaddema telifât-ı mütenevvîa-i nadide ile faikü'l akran olan meşhur Rum patriği esbâk (Kostantiyos) Konstantiniye üzerine yazılmış olan kitab-ı saireden lisan-ı rumî üzre cem' ve tertip etmiş ve muahharan sâbık Rum Milleti Lağvetti (?) (Alkonk) oğlu olup elyevm divân-ı zaptiye azâsından bulunan (Yorgaki) Efendi bi'l-icmâl Türkçe'ye tercüme eylemiştir. İşbu mecelle-i müterceme İstanbul şehrinin ahvâl-i tarihiyesine dair Türkçe mevcut olan *Tercümân-ı Ahvâl*'in (6 Numerosundan 16 Numerosuna kadar) nüshaları tefrikâlarında neşr olunmuşdu. Muahharan dahi ayruca olarak gazete-i mezkûrun matbaasında tab-ü temsil kılınmış ve on guruş fiyat ile fûrûht olunmak da bulunmuşdur. İstek idenlerin gerek matbaa da gerek gazete satılan mevkiiler de bunun müretteb nüshalarını bulabilecekleri ilan olunur.⁸⁵⁸

⁸⁵⁸ "İlanât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.4.

3.20.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	15	139
• İngiliz lirası	15	154
• Yirmi Franklık	25	123
• Pol (Rusya Altunu)	25	125
• Karamiçe	20	071
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	027
• Karbon	00	023
• Gümüş Beş Franklık	20	030
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	10	048
• Konsolide	00	042
• Akçe Başı (Binde)	00	230 ⁸⁵⁹

⁸⁵⁹ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:20, 21 Şaban-19 Şubat 1277, (4 Mart 1861), s.4.

3.21.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:21, 29 ŞABAN-26 ŞUBAT 1277

3.21.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Paris Sefiri devletlû Veliyüddin Paşa Hazretlerine Meclis-i Âli-i Tanzimat azâlığđ dahi ilaveten tevcih.

Paris Sefaret-i Seniyyesi Baş Ser-kitabeti, Âmedi Odası Halifesinden (Arifi Paşazâde) izzetlû Ali Bey Efendi'ye.

Babıâli Evrak Müdürlüğü, Evrak Odası Halifesi Mütelayyızanından izzetlû Fehim Bey Efendi'ye.

Cidde Muhasebecisi izzetlû Süleyman Efendi'nin infisâline mebni muhasebecilik mezkûr Bosna Muhasebecisi sâbık izzetlû Arif Efendi'ye.

Hersek Mutasarrıfı saâdetlû Vasıf Paşa Hazretleri'nin Kapu Kethüdalığı Masârifât-ı Muhasebe Odası Ketebesinden Nüzhet Efendi'ye.

Sisam Bey'i saâdetlû Aristarki Bey umur-u memuresini hüsn-i ifâ etmek de olduğuna mükâfat-ı rütbe-i hâliyesi rütbe-i ulâ sınıf-ı evveline terfi' olunmuştur.⁸⁶⁰

İlmiye

(Bazı Mahâllerin Niyabetine Memur Buyurulmuş Olan Naibler)

Çerkes Şeyh-i zâde Mevâlden Mehmed Tevfik Efendi	– Bursa'ya
Kuzât'dan Hüseyin Hüsni Efendi	– Belgrad'a
Mevâli'den Elhaç Mehmed Nuri Efendi	– Bosna'ya
Kuzât'dan Yozgadî El-hâcc Ömer Efendi	– Çatalca'ya (Nahiye-i Eyüb)
Müderresinden Müftüzâde Abdulkadir Efendi	– Kratova'ya
Trabzonlu Mehmed Vasfî Efendi	– Pazarköyü'ne

⁸⁶⁰ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.1.

Ünyeli Es-seyyid Mehmed Feyzullah Efendi

– Pelona’ya⁸⁶¹

(Ruteb-i Muhtelifeden İhsan Buyurulmuş Olan Mecidiye Nişân-ı Hümayûnları)

Mısır Valisi fehamehlû, devletlû Said Paşa Hazretleri’nin birâderleri devletlû İsmail Paşa Hazretlerine- Birinci rütbeden

Vali-i müşârunileyh Hazretleri’nin diğerk birâderleri devletlû Abdulhalim Paşa Hazretlerine- Birinci rütbeden

Müteveffî İbrahim Paşazâde devletlû Mustafa Fazıl Paşa Hazretlerine- Birinci rütbeden

Fransa Tophanesinin Nâzır-ı Evveli Miralay Mösyö Mektam’a(?)- Dördüncü rütbeden

Belçika Tüfenkhanesinden Nâzır-ı Sânisî Kâimmakâm Mösyö Mişel’e(?)- Dördüncü rütbeden

Tüfenkhane-i mezkûrda müstahdem Yüzbaşı Mösyö Zilyon’a(?)- Beşinci rütbeden

Belçika mühimmat mektebine memur Yüzbaşı Mösyö Ansiyob’a(?)- Beşinci rütbeden⁸⁶²

Avusturya Sefiri asâletlû (Perokeş) cenâbları ayağı sakatlanmış olmak manasıyla Dersâadet’e geldiklerinden berû mülâkaten cenâb-ı Mülûkâne ile şerefyâb olamamış idi. Şimdiler de oldukça ifâkat bulunmuş olduklarından Cuma günü Mabeyn-i Hümayûn cenâb-ı padişah-i cânib-i âlisine gidüb huzûr-u meymîn mevfur Hazret-i tacdâriye resmden arî olarak kabul buyurulmuş olduğu *Jurnal dö Konstantinopol*’de yazılmışdır.⁸⁶³

Sardunya Sefarethanesi geçen gün muhterik olduğundan Beyoğlu’nda Glavani sokağı karşusunda bir hanenin Sefarethane ittihâz kılınacağı işidilmişdir.⁸⁶⁴

⁸⁶¹ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.1.

⁸⁶² “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.1.

⁸⁶³ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.1.

⁸⁶⁴ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.1.

Mösyö Batos'un Fransa Sefarethanesi Kançılarlık Vekâletine memuriyeti cihetiyle münhal olan tercümanlığa Mösyö Roberk(?) tayin kılınmış olduğu *Kurye Doryan*'da murakkamdır.⁸⁶⁵

Hâlep Valisi sâbık devletlû İsmail Paşa Hazretleri geçen pazar günü Dersâadet'e muvasalat eylemiştir.⁸⁶⁶

Bir mu'tad beher hafta Marsilya'dan, Dersâadet'e işlemekte olan Fransız posta vapurlarından (İdasep(?)) nam vapur Atina limanına kadar güzelce gelmiş ve geçen cumartesi günü oradan kalkup Dersâadet'e gelür iken Bozca Ada önüne vardığında makinası bozulmağla ilerü gitmek mümkün olamayub cezire-i mezkûre limanına timurleyerek kalmış ve fevkâlade olarak Dersâadet'e gelmek de olan (Balkan) nam vapur Kalâ-i Sultaniye'ye kadar getirmiş ve oradan bunun posta ve yolcularını Selanik'den gelen diğer posta vapuru derununa alarak Dersâadet'e muvasalat itmiş ve kalmış olan vapuru mezkûr birkaç günden sonra başka gemi ile çekdirilerek buraya getirilmiştir. Şu aralık mezkûr Fransız posta vapurlarına müteâkiben arz olan hâlet halkın emniyetine bütün bütün selb eylemiştir.⁸⁶⁷

Acemistan'a giden Avrupa emtiası şimdiye kadar Trabzon ve Erzurum ve Bayezid üzerinden birtakım katırcılar marifetiyle hayvan sırtında olarak nakl olunmak da ve buralar ahalisinin hemen nısfından ziyadesi bu yüzden ta'ayyüş itmek de oldukları halde mürur-u emtiadan hâsıl olan fevaidi kendi mülküne celb ve tahsis itmek için Rusya Devleti pek çok zamandan berû çabalamak da idi. Bu kere gazetelerin yazdıklarına nazaran devlet-i müşârunileyhâ artık şu da'iyye-yi Nâzır-ı emânına alarak vücuda getürmek için sarf-ı mesai-i kudret etmeği kurmuş yani Rusya toprağı üzerinde Karadeniz sevhilinde münasib bir iskeleden başlayarak Tiflis'e ve oradan dahi İran hududuna kadar bir timur yolunun ihdasını tasdim idüb keşf-ü muayyenesine mahsûs mühendisler tayin eylemiş ve sureti inşâiyyesine her neye mevkûf ise bir tafsil beyan ve inbâ ve bu madde hakkında aşûrı mertebe itina ve teşvikat-ı icabiyyenin icra olunmasını devlet-i müşârunileyhâ Kukas ordusu ve kumandanı (Prens Baryantinski) cenâblarına ekiden emr-ü iş'âr eylemiştir. Mesele-i sâbika-i harbiye de şu havâliyi

⁸⁶⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.1.

⁸⁶⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.1.

⁸⁶⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.1.

dolaşarak gerek ahval-i hafıyye ve gerek heyet-i tabi'yyesine atf-ı nazar-ı dikkatle oldukça vukûf-u kesb itmiş olanların işbu timuryolu öyle pek de kolaylıkla az vâkit içerisinde vücuda getirilür bir şey olmadığı malumları ise de himmetin elinden bir şey kurtulamayacağı ve hususuyla erbâbı indinde kadr-ü cesâmeti müslim olan işbu mürûriyenin fevaid-i hâsılası pek çok fedakarlıklar etmeğe değer bir şey olduğu mülâbesesiyle şayet bir tehlikeye uğramamak için ba'de-zin taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den bu bâbda vakt-ü hâle münasib ve muvâfık bazı tedabir-i lazımenin ittihâzıyla fevaid-i mezkûrenin muhafaza buyurulacağı memul-i kâfi bulunmuştur.⁸⁶⁸

Maliye Nâzırı devletlû Tevfik Paşa Hazretleri'nin müşirlik menşur-u âlisi cumartesi günü Maliye Hazine-i Celilesi'ne vürûd iderek bir mikdar Asâkir-i Şahâne ve müzika ile resm-i mu'tad üzere kıraat olunmuştur.⁸⁶⁹

Bu kere celb buyurulmak da olan Redif taburlarından Dersâadet Ordusuna Mensub Olanları Âtide zikr olunur.

• İkinci Alayın Bolu'da Bulunan	Birinci Taburu
• Üçüncü Alayın Çerkeş'de Bulunan	Birinci Taburu
• Alay-ı Mezburun Kangırı'da	İkinci Taburu
• Alay-ı Mezburun Yozgad'da Bulunan	Dördüncü Taburu
• Dördüncü Alayın Yine Yozgad'da Bulunan	Üçüncü Taburu
• Beşinci Alayın Kırşehir'de Bulunan	İkinci Taburu
• Alay-ı Mezburun Konya'da Bulunan	Birinci Taburu
• Alay-ı Mezburun Karaman'da Bulunan	Üçüncü Taburu
• Alay-ı Mezburun İçel'de Bulunan	Dördüncü Taburu
• Altıncı Alayın Kayseriyye'de Bulunan	Birinci Taburu
• Alay-ı Mezburun İnebolu'da Bulunan	Üçüncü Taburu
• Alay-ı Mezburun Ereğli'de Bulunan	Dördüncü Taburu ⁸⁷⁰

⁸⁶⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.1.

⁸⁶⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.1.

⁸⁷⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.1.

Fukara-yı muhacirine i'tâ ve taksim olunmak üzere muhacirini merkume komisyonuna altıncı daire tarafından Çend defa kırk ellişer kıyye nân-azîz gönderilerek ol-vechile tevzi' ve taksim olunmuş bundan böyle dahi gönderileceği vaâd-ü beyan kılınmıştır.⁸⁷¹

(Tanziri Rica Olunan Eş'ar)

Murassa'

Her bir zamanda zahir ve bahir kemal-i hak

Her bir mekân da hazır ve Nâzır hilal-i hak

(Bahir yerine zahir dahi denilebilir)

Kıt'a

Ey adl-i ilahi meded ey adl-i ilahi

V'ey zalim-ü mazlumun olan havf-ü pehâhi

İndinde senin şah-ü geda cümlesi birken

Kalmaz ebedan kimse kimse de bir kimsenin ahı

(Şinâsi)⁸⁷²

Şaban'ın 21. Pazar gününden, 27.Cumartesi ahşamına kadar bir hafta zarfında Ak ve Karadeniz Boğazlarından geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet'e gelmiş ve gitmiş olan vapurlar;

(Gelen)

Tersane-i Âmire vapurlarından (Trablus) pazartesi günü Sisam'dan; Hazine-i Hâssa vapurlarından (Nümâyiş-i Ticaret) bir mikdar yolcu ile salı günü Trabzon'dan; Hazine-i Hâssa vapurlarından (Vasita-ı Ticaret) bir mikdar yolcu ile çarşamba günü İskenderiye'den; (Ester Velujar) nam vapur altmışaltı nefer yolcu ile cumartesi günü Varna'dan.

⁸⁷¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.1.

⁸⁷² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

(Giden)

(Ester Velujar) nam vapur bir mikdar yolcu ile salı günü Varna'ya; Tersane-i Âmire vapurlarından (Ereğli) bir mikdar yolcu ile çarşamba günü Selanik'e; Hazine-i Hâssa vapurlarında (Persûd) cumartesi günü Trabzon'a; Eyyam-ı mezkûre zarfında kezâlik boğazlardan geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet limanına gelen ve giden yelken Tüccar sefaini;

Gelen – 06

Giden – 64⁸⁷³

3.21.2.TAŞRA VUKUÂTI**Rumeli****Edirne'den Alınan (26 Receb Tarihiyle) Bir Kıt'a Tahriratın Sureti**

Edirne Valisi devletlû Süleyman Paşa Hazretleri Şaban'ın 23. Pazartesi günü Edirne'ye muvasalat etmiş ve vücûh-u hanedan-ı belde ve memurin-i mülkiye ve ümerâ ve zabitan-ı askeriye ile beraber iki bölük süvari ve bir mikdar topçu askeri resm-i istikbalin icrası için bir saat kadar ilerü gitmiş ve merasim-i meriyye tamamıyla yerine ve Vali-i müşârunileyh Hazretleri hükümet konağına getirilmiş ve dördüncü perşembe günü dahi Sultan Selim Camii şerifi havâlisinde işbu çıkan zevât ve Âsâkir-i Şahâne ve ahali-i memleket hazır bulundukları halde hâsıl oldukları ferman-ı âli tekrimât-ı layıka ile feth-ü kıraat ve hi'tâmında bir mu'tad yirmi bir pare top endâht olunarak kendüleriyle beraber gelmiş olan Dersâadet süvari ikinci alayının mûsikâsi çaldığı halde hükümet konağına avdet ve memûrin-ı mumaileyhim taraflarından usul-ü tebrik ifâ kılınmıştır.⁸⁷⁴

Tuna'nın akmak da olan buzulları aşağı tarafta toplanub suların cerayanına mâni olmuş ve nehr-i mezkûr taşarak çok yerleri su bastığı eclden Kalast (Galatz) ve İbrail (Braila) taraflarında gerek insan ve hayvan ve gerek zâhirece külli ziyan vukûu bulmuş olduğunu geçen hafta yazmıştık. Bu kere vârid olan haberlere göre zikr olunan buzlar denize akub nehr-i mezkûr bütün bütün açılmış ve gemiler dahi işlemeğe

⁸⁷³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

⁸⁷⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

başlamışlardır. Binâberin Nemçe posta vapurlarından (Ferdinando Primo) nam vapur Kalast ve İbrail'e gitmek üzere geçen perşembe günü Dersâadet'den hareket etmiş ve sair kumpanya vapurlarının dahi kâriben oralara işlemeğe başlayacağı dahi memul bulunmuştur.⁸⁷⁵

Karadağlı ile karuşuk birtakım eşkıyanın Hersek havâlisinde mütecâsir oldukları habasetlerini geçen ve daha evvelki hafta çıkan numerolar da tafsil ve beyan etmişdik. (Lost Doş Post (?)) nam Avusturya gazetesinden rivayet olarak Dersâadet'de Fransızca basılan gazetelerin yazdıklarına göre eşkıya-yı mersûmenin Hersek havâlisinde vâki' olan harekât-ı vahşiyâneleri akabinde bunlardan bir gürûhu Bosna sancaklarından olup Hersekle, İşkodra arasında bulunan Yenipazar sancağına tâbi (Bihor) kasabası üzerine Şaban'ın birinci günü hücum iderek İslam'dan zükûr ve inas elliden mütecâviz nüfusu katl iderken sonra mallarını yağma ve hanelerini ihrak ittikleri gibi müteakiben (Foça) nahiyesinde vâki' (Gardoriç) karyesini dahi başarılar burada da etmedikleri barbarlık kalmamıştır.⁸⁷⁶

Mostardan Alınan (14 Şaban Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat-ı Mahsûsanın Sureti

Karadağlı ile karışık eşkıyanın şu aralık bu havâli de ettikleri habaseti evvelki haftalarda bâ tahrirat-ı mahsûsa size iş'âr eylemiş idim. Şundan sonra olan vukuât-ı terkime müsarâat iderim. Şöyle ki eşkıyanın harekât-ı bağıyâneleri günden güne artarak men'i mazarratları zımnında tedabir-i lazime ittihaz kılındığı sırada Hersek Mutasarrıfı saâdetlû Vasıf Paşa Hazretleri bazı hususun sürat-ü hüsn-i ifâsı için biraderleri izzetlû Münib Efendi'yi İstolça'ya göndermişti. Mumâileyh oradan dahi hareket ettirilüb memuriyet-i mahsûsa ile Trebin cânibine i'zam kılınmıştır. Çünkü rüesâ-yı eşkıyadan Jobçalı(?) mahûd Luka(?) başında birtakım eşkıya ile Sotrine(?) limanına gelerek orada bulunan karantina kalesini muhasara ve tazyik eylemiştir ve bir adat top dahi tedarik ederek kale-i mezkûru döğmüştür. Kalenin derununda bulunan asâkir sebât eyleyerek haylice isbat müdde'âyı şeca'at ve gayret eylemişlerdir. Saâdetlû Derviş Paşa Hazretleri Trebin'de bulunduğundan Mirлива izzetlû Mehmed Paşa'yı bir tabur şeşhaneci ve bir mikdar Asâkir-i muvazzafa ile tarih-i varakadan iki gün akdem Sotrine(?) üzerine sevk etmiş oldukları misillû kendüsü dahi üç tabur

⁸⁷⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

⁸⁷⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

ni'zâmiye ve mevcut mikdar asâkir-i muvazzafayı alarak (Jopça) nahiyesine gitmiş ve hatta oraya vâsıl olmuştur. (Bileki) de bulunan Mirliya izzetlû Mehmet Paşa dahi bir kuvve-i kâfiye ile (Benan) nahiyesi karyelerinden (Oble(?)) nam karyenin üzerine vardığında eşkıya ve ahali-i karye karşı durub Asâkir-i Mülûkâne üzerine tüfenk atmağa başladıklarından şunlarla adeta harbe tutuşulub dört saat gavga mümted olmuştur. Eşküyadan yedi kişi telef ve kırk kadar yaralı olup sekiz yüz mikdarı hayvanat Asâkir-i Mülûkâne yedine düşmüştür. Eşküyadan bir gürûhu (Foça) nahiyesi üzerine hücum ile kırk kadar haneyi ihrak ve mallarını yağma ettikten başka ahali-i İslamiyeden ele geçirdiklerini katl itmişlerdir. Bundan başka birkaç bin Karadağlı ve sair eşkıya Yenipazar sancağında vâki' (Bihor) Kazâsına hücumla orada dahi pek çok hasar ettikleri haberi bir iki gündür buraya vâsıl oldu. Tahkik idebilür isem bunun dahi tafsilatını badezin iş'âr eylerim.⁸⁷⁷

Anadolu

Hüdavendigâr Mutasarrıfı saâdetlû Nureddin Paşa tesviye-i mevâd-ı mukteziye ve ıslah-ı umur-u zabıta zımnında istishabında olan komisyon heyetiyle beraber bir müddetten berû dâhil-i eyaleti dolaşmak da olduğu halde Kütahya sancağına azimetle orada dahi usul-u kefare-i müteselsileyi bi'l-icra derdest olunan meçhulü'l-ahvâl kesân ile çend nefer asker firarilerini cânib-i eyalete gönderüb ve işbu takidâtın ve men'i mürur ni'zâmının tamamı-i icrası zımnında mahalli memurlarına talimat-ı mahsûsa i'tâ idüb ve azl ve tebdillerine lüzum görünen bazı müdirleri dahi değıştirüb noksan terazû ve dirhem kullanan esnafdan kanunen lazım gelen cezayı nakdi ahz olunduktan ve liva-i mezbur emvâlinden hayli akçe tahsil ile mevâd-ı mühimme-i saire ikmâl-ü esbâb asâyiş-i emniyet-i ahâli istikmâl ve bu yüzden dahi zat-ı merâhim-simat Hazret-i tacdâri için cümle tarafından davat-ı hayriye isticlâb ve istihsâl kılındıktan sonra merkez eyalete azimet eyledikleri haber verildi.⁸⁷⁸

Viranşehir sancağı dâhilinde kâin kasabat ve kurra da muhteliten iskân olunmak üzere sevk ve ibâs olunmuş olan yüz on dört hane yani beş yüz seksen yedi nüfus liva-i mezkûra bi'l-vusûl ahalisinin hüsn-i hamiyetleriyle ber muceb-i talimat-ı Seniyye münasib mahâller de hüsn-i iskân ve ivâ olundukları mübeyyin muhacirin-i

⁸⁷⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

⁸⁷⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

merkume taraflarından memnuniyet ve teşekkürü hâvi alınan şehâdetname livâ-i mezkûr meclisinden bâ mazbata ve inhâ gönderilmiş ve ahali-i merkumenin ol-vecihle muhacirine riâyet ve muavenetleri tahsin ve sitayişe şâyân görülmüşdür.⁸⁷⁹

Muş'dan Alınmış Olan (29 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Hülâsâ-i Meali

Bu sene Muş taraflarında sinîn-i sâbıkadan ziyade kar yağmış ve hatta yedi karışı tecavüz eylemiş ve Muş'a üç çar-yek mesafesi olan bir köyden köylünün biri bin türlü zahmetle Muş'a iki günde gelebilmiştir.⁸⁸⁰

Bağdat'dan Alınan (29 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Sureti

Hıttâ-i Irakiyye de iki seneden berû zahâir ve erzâkın fiyatı sinîn-i sâbıkaya nisbetle ziyadece olduğundan hele bu sene mevsim-i şî'tânın ibtidasından berû bir düziye yağmur ve şehri hâlin on beşinci Cumartesi günü fakat nefsi-i Bağdat'ta iki parmak kadar kar yağmış ve badehû böyle kesret üzere yağmur ve şu mikdar kar yağdığı şimdiğe değin görülmedeğinden feyz-ü bereket memûliyle tâife-i zirâa hem sevinmek de ve hem ta'accüb eylemek de bulunmuşdur.⁸⁸¹

3.21.3.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Haşmetli Rusya İmparatoru Hazretlerinin, yaver-i harbî (Kont dö Esta Kleber(?)) nam zât bu kere İspanya Devleti nezdine fevkâlade murahhas elçi tayin olunmuş olduğu Petersburg'dan gelen evrâk meâllerinden müstebân olmuştur.⁸⁸²

Mösyö Myers'in habs olunduğu vakitte hakkında ne muamele olunduğuna dair (Luan(?)) gazetesi şu vecihle bast-ı makâl ediyor ki mumaileyh şubatın on yedinci pazar günü hanesinde zevce ve damat ve kerimesi ve şürekâsından Mösyö (Dö Polinyak(?)) ve Mösyö (Reşmon(?)) ve daha bazı dostlarıyla akşam ta'amını ettikten sonra yemek odasından çıkmak üzere iken uşakları içeri girip (Şuşa Danten(?)) Zabtiye merkezinin komiser kâtibi geldi deyû haber vermişlerdir. Komiser lakırtısını işittiği anda Mösyö Myers'in benzi atıp bir odaya girmesiyle zevce ve kerime ve damadı dahi

⁸⁷⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

⁸⁸⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

⁸⁸¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

⁸⁸² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

ardı sıra gelmiş oldukları halde polis memuru içeri girip memuriyetini beyan ve hemen kendisini hapse götüreceğini ityân edince Myers'in aklı başından gidip yüzü üstüne düşmüş ve doslarından bazıları bu emrin sıhhati hakkında şüphe ederek Zabriye merkezinden tahkik-i madde olunmasını murad etmişler ise de polis memuru arz-ı mütâla'at ile vakit gâib etmeğe vakti olmayıp aldığı emrin sürât-i icrasına mecbur bulunduğunu ifade etmesiyle o halde mumaileyh Myers'i kaldırırp arabasına bindirerek ağır cünhâl mahbusine mahsûs (Mazas) hapishanesine götürmüştür. Mahbese kadar iki nefer dostları beraber gidip ayrıldıktan sonra kendisini kimse ile görüştürmezler imiş. Mumaileyhin hapsi hakkında bin türlü şeyler söylenilmekte ise de netice-i muhakemeye kadar sebebi hâfî tutulmakta bulunduğundan şimdiden şudur budur denilmekle hakikati vecihle bilinmiştir diye hükm olunamaz.⁸⁸³

Geçen çarşamba günü Londra'dan, Dersâadet Borsasına vürûd eden telgrafnamede Avrupa'da asâyiş-i ahali ber-kemâl bulunduğu iş'âr kılınmıştır.⁸⁸⁴

Beriyyettü'sşam'da bulunan Fransa asâkirinin temdid-i ikâmetleri hakkında Avusturya Devleti'nin vâki' olan teklifi bu madde için Paris'te teşkil olunan konferansta muvâfık-ı maslahât görülerek umûmen kabul olunmuş ve İngiltereli kendi tarafından asâkir göndermeyeceğini dahi bu sırada beyan etmiş olduğu gazetelerde murakkamdır.⁸⁸⁵

Trieste tarikiyle gelen gazeteler meallerine göre Turin'den mahâl-i mezkûra bir telgrafname vürûd edip müfâdı şu oluyorki Turin'de bu kere teşkil olunan İtalya senatosunda haşmetli Sardunya Kralı Hazretlerinin, İtalya Krallığı unvanını hâiz olması müzâkere olunup herkesin bu bâbda beyan-ı efkâr eylemesi için icra olunan kur'a usulünde verilen ârâ meydana konuldukta mevcut olan azâdan iki yüz yirmi dokuzu müşârunileyhin zikr olunan unvanı hâiz olması şıkkında re'y verip fakat iki kişi buna muhâlif efkârda bulunduğu görülmüş ve ekseriyet ârâya mebni gerek müşârunileyh hazretlerinin ve gerek ihlâfının bundan böyle İtalya Kralı tesmiye kılınması hususuna karar verilmiştir.⁸⁸⁶

⁸⁸³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

⁸⁸⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

⁸⁸⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

⁸⁸⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.2.

İslah-ı mülk için Avusturya memâliğinde pek çok şeylere teşşebbüs olunmuş ise de bir gûna merkez matlûba ayrılmak mümkün olamadığından bu kere idare-i umûr-ı devletin bir tarz-ı âhire ifrâğ olunup yani serbesti-i efkâr-ı ahali esas tutularak umûr-ı câriye-i memâlik iki büyük meclisin tedbirine ihâle olunmuş olmağla bunun birisi zâdegân ve diğeri her eyaletin intihâb edeceği mebusân dahi mürekkeb ve zâdegânın kayd-ı hillet şartıyla azâ bulunacakları misillû mebusân dahi üç yüz kırk üç kişiden ibaret olduğu halde senebesene intihâb olunacak ve bu meclislerin reisi ve reis vekilleri taraf-ı İmparatorîden tayin buyurulacak ve zikr olunan meclislerde müzâkerat-ı aleni icra kılınacak idüğü ve bu tarz idare-i meşrûtanın teferruat-ı sairesi Viyana gazetelerinde bu defâ resmen ilan kılınmıştır.⁸⁸⁷

Lehistan-ın makârr-ı hükümeti olan Varşova şehrinde bundan on gün akdem bir ihtilâl zuhûr ettiğinden ahali üzerine asker çekilerek şiddet göstermiş olduğu gibi iç kaleden dahi şehrin üzerine güller atılmış idüğü ve bu ihtilâl kesb-i husûmet edip ahalinin mukavemette devam gösterdikleri bâ-telgraf Viyana ve Berlin'den geçen gün Dersâadet'e iş'âr olunmuştur. Muahharan Rusya sefârethanesine dahi Varşova şehrinde gelen bir telgrafnamede bu ihtilâl iki gün mümted olarak ittihaz kılınan tedâbirin semeresiyle pek çok sakatlık vukûu bulmaksızın bertaraf edilmiş ve şu vakîâ da beş kişi telef ve bir miktar adam dahi mecrûh olmuş idüğü muharrerdir. Bu iki telgraf haberleri birbirlerine muğayir bulunmuş ve bunlardan sonra Dersâadet'e bir başka haber vürûd etmemiş olduğundan hakikât-i madde layıkıyla anlaşılamamıştır.⁸⁸⁸

Gazetelerin rivayetine göre sâbık Napoli Kralı elyevm Roma'da mukim olup (Civitavecchia) iskelesinden bir İspanya firkateyniyle Trieste'ye ve oradan dahi evvelce yazdığı vecihle Bavyera'ya gidecek imiş.⁸⁸⁹

Gayta'nın tesliminden sonra Roma'da pek çok fesâd alâmetleri zuhûr etmiş ve haşmetli Victor Emmanuel Hazretlerinin taht-ı idarelerine ilhak olunmasını Roma ahalisi arzu etmektedirler.⁸⁹⁰

⁸⁸⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁸⁸⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁸⁸⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁸⁹⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

Sardunya'ya hâlâ mukâvemet etmekte olan Messina kalesinin asâkir-i müstahfizesi iki bin beş yüz kişiden ibaret olduğu halde nefsi-i şehirde iç kalede mütehassin bulunduklarından Sardunyalı ile gavgaya kıyam olunur ise kale-i mezbûrenin şehre irâs-ı mazarrat edeceğinden dolayı konsolaosların protesto eylediklerini gazeteler rivayet ediyorlar.⁸⁹¹

Haşmetli Papa Hazretleri için her tarafta iâne toplanıldığı sırada Paris'te zengin bir madame tarafından dahi ağır bit bilezik ithâf olunmuş idi. Mezkûr bilezik bu kere fûrûht olunarak esmanından yirmi bin frankı Dersâadet'te Katolik mezhebini kabul etmiş olan Bulgarlara taraf-ı müşârunileyhden iâne tarikiyle ihdâ kılındığı *Kurye Doryan*'da muharrerdir.⁸⁹²

Sardunya Devleti'nin Birinci Ministrosu Kont Cavour cenâbları kırk beş yaşına gelmiş olduğu hâlâ mücerred bulunduğundan bu kere haşmetli İngiltere Kraliçesi Hazretlerinin mensûbelerinden mute'bere bir ingilizli madame ile tezevvüc etmeği murad ederek keyfiyeti bildirmiş ve mumaileyhâ tarafından dahi suret-i kabul gösterilmiş olmaktan nâşi İtalya meselesi biraz yoluna girdiği akabinde tezevvücleri icra kılınacağı gazetelerde murakkamdır.⁸⁹³

Sicilyateyn'de fesâd ve karışıklık elyevm ber-taraf olmadığından takrir-i asâyiş için oraya dahi iki fırka piyade asâkirinin gönderilmesi hususuna Sardunya Devleti'nin karar vermiş olduğu mervidir.⁸⁹⁴

Gazetler de mervidir ki; Sâbık Napoli Kralı II. Fransuva cenâbları bu kere bi'l-cümle devletlere müzekkere-i mahsûsa irsâl eylemeği tasdim etmiş olup anda Sardunya Kralı haşmetli Victor Emmanuel Hazretlerinin gelip kendi tâc ve tahtını gasb etmiş olduğunu protesto edecek bi'l-âhire İtalya meselesini tesviye için teşkili memûl olan bir kongre de hakkını davaya kalkışacağını ilan eyleyecek imiş.⁸⁹⁵

Macaristan'da olan ihtilâlin bir vecihle önü alınamayıp günden güne artmaktadır. Peşte'den yazıldığına göre geçende Avusturya memurları tarafından

⁸⁹¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁸⁹² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁸⁹³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁸⁹⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁸⁹⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

birtakım Macarlılar ahz ve tevkif kılınmağla şunları tutanların aleyhinde adâvet-i umûmiyyenin derkâr olmasına mebni Avusturya polis memurlarının min-ba'd Peşte'de bulunmaları için mahzar yapıp haşmetli Avusturya İmparatoru cânibine gönderilmek mukârrer imiş.⁸⁹⁶

Rusya memâliğinde bulunan üseranın mazhâr-ı müsaade-i hürriyet olacakları havâdisi bütün gazetelerde neşr olunmakta ise de bu şâyî'anın aslı olmadığı ve dedikleri gibi mart-ı frenkinin üçünde bu bâbda ittihâz kılınan tedâbire dair taraf-ı Hükümet'ten hiçbir gûna ilânat neşr olunmayacağı Petersburg Valisi tarafından bu kere cümleye ilân ve işâat kılınmıştır.⁸⁹⁷

Venedik eyaleti dâhilinde (Odine) tesmiye kılınan şehirde halk öbek öbek cemiyetler teşkil ederek fesâd ve isyan alâmeti zuhûr etmiş ise de def' ve izâlesine asâkir-i müstahfize muvaffak olmuş ve müfsidinin müctemi' oldukları sokaklarda firarlarından sonra bazı Sardunya bayrakları bulunmuş olduğu Venedik havadisindendir.⁸⁹⁸

Cumartesi günü Marsilya'dan, Galata Borsasına çekilmiş olan telgrafta politikaya dair şâyân-ı itinâ hiçbir havâdis olmadığı haber verilmiştir.⁸⁹⁹

Messina kalesinde bulunan Napoli Ceneralinin teslim olmaması sâbık Napoli Kralı'nın emrine mebni idüğü bu kere meydana çıkmış ve Varşova'da geçen gün vukûu bulan fesâd külliye bertaraf olmuş olduğu havâdis-i âhiredendir.⁹⁰⁰

Memâlik-i Mahrusa'nın ve husus ile ahalisinin hâl ve şân ahlâk ve adetlerini asla bilmedikleri halde gerek Hükümet-i Seniyye'nin idaresi ve gerek ahalinin hareketi hakkında Avrupa gazeteleri hatırlarına gelen hezeyanı yazmakta oldukları gibi Paris'te (Cycle) ismiyle tab' olunmakta olan gazetenin şubat-ı frenkinin on sekizi tarihli nüshasında düzme olarak bir bend-i mahsûs yapıp Osmânlıların ahlâk-ı memdûhe ile muttasıf oldukları cümle indinde müselleme iken anda bi'l-âkis bin türlü azviyyât derç olunmuş olduğundan başka idare-i hâzire aleyhinde dahi çok şeyler yazılmıştır.

⁸⁹⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁸⁹⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁸⁹⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁸⁹⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁹⁰⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

Gazetemizin lisanı Türkçe olduğuna bu bâbda esef ederiz. Çünkü bunun için lazım gelen cevabımızı yazmış olsak lisanın muğâyereti cihetiyle onların sem'lerine vasıl olmayarak beyhude sarf-ı efkâr edilmiş olur. Hâlbuki Memâlik-i Mahrusa'da çıkan jurnallerin hepsi Avrupa ve mahâl-i saire hükümetleri ve ahalisi haklarında ne-sezâ şeyler yazmadıkları halde Avrupa jurnallerinden bazılarının bu misillü müfteriyyât ile dolu olduğuna taaccüb ederiz.⁹⁰¹

Paris'te yakın bir günde geçen karnaval günlerinden bir gün üç arkadaş türlü türlü kıyafetlere girmiş oldukları halde bir baloda biraz eğlendikten sonra sokakta gider ve bir meyhanenin önünden geçerler iken zikr olunan meyhanenin kepenk ve sair tarafları muhkem kapanmış olduğu halde kapısının üzerinde olan koca bir asma kilidin pek iyi kapanmayıp açık kalmış olduğunu görmüşler ve bunu sahibi her nasılsa kapadım kıyas ederek böylece bırakıp gitmiştir zannetmişler. Binaberin hem yiyip içmek hem de sahibine bir ders vermekle beraber eğlenmek için usûl ile mezkûr kilidi ve kapıyı açarak içeri girmişler ve bulduklarını yiyip beğendikleri müskirâtı içmekte ve bazı fiçilerin tepelerini mahsûs olarak açık bırakıp eğlenmekte iken meğer sahibi dükkânı kapayacağı zaman hatırına bir şey gelip komşusuna tembih etmek üzere gitmiş imiş. Biraz müddet lakırdıya tutulduktan sonra gelip gitmiş. İçeride olan üç arkadaş ise artık yedik içtik eh bereket versin kalkın baloya varalım diyerek ve bazı şişeleri ihtiyaten koyunlarına sokarak çıkmak istediklerinde kapının dışarıdan kaviyce kapanmış olduğunu gördükleri gibi içtikleri şarabın humarı pek tez başlarına vurup şaşırmışlar ve bir taraftan çıkıp kurtulmak için pek çok taharri etmişler ise de çare bulamamışlardır. Ferdası oldukça sahibi gelip kapıyı açmak dilediğinde içeride birtakım şeyler işitip dükkâna hırsız girmiş olduğunu fehmetmiş ve derhâl polis ve komşulara haber vererek başına yüz elli kişi toplamıştır. Kapı açıldıkta ne baksınlar birisi Elinoz (Eski Yunanlı) diğeri Çinli ve üçüncüsü Cezayirli kıyafetinde üç şahıs meydana çıkmış ve kendilerinin müsahhare kıyafetinde oldukları mütâkiben anlaşılmış ise de herifin dükkânında ne aradıklarına ve ettikleri bunca hasarata cevap veremediklerinden hapse götürmüşlerdir.⁹⁰²

⁹⁰¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁹⁰² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

Fransa asâkirinin Roma'dan çekileceklerine dair şu aralık yine sözler tekevvün etmekte ise de bu şâyî'anın bî-esâs bulunduğundan başka bi'l-âkis Fransa Devleti orada olan asâkiri kumandanına talimat göndermiş ve oraca vukûu bulan mevâdda Hükümet-i Mahalliye'ye muâvenet ve ezher cihet müttetik hareket eylemesini emir ve tenbih eylemiş idüğü (Peyi(?)) gazetesinde rivayet kılınmıştır.⁹⁰³

Sâbık Napoli Kralı Hazretleri'nin Roma'da bulundukları esnada hakkında hürmet olmak üzere mâiyyetine Fransa Zabi'tânından bazı kimseler verilmiştir.⁹⁰⁴

Malta'dan, Korfu'ya kadar bir telgraf hattı yapılmış olduğundan her tarafla muhabereye mübaşeret olunmuştur.⁹⁰⁵

(Annuaire Maritime) ismiyle Trieste'de tab' olunan bir gazetede yazıldığına göre geçen 1860 sene-i milâdiyesi gayetinde Avusturya tüccar sefâininden miktarı dokuz bin sekiz yüz ikiden ve derûnlarında bulunan mellâhinin adedi dahi otuz dört bin yedi yüz on yediden ibaret imiş.⁹⁰⁶

Haşmetli Victor Emmanuel Hazretleri İtalya Krallığı unvanını hâiz olduğundan mezkûr unvan üzerinde yazılı olduğu halde şimdilik bir milyon frank Cenova darphanesinde kesilip dağıtılmış idüğünü Cenova'dan yazıyorlar.⁹⁰⁷

Avusturya memâliğinde bu kere ittihâz olunan suret-i idare mevki' icraya konulmazdan evvel haşmetli imparator hazretleri bütün eyaletlerin valilerini Viyana'ya celb ederek bu bâbda müzâkere etmek için bir Meclis-i Umûmi teşkil olunacağı Fransız gazeteleri beyan ediyorlar.⁹⁰⁸

Marsilya'dan iş'âr olunduğuna nazaran geçende Dersâadet'ten hareketle Marsilya'ya varmış olan (Jordan) nam Fransız posta vapurunun derûnunda iki milyon üç yüz bin frank zuhûr etmiş olup bunun bir milyon yüz bin frankı Marsilya tüccarına ait imiş.⁹⁰⁹

⁹⁰³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁹⁰⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁹⁰⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁹⁰⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁹⁰⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁹⁰⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

⁹⁰⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

(Nasyonalite) namıyla Turin’de çıkan bir gazetenin yazdığına göre haşmetli Victor Emmanuel Hazretlerinin İtalya’ca muvaffak olduğu hüsn-i umûrdan teşekkür zımnında Turin ahalisi gayet müzeyyen bir tâc i’ mâl ettirerek şubat-ı frenkinin yirmi dördüncü günü götürüp takdim etmişler ve kabul olunması hakkında vâki’ olan istidâ’ nezd-i müşârunileyhe kârin-i kabul olarak ahali-i merkûmenin bu vecihle hakkında gösterdikleri muhabbetten nâşi kral müşârunileyh beyan-ı memnuniyet eylemiştir.⁹¹⁰

Sardunya Asâkiri Kumandanı ile Gayta Kalesi Muhâfızı Beyninde Kale-i Mezkûrenin Teslimine Dair Şubat-ı Frenkinin On üçünde Tanzim Olunan Şartnamenin Tercümesi Bâkiyesidir;

On birinci Madde; Neferât’tan bulunanlar esaretten kurtulduktan sonra müddetleri hi’tâm bulmuş ise de kendilerine külliye ruhsat verilecektir. Henüz müddetleri tekml olmamışlara iki ay ruhsat verilip müddet-i mezkûre munkaziyye olduğu gibi tekrar celb ve cem’ olunacaklardır. Esaretten kurtulmuş olupta gerek müddeti tekml olmuş ve gerek henüz hi’tâm bulmamış olsun ale’l-itlâk neferâtın memleketlerine avdet edebilmeleri zımnında harcırâh ve bedel-i tayinât olarak yedlerine ikişer aylık maaş i’tâ olunacaktır.

On ikinci Madde; An-asıl Napolitan olup küçük zabitanın olanlar ve onbaşılık rütbesini ihrâz etmiş bulunanlar hizmet-i askeriyede devam eylemek arzu eyledikleri hâlde kesb-i ehliyet ve liyakât edenleri rütbe-i hâliyeleriyle ordulara kabul olunacaklardır.

On üçüncü Madde; Eski İsviçre ordularından gelme zabıt ile küçük zabitler mademki şartnamelerde ve muahharan 1860 senesi eylülünün yedisinde vâki olan emr-i kralîde mûnderic her ne var ise onların cümlesine nâil olacakları misillû ecnebiden olup 1859 senesi ağustosundan berû hizmete girmiş olan zabıt ve küçük zâbit ve neferât 1860 senesinin kezâlik eylülü yedisinde cem’ ve tertib kılındıkları o anda bu bâbda bâ emr-i kralî karargâr olan hususâtta hisseyâb olacaklardır.

⁹¹⁰ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3.

On dördüncü Madde; Askerden her kim olur ise olsun müsîn ve âlil ve sakat olanların cümlesi milliyete bakılmayarak askerlere mahsûs olan hastahanelere kabul olunacaktır. Bunlardan memleketlerine gidip familyaları arasında bulunmak arzu eden olur ise o misillûlere dahi müsaade olunup Sicilyateyn'de müesses olan nizâmat vecihle maaş-ı yevm-i i'tâ kılınacaktır.

On beşinci Madde; Gayta'da muhasarada bulunan gerek Napolitan ve gerek Sicilyalı memûrin-i mülkiyeden her kim olur ise olsun memuriyetinden istifâ edecek olduğu takdirde 1860 senesi eylülünün yedisinde her ne rütbede bulunmuş ise ona göre tekâ'üdlük hukukuna mazhâr olacaklardır.

On altıncı Madde; Gayta'da bulunup dışarı çıkmak isteyen asker familyalarının her birine esbâb-ı nakliye istihsâl olunacaktır.

On yedinci Madde; Kalede mevcut ve mütekâid olan zabitanın maaşları nizamınâ muvâfık olarak tahsis kılınmış olduğu halde ke'l-evvel verilecektir.

On sekizinci Madde; Gayta'da bulunan dul hatunlar ile yetimlere her ne maaş bağlanmış ise tamamen verileceği misillû kanunun müsâid olduğu her mertebe maaş ve muavenâtın zaman-ı âti için kendilerine tahsis ve takririni istidâ edecek olurlar ise hakları diriğ olunmayacaktır.

On dokuzuncu Madde; Gayta ahalisinden hiçbir ferd-i etvâr ve efkâr sâbıkasından dolayı ne şâhs için mu'âteb ve ne de emlakınca mütezârrır olacaktır.

Yirminci Madde; Gayta'da bulunan asker familyaları Sardunya Kralı haşmetli Victor Emmanuel Hazretlerinin taht-ı himayetinde olacaklardır.

Yirmi birinci Madde; An-asıl Napolitan bulunup da hakiki üzerine haric memâlikte bir yere gidecek olan asâkir bâlâda mestûr bendlerin ahkâmından yine hissemend olacaktır.

Yirmi ikinci Madde; İşbu şartname imzalandıktan sonra kalede hiçbir lağm bırakılmaması iki taraftan kararlaştırılmış olduğundan eğerçi bulunacak olur ise bu şartnamenin ahkâmı mensî olacağı ve bunu asâkir-i müstafize mahsûs yapmıştır nazarıyla itibâr kılınacağı azâde-i terkim'dir. Şu da varki eğerçi toplar dahi çivilenmiş

ve mahsûs olarak eslihâ ve mühimmât harab ve berbâd edilmiş olduğu görülürde bunun fâilini kale’de bulunan memurin teslim etmez ve derhâl kurşuna dizilmez ise şartnamenin ahkâmı ber-vech-i meşrûh mensî olacaktır.

Yirmi üçüncü Madde; Tarafeyn’den birer topçu ve ihtihkâm ve bahriye ve komisyon zabitleri ile birer muhasebe memurlarından mâiyyetlerine lazım gelen kesândan mürekkeb tayin olunarak ol-vecihle Gayta kalesi teslim kılınacaktır.⁹¹¹

3.21.4.İLÂNAT

İşbu risâle-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki Bilâd ve Hâlic-i Konstantiniyye ve Adalar ve sairenin evâil de ne hâl ve heyet de bulunduğunu nakil ve bunlar da mevcut ve mefkud bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtını şâmindir. Bunun nüsha-i asliyesine mukaddema telifât-ı mütenevvîa-i nadide ile faikü’l akran olan meşhur Rum patriği esbâk (Kostantiyos) Konstantiniye üzerine yazılmış olan kitab-ı saireden lisan-ı rumî üzre cem’ ve tertip etmiş ve muahharan sâbık Rum Milleti Lağvetti (?) (Alkonk) oğlu olup elyevm divân-ı zaptiye azâsından bulunan (Yorgaki) Efendi bi’l-icmâl Türkçe’ye tercüme eylemiştir. İşbu mecelle-i müterceme İstanbul şehrinin ahvâl-i tarihiyesine dair Türkçe mevcut olan *Tercümân-ı Ahvâl*’in (6 Numerosundan 16 Numerosuna kadar) nüshaları tefrikâlarında neşr olunmuşdu. Muahharan dahi ayruca olarak gazete-i mezkûrun matbaasında tab’ ve temsil kılınmış ve on gurus fiyat ile fûrûht olunmak da bulunmuşdur. İstek idenlerin gerek matbaa da gerek gazete satılan mevki’ler de bunun müretteb nüshalarını bulabilecekleri ilan olunur.⁹¹²

(Tercümân-ı Ahvâl’in Fiyat-ı Muayyenesiyle Dersâadet de Satılmakta Olduğu Mevkiiler)

Beşiktaş Camii şerifi civarında helvacı dükkânına muttasıl Hacı Nazif Ağa’nın attar dükkânında; Salıpazarı’nda Damad cenâb-ı şehriyârî devletlû atufetlû Mahmud Paşa Hazretleri’nin sarayı karşı sırasında Ahmed Efendi’nin fesci dükkânında; KasımPaşa’da büyük hamamın karşusun da Mehmed Ağa’nın attar dükkânında;

⁹¹¹ “H.H.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.3-4.

⁹¹² “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.4.

Hamidiye Türbesi yanında karagola muttâsıl perukâr dükkânında; Şehzâdebaşı'nda kâin direkler arasında Kapuçukadarı Hasan Efendi'nin çubukçu dükkânında.⁹¹³

3.21.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	147
• İngiliz lirası	00	162
• Yirmi Franklık	00	121
• Pol (Rusya Altunu)	00	123
• Karamiçe	30	015
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	00	000
• Karbon	20	023
• Gümüş Beş Franklık	00	000
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	00	050
• Konsolide	30	041
• Akçe Başı (Binde)	00	305 ⁹¹⁴

⁹¹³ “İlanât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.4.

⁹¹⁴ “İlanât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:21, 29 Şaban-26 Şubat 1277, (12 Mart 1861), s.4.

3.22.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:22, 13 RAMAZAN-12 MART 1277

3.22.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Bu kere teşkil olunan Berkofça Kâimmakâmı İstabl'ı-Âmire Müdürlüğü payelûlarından izzetlû Şahin Bey'e; Hâlep Eyaleti dâhilinde kâin Zor Kâimmakâmı Hâlep Hanedanından İbrahim Paşazâde rif'atlû Hasan Bey'e.⁹¹⁵

İlmiye

Edirne Kazâsı Mevâliden Müftüzâde Mehmed Rüştü Efendi'ye.⁹¹⁶

(Ruteb-i Muhtelifeden İnsan Buyurulmuş Olan Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnları)

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşir Kâimmakâmı devletlû Abdi Paşa Hazretlerine tebdilen – İkinci Rütbeden; Ordu-yu mezkûr erkânından Ferik saâdetlû Salih Paşa Hazretlerine tebdilen – İkinci Rütbeden; Sûdûr-ı azâmdan semâhatlû Hasan Rifât Efendi Hazretlerine tebdilen – İkinci Rütbeden; Dâr-ı Şurâ-yı Askeri Müftisi semâhatlû Tevhid Efendi Hazretlerine tebdilen – İkinci Rütbeden; İstanbul payelûlarından faziletlû Nazif Efendi Hazretlerine – Üçüncü Rütbeden; İstanbul payelûlarından faziletlû Ahmed Reşid Efendi Hazretlerine – Üçüncü Rütbeden; Şehâmetlû İran Şahı Hazretleri'nin hizmet-i mahsûsasında olan Paşa Han'a – İkinci Rütbeden; Müşârunileyh Hazretleri'nin hizmetlerinde bulunan Mirza Hüseyin Han'a – İkinci Rütbeden; Müşârunileyh Hazretleri'nin hizmetlerinde bulunan Yahya Han'a – İkinci Rütbeden; Müşârunileyh Hazretleri'nin hizmetlerinde bulunan Nâzır Ağ'a – Dördüncü Rütbeden; İran Sefâret-i Behiyyesi tabibi Mösyö Yenaki Seva'ya (?) – Beşinci Rütbeden; Saray-ı Hümâyûn bahçıvan başısı Mösyö Sestr'e (?) – Üçüncü Rütbeden; İkincisi Mösyö Astek'le (?) – Dördüncü Rütbeden; Sisam Ceziresi Divan Nâzırı Mösyö Manol Kabsalı'ya (?) tebdilen – Dördüncü Rütbeden; Zafîrâki Pander Monaz'a (?) – Beşinci Rütbeden⁹¹⁷

⁹¹⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.1.

⁹¹⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.1.

⁹¹⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.1.

Paris Sefiri devletlû Velîyüddin Paşa Hazretleri Ramazan'ın ikinci çarşamba günü Mabeyn-i Hümâyûn cânib-i âlisine celb ve huzur-ı hazreti Padişahî'ye şeref-yâb musûl olmuş ve bir haftaya kadar mahâl-i memuriyetlerine azimet itmek üzere müttehi-i hareket bulunmuş işidilmiştir.⁹¹⁸

Jurnal dö Konstantinapol' de yazılı olduğu vecihle Prusya'da bazı hayır sahipleri cânibinden her kangı mezheb ve din de olur ise olsun kâffe-i haste-gâna (?) mahsûs olarak Beyrut'da bir hastahane inşâasına memur tayin olunmuş olan Kont (Perpoşe (?)) teknil-i hizmet ile bu kere Dersâadet'e gelüb geçen Pazartesi günü Prusya Sefiri (Kont Goliç (?)) cenâbları vesatâtıyla huzûr-ı Hazret-i şehinşâhiye şeref-yâb duhûl olunduğundan Beriyyettü'sşam'da bulunan memurin-i Saltanat-ı Seniyye tarafından memuriyeti mezkûresinin icrası hakkında irae kılınan teshilatdan nâşi arz-ı teşekkür eylemiş ve taraf-ı eşref cânib-i Mülûkâne'den kendüsüne üçüncü rütbeden bir kıt'a mecidiye nişân-ı hümâyûnu i'tâ ve ihsan buyurulmuştur.⁹¹⁹

Rumeli eyaletlerinde mahsûlat-ı arziye üzerinden tahsil olunmak da olan resm-i öşr bu kere bir suret-i mahsûsa üzere tertib olunmuş ve bunun ne vecihle ahz ve istifâ olunacağı hakkında ni'zâmnamesi tanzim kılınmış ve her bir eyalet de adl-ü nısfet üzere bunun icrasına mübaşeret itmek ve ni'zâmname-i mezburun ahkâmını lazım gelenlere bi'l-tefhim bunun için karye be karye teşkil olunacak loncaları küşâd eylemek üzere cânib-i Saltanat-ı Seniyye'den on altı kadar zât müstakil memur tayin olunmuş ve kâriben Dersâadet'den hareket eyleyecekleri mukarrer bulunmuş olduğu işidilmiştir.⁹²⁰

Geçen de furtuna ve yağmur cihetiyle bazı yerlerde telgraf hatları bozularak Avrupa ile olan muhabereye hâlel gelmiş ve binâberin Avrupa'nın muamele-i ticaretinden Galata tüccarı haber alamadıklarından zarar korkusuyla akçelerin fiyatını fırlatmış idi. Muahharan Mösyö Mirs'in (?) çıkardığı yalnız yirmi yedi milyon franklık hisseleri (Kara Day Endüstriyel (?)) isminde bir kumpanya üzerine alub Dersâadet'den çekilen poliçelerin akçeleri verilmek de olduğu gibi bazı güzel haberler aldıklarından

⁹¹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.1.

⁹¹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.1.

⁹²⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.1.

tekrar fiyatı tenezzül ettirmişler ise de bazı eracıfin şuyû' bulunduğu mebni iki günden berû yine fırlatmışlardır.⁹²¹

Macar milliyetçilerinden bazıları Macaristan'a muvafık-ı tasminatı icra itmek niyetiyle öteden beriden gelüb memleketin de birleşmiş ve keyfiyet duyularak ve Avusturya Devleti tarafından dahi bu bab da protesto olunarak merkumların memleketeynden tard ve ihraç olunmak da bulunmuş olmasıyla bir altmış kadarı Avrupa'ya gitmek üzere geçen gün Dersâadet'e gelmiş ve sürat-i mürûrları teshilatına cânib-i Babıâlden muavenet buyurulduğu cihetle kâriben buradan dahi azimet edecekleri derkâr bulunmuş olduğu (Levant Herald) nam İngiliz gazetesinde mervidir.⁹²²

Ayvalık iskelesi ticaretçe bir vâkitden berû hayli ilerlemiş olduğu halde şimdiye değin oraya hiçbir vapur işlemez idi. Bu kere ahali tarafından vâki' olan istidâ ve bu bab da bir mikdar iane dahi olunacağı imâ kılındığına mebni Hazine-i Hâssa kumpanya vapurlarından Akdeniz'e işleyenlerden bazıları bundan böyle mahsûsan mezkûr iskeleye uğramayub eşya ve yolcu nakledeceği işidilmiştir.⁹²³

Bir takım zenci canbazlar Dersâadet'e gelüb bir müddetten berû Beyoğlu'nda kazino ve mahâl-i sairede oynamaktadır. Rivayet ittiklerine göre bunlar on on beş kişiden mürekkeb bir kumpanya olup kendi çalar ve kendi oynar takımdan olarak türlü türlü tuhaf sanatlar icra ediyolar imiş.⁹²⁴

Bir müddetden berû GedikPaşa'da kâin canbazhane de eğlenceli ve tuhaf bazı oyunlar oynanmak da olup hususıyla bu aralık daha bazı zevkli oyunlar ilave kılınmıştır. Tarife hacet olunmadığı üzere kâr-ü kesb-i insan için elzem olup buna tahsis olunan vâkit tamamıyla sarf olunduktan sonra gündüzün çekilen zahmet ve meşakkati unutturub tenşit-i kalb ve tervih-i cism iden vesailin istihsali dahi emr-i tabîidir. Onun için yirmi dört saati mine'l-kadim şu vecihle taksim etmişlerdir ki insan tedarik-i esbâb-ı taayyüş için olan hizmetin de sekiz saat çalışdıktan ve dört saat taât ve ibadet ve umur-ı zatiyesi ile meşgul olduktan sonra dört saat yemek ve içmek ve

⁹²¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.1.

⁹²² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.1.

⁹²³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.1.

⁹²⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.1.

güzel sadâ işitmek ve sohbet etmek gibi ruhun haz ideceği şeylerle emrar-ı vakt etmesi ve bakiye kalan saati uyku ile geçirmesi tabiat-ı beşeriye iktizasındandır. Bir adam bütün vaktini mütemadiyen çalışmakla geçirmek mümkün olamaz fakat bi'l-ihtiyar çalışmayarak vâkit geçiren adama da insan nazarıyla işbu kaide-i muaşeret iktizasında eğlencenin dahi insana adeta lüzumu olduğu müsbet iken payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye'de şu yakın vâkitlere kadar pek bir güzel usûl tutulmamışdı. Binâberin Mösyö Solye'ye (?) bu bab da vâki' olan himmetinden dolayı erbâb-ı safâ beyan-ı huzuzziyyet iderek güzel ibret ve hisse alacak oyunların dahi ilave olunmasını arzu itmekdedir. Bununla beraber Ramazan'a mahsûs olarak mezkûr canbazhanenin duhûliyle fiyatını mummaileyh arttırmış olup hâlbuki vak-ü hâle göre iki kat para vererek herkesin devam edemeyeceği derkâr olunduğundan fiyat-ı hâliyyeyi sâbıkına tahvil ve tenezzül eyleyerek ekseriyyet üzerinden kazanmak suretine teşebbüs edilmesini dahi mummaileyh Mösyö Solye'ye (?) dostane ihtar ediyorlar.⁹²⁵

Tophane-i Âmire Meclis-i İmâlat azâsından mühimmat-ı harbiye Feriki Niyazi Paşa ecel me'vûduyla geçen gün irtihâl-i dâr-ı bekâ itmiş ve vasiyeti üzerine Süleymaniye civarında bir mahâle defn olunmuştur.⁹²⁶

Çınarcıklı İbrahim kapıdanın bağçekapusu civarında Sirkeci iskelesi pişgâhında lenger endâz olan odun yüklü kabağne (?) mâh-ı hâlin dördüncü gecesini saat yarım kararlarında bir şahıs girüb dolaşmak da olduğu his olunmağla kamara da bulunan taifelerden (Mitro) güverteye çıktığında yabancı bir adamın gezinmek de idüğünü müşahade idüb sen kimsin demiş ve derhâl şahıs merkum Mitro'nun üzerine hücum iderek bıçak ile sağ böğründen urub haylice yaraladıktan sonra kendüsünü denize atmış ve yüze yüze orada timurlu bulunan sefinelerden birine gizlenmiş ve keyfiyeti merkum Mitro'nun karındaşı Lefter cânib-i hükümete haber vermeğin derhâl mecrûhun mu'ayene ve tedavisine ve mücrimin taharrisine ibtidâr olunmuştur.⁹²⁷

⁹²⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.1.

⁹²⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.1.

⁹²⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

Güzerân iden Şaban'ın yirmi dokuzuncu günü yirmi hane yani yüz iki nüfus muhacirin Varna iskelesinden İngiltere kumpanya vapuruna râkiben geçen Pazartesi günü Dersâadet'e muvasalat itmişlerdir.⁹²⁸

İranlı Kilimci Kasım'ın, Valide Hanında vâki' odasında bulunduğu halde işbu Cumartesi günü saat üç buçuk kararlarında her nasılsa mangaldan bir ateş parçası sıçrayarak kilim destelerine isabet ile yanmakda idüğü han ahalisi tarafından his olunmağlakaragola haber verilmiş ve üç deste kilim ve yatak takımının biraz yeri yanar iken yetişilüb söndürülmüşdür.⁹²⁹

Ramazân-ı şerifin ikinci çarşamba günü sabahleyin saat on iki kararlarında havanın muhâlefeti cihetiyle bir çifte köhne kayık boş olarak Kandilli iskelesine düşmüş ve numerosundan nazaran Beşiktaş iskelesi kayıklarından olduğu ve lodosun şiddetle mahâllinden ayrılıb Kandilli'ye kadar gelerek karaya uğradığı anlaşılmıştır.⁹³⁰

Mâh-ı hâlin üçüncü gecesi saat iki buçuk kararlarında Beylerbeyi'nde sakine Mühürdârzâde familyasından Zekiye Hanım'ın hanesinde kimse olmadığı halde kazâen tandurdan mindere ateş isabet ederek tutuşmuş ve komşuların der-akâb duyub haber vermesi üzerine Asâkir-i Hâssa ve Memurin-i zaptiye yetişerek basdırılmışdır.⁹³¹

Mâh-ı hâlin ikinci çarşamba gecesi saat altı kararlarında Çubuklu cânibinde semâdan zuhûr iden güzellik Kanlıcak'dan görüldüğü gibi yangın zan olunarak der-akâb tulumba ve Asâkir-i zaptiye cânib-i mezkûra kadar gelmişler ise de o aralık zikr olunan güzellik bütün bütün zâil olup yangına benzer bir alamet görülemediğinden gerüye geldikleri rivâyet olunmuşdur.⁹³²

Hâssa Ordu-yu Hümâyûnu dördüncü alayı birinci taburunun beşinci bölüğü neferâtından Domaniçli Ali geçen perşembe gecesi saat sekiz kararlarında Balta limanı karagolhanesinden Rumelihisarı karagoluna posta götürmek de iken sahilhane-i

⁹²⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

⁹²⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

⁹³⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

⁹³¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

⁹³² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

cenâb-ı fetvâ penâhi pişgâhına geldiğinde kazâen ayağı kayub denize düşmesiyle beraber tebdid olmuş ve ertesi gün on bir kararlarında yine oradan nâşi zuhûr itmekle Kuleli hastahanesine götürülüb defnedilmiştir.⁹³³

Ramazan-ı şerifin hulûl etmesi ve matbaa-i murattib ve hademe-i sairesinin ehl-i İslam olduklarından kendilerine şu mübarek günde bir gevşeklik gelmesi üzerine zaten dahi gününü şaşırmış olan gazetemizin daha iki gün sonra yeni kâh Pazartesi ve kâh Salı günlerinde çıkmakta iken bu kere çarşamba veyahut perşembe günlerinin birisinde ancak çıkabileceği anlaşıldığından hem şaşırmış olan günü doğrultmak ve hem bundan böyle günü gününe çıkarmak için ihtiyar tehir edilmiştir.⁹³⁴

Rusya kumpanya vapurlarından (Kolşid) nam vapur Marsilya'ya gitmek üzere Ramazan-ı şerifin ibtidâsı Salı günü Dersâadet'den hareket idüb Marmara açıklarına vardığında Devlet-i Âliyye mühimmat sefinelerinden (Burc-u Şeref) nam korvete çatarak ikisi dahi zedelendiği halde mezkûr vapur geriye avdet eylemiş ve ertesi çarşamba günü vapur-u mezbur yolcu ile hamûlesine (Vladimir) nam vapura aktarma itmiştir. Bu kaza-yı bâhrinin hakkında Dersâadet gazeteleri yanlış olarak haber virüb vapur-u mezkûrun bir İngiliz tüccar gemisine çatarak batırmış ve derununda kimse kurtulamamış olduğunu yazmışlar ise de bunu doğrusu iş'ârımız vecihledir ve şu kazada olan kabahati Rusya kumpanyası mezkûr korvetin üzerine tahmil edercesine şeyler kaleme alub Frenk jurnallerinde ilan ettirilmek de ise de vukûu bulan hatanın ne taraf da olduğunu layıkıyla bilemediğimizden şimdiden bir şey diyemeyiz.⁹³⁵

Devlet-i Âliyye sancağıyla (Şahin-i Derya) ve (Necm-i Bahri) nam brik sefineleri Girid'den âtik ve mayelik toplar yüklü olduğu halde çarşamba günü Dersâadet'e gelmiştir.⁹³⁶

Geçen Şaban'ın yirmi sekizinci Pazar gününden beşinci Cumartesi ahşamına kadar bir hafta zarfında Ak ve Karadeniz Boğazlarından geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet'e gelmiş ve gitmiş olan vapurlar;

⁹³³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

⁹³⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

⁹³⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

⁹³⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

(Gelen)

(Ester Velujar) bir mikdar yolcu ile Cumartesi günü Varna'dan.

(Giden)

(Ester Velajur) nam vapur bir mikdar yolcu ile Salı günü Varna'ya.

Hazine-i Hâssa vapurlarından (Nümayiş-i Ticaret) bazı yolcular ve üç yüz nefer Asâkir-işahane ile çarşamba günü Beyrut'a.

Eyyâm-ı mezkûre zarfında kezâlik boğazlardan geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet limanına gelen ve giden yelken tüccar sefâininin mikdarı;

Gelen – 34

Giden – 64⁹³⁷

3.22.2.TAŞRA VUKUÂTI**Sotrine'den Alınan (14 Şaban Tarihli) Mektubun Meali**

Birtakım eşkıya Karadağlılarla beraber oldukları halde mâh-ı hâlin beşinci günü Sotrine (?) karantinahanesini gelüb muhasara etmişlerdir. Derununda bulunan asâkir-i müstahfize üç gün mütevâliyen sebat gösternişler ise de geçen sen Grahova'da Karadağlı yedine düşmüş olan toplardan bir kıt'asını muhasırın oraya götürerek onunla karantina kalesine döğmeğe başladıklarından şehir-i mezkûrun on üçüncü pazar günü salifü'l-beyan karantinahane külliyyen ihrak olunmuş ve asâkir-i müstahfize'den bazıları Avusturya tarafına fîrar etmişler ve bazıları dahi eşkıyanın yedlerine düşüb idam kılınmışlardır. Mezkûr karantinanın müdiri şu vakıâ esnasında (Nova) şehrinde bulunduğu bugün yarun kalkub Mostar'a gitmek üzeredir. Zaman-ı muhasarada eşkıyadan ancak üç beş kişi telef olmuştur.⁹³⁸

⁹³⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

⁹³⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

Kilik Limanında Memuriyetle Bulunan Edirne Nam Korvet-i Hümâyûn Derûnunda Olan Bir Zât Tarafından Alınan (17 Şaban Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Sureti

Mâh-ı kânun-ı sâninin yirminci günü korvet-i hümâyûn ile Kilik limanına muvasalat ederek buradan Sotrine'ye(?) bir mikdar asker sevk olunmak mütesavver idiye de muahharan sarf-ı nazar kılınmış olduğundan şimdilik liman-ı mezbur da ikamet üzere biz işbu limanın emr-i muhafazası ve karantina hanenin suret-i inşâsı ve asâkir ikâmesi için koğuş kılıklı ebniyenin ikmalî ve yolların tesviyesi hususlarına bu ana kadar Miralay izzetlû Hacı Ahmed Bey bakmak da idi. Ancak bu kere devletlû Müşir Paşa Hazretleri tarafından vârid olan emirname iktizâsınca mumaileyh altı bölük Asâkir-i şahâne bi'l-istishab İstolça kazâsına azimet eyledi. Binâberin Miralay mumaileyhin işi ve elyevm burada kalan dört bölük asâkir-i ni'zâmiyenin idaresi korvet mezkûr süvarisi Miralay izzetlû Vesim Bey'e ihâle olunmuşdur. Mumaileyh umur-u müfavvazaya kemal-i dikkatle devam ettikten başka sefine derununda bulunan asâkir-i bahriye'ye her gün top ve tüfenk ve kılınc ve arma talimlerini ve bazen taşraya asker dökmek usulünü icra ettirmekdedir. Korvet-i mezkûr burada bulundukça asâkir-i bahriyenin bari bir eserleri kalsun efkâr-ı haberiyesiyle mumaileyh Vesim Bey büyük kayaları döküntü ettirerek otuz beş arşun tûl ve on arşun arzanda metin bir iskele inşa ettiriyor doğrusu şu himmeti buraca cümlemin memnuniyetini istilzam eyledi.⁹³⁹

Mostar'dan Alman (18 Şaban Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Sureti

Geçen hafta bazı vukuât yazdığım. İki gün sonra devletlû Müşir Paşa Hazretleri Mostar'dan hareket ve Trebin cânibine azimet buyurdıkları eşkıyadan bir haylice haşerat bir müddettir Sotrine(?) karantina hanesinde bulunan altmış kadar müstahfız neferâtını oldukları kalede muhasara iderek elyevm muharebe etmekde idi. Bunlara imdat eylemek üzere Mirlivâ izzetlû Mehmed Paşa bir tabur şeşhaneci ve mümkün mikdar muvazzafa ile berû taraftan gitmiş ise de henüz varmaksızın asâkir-i müstahfize-i mezkûre pek tazyik olunduktan ve eşkıya ise bunların beş altı misli bulunduğundan hayli zaman gayûrane harb de sebât eyledikten sonra bir azim tehlike de olduklarını derk ve kale-i mezburu terk iderek (Kastelnova'ya) çekilmişlerdir ve

⁹³⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

eşkîya gelüb derhal kaleyi ihrak eylemiş ve saâdetlû Dervîş Paşa Hazretleri dahi çend tabur ni'zâmiye ve bir mikdar muvazzafa ile hâl-i isyânda bulunan (Jobça) nahiyesine giddik de ahali-i nahiye kâffe-i emval o mevaşilerini evvelce Avusturya memâliğinden civar bulunan karyelere geçirmiş olduğundan asâkir-i şahâneyi gördükleri gibi cümlesi dağlara firar eylemişler ve birkaç gün orada aram ile daire-i itaat'e davet olunmuş oldukları halde icabet etmediklerinden ve böyle heyet-i müctemia-i askeriye ile orada ikamet zahâyirce müşkilatı dai' olduğundan yine Trebin'e gelmişlerdir. Ferik saâdetlû Mustafa Tevfîk Paşa Hazretleri dahi bir tabur ni'zâmiye ve bir mikdar muvazzafa ile (Foça) Kazâsına gelüb ikmal-i levâzımat ile (Pive) nahiyesi üzerine müttehi-i azimet bulunmuşdur. Eşkîyadan birtakımı dahi Nakşin kasabası tarafına gidüb ahaliyi tazyik eylemekdedir. Bunların üzerine tertib olunan asâkir-i şahâne harekete hazırdır. Karadağ eşkıyasından haylicesi İşkodra'nın, İşboz kasabası üzerine varup muharebe etmişlerdir. Bunlardan yüz yirmiden ziyade telef olup hayli yaralı dahi var imiş. Yenipazar'da, Bihor Kazâsına tecavüz idenlerin ziyadece hasar eylediği söylenmek de ise de mikdarını haber alamadım. Üç gün evvel erkân-ı harbiye Kâimmakâmı rif'atlû Mahmud Bey bir mikdar ni'zâmiye ve muvazzafa ile Pive üzerine gitmiş idi. Ancak kar ziyade olduğundan içerüye yani eşkıyanın tecemmu' eylediği mahâlle girememiş ve birtakım eşkıya bunlara karşı çıkarak dört saat kadar muharebeden sonra perişan oldukları surette savuşmuşlardır. Bizim taraftan bir gûna sakatlık olmayub eşkıyadan haylice yaralı olduğunu haber veriyorlar.⁹⁴⁰

Vizandis nam gazetenin Bükreş'de bulunan muhabirinden (7 Şubat Tarihli) aldığı mektubun mealine göre GuzaBey Hazretleri'nin nutk-u resmiyesine millet meclisinin verdiği cevap kanun ve tanzimatlarına mugâyir olduğuna ve hükümet vükelâsının dahi aleyhinde bulunduğu mebni azâ-yı mevcudesinin azliyle işbu şehri martın on beşinde müceddeden azâ intihab olunmasıyla beraber meclis-i mezkûrun küşâd olunmasını müşârunileyh emr-ü irade etmiştir. Yani cevapname-i mezkûru usul ve adet melûfeleri üzre reis-i meclis azâ-yı hazire ile beraber huzur-u müşârunileyh de feth-ü kıraata başlayacağı halde müşârunileyh dursun sonra ben kendim okurum hi'tâbıyla susturmuş ve ertesi günü Dâhiliye Nâzırı meclis-i mezkûrun tebdiline dair olan emirnamelerini getirüb okutması üzrine meclis de bir gürültü peyda olduğu

⁹⁴⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

misillû ahali beyninde dahi güftgû çoğaldığı cihetle hükümet-i mahâlîye gardiyanlarının o gün taz'if ve teksirine yine mecburiyet gelmiştir.⁹⁴¹

Bükreş'de mukim Düvel-i Ecnebiye konsoloslarıyla ministro ve metropolitler ve hanedan-ı kadimden on yedi zât GuzaBey Hazretleri tarafından şehir-i mezkûrun beşinci günü resmen verilmesi tasmin olunan ziyafete davet olunmuş ve hanedandan olan mezkûr on yedi zâtın ekserisi muhalifleri olan vükelâ-yı hâliye ile yemekte beraber bulunmak istemediklerinden işbu davetden istinkâflarını bâ tahrirat-ı resmiye beyan etmiş oldukları misillû lağv olunan millet meclisi azâsı dahi ertesi günü başkaca davet olunmuşlar ise de bunların dahi çoğu geldikleri cihetle mîr-i müşârunileyh müteellim olmuştur.⁹⁴²

Boğdan'da dahi bazı gârib hâlet vukuâ geldiğinden başvekil apansızın Yaş'a azimet etmiş ve ertesi günü GuzaBey Hazretleri'nin dahi gitmeleri memul bulunmuştur. Söylediklerine göre vekil mumaileyh bundan bir sene akdem Yaş'da Maliye Nâzırı olduğundan bazı mertebe sirkati tebeyyün etmesi üzerine celb olunmuş ve bundan başka Eflak ile Boğdan vükelâsı miyanelerinde bir gûna ittifâk görülemediğinden işte bundan malûm olur ki memleketeynin birleşmesi mahâl görünmüştür.⁹⁴³

Edirne'de iki gün akdem bir gece harik vukûu bularak çarşı içinde bir camii ve sekiz on dükkân ve bazı haneler muhterik olduğu haberi telgraf vasıtasıyla Dersâadet'e vürûd etmiştir.⁹⁴⁴

Anadolu

Erzurum'dan Alınan (29 Şaban Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Sureti

Tahran Sefîri saâdetlû Haydar Efendi bundan akdem buraya gelmiş idi. Mâh-ı hâlin yirmi beşinci günü mahâl-i memuriyetine müteveccihen hareket eyledi.⁹⁴⁵

⁹⁴¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

⁹⁴² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.2.

⁹⁴³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁴⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁴⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

Bahr-i Sefid Boğazından Alınan (4 Ramazan Tarihli) Bir Kıt'a Mektubun Sureti

İngiltere tebâasından (Con Kat (?)) nam kapıdanın süvar olduğu uskuna boş olduğu halde Cibraltar'a (Cebel-i Tarık) 'dan kalkub havanın şiddetinden Seddü'l-bahir önünde karaya oturmuş ve kurtulması memûl bulunmuşdur.⁹⁴⁶

Bahr-i Sefid Boğazından Alınan (7 Ramazan Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Sureti

Yunanlı Enstaş (?) kapıdanın süvar olduğu brik sefinesi kahve yüklü ve Nikola Barsiyadi(?) kapıdanın bark sefinesi tehî olarak boğaz da kâin Yapıldak karyesi altında lenger endâz iken mâh-ı hâlin dördüncü cumartesi günü çıkan rüzgârın şiddetinden timurları kırılıb karaya düşmüşlerdir. Bunların tahlisine çare bulunamadığından hamûle-i mezkûre çıkarılmıyor.⁹⁴⁷

Bahr-i Sefid Boğazından Alınan (7 Ramazan Tarihli) Diğer Bir Kıt'a Tahriratın Sureti

Mecklenburg bandıralı (Attila) ve Norveciyye bandıralı (Ayn-nikolof (?)) ve Sardunya bandıralı (Del-Noro (?)) nam brik sefineleriyle Prusya bandıralı (Ravnon (?)) tabir olunan bark sefinesi ki cuma dört kıt'a gemi tehî olarak boğaza bi'l-vürûd İt girmez nam mahâlde lenger endâz oldukları halde mâh-ı hâlin dördüncü cumartesi günü şiddetli buryar (Poyraz) rüzgârlarıyla demirleri kırılarak karaya düşmüşler ise de taifelerinin cümlesi sahil-i selamete çıkmışlardır.⁹⁴⁸

Arabistan

Medine-i Münevvere'den Alınan (7 Şaban Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Sureti

Ebniye-i âliyenin bu sene hulûlün de reside-i hüsn-i hi'tâm olması memuldür. Mısır Valisi fehameatlû, devletlû Said Paşa Hazretleri dört gün evvel buraya muvasalat buyurub yarın avdet edecekleri mukarrer'dir. Devletlû Kâmil Paşa Hazretleri dahi birlikte gelmiştir. Vali-i müşârunileyh Hazretleri sadaka olarak beş yüz kese akçe ve bazı zevâta atıyye-i münasebe verecekleri işitiliyor. Ancak bundan başka memur refakatleri olan bin kadar Asâkir-i Ni'zâmiye ve birkaç yüz muvazzafa ile fakat birisi

⁹⁴⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁴⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁴⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

şehaneli olmak üzere üç kıt'a topu Medine-i Münevvere'ye hediye tarikiyle terk ve takdim ve Ferik saâdetlû Halid Paşa Hazretlerine teslim eylemiştir. Vali-i müşârunileyh Hazretleri'nin şu geliş ve ahali-i Medine hakkında bezl-i nevâziş iderek gidişi padişah-ı haşmetpenâh efendimiz Hazretlerine ahali-i mezkûrenin bir kat daha muhabbetlerini tezyid ve tekrarı-i duâ-yı bekâ-yı Saltanat-ı Seniyye ye mecburiyetlerini tekîd eyledi.⁹⁴⁹

Mısır Valisi fehamehlû, devletlû Said Paşa Hazretleri bu kere Mısır'a avdet ederek üç gün üç gece azim şenlikler icra kılınmış olduğu İskenderiye'den gelen bazı muharrerât da murakkamdır.⁹⁵⁰

3.22.3.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Fransız senatosunda haşmetli İmparator Hazretlerinin Amucazâdesi asaletlû Prens Napoleon cenâbları Avrupa'nın hâl-i hazırına ve hususuyla İtalya'nın sâbık velâ hakkı ve kıraatiyle gelecekte ne olmak lazım geleceğine dair bir nutuk irâd edip kendisi imparatorun familyasından bulundupuna mebni beyan olunan hususâtın müşârunileyh hazretlerinin efkârına muvâfık olacağı mütala'asıyla aşırı itina kılınmış ve bugün ki günde Avrupa gazetelerinin ekserisi nutk-ı mutavvel-i mezbûru neşr ederek bu bâbda türlü türlü mütala'at beyan etmekte bulunmuştur. Reviş-i hâle bakılır ise nutk-ı mezkûr evvelce tertib ve tasmin olunup bunda Zât-ı Hazret-i İmparatorî'nin dahi ârâ ve efkârı munzamdır. Hatta bunun üzerine İmparator Hazretleri, Prens müşârunileyhe mahsûs bir mektup yazarak tebrik eylemiştir.⁹⁵¹

(*Patery* (??)) gazetesinin yazdığına nazaran geçenlerde iki gün sırasıyla İngiltere'de gayet şiddetli fırtınalar vukûu bulduğu gibi sahilde gemilerin ve karada hane ve kilise ve ebniye-i sâirenin ve telgraf hatlarıyla demiryolu menzilhanelerinin az çok her biri zarar dîde olduğundan başka hayli adam dahi telef olmuştur. Şu kadarki İngiltere'nin Sefâin-i Harbiyesi limanlarında güzelce demirli ve ihtiyâlî bulunduğu onlarca pek çok ziyan vâki' olmamıştır.⁹⁵²

⁹⁴⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁵⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁵¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁵² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

Haşmetli Victor Emmanuel Hazretlerinin, İtalya Krallığı unvanını hâiz olduğu gibi Avusturya İmparatoru haşmetli Fransuva Josef Hazretlerinin imparatorluk namından başka Hırvatistan ve İslavonya (Slavonie) ve Dalmaçya eyaletlerinde müctemi' bir heyetin krallığı unvanıyla dahi mu'anven olması hususunun imperator müşârunileyhden ricâ kılınmasına bu kere (Agram) şehrinde ahali tarafından teşkil olunan Meclis-i Umûmiyyede karar verilmiş ve keyfiyet ol-vecihle Viyana'ya yazılmış idüğü Avrupa jurnallerinde mervidir.⁹⁵³

Gayta'nın tesliminden sonra derûnunda bulunan asâkir-I müstahfizenin bu bâbda mübâdele kılınan şartname ahkâmınca Messina ve Civitella Del Tronto kalelerinin teslim olunmasına (İşya(?)) ve (Perçida(?)) Adalarına nakl olunarak mahbusa ikâme ve tevkif olunmaları hakkında Sardunya Devleti tarafından emir verilmiş olduğu ve hizmet-i askeriye'ye dahil olacaklar ile ihraç kılınacakların istidâ'larına ol-vakit bakılacağı Napoli'den Paris'e yazılan bir telgrafname meâlinden münfehim deyû (Peyi(?)) gazetesinde muhârrerdir.⁹⁵⁴

Haşmetli II. Victor Emmanuel Hazretlerinin İtalya Krallığı namını ahz ettikten sonra ismi evvelki gibi II. Victor Emmanuel kalacak mı ve yoksa birinciliğe tahvil kılınacak mı deyû bazı gazeteler meseleler meydana koyup birtakımı ismini değiştirecek olur ise nezdinde mukim süferâ dahi itimâdnamelerine tecdid etmek lazım gelir. Ve birtakımı hayr ismini tebdil etmemiş olsa dahi mademki süferâ-yı mumaillehyhin itimâdnameleri Sardunya Devleti nezdinde elçisi olduklarını mübeyyin olup şimdi ise heyet-i sâbika başka sûret kesb ederek devlet-i müşârunileyhânın hükümdarı İtalya Krallığı namını almış olduğundan behemehâl elçilerin itimâdnameleri tebdil olunmak icâb eyler deyû bast-ı makâl eyledikten sonra hatta Roma Kabinatosu, Kral müşârunileyhin zikr olunan unvain hâiz olması hakkında şimdiden protesto etmiş olduğunu yazıyorlar.⁹⁵⁵

⁹⁵³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁵⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁵⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

Sâbık Napoli Kralı Hazretlerinin, Bavyera'ya gideceği akdemce şâyi' olmuş ise de şu niyetten sarf-ı nazarla Fransa askeri Roma'da kaldıkça bir tarafa azimet etmeyeceğini geçen hafta iş'âr etmiş idik. (*Gazette dö Coloni*) ismiyle Prusya'da tab' olunan mu'teber bir gazetenin suret-i sahihe vecihle ihbar eylediğine göre müşârunileyh hazretleri Roma'da ikâmet ettikçe güyâ heyet-i devlet mevcut gibi tutarak süferâ-yı ecnebiye müşârunileyhi terk etmeyip nezdinde bulunacaklarmış.⁹⁵⁶

Sardunya Devleti'nin, İtalya'da vâki' olan harekât-ı nâ-meşrûası üzerine Sefâin-i Harbiyesinin bundan böyle Avusturya limanlarına Kabul olunmayacağı batahrirât-ı mahsûsa Avusturya Hâriciye Nâzırı tarafından Sardunya Hâriciye Nezâretine iş'âr olunduğu Times gazetesinde muhârrerdir.⁹⁵⁷

Alafranga mart'ın yedisi tarihiyle Napoli'den yazıldığına göre Messina kalesinin abluka tahtına alındığı yevm-i mezkûrda resmen ilan olunarak kaleye güller atılmağa başlanmış olmağla İngiliz ve Amerika gemilerinden maada limanda bulunan Sefâin-i Ecnebiye'nin cümlesi dışarı çıkmışlardır.⁹⁵⁸

Messina kalesi muhâfızı Ceneral (Fergola)'nın her surette sebât gösterip teslim olmaması hakkında kendisine Napoli Kralı sâbık II. Fransuva cenâblarının yazdığı nameyi (Pungola) nam bir İtalyan gazetesi bu kere neşr ve ilan etmiştir. Gazete-i mezkûrun kavline kalır ise name-i mezbûru götüren bir zât vasıtasıyla Kral müşârunileyh tarafından Ceneral mumaileyh otuz bin Macar altını irsâl ve i'tâ olunmuş ve kale-i mezkûrede mevcut ve mahsur olan asâkirin miktarı dört binden ibaret bulunmuştur.⁹⁵⁹

Sardunya parlamentosunun teşkil ve küşâdı münasebetiyle İtalyanların her tarafta memnun olarak bir çok yerde şenlikler icra etmekte oldukları sırada Venedik eyaletinin her bir tarafta yani (Veron) ve (Monto) şehirlerinden maada şahir ve kasabatın cümlesinde âzîm-i meserretleri ifâ olup her yerde Sardunya bayrağı

⁹⁵⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁵⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁵⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁵⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

çekilmiş ve duvarlarda halkı isyana tahrik eder evrak gûnâgûn yapıştırılmış ve günlerce dükkân ve çarşılar kapalı kalmıştır.⁹⁶⁰

(*Levand Herald*) nam gazetenin Hocabey'den aldığı alafranga mart'ın dördü tarihli bir mektupda şu vecihle beyân-ı havâdis olunmuştur ki; Rusya Devleti bir müddeten berû Prut Nehri civarında vâki' (Kichenev) eyaletinde hayli asâkir cem' etmiş ise de geçen gün Varşova'da vukûu bulan ihtilâl üzerine bunların ekserisini oradan kaldırıp mukaddema Lehistan'a merbut iken muahharan adeta Rusya eyaletlerinde biri hükmüne girmiş olduğu halde yine Lehli ile müttefikü'l-efkâr bulunan (Mohilef(Mohilev)) eyaleti taraflarına sevk etmekte imiş.⁹⁶¹

Bir de geçenki gazetemizde beyan olunduğu üzere Rusya memâliğinde olan üserâ'nın mazhâr-ı müsaade-i hürriyet olacakları evvelce her ne kadar şuyû' bulmuş ise de muahharan sarf-ı nazar kılındığı taraf-ı Hükümet'ten ilân kılınmış ve bu husus beyne'l ahali pek çok güftgû ve hoşnutsuzluğu peyda etmiş olmak münasebetiyle üserânın ayaklanıp ağa ve zâdegânı umûmen katl ve idama cüret etmesi ihtimaldir deyû ziyadesiyle havf olunuyor. Mezûnen hanelerinde bulunan Rusya asâkiri hizmetleri başına gelmeleri için çağırılmışlar ise de ekserisi bu emre imtisâl etmeyip yine yerlerinde oturuyorlar ve kendilerini köylüler saklarlar imiş. Gerek bu türlü hâlâta ve gerek Umûr-ı Maliye'ce bugünkü günde düşâr olduğu müşkülâta nazaran Rusyalı'nın dahi şu aralık hâli pek yemân olduğu istidlâl olunursa da çünkü Zimâm-ı Umûr-ı Devlet Rusya'da başka yerde olduğu gibi nâ-ehillerinden de olmayıp mülk-ü devlet menâfi'nin ne olduğunu hakikaten bilir ve öyle ağız (hâffâflığıyla) vakti geçirmeyip fiil meydana koymaktadır. Memurlar elinde bulunmağla şu hâl-i buhranı pek çok sürmeyerek def' edecekleri melhûz idüğünden başka bu halde bile âhir devletler umûruna tasalluttan hâli olmayıp müşkülât-ı dâhliyyesini işbu tarz ile ihfâ ettiği görülüyor.⁹⁶²

Cuma günü Dersâdet'e, Marsilya'dan gelen bir telgrafnamede Messina kalesinin bilâ şart teslim olmuş olduğu haber verilmiştir.⁹⁶³

⁹⁶⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁶¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁶² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁶³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

Londra'dan mütevârid bir telgrafnamede haşmetli İngiltere Kraliçesi Hazretlerinin, valideleri yetmiş dört yaşında olduğu halde vefat eylemiş idüğü yazılmıştır.⁹⁶⁴

Sâbık Napoli Kralı ile Kraliçe Hazretlerine haşmetli Rusya İmparatoru Hazretleri tarafından (San Gerorge) rütbesinden birer kıt'a nişân irsâl ve i'tâ kılınmış ve Napoli kalelerinden olup Gayta'nın tesliminden sonra bu güne kadar mukavemet üzre bulunan (Civitella Del Tronto) nam kale dahi bu kere Sardunya asâkirine teslim olunmuş idüğü havâdis-i âhiredendir.⁹⁶⁵

Avrupa gazetelerinde geçen gün Varşova'da zuhûr eden hadiseye dair birtakım tafsilât ile ahalin ahvâl-i hazire ve âtiyyesi hakkında pek çok mütalâ'at yazılıyor. Bunlardan yalnız vukûu hâlin beyana ibtidâr ederiz. Şöyle ki Lehistan ahalisinin akdemce ettikleri bir muharebenin yevm-i mahsûsunda beher sene kiliseye gitmek ve muharebede vefat edenler için duâ ve semâ etmek adetleri iktizâsından olduğuna mebni bu sene dahi şu gün geldikte Varşova ahalisinden pek çoğu fevkâlade bir cemiyetle kiliseye gidip avdetlerinde Vali konağı önünden geçer iken ellerinde Lehistan hükümet-i sâbıkasının alâmeti olan bayraklar olduğundan başka şöyle bir fesâdlı vakitte böyle âzim cemiyetle sokaklarda dolaşmaları uyamayacağı eelden şurada bulunan Rusya asâkiri mürûrlarına mûmâna'atla dağılmalarını teklif eyledikte ahaliyi isgâ etmeyip yine işlerine devam etmiş ve ol-zaman asker-i mezkûr daha ziyade şiddet göstermeğe başlayınca ahaliden bazıları askerin üzerine taş atmış olmağla arbede kopup asker-i merkûm ahalinin üzerine ateş edip ahaliiden bir miktar vefâyat ve yaralı vukûu bulmuştur.⁹⁶⁶

⁹⁶⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁶⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

⁹⁶⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.3.

3.22.4.İLÂNAT

Laleli'de kızlar ağası hamamı ittisâlinde harem de fevkâni iki oda ve kebir sofa ve abdesthane ve bir kiler ve orta katta yine iki oda ve bir kebir sofa ve abdesthane ve bir kiler ve alt katta iki cariye odası ve abdesthane ve iki adet kiler ile odunluk ve kömürlük ve malta taşı döşeli havlu ve bina haricinde matbah ve bir kuyu ve iki yüz arşun miktarı bağçe ve selamlık da fevkâni iki oda ve kebir sofa ve bir abdesthane ve bir kiler ve tahtani iki adet uşak odası ve ve bir abdesthane ve iki hayvanlık ahur ve ayru samanlık ve bir adet kuyu ve selamlık havâlisini şamil olduğu halde Nureddin Efendi'nin müceddidhanesi satılık olmağla istek iden zevâtı kendisi içinde bulunduğundan gezdirecek ve pazarlığı dahi mumaileyh ile edilecektir.⁹⁶⁷

İşbu risâle-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki Bilâd ve Hâlic-i Konstantiniye ve Adalar ve sairenin evâil de ne hâl ve heyet de bulunduğunu nakil ve bunlar da mevcud ve mefkud bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtini şâmilidir. Bunun nüsha-i asliyesine mukaddema telifât-ı mütenevvîa-i nadide ile faikü'l akran olan meşhur Rum Patriği esbâk (Kostantiyos) Konstantiniye üzerine yazılmış olan kitab-ı saireden lisan-ı rumî üzre cem' ve tertip etmiş ve muahharan sâbık Rum Milleti Lağvetti (?) (Alkonk) oğlu olup elyevm divân-ı zaptiye azâsından bulunan (Yorgaki) Efendi bi'l-icmâl Türkçe'ye tercüme eylemiştir. İşbu mecelle-i müterceme İstanbul şehrinin ahvâl-i tarihiyesine dair Türkçe mevcut olan *Tercümân-ı Ahvâl*'in (6 Numerosundan 16 Numerosuna kadar) nüshaları tefrikâlarında neşr olunmuşdu. Muahharan dahi ayruca olarak gazete-i mezkûrun matbaasında tab' ve temsil kılınmış ve on guruş fiyat ile fûrûht olunmak da bulunmuşdur. İstek idenlerin gerek matbaa da gerek gazete satılan mevkiiler de bunun müretteb nüshalarını bulabilecekleri ilan olunur.⁹⁶⁸

⁹⁶⁷ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.4.

⁹⁶⁸ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.4.

(Tercümân-ı Ahvâl'in Fiyat-ı Muayyenesiyle Dersâadet de Satılmakta Olduğu Mevkiiler)

Beşiktaş Camii Şerifi civarında helvacı dükkânına muttasıl Hacı Nazif Ağa'nın attar dükkânında; Salıpazarı'nda Damad cenâb-ı şehriyârî devletlû atufetlû Mahmud Paşa Hazretleri'nin sarayı karşı sırasında Ahmed Efendi'nin fesci dükkânında; KasımPaşa'da büyük hamamın karşusun da Mehmed Ağa'nın attar dükkânında; Hamidiye Türbesi yanında karagola muttâsıl perukâr dükkânında; Şehzâdebaşı'nda kâin direkler arasında Kapuçukadarı Hasan Efendi'nin çubukçu dükkânında.⁹⁶⁹

3.22.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	150
• İngiliz lirası	10	165
• Yirmi Franklık	10	133
• Pol (Rusya Altunu)	10	135
• Karamiçe	25	077
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	029
• Karbon	10	025
• Gümüş Beş Franklık	00	033
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	20	052
• Konsolide	00	043
• Akçe Başı (Binde)	00	150 ⁹⁷⁰

⁹⁶⁹ “İlanât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.4.

⁹⁷⁰ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:22, 13 Ramazan-12 Mart 1277, (25 Mart 1861), s.4.

3.23.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:23, 20 RAMAZAN-19 MART 1277

3.23.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Mecâlis-i Âliye Memuriyeti Serdâr-ı Ekrem devletlû, rif'atlı Ömer Paşa Hazretlerine.

Atina Sefâreti, Orta Elçilik ve Rütbe-i ulâ Sınıf-ı evveli ile saâdetlû Fotyadi Bey Hazretlerine.⁹⁷¹

İlmiye

1277 Şevval'i ibtidâsından itibaren zabt etmek üzere Beyrut Mevleviyeti Helimzâde Mehmed Said Efendi'ye.

Trablusgarb Kazâsı Muvakkiti Rıza Efendinin vukûu vefatı cihetiyle kaza-i mezkûr Mevâli-i Devriyyeden olup akdemce Sivas Kazâsı niyabetinde tayin buyurulmuş olan Ruşen Efendi hafidi Necmeddin Efendi'ye.

Münhâl olan mezkûr Sivas Niyabeti dahi Yozgat'dan mazûl Müderrisinden Mehmed Tevfik Efendi'ye.

Antalya Niyabeti Rumeli Şeri'atcısı sâbık Müderrisinden El-hâcc Mehmed Efendi'ye.

Edirne Kazâsı Niyabetinde Mevâliden Mehmed Rüştü Efendi'nin tayin buyurulduğu geçen hafta gazetesinde yazılmış idi. Muahharan verilen habere nazaran kaza-i mezkûre Mevâli'den Müftüzâde İbrahim Reşid Efendi memur olduğundan tashih ve ilanına ibtidâr olundu.⁹⁷²

Silistre Valisi devletlû Arif Paşa Hazretlerine tebdilen birinci rütbeden bir kıt'a mecidiye nişân-ı hümayûnu ihsan buyurulmuş ve evvelki cumartesi günü mahâl-i memuriyetine azimet etmek üzere Dersâadet'den hareket eylemiştir.⁹⁷³

⁹⁷¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.1.

⁹⁷² "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.1.

⁹⁷³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.1.

Yunan Devleti tarafından nezd-i Saltanat-ı Seniyye'ye Sefir tayin olunmuş olan Mösyö Marko Reniri cenâbları Oton (?) nam Yunan beylik vapuruyla salı günü Dersâadet'e gelmiştir.⁹⁷⁴

Garibaldi takımından birtakım eşhâsın Karadağ'a gitmek üzere İşkodra sancağı dâhilinde ve Venedik körfezi sevâhilinde vâki' Bar iskelesine takriben bir saat mesafe de bulunan (İspiç) karyesi önünde çıkmış oldukları birkaç günden berû Dersâadet jurnallerinde yazılmaktadır.

Levand Herald nam İngiliz gazetesinin bu bâbda ihbarına bakılır ise evvelki perşembe günü Viyana'dan Babîâli ile Avusturya sefaretine bu haberi mübeyyin telgraf nameler vürûd etmiş ve çıkan eşhâsın adedi elli kişiden ibaret olup (Mirosłaski (?)) namında Lehli bir ceneralin refakatinde bulunurlar imiş. Buna dair muahharan Prusya Sefaretine dahi Viyana'dan diğer bir telgrafname vürûd iderek eşhâs-ı merkumenin oraya çıktıkları hengâmda Karadağlılar gelüb kendülerini derhal kabul etmiş ve eşyalarını Karadağ'a nakl eylemiş ve merkumlar ise oraya varır varmaz tezelten telgraf hatlarını bozmuşlardır. Bu haberlerin vürûdu üzerine cânib-i Saltanat-ı Seniyye'den dahi ihtiyata riâyeten sūfûn-ı hūmâyûndan Saik Şadi nam firkateyn ile Sinob nam korvet ve Varna ve Sūnne duba vapurları firkateyn süvarisi Dilaver Bey'in kumandasında olarak salı günü sabahleyin Dersâadet'den ol-tarafa sevk-ü i'zâm kılınmıştır.

İşkodra telgraf hatlarının biraz vâkitten berû bozuk olduğuna mebni şuradan doğru doğruya haber alınamadı. Garibaldi takımından olduğu beyan olunan eşhâsın bu vecihle Karadağ'a gitmeleri ne İtalya ve ne de Macaristan ve Dalmaçya için tasavvur olunan harekâtça bir faide vereceğinden bu sırada vâki' olan şayi'anın bî-esas olduğu oraların ahvâli ile Garibaldi takımının efkârına vakıf olanların ifâdelerinden anlaşılıb bu suret bizim dahi mütâlaamıza pek yakın bulunmuştur. Hatta (8 Ramazan Tarihli) İşkodra'dan alınan bir kıt'a tahriratta buna dair bir şey yazılamayub oraca şâyân-ı itina bir şey vukûu bulduğu yazılmıştır.⁹⁷⁵

⁹⁷⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.1.

⁹⁷⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.1.

Mezkûr Karadağlıların bulundukları mahâlden haricen yani civarlarından uzak mahâle tecavüz ederek bir iş görmeleri asla mümkün olamayacağı gibi bütün Karadağ ahalisi kırk elli bin kişiden ibarettir ve bunların bahadırılıkla şöhretleri hiçbir şeyden olmayub ancak Devlet-i Âliyye şimdiye kadar Karadağ hududunu kimseye tecavüz ettirmeyerek iki de bir de kendilerinin hududu tecavüzle mütecasir oldukları habasetlerinin tedibsiz bırakılmasından neşet etmiştir. Binâberin bâlâ da zikr olunan eşhâsın oraya çıktıkları sahih ise efkârlarınca hiçbir şeye muvâffak olmayarak kendi ayaklarıyla tuzağa düşmüş olacakları ihtimalden ba'id değildir.⁹⁷⁶

İşte bugün aldığımız haber-i sahihe göre şuyû bulmuş olan bâlâ da mezkûr havadisın külliye asılsız ve esassız olduğu tahakkuk etmiştir.⁹⁷⁷

Beyana hacet olmadığı üzere Memâlik-i Devlet-i Âliyye'nin mevkiice ve arazisinin hasiyyet-i tabi'yyesi iktizâsınca servet ve ma'muriyyetle şöretgir olan ekâlim ve büldânın birincisi ve belki dünyanın en büyük ticaretgâhı olmaklığa kabiliyet ve salahiyeti ve ahalisinin dahi ticaret yolunda heves ve istidâdı ber-kemal olarak zât-ı me'âli-simât hazreti Padişahînin ticaretçe dahi mülk ve tebâasını ve mevkii asli ve tabi'yyesine isâl için şimdiye kadra icra buyurdıkları ni'zâmât ve kavâninin semere-i fiiliyyesi olmak üzere daire-i ticaret bundan hayli vâkit-i evvele nisbetle pek çok vüs'at ve cesâmet kesb etmiş ise de asrımızda cereyân iden ahz ve i'tâ eski zamanın ticaretine mûkis olmayub münasebet ve muamelat-ı ve ticaret de hâsıl olan vüs'at sebebiyle kârib ve bâid dünya da ahz ve i'tâ ile melûf olan bi'l-cümle milel ve akvâm arasında bayağı bir vücûd ve heyet-i ticaret teşkil etmiş ve bunun neticesi olmak üzere mesela ticaretçe dünyanın bir ucunda zuhûr iden zarar ve ziyan behemehâl öbür ucunda dahi aks-ı endâz olduğu misillû politikaca bir hadise-i cüz'yyesinin dahi umûm ticaret de tesirat-ı külliyesi görülmek de olduğuna ve binaenaleyh bir tacirin tezyid ve muhafaza-i servet ve saman için yalnız hesap ve kanundan değil her tarafın mahsûlat-ı arziyye ve sınaîyye ve politikaca ahvâl ve vukuât-ı yevmiyesinden dahi haberdar olması elzem bulunduğu halde her nasılsa erbâb-ı ticaret beyinde derece-i ibtidâ'îyye de bilmesi lazım olan ulûm ve fûnûn layıkıyla münteşir olmayub bu ise ticaretin matlûb olan dereceye tamamiyle vasıl olamamasına sebep verdiğine mebni

⁹⁷⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.1.

⁹⁷⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.1.

sâye-i mâarif vâye-i cenâb-ı Mülâkâne’de ilerüde Memâlik-i Mahrusanın sair mevâki’-i mukteziyyesin de dahi yapılmak üzere şimdilik Dersâadet’de ticarethane dairesi dâhilinde bir mekteb-i ticaret teşkili hususuna irade-i isabet-âde-i cenâb-ı Padişahî müteâllik ve şerefsüdûr buyurularak mekteb-i mezkûr da tederrus olunacak ulûm keyfiyetine ve saireye dair kaleme alınmış olan ni’zâmname cümlelerin malûmu olmak için zir de tab-ü temsil kılıımıdır. İşbu mektebin bâde’l-id küşâdı musammem olduğundan şimdiden şâkirdanın mikdarı bilinüb daire ve levazımat-ı sairenin ona göre tertib ve techizi lazımeden bulunmuş olmasıyla tebâa-i müslime ve gayr-i müslimeden zıkr olunan mektebe dahil olmak arzusuyla bulunanların Ticaret Nezâret-i Celilesi’ne müraca’atla nezaret-i müşârunileyhâ dairesinde mahsûsan açılmış olan deftere isimlerini tahrir ettirmeleri lazım geleceği ihtarına ibtidâr olundu.⁹⁷⁸

(Ticaret Mektebine Dair Ni’zâmnamedir)

Birinci Madde: Ticaret Nâzırının taht-ı nezâret ve idaresinde olmak üzere bir ticaret mektebi teşkil olunacaktır.

İkinci Madde: Ticaret mektebinde ticarete müteallik fûnûn tedris olunacağından tebâa-i Devlet-i Âliyye’den her sınıf tüccar evladından istek edenler veya ticaretle meşgul olacak sair kimseler mekteb-i mezkûra alınacaktır.

Üçüncü Madde: İşbu mekteb de tedris olunacak fûnûn zîr de beyan olunur.

*İlm-i Hesab

*Türkçe yazı ve Türkçe’yi dahi Ermeni ve Rum hurûfatıyla yazmak ve okumak ilm-i hendeseden ale’l-icmal eşkâl ve ecsam tarif olunacaktır.

*Adi Coğrafya

*Kanun ve Usul-i Ticaret-i Beriyye ve Bahriye

*Usul Defteri

*Ekonomi, politik ve istatistik

⁹⁷⁸ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.1.

*Coğrafyanın ve Tarih-i umûminin ticarete ta'âlluku olan ciheti ve mahsûlat-ı tabi'yye-i ticariyye ile envâ-i emtia ve ma'mulata mütedair malûmat

İşbu fûnûn bir buçuk sene zarfında talim ve tedris olunacak ve her birinden tahsil ettirilecek mevâd ol-emir'de memur olacak hâceler mâarifetiyle tayin olunub nezaret tarafından dahi tasdik olunacaktır.

Dördüncü Madde; İşbu mektebin ni'zâm-ı dâhilîsi nezâret tarafından verileceği misillû mektebin her hususuna bakmak ve talimata tevfikeyn hareket eylemek üzere ticaret Nâzırı tarafından mu'teberan-ı tüccardan üç nefer kimesne müdir tayin olunacaktır ve bunların muvazzaf olmayub bu işi yalnız fahr-i muceb-i memuriyyet add-edeceklerdir.

Beşinci Madde; Dersler için tayin olunan vâkitler de mekteb-i mezkûra devam etmek üzere bi'l-imtihan alınacak şâkirdanın adedi gayr-i mahdûd olup Türkçe iyi anlayub söylemek ve kendi lisanının yazısını yazub okumak ve ahlakça edib olduklarına dair şâyân-ı i'timad kimesne tarafından verilmiş şehadetname ibraz etmek ve mektebin her derslerine devam eylemek şartlarıyla kabul olunacaktır.

Altıncı Madde; Her sınıf tüccarandan kudretleri olmayub sahihen şâyân-ı iane olanların evlatlarından on neferi İslâm'dan ve beşer Rum ve Ermeni ve Yahudi milletlerinden olmak üzere (Silik) yirmi beş nefer şâkird müdde-i sâbıkada mezkûr şerâitle meccanen mekteb-i mezbura alınacaktır. Bunlardan maada mektebe devam edecek şâkirdan derslerin müddeti olan on sekiz ay için yalnız bin seksen gurus vermeğe mecbur olup fakat üç taksitle peşinen beher altı ay için üç yüz altmış gurus i'tâ edeceklerdir.

Yedinci Madde; İşbu mekteb-i ticaretin ni'zâm-ı beyan olunacağı vech üzere şâkirdan her üç ayda bir kere imtihan olunacağı ve meccanen alınan şâkirdandan tahsil edememiş bulunduğ halde tard olunub akçe verenlerden en müsteîdi onun yerine geçüb alınacak akçe afv olunacaktır.

Sekizinci Madde; On sekiz mâh müddet hi'tâmında tekmi-i fûnûn ile iyi imtihan vermiş olan şâkirdana birer şehadetname-i resmi ita olunacaktır. Ve en iyü

tahsil etmiş on nefer şâkirde dahi şehadetnameden başka taraf-ı devletten hediye olmak üzere mücelled bazı kitab ve sair birer münasib şey ihsan buyurulacaktır.

Dokuzuncu Madde; Mektebe şakird yazılmış olanlardan başka ders vâkitleri her kangı dersi öğrenmek isteyen olur ise haricden o derslere geleceklere dahi mâni olunmayacaktır. Ancak bunlar nezâret altında olmayub şehadetnane almaktan mahrum olacaklardır.

Onuncu Madde: Mekteb-i mezkûra devam ile şehadetnamesini almış olanlardan Memâlik-i şahâne de küşâd olunan mehakim-i ticaretin birinde istihdam kılınmasını arzu edenler bundan böyle yapılacak ni'zâm-ı mahsûsuna tevfikeyn tayin olunacak müddette ticarethaneye devam ile malûmatlarını ikmal etmek üzere kendülerine bazı mesâlih sipariş olunacaktır.

Onbirinci Madde; Dördüncü ve yedinci maddelerde zikr olunduğu üzere mektebin ni'zâmât-ı dâhiliyesi ve müdirlere dair talimat ve dokuzuncu madde de dahi beyan olunan ni'zâm-ı mahsûs Ticaret Nezâreti tarafından kaleme alınıb işbu mekteb-i ticaret ni'zâmının icrasına irade-i Seniyye-i Hazret-i Padişahî şerefsünûh ve südür buyurulduğu halde onlar dahi mevki'i icraya konulacaktır.⁹⁷⁹

Dördüncü madde de beyan olunduğu vecihle mekteb-i mezkûr müdirliğine tayin olunan zevâtın esâmisi;

Hayriye tüccarı mütehayyizanından Balmumcuzâde Eşref Efendi

Beratlı tüccarı mütehayyizanından Hoca Kirilos Minas Efendi⁹⁸⁰

Uhdesine Mecâlis-i Âliye memuriyeti tevcih ve ihsan buyurulmuş olduğundan dolayı devletlû rif'atlû Ömer Paşa Hazretleri bu günkü pazar günü Mabeyn-i Hümayûn cânib-i âlisine bi'l-azime ifâ-yı merâsim-i şükranîyet eylemiştir.⁹⁸¹

Tâif nam vapur-ı hümayûn üç yüz seksen nefer askerle bugün Dersâadet'e muvasalat etmiştir.⁹⁸²

⁹⁷⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.1-2.

⁹⁸⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.2.

⁹⁸¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.2.

⁹⁸² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.2.

(II Popolo d'Italya) ismiyle Napoli'de tab' olunan gazetenin kırk üçüncü numerosunda yazıldığına göre Napoli Mâarif Nezâreti şu günlerde bazı ıslahata dair birer raporto tanzim iderek bunun birinci maddesinde mahâl-i mezkûr da bulunan hâkim ve cerrah mektebine bazı zevâtın hâce tayin olunmasını tensib ettiği sırada Mösyö (Lakove) isminde bir zât'ın dahi mekteb-i mezbur kimya hâceliğine memuriyetini icra eylemiştir. Hâlbuki mumaileyh hayli mezbur vâkitden berû Dersâadet'e gelüb elyevm Mekteb-i Fünûn-ı Bahriye-i Şahâne kimya haceliğinde müstahdem bulunarak taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den gördüğü bunca eltâf-ü inâyetten aşırı müteşekkir olduğu misillû mekteb-i mezbur-u Mülûkânenin şâkirdanı dahi gün be gün ilerletmek sevdası olduğundan Napoli'de icra olunan memuriyete gitmeyeceğini kararlaştırmış ve şu kararın bir Türk jurnalı vasıtasıyla ilan olunarak cevap verilmesini arzu etmiş olmasıyla beyan-ı keyfiyete ibtidâr olunur.⁹⁸³

Ramazan'ın altıncı pazar gününden yirminci cumartesi günü ahşamına kadar iki hafta zarfında Ak ve Karadeniz boğazlarından geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet'e gelmiş ve gitmiş olan vapurlar

(Gelen)

Tersane-i Âmire vapurlarından (Seddü'l-bahir) evvelki çarşamba günü Beyrut'dan.

Hazine-i Hâssa kumpanya vapurlarından (Şehpir) bir mikdar yolcu ile pazartesi günü İskenderiye'den.

(Ester Velujar) nam vapur bir miktar yolcu ile evvelki cumartesi günü Varna'dan.

Hazine-i Hâssa Kumpanya vapurlarından (Şehpir) bir miktar yolcu ile pazartesi günü İskenderiye'den.

(Giden)

Tersane-i Âmire vapurlarından (Malakof) bir mikdar yolcu ile evvelki pazartesi günü Trabzon'a.

(Ester Velujar) nam vapur bir mikdar yolcu ile evvelki salı günü Varna'ya.

⁹⁸³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.2.

Süfûn-ı Hümâyûn'dan (Varna) nam duba pazartesi gün Bahr-i Sefid'e.

Süfûn-ı Hümâyûn'dan (Sünne) nam duba pazartesi günü Bahr-i Sefid'e.

Süfûn-ı Hümâyûn'dan (Saik Şadi) nam firkateyn pazartesi günü Bahr-i Sefid'e.

Eyyâm-ı mezkûre zarfında kezâlik boğazlardan geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet limanına gelen ve giden yelken tüccar sefaininin mikdarı;

Gelen- 27

Giden- 99⁹⁸⁴

3.23.2.TAŞRA VUKUÂTI

Rumeli

Tırnova'da kâin arazi-i hâliyenin imârını ve esmânının bir mikdar tahliyesi niyetiyle peyderpey kâffeler tertib olunarak muhacirinden beş yüz hane mikdarı nakl olmağa mübaşeret olunmuşdur. Silistre Kazâsında hayli vâkitden berû Bulgarlar ile Rumlar beyninde tekevvün iden münaza'a cihetiyle bunların teftişi icralarıyla keyfiyetin icra-yı icabı zımnında Tulça Mutasarrıfı saâdetlû Reşid Paşa Hazretleri mahâl-i mezkûra memuren azimet ve mutasalat eyledi.⁹⁸⁵

Mart ibtidâsından bu ana kadar havaların tahavvülü sebebiyle günler bazen yabis ve bazen rutûbetli olarak bugün dahi yağmur yağmaktadır. Binâberin bu sene aşırı feyz-ü bereket-i me'mûlüyle teşekkür ediyorlar. Geçen çarşamba günü saat dört kararlarında şems'de bir bir büyük hâleye müşabe halka ve bunu derununda diğer bir küçük halka ve bu halkanın kenarlarında ziyâdan tekevvün itmiş güyâ iki şems dahi müşahede olunarak bir vâkitden sonra mahv-olmuş olduğunu tevatüren işiddim. Lakin gözümle görmedim acaba bu alâmet Dersâadet'de dahi rü'yet oldumu.

⁹⁸⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.2.

⁹⁸⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.2.

Gelibolu'dan Alınan (12 Ramazan Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Meali

Sardunya'lı Emanuel Kosa (?) nam kapıdanın süvar olduğu (Davie Mani (?)) tabir olunan bark sefinesi içinde kendisiyle beraber on beş nefer taifesi olduğu ve tehî bulunduğu halde mâh-ı hâlin beşinci cumartesi günü Şarköy pişgâhında ve İtalyalı rif'atlû Tirepani(?) kapıdanın rakib bulunduğu (San-Francisko) denilen brik sefinesi kezâlik on beş nefer taifesi ve portakal hamûlesi ile yevm-i mezkûrda Gelibolu'ya on mil mesafesi olan Rumeli tarafında bir mahâlde havanın şiddetinden timurları kırılarak karaya düşüb külliye dağılmış ve taifeleriyle kapıdanları kâmilan sahil-i selamete çıkmışlardır.⁹⁸⁶

Anadolu

Bahr-i Sefid Boğazından Alınan (12 Receb Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Sureti

Prusyalı (Vamarisi (?)) nam kapıdanın süvar olduğu (Ziyonkifer (?)) tabir olunan bark sefinesi alaf yüklü olarak Dersâadet'den hareketle Gelibolu civarında İnceburnu nam mahâlde lender endâz iken Marsilya'ya işlemekte bulunan (Sidnos) nam Fransız posta vapuru Dersâadet'den kalkub mâh-ı hâlin onuncu perşembe gecesi saat on kararlarında üzerine uğrayarak batırmış ve fakat taifeleriyle deniz yüzüne çıkan eşyayı alub Kalâ-i Sultaniyede mukim konsolosu tarafına teslim etmiştir.⁹⁸⁷

Ordu Sancağından Alınan (3 Ramazan Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Meali

Li-ecli'l-iskân bazı mahâllere muhacirin gönderilmek de olduğu misillû Trabzon eyaleti dâhilinde kâin Ordu sancağına dahi merkumlardan bir mikdar irsal olunacağı bâ-emirname-i sâmi liva-i mezkûr Kâimmakâmı izzetlû Ali Paşa'ya bildirildikde mumaileyh buna dair müzakeratı ifâ için bir meclis-i umûmi teşkil etmiş ve bade'l-hesab ve ol-müzakere liva-i mezkûr da mevcut İslam hanelerine nisbetle beş yüz hanenin ikâmesine mütehammil yer olduğunu tebeyyün iderek ahali-i İslamiye'ye keyfiyet beyan olunduk da ibraz-ı asâr-ı hamîyyet için düşen şu fırsattan müstefid olacaklarını ve hatta bunlar ilerüde edevat-ı çift ve saire tedarik edinceye kadar esbâb-ı taayyüşlerini bi'l-ittifâk tesviye eyleyeceklerini ityân eylemiş olmalarıyla bu bâbda

⁹⁸⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.2.

⁹⁸⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.2.

mazbata ve mahzarlar tanzim olunub Dersâadet'e gönderilmiştir. Gerek ahalinin şu vecihle izhar ettikleri asâr-ı gayret ve insaniyet ve gerek Kâimmakâm-ı mumaileyhin ahaliyi şu güzel işe davetle vâki' olan himmeti şâyân-ı takdir olduğundan ilanına ibtidâr kılındı.⁹⁸⁸

Erzurum'dan Alınan (22 Şaban Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Sureti

Mâh-ı hâlin on dokuzuncu cuma gecesi saat yedi buçuk raddelerinde nefsi-i Erzurum'da zelzele vukûu bulub bir saniye sürdü ve ferdası Cumartesi ve pazar gecelerinde dahi birer ikişer defa mukarrer eyledi ise de nüfus ve ebniyece bir zararı görülmedi. Erzurum'a üç saat mesafede kâin Timur'a ve Künbet karyelerinde hâlâ gece gündüz aralıkta zelzele olmakta bulunduğundan mezkûr karyelerin ahali cânib-i hükümetten verilmiş olan çadırların altında yatıyorlar.⁹⁸⁹

Muş'tan Alınan (21 Şaban Tarihli) Bir Kıt'a Tahrirat'ın Hûlasâ-i Meali

Mukaddema dahi yazıldığı üzere Muş Kâimmakâmı saâdetlû Mahmud Paşa Hazretleri liva-i mezburun hâvi olduğu mahâllerde tapu ni'zâmının icrasına mübaderet eylemiş ve vehle-i ûla'da müzayede'ye konulan bazı mahlûlattan şimdilik hazine-i devlete yüz seksen bin guruş hâsıl olmuş ve sancakça icrasında birkaç bin kese akçe hâsıl olacağı anlaşılmış olduğundan ve bir de kontrato usulünün müşârunileyh Hazretleri tarafından ziyade ikdam olunmak da idüğü görülmüş ve liva-i mezburda mezkûr tapu ve kontrato usullerinin fiilen icrasına müşârunileyh Hazretleri'nin meşhud olan ikdam-ı emsallerini dahi teşvike düşürecek ve varidat-ı devleti suhûletle meydana koymağa gayret verecek esbâb-ı makbûleden bulunmuş olmağla maâl-teşekkür ilan olundu.⁹⁹⁰

Mardin'de bu kere bir adam yüz altmış yaşında olduğu halde vefat etmiş olduğu ve bir oğlu ve bir kızı olup bunun birisi yüz on ve diğeri seksen yaşında bulunduğu *Jurnal dö Konstantinopol*'de mervidir.⁹⁹¹

⁹⁸⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.2.

⁹⁸⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.2.

⁹⁹⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.2.

⁹⁹¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.2.

Bu Kere Musul'dan Alınan Bir Kıt'a Tahrirat'ın Bir Fıkrasıdır.

Bu sene harik-i âde olmak üzere Musul'da iki karış kar yağdı. Şiddet bir-di dahi şu derece oldu ki Musul ebniyeleri cümlesi kubbeli olup şu kubbeler içinde bulunan küpler ve testiler muncemid olmuştur ve o gün kadar mümted oldu. Buranın ahalisi böyle kış memul etmediklerinden mu'tadları üzere tedarikât-ı şî'tâya'ya teşebbüs etmemiş olduklarına mebni artık çekilen meşakkat ve zahmet tarife gelmez ale'l-husus çölde kar yağmak asla mesbuk değil iken bu sene şurada bile yağdı.⁹⁹²

Arabistan

Beriyettü'sşam'da bulunan Fransız askerinin ikametleri alafranga haziranın başına kadar temdid olduğu Paris resmî gazetesinde murakkamdır.⁹⁹³

Şam'da bulunan Rum patrikhanesinin bazı mahâlleri sefer olundukda her cins akçeden olmak üzere bin iki yüz kese nukûd ile kiliseye müteâllik eşyadan olarak yirmi yedi kese gümüş ve bir elmaslı nişân dahi zuhûr etmiş ve bunun cümlesi alınıb bir mahâlde şimdilik hıfzettirilmiş olduğu ve geçen de Dersâadet'den gitmiş olan emir-hâc saâdetlû Paşa Hazretleri ile surre-i hümayûn emini vesair zevâtın salimen Şam'a alub neşrettiği bir mektub da mervidir.⁹⁹⁴

(Akdeniz)

Cezayir Bahr-i Sefid eyaleti Mutasarrıfı saâdetlû Ahmed Bey Efendi Hazretleri teftiş-i ahvâl-i ahali zımnında geçenlerde bi'l-zat İstanköy ve Sömbeki adalarını dolaşarak cümlelerin refah ve istirahat üzere bulunduğu müşahede ile avdet eylemiş idi. Bu kere dahi Cezayir-i mezkûreden Kalimboz ve Leryoz ve Patnoz ve İspitalya adalarına li-eclî'l-teftiş hükümet tercümanı Yenaki İlbadi'yi (?) memur ve i'zâm etmiş oldukları ve iş bu adalar ahalisiyle Cezayir Bahr-i Sefid eyaletinin her bir tarafında meskûn ahalinin istirahatı ber-kemal idüğünü tahkike himmet buyurdıkları ol-tarafdan alınan evrakdan anlaşılmıştır.⁹⁹⁵

⁹⁹² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

⁹⁹³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

⁹⁹⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

⁹⁹⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

Tebâa-i Devlet-i Âliyye'den ve İzmir tüccar muteberanından Çoyoğlu Enstaş'ın (?) Marsilya'ya nakl eylemek üzere Devlet-i Âliyye tebâasından Çeşmeli Nikola kapıdanın süvar olduğu sekiz bin kilelik brik sefinesine Zelumke (?) iskelesinden hinta tahmil idüb Marsilya'ya gider iken İncirli Ceziresinde karaya uğramış olduğu Cezayir Bahr-i Sefid eyaleti Mutasarrıfı saâdetlû Ahmed Atabey Efendi Hazretleri tarafından istihbâr kılındığını müteâkib sefine-i mezkûrenin keşf-ü muayyenesi için dairesi müdiri umûr-ı hamiyetlû Yusuf Ağa'yı Rodos limanında bulunan süfûn-u hümayûndan (Rodos) nam uskuna-i hümayûna ırkâben bi'l-irsal cezire-i mezbureye vusûlünde mezkûr sefine derununda olan hintanın nısfında ziyadesi ıslanmış olduğundan mahâlli meclisi ve orada bulunan çend nefer kapıdanlar mârifetiyle derûn-ı sefineden bi'l-ihraç cezire-i mezbure ahalisine fûrûht ve kûsûr ıslanmamış olan hintayı dahi der-anbar eylediğine dair meclis-i mezkûr tarafından mazbata ve merkum kapıdanlar taraflarından dahi vukûu halî musaddak bir kıt'a varaka alarak Rodos'a avdet ve fûrûht olunan hintanın esmânını sahibi vürûdunda olunmak üzere mal sandığına teslim idüb salîfû'l-beyan vukûu hâl mumâileyh Çoyoğlu Enstaş'ın (?) mesmu' olundukda malının şu vecihle zahire ihraç olmasından dolayı teşekkür etmiş lazım geleceği ada-i mezkûrdan alınan evrakdan müsteban olmuştur.⁹⁹⁶

3.23.3.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Avrupa gazetelerinin nakline nazaran şu aralık İngiltere Millet Meclisi'nde Devlet-i müşârunileyhânın Kuvve-i Bahriyesi masârifinin taklîli hakkında uzun uzadı müzâkereler cereyan etmektedir. Bu sırada azâ-yı meclis'ten bir zât İngiltere'nin elyevm mevcut olan Kuvve-i Bahriyesi'nin sair devletlerinkine tefevvuku olduğunu beyan etmekle asâletlû Lord Parmerston(?) bu iddiayı tekzib ederek Fransalı'nın bu bâbda daha ziyade ilerlemekte olduğunu meclise arz etmiş ve lord müşârunileyhin Fransalıyı bu vecihle ileri sürmekten nâmezî İngilizlerin bu yolda fedakârlıklarını bir mecburiyet tahtına alarak masârif-i mezkûre için millet tarafından on iki milyon lira tahsis ve i'tâ kılınmasını tervicden ibaret imiş. Ve hatta Lord müşârunileyhe Fransalı'nın kuvve-i bahriyesi'nden bahsederek İngiltere'ye nisbetle daha sair gûna

⁹⁹⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

miknet ve meziyeti olduğunu ve şimdi bir harb zuhûr edecek olsa Fransalı bütün Kuvve-i Bahriyesini bir yere cem' edebileceğinden başka bugünkü günde altı yüz bin kişilik bir orduya malik bulunduğunu ve bunun elyevm dört yüz bini silah altında olup iki yüz bini mezûnen hanelerinde bulunurlar ise de istenildiği gibi birkaç hafta zarfında toplanacakları bedîhi idüğünü ve çünkü İngiltere'yi, Fransa'dan tefrik eden ancak bir küçük deniz olup farazâ bir muhârebe lazım gelse Fransalı, Berriye askerini dahi hidemât-ı bahriyede kullanabileceğinden artık İngiltere, Fransa'ya mukâbil olmak diler ise gerek bahriye ve berriye askerince neferine karşı nefer tedârik ve istihdâm etmek iktizâ edeceğini alenen beyan eylemiştir. Müşârunileyh lord'un bu mütâlaası esâhh sahihdir. Doğtusu söylenmek lazım ise Fransalı İngiltere'ye ve belki başka devletlere nisbetle gerek berriye ve gerek bahriye kuvvetince gâlibdir. Ve İngiltere bahriyesinin cümleye tefevvuku olduğu şimdiye kadar şuyû'' bulmuş ise de bu zann-ı kâzibdir. Ve Fransa Devleti'nin değil yalnız İngiltere'ye tecavüzde başka bir mahâlle asker sevk olunmak kazıyyesinde dahi iktidarı sair devletlerden ziyadedir. Ve bunun emsali üç beş sene zarfında birkaç yerde görülmüştür.⁹⁹⁷

Avusturya Devleti şu aralık kuvve-i askeriyesini teksire ziyadesiyle ikdâm etmekte olduğu gazetelerde rivayet olunuyor. Vakîâ Avrupa'da dört mesele mevcut olup bunun birisi Roma Hükümetinin, İtalya Krallığına ilhâk olunmasıdır. Diğer ikisi Venedik eyaletiyle, Macaristan'ın Avusturyalı yedinden hâlâs olmasıdır. Dördüncüsü dahi Lehistan'ın, Rusya'dan tefrikiyle heyet-i sabıkasına idhâl kılınmasıdır. Binaenaleyh Devlet-i müşârunileyhânın artık be kadar kuvvet-i cem'ine muktedir ise bu bâbda dakika fevt etmemesi icâb-ı hâlinedir. İşte bunların dördü dahi müşkül meseleler olmağla Roma'dan maadasında kan dökülmeksizin matlûb hâsıl olacağı ahmâlden bâid görünüyor. Bu dört maddenin hangisi evvel ve hangisi sonra dilhâh vecihle husûlpezir olup netâyici ne olacağı revîş-i hâle bakılarak tasavvur olundukta Roma'nın, İtalya'ya inzimâmı cümleden akdem husûle gelmek memûl ise de diğerlerinin neticesi neyi müsmir olacağı pek de bilinemez. Şu kadar ki Venedik'ye Avusturyalı'nın külli askeri mevcut bulunarak ahalisi dahi öyle yakın vakitlerde muharebeler görmüş adamlar olmadıklarından en geri kalacak mesele şu olmak lazım gelir; Macarlı ve Lehliler ise böyle olmayıp yakın zamanda hükümet-i müstâkile ve

⁹⁹⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

imtiyazât-ı mahsûsalarını gâib etmiş ve şunun acısını henüz yüreklerinden zâil olmamış ve harb ve cidâl ile şöhret bulmuş kesân olduklarından asrımızda her tarafta tahaddüs ettiği görülen idare-i cedîdeden yami gerek Avrupa ve gerek mahâl-i sairede bulunan devletlerin ekserisi hükmü altında olan ahalisini şimdiye kadar tahte'l-kahr kullanılmakta ise de elyevm halkın gözü açılıp bu tarz idareyi redd-i birle menâfi'-i sahihe-i mülk ve miknet hakkında serbestçe beyân-ı efkâr ederek işleirni umûmun re'yine tatbiken görmek usûl-i müstâhsenesinde kâriben hisseyâb olacakları memûl olur.⁹⁹⁸

Kurye Doryan'ın yazdığına göre Roma'da, Sardunya askerinin vüruduna her gün intizâr olunuyor imiş. Ve bu efkâr Roma eyaletlerine dahi sirâyet edip hatta (Narni) ve (Terni) eyaletlerinde İtalya Kralı Victor Emmanuel hazretleri Roma'ya girmek için oralardan geçer mülâhazasıyla alâmet-i zafer olarak ahali tarafından birtakım âriyeti (?) kemer ve saire tehyie kılınmakta imiş.⁹⁹⁹

Şu aralık gazetelerde yazıldığına nazaran İngiltereli'nin taht-ı tasarrufunda bulunan yerlerde pek aşırı kaht-u gâlâ vukûu bulup ahali dağlarda ot otlarmış. Amerika'nın karışıklığından dolayı İngiltere'nin başına bir pamuk belası çıkmış iken bu vecihle kâht-ı gailesinin zuhûru İngiltere'yi bütün bütün endişe içinde bırakmıştır.¹⁰⁰⁰

Varşova'da ahali üzerine tüfenk atmak için askere emir veren ceneral muhâkeme olundukta kendisine verilen talimâtı icra eylediği tebeyyün etmesi üzerine sebili tahliye kılınmış olduğu gazetelerde murakkamdır.¹⁰⁰¹

Trieste'de tab' olunan (Obsevation Triestino (Obser Vature Triestino)) nam gazetenin rivayetine göre Malta'da ikâmet üzere bulunan İngiliz Donanmasından bazı Sefâin iki de bir de çıkıp İtalya sevâhiliyle Venedik Körfezi sularında karagola dolaşmakta imiş.¹⁰⁰²

⁹⁹⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

⁹⁹⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁰⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁰¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁰² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

Rusya memâliğinde bulunan üserânın mazhâr-ı hürriyet olmaları hakkında Devlet-i müşârunileyhâ tarafından bu kere ilannameler neşr olunmuş olduğu gazetelerde murakkamdır.¹⁰⁰³

Turin'den yazıldığına göre Sardunya Vükelâsı cümleten istifâlarını vererek İtalya Kralı haşmetli Victor Emmanuel Hazretleri tarafından dahi kabul olunmuş ve bu kere teşkil etmiş olan İtalya Devleti için yeniden ministrolar intihâb ve tayin olunmak hususu Hâriciye Nâzırı sâbık asâletlü (Kont Cavour) cenâblarına ihâle olunmuştur.¹⁰⁰⁴

Haşmetli Papa Hazretleri, Vükelâ-yı Devleti cem' ederek irâd ettiği bir nutk-ı resmîsinde elân câri olan medeniyet usûlünün hakikat-i medeniyete münâfi' olduğunu ve hatta medeniyet iktizasındandır diyerek Avrupa'da birtakım papazların hizmetlerinin lavğ ile kendilerinin habs olundukları ve emlâklarının ellerinden alındığı gibi ayine muhâlif pek çok şeyler vukûu bulduğunu ve haksız iş görenleri kakhâr-ı müntekime havâle eylediğini beyan etmiştir.¹⁰⁰⁵

Macaristan'da teşkil olunacak Millet Meclisi yarınki pazartesi günü küşâd olunacağından haşmetli Avusturya İmparatoru Hazretleri (Peşte'ye) azimetle meclis-i mezkûru bi'zzât küşâd edeceği Nemçe gazetelerinde resmen ilan olunmuştur.¹⁰⁰⁶

Haşmetli Papa cenâbları Roma'yı terk edecek olduğu halde gelip İspanya'da ikâmete râğbet eyler ise kendisine müstâkil bir saray verileceği ve hakkında her türlü ihtiramât-ı fâike ifâ kılınacağı haşmetli İspanya kraliçesi Hazretleri tarafından Papa Hazretlerine yazılmış ise de müşârunileyh bu bâbda beyan-ı teşekkür ederek fakat hiçbir suretle Roma'yı fedâ etmeyeceğini cevaben iş'âr eylemiş idüğü gazetelerde mervidir.¹⁰⁰⁷

¹⁰⁰³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁰⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁰⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁰⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁰⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

Varşova’da vukûu bulan ihtilâlê dair geçen hafta yazılan bir bendin bâkiyesidir;

Bâdehu bir iki gün memleket umûmen fesâda varmış ise de taraf-ı Hükümet’ten ittihâz olunan tedâbire mebni başka bir şey zuhûr etmeyerek geçiştirilmiştir. Ertesi günü halk sokaklara dökülmüş olduğu halde helâk olanlar ahali tarafından kaldırılıp defn olunmuş ve yüz binden mütecâviz sekene ayakta olduğundan şu aralık bir fesâdın daha zuhûru melhûz iken bir taraftan hiçbir ses çıkmamıştır. İşte haklarında bu türlü hûnriz-i muameleden dolayı şikâyeti hâvi Eyalet Kaimmakamına ahali arzuhâller takdim etmekle gerek vukuâtın hakikâti ve gerek arzuhâllerin meâli Kaimmakam müşârunileyh tarafından haşmetli Rusya İmparatoru Hazretlerine iş’âr olundukta icrâ-yı tahkikât için mütehâyyizân-ı memûrin-i devletten (Karniki(?)) nam zât cânib-i imparatorîden müstâkil memur tayin kılınarak Varşova’ya i’zâm kılınmış olduğu misillû üzerine tüfenk atmak için askere emir veren ceneral muhâkemesi bu bâbda teşkil olunan Divân-ı Harbe havâle kılınmış ve Polis Nâzırı (Trepov(?)) dahi memuriyetten âzl olunmuş ve cânib-i imparatorîden aldığı emre imtisâlen Lehistan Kaimmakamı (Kurcakof (Gorcakof)) cenâbları Varşova’da yirmi dört nefer Rüesâ-yı Devletten mürekkeb bir meclis teşkil eyleyerek iade-i emr-i asâyiş-i onlara ihâl eylemişlerdir.¹⁰⁰⁸

Bazı gazetelerin rivâyetlerine bakılırsa ahali-i merkûme tarafından Rusya İmparatoru Hazretlerine altmış bin imzalı bir mahzâr-ı umûmi takdim olup onda şimdiye kadar pek fenâ suretle idare olunduklarını beyandan sonra hukuk-ı sâbıkalarının kendilerine iâde olunması istidâ olunmuştur. (*Nouvelle Gazette dö Pruss* (?)) nam gazetenin kavlince mahzâr-ı mezkûrun meâli iş’âr olup imparator müşârunileyhin malumu oldukta bu bâbda müsaade olunmayacağı Kaimmakam müşârunileyhe cevaben iş’âr olunduktan başka Varşova şehrinin bundan böyle taht-ı muhâsarada tutulması emr olunmuştur.¹⁰⁰⁹

¹⁰⁰⁸ “H.H.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁰⁹ “H.H.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.4.

Muahharan gelen haberlere göre lehli zâdegânından olarak Rusya hizmetinde bulunan Mareşâllerin cümlesi hizmet-i askeriyeden istifâ etmiş ve bunlara bakarak zabi'tândan haylisi ve husûsuyla Mülkiye memurlarının ekserisi terk-i memuriyet eylemişlerdir.¹⁰¹⁰

3.23.4.İLÂNAT

Kadıköyü'nde Hüseyin Ağa nam kimesnenin bulmuş olduğu bir kıt'a beyaz saat cânib-i zaptiye'ye götürülmüş ve sahibi zuhûrunda usulü vecihle verilmek için emanet sandığında mahfuz bulunmuş olmağla ilan olunur.¹⁰¹¹

Laleli'de kızlar ağası hamamı ittisâlinde harem de fevkânî iki oda ve kebir sofa ve abdesthane ve bir kiler ve orta katta yine iki oda ve bir kebir sofa ve abdesthane ve bir kiler ve alt katta iki cariyе odası ve abdesthane ve iki adet kiler ile odunluk ve kömürlük ve malta taşı döşeli havlu ve bina haricinde matbah ve bir kuyu ve iki yüz arşun miktarı bağçe ve selamlık da fevkânî iki oda ve kebir sofa ve bir abdesthane ve bir kiler ve tahtani iki adet uşak odası ve ve bir abdesthane ve iki hayvanlık ahur ve ayru samanlık ve bir adet kuyu ve selamlık havâlisini şamil olduğu halde Nureddin Efendi'nin müceddidhanesi satılık olmağla istek iden zevâtı kendisi içinde bulunduğundan gezdirecek ve pazarlığı dahi mumaileyh ile edilecektir.¹⁰¹²

İşbu risâle-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki Bilâd ve Hâlic-i Konstantiniye ve Adalar ve sairenin evâil de ne hâl ve heyet de bulunduğunu nakil ve bunlar da mevcut ve mefkud bulunan asâr-ı kadimenin tarifetini şâmindir. Bunun nüsha-i asliyesine mukaddema telifât-ı mütenevvîa-i nadide ile faikü'l akran olan meşhur Rum patriği esbâk (Kostantiyos) Konstantiniye üzerine yazılmış olan kitab-ı saireden lisan-ı rumî üzre cem' ve tertip etmiş ve muahharan sâbık Rum Milleti Lağvetti (?) (Alkonk) oğlu olup elyevm divân-ı zaptiye azâsından bulunan (Yorgaki) Efendi bi'l-icmâl Türkçe'ye tercüme eylemiştir. İşbu mecelle-i müterceme İstanbul şehrinin ahvâl-i tarihiyesine dair Türkçe mevcut olan *Tercümân-ı Ahvâl*'in (6 Numerosundan 16 Numerosuna kadar) nüshaları tefrikâlarında neşr

¹⁰¹⁰ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.4.

¹⁰¹¹ "İlanât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.4.

¹⁰¹² "İlanât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.4.

olunmuşdu. Muahharan dahi ayruca olarak gazete-i mezkûrun matbaasında tab' ve temsil kılınmış ve on guruş fiyat ile fûrûht olunmak da bulunmuşdur. İstek idenlerin gerek matbaa da gerek gazete satılan mevkiiler de bunun müretteb nüshalarını bulabilecekleri ilan olunur.¹⁰¹³

(Tercümân-ı Ahvâl'in Fiyat-ı Muayyenesiyle Dersâadet de Satılmakta Olduğu Mevkiiler)

Beşiktaş Camii şerifi civarında helvacı dükkânına muttasıl Hacı Nazif Ağa'nın attar dükkânında; Salıpazarı'nda Damad cenâb-ı şehriyârî devletlû atufetlû Mahmud Paşa Hazretleri'nin sarayı karşı sırasında Ahmed Efendi'nin fesci dükkânında; KasımPaşa'da büyük hamamın karşusun da Mehmed Ağa'nın attar dükkânında; Hamidiye Türbesi yanında karagola muttâsıl perukâr dükkânında; Şehzâdebaşı'nda kâin direkler arasında Kapuçukadarı Hasan Efendi'nin çubukçu dükkânında.¹⁰¹⁴

3.23.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	10	158
• İngiliz lirası	10	174
• Yirmi Franklık	00	140
• Pol (Rusya Altunu)	00	142
• Karamiçe	25	081
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	031
• Karbon	10	026
• Gümüş Beş Franklık	30	034
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	053
• Konsolide	20	044
• Akçe Başı (Binde)	00	395 ¹⁰¹⁵

¹⁰¹³ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.4.

¹⁰¹⁴ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.4.

¹⁰¹⁵ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:23, 20 Ramazan-19 Mart 1277, (1 Nisan 1861), s.4.

3.24.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:24, YEVM-İ ÂREFE-29 MART 1277

3.24.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tevcihât

Şehrizor Mutasarrıfı saâdetlû İsmail Paşa Hazretleri'nin infisâli vukûu'na mebni mutasarrıflık mezkûr Urfa Mutasarrıfı sâbık saâdetlû Takiyüddin Paşa Hazretlerine; Urfa Mutasarrıflığı Basra Mutasarrıfı sâbık saâdetlû Ali Paşa'ya, Trebin Kâimmakâmlığı Rikâb-ı Hümâyûn Kapucubaşlarından rif'âtlû Ali Bey'e; Ereğli Kazâsı ve kömür madenleri Müdürü Hacı Nuri Efendi'nin istifâsına mebni müdirlik mezkûr Mektubî-i Sadr-ı Âli Hûlefasından Mustafa Bey'e.¹⁰¹⁶

(Ruteb-i Muhtelif'e'den İhsan Buyurulmuş Olan Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnları)

Kemâh Hanedanından izzetlû Hüseyin Bey'e tebdilen, Dördüncü Rütbeden, Şam'da bulunan Rusya konsolosu Mösyö Nikola Maginof'a (?) müceddeden – Bu dahi, İnkerman nam Rusya Beylik vapurunun kapıdanı Mösyö Timir Yazof'a (?) – Bu dahi, Telgrafhane-i Âmire memurlarından Feyzi Bey Efendi'ye – Beşinci Rütbeden, Telgrafhane-i mezkûr Fransızca muhabere memuru Mösyö Amil Lakoven'e (?) – Bu dahi, Beyoğlu Telgraf Merkezi Müdürü Mösyö Okonor'a (?) – Bu dahi.¹⁰¹⁷

(Evrâk-ı Nakdiye'ye Dair İlannâme'dir)

Vâkit ve hâl iktizasınca birkaç seneden beri öteye beriye sevk olunan asâkirin mesarif vakıa'sından ve mesele-i mündefi'-i harbiye esnasında bi'l-zarure tezayüd etmiş olan mesarif devletin sonra bi't-tab' birdenbire taklili münkün olamamasından dolayı Maliye Hazine-i Celilesinin varidât-ı mesarifine kıyafet idemeyerek bir miktar açık duyûn-u teraküm idüb eğerçi şimdiye kadar tasarrufat-ı vakıa ve terakki-i varidât semeresi olarak sene açığı hayli tenezzül idüb geriye kalan açığın dahi esbâb-ı lazimesi istikmâl ile bundan böyle neşr olunacak defter-i muhasebat'tan anlaşılacağı vecihle hazine-i mezkûrenin varidât ve mesarifât-ı seneviyyesinin derece-i tekabül ve muvazene'de bulundurulması tedbiri derdest-i icra ise de zikr olunan duyûn-u

¹⁰¹⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.1.

¹⁰¹⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.1.

müterakime bir kere vücuda gelmiş ve bu akçe cihet-i mütenevvîa'dan dolayı sınıf-ı halkın hazineden matlûbu bulunmuş olduğundan ve beyana hacet olmadığı üzere Devlet-i Âliyye cemi' zamanda hiç kimse hakkında zarar ve ziyan vukûunu ve menafî' amme'ye hâlel ve su'ubet tecviz buyurmadığından mücerred ashâb-ı hukuk ve matlûbat-ı zucrat ve müşkülata düşmemek ve muâmelat-ı memleket usret ve muzayefeden vikâye olunmak maksad-ı hayrhâhanesiyle bundan akdem varidât-ı hazineden müstevfî karşılık tahsis olunarak ve bu bâbda bir çok fedakarlıklar ihtiyar edilerek yüz yerine elli üç ve üç rub' olmak üzere Avrupa'dan bir istikrâz akdine mübaşeret olunmuştu. Hasbe'l-vâkit bu dahi hâsıl olamayub yapılan kontorato münfesihi olduğuna ve şu açık duyûn bu halde kaldıkça ashâb-ı metâlib ve ihtiyacatın muzayeka-i hali gün be gün terakki ettiği misillû bu hâl idare-i mesâlih-i devlet ve memleketi dahi ihlâl iderek her maddeyi giriftar-ı müşkülât etmekte bulunduğuna binâen artık bunun dâhilen bir çaresi bulunması yani Sekene-i Memalik-i Mahrusanın padişah ve devletlerine ve vatan ve memleketlerine olan sadakat ve muhabbet-i mücerrebelerine müraca'at olunması lazım gelmiş ve mukaddema ne miktarı ve ne numrosu olmadığı cihetle adedi ve ne zaman ve suret-i mahvi muin ve mukarrer olmayarak çıkarılmış olan kavâim-i nakdiye'nin mehâzîr-i müteaddidesinden nâşi imhası emrinde sarf olunan mesa'i-i halise herkesin malumu bulunmuş olduğu cihetle yine o yola gidilmesi tecviz olunamamış olmağın her türlü naht-ı emniyet ve mazbutiyette olmak ve tezyidi kabil olamamak ve bir müddet muayyene zarfında kaldırılmasına sağlam karşılığı bulunmak ve cümleye emniyet bahş olacak bir irade-i muntazama altında tutulmak ve ihlâl-i muâmelat etmekte olan beşlik ve ona mümâsil meskûkat-ı ma'suşa dahi şu sırada mahv edilmek ve teshil ve teksir ziraat ve haraset-i mucib olan yolların ve liman ve cedâvilin dahi bir yandan inşâ ve tamirine sermaye dahi bulunmak üzere karargir olan mevâddır ki ber-vech-i âti beyan olunur.¹⁰¹⁸

Birinci Madde: Memâlik-i Devlet-i Âliyye'nin her tarafında nakid hükmünde tedavül eylemek ve gümrüklerden maada bi'l-cümle hazâin ve mal sandıklarına dahi bi't-teklif kabul olunmak üzere iki milyon beş yüz bin keselik kavâim-i nakdiye çıkarılacaktır.

¹⁰¹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.1.

İkinci Madde: Mezkûr ol-miktar kavâim-i nakdiyenin beş bin keseliği Avrupa üzerine kambiyou tutmak için nukûd-ı halise olarak ber vech-i ati vaz' olunacak yedi yüz elli bin kese sermayeden beş yüz bin kesesinin tedarikine ve iki milyon keseliği elyevm meydanda bulunan evrâk-ı nakdiyenin tebdilen kaldırılmasıyla beraber kûsûru hazinenin yetmiş altı senesinden ve sînîn-i sâbıkadan bâkî duyûn-u malumesinin idare suretiyle tasviyesine mahsûs olacaktır.

Üçüncü Madde: İşbu iki milyon beş yüz bin kese kavâim-i nakdiyenin gelecek yetmiş sekiz senesi martı gâyesinde tedavüle çıkarılmak üzere şimdiden hazırlanmasına mübaşeret olunub sahtesi yapılmayacak suret'te kağıdları mahsûsan yapılan fabrika'da i'mâl olunarak ve kalıbları ahir-i şekl ve heyet üzere yapılarak bir taraftan tab' ve temsiline ibtidâr ve bir taraftan dahi zîr de beyan olunacak tediye-i kaime komisyonunun teşkiliyle kavâim-i mezkûre tab' olundukça bu komisyona bi'l-i'tâ orada numeroları vaz' ve mahsûs olan mührüyle temhir olunarak zikr olunan marta kadar kâmilten tehyie ve istihzâr kılınacak ve kambiyonun tutulmasına dahi mezkûr mart gâyesi mebde' tayin olunacaktır.

Dördüncü Madde: Kambiyo tutulmak için şimdilik lazım olan yedi yüz elli bin kese sermaye-i nakdiyenin dahi ileride tezyid ve teksir olunmak üzere zikr olunan mart gâyesinde hazır bulundurulmak zımında şimdiden tedarikine teşebbüs olunması lazımeden olduğundan buna mahsuben çıkarılacak beş yüz bin keselik kaime'den şimdilik mevcut olan kalıblar ile derhal yüzlük ve ellilik ve yirmilik olarak üç yüz bin kese evrâk-ı nakdiye tab' ve tertib ve yetmiş sekiz senesi martı gâyesinde nakid hükmünde tedavüle çıkmağa salahiyeti olacağı zahrlarına başkaca tab' ile izah olunub ol-vakte kadar yanlarında hıfz olunmak ve ondan sonra tedavüle çıkararak istedikleri mahâllere sarf edebilmek üzere işbu üç yüz bin keselik evrâk-ı nakdiye şimdilik Memâlik-i Mahrusa ahalisine tevzi' ve i'tâ ile bedeli altın ve gümüş nukûd-ı halise olarak bir sene için halkdan edilecek ve fakat kâmilten nukûd-ı halise tedariki halka bâ'is-i külfet olacak olur ise herkesin vereceği akçenin bir rub' beşlik ve altılık olması dahi mücâz tutulacaktır. Ve sermayenin üst tarafına lüzumu olan dört yüz elli bin keseden iki yüz bin kesesi sermaye karşılığı olarak çıkarılmış olan kavâim-i nakdiye'den yerine evrak verilmek şartıyla hazine emvâlinden alınacak ve kusuru dahi ormanlar ile maden ve emlak ber vech-i muharrer tesis olunacak tediye komisyonuna

havale olunub onun vasıtasıyla ormanların kerestesi ve emlak-ı Devlet-i Âliyye'nin kavânin-i mezu'asına tatbiken sattırılarak ve maden kumpanyalara ilzam ve icar olunarak onlardan istihsale mübaderet edilecektir.

Beşinci Madde: Yetmiş sekiz senesi martının hulûlüyle yeni kaimelerin ihracına kadar maliye hazinesinin ihtiyacat-ı mühimme ve acelesini mehmâ imkân-ı idare edebilmesi için bir çare-i muvakkat bulunması lazımeden olduğundan bunun için dahi şimdilik tedavülü Der-Aliyye'ye münhasır olarak taşralara cevâz ettirilmemek üzere muvakkaten mevcut kalıplar ile ayda altmış'âr bin keselik evrâk-ı nakdiye çıkarılıp bununla marta kadar idare olunacaktır.

Altıncı Madde: Devlet-i Âliyye tarafından mensub bir Nâzırın taht-ı nezaretinde olmak vesair direktör ve memurları dahi erbâb-ı vukûftan intihab ve tayin kılınmak üzere şimdiden bir kambiyo bankası teşkil olunub ve maliye hazinesiyle işbu banka miyanesinde bir hesap-ı cari açılıp peyderpey husûle gelen sermaye akçesinin bu bankaya nakil ve teslimi ile alınacak ilmûhaberler hazine-i mezkûre de hıfz olunacaktır. Ve mezkûr bankanın esas memuriyeti kavâim-i nakdiyenin tedavül ettiği müddetçe yedinde olan sermaye ile kavâim-i nakdiye'ye karşı Avrupa üzerine kambiyo satmak ve sağlam olarak bulduğu poliçeleri almak hususları olacağından müfredat-ı vezâyîfi mahsûsan bir ni'zâmname ile tayin kılınacaktır. Ve bu bankaya teslim olunan sermaye akçesinin bir paresi hiçbir emir ile mahsûs olduğu maslahatın gayriye sarf olunamacağından hilâf vukû'unda Nâzır ile direktörleri bi'l-iştirak mes'ul tutulacaktır.

Yedinci Madde: Yetmiş sekiz senesi martının nihayeti vürûd ettikde kambiyonun tutulmasına mübaşeretle beraber tehye olunan cedid-i kavâim-i nakdiyenin tedavüle ihracına şuru' olunub çünkü mukaddem istikrâz'a karşılık halka verilmiş olan adî evrâk-ı nakdiye o tarihte halk tarafından tedavüle çıkarılacağından cedid-i kavâim-i nakdiyeden taşralara lüzumu miktar şey irsal ile bir taraftan onlar tebdilen tedavülden toplattırılarak Dersâadet'e celb olunup ve bir taraftan dahi Der Âliyye'de gerek elyevm meydanda bulunan ve gerek ol-vakte kadar idare-i mesarîf için çıkarılan adî evrâk-ı nakdiye dahi kezâlik cedidler ile tebdil olunarak kaldırılacaktır. Ve ikmâli sermaye için varidât-ı hazineden ta'vizen ne miktar akçe alınmış ise onun bedeli dahi cedid-i kavâimden ve sermaye karşılığından red ve i'tâ

olunacaktır. Ve ondan sonra kavâim-i cedidenin ihraç ve sarf olunarak Cidde ve Yemen eyaletlerinden maada tedavüle sair cümle eyalet ve elviye'ye ta'mim kılınacak ve Memâlik-i Âliyye'den bu cedit-i kavâim-i nakdiye'den başka bir gûna evrâk-ı nakdiye bulundurulmayacaktır.

Sekizinci Madde: İhracatın ithalat ile hiç olmaz ise tekabül ettirilmesi esbâb-ı istihsal olunmadıkça yalnız kambiyo tutulmak ile ale'l-devam altın fiyatının derece-i matlûbda tutulması ve servet-i memleketin muhafaza olunması mümkün olmayub esbâb-ı mezkûra istihsal olununcaya dek bu bir tedbir-i muvakkat olabileceğinden ve esbâb-ı mezburenin e'azımı dahi bir taraftan Memâlik-i Şahanenin teksir-i mahsulatıyla bir taraftan dahi bunların suhûletle nakl ve tenzili için lazım gelen lazım gelen yol ve cedvel gibi şeylerin inşâ ve nazımı hususları idüğünden bu misillû umûr-ı nafia ve esbâb-ı i'mâriyye'ye mahsûs olmak üzere dahi beş sene zarfında beher sene kırkar bin keselik kavâim-i nakdiye çıkarılacaktır.

Dokuzuncu Madde: Fesih olunan Paris istikrazına karşılık gösterilmiş olan mebalîğ malumenin senevi yüz elli bin kesesi işbu çıkarılacak cedit-i kavâim-i nakdiyenin bi'l-tedric tediyesine tahsis olunub her sene bu akçe ile kavâim-i mezkûrenin ol-miktarı çekilerek on sekizinci sene gerek zikr olunan iki milyon beş yüz bin keselik kavâimin ve gerek yollar ve saire için beş sene zarfında çıkmış olan iki yüz bin keselik kavâim-i nakdiyenin cümlesi kaldırılıub imha olunacaktır. Ve kambiyonun tutulması için vaz' olunacak yedi yüz elli bin kese sermayeden kambiyo idaresi mesarifi ve muamelat-ı vakıa'da vukûu melhuz olan bazı zarar ve ziyan bedeli olarak on dördüncü seneye kadar senevi birbiri üzerine yirmişer bin kesesinin eksilmesi farz olunduğu halde on dördüncü seneye kadar üç yüz bin kesesi miktarı tenakus ederek dört yüz elli bin kesesi kalacağından on beşinci seneden bedee ile mezkûr sermayenin her sene yüz bin keseliği ile iki yüz bin keselik meskûkat-ı ma'şuşa tebdil olunarak on sekizinci seneye kadar kavâim-i nakdiye ile beraber tedavülde bulunan altılık ve beşlik ve eczâları dahi kâmilten kullanılacaktır.

Onuncu Madde: Tediye-i kavâim komisyonu namıyla Devlet-i Âliyye ve Düvel-i Ecnebiye tebâasından mürekkeb şimdiden bir komisyon-ı daimî teşkil olunub ve bu komisyonun reis ve azaları daimî surette memur ve mensub olup kendileri istifâ etmedikçe bir su-i halleri vukûu bulmadıkça azil ve tebdil bulunamayacaktır. Ve bu

komisyon evvela çıkarılacak olan cedid-i kavâim-i nakdiye'yi kontrolü yani nezareti altından geçirerek cümlesine numero vaz' ve mahsûs olan mühür ile temhir ederek kuyudât-ı sairesini dahi icra edecek ve bu komisyonun mührü olmayan kaimenin tedavülü câiz olmayacaktır. Sâniyen tedavülde bulunacak kavâimin eskiyib fersude olması cihetiyle aralıkta umûmen tebdili lazım geldikçe yeni çıkarılacak kavâim-i nakdiye evvelki defada olduğu gibi her bar bu komisyonun tezâtı altından geçerek tarafından cümlesine numero vaz'ıyla temhir olunacaktır. Sâlisen kavâim-i mezburenin tediyesi için senevi tahsis olunacak yüz elli bin kese tediye akçesi varidât-ı muayyene'den bi'l-ıfraz hitam-ı maslahata kadar iş bu komisyonun tasarrufuna teslim olunub komisyon bu akçe ile her sene ol-miktar kaime çekerek bade'l-ibtal maliye hazinesine teslim edecek ve her sene ibtal ettiği kâğıdın numaralarını havi bir cedvel tanzim ile tab' ettirerek bir nüshasını beyan olunan mümeyyizlere gönderecektir. Râbian dokuzuncu madde de beyan olunduğu vecihle on dördüncü seneden sonra sermaye emraz olunacak yüz bin kese akçeyi beher sene kambiyo bankasından alarak bununla iki yüz bin keselik meskûkat-ı mağşuşa kaldırılacaktır. Hâmisen yollar ve nahiyeler için murattib olan iki yüz bin keselik kavâim-i nakdiye'yi sandığında hıfz idüb beher sene kırkar bin kesesini bu maslahata memur olacak idareye doğrudan doğruya i'tâ ile alacağı senedatı maliye hazinesine i'sâl eyleyecektir. Sâdisen satılacak emlakın kavânin-i Devlet-i Âliyye'ye tatbiken fûrûhtu ve maden ve ormanların talib olan kumpanyalara ilzâmı ile hâsıl olan akçenin kambiyo sermayesine ilave olunmak üzere kambiyo bankasına teslimi maddesi mezkûr komisyona havale olunacaktır. Tâsi'an bazı konsolide olması mümkün olacak duyûnun tedkikiyle icra-yı iktizâsı dahi bu komisyona havale kılınacaktır.

On birinci Madde: Taşralarda tedavül edecek kavâim-i nakdiye'ye karışması melhûz olan sahte kâğıdları teftiş ve temyiz ve ellerine geçen kâğıdlarda şübhe edenler bunlara mürâcaat eylemek üzere başlıca şehirlere müstevfi maaş ile erbâb-ı ehliyet ve iffetten ve mücerrebü'l-ahvâl birer mümeyyiz tayin ve ikâme kılınacaktır.¹⁰¹⁹

Paris Sefiri devletlû Veliyüddin Paşa Hazretleri Sefaret Baş Serkâtibi izzetlû Ali Bey Efendi ile sair bazı efendiler refakatinde bulundukları halde Ramazan-ı şerifin yirmi üçüncü çarşamba günü Fransa posta vapurlarından Dersâadet'den hareket eden

¹⁰¹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.1-2.

(Jordan) nam vapura râkiben Marsilya cânibine i'zâm olmuştur. Müşârunileyhin hareketi Paris'e bildirildikte sefir sâbık saâdetlû Ahmet Vefik Efendi Hazretleri'nin dahi üç gün sonra Cuma günü Paris'ten hareket etmiş olduğu geçen gün Babiâli'ye tevarüd iden telgrafnameden anlaşılmıştır.¹⁰²⁰

Devlet-i Beriyye-i İraniyye'nin, Rusya Devleti nezdinde bulunan sâbık sefiri Mirza Kasım Han Hazretleri memleketi cânibine avdet etmek üzere bu kere Marsilya'dan Dersâadet'e muvasalat etmiştir.¹⁰²¹

Meclis-i Bahriye Reisi olup Beriyyettü'sşam sevâhilinde bulunan fırka-i bahriye kumandanı olan saâdetlû Mustafa Paşa Hazretleri geçen Pazartesi günü Tâif nam vapur-u hümâyûn ile Dersâadet'e muvasalat etmiştir.¹⁰²²

Dersâadet'de bulunan Rusya Sefareti Baştercümanı Mösyö Erkiro Polos (?) geçende Atina'ya azimet etmiş ve bu defa İzmir tarikiyle Dersâadet'e avdet ve muvasalat etmiştir.¹⁰²³

Karadağlılar şu aralık hareket-i bağyanelerini artırmağa mü'tecasir olduklarından bu bâbda taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den tedabir ittihaz kılındığı sırada Drac(Durres) iskelesinden bedee ile tâ Kilik limanına kadar Venedik körfezi sevâhilinde olan ve Devlet-i Âliyye toprağında ma'dud bulunan iskele ve sair mahâller abluka altına alınmış ve Düvel-i Ecnebiye bandıralı sefâinden oralara gidib gelecek olanların işbu ablûka usulüne muvaffak harekette bulunmaları için cânib-i Babiâli'den bi'l-cümle sefaretlere dahi beyan-ı keyfiyet olunmuştur.¹⁰²⁴

Silistre Sancağında muhacir toplanmış ve şu aralık zahirece nedret vukûu bulmağa başlamış olduğundan yeni mahsulâtın zuhûruna kadar eyalet-i mezkûreden harice zâhire çıkarılmaması hususuna karar verilmekle lazım gelenlere bu bâbda cânib-i Babiâli'den emirler i'tâ kılınmıştır.¹⁰²⁵

¹⁰²⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.2.

¹⁰²¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.2.

¹⁰²² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.2.

¹⁰²³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.2.

¹⁰²⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.2.

¹⁰²⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.2.

Beyoğlu'nda kâin Fransa Sefarethanesinde geçen Cumartesi gecesi bir ziyafet verilerek übbehetlû, devletlû Ali Paşa Hazretleriyle İngiltre ve Avusturya ve İran devletleri süferâsı ve teşrifâtı-i Hâriciye saâdetlû Kâmil Bey Efendi Hazretleri ve sair bazı zevâtın zikr olunan ziyafette med'uvven hazır bulunmuş oldukları *Jurnal ö Konstantinopol*'de murakkamdır.¹⁰²⁶

GedikPaşa'da kâin canbazhanede Mösyö Solye'nin (?) himmetiyle eğlenceli bazı oyunlar oynanmakta olduğunu ve şundan erbâb-ı safâ beyan-ı mahzuziyyet ediyorlar ise de Ramâzana mahsûs olarak artmış olan duhûliyye fiyatının vâkit ve hâle muvaffak suretle tenezzül olunmasıyla beraber ibret ve hisse alınacak bazı oyunların dahi ilave olunmasını arzu ve ihtar etmekte bulunduklarını (22 Numerolu) gazetemizde yazmıştır. Mumaileyh Mösyö Solye vakıa kendi ticaretini dahi arar ise de hakkında hüsn-i nazarını diriğ itmeyen Dersâadet halkını hoşnud etmek daha ziyade mültezimi bulunduğundan lisan-ı avâm ile vâki' olan ihtiyarımızı duyduğu gibi fiyat-ı hâliyeden derhal yüzde yirmi tenezzül ettikten maada fi'l hâkika şu Ramazanda oynanılacak oyunlar güzel olsun niyetiyle oyuncuları arttırmış ve bundan dolayı ziyadece mesarife düşâr olmuş iken mahza-i hoşnudiyyet ahali-i istihsâl için küre-i arzın heyet-i hareketini ve şems ile kâmerin ne suretle küre-i arzı ziyâlandırıldığını gösterir bazı nazariyyet ile hükümet-i tabi'iyeden görmeğe şayeste dahi yeniden idhâl eylemiştir. İşittiğimize göre bir müddetten beri Beyoğlu'nda oynayan zenci canbazları dahi mumaileyh kendi tiyatrosuna getirtüb birkaç gün oynatacak imiş. Mezkûr canbazhane de bayram esnasında mu'tad vecihle geceleri türlü oyunlar icra olunduktan başka gündüzleri dahi saat dokuzdan on bir buçuğa kadar gûna gûn oyunlar oynanacağı mezkûr canbazhane tarafından mahsûsan haber verilmiştir. İşte bu aralık bunca ızdıraba düşmüş bulunan Dersâadet halkının tenşit-i kulübü için mumaileyh Mösyö Solye'nin (?) familyasıyla beraber vâki' olan himmet-i tahsin ve sahâbete doğrusu layıktır.¹⁰²⁷

Tebâa-i Devlet-i Âliyye'den tütüncü Nikola'nın Alacahamam'da vâki' mağazasının kapısını mâh-ı hâlin on yedinci gecesi mechûlü'l-ism bir sarik anahtar ile açıb ve dolabını kırıp mecidiye altunuyla senedata dair bazı evrakını ahz etmiş ve

¹⁰²⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.2.

¹⁰²⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.2.

eylemediklerini cânib-i hükümete haber vermiş olmalarıyla hemen ol-havâli aranılmış ise de bulunamadığından alan taharri olunmakta bulunmuş idüğü işitiliyor.¹⁰³¹

Taş Kasab civarında kâin Şirmerd Çavuş Camii imamı Hacı Bilal Efendi bundan yirmi gün evvel ecel me'vuduyla irtihal eylemiş olmağla damadı bulunan Mehmed İmamet sekenesinden on bir adedten fakat iki aded müftehi imam-ı lâhik Hafız Mehmed Efendi'ye teslim eylediğinden diğerleri suâl olundukda başkası olmadığını ifâde eylemiş. Ve mâh-ı hâlin yirminci gecesı herkes teravihte bulunduğu ve hanesinde kimse olmadığı halde odadaki sandık kırılıb imam merkurumun malı olarak mücevher ve saireden haylice eşya ve akçe sirkat olunmuş ve merkurum Mehmed'ten bu bâbda bi-t-tab' şübhe edilmek lazım geldiğinden tevkif olunarak taraf hükümetten tedkikâta mübaderet olunmuştur.¹⁰³²

Se'ele'den zenci Bilal, mâh-ı hâlin on dokuzuncu günü Hasköy civarında sokakta düşüb vefat etmiş ve yirmi birinci günü Heğbeli Ada'da vâki' yel değirmeni civarında ve deniz kenarında bir İslam naaşı bulunmuş olduğundan ber muceb-i usul-ü keşf ve muayyeneleri bade'l-icra merkurum zencinin füc'eten ve deniz kenarında bulunan naaşın dahi mağruken vefat eylediği tebeyyün etmiş olduğundan ni'zâmına tevfi ken defnettirilmiştir.¹⁰³³

Tebâa-i Devlet-i Âliyye'den Muşlu Ohannes bundan on beş gün mukaddem Galata'da kemer altında vâki' kahveci Matios'un dükkânı önünde meculü'l-islâm bir tulumbacı ile mu'araza eylediği sırada başı cerh olduğundan tedavi olunmak üzere milleti tarafından ispitalyalarına gönderilmiş ise de çok geçmeyerek merkurum vefat eylediğinden cânib-i hükümetden katili taharri olunmakta bulunmuştur.¹⁰³⁴

Tebâa-i Devlet-i Âliyye'den berber Mayderos'un (?) Kuruçeşme karyesinin üst tarafında vâki' hanesine mâh-ı hâlin yirmi birinci gecesı saat yedi kararlarında sekiz kadar Hırvat duhül ve merkurum Mayderos'un üzerine hücum edib dört kalem eşyasını sirkat ederek gitmiş ve bunların feryadını asâkir-i zaptiye kulu işidüb merkurumları takib etmiştir. Bunlar taş ve tabanca atarak ve dağa doğru kaçarak gitmiş olduklarından ele

¹⁰³¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.2-3.

¹⁰³² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

¹⁰³³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

¹⁰³⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

geçirelememiş iseler de cânib-i hükümetden hâfî ve celî taharrileri icra kılınmaktadır.¹⁰³⁵

Mâh-ı hâlin yirmi dördüncü perşembe gecesi saat iki buçuk kararlarında Malatyalı Ömer kimesne arkasında iki boğça ile Mahmud Paşa hamamı önünden aşağı inmekte iken zabıta tarafından vaz' olunan nokta merkumu görmüş ve şüphelenmiş olduğundan durmasını beyan eylemesiyle beraber omzundaki boğçaları bırakarak savuşmuş ise de alt tarafta nokta bekleyen zaptiye neferi ile mahâlle bekçisi takib ederek tutub mezkûr boğça ile Bâb-ı Zaptiye'ye getirmiş ve istintâk-ı icâbiyesi icra olunmak üzere bulunmuştur.¹⁰³⁶

Mâh-ı hâlin yirmi sekizinci pazartesi gece kapı çukadarı izzetlû Ahmet Efendi'nin Anadoluhisarı'nda sahilhanesinin deniz tarafındaki sürme camını mechulü'l-ahvâl bir şahıs kaldırıp girmiş ve bir büyük duvar ayinesini alıp çıkmış olduğunu bağçıvanı tebâa-i Devlet-i Âliyye'den Yorgi, Kanlıcak merkezine haber vermesi üzerine kol ağası İzzet Ağa gidib fi'l-hakika sürme camı kalkık ve döşeme üzerinde dahi iz görmüş olduğundan şahıs merkum taharri kılınmakta imiş.¹⁰³⁷

Bir müddetten berû takım takım Dersâadet'e gelmekte olan muhacirinden mâh-ı hâlin yirmi altıncı Cumartesi gecesi dahi tahminen elli altmış kadar nüfusun bir Şile kayığıyla HaydarPaşa pişgâhına vürûd etmiş olduğu istihbar olunmuştur.¹⁰³⁸

Ramazan'ın altıncı Pazar gününden yirminci cumartesi ahşamına kadar iki hafta zarfında Ak ve Karadeniz Boğazlarından geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet'e gelmiş ve gitmiş olan vapurlar;

(Gelen)

Hazine- i Hâssa kumpanya vapurlarından (Vasıta-i Ticaret) iki yüz altmış yedi yolcu ve yetmiş dokuz asakir ile pazartesi Trabzon'dan.

¹⁰³⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

¹⁰³⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

¹⁰³⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

¹⁰³⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

(Giden)

(Malakof) nam vapur bir miktar yolcu ile pazartesi günü Trabzon'a, (Ester Velujar) nam vapur bir miktar yolcu ile pazartesi günü Varna'ya, Eyyam-ı mezkûre zarfında kezâlik boğazlardan geçerek Osmanlı Sancağıyla Dersâadet limanına gelen ve giden yelken tüccar sefaininin miktarı;

Gelen- 04

Giden- 88¹⁰³⁹

Süfun-ı Hümâyûn'dan (Ferah-nümâ) nam korvet Ramazan'ın yirminci pazar günü Dersâadet'den fek-i lenger ikamet ve Sinob cânibine tevcih ve azimet eylemiştir.

Hazine-i Hâssa kumpanyası vapurlarından (Sûd-aver) Ramazan'ın yirminci üçüncü günü sekiz yüz nefer asâkir-i redife ile İzmit'den Dersâadet'e gelmiştir.¹⁰⁴⁰

3.24.2.TAŞRA VUKUÂTI**Rumeli****Mostar'dan Alınan (4 Ramazan Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Sureti**

Karadağ Knezi Nikola'nın Serkâtibi ile senatörlerinden bir şahıs geçen gün Trebin'e gelib zât-ı müşir-i ekremi ile mülakat eylediler. Bunların fezleke-i ifâde-i desâyis hikayesi Hersek havâlisinde bir müddetden berû harekât-ı bağbaneye mütecasir olan eşhas-ı uskoklar olup şunların güya kendilerine dahi ita'atleri olmadığını beyan ile tebriye-i zimmet yolunda gitmek istemiş iseler de Nakşin kazâsında ve Kuryanik nahiyesinde vukûu bulan hasarat'ta adı bellû Karadağ kapıdanları olduğu cevabı serd olunarak bu bâbda diyecek bir sözleri kalmayub ve artık hile ve hud'aları cümlelerin malumu olduğundan sözlerine kimse havale-i sem' itibar etmeyüp bir gece arâmdan sonra ferdâsı günü Karadağ'a avdet etmişlerdir. Tirebin havâlisinde lüzumlu olan mevâki' müşir-i müşârunileyh Hazretleri tarafından muayyene olunarak icabı mikdar Asâkir-i ni'zâmiye-i müstahfize vaz'ıyla gerek kendileri ve gerek kumandan saâdetlû Derviş Paşa Hazretleri bundan altı gün evvel

¹⁰³⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁴⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

Bileki nam mevki'e gelmişlerdir. İşte elyevm orada arâm-saz olup bir tarafa hareketleri mukarrer gibi olduğundan inşaallah bade'zin tafsilatını yazarım.¹⁰⁴¹

Hersek Sancağı Dâhilinde Gaçka Kazâsından Alınan (9 Ramazan Tarihli) Bir Kıt'a Tahriratın Sureti

Hersek Sancağı dâhilinde ve Gaçka kazâsı civarında vâki' Nevâhi-i Asya ahalisi şimdiye kadar haklarında icra olunan teminat ve müsaadata imâle-i nazar-ı itibar ve kabul etmeyüb güzerân eden şehir-i Şaban'ın evâhirinde kazâ-i mezkûr muzafatından Kristaç Palankasını zabt eylemek hülyasıyla çend defa hücum etmişler idi. Bunun üzerine Gaçka'da bulunan Asâkir-i Ni'zâmiye ve muvazzafadan kuvve-i kâfiye istishabıyla Erkân-ı Harb Kâimmakâmlarından rif'atlû Mahmud Hamdi Bey ve Asâkir-i zaptiye ve ahali ile Gaçka kazâsı müdiri Rikâb-ı Hümâyûn Kapucubaşlarından rif'atlû Süleyman Efendi mezkûr palanka cânibine müteveccihen Gaçka'dan hareket eylediler. Fenn-i harb muktezasınca Kristaç'a giden yolun sağ ve soluna Asâkir-i Muvazzafa ve orta koluna Asâkir-i Şahane ve süvari neferâtı tayin işbu heyetle azimet ve Kristaç'a bir saat kala mahâlde gürûh-ı eşkıya tarik-i mezkûrun iki tarafında vâki' dağları ittihâz-ı siper ederek hemen iki cânibten Asâkir-i Şahane üzerine kurşun attıklarından berû taraftan dahi mukabele olunmasıyla beraber muharebe iki saat sürmüş ve mîr-i mumâileyh bi'l-âhire Asâkir-i Şahane ile sağ cenâha hücum gösterdiğinden gürûh-u eşkıya kararı fırara tebdil birle münhezimen ricat eylemiş ve meydan-ı muharebe de eşkıyadan on beş telef olmuş ve yüz kadar yaralı vukûu bulacağı meydanda kalan eslihâdan anlaşılmıştır. Asâkir-i Şahane ve muvazzafa ve ahali kemal-i galibiyetle mezkûr Kristaç Palankasına varub oradan müceddeden emr-i muhafazasına itina ve mübaderet kılınmış ve bu muzafferiyetin üzerine Asâkir-i Şahane üç kere "Padişahım çok yaşa" deyû çağırılmışlardır. Asâkir-i Şahane'nin bu vecihle muzafferiyetinden Rumeli Ordu'yu Hümâyûnu Müşiri devletlû İsmail Paşa Hazretleri tahsisnameler irsaliyle cümlesini mürur ve müdir-i mumâileyhin esnâ-yı muharebede seyfine kurşun isabet ederek sakatlanmış olduğundan atıyye-i şahane olarak bir kabza seyf i'tâsıyla karin-i hubûr buyurdular. Kaza-i mezkûr dahilinde Pive nahiyesi ahalisi dahi mısır-ı bağî ve şekâvet olarak te'dib ve terbiyetlerini davet etmiş olduklarından Kâimmakâm mumâileyh mevcut refakâti

¹⁰⁴¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

olan Asâkir-i Ni'zâmîye ve muvazzafa'dan mürekkebi bir kuvve-i kâfiye ile eşkiyâyı mezkûrenin cemiyetgâhları olan (Orah) ve (Lisa) ve (Zabraki) karyelerine vardıkda eşkiya silâh endâhtına başlamış ise de bizim taraftan olunan mukabele ve müdâfa'aya tâb-âver olamayarak münhezimen ricat etmiştir. Ve bu muharebe de dahi âsâr-galibiyet cunûd-ı Mülûkâne cânibinden vâki' olmuş ve eşkiyadan haylicesi telef ve mecrûh olarak Asâkir-i Şahane salimen ve ganimen Gaçka'ya avdet eylemiştir. Eğerçi mîr-i mumâileyhin mevcûd refâkati bulunan iki tabur şeşhaneci ve iki tabur piyade ve iki bölük süvari ve üç kıt'â dağ topu ve bin kadar asâkir-i muvazzafa vesâir kollarda olan asâkir-i şahâne gürûh-u eşkiyanın terbiyetlerine mertebe-i kifâyede ise de üzerlerine varıldığı halde tayin olunan Karadağ hududunu tecavüz ederek ve Karadağlılar hukuk-ı milel kaidesince hareket etmeyib yani yedlerinde bulunan eslihayı ahz ile tevkif eylemediği şöyle dursun ahâlisi tarafından merkûmana imdâd ve iâne ettirerek âsâkir-i şahâne geri çekildikleri gibi yine eski yerlerini tutarak eşkiyalığa mübaderet etmeleri husûslarına iâne ve yardım olunuyor. Elhâsıl bu havâlide bulunan Asâkir-i Şahâne gerek eşkiya ve gerek Karadağlıların terbiyetlerine elverir fakat her ne hâl ise bir taraftan muhâlefet ediliyor. Hele politika bir hâl gelmiş ki Beriyyettü'sşam'da olan şey Hersek'te olmaz şöyle ki dürzi dağı eşkiyasını daire-i ita'ate koymak için imdâd verilip Karadağ'a gelince imdâd nerede müsâade bile olunmuyor mamâfih Karadağ eşkiyası dürzi eşkiyasından daha eşeddir.¹⁰⁴²

Mostar'dan Alınan (12 Ramazan Tarihli) Diğer Bir Tahrirâtın Sûreti

Vukuât-ı garibeden olarak size bir havâdis haber vereyim. Geçen gün Bileki'de aram-sâz olan âsâkir-i cenâb-ı Mülûkâneden bir miktarı (Obla) nam karyede muhtefi olan uskok tâbir olunur hûnriz hususların ahz ve grift ve def'i mazarratları zımında karye-i mezkûre üzerine gittiler. Bir müddet muharebe vukûu bularak enfû'l zikr haydudlardan çend neferi esnâ-yı muharebe de telef olup bâkisi firar eylediler. Ve Benan nahiyesi ahâlisi dahi bu haydudlara muavenet ve müzâheret iderek Asâkir-i Şahâne üzerine silah endâhtına cesâret ettiler. Lehû'l-hamd bir gûna sakatlık vukûu bulmadı. Eşkiyanın münhezimen firarlarından sonra asâkir-i mezkûre avdet edüb muvazzafa bölükbaşlarından Murad Ağa nâm kimesne gayet cesûr ve yiğit bir adam

¹⁰⁴² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

olduğundan üç nefer refikiyle geriye kaldı. Eşkîyanın birtakımı âsakir-i şahânenin avdetlerini müşâhede edince karyelerine gelerek ağayı merkûmun arkasından takib ile bir mahâlde erişib bir müddet muharebe ettikten sonra merkûm Murad Ağa tahassun ettiği taş arasından meydana çıkmasıyla on on beş tüfenk birden endâht olunarak isabet eden kurşun taneleri birkaç uzvûna tesâdüf ederek şehiden vefat etmiştir. Refikâsı fîrar edüb taht-ı selâmete dahil oldular. Ferdâsı günü ağa-yı merkûmun nâaşesi defnedilmek üzere şehid olduğu mahâle gidildikde reisini kat' ve yüreğini dahi çıkarub ahz eyledikleri müşâhede olunmuş. Merkûmun ol-vechile yüreğinin âhızı herhâlde bir sebep tahtında olması hatıra geldiğinden erbâb-ı vukûftan tahkik eyledikde bu misillû cesâretle meşhur olan İslâm'dan birini şehid ettiklerinde kalbini çıkarub yeni izdivaç etmiş kızlara birer miktar yani birer buğday ekl ettirib tevellüd iden çocukları cesur olur imiş itikâdıyla Karadağca bir âdei meriyye'den olduğu haber verilmiştir. Artık bu kâvmin ne raddelerde barbar oldukları şu itikâd-ı bâtilalarından dahi istidlâl olunur.¹⁰⁴³

Dersa'adet'ten hareket etmiş olan ıslahat komisyonu azâları Rakoza'dan Trebin tatiliyle Bileki'ye gelerek zât-ı Vâlâyı cenâb-ı müşiri ile bi'l-mulâkat çene gün arâm ettikten sonra dünkü cumâ ertesi günü İstolça kasabasına ve şurada bir gece beytütet ile iş bu pazar günü Mostar'a muvasalat eylemişlerdir.

Arabistan

Devletlû Fuâd Paşa Hazretleri'nin Hâleb'e âzimet buyurmuş oldukları bazı gazetelerde yazılmış ise de Beyrut'dan geçen gün gelen bir zâtın bize vâki' olan ifâdesine göre müşârunileyh Hazretleri'nin Ramazan'ın evâiline kadar Beyrut'dan hiçbir tarafa hareketleri vukûu bulmayub fakat şeh-i mezbûrun on beşine doğru Şam'a gidecekleri mutasavver bulunur imiş.¹⁰⁴⁴

Beyrut'ta bulunan Düvel-i Ecnebiye memurları komisyonunun ikmâli mesâlih zımnında Dersâadet'e gelecekleri memûl bulunduğu *Kurye Doryan*'da murakkamdır.¹⁰⁴⁵

¹⁰⁴³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁴⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁴⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

Rusya devletinin Atina'da bulunan sefiri Mösyö Uzerof (?) İzmir pişgâhında lenger endâz olan Rusya gemileri Amirâli Gestakof ile mülâkat etmek üzere geçende İzmir'e gelmiş ve bazı hususu müzakereden sonra yine Atina'ya avdet etmiş olduğu İzmir gazetesinde muharrerdir.¹⁰⁴⁶

3.24.3.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Galata Borsasına salı günü Londra'dan gelen telgrafnamede Avrupa ahvâl-i politikıyyesinin sulh ve asâyîşe makrûn bulunduğu ihbâr kılınmıştır.¹⁰⁴⁷

Lehistan Kaimmakamı Prens Korcakof (Gorçakof)'un tebdiliyle Ceneral Mavrayif'in(?) Kaimmakam tayin olunacağı şuyû'' bulmuş ise de bu havâdisin aslı olmadığını dahi bazı gazeteler ilan ediyorlar.¹⁰⁴⁸

Roma şehrinin İtalya Devleti için payitaht olması labüdde idüğü hakkında muhavvel şeyler derc ediyorlar. Reviş-i hâle bakılır ise Sardunya asâkirinin şurayı dahi istilâ etmesi pek yaklaşmıştır.¹⁰⁴⁹

İspanya memâliğinde bu sene mahsûlâtın pek fenâ bulunduğu misillû meyvelere dahi bir hastalık arz olmuş olduğunu jurnaller yazıyorlar.¹⁰⁵⁰

İtalya Devleti'nin yeni nasb olunan Vükelâsı ber-vech-i âti zikr olunur;

• Kont Cavour	-	Başvekil ve Hâriciye ve Bahriye Nâzırı
• Maritti(?)	-	Dâhiliye Nâzırı
• Ceneral Fonti(?)	-	Harbiye Nâzırı
• Kasinis(?)	-	Adliye Nâzırı
• Peroçi(?)	-	Nâfia Nâzırı
• Rosantis(?)	-	Mâarif Nâzırı
• Natoli(?)	-	Ticaret Nâzırı

¹⁰⁴⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁴⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁴⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁴⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.4.

¹⁰⁵⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.4.

- Niyotte(?) - Meclis-i Âliyye'ye Memur¹⁰⁵¹

3.24.4.İLÂNAT

Şehzâde Câmii şerifi havâlisinde derununda altun ve gümüş ecnâs-ı akçe vesâire dolu dolu bir kese geçen gün bir Hatun tarafından bulunarak Bâb-ı Zaptiye'ye getirilmiş ve sahibi zuhûrunda verilmek üzere emanet sandığında hıfzedilmiş olmağla her kimin ise gelib Bâb-ı zaptiyeden taharri etmesi için ilan-ı keyfiyete ibtidâr olunur.¹⁰⁵²

Laleli'de kızlar ağası hamamı ittisâlinde harem de fevkâni iki oda ve kebir sofa ve abdesthane ve bir kiler ve orta katta yine iki oda ve bir kebir sofa ve abdesthane ve bir kiler ve alt katta iki cariyе odası ve abdesthane ve iki adet kiler ile odunluk ve kömürlük ve malta taşı döşeli havlu ve bina haricinde matbah ve bir kuyu ve iki yüz arşun miktarı bağçe ve selamlık da fevkâni iki oda ve kebir sofa ve bir abdesthane ve bir kiler ve tahtani iki adet uşak odası ve ve bir abdesthane ve iki hayvanlık ahur ve ayru samanlık ve bir adet kuyu ve selamlık havâlisini şamil olduğu halde Nureddin Efendi'nin müceddidhanesi satılık olmağla istek iden zevâtı kendisi içinde bulunduğundan gezdirecek ve pazarlığı dahi mumaileyh ile edilecektir.¹⁰⁵³

İşbu risâle-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki Bilâd ve Hâlic-i Konstantiniye ve Adalar ve sairenin evâil de ne hâl ve heyet de bulunduğunu nakil ve bunlar da mevcut ve mefkud bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtini şâmindir. Bunun nüsha-i asliyesine mukaddema telifât-ı mütenevvîa-i nadide ile faikü'l akran olan meşhur Rum patriği esbâk (Kostantiyos) Konstantiniye üzerine yazılmış olan kitab-ı saireden lisan-ı rumî üzre cem' ve tertip etmiş ve muahharan sâbık Rum Milleti Lağvetti (?) (Alkonk) oğlu olup elyevm divân-ı zaptiye azâsından bulunan (Yorgaki) Efendi bi'l-icmâl Türkçe'ye tercüme eylemiştir. İşbu mecelle-i müterceme İstanbul şehrinin ahvâl-i tarihiyesine dair Türkçe mevcut olan *Tercümân-ı Ahvâl*'in (6 Numerosundan 16 Numerosuna kadar) nüshaları tefrikâlarında neşr olunmuşdu. Muahharan dahi ayruca olarak gazete-i mezkûrun matbaasında tab' ve

¹⁰⁵¹ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.4.

¹⁰⁵² "İlanât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.4.

¹⁰⁵³ "İlanât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.4.

temsil kılınmış ve on guruş fiyat ile fûrûht olunmak da bulunmuşdur. İstek idenlerin gerek matbaa da gerek gazete satılan mevkiiler de bunun müretteb nüshalarını bulabilecekleri ilan olunur.¹⁰⁵⁴

(Tercümân-ı Ahvâl'in Fiyat-ı Muayyenesiyle Dersâadet de Satılmakta Olduğu Mevkiiler)

Beşiktaş Camii şerifi civarında helvacı dükkânına muttasıl Hacı Nazif Ağa'nın attar dükkânında; Salıpazarı'nda Damad cenâb-ı şehriyârî devletlû atufetlû Mahmud Paşa Hazretleri'nin sarayı karşı sırasında Ahmed Efendi'nin fesci dükkânında; KasımPaşa'da büyük hamamın karşusun da Mehmed Ağa'nın attar dükkânında; Hamidiye Türbesi yanında karagola muttâsıl perukâr dükkânında; Şehzâdebaşı'nda kâin direkler arasında Kapuçukadarı Hasan Efendi'nin çubukçu dükkânında.¹⁰⁵⁵

3.24.5.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	10	162
• İngiliz lirası	10	179
• Yirmi Franklık	10	142
• Pol (Rusya Altunu)	10	145
• Karamiçe	25	082
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	00	032
• Karbon	15	027
• Gümüş Beş Franklık	00	035
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	10	062
• Konsolide	30	051
• Akçe Başı (Binde)	00	395 ¹⁰⁵⁶

¹⁰⁵⁴ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.4.

¹⁰⁵⁵ “İlanât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.4.

¹⁰⁵⁶ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:24, Yevm-i Ârefe-29 Mart 1277, (10 Nisan 1861), s.4.

3.25.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:25, 11 ŞEVVÂL 1277

3.25.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE-İSTANBUL VUKUÂTI

Tercümân-ı Ahvâl şimdiye kadar haftada bir kere olarak çıkarılmış ise de bu gazetenin hîn zuhûrundan berû sair mahâlli gazetelerinde görülen asâr-ı terakkiye nazara menbâad bizim bu halde devamıza haiz ve münasip görülemez mukaddimleri ve iddiaa olunduğu vecihle beş günde bir nesiri dahi derece-i kifâye de olamayacağından daha sık çıkarılması lazım gelmiştir. Çünkü asâr-ı medeniyeti bir derece-i âlâ-yı isâl ile çünkü asâr-ı sâbıkâ-yı bi'l vücuha takdimi bahir olan zamanımızda telgraf vasıtasıyla birkaç saniye zarfında küre-i arzın her tarafından ahz-ı penâh-ı destres olunan havâdis-i mühimme-i politikayı ve sâirenin ilanı hafta başına kadar tehir olunmak hakkı uygunsuz ve kemâlat-ı insaniye hakkında bir zulüm demek oluyor. İşte şu mütâlaata mebni bundan böyle *Tercümân-ı Ahvâl*'in dahi kıtası tasğir olunarak şimdilik hafta da üç kere yani pazar ve salı ve perşembe günleri çıkarılması be bazı ehıbbamızın dahi muavenetiyle hüsn-i tahrir ve tanzimine olunandan ziyade dikkat ve ihtimam kılınması vecibe-i zimmet addolunmuştur. Bir müddet şu vecihle tab' olunarak bî-mennihî teâlâ ileride hergün çıkarılması ve ıslâhat-ı mümkünenin icrasıyla mütalaasına rağbet eden zevâtın istihsâl-i esbâb hoşnudiyetleri ercâh emelimizdir.¹⁰⁵⁷

Tevcihât

Devletlû İsmail Paşa Hazretleri'nin keyifsizlenmiş olduklarına mebni Bosna eyaleti Teftiş Komisyonu Riyaseti ilavesiyle Rumeli Valiliği ve Ordu-yu Hümâyûn Müşirliği, Mecâlis-i Âliyye'ye memur devletlû, rif'atlû Ömer Paşa Hazretlerine, Hazine-i Hâssa-i Şahane Nezaret-i Celilesi devletlû Hasib Paşa Hazretlerine, Erzurum Valisi devletlû Edhem Paşa Hazretleri'nin infisâli vukûuna mebni eyalet-i mezbûre Valiliği Sivas Valisi sâbık devletlû Hayreddin Paşa Hazretlerine, Meclis-i Âli-i Tanzimat azâlığı Hazine-i Hâssa Nâzırı sâbık atüfetlû Rıza Efendi Hazretlerine, Konya Muhasebecisi izzetlû Ali Efendi akdemce Niğde Kâimmakâmı nasb olunmuş olduğundan muhasebecilik mezkûr Rumeli muhasebecisi izzetlû Emin Efendi'ye,

¹⁰⁵⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.1.

Hâlep Muhasebecisi izzetlû İzzeti Efendi'nin infisâliyle muhasebecilik mezkûr Urfa Muhasebecisi sâbık rif'atlû Seyfî Efendi'ye.¹⁰⁵⁸

Bazı Mahâllere Memur Buyurulmuş Olan Naibler

Debreli Abdullah Azmi Efendi- Novaberde Mâ Milan'a, Kavala Müftisi esbâk Mehmed Emin Efendi- Selenti nam diğer Kaza-i Erbâa'ya, Manavgatlı Ahmed Şakir Efendi- Trovnik'e, Ergirili Ahmed Şahin Efendi- Münik'e, İstanbul Mahkemesi Ketebesinden Abdülkerim Semai Efendi- Budak Özi'ye, Üsküdârî Eseyyid Hafız Mustafa Nesib Efendi- Yenişehir Bursa'ya, Mevâli-i Dürîyyeden Nuh Naci Efendi- Niğde'ye, Müderrissinden Mehmed Tevfik Efendi- Eskişehir'e.¹⁰⁵⁹

Geçen sene hasbe'l-icâb bazı mahâllere sevk olunan Asâkir-i Redife-i Şahane'nin vukûu bulacak masârif-i fevkâlatesini tesviye için Maliye Hazine-i Celilesi'ne bir miktar akçenin lüzumu olduğundan ol-bâbda verilen karar üzerine müteâllik buyurulan irade-i Seniyye-i Hazret-i Mülûkâne muktezâ-yı münifi vecihle hazine-i mezkûre bazı eyalet ve elviyeden bir senelik nısf-ı vergülerine müsâvi bir istikrâz etmiş. Bu akçenin 277 senesinden bedee ile her sene bir rûb'u ahalinin vergülerine mahsub olunarak dört senede tediye olunacağı dahi ol-vâkit ilan-ü beyan olunmuş idi. Bu defa seneyi mezkûre hulûl ederek icra-yı mahsuba şurû' zamanı gelmiş olmasıyla herkesin ol-vâkit vermiş olduğu akçenin bir rûb'u işbu 77 senesi vereceği vergüsünden tenezzül ile ol-mikdar noksan alınmak ve kûsûr üç rûb'unun dahi bundan sonra gelecek üç senenin vergülerine ol-vecihle mahsubu icra kılınmak üzere zikr olunan eyalet ve elviye'ye mahsûsan o emirname-i sâmiye tastir ve tesyir olunmuştur. Hatta bazı mahâllerden bu nısf-ı vergünün ahali tarafından bir hizmet-i müftehire olmak üzere hazineye teberru' olunması ve bazı mahâllerden dahi iane olarak muhacirine verilmesi suretlerine müstedi' şimdiye kadar Babîâli'ye bir hayli mazbata ve mahzarlar gelmiş ise de mademki hazine-i celile mukaddem bunu ahaliden istikrâz suretiyle ve gelecek senelerin vergülerinden mahsub olunamak şartıyla almış olduğundan bir akçesinin gerek teberru' suretiyle hazineye kabul olunması ve gerek sair husûsata kullanılması nezd-i Devlet-i Âliyye'de bir vecihle tecviz olunmayup mutlaka sene başına ahalinin vergülerine mahsub edilerek kâmilan tediye olunması

¹⁰⁵⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.1.

¹⁰⁵⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.1-2.

kat'iyen mukarrer olduğu beyanıyla o makûle mazbata ve mahzar gelen mahâllere dahi cevablar yazılmış idüğü cânib-i Babîâli'den vukûu bulan ifâde ve i'tâ buyurulan varaka-i resmîye mucebince ilan kılındı. ¹⁰⁶⁰

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû İsmail Paşa Hazretleri'nin ziyadece keyifsiz olduğu akdemce söylenmekte ise de muahharan vürûd iden telgraf haberine nazaran hastalığın evvelki şiddeti hamd olsun oldukça mündef'î olmuş ve kendüsünü Dersâadet'e getirmek için müstakil bir vapur tahsis kılındığından kâriben buraya muvasalat edeceği memûl bulunmuştur. Müşârunileyh Hazretleri mülk ve millet ve devlet için pekçok hüsn-i hizmet etmiş ve etmekde bulunmuş nadirü'l vücûd müşirân-ı Devlet-i Âliyye'den bulunduğundan mübtela olguğu illet istimâ' olundukda herkese âzim-i esef vermiş an-kârib kesb-i afiyet tamâh eylemesi için cümlelerin tazarru' etmekde olduğu derkâr bulunmuştur. ¹⁰⁶¹

İran Sefiri atûfetlu Mirza Hüseyin Han Hazretleri bu sene cânib-i Hicâz'a azimet edeceğinden geçen çarşamba günü Mabeyn-i Hümâyûn cânib-i âlisine bi'l-âzime resmî veda-yı ifâ etmiş ve Devlet-i müşârunileyhânın sa'lık Petersburg Sefiri olup İran'a avdet etmek üzere bu kere Dersâadet'e gelmiş bulunan atûfetlu Kasım Hanı dahi bu vesile ile huzur-ı Hazret-i tâcdariye takdim eylemiştir. ¹⁰⁶²

Varna'da Elen isminde Yunanlı bir kız muahharan ihtida ve orada ehl-i İslam'dan birisinin hanesine ilticâ ederek ilan-ı mâ-fiz' zamir eylemiş ve Varna'da mukim Yunan Konsolosu merkûmenin ol-vecihle tebdil-i din eylemesini ehl-i İslam tarafından cebr-ü teaddiye isnad ederek kendüsüne teslim olmasını taraf-ı Hükümet'den talep ve bu bâbda hayli ısrar eylemiş ise de Kâimmakâm saâdetlû Aşır Bey'in lede'l istintak kızın sıdk-ı niyetini anlamış olması cihetle konsolosa tesliminden imtinâ ve suret-i hâli Dersâadet'e iş'âr eylemesi üzerine buraca icra-yı icabı zımında mühtediyye-i merkûmenin bu tarafa i'zâmı hususu mumailiye cevaben emr-ü iş'âr kılınmış idi. Ol-vecihle merkûme odadan bir kadın ile bir nefer-i zaptiye'ye terfiken ve Lloyd Kumpanyası sefâininden Prusya nam vapura ırkâben Dersâadet'e gönderilmiş olmağla Yunan konsolosu bunu haber aldıkda birtakım

¹⁰⁶⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.2.

¹⁰⁶¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.2.

¹⁰⁶² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.2.

avanesiyle mezkûr vapura süvar olup esnâ-yı râhda refakatine memur-ı zaptiye ile kadının yedinden cebren kızı alarak kamara da nezdinde tevkif etmiş ve geçen çarşamba akşamı vapurun Dersâadet'e vusulünde merkum zaptiye çıkup keyfiyeti lazım gelen tarafa ifâde eylemiş olmağla taraf-ı Babıâli'den vapur-u mezkûrun mensub olduğu Avusturya Sefaretine tebligât-ı muktezinin icrasıyla merkûme konsolos mumaileyhin yedd-i tasallutundan tahlis olunarak bir Müslüman hanesinde ikâme olunmuş ve mumaileyhin ol-vecihle zuhûra gelen hareket-i nâmerziyesi her vecihle cây-ı töhmet bulunduğundan taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den Yunan Sefaretine vukûu bulan taleb ve ısrar üzerine mumaileyhin âzliyle tarziye-i lazıminin ifâkılınmış olduğu istimâ' olunmuştur.¹⁰⁶³

Paris Sefiri sâbık atûfetlu Ahmed Vefik Efendi Hazretleri Marsilya'dan, Fransız posta vaputlarından birine rakiben mâh-ı hâlin dördüncü pazar günü akşam üzeri Dersâadet'e muvasalat etmiş ve sefâret-i mezkûre Birinci Serkâtibi sâbık izzetlû Asım Bey Efendi dahi müşârunileyh Hazretleriyle birlikte gelmiştir.¹⁰⁶⁴

Donanma-yı Hümâyûn'dan Şadiye nam ve Yedeli kapak ile Keyvan-ı Bahr-i nam ve Yedeli fırkateyn ve Peyk-i şevket ve Tersane-i Âmire kumpanyası vapurlarından Tuna ve Hümây-ı Tevfik ve Hazine-i Hâssa kumpanyasından Ömer Paşa ve Vasıta-i Ticaret ve Persûd nam vapurlara Miralay izzetlû Hacı İsmet Bey'in kumandasında bulunan Dersâadet Ni'zâmiye Süvari 2. Alayı ile 600 kadar süvari neferât-ı cedide ve iki tabur Asâkir-i redife rakiben ve top ve mühimmat-ı saire tâhmilen geçen Çarşamba günü Dersâadet'den hareket ve cânib-i Beyrut'a azimet eylemişlerdir.¹⁰⁶⁵

Tersane-i Âmire vapurlarından Seddü'l-Bahir ve Eser-i Cedid nam korvetlere rakiben iki tabur Asâkir-i Şahane geçen Cumartesi günü Galos'a müteveccihen Dersâadet'den hareket etmişlerdir. Tersane-i Âmire vapurlarından (Sûdaver) mâh-ı hâlin ibtidâsından 5. pazartesi gününe kadar üç defa da İzmit'den, Dersâadet'e 365

¹⁰⁶³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.2.

¹⁰⁶⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁶⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.3.

nefer Asâkir-i Redife getirmiştir. Pervin nam Müzikâ-yı Hümâyûn mâh-ı hâlin 6. salı günü memuren Midilli'ye gitmiştir.¹⁰⁶⁶

Alâfranga Kânun-ı sâninin ibtidasından işbu Nisan'ın 2. çarşamba gününe kadar üç mâh zarfında Dersâadet'den Marsilya'ya gönderilmiş olan mebaliğın miktarı *34 Milyon* franka baliğ olmuştur. Beher frank 7 guruştan hesab olundukta mebaliğ-i mezbûre *476.000* kise akçe demek olup üç ay zarfında fakat Fransız posta vapurlarıyla Marsilya'ya bu kadar nukûd'un gitmesi dikkate şâyân bir şeydir.¹⁰⁶⁷

Şevval'in üçüncü cumartesi günü İzmir'den çıkmış olan kara postasını İzmir eyaletine mülhâk Çakmak Kazâsıyla, Kütahya muzafatından olan Uşak Kazâsı arasında mâh-ı mezbûrun beşinci günü haydutlar vurmuş ve mevcut olan evrak ile beraber 120.000 guruş miktarı emanet nukûdu ahz ve gasb etmiş oldukları *Jurnal dö Konstantinapol'* de rivayet olunmuştur.¹⁰⁶⁸

Anadolu Ordu-yu Hümâyûnu Meclis-i Askeriyesi'nin Reis-i Kâimmakâmı Ferik saâdetlû Selim Paşa'nın bu kere Erzurum'da vefat etmiş olduğunu oradan tahrir kılınmıştır.¹⁰⁶⁹

Varna'dan, Kilyoz'da bulunan hatta rabt olunmak ve Bergos'da bir merkezi olmak üzere yapılan iki adet telin hitam bulmuş olduğu Telgrafhane-i Âmire tarafından haber verilmiştir.¹⁰⁷⁰

Meşâyah-i Urbandan iki şahsın Şam hapishanesinden geçendw firar etmiş olduklarını gazeteler yazarak bu bâbda türlü türlü mütâla'at beyan ve bazıları dahi kasden firar ettirilmiş olduğu hakkında böyle havâdis-i kazibe ilan etmişler idi. Suret-i sahihe de olarak bu kere haber aldığımıza göre bunların öyle pek muteber rüesadan olmadıklarından başka cinayet-i adî ile müttehim olarak Berru'şşam meselesinden akdem yani iki seneden berû mahbus bulundukları halde her nasılsa geçende usulü vecihle hamama gitmek üzere ruhsat almış ve birkaç nefer zaptiye ile hamamdan avdetlerinde hem ifâ-yı salavat ve hem ziyaret etmek için yolları üzerinde bulunan bir

¹⁰⁶⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁶⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁶⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁶⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁷⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.3.

türbeye girmiş ve o aralık on onbeş kadar urban süvarisi bağteten grlöp kendilerini firar ettirmişlerdir.¹⁰⁷¹

Ruşçuk'dan Alman (27 Ramazan Tarihli) Bir Kıta Tahrirat'ın Sureti

Uhdelerine Silistre Valiliği tevcih buyurulmuş olan Erzurum Valisi sâbık devletlû Arif Paşa Hazretleri evvelki pazar günü Varna'ya ve orada iki gün ikâmetle cuma günü Şumnu'ya muvasalat ederek bu perşembe günü dahi Ruşçuk'a vasil olmuşlardır. Geçen cuma gecesi saat yedi raddelerinde şimalden, cenuba doğru burada bir hareket-arz vukûu bulup yirmi üç saniye kadar mümted' olmuş ve muahharan dokuz saniye sürekli haylice şedîd ve daha sonra birkaç defa hafif zelzeleler olmuş ve en sonraki kırk saniye kadar sürmüş ise de şükürler olsun gerek insanca ve gerek binaca hiç zarar ve ziyan vukûu bulmamıştır. Muhacirinin iskanlarına en evvelû dinden mübaşeret olacağından bu hususa memur izzetlû Nusret Bey ile refâkatinde bulunanların yakında oraya azimet edecekleri me'mûldür.¹⁰⁷²

Bursa Mutasarrıfı saâdetlû Nureddin Paşa'nın ziyadece keyifsiz olduğu söylenmekte ise de haber alındığına göre Müşârunileyh cüz'ice keyifsiz bulunmuşlardır.¹⁰⁷³

¹⁰⁷¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁷² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁷³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.3.

3.25.2.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Avrupa'nın ahvâli şu aralık teşevvüşe düşmüş ve her tarafta türlü türlü fenâlıklar zuhûr ederek her biri birer müşkül meseleyi tahaddüs ettirmiş ve binaberin devletlerin ekserisi tedarikât-ı harbiye ile meşkul bulunmuştur. Varşova'da geçen gün ahali tekraren toplanarak Rusya askeri dahi bunların üzerine gelmesiyle olunan mücadelede ahaliden yüz kadar telefât vukûu bulmuş ve bunun üzerine artık Lehliler bütün bütün infîâl edip Devlet-i müşârunileyhâ aleyhine kalkışmışlardır. Fakat Rusyalı dahi tedâbir-i lazımeden geri durmayıp eyalet-i mezkûreye külli asker sevk etmektedir. Macaristan'ın hâli dahi bu vecihle olup istiklâliyyet istihsâli için şurada dahi himmet olunuyor. İtalya'da bazı mahâllerde fesâd zuhûr etmiş ise de meh-mâ emken önü alınmıştır. Haşmetli Papa Hazretleri ve Garibaldi cenâbları keyifsizdir. Roma Devleti hakkında İngiltere ve Fransa ve Sardunya Devletleri'nin yeni bir tertibleri olduğu Avrupa gazetelerinde murakkamdır.¹⁰⁷⁴

Gayta muhasarasıyla sair mahâllerde olunan muharebelerde Sardunya asâkirinin Başkumandanı bulunan Ceneral Cialdini cenâbları bazı mesâlihın müzâkeresi zımnında Turin'e celb olunmuştur.¹⁰⁷⁵

Gerek Gayta kalesinin ve gerek sair yerlerin zabt ve fethinde müşârunileyhin vâki olan hidemât-ı cismiyyesi şâyân-ı takdir olduğundan işte buna mükâfaten kendisine senevî on bin frank (tahminen dört yüz elli mecdiye) maaş tahsis kılınmış olduğu ve bir de Avusturya Devleti şu aralık kuvve-i askeriye-i mevcudesinden pek çoğunu Sardunya ülkesi hududuna sevk etmekte olduğu görüldüğünden buna mukâbil olmak üzere Sardunyalı dahi Sicilya ve Roma taraflarındaki askerinden bir haylisini celb ile (Po) ve (Mençio(?)) nehirleri boyunda ikâme ettirmekte bulunduğu ve ismi bâlâda mezkûr Ceneral'in Turin'e azimetini bu tedâbir-i askeriye'ye mütedair idüğü İtalya gazetelerinde murakkamdır.¹⁰⁷⁶

¹⁰⁷⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.4.

¹⁰⁷⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.4.

¹⁰⁷⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.4.

Haşmetli İngiltere Kraliçesi Hazretlerinin, büyük mahdumu ve velîâhdı Prens Albert cenâbları geçenlerde ava çıkıp refakâtinde bulunan itbâ'ından her nasılsa ayrılarak yalnız kaldığı halde hava birden bire bozularak yağmur yağmağa başladığından ol-civarda kâin bir karye'ye gidip bir ihtiyar kadının kulübesine ilticâ eylemiş ve merkûme müşârunileyhin kim olduğunu bilmemiş ise de mücerred lazıme-i mihmân-nevâziye riâyeten hakkında hürmet ve ikram edip ancak yağmurun arası kesilmediğinden ve akşam dahi yaklaştığından avdet etmek üzere ev sahibesinden bir şemsiye isteyip merkûmenin dahi bir canfes ve diğeri bizden olmak üzere iki şemsiyesi olduğundan müşârunileyhi ehâd-ı nâs'dan addettiği cihetle bir şemsiyeyi vererek ileride bir karyeye bırakmasını tenbih eylemiş ve ferdâsı günü müşârunileyhin yâveri merkûmeye gelip mezkûr şemsiye ile beraber kraliçe hazretlerinin altın üzerine işlenmiş minâkârî bir kıt'a tasvirini i'tâ ve mahdumu hakkında vukûu bulan hüsn-i kabulünden dolayı müşârunileyhânın mahzûziyyetini beyan eyledikte merkûme dünki misafirin kim olduğunu anlayarak canfes şemsiyeyi vermediği için hayli teessüf eylemiş olduğu Londra gazetelerinden birisinde nakl ve hikâye olunmuştur.¹⁰⁷⁷

3.25.3.İLÂNAT

Sultan Bayezid civarında Mercan Ağa Mahâllesinde Bâb-ı Serâskerî'nin Yüzgeçiler cânibinde olan kapu karşısında sâkin oda ve yer-i zîr-i zemin mahzeni ve bir miktar bağçeyi müştemil olan hane satılık olup istek eden zevât Hayriye Tüccârından Balmumcuzâde Eşref Efendi'den suâl eylemeleri.

Saraçhane başında Kıztaşı civarında kâin Zaptiye karagolu ittisâlinde üç oda selamlık ve sekiz oda harem ve fevkânî ve üç tarafı nezaretli bir köşk ve tatlı sulu iki kuyu ve bir büyük su hazinesi ve Malta taşı döşeli matbah ve havlu ile ahır ve araba çekilecek mahâl ve kömürlük ve odunluk ve eşcâr müsmireli 800 arşun kadar bağçe ve müştemilat-ı sairesiyle bir babhane satılık olmağla istek edenleri içinde bulunan sahibi gezdirecek ve pazarlığı dahi kendisiyle edilecektir.¹⁰⁷⁸

¹⁰⁷⁷ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.4.

¹⁰⁷⁸ "İlanat", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.4.

3.25.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	10	161
• İngiliz lirası	10	178
• Yirmi Franklık	30	142
• Pol (Rusya Altunu)	10	145
• Karamiçe	00	083
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	10	057
• Konsolide	10	049
• Akçe Başı (Binde)	00	440 ¹⁰⁷⁹

¹⁰⁷⁹ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:25, 11 Şevvâl 1277, (22 Nisan 1861), s.4.

3.26.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:26, 13 ŞEVVÂL 1277

3.26.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Tevcihât

Bursa Mutasarrıfı saâdetlû Nureddin Paşa Hazretlerine Rumeli Beylerbeyliği payesi tevcih buyurulmuştur.¹⁰⁸⁰

Bazı Mahâllere Memur Buyurulmuş Olan Naibler

Müderresin'den Ahmed Ferdi Efendi- Sünne Kazâsına, Müderresin'den Mîr Ahmed Ferid Efendi- Menemen Kazâsına, Devriyye Müderreslerinden Elbistanlı Ali Rıza Efendi- Malatya'ya, Grenebeli Mustafa Zühti Efendi- Milas nam Diğerpeçin'e.¹⁰⁸¹

Dersâadet Ordu-yu Hümâyûnu Redifî Piyade 2. Alayı'nın 1.ve 3. Taburları Tersane-i Âmire Sefâininden Malakof ve Peyk-i şevket nam vapurlara bindirilerek Varna'ya çıkmak üzere bugün Dersâadet'den i'zâm kılınmıştır.

İran Sefîri atûfetlu Mirza Hüseyin Han Hazretleri'nin bugün İskenderiye tarihiyle cânib-i Hicâz'a azimetini musammem olduğu halde gelecek haftaya tehir olduğu haber alınmıştır.¹⁰⁸²

Kereste götürmek üzere Tersane-i Âmire Sûfûn-ı Nakliyesinden (Ciran-ı Bahri) nam korvet geçen cuma günü Selanik'e ve (Talî'a) nam brik salı ve (Hümâper) nam brik dahi çarşamba günü Sinob'a gitmişlerdir.¹⁰⁸³

Mâh-ı hâlin 8. Günü saat onbir kararlarında Kapuçukadarı Hüsrev Ağa'nın familyası arabaya rakiben Cîsr-i cedid'den mürûr eder iken hasbe'l-icâb cîsr-i mezkûr henüz açılmak üzere bulunmuş ve bunlar dahi çarçabuk gitmek istediği sırada her nasılsa barkir geçemeyerek denize düşmüş ve arabanın ön tekerlekleri dahi suya

¹⁰⁸⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.1.

¹⁰⁸¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.1.

¹⁰⁸² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.1.

¹⁰⁸³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.1.

dokunmuş ise de hemen memurin tarafından araba-i mezkûr tutularak ve barkir dahi salimen çıkarılarak bir gûna zarar ve ziyan olmaksızın hanelerine gönderilmiştir. ¹⁰⁸⁴

Mâh-ı hâlin 8. Günü Eğrikapu civarında Ayvaz Efendi Mahâllesinde sâkin Ömer Ağa'nın mahdumu Halil Efendi, validesiyle beyinlerinde vukûua gelen bazı mertebe münâza'a üzerine Ayvansaray iskelesine gidüp kendisini denize ilkâ eylemiş ise de orada bulunan kayıkçılar tarafından salimen çıkarılıp merkurum yine hanesine gönderilmiştir. ¹⁰⁸⁵

Mâh-ı hâlin 8. Günü Beşiktaşlı Yorgancı Rifât ve refîki Hamdi'nin sarhoş oldukları halde HaydarPaşa'da düşüp kalktıkları Asâkir-i Şahane karakolu tarafından görülerek kaldırulup isticvâb olundukta Kadıköyü'nden kalkup Beşiktaş'a gitmek üzere Üsküdar'a gelecekleri sırada orada düşüp kalmış oldukları ifâdelerinden anlaşılmağla tenbihat-ı lazıme ifâ olunarak mahâllerine gönderilmiştir. ¹⁰⁸⁶

Muş Hristiyan ahalisinden adam 204 yaşında olarak orada hâlâ ber-hayat olduğu *Tercümân-ı Ahvâl*'de derç olunmak üzere mahâl-i mezkûrdan bir zât tarafından mahsûsan yazılmış olmağla (El-ahdeten âliyyü'r-râvi) biz dahi maa't-taacüb derç ve beyanına ibtidâr eyledik. ¹⁰⁸⁷

Mostar'dan Alman (26 Ramazan Tarihli) Bir Kıta Tahrirat'ın Sureti

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû İsmail Paşa Hazretleri'nin geçenlerde Mostar'dan hareketle Trebin cânibine azimetleri esnada havalar gayet uygunsuz ve şi'tâ dahi pek şiddet üzere olduğundan vücudca arz olan inhirâfları gittikçe ziyadeleşmiş ise de kendilerine hüdâdad olan kemal-i gayret ve hamîyyet ve besâlet icabınca asla ilti'zâm-ı rahat ve huzur etmeyerek yine ol- halde iktizâ eden mevâki' ve fenn-i harbce ehemm olan noktaları bi'z-zât azimetle muayene etmiş ve oradan bir kuvve-i kâfiye'nin Bileki mevkiine sevk ve i'zâmıyla kendileri dahi azimet ederek şurada dahi kezâlik mevâki'i mukteziya-yı bi'l muayyene tedâbir-i lazıme ve saibeyi ittihâz eylemiş ve maiyyet-i aleyhlerine memur komisyon memurlarının vürudunda birkaç gün arâm ile müzakerat-ı icâbiye icrasından sonra mumaileyhimi

¹⁰⁸⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.1-2.

¹⁰⁸⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.2.

¹⁰⁸⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.2.

¹⁰⁸⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.2.

Mostar'a i'zâm buyurmuş ve birkaç gün geçerek kendileri dahi mahâl-i mezbureden hareketle Mostar'a gelmek üzere iken İstolça kasabasından bir saat berû bir mahâlle geldiklerinde hastalıkları kesb-i iştîdâd edip refâkat-ı Seniyyelerinde bulunan Doktor Esperaki Bey ve Mösyö Yenaki ve Tudoraki taraflarından tedabir ve tedavi olunduğu halde üç saat miktarı şu hâl mümted olmuş ve biraz geçiştirilerek Mostar'a gelmişlerdir. İşte müşârunileyh şu fenâ hali geçirüp gözünü açtığından beri yine birtakım mesâlih Devlet-i Âliyye ve hususat-ı saire ile uğraşup ve el-hâsıl tahsil-i rızâyı veliyyü'n nimete şu hâl-i müşkülde dahi bezl-i mevfur eylediği cümlelerin meşhodu olarak doğrusu bu suretle izhâr-ı gayret ve hamîyyet buyurmaları her halde faikü'l akran ve belki nadirü'l misâl olup gerek bu hususdan ve gerek mü'tiü'l şifâ olan cenâb-ı hakka şükr-ü firâvan olsun ki şu birkaç günden beri yevmen fe yevmen kesb-i burû ve afiyet etmekde olduklarından herkes memnun olmaktadır. Saâdetlû Dervîş Paşa Hazretleri elyevm Bileki'de bulunup eşkıyanın işleriyle meşguldür.¹⁰⁸⁸

Ruscuk'tan Alınan (4 Şevval Tarihli) Bir Kıta Tahrirat'ın Sureti

Şehr-i sâbıkın 24. yani devletlû Vali Paşa Hazretleri'nin Rusçuk'a muvasalatları akşamısı tüccardan birinin mağazası açılarak sandığında mevcut nukûdundan 40 000 gurus kadar akçesi sirkat olunmuş ve keyfiyet şuyu' bularak hükümet-i mahalliye tarafından derhal taharrisine mübaderetle fezâhat-ı sirkate mütecâsir olanlar ele geçirilmişlerdir. Garâbet şurasındadır ki bu fezâhata cüret etmiş olanların biri Avusturya Devleti tebâasından Mösyö (Dobua) ve diğeri bir dişçi ile iki nefer refikâları olup herbiri zî-kudret ve güyâ sahib-i namus bulunarak fi'l hâkika zâhir hâllerini görenler tuttukları işi kendilerine yakıştırmak şöyle dursun isnadı bile hatırlarına getirmezler ve eğerçi kendüleri mukir ve mu'terif olmamış olsalar idi ben dahi inanmaz idim. İşte mersûm dişçi her ne kadar henüz ikrâr etmemiş ise de refikası beraber olduğunu beyan ettiğinden konsoloshanede ayağına pranga urularak tevkif kılınmıştır.¹⁰⁸⁹

¹⁰⁸⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.2.

¹⁰⁸⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.2.

Sâbık Silistre Valisi devletlû Halil Kâmil Paşa Hazretleri'nin mâh-ı hâlin 11. pazar günü Ruscuk'dan hareket ve Köstence tarikiyle Dersâadet'e azimet edecekleri ol-taraf'dan mevrûd muharrerat'dan istinbat olunmuştur.¹⁰⁹⁰

İngiltereli (Hulpork (?)) nam kapıdanın süvar olduğu yük sefinesi tehi bulunduğu halde mâh-ı hâlin 7. çarşamba günü İt girmez karantinahanesi önünde karaya düşüp kapıdan merkum ile taifelerinin kÂmilen sahil-i selamete çıkmış oldukları Kalâ-i Sultaniye (Dardanelles)'den aldığımız bir mektupta murakkamdır.¹⁰⁹¹

Sisam Ceziresinden Alınan Bir Kıta Tahrirat'ın Meali

Sisam Beyi saâdetlû Mayadi Bey cenâblarına avâtıf-ı celile-i Hazret-i Padişahî'den rütbe-i ulâ sınıf-ı evveli tevcih ve ihsan buyurulmuş olduğu haberi buraya vasıl oldukda bunu ahali-i cezire haklarında şimdiye kadar sezâvar buyurulan eltâf-ı celile-i Mülûkâneye bir zamime addederek kemal-i serverlerinden nâşi ifâ-yı teşekkür zımınında geçen Pazar günü kiliselere cem' oldukları misillû makârr-ı hükümet olan (Vani) limanı ahali dahi (Aya Nikolaïos) kilisesine toplanup metropolit ve kâffe-i memurin cezire ve burada mukim ecnebi konsolosları hazır bulundukları halde devlet-i cemile-i cenâb-ı tacdâri ifâ ve mekâtib-i mahâlliye şâkirdanı dahi kilise içinde dizili oldukları her birinin elinde birer defne dalı bulunduğu halde gerek bunlar ve gerek bi'l cümle cemaat tarafından "padişahım bin yaşa deyû" defa defa çağrılarak resmî mahamedet bu vecihle icra olunmuştur.¹⁰⁹²

En son icra olunmuş olan tahrir-i nüfuslara göre Avrupa'da başlıca şehirlerin ahalesinin miktarı Âtiyü'z-zıkr cedvel de gösterildiği vecihle bazı jurnaller de menkuldür.

	Nüfus
* Londra	1.950.000
* Paris	1.520.530
* Petersburg	494. 656

¹⁰⁹⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.2.

¹⁰⁹¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.2-3.

¹⁰⁹² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.3.

* Viyana	486.222
* Berlin	438.961
* Napoli	413.920
* Madrid	301.660
* Lizbon	275.282
* Brüksel	263.481
* Amsterdam	243.755
* Peşte ve Budin	186.940
* Roma	180.359
* Hamburg	171.696
* Kopenhag	143.591
* Venedik	118.176
* Drisd	117.750
* Mönik	114.734
* Stockholm	101.502 ¹⁰⁹³

3.26.2.İLÂNAT

Tercümân-ı Ahvâl gazetemizin bidâyet tab' ve neşrinde gerek Dersâadet'den ve gerek Taşra'dan altı aylık olarak abone olmuş olanların geçen Ramazan'ın gayetinde müddetleri tekmi olmuştuk olduğundan bunlardan yani ibtidâsından altı aylık müşteri olanlardan gazetelerinin kat' olunmamasını isteyenlerin tecdid-i abone buyurmalarını ihtar ederiz.¹⁰⁹⁴

¹⁰⁹³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.3.

¹⁰⁹⁴ "İlanat", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.4.

Horhor’da asıl cadde üzerinde selamlıkta alt ve üst katta dört oda ve bir sofa ve harem de kezâlik alt ve üst katta beş oda ve bir sofa ve bir sanduk odası ve harem ve selamlıkta kebir havlu ve 400 arşun miktarı bağçe ve müştemilat-ı sairesiyle gayet havadar olan hane satılık olmağla istek eden zevâtın Meclis-i Tahkik Kalemi Ketebesinden Raif Bey’e mürâca’at eylemeleri.¹⁰⁹⁵

(Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye)

İşbu risale-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki bilâd ve Halic-i Konstantiniye ve Adalar ve sâirenin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nakil ve bunlarda mevcud ve mevkûd bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtını şamil olup sekiz gurus fî ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹⁰⁹⁶

3.26.3.MESKÛKÂT’IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	163
• İngiliz lirası	00	180
• Yirmi Franklık	00	145
• Pol (Rusya Altunu)	00	147
• Karamiçe	35	083
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	032
• Karbon	05	027
• Gümüş Beş Franklık	20	036
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	20	050
• Konsolide	20	043
• Akçe Başı (Binde)	00	450 ¹⁰⁹⁷

¹⁰⁹⁵ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.4.

¹⁰⁹⁶ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.4.

¹⁰⁹⁷ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:26, 13 Şevvâl 1277, (24 Nisan 1861), s.4.

3.27.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:27, 15 ŞEVVÂL 1277

3.27.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Tevcihât

Siird Kâimmakâmlığı, Hakkâri Kâimmakâmı sâbık saâdetlû Kenan Paşa'ya; Hakkâri Kammakamlığı, Siird Kâimmakâmı sâbık izzetlû Nazım Paşa'ya; Ticaret Meclisi Reis-i Evvelliği, Paris Sefareti Baş Serkatibi sâbık izzetlû Asım Bey Efendi'ye; Denizli Kâimmakâmlığı, izzetlû Rauf Bey Efendi'nin infisâli vukûuna mebni Kâimmakâmlık mezkûr Gümüşhane Kâimmakâmı sâbık izzetlû Şakir Bey'e.¹⁰⁹⁸

İlmiye

Süleymaniye Müderrislerinden Kastamonulu El-hâcc Salih Kemal Efendi-Selanik'e (Tarih Zabtı Gurre-i Cümâde'l Evvel 78), Ankaravî Şeyh Mustafa Vasıf Efendi- Yenişehir Fener'e (Tarih Zabtı Gurre-i Receb 78), Kangırlılı Abdullah Efendizâde Mevâliden Salih Efendi- Sofya Niyabetine.¹⁰⁹⁹

Memalik-i Müctemâ-i Amerika Cumhuru tarafından Cems Vatsonub (James Whatsonoub) nam zâtın nezd-i Saltanat-ı Seniyye'ye sefir tayin kılınmış olduğu *Jurnal dö Konstantinapol'* de murakkamdır.¹¹⁰⁰

Mirliva atûfetlu Ahmed Paşa'nın müteveffa Niyazi Paşa'dan münhâl olan Mühimmat-ı Harbiye Anbarları Nezaretine tayin kılınmış olduğu işitilmiştir.¹¹⁰¹

Trablusgarb Kadısı faziletlü Mehmed Necmeddin Efendi bundan birkaç gün evvel Dersâadet'den hareket etmek murâd eylemiş ise de doğruca gider vapura tesadüf etmediğinden bugün kalkan Fransız vapuruna rakiben mahâl-i memuriyetine müteazzim olmuştur.¹¹⁰²

¹⁰⁹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.1.

¹⁰⁹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.1.

¹¹⁰⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.1.

¹¹⁰¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.1.

¹¹⁰² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.1-2.

Ortaköy’de Yenimahâlle’de berber esnafından apostolik hanesinde müste’ciren ikamet eylemekte olan berber Hristo mâh-ı hâlin 13. Salı gecesı saat üç kararlarında ziyadesiyle sarhoş olarak zevcesiyle bazı mertebe münazaaya bi’l ibtidâr nezdinde bulunan dolu vecizeli tabancasıyla merkumeyi zarb etmek sadedinde iken merkûme bir takrib yanından savuşmuş ve merkum Hristo ise artık tabancayı endaht etmeyi güya kurub uracak kimseyi bulamadığından kendi göğsüne sıkarak müteessiren der’akâb vefat eylemiş olmağla cânib-i hükümet’den keşfiçin lazım gelen memurin irsâl olunarak usulüne tevfiiken defnettirilmiştir.¹¹⁰³

Mısır Valisi devletlû, fehametlû Said Paşa Hazretleri tarafından Avrupa’da imâl ettirilmekte olan nev-icâd bir kıta zırlı fırkateyn bu kere hitama reside olup Bordo limanında bâhre ilkâ olunmuş olduğunu Avrupa gazeteleri yazıyorlar.¹¹⁰⁴

İzmir tacirinden bir zât geçen gün Side köyünden birkaç refikiyle beraber kalkup timuryoluna binerek İzmir’e gelmek üzere iken Buca menziline geldiklerinde tacir mumaileyh şurada her nasılsa timuryolu arabalarının altına düşmüş ve bir kolu ile yan tarafından bir miktar yeri ezilmiş olup yirmi saat kadar yaşadktan sonra vefat etmiştir. Bu kazanın vukûuna vâkıa mumaileyhin kendisi sebep vermiş ise de her yerde olduğu misillû kumpanyanın dahi bu türlü hâlâtın vukûu bulmaması hakkında tedabir-i lazıme ittihaz eylemesi vazifesi muktezasından iken müsâmaha etmiş olması esef olunur mevâddandır. Hususuyla ibtidasında böyle oluşu halkın emniyetini selb edeceği derkârdır.¹¹⁰⁵

Ruşuk’ta vukûu bulmuş olduğu 25 numarolu gazetemizde yazılan hareket-i ârzın memleketeyn de Bükreş ve daha sair mahâllerde dahi şedid olarak hiss olunmuş olduğunu Bükreş gazetesi tahrir etmiştir. Otuz kadar Yunanlı haydutların Narda tarafına geçüp icra-yı habâset etmekte oldukları Atina’dan *Jurnal dö Konstantinapoli*’ye yazılmıştır.¹¹⁰⁶

¹¹⁰³ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

¹¹⁰⁴ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

¹¹⁰⁵ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

¹¹⁰⁶ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

Şu günlerde Hersek tarafında Karadağlı ve eşkıya ile Asâkir-i Şahane beyinde büyücek bir gavgâ vukûu bulmuş deyû söylenmekte ise de aslı yoktur. Şura ile mükemmel muhaberatrımız olduğunda cümleden cümleden evvle haber alırdık. Devletlû İsmail Paşa Hazretleri Mostar'dadır. ¹¹⁰⁷

3.27.2.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Belçika'da Velozil(?) nam karye sekenesinden Pepir Jan Depsj(?) isminde bir şahıs geçenlerde yine mahâl-i mezkûr ahalisinden birisinin hanesine kasd'en ateş bırakarak harîk ibkâ'ına sebep olunmuş olmağla bu defâ bir ayan mahkeme-i cinâyetinde lede'l-murâfâa katl ile icra-yı mücazâtına hükm olunmuştur. İşbu yangında bir hane ile bir ahır muhterik olup nüfusça zâiyyat olmamış ise de ahır derûnunda bulunan hayvanat telef olduğu ve tahkikât-ı vakıâya nazaran müttehim merkûmun bunu irtikâb eylemesi sahibhane hakkında bazı maddeden dolayı tekevvün eden husumetinden neşet eylediği bazı Belçika gazetesinde murakkamdır. ¹¹⁰⁸

İngiltere'de on sene de bir kere umûmen tahrir-i nüfus icra olunduğu misillû yedinci defa olmak üzere bu sene dahi alafranga Nisan'ın yedisinde mübaşeret olunmuş ve nüfus-ı mezkûrenin bu kere mevcudu otuz bir milyonu mütecâviz edeceği tahmin kılınmkata bulunmuştur. ¹¹⁰⁹

Avusturya İmparatoriçesi tebdil-i âb-u hevâ zımnında bir müddetten berû İspanya Adalarından (Madara) ceziresinde bulunup bu kere Viyana'ya avdet edeceği eelden İngiltere Devleti tarafından kraliçe hazretlerine mahsûs olan iki kıt'a vapur-ı müşârunileyhânın rukûbuna tahsis kılınmış ve şehir-i Mayıs'ın evâiline doğru Trieste'ye muvasalat edeceği memûl bulunduğundan zevci haşmetli Avusturya İmparatoru Hazretlerinin dahi istikbâl için şuraya geleceği mukârrer bulunmuş olduğu Trieste gazetelerinde menvîdir. ¹¹¹⁰

¹¹⁰⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

¹¹⁰⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

¹¹⁰⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

¹¹¹⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

Dünya’da elyevm 7144 nefer (Jizvit) mevcut olup bunlardan 2159’u hâcelik ve 2046’sı dahi papaz muavinliği hizmetlerinde bulundukları ve ekserisinin Fransa ve İtalya memâliğinde ikâmet üzere oldukları muahharan olunan istatistik hesabâtındandır.¹¹¹¹

Fransa ve İngiltere asâkirinin geçende Çin’de ettikleri fütûhâtta ellerine pek çok zî-kıymet vesair eşya geçmiş olduğu bütün gazetelerde yazılmış ise de bunun sade lakırdıdan ve altın ve gümüş zannıyla ahz ve iğtinâm olunan şeylerin çoğu bayağı madenden ibaret çıktığı muahharan anlaşılarak gazetelerde yazılmaktadır.¹¹¹²

Berlin’de farelerin kesreti bir dereceye gelmiş ki ahalinin vâki’ olan şikayeti üzerine geçende polis tarafından tahkik-i keyfiyet olundukta mezkûr fareler adeta yeraltından lağamlar kazarak ve bir gürûh mehûf teşkil ederek geceleri hanelere hücum edip döşeme ve kanepeler gibi yenmeye kâbil olmayan şeylere varıncaya kadar yiyip ditmekte ve güzleri dahi bazı sokak ve meydanlarda alay alay gezmekte oldukları anlaşılmış ve buna şimdi bir çare aranmakta bulunmuş olduğu (Frankfurt) gazetesinde görülmüştür.¹¹¹³

3.27.3.İLÂNAT

Ticarethane dairesinde bâ-irade-i Seniyye küşad olunacak Ticaret Mektebine alınacak şâkirdanın bu günlerde defter-i mahsûsuna kaydına mübaşeret olunacağı geçenlerde ilan kılınmış idi. Mekteb-i mezkûr şu günlerde küşad olunacak olmasıyla ve evvelki ilan vecihle şâkirdanı esâmisi tahrir kılınacak defter Ticaret Nezaret-i Celilesi Dairesinde ve mühürdarlık odasında küşad olunmuş olmağla mekteb-i mezkûra yazılmak isteyenlerin pazar ve cuma’dan gayri günlerde oda-i mezkûra mürâcaat etmeleri lazım geleceği cümlelerin malumu olmak için ilan kılındı.¹¹¹⁴

¹¹¹¹ “H.H.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

¹¹¹² “H.H.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

¹¹¹³ “H.H.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

¹¹¹⁴ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.4.

Tercümân-ı Ahvâl gazetemizin bidâyet tab' ve neşrinde gerek Dersâadet'den ve gerek Taşra'dan altı aylık olarak abone olmuş olanların geçen Ramazan'ın gayetinde müddetleri tekml olmuş olduğundan bunlardan yani ibtidâsından altı aylık müşteri olanlardan gazetelerinin kat' olunmamasını isteyenlerin tecdid-i abone buyurmalarını ihtar ederiz.¹¹¹⁵

(Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye)

İşbu risale-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki bilâd ve Halic-i Konstantiniye ve Adalar ve sâirenin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nakil ve bunlarda mevcud ve mevkûd bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtını şamil olup sekiz gurus fî ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹¹¹⁶

3.27.4.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	30	164
• İngiliz lirası	30	171
• Yirmi Franklık	30	146
• Pol (Rusya Altunu)	30	148
• Karamiçe	30	084
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	25	032
• Karbon	20	027
• Gümüş Beş Franklık	20	036
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	056
• Konsolide	00	049
• Akçe Başı (Binde)	00	460 ¹¹¹⁷

¹¹¹⁵ "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.4.

¹¹¹⁶ "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

¹¹¹⁷ "Meskûkât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:27, 15 Şevvâl 1277, (26 Nisan 1861), s.2.

3.28.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:28, 17 ŞEVVÂL 1277

3.28.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Tevcihât

Lazkiye Kâimmakâmı, rif'atlû Mazhar Efendi'nin hasbe'l-icâb azlî vukûuna mebni Kâimmakâmlık mezkûr rütbe-i salise ashâbından rif'atlû İzzet Efendi'ye; Bağdat'da, Ane ve Delim sancakları Kâimmakâmı Hasan Ağa'nın bi'l- icâb infisâli vukûuna mebni Kâimmakâmlık mezkûr Ben-i Lâm Kâimmakâmı esbâk izzetlû Mehmed Reşid Bey'e; Urfa Mutasarrıfı saâdetlû Ali Paşa'nın Kapukethüdalığı kemakân saâdetlû Şakir Efendi'ye; Şehr-i Zor Mutasarrıfı saâdetlû Takiyüddin Paşa Hazretleri'nin Kapukethüdalığı Mektubi-i Sadr-ı Âli Hûlefasından izzetlû Osman Kemal Bey Efendi'ye.¹¹¹⁸

Silistre Valisi sâbık devletlû Hacı Kâmil Paşa dünkü cumartesi günü Dersâadet'e muvasalat etmişlerdir.¹¹¹⁹

Hi'tâm-ı müddetle bu sene Mekteb-i Mülkiye'den çıkmış olan usulü ve emsali vecihle li-eclî'l imtihan Daire-i Mâarife gelmeleri geçenlerde mahsûsan ilan-ü beyan olduğunun üzerine yirmiye karib efendi intihâb olunmuş ise de Ramazan-ı şerif tatili münasebetiyle alınan efendiler henüz mektar-ı matlûba vasıl olmamış olduğundan ve şimdi ise derslerin başlaması zamanı bulunduğundan ol-vecihle mekteb-i mezkûra girmek arzusunda bulunanların nihayet Zilkâde ahirine kadar perşembe ve pazartesi günleri Daire-i Mâarife gelmeleri lüzum geleceği beyanıyla ilan-ı keyfiyete ibtidâr kılındı.¹¹²⁰

Sâye-i mâarif vâye-i Hazret-i Cihandarî'de, Memâlik-i Mahrusa-i Şahane'de küşad ve tesis buyurulmuş olan Mekteb- i Rüştîye şâkirdanının mevsim-i imtihanları hulûlüne mebni bu kere Ankara ve Kastamonu ve Vidin ve Bihke ve Delvina, mekteb-i rüştîyeleri şâkirdanının Vali-i eyalet ve Kâimmakâm-ı livâ ile memurin ve ulemâ ve ümerâ-yı askeriye ve vücûh-u memleket ve sair huzuru lazım gelenler hazır oldukları halde usul-ü imtihanîyeleri bi'l icra irâd olunan esileye her bir mekteb şâkirdanı

¹¹¹⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.1.

¹¹¹⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.1.

¹¹²⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.1.

taraflarından ecvibe-i layıka i'tâsıyla meydana konulan hez' ve malûmat cümle tarafından bi'l tahsin davât-ı bekâ-yı ömr-ü ikbâl Hazret-i Hilâfet penâhi tekrarıyla tezyin-i lisan-ı şükranîyet kalmamış olduğu mahâllerinden varid olan mezâbit meâllerinden müstebân ilan-ı keyfiyete ibtidâr kılındı.¹¹²¹

Pervin nam Müsikâ-i Hümâyûn mâh-ı hâlin altıncı salı günü memuren Midilli'ye gitmiş olduğu 25 numarolu gazetemizde yazmış idik. Sefîne-i mezbûre o gece Marmara açıklarında furtunaya tutularak ve pusulasını dahi güverteden deniz alarak karaya düşmemek üzere olduğu yere timur atmış ise de şiddet-i telâtum cihetiyle timur zincirleri kırılıp külliye batmış ve derununda bulunanlardan ancak hâcesiyle bir neferi sahil-i selamete çıkararak Dersâadet'e gelmiştir.¹¹²²

Hâlep'de mukim Fransa konsolosu Mösyö Şatri Dolafos(?) bu defa Bağdat konsolosluğuna tayin kılınmıştır.¹¹²³

Geçen perşembe gecesi Galata ve Beyoğlu'nda zabıta marifetiyle birkaç nefer hırsız ahz ve girift olunmuş ve bunlardan başka iki hırsız Galatasaray civarında kâin bir fesci dükkanına girmiş oldukları halde zaptiyeler üzerlerine vardıklarında mezkûr hırsızlar sell-i silah ederek teslim olmak istemediklerinden haylice uğraştıktan sonra bazı mertebe-i mecruh oldukları halde derdest olunmuşlardır.¹¹²⁴

Fransa ile alışverişi olan Dersâadet sarrafanının hesab ve hâllerini yoklamak üzere Fransa bankası tarafından mahsûs bir memur gönderilmiş olduğundan mumaileyhin bugün Dersâadet'e vasıl olacağı *Kurye Doryan*'da mervîdir. Memur-ı mumaileyhin bu vecihle gönderilmesi hakkında mezkûr bankanın ittihaz ettiği tedbir pek yolundadır. Zira sermayesiz milyonlarca para kazanmağa alışmış olan sarraflar enfü'z-zikr Türkistan'ın itibarına olarak tahammüllerinden ziyade akçeyi zimmetlerine geçirüp vadesi hulûlünde tecdid ettikten ve üç beş kere böylece kullandıktan sonra bir gün mutlaka paravermeleri para vermeleri iktizâ ettiği ve bir suretle uydurup kapatamadıkları halde Hükümet-i Seniyye'de pek çok alacakları var ise de vakt-ü hâl icabınca verilmiyor deyû alacaklarını ilan-ı vefiyyü'l vâki' Hazâin-i

¹¹²¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.1.

¹¹²² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.1.

¹¹²³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.1.

¹¹²⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.2.

Celile’de matlûbatı bulunduğunu mübeyyin birtakım sergi ve senedât-ı mezbûreye mukâbil Hazâin-i mezkûreye olan duyûnunu ketm ve ihfâ etmekte ve böylece Hazâin-i Devlet-i Âliyye’ye bir itibarsızlık ve bu yüzden umûm halkın düçar-ı zarar ve ziyan olmasına dahi sebep vermektedirler.¹¹²⁵

3.28.2.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Paris Sefiri devletlû Veli Paşa Hazretleri, Paris’e muvasalat ederek geçen pazar günü resm-i mu’tâd üzere Saray-ı İmparatoriye gidip hâmil olduğu itimâdname-i hümâyûnu i’tâ etmiş olduğu varid olan telgrafnameden anlaşılmıştır.¹¹²⁶

Fransa Kralı Louis Philippe’in oğlu Duke d’Mal(?) geçenlerde Prens Napoleon’un Senato Meclisi’nde telâffuz eylediği nutk-u resmîye cevaben bir risâle tab’ ve neşredip hülâsa-i meâli müteveffâ pederinin hengâm-ı hükümetinde ittihâz etmiş olduğu politikanın tavsif ve senâsından(?) ve hükümet-i hâzire hakkında bazı tarîzattan ibâret bulunmuştur. Risâle-i mezkûrenin tab’ ve fûrûhtu taraf-ı Hükümet’ten men’ olunmuş ise de Avrupa’nın her tarafında ziyade şuyû’ bularak az vakit zarfında yirmi beş bin kadar nüshâsı satılmıştır.¹¹²⁷

Londra şehri kethüdâsı bulunan Lord Myer’in(?) hasbe’l-mu’tâd bu sene verdiği ziyafette Lord Palmerston bir nutk-u resmî telâffuz edip hülâsa-i meâlinde İngiltere Devleti’nin memuriyeti sulh-u salâhın devamı hakkında bezl-i makdûr etmektir. El-hâletü hâzihi muallakta bulunan mesâil-i politikiyyenin cümle hakkında dahi hayırlı olacak surette hâl ve tesviye olunması mümkündür. İtalya’nın birleşmesi kazıyyesinin bilâ-mâni’ husûlpezir olmasını ve işbu 1861 senesinin kemâl-i emn-ü asâyişle güzâr eylemesini memûl ederim demiştir.¹¹²⁸

¹¹²⁵ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.2.

¹¹²⁶ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.2.

¹¹²⁷ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.2.

¹¹²⁸ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.2.

Times der ki; İngiltere Devleti, Avrupa harekât-ı mühimmesini ne ta'cil ve ne de teshir edebilir. Nihâyeti iade-i asâyîş için elinden geldiği mertebe ıslâh-ı zâtü'l-beyne sây' eder. Avusturya Devleti, İngiltere'nin Fransa hakkında olan rekabetinden istifâde etmek emeline düşerse hata eder. Avusturya askeri Lombardiya eyaletine tecavüz eder ve Fransalı dahi İtalya'nın imdadına gelir ise Fransa tevsi' memâlik-i efkârına zâhib olmadıkça İngiltere daima İmparator Napoleon hakkında müsâid olacaktır.¹¹²⁹

Varşova vukuât-ı âhiresinde maktûl olan ahali hakkında hâyır duâ zımında Rusya memâliğinden keyfde bazı merâsim-i dinîyyenin icrası için birtakım ahali tecemmu' etmiş olmalarıyla men' ve tefrikleri hakkında taraf-ı Hükümet'ten icra olunan bazı tedâbir-i cebriye'de hayli kan dökülüp yüz elliden mütecâviz kesân maktûl ve mecrûh olmuştur.¹¹³⁰

Lehistan ve Macaristan meselesi hakkında Fransa Devleti ne meslek ittihâz edeceğini Mabeyn-i Memâlik-i Ecnebiye'de bulunan süferâsına bir kıt'a nota tanzim ve irsâl edeceği mervidir.¹¹³¹

Bu defâ Fransa Devleti tarafından İran şâhına yirmi beş bin tüfenk ihdâ olunup bunları ahz eylemek üzere Paris'de bulunan İran Sefâreti Serkâtibi, Douai nam şehre azimet etmiş olduğu Constitutional gazetesinde muhârrerdir.¹¹³²

Yunanistan ahâlisi Hükümet-i Hâzireleri hakkında derkâr olan âdem-i hoşnudiyetlerini bu defâ bazı gûna harekât-ı serkeşâneye mübâderetle ilan eylemişlerdir. Şöyle ki geçenlerde vukûu bulan şenlik gününde Yunanistan hakkında hamiyet ve sahâbeti meşhûd olan bazı Avrupa hükümdaranının ve hatta Sardunya Kralı ve Garibaldi'nin tasvirlerini bir mahâl-i mahsûsda nihâde-i mevki' tevkir olduğu halde Yunan kral ve kraliçesi tasvirleri tâ'lik olunmamış ve taraf-ı Hükümet'ten bunlar dahi tesâvir-i mezkûre meyânında vaz' olunmak istenildikte umûm ahali bu bâbda muhâlefet eylemişlerdir. Ve geçen Mart'ın yirmi beş ve yirmi altısında mün'akid millet Meclisinde bazı azâ tarafından devlet aleyhinde pek çok tarîzât vukûu bulup

¹¹²⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.2.

¹¹³⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.2.

¹¹³¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.2.

¹¹³² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.2.

huzzârın ekserisi bu bâbda aferin-hân olmuş ve devlet taraftarı bulunan Kristinidis(?) nam zât buna bir cevap-ı red i'tâ eylemiş olmağla bu keyfiyet umûm huzzârın tehevvr ve infiâlini muceb olarak mumaiyleh kuvve-i askeriye tavassutuyla ahalinin hücumundan tahlis kılınmıştır.¹¹³³

Akdem dahi olduğu misillû gelecek sene Londra'da bir ekspozisyo küşâd olunacağı gazetelerde ilan olunmaktadır.¹¹³⁴

Hint Çin'i tarafına sevk olunmuş olan Fransa Sefâini Amiralî Charter'in(?) bu kere devletine takdim eylediği raporto müfâdına nazaran Fransa ve İspanya asâkiri iki defâ muhârebe vukûundan sonra galebe ederek ahali yedinden iki kale nez' etmiş ve III. Amiral Paj(?) dahi sekiz kıt'a sefâin ile Saygon Nehri'nin yukarısına doğru azimet ederek Luk(?) nam mevâki-i müstâhkemeyi zabt ve istilâ ve orada mütehaşşid olan asâkiri mecbur firar eylemiştir.¹¹³⁵

3.28.3.İLÂNAT

Dersâadet'de bir zât'ın odasından geçen gün (9655) numarolu bir altun saat sirkât olunmuş olduğundan saatçi ve bezistanlı vesaireden birinin eline geçip de haber veren olur ise ihbariye olarak 500 gurus i'tâ olunacağı ve bu akçeyi verecek sahibin bilinmesi için *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasına müracaat kılınması ilan olunur.¹¹³⁶

Hasan Tahsin yazılı bir gümüş mühür geçen cuma günü Beyoğlu'nda bir zât tarafından bulunmuş ve bunun i'mâl ocağına bakılır ise bir tatbik mührü olması ihtimale pek yakın görünmüş olduğundan sahibinin *Tercüman-ı Ahval* matbaasından suâl ile gelüp almsını bulan zât ihtar eylediğinden ilanına ibtidâr olundu.¹¹³⁷

¹¹³³ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.2-3.

¹¹³⁴ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.3.

¹¹³⁵ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.3.

¹¹³⁶ "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.4.

¹¹³⁷ "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.4.

(Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye)

İşbu risale-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefs-i İstanbul şehri ile etrafındaki bilâd ve Halic-i Konstantiniye ve Adalar ve sâirenin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nakil ve bunlarda mevcut ve mevkûd bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtını şamil olup sekiz gurus fi ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹¹³⁸

3.28.4.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	165
• İngiliz lirası	05	183
• Yirmi Franklık	05	147
• Pol (Rusya Altunu)	05	149
• Karamiçe	24	085
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	00	033
• Karbon	30	027
• Gümüş Beş Franklık	20	036
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	00	055
• Konsolide	00	048
• Akçe Başı (Binde)	00	465 ¹¹³⁹

¹¹³⁸ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.4.

¹¹³⁹ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:28, 17 Şevvâl 1277, (28 Nisan 1861), s.4.

3.29.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:29, 20 ŞEVVÂL 1277

3.29.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Tevcihât

Ohri Kâimmakâmlığı, Mîr-i Ümerâ'dan izzetlû Hüseyin Hüsni Paşa'ya; Trikala Mutasarrıfı saâdetlû Tayyip Paşa'nın Kapukethüdalığı Meclis-i Vâlâ Tahrirat Odası Serhalifesi izzetlû Ahmed Bey Efendi'ye.¹¹⁴⁰

İlmiye

Haremeyn Payelûlarından Mîr Mustafa Necib Efendi- Manastır'a; Mevâliden Yesnicizâde Mehmed Faik Efendi- Güzelhisar Aydın'a; Kuzât'dan Abdülrahim Efendi- İslimye'ye; Müderrisinden Mehmed Arif Efendi- İştéb'e, Mustafa Hilmi Efendi- Usturumça'ya; Es-seyyid Ali Fevzi Efendi- Bartın'a, İbrahim Ethem Efendi- Arapgir'e.¹¹⁴¹

Bundan üç sene mukaddem Ticarethane de küşad olunmuş olan Orman Mektebi Şâkirdanından geçende tekmi-i ders ederek bi'l-ımtihan çıkmış olan âtiyü'z zikr efendilerin uhdelerine mevâcib-i şevk ve tahsillerinin semeresi olmak üzere birer rütbe-i rabia tevcih ve ihsan buyurulmuş ve herbiri kariben memuriyetlerine gönderilecekleri mukârrer bulunmuştur. Nazif Bey, Osman Efendi, Rıza Efendi, Rüşdi Efendi, Mehmed Efendi, Hüseyin Efendi, Markar Efendi, Artin Efendi, Rathevez (?) Efendi.¹¹⁴²

¹¹⁴⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.1.

¹¹⁴¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.1.

¹¹⁴² "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.1.

Mühimmat-ı Harbiye Anbarları Nezâretine Mirliya Ahmed Paşa'nın tayin kılındığı işitilmiştir deyû 27 numarolu gazetemizde yazılmış ise de Paşa-yı mumaileyhin ismi Ahmed Paşa olmayup Topçu Mirlivalarından olduğu halde muvakkaten Belgrad cânibinde bulunan Mirliya izzetlû Edhem Paşa olduğu ve İhtiyât Alayı Mirlivası Yahya Paşa'nın geçende vukû vefatına mebni onun dahi yerine Kale-i Hakâniye 6. Alayı Mirlivası izzetlû Ali Paşa'nın nakil ve tayin kılınmış idüğü tahkik olunmuştur.¹¹⁴³

Preveze Kazâsı Müdiri rif'atlû Hasan Ağa'nın Narda Kâimmakâmlığına memuriyeti cihetiyle Müdirlik mezkûre Mekteb-i Mülkiye şakirdanından olup istidâa ve kabiliyeti nümâyan olan Mehmed Sırrı Efendi tayin kılınmıştır.¹¹⁴⁴

Nablus Sancağı dahilinde kâin kazâların müdirleri olmadığından Cemâ-ayn (?) kazâsının nısf-ı evveline Mahmud Efendi ve nısf-ı sâniyesine Mehmed Ağa ve Vadi-eş Şair kazâsının gârbi tarafına Mehmed Mustafa, ber-kâviyy ve cânib-i şârkisine Şeyh Mesud ve Şaraviye kazâsının taraf-ı şârkisine Arnavud Abdullah Ağa ve Cenin kazâsına İsmail Bey muvakkaten tayin olunmuş olmağla asaletleri dahi icra kılınmıştır.¹¹⁴⁵

Saz kazâsı Müdiri Ali Bey'in ahaliden mehûzat nâmerziyesi vukûu bulduğuna mebni aldığı akçenin bir misli daha ceza-yı nakdî olmak üzere kendüsünden tahsiliyle tarih-i habsinden itibaren üç sene müddetle Erganî Maden-i Hümâyûnunda kaleben olup altı sene daha tard cezasına müstehâk olması ve Köprü azâsı Müdiri Sadık Ahmed Gevheri Efendi'nin kazâ-yı mezkûr ve Hamdi Efendi'nin dahi İzvornik sancağında kâin Gradaçaç kazâsı müdirliklerine icra-yı asâlet memuriyetleri hususuna irade-i Seniyye cenâb-ı Mülûkâne müteâllik buyrulmuş ve mucebince iktizâsı icra olunmuştur.¹¹⁴⁶

¹¹⁴³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.1.

¹¹⁴⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.1.

¹¹⁴⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.1.

¹¹⁴⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.1-2.

Tırnova, Biga, Karesi ve Kürdistan sancakları Evkâf Müdürlerinin azlleriyle Divan-ı Hümâyûn Kalemi Mühimmenüvisanından Mehmed Kasib Efendi'nin Tırnova, Şam-ı Şerif Evkâf Müdürü sâbık Salih Efendi'nin Biga ve Karesi, Ulemâ'dan Hacı Abdullah Efendi'nin Kürdistan sancakları Evkâf Müdirliklerine tayini ve Akka sancağında bulunan Evkâf-ı Şerife Umur'unun cesâmeti cihetiyle Sayda eyaleti Evkâf Müdirliğinden bi'l tefrik mâ Nablus, Akka Evkâf Müdirliğine dahi Sayda Evkâf kâtibi Mehmed Sadık Efendi'nin memuriyeti ve Gelibolu Evkâf Müdürü Taceddin Efendi'nin irtihaline mebni müdirlik mezbûrun mahdumu Mehmed Rauf Efendi'ye ihâlesi hususuna irade-i Seniyye-i müteâllik buyurulmasıyla iktizâları ifâ kılınmıştır.¹¹⁴⁷

Hâleb eyaleti arazi memuriyetine Defterhane-i Âmire Ketebesinden Ömer Lütü Efendi tayin buyurulmuştur.¹¹⁴⁸

Zat-ı Âli cenâb-ı vekâlet penâhinin Rumeli cânibine vukû bulan teftiş-i memuriyetlerinde Niş sancağı memurin-i mütekibesinin rüşvet alup vermek buna vasıta olmak ve emvâl-i mîriye'yi sirkat etmek ve hilâf-ı ni'zâm ilti'zâm almak ve sahtekarlık ve zulüm ve teaddi eylemek gibi sû-i ifâl ve harekata mütecasir oldukları teşkil buyurulan komisyon-u mahsûsda icra kılınan istintak ve muhâkematta ikrarlarıyla sabit olmuş ve tahkikat-ı saire-i mahâlliye ile dahi tahakkuk ve tebeyyün eylemiş olduğuna ve böyle cinâyat-ı cismiye'ye mücaseretleri sabit olunarak kanunun mevâd-ı muhtelifesi ahkâmına tatbiken haklarında mücazat olunmuş lazımeden bulunduğuna mebni bunlardan Niş Mutasarrıfı esbâk Zeynel Paşa ahz-ı rüşvet ve emvâl-i mîriye'ye sirkat cinayetleriyle müttehim olmasından nâşi rütbe ve memuriyetinden mevbeden mahrumiyet cezasıyla beraber on iki ve esbâk Niş Muhasebecisi olup irtişa' ile müttehim olan Ragıb Bey'in henüz sabit olmayan sirkat töhmeti tebeyyün eylediği halde teşdid kılınmak üzere şimdilik ref'i rütbesiyle ve Berkofça kazâsı Müdürü sâbık Veli Bey Leskofça ve Berkofça müdirliklerinde hilaf-ı ni'zâm ilti'zâm ve cerime ve rüşvet almış ve emvâl-i mîriye'yi çalmış olduğundan onun dahi ref'i rütbesiyle altı ve Niş temerrük memuru sâbık Arab Süleyman'ın irtişası ve emvâl-i mîriye'yi sirkat eylediği ve ahaliye zulüm ve teaddisi müsbet olmasıyla merkumun dahi altı ve Niş Evkâf Müdürü sâbık Şakir Efendi'nin kezâlik rüşvet aldığı

¹¹⁴⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.2.

¹¹⁴⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.2.

ve tahrirat-ı resmîye'yi tağyir ile sahtekarlığa ictisar eylediği cihetle onun dahi on ve Zeynel Paşa'nın kethüdası Salih Efendi'nin rüşvet-i ahzına ve vasıta-i rüşvet olmaklığa ve emvâl-i mîriye'yi sirkate cüreti ve nam-ı müsteâr ile Leskofça kazâsı rüsumuna Rankil nam kimesne ile ibtidâ şerik olup sonradan Hâssa-i temettu' olmak üzere 25.000 gurusluk bir sened alarak fesih-i şirket ile şeriki merkûma kefalet eylediği cihetle merkumun dahi ref'i rütbesiyle altı ve Şehirköyü Müdürü sâbık Mahmud Ağa'nın mürteşi ve râiş ve Berkofça Sandık Emîni sâbık Molla Arif'in râşi ve râiş oldukları mütebeyyin olmasıyla bunların ve ahaliden fazla öşür almış zulüm ve teaddi etmiş oldukları rehin-i rütbe-i sübût olan Berkofça aşâr mültezimleri Talib ve Nureddin Ağaların ve râşi olduğu tahakkuk iden Niş rüsumat mültezimi başvâcinin dahi üçer ve Niş Meclisi azâ-yı sâbıkasından Kranyalı Yorgi'nin ve merkum Rankil'in mürteşi ve râşi ve râişlik töhmetleri ve mezâlim ve teaddileri ve ihanet ve mefsedetleri sabit olduğundan merkum Yorgi'nin beş ve Rankil'in sekiz sene müddetlerle Vidin ve Edirne'de kalebend olunması ve rüşvet ve cerime olarak almış ve emvâl-i mîriye'den çalmış oldukları akçelerin istirdâd ve tahsil kılınması ve bunların paydaşlarından oldukları rivayet kılınan sair kesânın celbiyle Meclis-i Vâlâ muhakemelerinin bi'l icra tebeyyün edecek hâle göre muamele-i lazîminin ifâsı hususlarına irade-i Seniyye -i cenâb-ı Padişahî şeref sūdûr buyurulmuş ve mantûk-ı münifî iktizâları icra olunmuştur.¹¹⁴⁹

Übbehetlû, devletlû Ali Paşa Hazretleri dünkü Pazartesi akşamı konağında Süfera-yı Ecnebiye'ye bir ziyafet verüp Vükela-yı fihâm Hazretlerinden bazıları dahi bulunmuşlardır.¹¹⁵⁰

Devletlû, rif'atlû Ömer Paşa Hazretleri doğruca Mostar'a gideceğinden Tuna tarikinden olarak bir yirmi güne kadar Dersâadet'den kıyam ve hareket edecekleri işitilmiştir. Müşârunileyhin ehliyet ve dirayeti müslim olduğundan gerek Bosna eyaletince kendülerine havale olunan umur-u mühimmenin ve gerek Rum eyaletince sair işlerin hüsn-ü tesviyesine muvaffak olacakları memuldür.¹¹⁵¹

¹¹⁴⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.2.

¹¹⁵⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.2.

¹¹⁵¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.2.

Dersâadet Ordu-yu Hümâyûnu Redifî Altıncı Alayının Niğde’de bulunan 3. Taburu 900 nefer mevcud ile Mersin iskelesinden Persûd nam vapura rakiben bugün Dersâadet’e muvasalat etmiş ve bi’l muayyene neferâtta elbise ve sairece olan noksanlarının ikmalî zımnında tabur-u mezkûr Bâb-ı Serâskerî’ye götürülmüştür.¹¹⁵²

Mukaddemce Devlet-i Âliyye tâbiyetini kabul etmiş olan İran’lı Abdulali nam kimesneyi geçen pazar günü akşam üzeri Vilanka bostanında İran tebâasından Yusuf ve Ali hançerle katl etmişler ve merkurmlar der’akâb ahz ve girift olunarak istintank ve muhakemeleri icra olunmak üzere Bâb-ı Zaptiye’ye habs ve tevkif kılınmışlardır.¹¹⁵³

Bu defa Venedik körfezinde Cezâir-i Seb’a bandıralı bir brik sefinesi esliha ve mühimmat-ı harbiyye hamil olduğu halde donanma’yı hümâyûndan ol-havâliye memur-ı sefâin tarafından ahz ve girift olunarak Bar limanına gönderilmiş olduğu Fransa’nın Patery (?) gazetesinde murakkamdır.¹¹⁵⁴

Mostar’dan Alınan (4 Şevval Tarihli) Bir Kıta Tahrirat-ı Mahsûsanın Sureti

Geçen şehir-i Ramazan’ın 23. Günü Bileki’ye bir buçuk saat mesafede vâki’ Bulatoviç nam mevkii de bulunan Asâkir-i Ni’zâmiye-i Şahaneden dört bölük ile birkaç yüz nefer Asâkir-i muvazzafa Benan nahiyesine doğru keşf için hareket ederek bir saat kadar ilerüye vardıklarında Petroviçe nam karye de tecemmu’ etmiş olan birtakım eşkıya harbe kıyam idüp çend saat muharebe mümted olarak eşkıya-yı merkûme münhezimen fîrar eylemişlerdir. Asâkir-i Ni’zâmiye’den bir onbaşı maktûl ve dört nefer mecruh olup muvazzafadan dahi bir nefer yaralanmıştır. Eşkıya tarafından on dört kişi telef olup iki misli dahi mecruh olduğu tahkik eylemiştir. Bu eşkıya meyanında bir haylice Karadağlı müşahede olunmuştur. Eşkıya-yı merkûmenin gaddarlıkları bahsine gelince merkum onbaşının başını kat’ ettikten sonra bütün cesedine bıçaklar sokup para pare ettikleri misillû şu muharebeden birkaç gün sonraca eşkıyadan birtakımı buralara tecavüz ederek Bileki karyeleri seknesinden üç nefer İslam çobana tesadüf edüp derhal bî-çareleri katl ve idam eylemişlerdir. Hatta bir neferi sükkân-ı yaştı mütecaviz olduğu halde asla rahm etmeyerek cümlesinin başlarını kestikten maada cesedlerini dahi nime nime ettikleri haber alınmıştır. Yine

¹¹⁵² “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.2.

¹¹⁵³ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.2-3.

¹¹⁵⁴ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.3.

şehr-i mezkûrun 25. Günü Karadağ ve Grahova ve Jopa ahalisinden mürekkebe tahminen üç bin kadar eşkıya Nakşin kazâsına hücum ve birkaç saat muharebe vukûundan sonra ricât eylemişler ise de birtakımı ol-vech nehb-ü gâret etmiş oldukları 250 re's miktarı hayvanatı beraber alup Karadağ'a götürmüşlerdir. Bu muharebe de Asâkir-i Ni'zâmiye ve ahaliden altı kişi maktûl ve on iki nefer mecruh olmuştur. Eşkıya tarafından vukûu bulan telefâtın miktarı malûm olmayup fakat muharebe mahâllinde bırakmış oldukları bir nefer dağlı şakinin başında bulunan Karadağ alemi ahz olunarak Mostar'a gönderilmiştir.¹¹⁵⁵

Nevâhi-i Asya ahalisinden şimdiye kadar birbirini müteâkib mütecasir oldukları harekât bağyaneleri husule-i tahammülden hariç olup *Nâçâr çeker(?) halk bu mihnetleri yoksa edm-i Karadağ olsa götürmez buna tâkat* beyt-i meşhurunca şu ahali-i vahşiyenin kuvve-i harbiye ile terbiyeleri ednâ-i himmete mütevakkıf ise de vakt-i hâl icabınca temin ve telifleri yoluna gidilmesi iktizâ edüp bu bâbda taraf-ı Hükümet'den her türlü teminât icra olunacağı halde asla hüsn-ü tesirât görülememesinin sebebi şu Nevâhi-i Asya denilen mahâller adeta Karadağlıların ellerinde bir sermayeleri ve icra-yı mel'anetine bayağı aletleri olup dağlılar bir kere zecr-u te'dib olunmadıkça Ahali-i Asya hakkında olunacak teminâtın hiçbir vâkitte fâidesi görülemeyeceği meydanda olmasıyla şu hâlin müceb-i teessüf olduğunu beyan ederim.¹¹⁵⁶

Bu defa telgraf vasıtasıyla istihbar alındığına göre müşârunileyh Hazretleri geçen pazar günü Kilik limanından vapura rakiben bu tarafa azimet eylemişlerdir.¹¹⁵⁷

Saâdetlû Sadık Paşa Hazretleri'nin tertibi üzere Yunanistan hududunda bulunan Asâkir-i Şahane Kapularis nam mahâlden, Fokodos'a kadar bir hatt-ı muhafaza teşkil edeceğinden mevkiin mezkûrin beyninde muahharan müteaddid karagolhaneler inşâ olunduğu misillû Ermiye ve Karkadiçe ve Narda'da üç müstahkem kışla bina kılınmıştır. Hatt-ı mezkûrda üç tabur avcı ve üç tabur süvari Asâkir-i Şahane

¹¹⁵⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.3.

¹¹⁵⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.3.

¹¹⁵⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.3.

bulunacak olup bunlar dahi izzetlû Çerkes Ali Paşa'nın taht-ı kumandasına memur olacaktır.¹¹⁵⁸

Filibe psikoposu Paysius mensub olduğu Rum Patriği Hazretleri aleyhinde bazı harekât-ı serkeşâneye cesaret eylemesi üzerine ahz ve girift olunarak Rumeli tarafında bir manastıra nefy olunmuş olduğu telgraf ile istihbar olunmuştur.¹¹⁵⁹

Tuna tarikiyle Avusturya'dan gelen yolcuların rivayetlerine nazaran Tuna'dan geçtikleri müddetçe ol-havâliye mütemadiyen kar yağmakta bulunurmuş.¹¹⁶⁰

Edirne'de bakır para aşırı çoğalarak altın ve gümüş meskûkât nedret bulmağa başlamış olduğundan bu fenalığa bir çare düşünülerek bir gurusluk bakırın otuz ve yirmiliğin on beş ve onluğun yedi buçuk paraya tedavül etmesi Meclis-i Kebir-i Eyalette bi't-tezekkür kararlaştırılmış ve esnaf dahi razı olmuş idüğüne mebni ol-vecihle alınup verilmekte olduğu ve bu tedbirin fâidesi görülmekte idüğü Edirne'den *Jurnal dö Konstantinapoli*'ye yazılan bir mektub da murakkamdır.¹¹⁶¹

3.29.2.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Vukuât-ı âhirenden berû Varşova'da asâr-ı ihtilâl ve fesâd hâlâ mümdefî' olamadığından iade-i asâyiş zımında Rusya Devleti tedâbir-i lazımeğe teşebbüs eylediği sırada Podoli cânibinde bulunan fırka-i askeriyesini Lehistan'a sevk eylemiştir.¹¹⁶²

Sardunya Devleti mezûnen hanelerinde bulunan zabitan ve neferât-ı askeriyesinin müddet-i kâlile zarfında alaylarına iltihâk eylemelerini ilân ve bir taraftan dahi alaylarda kullanılmak üzere miktarı külli katır iştirâ etmek için Fransa'nın civar bulunan eyaletlerine mahsûs memurlar i'zâm eylemişlerdir.¹¹⁶³

¹¹⁵⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.3.

¹¹⁵⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁶⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁶¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁶² "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁶³ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

Sardunya'nın işbu tedâbir-i harbiyesine mukâbil Avusturya Devleti dahi boş durmayıp Çeh eyaletinde celb eylediği asâkirin bir miktarını Venedik'e ve birazını dahi Macaristan ve havâlisine sevk ve i'zâm eylemektedir.¹¹⁶⁴

Louis Philippe'in oğlu Duke d'Mal'ın (?) muahharan Fransa İmparatoru aleyhinde tab' ve neşr eylediği risâlenin taraf-ı Hükümet'ten men' olunmamasını Prens Napoleon, İmparator müşârunileyhden rica eylemiş ise de mukaddem yazıldığı vecihle Fransa'da neşr-i men' olunarak bu bâbda müsaade olunmamıştır.¹¹⁶⁵

Garibaldi, Sardunya taht-ı hükümetinde bulunan İtalya ahalisinin umûmen haml-ı silah eylemesini bu defâ parlamentoya teklif ve bu bâbda mükâlat-ı müessere tard ile (?) hayli ısrar eylemiş ise de buna Başvekil Kont Cavour ve azâ-yı saire muvafâkat göstermeyerek hayli mücâdele vukûundan sonra dört fırka gönüllü asker tahririne karar verilmiş ve der-akâb bunların teşkiline mübâderet kılınmıştır.¹¹⁶⁶

Peyi (?) nam gazetenin rivayetine göre Frankfurt'ta mukim Sardunya Devleti Sefirinin pasaportu yedine verilerek devleti tarafına azimetine ruhsat verilmiştir. Şu keyfiyetin rehin-i sıhhat olduğu takdirce Memâlik-i müttefike-i Cermenya haşmetli Victor Emmanuel Hazretlerinin, İtalya Krallığını tasdik etmemek niyetinde olduğu anlaşıyor.¹¹⁶⁷

3.29.3.İLÂNAT

Dersâadet'de bir zât'ın odasından geçen gün (9655) numarolu bir altun saat sirkât olunmuş olduğundan saatçi ve bezistanlı vesaireden birinin eline geçip de haber veren olur ise ihbariye olarak 500 gurus i'tâ olunacağı ve bu akçeyi verecek sahibin bilinmesi için *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasına müracaat kılınması ilan olunur.¹¹⁶⁸

¹¹⁶⁴ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁶⁵ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁶⁶ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁶⁷ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁶⁸ "İlânat", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

Tercümân-ı Ahvâl'in ibtidasından 24. Numerosuna kadar yani altı aylık nüshaları mücelled olarak matbaa da satılmakta olup fî aslisine fakat sekiz gurus cild parası zam olunur.¹¹⁶⁹

(Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye)

İşbu risale-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki bilâd ve Halic-i Konstantiniye ve Adalar ve sâirenin evâil de ne hâl ve heyette bulunduğunu nakil ve bunlarda mevcut ve mevkûd bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtını şamil olup sekiz gurus fî ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹¹⁷⁰

3.29.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Gurus
• Yüzlük Mecidiye	10	168
• İngiliz lirası	10	186
• Yirmi Franklık	30	149
• Pol (Rusya Altunu)	05	151
• Karamiçe	05	086
• Gümüş Yirmilik Mecidiye	20	033
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	00	054
• Konsolide	00	047
• Akçe Başı (Binde)	00	510 ¹¹⁷¹

¹¹⁶⁹ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁷⁰ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁷¹ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:29, 20 Şevvâl 1277, (1 Mayıs 1861), s.4.

3.30.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:30, 22 ŞEVVÂL 1277

3.30.1.(Politika-i Zamaniye Dair Bir Bend-i Mahsûsdur)

Hükm ve icâbı olmayan makâlat ile izâ'a-i vakt etmek ahali-i şarkiye indinde mahâl-i adâb olduğu halde Avrupalılar beyninde adet-i câriyeden ve bu dahi onların köylülerinde bile okuyup yazma bilmeyenin nadir olmasındandır. Zirâ Avrupa'da fûnûna dair kitablar ve her gûna havâdis-i şamil geceli gündüzlü çıkar. Pek çok gazeteler olduğundan Memâlik-i Şarkiye'de mer'î olan usul-ü tahsiliye üzere yirmi sene de kesb olunacak malûmat orada üç sene de cem' olunup ol-halde bi't-tâb' istidlâ' havâdisi meyl ile mecâlis ve mehâfil'de bildikleri ve içtikleri şeyleri lüzumlu lüzumsuz uzun uzadıya naklederler. Bu meşreb yalnız kula mahsur olmayup tahrir yolunda dahi mültezim olduğundan beher gün çıkan çârşeb kadar nokta konulacak yer bulunmaz derecede memlû' görülür. Şu kadar ki bir günde toplanacak vukuâtın beyanı her ne kadar tafsil oluna bu kadar yer tumayacağından bunlarda yazılan havâdisin çoğu itra' ve mübâlaa ve tumtûrak ve şa'saa ile mahâlli ve birtakımı dahi tahkiksiz yalnız mesmû'âtan ve birbirinden naklettikleri vukuâtan ibarettir. Bu cihetle bir adam yirmi kadar Avrupa gazetesine abone olsa her postada alacağı yeni havâdis birkaç madde olabilir. Kûsûru yekdiğerinden menkûl vukuât-ı âtikedir. Binâenaleyh rûy-ı erzân bir tarafından sürekli bir hadise zuhûru gazete muharrirlerine abonemiz bir sermaye olup ona dair türlü türlü efkâr beyanıyla tesvid-i suhûf ve evrak ve hadisenin sıhhatini bilen zihnini dahi teşevvüş ve pür-şikâf ederler. Eğerçi havâdishane-i deverân külli hîn ve an şâyân-ı basiret ve itibar vukuâtından hâli olmayacağı zâhir ve ayân olarak hilye-i medeniyete mevsûf olan her millet mizân-ı neseb ve kıyamet ile ıslah-ı hâl için vukuât-ı mezkûreden haberdar olmak ehemm mukteziyât-ı medeniyette'den ise de Avrupa gazeteleri ekseriyen bu esası bırakup ve her bir vakıâyı kendi efkârının tervicine tatbik ile gûna gün kisvelerde göstererek kâh müfidi muzırr ve kâh mazarratı fâide şekline koymakda ve husus ile suret-i gayr-i resmîye de bulunanlardan bir sınıfı asâr-ı vicdanisini biraz akçe mukâbilinde satup cümle abonelerinin efkârını mahdûmunun menfâati cânibine celb ve imâle için bir nev'i ekâzib ve müfteriyat-ı ihtiyar etmektedir. Şimdiki halde gazetelere sermaye-i kelâm İtalya ile Suriye meseleleri olup birtakımı İtalya'nın tamamı-i inti'zâmı Roma ile Venedik'in dahi Sardunya Devletini ilhakına meşrûd tutup Romalıların Papa

Devleti idaresinde beyan ettikleri şikayetlere hak vermekte ve bu uygunsuzluğun indifâ-i Papa Hazretlerinde bulunan hükümet-i cismaniye'yi nez' ile beraber mademki Roma şehri Katolik mezhebinin menşe' ve vatanıdır. Kendisinin oradan çıkarmak dahi yakışmayacağından yine orada ikâmetle fakat orası İtalya kıtasının i'zâm-ı memâliği olmağla İtalya kral-ı cedîd olan Victor Emmanuel Hazretleri'nin şehir-i mezkûru tahtgâh-ı saltanat ittihâz eylesine mevkûf ve mâlik tutmakta ve Venedik eyaleti bi'l ikrâh Avusturya Devleti'nin zirâ idare-i kahriyesinde bulunarak çürümekte bulunduğu ve şimdi ise İtalya idaresi yoluna girmiş ve millet meclisleri açılıp mehâm-ı umûr-u devlet ve millet ittifâkıyla karar pezir olmak kaidesi ittihâz olunmuş olduğundan Venedik'in dahi bu idare-i maslâha altına verilmesi reyinde ısrar eylemektedir. Birtakımı İtalya kralı sâbıkı binâhak azl ve tard olunmuş olduğundan onun iade-i hükümeti ve eğer Papa Hazretleri'nin hükümet-i cismaniyesi alınacak olunur ise umûm Katoliklerin itikadât-ı diniyyelerine kesl ve belki Hristiyan dininin itibarına hâlel geleceğinden usul-ü kadimenin bozulmaması ve içinde Avrupa'nın idare-i cariyesine hâlel tatarruk ettirir bazı şeyler var ise onların ta'dîl ve ıslahı ve Venedik ise bunca vâkitlerden beridir Avusturya Devleti'nin zirâ idaresinde bulunduğu cihetle şimdi İtalya'ya ilhak için cebr ve teklif olunmuş olsa düvel-i saire de dahi bu makûle sonradan munzamm olan Memâlik-i Mülhâkanın istenildiği takdirce hukuk-ı ahdiye'ye bakılmayarak infikâk-ı mecaz olmasına sû-i numune olacağı mülahâzatında devam üzeredir. Ekserisi dahi İslam Milleti garaz ve taassub ile mecbul olarak taht-ı tabîyetlerinde bulunan Hristiyanları daima züll ve kahr ile kullanmakta ve Şam'da olduğu gibi diler ise katl-ü seby ve yağma eylemekte olduklarından eğer Beriyyettü'sşam'a, Fransa askeri yetişmemiş olsa idi daha nice bin Hristiyanın kanı dökülecek idüğünü ve eğer bu asker münâkid olan mukavele iktizasınca müddet-i mahdûda inkızâsında avdet edecek olur ise muvakkaten kesb-i humûd ve intifâ etmiş olan naire-i fitnenin yine işti'âl ederek hâl evvelkinden bedter olacağından artık uhûd-ı şurûta bakılmayarak mücerred umûm-u insaniyete hizmet için Asâkir-i merkûmenin orada ibgâsı çaresine bakılması lazım geleceği mütâlaasında bulunuyorlar. Ama şu meselelere bî-arafâne ve adl-ü insâf Nâzırı ile bakıldığı halde arâ-yı meşrûhanın birtakımında min cihetin hak ve isabet ve bir takımında dahi şaibe-i garaz ve nefsanîyet görülür. Çünkü tarih-i âleme vukûfî olan erbâb-ı tahkike malûmdur ki Avrupa halkı evvelki vâkitlerde amâ-yı cehl ve nadâni içinde

bulunduklarından devletleri bunları koyun sürüsü hükmünde isti' mâl ve mal ve can ve evlad ve iyâl ve hanmanlarını zirdest-i istiklâl idüp bî-çarelerin görmedikleri cevri-ü sitem ve çekmedikleri mihnet ve elem kalmamış ve kâr-hâne ve kâr-desthane bitişmiş olduğunun üzerine biraz sonraları dahi mukaddema devlet ve din memurlarının men' eyledikleri okuyup yazmak usulü gevşeyerek bu cihetle yavaş yavaş halkın gözü açılıp içinde bulundukları hâl takât-fersâ-yı görmekle herkesde bu boyunduruktan kerden-piç halâs olmak efkârı husûle gelmiş idi. Hâlbuki tab'ı metbû'na olan merbûtiyyetini esas tav' ve rıza üzere mübteni kılmadıkça bünyan-ı tebe'ıyyet-i ustuvâr olamayacağı gibi madem bir devlet usul-ü idaresinde müdir-i umuru bulunduğu milletin ittihad ve ittifâkını celbe muvaffak olmaya aralarına hacibât-ı hilâf ve tezâd hulûl ile ilerlemeye hâil olacağından akl ve dirâyet ile meşhur afâk olan Fransa kralı XIV. Loui zamanında bu dakikayı izân eyleyerek devlet ile milleti telife teşebbüs ve ibtidâ parlamento tabir olunan millet meclisini küşad ve ol-tarik ile milleti ele alup artık akçe ve askerce evvelki gibi sıkıntı çekmediğinden taraf taraf ea'dâsına galib ve hâlâ bâki olan asâr-ı cismiye inşâ ve ihyasına muvaffak olarak Fransa Devletini küreyve-i inkırazdan mertebe-i ulyâ-yı şükuh-u şevkete ilave namını haşr-a kadar ibkâ eyledi. İngiltere ahalişi dahi bu ni'zâmın vaz'ını devletlerinden istemişler ise de ol-asırda kral bulunan I. Şarl'ın vükelâsı hukuk-u milliye sırtından hazineler kazanmağa alışmış olduğundan menfaatlerini muhafaza zımnında envâ'i desâyis ile Şarl'ı iğfâl ve umûm milletin arzusuna karşı durup bilahare ihtiyâr cânib-i harb ve cidâl eylediler. Lakin sonunda millet tarafı galebe etmekle Şarl habs ve katl ve Kromvil namında bir şahıs eliyle taleb olunan usul vaz' ve temdid olundu. Ol-zamandan bu ana kadar İngilizler beyinde usul-ü mezkûre merîyyü'l-icra olarak bir harfi tagayyür etmemiş ve eğerçi Kromvil zamanına nisbetle bu asrın meşreb ve mizacı hayliden hayli değişmiş ise de ta'dil ve ıslahına bile kimse vaz'ı engüşt-i cesaret etmemiştir. Fakat Fransa'da bir müddet sonra ni'zâm-ı mezkûra hâlel ve meclis-i millete garazkâran-ı hulûl ile kuvvet ve nüfuzuna fütur ve ve kesl gelüp evvelki mezâlîm yine meydana çıkmağla en nihâyetinde 1792 sene-i miladiyesinde dehşet-nümâ-yı arsa-i afâk olan ihtilâl-i azîmi müntic ve haklı haksız nice yüz bin nüfusun telefîne bâis oldu. Bu şûrişin üzerine bir aralık cumhurluk zuhûra gelüp ancak bunda baş muin olmamağla matlûb olan hüsn-ü idare görülemediğinden yine zimâm-ı umur-u berîd-i hakimede bulunmak ve meclis-i millet ona müsteşâr ve mu'anven olmak sureti daha mazbut olacağı mütâlaasına ve ol-esnada

ser-nümâ-yı meydan nefred olan Napoleon Bonaparte'nin havadaranının nüfuz ve galebesine mebni imparatorluk meydana çıktı. Fakat biraz vâkit mürûrunda bu da sû-i isti'mâl olunmağla ondan sonra kâh cumhurluk tarafı ve kâh imparatorluk cânibi galib gelerek vâkt-i idaresi değişmiş ve herhalde milliyet-i mu'teber olmağla ilerlemekten geri durmamıştır. İşbu iki devlet Avrupa devletlerinin en büyükleri olmağla sair düvel-i medeniyye dahi onları tatbik-i hareket ile büyümeğe çalışıp el-hâletü hazîhi Rusya ve Avusturya devletlerinden maada Prusya ve İspanya ve Belçika ve Sardunya ve Bavyera ve Toskana devletleriyle sair hükümetler cümleten bu meslek-i müstakim üzere yürüyüp ilerlemekte ve husûsile Sardunya Devleti, İtalya hükümetini kazandıktan fazla günden güne büyümektedir. Cümlelerin malûmu olduğu vecihle İtalyanlar öteden berû gözü açık bir kavim olarak hükümet-i sâbıkalarının ıslahına pek çok ikdâm ettikleri halde muvaffak olamadıklarından husûl-ü saâdetleri çaresini taklîb-i devlet-i kaziyesine merhûn görüp ecnebi bulunan Sandunyalya tâbiyeti ihtiyar eylediler. Hâlâ Macaristan ve Lehistan'da meydana gelen şûriş ve ihtilâlat bile maneviyatı düşünöldökte İtalya misalini taklitten nâşi olmağla mesele-i mezkûre böyle Bilâd-ı Bâide ahalisine medâr-ı şevk-i tâhlis olduğu halde Roma ve Venedik gibi bir kıta üzerinde komşu bulunanlar cerâit-i bâhş-ı arzu olması taaccüb olunacak şey değildir.¹¹⁷² Gelelim Beriyyettü'sşam fikrasına *Evvelâ* Tevârih-i âtike ve cedide de mestûr ve musaddak olduğu vecihle düvel-i garbiye henüz idare-i kâhirane üzere icrayı hükümet etmekte iken ufuk-u şarkdan Osmanlı Devleti lem'a nümâ-yı zuhûr olup eğerçi Osmanlılar medeniyet-i tâbi'iyeden başka terbiye görmemişler ise de e'âzım-ı erkân-ı İslâmiyyeden olan adl-ü şefkat ve meslek-i tebâa-i perveri ve merhamet beynlerinde bigâyet mültezim olmağla Anadolu ve Rumelinde zarbe-i tîğ-i ikdam ile fethettikleri memâlik-i ahali-i gayr-i müslimesi hakkında ettiği muamele ile bir de 500 sene sonra Avrupa devletleri merâtib-i medeniyyenin münzele-i ulyâsında bulundukları halde fütühât-ı vakîa da zuhûra gelen hareket-i hunrîzane kıyas ve tatbik olundukda bu Devlet-i Ebed-i Müddet'in esas politikası ne olduğu kolayca anlaşılup artık Şam hadisesinin taassûbat-ı diniyye'ye azvı muhtemel olamaz. *Sâniyen* Devlet-i Âliyye bundan akdem Avrupa Devletlerinin, umacısı suretinde kavîyyü'l iktidar iken zîr-i cenâh-ı tâbiyetinde bulunan kangı memleket de Hristiyan tebâasını urza-i şimşir-i taassub ettirmiş ve şimdiye kadar mecburiyete mebni bunları sa'nat ve ticaret ve sair

¹¹⁷² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.1-3.

hukuk-u milliye de mazhar-ı müsadât buyurup mal ve servetçe tebâa-i müslimeden ziyade ilerlemeğe meydan vermiş bir kere de buraları pişgâh-ı nazâr-ı imâna çekilmek ve badehû Şam ahali-i İslamiyesi mademki asâr-ı vefireden berû hemşehrileri bulunan Hristiyanlar ile hoş geçinmiş ve bir vâkitde böyle fitnekârlık etmemiş iken şimdi mücerred eser-i taassub olarak vatandaşları hakkında bu hareket-i vahşiyaneyi revâ görmeleri ukûl-ü selimenin tecviz etmeyeceği bir hâl-i gârabet iştîmâl olmağla bunun dahi asıl sebebi düşünölmek iktizâ ider. İmdi (Bakiyesi Sonra)¹¹⁷³

Geçenlerde Kalas'da ahz ve tevkif olunmuş olan eslihâ bu defa Dersâadet'e celb olunarak Yedikule'de hıfz olunduğu bazı mahâlî gazetesinde görölmüşür.¹¹⁷⁴ Anadolu Ordu-yu Hümâyûnu Reis-i Erkân-ı saâdetlû El-hâcc Şakir Paşa Hazretleri işbu cumartesi günü Tersane-i Âmire vapurlarından birine rakiben Trabzon'a oradan dahi merkez memuriyetleri olan Erzurum'a azimet edecektir.¹¹⁷⁵

Müsâleha dair Devâir'den yazılan tezâkir ve mekâtibin kangı daireden yazılmış olduğu bilinmek için Avrupa'da kullanıldığı vecihle bundan böyle bâlâsı sağ tarafına ol dairenin ismi matbu' olarak yazılması kararlaşıp Laz mükelleflere emirname-i sâmilerle beyan-ı keyfiyet kılınmış idüğü işitilmiştir.¹¹⁷⁶

Lofça kazâlî Yanko Vladetodori (?) bundan bir sene mukaddem Atpazarında canbaz Kadri'ye bir re's-i ester fûrûht ederek akçesini alıp gitmiş ve muahharan mezkûr esterinin mesrûk olduğu sübût bulunduğundan merkur araştırılmakta olduğu halde bu kere Kadri'nin adamı Kosta sarik merkuma yolda rast gelerek zabıtaya teslim etmek üzere tutmak istedikte merkûm Yanko tabanca çeküp firara mübaderet ve ahz ve girifti emrinde Ketebeden Hacı Osman Efendi muavenet etmiş olmasıyla mumâileyhin üzerine mezkûr tabancayı sıkmış ise de ateş almamıştır. Her ne ise derdest olunarak Fatih zabıtasına götürölüp üzeri taharri olundukta yüz gurusluk evrâk-ı nakdiye ile bir saat ve birtakım esliha ve bir de biri kendi ve diğeri gayr-i ismine iki kıt'a mürûr tezkeresi zuhûr eylemiş ve isticvâb olundukta ifâdat-ı vakıâsı kabule gayr-i şâyan görünmüş olduğu halde Büyük Karaman'da, Yenişehirli bakkal Ligor'un dükkanına bir zenbil derununda bir miktar eşya bırakup şimdi gelir alırım

¹¹⁷³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.3.

¹¹⁷⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.3.

¹¹⁷⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.3.

¹¹⁷⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.3.

diyerek savuştuğu dahi haber alınmağla mezkûr eşya celb olunup fanila ve çorap emsali şeyler olduğu cihetle nereden aldığı sual olundukta kendisi bırakmadığını iddia eylemesi üzerine merkum Ligor'un celb ve muvacehe olundukda yine inkârında musırr olmağla üzerinde zuhûr iden ve salifü'l beyan zenbil derununda bulunan eşya ile merkum Bâb-ı Zaptiye'ye gönderilmiş ve eşya-yı mezkûre sahibi zuhûrunda verilmek üzere cânib-i emanetde hızf edilüp merkum dahi icra-yı istintakı zımında mahbese verilmiştir.¹¹⁷⁷

Kürekçi Iskarletto'nun Boyacı köyünde kâin hanesine birkaç gün mukaddem leylan saat dört buçuk kararlarında bir hırsız duhûl ve bazı eşyasını sirkat ederek firar etmekte olduğunu komşusu Nickte kalfa görüp arkasından iki el tüfenk endahet etmekle sadâsı mahâl-i mezkûr mevkiinden istimâ' olunarak derhal kavîl gidüp suret-i hâli lede'l istihbar ol-civarlar taharri olundukda kimse bulamamış ise de zaptiye tarafından elân araştırılmakda bulunmuştur.¹¹⁷⁸

Ruscuk'dan (11 Şevval Tarihli) Bir Kıt'a Mektupdur

Birkaç günden berû havalar gayet sert olduğu sırada bu gece bir miktar sâkin olmuş ise de yine yağmur yağmaya başlamış ve hava dahi iki dereceye tezzül ederek hayli burûdet-i kesb etmesi ve muahharan kar yağmak hatta damlar üzerinde iki parmak tutup ertesi günü yani bugün hava açılmasıyla beraber kar erimiştir. Bu suretle havaların burûdet ve rutubeti fî-hakika eşcâr hakkında bazı mertebe muzırr ise de fakat zirâatçe fâidesi görüleceği memûl bulunduğundan zirâ' izhâr-ı teşekkür ve memnuniyet ediyorlar.¹¹⁷⁹

Muhacirin için memurlar vasıtasıyla Tulça Sancağı dahilinde kâin Reâya Beştepesi nam mahâlde teşkil olunacak kasabanın hakân-ı merhûmun nam-ı nâmilerine mensub olarak Mahmudiye tesmiyesi husus-u bâ telgrafname cenâb-ı sadâret penâhi emr-ü iş'âr buyurulmuş olduğundan tashih-i kaydına mübaşeret ve memurları marifetiyle derdest-i tersim olan haritaya dahi ism-i âli mezkûr kayd-ü iş'âret kılınmıştır.¹¹⁸⁰

¹¹⁷⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.3-4.

¹¹⁷⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁷⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁸⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.4.

3.30.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Napoli Kralı Hazretleri Gayta'da mahsur olduğu esnada Sardunya Devleti'nin, Napoli ülkesine vukûu bulan tecavüz ve tasallutu her ne kadar kavâid-i düveliye ve usûl-i hakkâneyyete muğâyir ise de vakit ve hâl icabınca bunun men'ine çare berdâz olmayacağı hakkında beyan-ı mazerete dair haşmetli Fransa İmparatoru Hazretleri tarafından Napoli Kralına gönderilen tahrirât ile müşârunileyh tarafından dahi buna yazılan cevabnamenin sûreti bu kere gazetelerde ilan kılınmış ve tahrirât-ı mezkûre şâyân-ı dikkat mevâd-ı mühimmeyi hâvi bulunmuş olmağla gelecek defâ tercümesi gazetemiz de derc olunacaktır.¹¹⁸¹

Lehistan'da fesâd ve ihtilâlin önü alınmak üzere Rusya Devleti tarafından tedâbir-i şedîdeye teşebbüs olunup ednâ mertebe kabahâtle müttehim olanlar hakkında mücâzat-ı şedide icrâ kılınmakta olduğu gazetelerde muhârrerdir.¹¹⁸²

Amerika'da, Memâlik-i Müctemiâ ile muahharan bunlardan ayrılan memleketeler ahalisi beyninde husumet ve nizâ' gittikçe tezâyüd edip bu keyfiyet çok geçmeden orada muhârebât-ı dâhiliyyeyi müntic olacağı melhûz bulunmuştur.¹¹⁸³

Avusturya Devleti, İtalya hududuna günbegün metânet vererek muahharan dahi ol-tarafa altı milyon top güllesi irsâl eylediği Frankfurt gazetesinde mervidir.¹¹⁸⁴

Habeş'de bir vakitten berû İmparatoru Nesedor(?) aleyhinde kıyâm ile hâkk-ı hükümet iddiasında bulunan Ngozi(?) nam kral beyninde muahharan muharebe vukûu bularak kral tarafı mağlup ve münhezim olduğu halde müşârunileyh iki nefer refikâsıyla kâtl olunup üç gün maslûb bırakılmıştır.¹¹⁸⁵

¹¹⁸¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁸² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁸³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁸⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁸⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.4.

Bu kral, Fransa Devleti'nin dost ve müttefikî olup hatta mukaddemce Devlet-i müşârunileyhâ'ya Bahr-i Ahner'de bir âlâ liman i'tâ eylemiş olduğundan ol-vecihle vefâtı Fransa hakkında muzırr olduğu ve şimdi ise habes İmparatoru tarafından liman mezkûrun ahz ve istirdâdına sây' olunacağından bunun muhâfazası için Bahr-i Ahmer'de bulunan Rusya Sefâin-i Harbiyesi'nin teksiri memûl olduğu Belçika'nın (End Piyasi(?)) gazetesinde murakkamdır.¹¹⁸⁶

¹¹⁸⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:30, 22 Şevvâl 1277, (3 Mayıs 1861), s.4.

3.31.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:31, 25 ŞEVVÂL 1277

3.31.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Tevcihât

Hâleb ve tevâbi' gümrükleri emâneti saâdetlû Reşid Paşa'ya; Yanya ve tevâbi' gümrükleri emâneti izzetlû Nüzhet Efendi'ye; Mülhâkatıyla Kıbrıs gümrüğü emâneti izzetlû Mustafa Efendi'ye; Mülhâkatıyla Bosna gümrüğü emâneti izzetlû Faik Bey Efendi'ye; Mülhâkatıyla Girid gümrüğü emâneti izzetlû Vasfî Efendi'ye; Mülhâkatıyla Bağdad gümrüğü emâneti izzetlû Rıza Bey Efendi'ye; Beriyyettü'şşam gümrüğü emâneti izzetlû İbrahim Bey'e; Mülhâkatıyla İzmir gümrüğü emâneti muhasebecisi rif'atlû Şevket Efendi'ye; Mülhâkatıyla İşkodra gümrüğü emâneti rif'atlû Said Efendi'ye; Mülhâkatıyla Erzurum gümrüğü emâneti rif'atlû Abdullah Efendi'ye; Mülhâkatıyla Selanik gümrüğü emâneti rif'atlû Sadık Efendiye; Mülhâkatıyla Tuna gümrüğü emâneti Salih Sabri Efendi'ye; Zaptiye muhasebeciliği yoklama mümeyyizi rif'atlû Latif Efendi'ye.¹¹⁸⁷

(Politika-i Zamane'ye Dair Geçenki Yazılan Bend-i Mahsûsun Bâkiyesidir)

Müsâade buyurulduğu halde ol-bâbda açıktan olan tahkikât-ı acizânemizi birkaç satırda beyan edelim; Şöyle ki malûm olduğu üzere Cebel-i Lübnan'da bulunan akvâm-ı muhtelifetü'l mezâhib Marûni tabir olunan kâvm Katolik mezhebinde Papa'nın riyaset-i ruhâniyesi idaresinde ve Dürziler dahi tarih-i hicretin 386 senesi hilâlinde Mısır'da câlis-i mesned-i hükümet olan sülâle-i Fâtîmiye'den Hâkim-Biemrillâh'ın ulûhiyyetine zehâb bir itikâd-ı mahsûsdadırlar. Bu iki kavmin beyninde ahlâk ve adet ve etvârca hiç fark ve ihtilâf yok ise de fakat itikâd bahsinde ayrılırlar. Lakin bununla beraber iki tarafda dahi taassub olmadığından ve istisna ve imtiyaz olmayarak bir halde ve bir memlekette geçinmekle birbirlerine daima muhtaç olduklarından 1150 tarihlerine gelinceye ittihad üzere bulunup hatta 1040 senesinde katl olunan Cebel-i Lübnan Emiri Fahreddin'in Devlet-i Âliyye'ye karşı ilan eylediği mesele-i dünyaniye ve gerek ma'hûd Tahir Ömer'in 26 sene Akka ve Berru'şşam

¹¹⁸⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.1.

havâlisinde bast-ı bu-riyâ-yı bâğy ve şekâvet eylediği müddetlerde Dürzi ve Marûni taifeleri ittifâk ile Saltanat-ı Seniyye'ye kurşun atmış ve gavâ'il-i mezkûrenin indifândan sonra dahi sair Memâlik-i Mahrusa gibi kâmilten Daire-i Îtâate girmeyerek fakat mûin olan vergiyi senevîlerini i'tâ ettikleri ve içlerinden Devlet-i Âliyye'nin intihab ve nasb eylediği ümerâ'nın zirâ idaresinde bulundukları halde suret-i müstesnada kalmışlar idi. Muahharan buralara Avrupa papazları sokularak Marûnilerin itikadat-ı diniyyelerini tahakküm maksadıyla Dürziler ile olan rişte-i musâfatlarına hâlel getürmüş ve yekdiğeri aleyhinde bi'd-defâat silah kaldırmalarına sebep olmuş olduklarından ol- adâvet-i mürûr-u zamanla körüklenüp iki kavme dahi kabil-i telif olmayacak surette husûmet ve adavet bırakmağla onun eseri olarak geçenlerde Marûniler Cebel de bulunan cümle Dürzileri musammem olan bir vâkitte kırmak üzere beylerinde ittifâk hattı akd etmişler idi. Dürziler dahi her nasılsa keyfiyeti haber olarak evvelce davranup her ne kadar Marûnilerden adetçe az iselerde onları ictimaa' meydan vermeyüp ansızın bastırmışlar ve beyrut'ta bu kadar nüfusu zabt-ü rabta kâfi kuvve-i askeriye bulunmamağla suret-i vakîadan Babîâlî haberdar olupda lüzumu olan asakir ve mühimmatı gönderinceye kadar şu telif ile tehattur olunan hareket-i vahşîyaneyi icra eylemişlerdir. Ol-vâkit mahâllinden istidlâ' olunan ihbar-ı mevsûkaya nazaran Şam vakîasının hudûsuna asl sebep dahi zikr olunan Cebel fitnesi olup çünkü Cebel'de taraf taraf Marûniler üzerine hücum etmekte olan Dürzilerlerden birtakımı Belde-i Şam'ın, Cebel tarafında vâki' Hristiyan mahâllesini yağma kasdıyla bir gece âliyyü'l gaflet hücum ve arbedeyi işiten erâzil ve esafil ve serseri gürûhu dahi onlara iltihak ile katl ve garâta vaz'ı yed-i ictisâr eylediğinden sonra ale-s-seher Dürziler atlarına binüp Cebel'e çekilmiş ve Şam'ın sefele-i ehâdı ursâ-i töhmette kalmış olmalarıyla kaziyenin bi'l ittifâk bütün Şam ahalisi tarafından vukûuna istidlâl olunmuş ve halbuki devletlû Fuad Paşa Hazretleri'nin oraya muvasalatla teşkil eyledikleri Meclis-i Umûmi marifetiyle icra kılınan tahkikât-ı icâbiye üzerine belde-i mezkûre vücûh ve mu'teberanından ve ehl-i arz takımından çok kimselerin fitne-i mezkûrede asla medhâlleri olmadıktan fazla esnâ-yı ma'reke de ellerinden geldiği kadar Hristiyanların mal ve canlarını hanelerinde saklamış oldukları tebeyyün etmiştir.

Bu günlerde Şam'dan tüccara vürûd iden muharreratda hadise-i sâbıkanın vukûuna sebep olan ecnebi müfsidleri şu aralık Fransa askerinin müddet-i avdetleri taht-ı muahedeye konulmuş olduğunu işittiklerinde yine bir fitne koparup lüzumu ikâmetlerini ilan için Şam'da geceleri ahali-i müslime hanelerinin kapularına haç resimleri yapmakda ve bunu Hristiyanlar yapıyorlar sözlerini yaymakta olduklarından bu fesâdâtın önü alınması herkesçe arzu olunduğu yazılmış olup buna bakılır ise vakıa-i mezkûrenin hudûsü için Şam'ın içinde bulunan bedhâhan taraflarından hayli himmet olunmuş hâlâ çalışılmakta bulunmuş olduğu anlaşıyor. Ama Fransa askerinin lüzum ve adem-i lüzum-u ikametleri bahsine gelince Saltanat-ı Seniyye hadise-i mezkûrenin hîn-i vukûundan berû ol-taraflara kuvve-i kâfiye sevkine himmet buyurup ve kabahâtluların haklarından gelüp fitneyi yatıştırmağa muvaffak olmuş iken ve onun üzerine Cebel'ce iktizâ iden ıslahatın tamamı-i icrası için dahi peyderpey asker ve mühimmat ve akçe irsal etmekte iken husûl-ü matlûb için artık beş altı bin Fransız askerinin hiçbir lütfu olmayacağı ve belki bunların orada durması akvâm-ı dürzün bütün bütün tevahhuşluklarını mucib olarak bilâkis için bir gün evvel bitmesine mâni olacağı bedihidir. Hatta Devlet-i Âliyye'nin Rumeli kıtasınca ihtiyacât-ı askeriyesi ve muzayefe-i millisi ber-kemal olduğu halde Suriye'de bu kadar askeri tutmağa ve beyhude yere masraf etmeye mecbur olması Cebel'in ıslahat-ı mukteziyası kuvve-i askeriye ile icra için olmayup belki oradaki Fransız askerini Dürzilerin tasallutundan muhafaza etmek maksadına mebni olduğu havadis-i ol-havâli ahali beyinde şöhret bulduğu yine oradan gelen evrakda görülmekte olduğundan artık Avrupa gazetelerinde her hafta görülen efkâr-ı garazkâraneleri ile teşviş-i zihn etmek iktizâ etmez.¹¹⁸⁸

Midilli ceziresi ahalisinden ve kayıkçı taifesinden Bulgari nam şahsın vukûu bulan bazı cünhasına mebni hükümet-i mahalliye tarafından ahz ve tevkif olunması üzerine orada mukim Avusturya konsolosü güyâ merkum Lloyd kumpanyası hizmetinde bulunduğu bahanesiyle himaye eylemeye kalkışılmış ve bu keyfiyet konsolos ile Kâimmakâm Ali Kemal Efendi beyinde mucib-i münâzaa olmuş olmağla tahkik-i keyfiyet zımnında Babıâli Tercüme Odası Hulefâsından Ahmed Necib Bey geçenlerde ol-tarafa i'zâm olunup mumaileyhin tahkikat-ı vakıâsına nazaran merkum Bulgari adeta kayıkçı olup herkese hizmet ettiği sırada Lloyd

¹¹⁸⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.1-2.

kumpanyası vapurlarının vürûdunda onların dahi bazı işlerinde bulunarak Avusturya konsoloshanesine hasr-ı hizmet etmediği cihetle konsolosun taht-ı himayeye almağa bir vecihle hak ve salâhiyeti olmayacağı tebeyyün eylemiştir. Düvel-i Ecnebiye Konsolosları Memâlik-i Mahrusa'nın ekser tarafında bî-gayr-i hak tebâa-i Devlet-i Âliyye'den birtakım kesânı himâye etmek isteyerek bu keyfiyeti ekseriyen münâzaat ve müşkilâtı müstelzim olduğundan konsolosların hudûd-u vezâif ve derece-i iktidarlarını mübeyyin taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den mahâlî memurlarına talimat-ı mahsûsa ve sarîha i'tâ buyurulsa bu makûle müşkilâtın âdem-i vukûuna medârr olabileceği derkârdır.¹¹⁸⁹

Bulgar papazlarından Hilaryon ve Avik Santius, Dersâadet Rum Patriği'nin hükümet-i mezhebiyesinden rûgerdan olmaları cihetle patrik müşârunileyhin vâki' olan istidâsı üzerine mumaileyhimanın ahz ve nefy zımında geçen cuma günü taraf-ı Hükümet'ten tayin olunan memurlar Fener'de vâki' Bulgar kilisesine azimetlerinde beş altıyüz kadar Bulgar oraya bi'l tecemmu' şu muameleye müstehak olacak bir gûna hâl ve harekette bulunmadıklarından bahisle mumaileyhimayı sahâbet ederek tesliminden imtina' etmelerine ve memurin-i mumaileyhim şu müşkilâtı görerek cebren icra-yı memuriyete mübaderet eylemeleri netâyic-i makeddereyi mûceb olacağını fehm eylemiş olmalarına mebni suret-i hâli iktizâ eden mahâl-i âliyyeye ifâde eylemek üzere oradan avdet ettikleri istimâ' kılınmış ve badehû neye müncer olduğu henüz malûm olamamıştır.¹¹⁹⁰

Eflak ve Boğdan'ın birleşmesi hususunun taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den kabul ve tasdik buyurulmasıyla beraber yeniden idhâli mukteziyâtta görülen bazı ıslahatın memleketeyn-i mezkûreteyn hakkında verilmiş olan kararata ilave kılınması bu kere GuzaBey Hazretleri tarafından istidâ' kılınmış olmağla bunun müzâkeratı zımında bir konferans teşkilini Devlet-i Âliyye, düvel-i muahede taraflarına tebliğ etmiş ve mezkûr konferansın Paris'te tecemmu' edeceği emsâl-i dalâletiyile melhuz bulunmuş idiği dünkü çıkan *Kurye Doryan*'da yazılmıştır.¹¹⁹¹

¹¹⁸⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.2-3.

¹¹⁹⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.3.

¹¹⁹¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.3.

Ticaret muahedesinin bazı maddelerinin ta'dil ve tesviyesiyle bu kere tanzim olunan muahedenamenin yarınki pazartesi günü İngiltere Sefareti tarafından tasdik ve imza olunacağı *Kurye Doryan*'da menkuldür.¹¹⁹²

İzmir, demiryolu kumpanyasının şimdiye kadar vukûu bulan masarifâtının ne miktara balığ olduğu ve yol üzerinde bulunan Selahaddin Dağı'nın delinmesi veyahut Ayasuluğ nam mahâlden dolaştırılması şıklarından kangısında suhûlet ve ehveniyet olacağı ve ashâbı arazi ile kumpanya beyninde tekevvün iden bazı münâzaatın menşei ve esbabının tahkikiyle min ba'd bu makûle hâlat vukuâ gelmemek üzere tedâbir-i lazimenin ittihâz kılınması zımında bu defâ taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den bir komisyon teşkil kılınmıştır. İşbu komisyon-ı me'âbir azâsından Mösyö Riter (?) ve Maliye ketebesinden Hakkı Efendi ile diğer bazı memurinden mürekkebe olup birkaç güne kadar bu taraftan hareket edeceklerdir.¹¹⁹³

Sultan Ahmed Camii şerifi kurbunda kâin At meydanında çarşamba günleri pazar kurulmasını civarında bulunan on beş kadar mahâllenin ahalisi istidâ' etmiş ve ol-bâbda müsaade-i Seniyye-i cenâb-ı Padişahî müteâllik buyurulmuş olmağla bubu haftalarda zikr olunan pazarın küşadına mübaşeret olunacaktır.¹¹⁹⁴

İşbu pazar gecesi Samatya'da Ağa Camii civarında Turşucu mahâllesinde saat dört kararlarında Meryem nam hatunun hanesinden harik zuhûr ederek kırk beş kadar hane ve dükkân muhterik olduktan sonra bastırılmıştır.¹¹⁹⁵

Geçen şehir-i Şaban'ın ibtidâsından, gayetine kadar Dersâadet ve Bilâd-ı Selâse'de vefat etmiş olanların miktarını mübeyyin Meclis-i Sıhhiye'den alınan ilmûhaberdir;

¹¹⁹² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.3.

¹¹⁹³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.3.

¹¹⁹⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.3.

¹¹⁹⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.3.

Nefer

277	İslam-Zukûr
292	Înâs
207	Hristiyan-Zukûr
153	Înâs
57	Yahudi-Zukûr
52	Înâs
4	Kıbtî-Zukûr
2	Înâs ¹¹⁹⁶

23 Ramazan tarihiyle Çerkesistan (Circassia) tarafından vürûd iden bir mektupdur. Cânib-i Hicâz'a müteveccihen bu tarafa gelmiş olan Haccâc ve muhacirinin rivayetine göre Dağıstan'da Hac-ban (?) taifesi üzerine Rusyalu hayli asker sevk edüp iki taraftan ziyade tazyik etmiş ise de taife-i mezkûre gayet cesur ve bahadır adamlar olduğundan bir vecihle zaferyâb olamamıştır. Şimdilik ol-vecihle hâl-i tehaffuzzide bulunmakta iselerde kerki gibi kendilerine metanet verdikten sonra bu baharda Rusya aleyhine hareket-i tecavüziyyeye mübaderet edeceklerdir. Ol-havâlide bulunan Rusya zabitanı taife-i mezkûrenin bu derece mukavemet-i gayûrânelerini hiç memûl etmediklerinden bu keyfiyet onlara ziyade mucib-i dehşet ve ıstırab olmuştur. Çerkesistan da Şapsığ ahalisi din ve vatanları uğrunda her türlü fedakarlığı gözlerine alarak ve cümleten yekdil ve yekcihet olarak Rusyalunun def'i tasallutuna ikdâm etmektedirler. Berakioğlu (?) İsmail Bey bu defâ merhum Sefer Paşazâde İbrahim Bey tarafına azimet idüp orada tecemmu' iden sair ümera-yı çerâkese ile bazı hususat-ı mahsûsaya dair akd-ı meclis-i meşveret edeceklerdir. Şapsığ havâlisinde bulunan Rusya Asâkiri bu esnada hareket etmekte ise de kangı tarafa gidecekleri bizce makûm değildir. Başı delik denmekle marûf olan Rusya Cenerali hayli vâkitten berû bu taraflarda bulunarak bazı mertebe iş görmüş ve ahval-i memlekete kesb-i vukûf eylemiş olmasına iğtiraren Çerkesistan'ın feth ve teshirini taahüd eylemiş olduğu halde tesadûf ettiği müşkülattan ve bâ-husus muahharan Çerkeslerin Şebz Nehri

¹¹⁹⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.3.

kenarında Veransof'un oğlunu kurşun ve Dragon Asâkiri Kumandanını dahi kılıç ile katl ve telef eylemelerinden nâşi aşırı muzdarib ve müteessif olmuştur. Nâib üç mâhdır hanesinde ikamet etmektedir. Abazahlar'ın ekserisi mumaileyhden yüz çevirüp seni istemeyiz demişlerdir. Çerkesistan hakkında büyük devletler tarafından bir gûna iâne memûl değil iken ahali hâlâ bi'l külliye kat' ümid etmeyerek İngiliz ve Fransız devletlerine takdim olunmak üzere arz-ı mahzarlar tanzim ve temhir etmektedirler. Mücerred-i muhafaza-i hukuk ve serbestiyetleri için şu kadar zamandan berû kan dökmekte olan böyle bir cesur milletin haline rahm ve şefkatle tasallut-u eâ'dâdın tahlisleri esbabının istihsali Düvel-i Muazzama'nın muvâfık şanı olup memâlik-i saire zu'afâ-yı ahalisini dahi her bâr zîr-i cenâh-ı sahâbet ve himayete almağa müsâra'at etmekde oldukları halde dâdhâhân-ı çerakesenin bu kadar vâkitten berû feryad ve isitimdâdı hakkında asla mübâlat göstermemeleri hakikaten cây-ı taaccüb ve teessüfdür.¹¹⁹⁷

Tahran Sefîri saâdetlû Haydar Efendi Tebriz'e muvasalat ve çend rûz orada ikâmet idüp hükümet-i mahâlliye tarafından hakkında her vecihle levâzım-ı tevkir ve mihmannevazi icra kılınmış olduğu şehr-i mezkûrdan alınan muharrerattan müstenbâtdır.¹¹⁹⁸

3.31.2.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Galata Borsasına bu defâ Londra'dan gelen telgrafnamede Avrupa, politikâ-i hâliyesinin şimdilik sûretnümâ-yı sulh-u salâh olduğu ve Amerika Memâlik-i Müctemiâsi'nda muhârebe-i dâhiliyye ibtidâr kılınmış idüğü muhârrerdir.¹¹⁹⁹

¹¹⁹⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.3-4.

¹¹⁹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.4.

¹¹⁹⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.4.

Peyi ve Patery (?) nam Fransız gazetelerin tahkik ve beyanına göre Fransa Devleti Berru'sşâm'da bulunan askerini bu bâbda tayin olunmuş olan müddetin inkizâsında yani gelecek haziran-ı efrencinin başında Fransa'ya iade edeceğinden bunların nakli zımnında icâb eden sefâinin techiz ve tehyesi için Tulun Tersanesi Nâzırına evâmîr-i lazıme i'tâ eylemiştir.¹²⁰⁰

Haşmetli Sardunya Kralı Victor Emmanuel Hazretlerinin, İtalya Krallığı unvanını alması aleyhinde sâbık Toscana ve Modine Dükâları dahi bu defâ protesto eylemişlerdir.¹²⁰¹

Prusya Devleti bu esnada kâriben bir mahâlle sevk eylemek üzere iki ordu tertib ve techiz etmekte olup bazıları işbu ordular Avusturya ile Sardunya beyninde muhârebe zuhûru takdirce Avusturya'ya muâvenet eyleyeceğini ve bazıları dahi Danimarka aleyhine hareket edeceğini rivayet etmekte oldukları ve fakat Müttefike-i Cermenya ahvâl-i askeriyesinin ıslahı hususunda Avusturya ve Prusya devletleri beyninde ittifâk hâsıl olmadığından Prusya'nın, Devlet-i müşârunileyhimâ tarafını iltizâm etmeyeceği melhûz olduğu gazetelerde muhârrerdir.¹²⁰²

Avusturya Parlementosu, mahâlî olmak üzere Viyana'da kırk beş gün zarfında kargir olarak cesim bir saray inşâa olunup bu kere tanzim ve teftişi hitama reside olmağla alafranga Nisan'ın yirmi beşinde küşâd olunacağı ve işbu sarayda üç yüz kırk dört Mebusân-ı Millet ve beş yüz müstemi' mahâlî olup pişgâhında dahi Avusturya Devleti'nin mürekkeb olduğu on iki milletin ittihâdına alâmet olmak üzere her birinin kıyafet ve alâmetler ile on iki mücessem tasvir vaz' ve ikâme kılındığı gazetelerde muhârrerdir.¹²⁰³

Avusturya evrâk-ı nakdîyesi bu esnada itibârdan düşerek kıymeti hayli tenezzül etmiş ve bunun muâmelâtı ahz ve i'tâca teşevvüşü mucib olduğu misillû devlet varidatına dahi külli hasarı müstevcib olduğundan bir müddet-i muayeneye kadar hazineye evrâk-ı nakdîye kabul olunmayacağı ilan kılınmıştır.¹²⁰⁴

¹²⁰⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁰¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁰² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁰³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁰⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.4.

3.31.3.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	30	174
• İngiliz lirası	00	192
• Yirmi Franklık	20	155
• Pol (Rusya Altunu)	30	157
• Karamiçe	00	090
• Karbon	30	029
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	00	056
• Konsolide	20	048
• Akçe Başı (Binde)	00	620 ¹²⁰⁵

¹²⁰⁵ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:31, 25 Şevvâl 1277, (6 Mayıs 1861), s.4.

3.32.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:32, 27 ŞEVVÂL 1277

3.32.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Tevcihât

İzmir Kâimmakâmı saâdetlû Cemil Bey Efendi'nin infisâli vukûuna mebni Kâimmakâmlık mezkûr Side Defterdarı sâbık saâdetlû Mustafa Arif Efendi Hazretlerine; Berat Kâimmakâmı saâdetlû Hüseyin Paşa'nın infisâli vukûuna mebni Kâimmakâmlık mezkûr Narda Kâimmakâmı esbâk saâdetlû Abdurrahman Paşa'ya; Meclis-i Tahkik azâlığı Meclis-i mezbûr başkâtibi rif'atlû Nuri Bey Efendi'ye; Meclis-i mezbûr Başkitâbeti mesûd-u evvel rif'atlû Hasan Ali Efendi'ye; Divan-ı Zaptiye azâlığı Divan-ı mezkûr Başkâtibi rif'atlû Salih Efendi'ye; Divan-ı mezbûr Başkitâbeti mesûd-u evvel rif'atlû Mahzari Efendi'ye; Silivri Niyabeti Müderriszâde Mevâliden Mehmed Danış Efendi'ye tevcih buyurulmuştur.¹²⁰⁶

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri sâbık devletlû İsmail Paşa Hazretleri Edirne nam vapur-u hümâyûna rakiben bugün Dersâadet'e muvasalat buyurmuşdur.¹²⁰⁷

İran Sefiri atûfetlu Mirza Hüseyin Han Hazretleri cânib-i Hicâz'a azimet etmek üzere Persûd nam vapura rakiben bugün Dersâadet'den hareket eylemiştir.¹²⁰⁸

Tuna nam vapur Antalya'dan 900 ve Ömer Paşa nam vapur Mersin'den 1400 nefer Asâkir-iredife ile geçen cumartesi günü ve vasıta-i ticaret dahi 1350 nefer Asâkir-iredife ile Antalya'dan bugün Dersâadet'e gelmişlerdir.¹²⁰⁹

Mâh-ı hâlin 27. Salı gecesi saat beş kararlarında Unkapanı civarında kâin Küçükpazar kurbunda Attar Hâce Halil Mahâllesinde Galata Tulumba reisi Mehmed'in hanesinden kazâen ateş zuhûr ederek emr-i itfâsı hakkında memurintaraflarından ikdamat-ı layıka icra olunmuş ise de sıklık olduğu cihetle

¹²⁰⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.1.

¹²⁰⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.1.

¹²⁰⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.1.

¹²⁰⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.1.

birdenbire önü alınamayarak tahminen beş altıyüz kadar hane hane ve dükkân muhterik olduğu halde bastırılmıştır.¹²¹⁰

Rum Patriği, tarafından nakillerine karar verilmiş olduğu halde birtakım Bulgarların sahabetiyle nefye gitmekten imtinâ' etmiş olan ve geçen gün vukûatı yazılan iki Bulgar papası muahharan ol-bâbda izhâr-ı muvafakat idüp fakat paskalyanın müruruna kadar kendilerine mühlet verildiği istima' olunmuştur.¹²¹¹

İran Sefareti Tercümanı Esad Ağa'nın İzmir'e şehbender tayin kılınmış olduğu *Kurye Doryan*'da menvidir.¹²¹²

İzmir Katolik piskoposu Mussabini nam zâtın vefat etmiş olduğu telgraf ile Dersâadet'e bildirilmiştir.¹²¹³

Edirne'de bakır meskûkâtın çoğaldığı cihetle kıymeti tenzil olunarak tedavül etmekde bulunmuş olduğunu geçende yazmıştık. İşbu tenzil fiyatın dahi fâidesi görülemeyerek bu yüzden ahalinin zarar dîde olduğuna mebni meskûkât-ı mezkûrenin bir müddet muayene için tedavülü memnu' tutulmak hakkında mahâlline Dersâdet'den bâ-telgraf emir verilmiş olduğu ol-taraftan yazılmıştır.¹²¹⁴

Tercümân-ı Ahvâl gazetesi meydana çıkmalı umûmun mazhar-ı hüsn-ü kabulü olmasından nâşi zavallı (*Ceride-i Havâdis*) telaşa düşerek ve müşterilerini elinden çıkarmamak hırsıyla kemal-i hayretinden ne diyeceğini şaşırarak zumunca efkâr-ı âmmeyi tahvil için arasına senk-i endâz-ı dahil ve ta'rîz olmakta ise de *Tercümân-ı Ahvâl* nazarında Ceride'nin gerek vücudu ve gerek itirazları i'tâ-yı cevap menzelesine tenezzül edilmeğe değer şeyler olmadığından şimdiye kadar ihtiyar-ı sükût etmiş ve bundan sonra dahi bu azimetinden nükûl etmemek niyetinde bulunmuştur lakin Ceride kendine fâide bahş olur ümidiyle bu çıkmaz yola sapmış olduğuna teessüfle beraber mücerred şu yanlış zehâbdan kendini haberdar etmek ve hakkında umûmun ne mütâlaada bulunduğunu göstermek için bu kere abonelerimizden bir zât tarafından şerefbağış mevkii vürûd olan mektubun suretini ilan ile iktifâ ideriz.

¹²¹⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.1.

¹²¹¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.1.

¹²¹² "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.1.

¹²¹³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.1.

¹²¹⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.1.

(Suret-i Mektup)

Milletimiz içinde ibtidâ gazete ihdasına muvaffak olan zât-ı hâliniz olduğundan ol-bâbda herkes hâsıl ettiği memnuniyeti birer vecihle ibraz eyledi. Mahlas-ı hakikleri dahi millet-i muhterememizin efradından bir cüz-i nâçiz bulunduğum ve bu bâbda umûmca husule gelen fahr ve meserretten belki emsalimden ziyade hissemend olduğum halde kesret-i iştiğâl bu ana kadar vazife-i mezkûrenin ifâsına mania-i isti'câl olmuş idi. Günden güne gazetemizin kesb ettiği hüsn-ü etvâr ve milletin bî-hakkin arturduğu hürmet ve itibar cümle ile beraber muhubb-i sadıklarına dahi medar-ı şevk ve iftihar olmağla ifâ-yı resm tebrik ve tehniyete mübaderetle cenâb-ı hakkın mazhar-ı tevfiât-ı samedâniyesi olmaları davâtını tekrar ederim ve zannederim ki *Ceride-i Havâdis*'den başka millet ve vatanını sevenlerin hepsi bu duâ-yı etmektedirler. Bu Ceride'nin Müdürü milletimize ve lisanımıza ecnebi olduğu halde Devlet-i Âliyye'nin müsâde-i Seniyyesi ile memleketimizde gazete çıkarmağa ruhsat almış ve taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den miktar-ı vâfi maaş tahsis ile dahi ikdar ve iane buyurulduktan maada şimdiye kadar lisanımızda ondan başka gazete olmadığı hesabıyla çaresiz ona rağbet edildiğinden epeyce vekitlerden berû işini uydurmuştur. Şimdi içimizden böyle bir ehl-i himmet tayin ederek mülk ve milletin menâfi'ne hasr-ı hizmet etmesi bi'ttâbi herkesin meyl ve muhîtinin celb etmekle Ceride müşterilerinden cemiyet-i milliyesi olanalar inkızâ-yı müddetlerinde onu terk ile kendi gazetemiz deyû Tercümana yazılmağa başladılar. Bu cihetle beş altı aydan berû Ceridehane defterindeki esâmiye tenâkus gelmekle Cerideyi telaş alup fevkâlaade ruzmaneler çıkarmak ve aralıkta Tercümanı tahtie ve güya bu vesile ile hüsn-ü enzâr-ı âmmeyi tahrif etmek için aklına gelen itirazatı bî-perva yazmak gibi acizane birtakım esbâb-ı vâhiyeye teşebbüs eyledi. Ancak bunda asıl taaccüb olunacak üç dakika olup biri Ceride'nin Babîâli nezareti altında ve suret-i resmîye de bulunduğu halde böyle nabeca sözler ile bedgûyluk mertebesine kadar çıkmağa cesaret edişi ve diğeri çünkü Cerideci İngiliz olmağla lisanımızca okuyup yazmak bilmediğinden maiyyetinde kullandığı İslâm katiblerinin mücerred ide birkaç gurus almak ve bir ecnebinin fevâidine hizmet etmek için mazisi milletin aleyhine çıkan böyle layıksız târizatı kalemleriyle yazmağa ellerinin varışı ve üçüncüsü dahi Cerideci ve katiblerinin şimdiye kadar gerek ta'riz ve gerek bî-çare müşterilerine havadis olarak neşr ettikleri makâlat-ı kâzibeye nazaran *Tercümân-ı Ahvâl* tarafından ihtiyar olunan sükût-u hâkimaneyi acze haml ile insâf etmişlerdir.

Her ne ise (Atarlar taşı adettir diraht-ı meyvedar üzre) mefhumunca erbâb-ı hez ve mârifet öteden berû cehele-i hasâde nişane-i sihâm dahil ve teşni' olmak ile nâil-i imtiyaz ve hürmet ola geldiklerinden ve her zamanda nâhl-i hased-i ye's ve hirmândan başka semere vermeyeceğinden Ceride'nin dahi şu fesâd niyetle kullandığı silah her halde kendine irâs-ı mazarrat edeceğinden ve tutduğu yol *Tercümân-ı Ahvâl*'in enzâr-ı âlem'de olan kadr ve kıymetin tezyide sebep olacağında şübhe olunmaz.¹²¹⁵

Matbaa-i Âmire Baş Musahhihi Ahmed Faris Efendi bu günlerde (El-Cevaib) unvanıyla Arabiyyü'l ibare bir gazete tab' ve neşrine ibtidâr edeceği ve işbu gazete politika ve fûnûn ve ticarete dair havadis-i mebahisi şamil olarak haftada bir kere Cuma günleri çıkarılıp Matbaa-i Âmire de ve Sultan Beyazıd'da Kağıtçı İsmail Efendi'nin dükkanında fûrûht olunacağı istima' olunmuştur.¹²¹⁶

Bundan birkaç sene mukaddem Dersâadet'de (Miratü'l Ahvâl) isminde bir Arabi gazete ihdas olunup biraz vâkit devam eylemiş ise de gazeteciliğn şart-ı 'i'zâmı olan levazım-ı bî-terafı ve hakkaniyete riayet edemediği cihetle taraf-ı Hükümet'den men' olunmuş idi. Fakat mumaileyh Faris Efendi'nin ilmen ve edeben ehliyeti müslim olup işbu eseri erbâbı indinde makbul olacağını meczûmumuz olduğundan mezkûr gazetenin tehaddüsü mucib-i memnuniyetimiz olmuştur. İşbu gazete Memâlik-i Mahrusa-i Şahane de bulunan tevâif-i arabî ahvâl-i âlemden ve bâ-husus Saltanat-ı Seniyye'nin efkâr ve niyet-i hayrhâhanesinden haberdar edeceği cihetle derkâr olan muhsinât-ı adîdesini şöyle dursun Paris'de ve Cezair'de Devlet-i Âliyye ve Mîlel-i İslamiyye aleyhinde envâ'i erâcîf neşriyle iştiğâl eden birtakım gazetelerde mukabele etmek üzere böyle bir Arabî gazetenin zuhûru herhalde faideden hâli olmayacağı aşikârdır.¹²¹⁷

(7 Şevval Tarihiyle İşkodra'dan Alınan Mektup)

Vasovik eşkiyası Karadağlılar ile birlikte olarak geçen gün Yenipazar sancağına tâbi Bihor kazâsına hücum ile birkaç İslam karyesini yağmalamışlardır. Bunun üzerine Yakova ve İpek ve Bihor ahâlisi birleşerek ve Goussinie ve Plava ahalisini dahi infâka davet ederek Vasovik'i urmak üzere hazırlanmış oldukları dükkü

¹²¹⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.2.

¹²¹⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.2.

¹²¹⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.2-3.

gün haber alınmış olmağla bu hususun men' için saâdetlû Abdi Paşa Hazretleri Goussinie'ye bâ-buyruldu bir memur irsâl ve Prizren Valisi devletlû Paşa Hazretlerine dahi keyfiyeti ahyâr eylemiştir. İşbu Vasovik zîr ve bâlâ olmak üzere iki nahiye'ye münkâsımdır. Geçende Karadağ hududu tayin olundukta bunun birisi dağ tarafında bırakılarak diğeri İşkodra sancağı dahilinde kalmış ise de bu tarafa kalan nahiye dahi ol-vâkitten berû isyan üzere bulunup daima Karadağlılar ile müttefikâne hareket etmektedirler. İpek ve Yakova vesair ahali kendi başlarına öyle kalkup Vasovik üzerine gidecek olurlar ise Karadağlı bunları sahâbet ederek maddenin kesb-i cesâmet edeceği melhuz bulunmağla müşârunileyhin ol-vecihle vukûu bulan tedbiri mücerred kaide-i teyakkuz ve ihtiyatdan ibaret bulunmuştur.¹²¹⁸

İşkodra gölünde vâki' adalardan gelen kayıkların getirdiği havâdise göre bin kadar Karadağlı dünkü pazartesi günü ale'l sabah saat on iki de göl kenarında ve hudud başında bulunan Jabyak kalesine hücum ederek bir gün bir gece hasr ve tazyik etmişlerdir. Bunun üzerine saâdetlû Abdi Paşa Hazretleri mevcut olan iki bölük şeyhaneci Asâkir-i Şahane'yi bi'l istishab der'akâb vapur-u hümâyûna rakiben Jabyak kalesine azimet etmiş ve vusulünde dağlılar sebât edemeyerek firar etmiş olduklarından oraca lazıme-i emniyeti ve esbâb-ı müdâfaa-yı istihsâl ve amâde eyledikten sonra Paşa-yı müşârunileyh İşkodra'ya avdet eylemiştir. Dağlıların şu muhâcemelerinde bizim taraftan on üç kişi maktûl ve mecrûh olmuş ise de onlardan ne kadar telefât olduğu malûm olamamıştır.¹²¹⁹

Derbenak Nahiyesi ahalisinden Kalçına Erduvan (?) reis-i eşkıya çend nefer refikasıyla Taşlıca kazâsına tâbi Körköpek ve Nehr-i Tara karyelerinde icra-yı şikâvet etmekte olduğunu haber alarak Taşlıca Kâimmakâmı izzetlû Celal Bey miktar-ı vâfi neferât-ı zaptiye ve muvazzafa ile üzerlerine vurup bir takrib merkum Kalçına Erduvan'ı (?) hayyen ele geçirmiş ve icra-yı istintâkında refikasıyla beraber şimdiye kadar irtikâb ettiği hareket-ı gaddarâneyi söylediği sırada yalnız kendi eliyle yirmi nefer ehl-i İslam'ın kanına girdiğini ikrâr etmiş olduğu ol-taraftan alınan bir kıta' mektup da murakkamdır.¹²²⁰

¹²¹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.3.

¹²¹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.3.

¹²²⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.3.

19 numarolu *Tercümân-ı Ahvâl*'de muharrer Mostar'dan alınan bir kıta' tahrirât suretinde Hersek ahalisinin giriftar oldukları frengi illeti için orada bulunan askeri etıbbasının ittihâz-ı tedâbir-i lazıme etmiş oldukları murakkam olup fakat memleket hekimi Mösyö Cak Salamon'un dahi bu bâbda çalışmış olduğu yazılmış idi. Bu kere mumaileyhin tarafımıza yazdığı mektup da zikr olunan tedabire teşebbüs kılınmasına kendisi sebep olup hatta illet-i mezkûreden çok kimseleri kurtarmış idüğü iş'âr kılınmış olmağla mumaileyhin dahi hissemend tahsin ve olması için beyan-ı hâle ibtidâr olundu.¹²²¹

3.32.2.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Haşmetli Fransa İmparatoru III. Napoleon tarafından Napoli Kralı Hazretlerine tahrir olunup müşârunileyh Gayta kalesi'nde mahsur olduğu halde geçen alafranga Kanûn-ı evvelin on birinde Amiral Tynan (?) vasıtasıyla i'sâl kılınmış olan tahrirâtın tercümesidir;

Sardunyalı'nın harekât-ı gasbânesi Napoli ehl-i isyanına muâvenet ve sizi Gayta'ya çekilmeğe mecbur eyledikte zât-ı haşmetmeâblarına olan mihr-ü meveddetime alâmet olmak ve Avrupa'yı iki devlet-i müttefike beyninde zuhûra gelmiş bir muhârebe-i şedîdeden kurtarmak üzere Sardunyalı'nın vaz' eylediği ablukanın ref'ini tâsmim eylemiş idim. Fakat donanmamın iânesiyle deniz tarafını zât-ı kralîlerine açık bırakmış olduğum halde muharebeye müdâhele etmekliğim bir vecihle politikama tevâfuk etmemiş olduğundan tarafeyn-i muharebeyn hakkında kemâl-i derece usûl-i bî-tarafıyye riâyet eylemesi hususu Amiral Tynan (?) tarafına emr-ü iş'âr kılınmıştır. Muhârebe esnasında zuhûra gelen bazı hâlat Gayta'da bulunan donanmamı müşkülâta ilgâ edip şöyle ki mezkûr donanma Sardunyalı'nın hücumundan emin olmadığı cihetle bazı kere dahi bî-tarafılığını vikâye için Napoli Sefâininin, Sardunyalı aleyhine bî-hâkk olan mukâbelesini men'e mecbur olmuştur. Şu hâl-i muhasaranın ilâmen lâ-nihâye devamı mümkün olamayacağından zât-ı haşmetsimâtınızın harbce kesb etmiş olduğunuz şân ile çekilmeniz hakkınızda hayırlı ve munâsib hâl olur zannederim feillâ şu felâketten halâs memûl olmadığından nihâyet

¹²²¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.3.

kerhen orasını terke mecbur olursanız tekrar sandali-i hükümete kuûd eylemeniz ihtimâli olduğu müddetçe izhâr-ı kemâl-i sebât ve besâlet eylediniz. Hukukunuzu sâl-ı silâh ile vikâye eylemek vecîbe-i zimmetiniz ise de artık o sıra geçmiş olduğundan elyevm dökülen kan beyhude olduğunu maa't-teessüf beyan ederim. Gerek hükümdarca ve gerek insanca vecibeniz sefk-i dimâ-yı tevkif etmektir. Zaman-ı müstâkbelin zât-ı haşmetmeâbları hakkında ne müsaadesi olacağını bilemez isem de İtalya ve umûm Avrupa gerek ibrâz eylediğiniz müesser sebâtı ve gerek elyevm memleketinizde zuhûr eden müsâib-i uzmânın önünü almak üzere ittihâz edeceğiniz kararı tahmin edecekleri meczûmdur. Şu tebligatımın bir gûna arz ve nefsaniyete mebni olmadığına itimâd etmeniz rica ve şu hâl biraz kesb-i şiddet eylediği surette donanmamın bî-terafılık halinde kalması mümkün olmayan bir mahâlden celbine mecbur olacağımı dahi maâ'l-mahzûniyye iş'âr ve i'mâ ederim.¹²²²

Viyana'da teşkil olunan Millet Meclisine Yahudi (Yehûd) tâifesinden yalnız meşhur Roçild azâ tayin kılınmıştır.¹²²³

Muahharan telgraf ile istihbar olunduğuna göre Varşova'da hâl-i fesâd ve ihtilâl devam üzere olup asker şehrin her tarafında sokaklarda ikâmet etmekte ve ahali hakkında kemâl-i derece şiddet gösterilmektedir. Nisan'ın sekizi vakîa-i fâciasında ahaliden telef olanların miktarı iki yüz kırk olup mecrûh olanlardan dahi şimdiye kadar sekseni vefât etmiştir.¹²²⁴

¹²²² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.3-4.

¹²²³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.4.

¹²²⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.4.

3.32.3.İLÂNAT

Tebâa-i Devlet-i Âliyye'den, Küçük Uzun Terzi denmekle ma'rûf olan Dimitri Anklidi (?) geçen Sûr-u Hümâyûn esnasında Harem-i Hümâyûn için lazım olan birtakım eşyayı ucuz bahalı her ne ise i'tâ ederek muahharan hesabı görüldükde matlûbu zuhûr eden meblağ tesviye olunmuş ve hesabı dahi kapatılmıştır. Halbuki merkum eşya-yı mezkûreyi tedarikle satmak üzere kendisine vermiş olanların matlûblarını çerretmek sevdasına düşmüş olduğu cihetle kendisini Yunan tebâasından göstermiş ise de ashâb-ı matlûb merkumun işbu hilesini hissederek vaktiyle iktizâ eden mahâllere haber verdikten başka hiçbir tarafa mensubiyeti olmayup sırf Devlet-i Âliyye reayasından bulunduğunu isbat eder senedâtı dahi edinmiş olduklarından artık merkum her çend Yunanlıyım demiş olsa kimseyi inandıramayacağını derk etmekle gerçi öteden berû yunanlı isemde şimdi Rusya himâyetine girmeye arzu ediyorum diyerek Rusya Sefarethanesine düşmüş işbu ilticâsı dahi haber alınarak zaten yunanlı olmadığına dair Yunanistan'dan getirilmiş olan evrak Rusya kançılıryasına irae olunmağla kançılırya dahi merkumun hile ve desisesini anlamış olduğundan mücerred merkumu def' için âtik kaydlarını istediğine mebni bu kere Kostaki Gripari (?) namında bir zât'a kalitelû akçe vererek Yunanistan cânibine göndermiştir. Bundan muradı Yunan Adalarının yerinden ismine muvâfık eski tarihli bir kayd çıkartup getirtmek ve zûmunca ashâb-ı matlûbun alacaklarının üstüne yatmak ve halkı bu yüzden rahnedâr eylemek olduğu ve bununla beraber Devlet-i Âliyye ile Rusya ve Yunan devletlerini dahi bir vâkitten berû aldatmağa çabalamakta idüğü büsbütün meydana çıktı. Binanenaleyh merkumun Kostaki Gripari marifetiyle gaetireceği kayd-ı âtikin sahte olacağı cümleinin makûmu olamk için mahsûsan ilanına ibtidâr iderim. (Emanuel Levatios)¹²²⁵

Tercümân-ı Ahvâl'in ibtidâsından 24. Numerosuna kadar, yani altı aylık nüshaları mücelled olarak matbaa'da satılmakta olup fî-aslisine fakat sekiz gurus cild parası zam olunur.¹²²⁶

¹²²⁵ "İlanat", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.4.

¹²²⁶ "İlanat", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.4.

3.32.4.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	183
• İngiliz lirası	00	200
• Yirmi Franklık	00	160
• Pol (Rusya Altunu)	00	163
• Karamiçe	00	095
• Karbon	00	000
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	00	056
• Konsolide	20	050
• Akçe Başı (Binde)	00	615 ¹²²⁷

¹²²⁷ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:32, 27 Şevvâl 1277, (8 Mayıs 1861), s.4.

3.33.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:33, 29 ŞEVVÂL 1277

3.33.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Tevcihât

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri Serdar-ı Ekrem devletlû, rifʼatlû Ömer Paşa Hazretleri'nin Kapukethüdalığı saâdetlû Şakir Efendi'ye, Erzurum Valisi devletlû Hayreddin Paşa Hazretleri'nin Kapukethüdalığı izzetlû Şevki Efendi'ye, İzmir Muhasebecisi rifʼatlû Şevket Efendi'nin İzmir gümrükçülüğüne memuriyeti cihetle muhasebecilik mezkûr Edirne rüsûmat-ı müctemi'ası memuru sâbık izzetlû Galib Efendi'ye, Koçgiri Kâimmakâmı Abdi Efendi'nin azli vukûuna mebni Kâimmakâmlık mezkûr Dergâh-ı Âli Kapucubaşlarından rifʼatlû Mustafa Kemal Bey'e.¹²²⁸

Trablusgarb Valisi sâbık devletlû İzzet Paşa Hazretleriyle İstanbul payelûlarından faziletlû Necib Efendi ve Edirne Mutasarrıfı sâbık saâdetlû Bican Paşa ve saâdetlû Raşid Efendi hazerâtı ve Mekke-i Mükerrreme payelûlarından Mısır Mollası sâbık faziletlû Şakir Efendi ve Mevâli-i Kirâm'dan faziletlû Seyfeddin Efendi'nin muhacirin komisyonuna memur buyurulmuş oldukları işitilmiştir.¹²²⁹

Edirne ve havâlisine sevk ve i'zâm kılınan muhâcirinin münasibi vecihle iskân ve invâlarına nezaret etmek üzere Ferik saâdetlû Azmi Paşa Hazretleri'nin memur tayin kılınmış olduğu işitilmiştir.¹²³⁰

Bu Defa Bâ-İrade-i Seniyye Bâb-ı Zaptiye'de teşkil Olunan Meclis-i İdare-i Zaptiye'ye Tayin Buyurulan Zevât

Reis-i Zabıta Muavinliği kemakân uhdesinde olarak Mirliva İzzetlû Selim Paşa, azâ-i Hâssa Ordu-yu Hümâyûnu mensubâtından Miralay izzetlû Aziz Bey Efendi'ye, Müderrisin-i Kirâm'dan Mevâlizâde mekremetlû Es-seyyid Mustafa Hulusi Efendi, Dersâadet Ordu-yu Hümâyûnu mensûbâtından Kâimmakâm rifʼatlû Bekir Sami Bey, Asâkir-i Zaptiye Muhasebecisi rütbe-i sâlise ashâbından rifʼatlû Abdullatif

¹²²⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.1.

¹²²⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.1.

¹²³⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.1.

Bey, Divan-ı Zaptiye azâsından ve rütbe-i sâlise ashâbından rif'atlû Mustafa Naili Efendi, Meclis-i Tahkik azâsından Rikâb-ı Hümâyûn Kapucubaşlarından rif'atlû Emin Bey, Dersâadet Ordu-yu Hümâyûnu mensubâtından Binbaşı rif'atlû Halil Efendi, Ordu-yu mezkûr mensubâtından Binbaşı fütüvvetlü Abdurrahman Ağa, Kezâlik Ordu-yu mezkûr mensubâtından Alay Emîni fütüvvetlü Mehmed Efendi, Rütbe-i Rabia ashâbından meclis kâtibi fütüvvetlü Ahmed Necib Efendi.¹²³¹

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri sâbık devletlû İsmail Paşa Hazretleri'nin Hersek'te iken keyifsizliği hayli müstedd olmuş ise de bu günlerde oluça kesb-i hıffet etmiş ve sol ayağında kalmış olan bazı mertebe eserin kariben bi'l külliye indifâa-i ümid olunmakda bulunmuştur.¹²³²

Geçen gün cânib-i Hicâz'a azimet etmiş olan İran Sefiri Mirza Hüseyin Han'nın avdetine kadar Sefaret-i Maslahatgüzârlığı müsteşâr Neriman Han'a ihâle kılınmıştır.¹²³³

Hersek dâhilinde ve Karadağ civarında vâki' Nakşin'de bulunan bazı konsoloslar ile memurin etraftan celb olunacak erzâk ve zehâyire bir gûna tasallut vukûu bulmamasını rüesâ-yı eşkıya ile mukavele idüp Asâkir-i Muvazzafa ile bir miktar erzak celb olunur iken eşkıya-yı merkûma bir sarp mahâlden ansızın Asâkir-i mezkûre üzerine hücum ile kırk elli kadar adam katl ve erzak-ı mezbureyi nehb-ü gâret ettikleri bazı mahâlî gazetelerinde ilan kılınmış ise de mahâl-i mevsûkadan tahkikât-ı vakîâmıza nazaran havâdis-i mezkûrenin bi'l külliye asl-ü esasdan biri olup Nakşin'de hiçbir konsolos bulunmadığı malûm olmağla bu dahi rivayet-i mezkûrenin adem-i sıhhatine bir delil-i kâvidir.¹²³⁴

Dersâadet Ordu-yu Hümâyûnu mensubâtından üç tabur Asâkir-i Redife'nin gelecek cumartesi günü Tersane-i Âmire vapurlarına ırkâben Hersek cânibine sevk ve i'zâm kılınacakları işitilmiştir.¹²³⁵

¹²³¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.1.

¹²³² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.1.

¹²³³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.2.

¹²³⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.2.

¹²³⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.2.

Meclis-i Âli-i Tanzimat azâsından faziletlü Cevdet Efendi Hazretleri'nin eser-i hâme-i belâgatleri olan tarihin beşinci cildi dahi derdest-i tab'ü temsil olduğu mukaddemce tebşir olunmağla Efendi-i müşârunileyhin bunca meşguliyet-i mühimmeleri arasında işbu cildin dahi ikmâline masrûfiyyet-i himmet-i hamiyetkâranelerikadar aşnayan-ı asâr-ı cemîle indinde şâyân-ı kemâl takdir ve teşekkürdür. Fakat Mekteb-i Tıbbiye Nâzırı saâdetlü Hayrullah Efendi Hazretleri'nin on ikinci kitabına kadar çıkarılmış olan Âli Osman-ı Tarih dilpezirinin on üçüncü kitabına çoktan berû intizâr olunmakda olduğu halde henüz zuhûr etmemiş ve bir de bazı meşhur ministrolarının tercüme-i ahvâllerine dair bir zât tarafından bi'l tercüme kaleme alınmış ve malumat-ı dakikayı müştamil bulunmuş olan kitab-ı nefisin cild-i evveli bundan dört beş sene mukaddem tab' ve neşr edilmiş ise de gerek bundan ve gerek geçen sene pek güzel ve müzeyyen ve fevâid-i mühimmeyi câmi' olarak bastırılmış bulunan Endülüs tarihinin sonraki cildleri neşr edileceği vaâd olunmuş ve âlem-i kemal-i hasret ve iştiyâk ile müntazır bulunmuş olduğu halde aşağıki cildlerin el hâletü hazihi meydana çıkmayışı bunların mütâlaasına dil-teşne bulunan erbâb-ı dikkat için bâis-i izdiyâd-ı şevk ve hevâhiş olduğundan bu hâlin umûm tarafından olarak *Tercümân-ı Ahvâl*'e derciyle müellifin müşar ve mumailiye bir kere ihtar buyurulması iltimas ider ve zât-ı vâlâlarına dahi *Tercümân-ı Ahvâl* hakâyık-ı iştimâlin günbegün ilerlemesinden ve bu bâbda devlet ve milletimize vâki' olan hüsn-ü hizmetlerinden dolayı arz-ı teşekkür eyleriz. (Halil)¹²³⁶

30 numarolu gazetemizin Havâdis-i Hâriciye bulunan sütununun altbaşında yani gazetenin en sonunda olan ikinci satırda (Fransa Sefain-i Harbiyesinin) deyû yazılmak lazım iken sehven (Rusya Sefain-i Harbiyesinin) deyû tertib olunmuş ve bunun bu vecihle olduğu siyak ve sibakından anlaşılabilir şübhe bırakılmaz ise de meâle dikkat etmeyenlerin dahi malûmu olmak için tashihine ibtidâr olunur.¹²³⁷

¹²³⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.2.

¹²³⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.2.

Ereğlilî Ağdacıoğlu Mustafa reisin süvar olduğu sekizyüz kilelik sefine maden yüklü ve derununda on nefer yolcu ve merkum kapıdan ile beraber sekizyüz nefer taifesi olduğu halde şevval'in beşinci günü Ereğli'den kalkmış ve havanın pek ziyade şiddetli cihetle Şile pişgâhında şikest olup bütün bütün gâib olmuş olduğu ol-taraftan alınan tahriratdan anlaşılmıştır.¹²³⁸

Yunan Devleti tebâasından İspantoni nam bezirgân evvelki gün Beyoğlu Ermeni kilisesi civarında kâin Hacı Marko'nun kahvesi önünde güzel güzel giderken kendisine birdenbire nezl isabet ederek düşüp bayılmış ve kaldırılıp sedye ile hanesine gönderilmiştir.¹²³⁹

Pazartesi günü saat altı raddelerinde Beyoğlunda kâin Kalyoncu Kolluğu nam mahâlde on üçüncü numarolu haneden kazaen ateş zuhûr eylemiş ise de der'akâb cânib-i zabıtan yetişilerek bastırılmıştır.¹²⁴⁰

Beyrut'da bulunan Düvel-i Ecnebiye komiserleri kariben Dersâadet'e geleceklerinden İngiliz Komiserini alıp getirmek üzere sefâret maiyyetinde bulunan vapurun evvelki gün Kalâ-i Sultaniye'ye gitmiş olduğu Fransız gazetesinde murakkamdır.¹²⁴¹

3.33.2.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Prusya ve Brezilya devletleri beyninde bazı münâzaat-ı politika'ya mebni bu defâ kât' muhârebe vukûu bularak Devleteyn-i müşârunileyhimânın yekdiğeri nezdinde bulunan sefirleri terk-i memuriyetle memleketlerine avdet eylemiş oldukları ve işbu münâzaa dahi Prusya memâliğinden, Brezilya'ya hicret etmekte olan ahali keyfiyetten neşet etmiş olduğu gazetelerde mervîdir.¹²⁴²

¹²³⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.2.

¹²³⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁴⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁴¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁴² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.3.

Napoli Kralı sâbık II. Fransuva'yı, İmparator Napoleon Hazretleri gelip orada ikâmet etmek üzere birkaç defâ Paris'e avdet etmiş ise de icâbet etmeyerek ahvâl-i politikiyyenin nihâyet niye münce olacağına initizâran İtalya'dan hareket etmemegi tasmin eylediği ve bazı gazetelerin iddiası vecihle Münih ve Viyana ve Madrid'de dahi azimet etmeyip bu yaz Roma civarında kendisi ve itbâ' için tehyie kılınan bir sarayda ikâmet edeceği Auschdöwec Post (?) nam gazetede nakl ve rivayet kılınmıştır.¹²⁴³

Varşova'da geçenki vukûundan sonra hükümet tarafından ziyade şiddet gösterilmekte ise de bir taraftan dahi efkâr-ı âmmeyi teskin maksadıyla cânib-i hükümetten tiyatroların açtırılıp Lehlilerin ekserisine meccânen biletler tevzi'yle cebren tiyatroya davet olunmakta ve gitmeyenler olduğu takdirde habs ve tecrim kılınmaktadır. Nisan-ı efrencinin sekizinci günü vukû bulan arbededen berû şehri mezbûr dört daireye taksim olunarak her birinin emri-i muhafazası bir Cenerale ihale kılınmıştır. Ve vakıâ-i mezkûre günü ahz ve tevkif kılınmış olanların isittâk ve muhâkemelerinin icrasına ibtidâr olunup ekserisinin berâet-i zimmetleri tahakkuk eylediğinden tahliyi-i sebîlleri lazım gelir ise de ahalinin efkârı henüz yatışmamış olduğu halde şimdiden bırakılmaları muzırr olacağı mütâlaasına mebni memleketten te'bîd kılınmakta oldukları gazetelerde muhârrerdir.¹²⁴⁴

Haşmetli Fransa İmparatoru'nun, Napoli Kralına Tahrir Edip Tercümesi Mukaddem'ki Numeroda Derc Olunan Mektuba Kral Müşârunileyhin Yazdığı Cevapnamedir;

Amiral Tynan vasıtasıyla irsâl-i seviyy âcizî buyurulan tahrirât-ı imparatorîleri kemâl-i derece muceb-i hüzn ve ızdırabım olmuştur. Eğer muktezâ-yı vâkt ve hâl mülkümü bir gasb-ı bedfi'âlin yedd-i tagallübüdentahlis ve istirdâda hâil olur ise daha büyük fedakârlıklar ederek namusumu vikâye eylemeğe kat'ıyyen niyet eylemişim lâkin zât-ı haşmetmeâbınızın nesâyih-i dostanesi ve donanmanızın çekilmesi mütâlaası bu bâbda bazı mertebe irâs-ı tereddüd eylemiştir. Şu hâlde bir karar-ı kât' ittihâz eylemek üzere biraz vakit fikir ve mülâhaza eylemesem zât-ı imparatorîleri ne müte'accib ve ne de münfe'îl olur zannederim. Fransa Donanmasının mütemâdiyen bu

¹²⁴³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.3.

¹²⁴⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.3.

sularda kalamayacağını bilir isem de tahkikât-ı vakıâya ve bana verilen teminât-ı resmîyeye nazaran donanmanın imtidâd-ı ikâmetini veyahut hiç olmaz ise Sefâin-i imparatorîden birisinin bu tarafta kalmasını emel ediyordum. Zât-ı imparatorîlerinin şu tedbiri ittihâz eylemesine bâdî' olan sebâb-ı mütâlâa ederek ve hakkımda vedûd-ı muhâlasat-kezi bilerek bu vecihle donanmanın burasını terk ile denizi düşmana açık bırakarak hâlimi bir kat daha perişan eylemesine beyan-ı teessüfden başka bir şey diyemem. Donanmanızın muâveneti olmaksızın biraz vakit daha nice mukâvemet mümkün olacağını anlamak için ne derece esbâb-ı müdâfaaya mâlik olduğumu kemâl-i dikkatle taharri ve tahkik eylemek lazımdır. Fakat bu bâbda harekât-ı acizânem ifrât-ı cesaret ve tefrit-i zaaf ve meskenete hâmil olmaması aksâ-yı emelimdir. Malûm-u imparatorîleridir ki taht ve tâclarını terk eden hükümdarlar fevkâlade müsâde-i tâli' ve ikbâl olmadıkça bir daha hâiz-i mesned-i hükümrâni olmaları hayli müşküldür.

Kendilerinin semere-i şecâatleri olmayarak benim ümerâ-yı askeriyemin cebânet ve hıyânetleri sayesinde olmak üzere mülkümün gasbına cesaret edenlerin sermesti-i tağallüpleri mündefi' olduktan sonra tebâamın menâfi' ve sevâb-ı ahvâline bir vecihle tevâfuk etmeyecek efkârın anlara kabul ettirmesinden ziyade sübûta düçar olacağını pekâlâ bilirim Avrupa'da müşkülât-ı politikiye gittikçe kesb-i cesâmet etmekte olduğundan zât-ı haşmetsimâtlarının derkâr olan kudret ve nüfûzu tesir celili olmak üzere Sardunyalı'nın artık usûl-i kavânin ve hâkkaniyeti pâymâl edemeyeceği zamanın takarrub eylediğini memûl idim. Eğer bu emelim bir nusûr-ı bâtıl olsa bile benim vikâye-i hukukum için muhârebe ve şecâatle fedâ-yı can eylediğim hâlde hükümdarlık şânını ifâ etmiş ve hâlefim olacak zât'a bir ibret-i hâsene göstermiş olacağım derkârdır. El-hâlet-ü hazihi isimim kral ise de hakikatte bir ceneralim. Mülküm olmayıp ancak bir kale ile bir miktar sadık askerim vardır. Şimdi bazı muhâtırat-ı zâtiyyeden ve okadar ihtirâz ettiğim sefk-i dimâdan ictinâben şeref ve namusunu muhafazaya muktedir bir orduyu ve devletimizin hısn-ı hâsini addolunarak eyâ ve ecdâdımın hüsn-i muhafazasına sây' ve ikdâm etmiş oldukları bir kaleyi terk eylemekliğim revâ mıdır?

Zât-ı haşmetmeâbları bu makûle hâlâtta hâkim-i âdil olduğundan artık kemâl-i ye's ve fütür hâsıl olmadıkça burasını terk eylediğim hâlde askerlik vâzifemi ifâ etmemiş olacağımı siz cümleden alabilerseniz bu yolda eğerçi telef ve esir olmak

ihitimâlîm derkâr ise de hükümdar olan vikâye-i mülk ve namus için bunların cümlesini gözüne almak iktizâ eder. I. Fransuva'nın dahi hâl-i esâreti kabul ettiği cümlelerin malûmudur. Müşârunileyh muhâfaza-i mülkü hakkında benim gibi sây'-ı gayret etmemiş iken ne vecihle nefsinî muhâtıraya koyduğunu ve hâl-i esârette ne vecihle sabr-u sebât gösterdiğini muâsırları sebt-i sehâyif-i tevârih eylemişlerdir. Şu ifâdatım öyle bir tehevür bî-karar kâbilinden olmayıp mülâhaza-yı kesire neticesidir ve zât-ı imparatorîleri muttâsıf oldukları kemâl-i cesaret ve fetânet iktizâsınca bu bâbda bana maye-i şevk olan keyfiyeti cümleden ziyade fehm-ü iz'ân buyuracağınızdan şüphe yoktur. İmdi bu bâbda tahvil-i niyet etmek için mecrâ-yı efkâr ve mütâlaatımın hilâfına hareket etmekliğim lazım geleceğinden biraz vakit mülâhazaya ruhsât veriniz. Ve emel ve arzu ve niyazımın hilâfı olarak kendi menâfi' ve politikanız muktezâsınca donanmanızın celbine mecbur olduğunuz hâlde teessüf edeceğim derkâr ise de bu bâbda mazûriyetinizi ve bâ-husus hakkımda izhâr eylediğiniz asâr-ı vedûd muhâlasatı ve Avrupa devletlerinden hiç birisi bana bir vecihle îâne edemediği hâlde benim için deniz tarafını açık bırakarak vukûu bulan himem-i celîlelerini bir vâkitte ferâmuş etmeyerek ilâ âhirü'l ömr müteşekkir lütuf ve inâyetleri olacağım derkârdır. Donanmanızın azimeti cihetiyle artık mükâvemet mümkün olamaz ise bunun için zât-ı haşmetmeâbların mazhâr-ı esef ve keder olmamasını ve sadık ve müteşekkir nimet bir müttefîk yerine bir kâfir nimet hükümdara tesâdüf eylememenizi eltâf-ı ilâhiyyeden hâlisâne niyâz ederim.

Bu misillû hâlât-ı mühimmede her ne kadar ittihâz eylesem taraf-ı İmparatorîlerine beyana müsâra'at ederim. Ve şimdiye kadar hakkımda sezâvar buyurulan müsâdat ve nesâyihinizden dolayı levâzım-ı teşekkür ve mahâmedetin bu vesile ile dahi ifâsına ibtidâr eylerim.¹²⁴⁵

Garibaldi ile Sardunya asâkiri Başkumandanı Ceneral Cialdini beyninde geçende bir aralık bürudet hâsıl olarak bunun İtalya'ca pek çok güftgûyu müeddî olduğu ve muahharan kralın vesatâtıyla barışmış oldukları İtalya'ya havadisindendir.¹²⁴⁶

¹²⁴⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.3-4.

¹²⁴⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.4.

3.33.3.İLÂNAT

Boğaziçinde Mirgün vapur iskelesinin üst yanındaki yalı bi'l cümle eşya-yı mefruşasıyla kiraya verileceğinden pazarlığının dahi lakırdısı Kapuçukadarı Mirgünlü Salih Efendi ile olacağı ilan olunur.¹²⁴⁷

Dersâadet'de bir zâtın odasından geçen gün (9600) numarolu bir altın saat sirkat olunmuş olduğundan saatçi ve bezistanlı vesaireden birinin eline geçüp te haber veren olur ise ihbariye olarak beşyüz guruş i'tâ olunacağı ve bu akçeyi verecek sahibin bilinmesi için *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasına müracaat kılınması ilan olunur.¹²⁴⁸

(Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye)

İşbu risale-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki Bilâd ve Halic-i Konstantiniye ve Adalar ve sâirenin evâil de ne hâl ve heyette bulunduğunu nakil ve bunlarda mevcud ve mevkûd bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtını şamil olup sekiz guruş fî ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹²⁴⁹

3.33.4.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	175
• İngiliz lirası	20	204
• Yirmi Franklık	00	163
• Pol (Rusya Altunu)	20	166
• Karamiçe	10	095
• Karbon	05	031
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	10	057
• Konsolide	00	051
• Akçe Başı (Binde)	00	710 ¹²⁵⁰

¹²⁴⁷ “İlanat”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁴⁸ “İlanat”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁴⁹ “İlanat”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁵⁰ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:33, 29 Şevvâl 1277, (10 Mayıs 1861), s.4.

3.34.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:34, 2 Zİ'L-KÂ'DE 1277

3.34.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

(Mâarif'e Dair Bend-i Mahsûsdur)

Üzerinde müteayyiş olduğumuzda küre-i arzın hakâyık-ı ahvâlinden bahseden jeoloji fenn-i cedîde vasıtasıyla şimdiye kadar icra olunan Tedkikat-ı Tarihiye ve Tecârib-i Ameliyye iktizasınca nev' ben-i âdem-i halk olunmazdan mukaddem rûy-ı zemin pehnâ el-hâletü hazîhi nev' ve cinsleri münkariz birtakım hayvanat garibetü'l eşkâle makâr ve me'vâ olup fakat insandan evvel hiss ve idrak sahibi bir hayvan daha gelmemiş idüğü ve ol-haysiyetle âdem-i eşref-i mahluk olduğu isbat olunmuştur. Fakat bu nev' şerif gördüğümüz hâl-i inti'zâma girinceye kadar türlü suretlere girüp bi'l tedric menzele-i hazireye terâkki ettiği tabî'iyat-ı külliyyenin her şeyde meşhûd olan âsâr-ı tecrîcîyesinden müstedell olmağla bidâyet-i ahvâl-i beşeriyye dahi derpiş-i imân olundukta evvel zamanlarda insanın delili yalnız akıl heyûlani olacağından âdemler adeta hayvanlar gibi sürü sürü çırlı çıplak dağlarda bayırlarda gezüp ve önlerine gelen ırmaklardan def'i şiddet teşnegi ve yabani meyveler ile men' ızdırab cû' ve gürsineği idüp yazları dağ tepelerinde ve kışları sahil mahâllerde ta'ayyüş etmiş ve sonra sonra nüfus tezâyüd itmekle kabâil-i müte'addideye münkâsım olarak ve bir lüzum ve iktizâyâ mebni setr-i avret ve iltibâs-ı kisvet adetleri çıkarak bu vecihle ihtilât ve ihtiyaç arttıkça Hâssa-i beşeriyye olan kuvve-i akliyenein icâd ve ihtirâ' eylediği usûl ve etvâr ve adet dahi derece derece ve zaman zaman zuhûra gelmiş olacağı tasavvur olunur ve bu mebdeden kıyâs ile daha aşağılara indikçe çünkü nüfus ne kadar çoğalsa ihtiyacat ve ona göre dahi ihtirâat beraber artacağından mesele karı koca dört beş çocuktan ibaret olan bir cemiyet-i beşeriyenin husûl-ü inzibât ve saâdeti için kuvvet-i bedeniyesi ve muhtaç-ı ileyh olması cihetle erkeğin hâkim ve emr-i itibar olunması ve kezâ böyle onbeş yirmi cemiyet def'i mezar ve cem'i iktidar için bir arada ta'ayyüş etmek lazım geldikde iktizâ-yı tehâlûf-ü tabâyi'i beşeriyye üzre her şahıs ef'âlini mukârin-i hakkaniyet görerek mu'ârızıyla tenâzu' hâsıl olacağından fasl-ı hukuk için akıl ve tecrübe ve kibr-i sen cihetleriyle cümlelerin muhterem ve müsellimi olan bir şahsın zikr olunan cemiyetlere hakim-i ittihâz kılınması ve böyle birer merci' mahsûsa merbût olan kabileler daha ileride tekessür eyledikde birkaç kabilelerin birlikte geçinmesi ve hükümlerde ihtilaf olmamak için cümlesine birden hükmü şâmil bir emr-

i müteferrid nasb edilmesi iktizâ etmekle hûlasâsında nev'i insanın hîn halkından berû beynlerinde usul-ü zabitanın devam ettiği ve herhalde ehâd-ı nâsın husûl-ü saâdet ve selameti için bir müteveffik zî'l-kudretin taht-ı emrinde mahkum durması kavâid-i tâbi'iyreden olduğu istidlâl edilir. Hâlâ Amerika ve Asya kıtalarında kesret üzere beyâbanlarda geşt-ü güzâr etmekte olan akvam-ı vahşiyye ve ehşâm-ı gayr-i medeniyenin suret-i ta'ayyüşleri dahi bu müdde'âya bir han-ı celî olabilir. İşte devlet tabir olunan heyet-i medeniyye dahi merâtib-i meşruhanın en son hâsıl ettiği bir sigai cemü'l mu'cemu olarak fakat bu idare öyle kabile hükûmetine mekîs olmayarak dairesi pek vâsi' ve hasbe'l itimâddan envâ'i umûr-u muhtelifeyi câmi' bulunduğundan kuvve-i âmirenin eyâdi-i müte'addideye taksimi lazım gelmiş ve her işin mihver-i matlûbda idaresi zımnında tabaka tabaka ve birbiri altında amirler kullanup ancak bu silsilenin merci'i ilâmı olmak için ulû'l-emr ünvanında bir şehriyâr-ı sahib-i iktidar dahi imâme-i sübhâ-i umûr ve ahkâm-ı ihtiyar olunmuştur. Bu cihetle vücud-u insanî nasıl birtakım eczâ-yı lâ yetecezzânın terkiibinden hâsıl olmuş bir cism ile devlet dahi ol-eczâmesabesinde bulunan millet efrâdının tecemmu'yla kesb-i suret etmiş bir heyet olarak bi'l farz bedende her ne kadar sıhhat ve selamet olsa müterekkib olduğu ecza derecelerine nisbetle ondan ondan tesir edeceği gibi bî-aynihî cism-i devlet dahi ne mertebe sahih ve sâlim olursa efraddan her şahs dahi hisse-i cüz'iyyesi kadar kesb-i sıhhat ve selâmet edeceğine ve bi'lâkis ona bir sekâmet arz olacak olur ise yine tesir-i umûmisi efrada râci olacağına nazaran hilye-i rüşd ve fetânetle mecbûl olan her ferd için içinde bulunduğu heyet-i milliyenin kangı derecesinde bulunur ise bulunsun kendi cisminin selâmetine sây' iderce elinden geldiği mertebe devletine hüsn-ü hizmet etmek ve ol-vasıta ile hem ebnâ-yı cinsinin umûmuna birden yaramak ve hem de sâye-i lütûfunda geçindiği velinimetinin lazıme-i insaniyyet ve hamiiyet olduğu aklen sebât olur ve işbu lazıme-i akliyenin meâli nusûs-u Kurâniyye ve ehâdis-i nebeviyye ile dahi emr ve tenbih buyurulmuş olmağla şer'ân dahi her müslim için metbû' olan ulû'l-emre itaat ve millet ve vatanının saâdetine himmet etmek ferâiz-i diniyyedendir. Lâkin milletimiz silk-i medeniyete sulûk edeli daha az vâkit olduğundan diriğine vezâif-i mezkûreyi layıkıyla idrakden henüz avâm nâs mahcub ve milel-i saire nazarında ma'yûb kalmışlar ve ammâ insâf olunsa min cihetin ma'zûr bulunmuşlardır. Zirâ kâide-i hukuk-u Medine üzre bir milletin asıl vazifesi zimâm-ı umûr-u cumhûr-u müfâvvaz yedd-i idaresi olan devlet matbaasının hakimine rıza ve

mutâvaat ve devleti dahi birinci düşünceği şey idare ettiği milletin hüsn-ü terbiyesine mütemadiyen ikdâm ve himmet olduğu ve cenâb-ı hâkk ömr ve şevket ve iclâlini rûz-ı efzûn buyursun veliyyü'n nimet bintimiz Padişahımız, Efendimiz, Hazretleri'nin mebde rûz-ı saâdetimiz olan cülûs-u meymenet menûs-ı şahâneleri gününden berû neşr-i ulûm ve mâarif cihetine masrûf buyurulan enzâr-ı lütuf ve âtîfet-i Seniyyeleri asâr-ı celilesinden olarak onbeş yirmi sene zarfında fûnûna hayli ilerleyüp mahâl mahâl Dersâadet'de ve taşralarda umûm mektepleri açılmış ve bir yandan açılmakta ve ihsân-ı âle'l ihsân olmak üzere bir sınıf mektebler şâkirdanına elbise ve ta'âm ve maaş dahi verilmekte bulunmuş olmağla şimdiye kadar vech-i matlûb üzre adamlar yetişmek memûl bulunduğu halde mekteb-i mezkûreden çıkan şâkirdanın içinde sahihen Devlet-i Âliyye'nin işine yarayacaklara nadir görünüp terbiye-i umûmiyye madde-i mühimmesi dahi pek çok ağır yürümekte ve ekser erbâb-ı dikkatin mütâlaaları vecihle bu hâle usul-ü tahsiliyenin yolunda olması başlıca sebep olmaktadır. Çünkü bizde çocuklar mahalli mektebde başlatıldıkda Arabî lisanına mahsûs olan elif-bâ'dan bedee ile altı yedi sene mektebe gidüp sekiz on hatim ettikleri halde ellerine harekesiz yazılı bir mektub verilse okuyamamkda ve hatta kendilerini okudan hâce efendilerin ekserisi bile böyle bu halde bulunmaktadır. Bunlar mahâlle mektebinden alınıp Mekâtib-i Umûmiyye'ye verildiklerinde dahi Arabî sarfından bedee ile sîga ve zaman nedir ve sarf ve nahv ne demektir hiç anlamayarak tâ nahva kadar ale'l-imîyyâ okuyup izhâr ve kâfiye'ye kadar çıkarlar ve eğer kendilerinde kâbiliyet-i zâtiye var ise ol- vâkit tahsil ettiği şeyler Arabî lisanının doğruca okunub yazılması için yapılmış kavâid olduğunu idrâk ve bâdehû kendi lisanını bildiği kavâid-i Arabîye'ye tatbik ile osmanluca okuyup yazmaya iktidar hâsıl ederler ve eğer kabiliyyet-i mezkûre yoğsa tatbik yolunu çıkaramayup iki satır bir tezkirecik yazmak lazım gelse bî-çareler kendi lisanlarının elif-bâsını ve sarf ve nahvını bilmediklerinden Arabî malûmatı yardım etmeyüp hem sebk-i ifâde-yi yolsuz ve hem de Türki olan kelimelerin ekserisini imlasız yazarlar ve aczin etfâl şöyle dursun usul-ü mu'tâda üzere tekmi-i nesh etmiş mezun ve muntehi zâtlarda bile görüldüğü vardır ama elsine-i sâirenin elif-bâları ve sarf ve nahvları kendilerine mahsûs olmağla etfâl-i ibtidâ telaffuz edecekleri elfâzın ne demek olduğunu bildiklerinden üç dört ayda düzgünce ibâre okumağa meleke hâsıl idüp ondan sonra yine kendi lisanlarının sarf ve nahvını tahsile mübaderetle en ziyade iki üç sene içinde lisânı üzre olan her yazıyı okur ve hem de yazar olur. Bir kerede şu

sermayeyi kazandıktan sonra herkanı ecnebi lisanının tahsilini arzu etse onun sarf ve nahvının şivesine nazarıyla kendi lisanına bi'l tatbik az zamanda ele getirirler. Binâberin sairlerin üç dört sene de hâsıl ettiği meleke için biz ondört onbeş sene ömür sarf etmeğe muhtaç olarak ol-vakte kadar yaşıyoruz ondokuz yirmiye bâliğ olur. Hengâm-ı civâniye mahsûs olan heves-i tahsil gevşeyüp imtidâd-ı müddet-i tahsiliye hesabıyla kuvâ-yı zâhire ve bâtınıyye fütûr gelir. Vahim olan ulûm-u saire ve elsine-i ecnebiye tahsiline vaktimiz kalmaz işte içimizden erbâb-ı hez ve kemâl-i nâdir ve ma'dud yetişmesine birinci sebep budur ve şu hâl bizce terbiye-i umûmiyyenin ilerlemesine hâil olduktan başka çünkü bizim lisanımız Arabi gibi bir deryâ-yı belâgati ve tahsin-i nazm ve iş'âra hâs olan farsiyi cem' ve iştimâl ile nesir ve nazm cihetlerinin ikisini dahi hâvi olmağla Avrupalular bu lisân-ı dilpezirin tahsiline cân-û dilden arzu-keş oldukları halde mücerred beyan olunan yolsuzluktan neşet eden su'ubet hesabıyla öğrenemeyüp bu cihetle bizim ne kitaplarımıza ve ne de usul-ü diniyye ve milliyemize vakıf olamadıklarından nâçâr düşmanların ağızlarına bakarak hakkımızda türlü yanlış efkârda bulunmalarına bâ'is olmaktadır buna mebni bi'l-farzşimdi lisan-ı Osmaniye göre bir elif-bâ ve hece risalesi tertib ve Türkçe harf ve nahva dair muhtasar ve mutavvel bazı kitaplar telif etmek ve bundan sonra mahâlle mekteblerinde eski yol bırakılıp tarz-ı cedid üzre talim olunmak ve mekâtib-i umûmiye'de dahi evvelki tahsil usulü daha bir suret-i mazbûtaya konulup teshil edilmek gibi ve sair gûna bazı tedâbir-i ıslahiye'ye teşebbüs olunduğu takdirce umûm mekteblerine alınacak çocuklar oldukça lisanlarınca yazup okumağı öğrenmiş ve harekeli bulunan âyet-i Kur'aniye'yi bi't-tabî söküp serbest kıraâta alışmış bulunacakları cihetle şimdi yedi sekiz seneler sarf ile tahsil olunan malûmat bir iki senede ele getirilmiş ve hem de Arabî sarf ve nahva başladıklarında sîgaları kendi lisanlarının zamanlarına tatbik ile kolayca ve az vâkitte anlamağa istidâd hâsıl olmuş olacağından ve ecnebi müştâklarına dahi tarik-i suhûlet gösterilmiş olacağından herhalde şu yolsuzluğun istihsâl esbâb-ı ıslâhı maârif-i umûmiye nezâreti celilesinin himmetinden memûl ve muntazırdır.¹²⁵¹

¹²⁵¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.1-3.

Tevcihât

Teke Sancağı Kâimmakâmı izzetlû Mustafa Paşa'nın âzli vukûuna mebni Kâimmakâmlık mezkûr Mirmirân-ı Kirâm'dan saâdetlû Abdurrahman Paşa'ya; Sayda Eyaletinde hüsn-ü hizmetleri meşhûd olduğu Hâriciye Nâzırı devletlû Fuâd Paşa Hazretleri tarafından iş'âr olunmuş olan memurinin şâyân buyurulan müsaade-i Seniyye-i Hazret-i Mülûkâne muktezâ-yı celili üzere terfî'i rütbeleri ve bazısına müceddeden rütbe ihsânı ile suret-i taltifleri âtide beyan olunur;

(Rütbe-i Sâniye Mütamayizi)

Sayda Eyaleti Muhasebecisi izzetlû Hamid Bey Efendi.

(Rütbe-i Sâlise)

Nablus Sancağı Kâimmakâm Vekili Hilmi Efendi, Meclis-i Kebiri Mütercimi Şükrü Efendi, Beyrut Emlâk Müdürü Neşet Efendi, Muhasebe'de Vâridat Başkâtibi İzzet Efendi.

(Rütbe-i Râbia)

Meclis-i Kebir Kâtib-i Evveli Fevzi Bey, Meclis-i mezkûr Kâtib-i Sânisî Rıza Bey.

(Mâ Hâcelik Rütbe-i Hâmse)

Tahrirât Kâtibi Râzi Efendi, Bilâd-ı Beşare Kâimmakâmlığı Mal Başkâtibi Necib Efendi, Fevkâlade Muhasebesi Ketebesi Müstedânından Cemal Bey, Nâzır müşârunileyh Hazretleri'nin Mühürdarı Hüseyin Efendi, Daire-i Mülkiye Arabi Tahrirât Kâtibi Habib Efendi, Hazine Sarrafı Yusuf Sabit Efendi, Hükümet'de Lisân-ı Efrenciye Tercümanı Behcet Efendi, Şam-ı Şerif Emtiâ Gümrüğü Memuru Hacı Sami Efendi.¹²⁵²

¹²⁵² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.1-3.

Şehrizor Mutasarrıfı saâdetlû Takıyüddin Paşa'nın biraderi Müderrisinden ve Hâleb Meclis-i Kebiri azâsından Hüseyin Rüşdi Efendi erbâb-ı danış ve malûmatdan olmasına ve umûru memuresinde hüsn-ü ikdâm ve gayreti görülmekte bulunmasına mebni tarikinin silk-i kalemiye tahviliyle uhdesine rütbe-i sâlise tevcih buyurulmuştur.¹²⁵³

Gülek Madeni Müdürü Ramiz Efendi'nin âzliyle müdirlik mezkûr idaresinin Bulgar Dağı Maden-i Hümâyûnu Müdürü Zeki Efendi'ye ihâlesi ve Ömer Ağa'nın zikr olunan Gülek Kazâsı müdirliğine memuriyeti icrakılınmıştır.¹²⁵⁴

Arabistan Ordu-yu Hümâyûnu Süvari Üçüncü Alayında münhâl olan Alay Eminlik Mahâlline Hâssa Ordu-yu Hümâyûnunda açıkda bulunan Alay Emîni Mustafa Efendi'nin rütbe-i hâliyesiyle memuriyeti icra olunmuştur.¹²⁵⁵

Fransa Sefareti Baş Tercümanı Mösyö Otre'ye (?) tebdilen Üçüncü rütbeden bir kıt'a Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnu i'tâ olunmuştur.¹²⁵⁶

Venedik'de bulunan Mıhitarist Manastırı rahiblerinden olup muvakkaten Dersâadet'e gelmiş ve yine avdet etmiş olan Hermiz Anvared (?) nam psikopos esdikâyı tebâa-i Saltanat-ı Seniyye'den olmağla emsâli misillû mumaileyhim Üçüncü rütbeden bir kıt'a Mecidiye Nişân-ı Zîşânı i'tâ olunmuştur.¹²⁵⁷

İzmir'de mukim Fransa Ceneral Konsolosu Mösyö Mordilan'a (?) üçüncü ve Ragoza'da bulunan Devlet-i Âliyye Şehbenderi sâbık Mösyö Persic (?) ile Karim Muharebesinde İngiltere ordusuna tercümanlık etmiş olan Mösyö Tin'e (?) dördüncü ve Prusya tebâasından Kemâni Enri Kaliçre (?) beşinci rütbelerden birer kıt'a Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnları ihsân ve i'tâ buyurulmuştur.¹²⁵⁸

¹²⁵³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.1-3.

¹²⁵⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁵⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁵⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁵⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁵⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

Mekteb-i Tıbbiye-i cenâb-ı şahâne doktarlarından olup Paris'den avdet etmiş olan Binbaşı Pol Aram'ın (?) fûnûn-ı müktesibesi semeresi olarak telif etmiş olduğu kitaptan dolayı şâyân-ı mükâfat görünmesine mebni muma ileyhe beşinci rütbeden bir kıt'a Mecidiye Nişân-ı Âlisi i'tâ olunmuştur.¹²⁵⁹

Devletlû, ra'fetlû Ömer Paşa Hazretleri şerefsüdûr buyurulan emr-ü irade-i ihsanîde cenâb-ı padişâhi mucebince salı günü huzur-u meyâmin-i mevfûr hazreti Padişahîye Musul şerefine nâil olduktan sonra akdemki ahbârmız vecihle Köstence ve Tuna tarikiyle Mostar'a azimet etmek üzere perşembe günü dahi Bursa nam vapuru hümayûna rakiben Dersâadet'den hareket buyuracaklardır.¹²⁶⁰

Hâssa Müşiri sâbık devletlû Vasıf Paşa Hazretleri'nin beş on gün tebdil-i hevâ zımında Bursa'ya azimet ve salı günü hareket buyuracağı haber alınmıştır.¹²⁶¹

Devletlû Helim Paşa Hazretleri Şevval'in yirmi birinci günü İskenderiye'den hareket ve Beyrut tarikiyle bugün Dersâadet'e muvasalat etmiştir.¹²⁶²

Petersburg Sefiri saâdetlû Derviş Paşa Hazretleri geçen cuma günü Viyana ve Köstence tarikiyle Dersâadet'e avdet eylemiştir. Müşârunileyh üç ay ruhsatla gelmiş olduğundan işbu müddet gıyabında Sefâret Maslahatgüzârlığı Serkâtib-i Evveli izzetlû Kemal Bey Efendi'ye ihâle kılınmış olduğu istimâ' olunmuştur.¹²⁶³

Bazı esbâb-ı mevki'iyreden dolayı bundan mukaddem Tırhala Mutasarrıflığı Selânik Valileri Nezâretine alınmış ise de mutasarrıflık mezkûrun sair mutasarrıflara ve hâl-i sâbıkına tatbiki tâbi'iyet-i maslahat'dan olduğuna ve Tırhala Mutasarrıfı bulunan saâdetlû Tayyib Paşa'nın hîn-i memuriyetinden berû umûr-u mevkûlesini layıkıyla idare ve ifâ da sa'y ve gayreti meşhûd bulunmasına mebni umûr-u memuresinde kendisi mesûl ve müstâkil olmak üzere Selânik Valileri hazerâtı nezâretinin kaldırılması hususuna emr-ü ferman Hazret-i Mülûkâne şerefsüdûr buyurulmuş ve iktizâsı icra kılınmıştır.¹²⁶⁴

¹²⁵⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁶⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁶¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁶² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁶³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁶⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

3.34.2.İLÂNAT

Tercümân-ı Ahvâl'e geçen cümâde'l-ûla ibtidasından itibaren altı aylık olarak abone olmuş olanların işbu şevvâl gâyesinde müddetleri tekml olmuş olduğundan bunlardan gazetelerinin kemâkan gönderilmesini arzu edenlerin tecdid-i abone buyurmalarını ihtâr ederiz.¹²⁶⁵

(Heyet-i Sâbika-i Konstantiniye)

İşbu risale-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki bilâd ve Halic-i Konstantiniye ve Adalar ve sâirenin evâil de ne hâl ve heyette bulunduğunu nakil ve bunlarda mevcud ve mevkûd bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtını şamil olup sekiz gurusş fî ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹²⁶⁶

3.34.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Gurusş
• Yüzlük Mecidiye	20	175
• İngiliz lirası	20	204
• Yirmi Franklık	00	163
• Pol (Rusya Altunu)	20	166
• Karamiçe	10	095
• Karbon	05	031
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	10	057
• Konsolide	00	051
• Akçe Başı (Binde)	00	710 ¹²⁶⁷

¹²⁶⁵ “İlanat”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁶⁶ “İlanat”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁶⁷ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:34, 2 Zi'l-kâ'de 1277, (12 Mayıs 1861), s.4.

3.35. *TERCÜMÂN-I AHVÂL*, NO:35, 4 Zİ'L-KÂ'DE 1277

3.35.1. HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE

Tevcihât

Bağdad Eyaleti Asâkir-i Zaptiyesi Kumandanlığı Mîrmiran-ı kirâm'dan Divâniye Kâimmakâmı sâbık saâdetlû Şibli Paşa'ya.¹²⁶⁸

(Bazı Mahâllere Tayin Buyurulmuş Olan Naibler)

Mevâli'den Türegün'lü (?) Ali Efendi	–	Birgi'ye
Mevâli'den Afif Efendi	–	Tire'ye
Mevâli'den Mustafa Hilmi Efendi	–	Mihaliç'e
Erzincanlı Behçet Efendi	–	Tatarpazı'ya
Arabzâde Hafidi Mevali'den Mîr Rıza Efendi	–	Kartal'a
Mevali'den Mehmed Daniş Efendi	–	Silivri'ye
Yahya Vey Abdurrahman Efendi	–	İslimye'ye
Mehmed Şükrü Efendi	–	Gökboza
Mustafa Hakkı Efendi	–	Akçeşhre yine
Müderresinden Mehmed Arif Efendi	–	İştib'e ¹²⁶⁹

İspanya Devletinin, Roma'da Sefiri bulunan Marki Domiro Flores'in (?) bu defa oradan infikâkı vukûuna mebni müddet gıyabında sefaret-i maslahatgüzarlığı devlet-i müşârunileyhânin Dersâadet Sefiri bulunan Mösyö Souza (?) uhdesine ihâle kılınmış olduğu işitilmiştir.¹²⁷⁰

¹²⁶⁸ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.1.

¹²⁶⁹ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.1.

¹²⁷⁰ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.1.

Dersâadet’de meskûkâtın fiyatı iki gün evvele gelinceye kadar fırlatarak Osmanlı lirası yüz doksanı tecavüz etmiş olduğu halde bir iki gün zarfında elli gurusu kadar kadar tenezzül etmiş ve bu dahi İngiltere ve Fransa devletlerinin bi’l-ittifâk Saltanat-ı Seniyye Umûr-ı Maliyesinin ıslahına sa’y ve ikdâm eylemek niyetinde oldukları hususunun bu kere bazı muteber gazetelerde ilan olunması ve bir de Dersâadet’de bir banka teşkil ve ihdâsı tasdim kılınması hususlarından neşet etmiş olacağı melhûz bulunmuştur.¹²⁷¹

Ümera-yı Çerâkese’den nâib denmekle meşhur Mehmed Emin Efendi biraz vâkitten berû Abzah nam mahâlde ikamet üzere bulunduğ u halde kendisiyle ahali beyninde husule gelen bazı mertebe burûdete mebni geçenlerde Rusya tarafına azimet ve cânib-i Hicaz’a gitmek üzere HocaBey tarikiyle geçen pazartesi günü Dersâadet’e muvasalat eylemiştir.¹²⁷²

Hasbe’l-mevsim ekser vûkelâ ve memurinin Boğaziçine nakletmiş olmaları cihetiyle muhaberat-ı telgrafiyyenin teshili zımnında Boyacı köyünde vâki’ Şam Valisi devletlû Emin Paşa Hazretleri’nin sahilhanesinde bir telgraf merkezi tanzim olunacağı istima’ olunmuştur.¹²⁷³

Mostar’dan (18 Şevval Tarihli) Alınan Tahrirat-ı Mahsûsanın Sureti

Tafsilatını ileriye bırakarak bu hafta size birkaç havâdis ihbar edeyim. Dağlı ve eşkıya yüze çıkarak şu aralık etmedikleri fenalık yoktur. Kristaç’da ve Trebin kazâsına tâbi Çiçova karyesinde muharebeler vukûu buldu. Mostar’da bulunan konsoloslar Gaçka’ya ve oradan Kristaç tarafına gidüb Nakşin tarikini açmağa çalışıyorlar saâdetlû kumandan Paşa Hazretleri Mostar’a gelib yine Bileki’ye avdet etti. Saâdetlû Mutasarrıf Paşa Hazretleri dahi Gaçka’ya azimet etmek üzeredir. Bu tarafta bulunan komisyonun icraatından henüz bir şey görülemeyüb serdâr-ı ekrem devletlû rif’atlû Ömer Paşa Hazretleri’nin vürûduna intizar olunmaktadır.¹²⁷⁴

¹²⁷¹ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:35, 4 Zi’l-kâ’de 1277, (14 Mayıs 1861), s.1.

¹²⁷² “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:35, 4 Zi’l-kâ’de 1277, (14 Mayıs 1861), s.1.

¹²⁷³ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:35, 4 Zi’l-kâ’de 1277, (14 Mayıs 1861), s.1.

¹²⁷⁴ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:35, 4 Zi’l-kâ’de 1277, (14 Mayıs 1861), s.1-2.

Mezkûr Kristaç'da vukûu bulan muharebe dört saat mümted olup Asâkir-i nusret-müesser-i mülukane Kâimmakâm rif'atlû Mahmud Bey'in kumandasında olduğu halde pek aşırı izhar-ı secaat ve gayret etmiş ve isimleri maruf birtakım rüesâ maiyyetinde olarak külliyyetle gelmiş olan eşkıya ve Karadağlıları perişan ve otuz kişi maktul ve seksen nefer yaralıları olup beş adam dahi esir bırakmış oldukları halde mersumları firara rugerdan eylemiş oldukları ve cunûd-ı Mülûkâne tarafından beş kişi maktul ve üç nefer mecruh olup mumaillehy Mahmud Bey'in dahi başından ve sağ ayağından yaralanmış idüğü on sekiz Şevvâl tarihli olarak *Kurye Doryan*'ın, Foça'dan almış olduğu bir mektubda murakkamdır.¹²⁷⁵

Karadağ havâlisinin şâyân-ı tahrir-i vukuât-ı ahiresi bunlardan ibarettir. *Ceride-i Havâdis*'in iddiası vecihle Douga Boğazında öyle bir şey olmuş olsaydı muhbirimiz elbette iş'âr eder idi. Hadise-i mahudenin en evvel râvisi İstanbul gazetesi olup fakat ferdası gün âdem-i sıhhatini öğrenerek beyan-ı hâle müsaraat etmiş olduğu halde mücerred bunun nakli olan ceridenin hâlâ bu bâbda ısrar göstermesi mahâl-i taaccüb'dür.¹²⁷⁶

3.35.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Paris'ten vürûd eden ahabâra nazaran Rusya'dan ol-terafa gelen mektuplar meâllrinden politika ufkunda gergi gibi karaltı görünmekte olduğu istihraç olunmuş ve İtalya muhârebâtı ve Fransız ile Sardunya askerlerinin muzâfferiyetleri ve Macaristan'ın ahvâl-i hâziresi ile ecnebi gazetelerinin milliyet maddedisin tervice marûf olan mesâileri Lehistan'ca ziyade tesir edip bununla beraber Rusya Devleti'nin köylü ahalisine itimâd ve istinâdı ber-kemâl bulunduğu Petersburg gazetesinde görülmüştür.¹²⁷⁷

Rusya Devleti, Umûr-ı Ecnebiye Nâzırı Prens Gorçakof'un âzliyle yerine Devlet-i müşârunileyhâ tarafından Paris'te Sefir bulunan Mösyö Kislef (?) nasb ve tayin olunacağını gazeteler yazıyorlar.¹²⁷⁸

¹²⁷⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁷⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁷⁷ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁷⁸ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.2.

İngiltere taht-ı himayesinde bulunan Cezâyir-i Seb'â ahalisi biraz vakitten berû Yunan Devleti'ne mülhâk olmak efkârında bulunarak İngiltere aleyhinde bazı harekât ile cabecâ şu niyetlerini izhâr ve işâatden hâli olmadıkları misillû bu bâbda Fransa Devleti'nden isti'âne emeliyle geçenlerde Paris'e mahsûs memurlar ağnam eylemişlerdir. İngiltere Devleti şu hâl hakkında âdem-i mübâla'at göstermeyeceğinden ahali-i mezkûrenin şu hâle ısrar eylediği takdirde Cezâyir-i mezkûre Kaimmakamı, memleketi taht-ı muhasaraya vaz' edeceğini ilan etmiş ve Korfu Ceziresinde bulunan kuvve-i askeriye ta'zif olunarak sokaklara varınca mevâki-i münâsebede asker ikâme kılınmıştır.¹²⁷⁹

Amerika-yı cenûbîde Arjantin Cumhuriyetine, tâbi' Mendoza şehrinde bu defâgayet şedîd bir hareket-i ârz vukûu bularak bi'l-küllîye harabiyetini muceb olmuştur. Bu vakîada üç bin hane münhedim ve yedi bin nüfus telef olup hasarat-ı vakîa üç yüz elli milyon franka balığ olacağı tahmin kılınmıştır.¹²⁸⁰

Fransa'nın cenûb tarafında vâki' Limoges nam şehri cesimde mâh-ı sâbıkın yirmi yedinci günü kazaen hârik zuhûr ederek şehri mezkûrun nısf-ı miktarı muhterik olmuş idüğü gazetelerde murakkamdır.¹²⁸¹

3.35.3.İLÂNAT

Selanik Sancağında Langaza Nahiyesinde İsmail Bey Bin Timur Bey'den mahlûl olan malûmü'l-kıtaat beş yüz kırk iki dönüm mikdarı tarlanın usulü vecihle buraca dahi müzayedesini icra olunacağından istek iden olduğu halde on beş gün zarfında Defterhane-i Âmire Ruznamçe Odasına müraca'at eylemeleri.¹²⁸²

İki masura taksim suyu satılık oldundan talep bulunan zevâtın mahâllini ve kaç guraş olduğunu Valide hanında sarraf Kilcizâde Simyon Efendi'den suâl eylemesi için ilan olunur.¹²⁸³

¹²⁷⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁸⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁸¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁸² "İlânat", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁸³ "İlânat", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.2.

Kadıköyü'nde Asâkir-i Şahane Karagolhanesinden Haydar Paşa'ya gidecek tarikin sağ tarafında vâki' dört tarafı taş duvarlı atmış bin ziraa mahâllin on beş bin ziraa mahâllinde bin arşun müceddid ebniye yani yirmi odayı müştemil konak ve iki taraf sedli şükûfe-zar ve bağdan müfrez sed üzerine iki taraflı sebze bağçeleri ve kebir havz veya samanlık ve enginarlık ve hariçde matbah ve ahır ve bostan dolabı ve tulumba ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireli kırk beş bin ziraa bağçeyi şâmil olan ceride muhasebecisi saâdetlû Halid Efendi'nin bağı fiyat-ı mu'tedile ile fûrûht olunacağından istek eden zevâtı içinde bulunanların gezdireceği ve pazarlığının kiminle edilmek lazım geleceğini dahi haber verecekleri ilan olunur.¹²⁸⁴

Tercümân-ı Ahvâl'in ibtidâsından 24. Numerosuna kadar yani altı aylık nüshaları mücellid olarak matbaada satılmakta olup fi aslisine fakat sekiz gurus cild parası zam olunur. *Tercümân-ı Ahvâl*'e geçen cümâde'l-ûla ibtidâsından itibaren altı aylık olarak abone olmuş olanların işbu Şevval gâyesinde müddetleri tekmi olmuştğundan bunlardan gazetelerinin kemâkan gönderilmesini arzu edenlerin tecdid-i abone buyurmalarını ihtar ederiz.¹²⁸⁵

(Heyet-i Sâbika-i Kostantiniyye)

İşbu risale-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefsi-i İstanbul şehri ile etrafındaki Bilâd ve Haliç-i Kostantiniyye ve adalar ve sairenin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nakil ve bunlarda mevcud ve mefkud bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtını şamil olup sekiz gurus fi ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹²⁸⁶

¹²⁸⁴ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁸⁵ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.4.

¹²⁸⁶ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.4.

3.35.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	156
• İngiliz lirası	00	172
• Yirmi Franklık	00	136
• Pol (Rusya Altunu)	00	137
• Karamiçe	00	079
• Karbon	00	027
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	10	054
• Konsolide	00	047
• Akçe Başı (Binde)	00	470 ¹²⁸⁷

¹²⁸⁷ “İlânat”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:35, 4 Zi'l-kâ'de 1277, (14 Mayıs 1861), s.4.

3.36.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:36, 6 Zİ'L-KÂ'DE 1277

3.36.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Serdâr-ı Ekrem devletlû, rif'atlû Ömer Paşa Hazretleri akdem ki ihbarımız vecihle Bursa nam vapur-u hümâyûna rakiben bugün Dersâadet'den hareket etmiştir.¹²⁸⁸

Beyrut'da bulunan Düvel-i Ecnebiye komiserlerinin Dersâadet'e geleceklerini akdemce beyan etmiştik. Derununda Fransız komiseri ile diğer bazı komiserler bulunduğu halde (Rolan) nam Fransız Beylik vapurunun dünkü çarşamba günü Dersâadet'e vürûd etmiş olduğu misillû İngiliz komiseri Lord Defrin (?) cenâbları dahi (Melpomone) isminde bir İngiliz fırkateyni ile yevm-i mezkûrda Kalâ-i Sultaniye'ye muvasalat etmiş ve rakib olduğu fırkateynin hasbe'l-ahd Dersâadet'e kadar gelemeyeceği ecl'den İngiltere Sefâreti ma'iiyyetinde olup çend gün akdem mahsûsan oraya gönderilmiş olan (Benşi (?)) nam vapura rakiben mumaileyh dahi işbu perşembe günü sabahleyn Der-aliyye'ye gelmiştir.¹²⁸⁹

Mezunen Rusya'ya avdet etmek üzere geçende Dersâadet'e gelmiş olan Kafkasya Kâimmakâmı Prens Baryatinski cenâbları geçen cumartesi günü HocaBey'e gider vapura rakiben Dersâadet'den azimet eylemiş olduğu Fransız gazetelerinde yazılmıştır.¹²⁹⁰

Nâib Mehmed Emin Efendi'nin cânib-i Hicaz'a azimet etmek üzere bu tarafa muvasalatını beyan sırasında mukaddem ki numero da mumaileyh ile Abzah ahalisi beyninde hoşnutsuzluk zuhûr etmiş olduğu yazılmış idi. Bazı mahâl-i mevsûka da istihsar olunduğuna göre keyfiyet-i mezkûrenin menşe' ve sebebi madde-i âtiye'den ibaret olup şöyleki biraz vâkitten berû Rusyalının, Kuban Nehri sevâhilinde zabt ve istila etmiş olduğu bazı mevâki'-i müstahkeme Abzah ahalisine iade olunmak ve min ba'd Rusyalı tarafından oralara bir gûna tecavüz vukûu bulmamak şartıyla bi'l-tavassut müsalaha akdine Çerkeslere karşı mumaileyh ta'ahhüd iderek bu bâbda Rusyalı'yı temin zımnında muteberan-ı ahali evladından yirmi beş neferi dahi rehin

¹²⁸⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:36, 6 Zî'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.1.

¹²⁸⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:36, 6 Zî'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.1.

¹²⁹⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:36, 6 Zî'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.1.

suretiyle ahz ve teslim eylemiş olduğu halde her nasılsa Rusyalı şurût-ı mezkûrenin hiçbirini icra etmedikten başka mezkûr rehinlerini dahi tevkif etmiş ve bunun üzerine umûm ahali kendisine ziyade infial ederek artık orada duramadığından Rusya tarafına ilticaya mecbur olup oradan dahi hacca gitmek üzere bu tarafa gelmiştir.¹²⁹¹

Cânib-i Hicaz’a gitmek üzere geçende Dersâadet’den azimet etmiş olan İran sefiri Mirza Hüseyin Han Hazretleri buradan hareketinin ikinci günü İzmir’e uğrayarak hakkında gerek hükümet ve gerek ecnebi memurları tarafından lazıme-i merasim-i tekrim hakkıyla ifâ kılınmış ve müşârunileyh oradan dahi hareketle cânib-i şerif-i mezkûra müteazzim bulunmuş olduğu ol-taraftan yazılmıştır.¹²⁹²

Saltanat-ı Seniyye ile Düvel-i Müttehâbe beyinde mün’akid ticaret muahedesinin gümrüğü ve sâir maddelere dair olan bendleri ahkâmının zaman ve tarifinin menâfi’ne muvafık surette ta’dil ve tesviyesi bir müddetten berû Saltanat-ı Seniyye’nin sarf-ı mesai-i celile etmekte olduğu bir mesele olup asr’ın muhsinâtından olarak şuna muvaffak olunmuş olmağla geçende Fransa Devletiyle kararâtı imza kılınmış olduğu misillû buna dair İngiltere ile dahi olunan müzakerat ve ıslahat hi’tâma reside olunmuş olduğundan geçen gün übbehtlû, devletlû Ali Paşa Hazretleri’nin sahilhanelerinde taraf-ı Devlet-i Âliyye’den müşârunileyh Hazretleri ve İngiltere Devleti cânibinden dahi Dersâadet’de sefir bulunan Sir Enri Bolour (?) ıslahat-ı makhbule-yi hâvi ahidname-yi imza buyurmuş oldukları haber alınmıştır.¹²⁹³

Dersâadet’de ufak paranın nedreti hesabıyla bazı kilise ve esnaf taraflarından birtakım matbu’ bonolar çıkarılarak tedavül ettirilmeğe başlanılmış ise de bunun bi’l-ahare mazarratı derkâr olduğundan bi’l-küllîye tedavülü men’ olunmuştur.¹²⁹⁴

Hasköy’de vâki’ büyük iskele kayıkçılarından İstrati’nin (?) balık kayığına dünkü çarşamba gecesi saat üç sularında Ayvansaray iskelesine çıkmak üzere on kişi binerek giderler iken mezkûr kayık gayetle eski ve bazı yerleri dahi sakat bulunduğu ecl’den denizin ortasında su alarak batmış olmağla derununda bulunanların vukûu bulan feryadı üzerine etraftan çarçabuk kayıklar yetişerek iki nefer çalgıcı ile

¹²⁹¹ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi’l-kâ’de 1277, (16 Mayıs 1861), s.1.

¹²⁹² “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi’l-kâ’de 1277, (16 Mayıs 1861), s.1.

¹²⁹³ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi’l-kâ’de 1277, (16 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁹⁴ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi’l-kâ’de 1277, (16 Mayıs 1861), s.2.

merkum kayıkçı ve Yanko isminde bir tuhafçı salimen çıkarılmış ve bir neferin dahi hayattan henüz mahrum naaşı bulunabilmiş ise de diğer altı neferi nâbedid olup kurtarılmak mümkün olmamıştır.¹²⁹⁵

Hazine-i Hâssa vapurlarından Vasıta-i Ticaret Samsun'dan bin iki yüz nefer Asâkir-i Redife-i Şahane-yi almış olduğu halde Salı günü Dersâadet'e muvasalat etmiştir.¹²⁹⁶

Gümrük emanetlerine memur olan zevâtın memuriyetleri mahâllerine birer birer gitmekte oldukları misillû mülhakatıyla Bosna Gümrük Emanetine tayin buyurulan izzetlû Faik Bey Efendi dahi bazı refakat memurları beraber olduğu halde Köstence'ye çıkmak ve Tuna tarikiyle Saraybosna'ya muvasalat etmek üzere geçen çarşamba günü Avusturya posta vapurlarına rakiben Dersâadet'ten hareket etmiştir.¹²⁹⁷

Teke Kâimmakâmlığı, Mîrmiran-ı kirâm'dan saâdetlû Abdurrahman Paşa'ya diye geçen gün yazılmış ise de müşârunileyh Hazretleri'nin rütbesi Rumeli Beylerbeyliği olduğu muahharan tebliğ kılınmış olmağla tashih-i keyfiyete müsara'at olundu.¹²⁹⁸

Belgrad Karyesinde vâki' Rum Milleti kilisesine dünkü çarşamba gecesini kilisenin arka tarafındaki pencerenin timurlarını kırarak hırsızlar girmiş ve sime müteallik ne kadar eşya var ise alıp gitmişlerdir. Keyfiyet cânib-i hükümete haber verildikde merkumların kimler oldukları bilinib ele geçirilmeleri hakkında tahrirat-ı lazime'nin icrasına müsara'at kılınmıştır.¹²⁹⁹

Havalar kesb-i itidâl edib yollar açıldığı cihetle İbrail ve İsmail iskelelerine içeri taraftan hayli zahire gelmeğe başladığından fiyat tenezzül etmiş ve her ne kadar sefâin nevli yüksek ise de şu birkaç gün zarfında Tuna'ya üç yüzden mütecâviz sefâin girmiş olmasıyla bunun dahi kariben tenezzül edeceği memûl-ü kâvi bulunmuş idüğü ol-taraflardan gelen mekâtib de murakkamdır.¹³⁰⁰

¹²⁹⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁹⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁹⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.2.

¹²⁹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁰⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.2.

3.36.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Vükelâ'nın memur oldukları umûrda mes'ûl olacaklarına dair Prusya'da bir kanun vaz' olunacağı Avrupa gazetelerinde görülmektedir.¹³⁰¹

Rusya memâliğinden, Kazan eyaletinde dîne müteâllik esbâbdan dolayı ihtilâl vukûu bulmuş olduğu Petersburg'dan, Berlin'e yazılmıştır.¹³⁰²

İşbu mayıs-ı efrencinin ikinci günü Viyana'da Devlet Meclisi küşâd olunarak şu sırada Avusturya İmparatoru haşmetli Fransuva Josef Hazretleri bir nutk-u resmî irâd edip hülâsa-i meâli umûr-ı devletin bundan böyle ahalinin efkâr-ı menâfi'i vecihle idare olunacağından ibaret olup imparator müşârunileyhin bu vecihle tebâsı hakkında gösterdiği hayırhâhlık memâliğinin her bir tarafında mucib-i mahzûziyyet olmuştur.¹³⁰³

Napoli'de kral-ı sâbık tarafdaranı, Hükümet-i Cedide aleyhine hareketten hâlâ feragât etmeyerek bu cihetle bazı mahâllerde ve bâ-husus Papa memâliği hududunda fitne ve fesâd zuhûra gelmekte olduğundan ve kral müşârunileyh dahi kat' ümid etmeyerek Roma'da tahavvül-ü ahvâle muntazır bulunduğundan şu müşkülatın bi'l-küllîye def' ve izâlesi zımında bu defâ Napoli'de bulunan Sardunya asâkirinden mevâki'-i mukteziyya'ya hayli asker irsâl kılınmış olduğu gazetelerde muhârrerdir.¹³⁰⁴

Garibaldi vatani olan Caprara Adası'na avdet eylemiştir.¹³⁰⁵

Haşmetli Papa Hazretleri, mayıs-ı frenkinin dördünde Roma'da bir ziyafet vererek gerek kendi ordusu ve gerek Fransa asâkiri zabitanından orada mevcut olanların cümlesini devet eylemiştir.¹³⁰⁶

Yakın vakitlerden berû icâd olunmuş olan telgraf ile fotoğraflı yani ziyâ vasıtasıyla resim almak sanatının isti'mâllerinde görülen muhsinâttan olmak üzere Avrupa gazeteleri şu vecihle bir vakiâ hikâyat ederlerdi ki; Kont dö Yenafıl (?) nam

¹³⁰¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁰² "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁰³ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.2-3.

¹³⁰⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁰⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁰⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.3.

zât geçende Lizbon şehrinden kalkıp Paris'e giderken etrafına Paris'te bulunan şeriki üzerine olarak yetmiş bin franklık bir poliçe keşide ettirip bunu yanına almış olduğu hâlde yolda düşürmüş olmasıyla derhâl keyfiyeti bâ-telgraf merkûm sarrafına ihbar ettikte O dahi Paris'teki şerikine yine ol-saatte telgraf ile haber verip o misillû bir poliçeyi getiren olur ise kabul etmemesini tenbih etmiş ve hâlbuki kont mumaileyhe dahi akçenin lüzumu olacağını bildiğinden nezdinde bulunan fotoğrafı ile alınmış bir resmini bâ-posta Paris'e gönderip bu resmin sahibi bizzat size geldikte malûm'ül miktar frankı kendisine i'tâ ediniz deyû şerik merkûma iş'âr eylemiş vefiyyü'l-vâki ol-vecihle ifâkılınarak hiçbir taraf zarar ve ziyana düşâr olmadıktan başka matlûb dahi hâsıl olmuştur.¹³⁰⁷

Geçen günlerde Fransa'nın ekser mahâllerinde ziyadece soğuklar vukûu bulup mahsulatı bozmuş idüğü Paris'ten bâ-telgraf yazılmıştır.¹³⁰⁸

Bir hayli zamandan berû Londra'da ikâmet etmek üzere bulunan (Kuşot (?)) bu kere Paris'e az.met ve muvasalat eylemiştir.¹³⁰⁹

Fransa asâkirinin Roma'dan kaldırılması istidâsında ahâli mahzârlar tanzim edip haşmetli Napoleon Hazretlerine i'sâl olunmak üzere Roma'da bulunan Fransa Sefirine i'tâ etmiş oldukları ve Napoli Kralı sâbık II. Fransuva'nın Avrupa sarraflarından dokuz milyon lira istikrâz etmek üzere bulunduğu Roma havâdisindendir.¹³¹⁰

Zırhlı gemilere karşılık olarak şimdi Fransa'da bir nev' dökme çelik toplar i'mâl olup tecriyesi icra kılınmakta ve ta'rif olunduğuna göre bunlara gülle vaz' olunur ise on iki bin pişrev danesi konulur ise üç bin metro yere kadar sürüp şu menzilde on iki santimetro kalınlığında bir demir tahtayı deleceği hesap olunmaktadır.¹³¹¹

¹³⁰⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁰⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁰⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.3.

¹³¹⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.3.

¹³¹¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.3.

3.36.3.İLÂNAT

Üsküdar'da Bağlarbaşı'nda Tophanelioğlu çeşmesi ittisalinde büyük Çamlıca Caddesinde Dört Yol ağzında kâin yemin ve yesâri taş duvar ile mahdud on bin arşun kadar bir kıt'a bağ ehven baha ile satılık olup istek idenlerin derun bağda bulunan bağçıvan Marko'dan suâl etmeleri.¹³¹²

Tercümân-ı Ahvâl'in ibtidâsından 24. Numerosuna kadar yani altı aylık nüshaları mücellid olarak matbaada satılmakta olup fî aslisine fakat sekiz gurus cild parası zam olunur.

Tercümân-ı Ahvâl'e geçen cümâde'l-ûla ibtidâsından itibaren altı aylık olarak abone olmuş olanların işbu Şevval gâyesinde müddetleri tekmil olmuş olduğundan bunlardan gazetelerinin kemâkan gönderilmesini arzu edenlerin tecdid-i abone buyurmalarını ihtar ederiz.¹³¹³

(Heyet-i Sâbika-i Kostantiniyye)

İşbu risale-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki Bilâd ve Haliç-i Kostantiniyye ve adalar ve sairenin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nakil ve bunlarda mevcud ve mefkud bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtını şamil olup sekiz gurus fî ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹³¹⁴

¹³¹² “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.4.

¹³¹³ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.4.

¹³¹⁴ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.4.

3.36.4.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	173
• İngiliz lirası	00	191
• Yirmi Franklık	00	153
• Pol (Rusya Altunu)	00	155
• Karamiçe	20	088
• Karbon	30	028
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	10	055
• Konsolide	10	049
• Akçe Başı (Binde)	00	570 ¹³¹⁵

¹³¹⁵ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:36, 6 Zi'l-kâ'de 1277, (16 Mayıs 1861), s.4.

3.37.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:37, 9 Zİ'L-KÂ'DE 1277

3.37.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Tevcihât

Girid Valisi devletlû İsmail Paşa Hazretleri'nin azli vukûuna mebni Valilik mezkûr Meclis-i Hazâin azâlîğı memuriyeti kemâkan uhdesinde kalmak üzere devletlû İsmail Paşa Hazretlerine¹³¹⁶

Erzurum Valisi devletlû Hayreddin Paşa Hazretleri mahâl-i memuriyetine azimet etmek üzere dünkü cumartesi günü Hazine-i Hâssa vapurlarından Vasita-i Ticaret nam vapura rakiben Dersâadet'den hareket eylemiştir.¹³¹⁷

Mehmed Bey'in süvar olduğu Keyvan-ı Bahri nam vapur-u hümayûn derununda elli nefer mahbus bulunduğu halde Beyrut'dan hareketle dünkü cumartesi Dersâadet'e muvasalat etmiştir.¹³¹⁸

Lütfiye nam vapur dahi üç yüz seksen bir nefer Asâkir-i Bahriye ve bir mikdar yolcu ile bugün Der-Âliyye'ye gelmiştir.¹³¹⁹

Ömer Paşa nam vapur bir miktar yolcu ile Galos'dan avdet ve perşembe günü Der-Âliyye'ye muvasalat etmiştir.¹³²⁰

Keyvan-ı Bahri ile gelen yolcuların rivayetlerine göre Berru'sşam'da bulunan Fransa asâkiri müddet-i malume iktizasınca şurayı terk eyleyeceklerinden nakledemeyecekleri eşyanın hepsini şimdiden fûrûht etmeğe başlamışlardır.¹³²¹

Biz *Ceride-i Havâdis* hakkında olan nazar ve mütala'amızı 32 numarolu nüshamızda ilan etmiş ve azimet-i musammemmizde tesbit ve istikrar-ı ilti'zâm ile beraber ol-vâkit Ceride'de görülen kalem bir katib kalemi olduğundan her ne kadar kendisi Türkçe bilmez ise de ekmeğini yiyenler kendine hakkı tefhim ile tarik-i sevaba delâlet ederler zu'mûnda bulunmuş idik. Lakin *Ceride-i Havâdis* hâlâ verilen

¹³¹⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zî'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.1.

¹³¹⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zî'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.1.

¹³¹⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zî'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.1.

¹³¹⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zî'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.1.

¹³²⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zî'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.1.

¹³²¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zî'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.1.

nasihatten müstefid olmayub eski vadide ısrar ettiğinden ve bu günlük varakamızda havadis az olduğundan mücerred eğlence olmak için müşterilerimizin afvına mağruren dünkü numero ile neşrettiği varaka suretini derc ve metinlerini daireler içinde hıfz ile fakat üzerine müterettib olan mütala'atımızı ilave etmek lazım gelmiştir.¹³²²

(Mekteb-i Harbiye Beşinci Sene Erkân-ı Harbiyesi Şâkirdanından Çenberli Taşlı Nuri Efendi Tarafından Gönderilen Varakanın Suretidir) Bu Nuri Efendi Kimdir?

(34 numeroda neşrolunan *Tercümân-ı Ahvâl*'in mesâil-i tabi'yye'ye dair bast eylediği mevadın) cümlesi erbâb-ı fen ve ma'lumat indinde müslim olduğu halde içinde (Bazıları) Nuri Efendi'nin havsala-i idrakına sığmadığından (Bu husus ile tahsil-i keyfiyeti hakk-ı insaf ile) nazar olunduğu halde vakıanın aynı olarak fakat sened-i adilik biri dahi kendisi olduğu ol-vâkit bilinib (ifâde olunamadığından min gayr-i haddin tarafı acizanemden tashih olunarak vech-i âti üzere ilan) cehl (olunur).¹³²³

(Şöyleki medeniyetin as esası makamında olan ulûm ve fûnûnun ilerlemesi usûl-ü nazariyyat ve ameliyyatın) yani efendinin muradı mevcut olan kitabların o kitablarda ki mesailin (mihverü'l-layıkında kıraât) yani yanlış ve eksik okunmaksızın doğruca kıraât (ve icrasına mevkuf) olup mesela Mekteb-i Harbiye'de fûnûn-ı askeriye kitabları güzelce okunduktan sonra muharebe mevki'lerinde bulunub icra'at-i fiiliyyesini dahi öğrenmeye menût (ve bu ise hamdullah teâlâ teşkiline muvaffak olduğumuz mekteblerin) içinde arzu olunan rabıta olmadığından (ve padişah-ı âlempenâh efendimizin sayesinde) bülega meblağ-ı maaş ve ta'am ve elbise verildiği halde yetişen erbâb-ı liyakat pek nadir görüldüğünden (günbegün) Nuri Efendi mekteb de farsî okutmuştur. Bu nasıl terkibdir kendisi bilir (ne merkez de kesb-i tezayüd ve terâkki eylediği ashâb) müdahenenin ağızlarında dolaşib fakat hakikat-ı hâl erbâb-ı maârif indinde maruf iken) buraya güzelce dikkat lazımdır ki; Nuri Efendi mezaya-yı kitabeti henüz bilmez iken mevkufu marufa secî etmiş ve maârif lafzıyla maruf beyinde cinâs yapmıştır. Aferin (bu defa Sahib-i *Tercümân-ı Ahvâl*) besbelli bu tabir

¹³²² "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zi'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.1.

¹³²³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zi'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.1.

bizim *Ceride-i Havâdis* için neşrettiğimiz nasihat bendindeki Sahib-i Ceride terkiibinde me'hûzdur. Her ne ise (makiyod (?) Ceride efkâr-ı perakendesini olan erâcîfî neşrederek) acaba bu terkiibin aslı mukayyed-i idide Ceride müretteblerimi yanlış olarak makiyod (?) bastırılır yohsa Nuri Efendi ilm-i sarf'da olan kuvveti cihetiyle kâdî'l-kûdat'dan sigâ çekerek mi buldu hele bir müşevveşlik görülüyor. Ama bununla beraber çünkü tâ'riz-i Ceride'nin mukâbili olan Tercüman gazetesine olduğundan bu sözde fenn-i mu'anidden dahi karıştırılıb Ceride-i efkâr ta'birinde telmih-i melc tasavvur olunduğu unutulmamalıdır. Lakin Mekteb-i Harbiye de bu fennin vücudu olmağla efendi-i mumaillehyh (daha henüz) kendisinin vakıf ve muttali' olamadığı şeylerden bahisle teşhiz-i ezhân sırasında) böyle ağzına sığmayacak lokmaları bel' ve hazme himmet etmiş saşılacak şeydir. Ve bir de (tedkik ve imtihan eylediği mezaya-yı karihiyye-yi) artık bu ibarede me'ani ve bedi' ve beyan-ı fenleri bütün münderiç olduğundan zevk ve telezzüz isteyenler tekrar tekrar mutâla'a ile hande-nâk olsunlar. Efendi-i mumaillehyh bu mukaddimeyi temhid'den sonra bizim ifâdemizi nakl ve beyan edib ve şu kadar ki galiba ders vakti karib olmağla yazmağa meydan bulamadığından tetimme-i kelâm olan işbu veli-nimet bintimiz padişahımız efendimiz Hazretleri'nin mebdî rûz-ı saâdetimiz olan cülûs-ı meymenet menûs-ı şâhâneleri gününden berû ulûm ve maârif cihetine masruf buyurulan enzâr-ı lûtf ve âtîfet-i Seniyyeleri asâr-ı celilesinden olarak on beş yirmi sene zarfında fûnûn hayli ilerleyüb mahâl mahâl Dersâadet'de ve taşralarda umûm mektepleri açılmış ve ve bir yandan açılmakda ve ihsan-ı ale'l ihsan olmak üzere bir sınıf mektebler şâkirdanına elbise ve ta'am ve maaş dahi verimekte bulunmuş olmağla ibaratını yazmayub yalnız demişki *Tercümân-ı Ahvâl* (demişki şimdiye kadar vech-i matlûb üzere adamlar yetişmek memûl bulunduğu halde mekâtib-i mezkûreden çıkan şâkirdanın içinde sahîhen Devlet-i Âliyye'nin işine yaracaklar (nadir görünüb) ve bu müdde'aya Mekteb-i Harbiyenin bidâyet-i teessüsünden bu ana kadar yirmi seneden ziyade müddet geçtiği halde yetişen şâkirdanlardan el-hâletü hazihi Devlet-i Âliyye'nin sahîhen işine yarananların parmakla gösterilmesi sened-i kâfi olup (terbiye-i umûmiyye madde-i mühimmesi dahi pek ağır yürümekte ve ekser erbâb-ı dikkatin) yani Nuri Efendi gibi henüz mektebe gidip gelen çocuklardan maada devlet ve millet ve medeniyet ne olduğunu bilenlerin (mütâla'aları vecihle bu hâle usul-ü tahsiliyenin yolunda olmaması başlıca sebeb olmaktadır.) Ey efendi bu ibareyi yazmaktan garaz elbette medlûlünde sekâmet

görülen yerlere ta'riz ve hatalarını tebyîn ve iş'âr iken niçin sükût buyurmuş ve güyâ şu'â hakikat-i basire-i nefsanîyetinizi hayranlık etmekle diyecek bir şey bulamayub ma'nen yine tasdik-i müdde'a etmişiniz. (Halbuki) hırs-ı iştihar bu mevkiide efkâr-ı insaniyyenize galebe etmekle (atarlar seng-i adettir diraht-ı meyvedar üzere mısra'nın) içinde bulunan fiilin zamiri kaide-i nahviye üzere kendinize raci' olacağını tefekkür etmemişiniz. (Haşa merci' olan *Tercümân-ı Ahvâl* mafız' zamir gayr-i nâfi ile işte mekteblerdeki usûl-ü tahsiliye mertebe-i kifâyede olmadığına bir delili daha geldi. Kim memûl ider ki; Mekteb-i Harbiye'nin beş senelik şâkirdi hâlâ bir fiilin zamiri nereye raci' olacağını bilmeye ve merci'lafzı ile zamir gelmesini cem' etmek için böyle manasız ibare yaza ve buna da kana'at etmeyib daha ziyade sa'nât icrası muradıyla merci' lafzına secî için hiç münasebeti olmayan gayr-i nâfi' terkiibini düşünmeksizin ilave ede. Şimdi nazar-ı insaf ile bakıldığı halde bu hâl-i teessüfe layık değil de nedir? Zira şu şakird (bunca sene bezl-i sa'y ve makderet) etmiş iken hâlâ iki lakırdıyı bir araya getirüb yoluyla ifâdeye meleke hâsıl edememiştir. Ve tahsil için bu kadar zamanlar mektebe devam eden talebeyi bu vecihle (kefe-i terâzu-yu akl sekiminde) kudretinden hariç şeyleri müvazene eder görmekten büyük keder olunacak daha ne olabilir. Hele Efendi-i mumailayhin (kendi melhuzatını sakil müşahede etmekle ne'uzu billah lisan-ı itirafına) işte lisan-ı itiraf ta'biri dahi bir iki çıkma şeydir. Ve bir de önümüzde birkaç secî geliyor. Dikkat buyurulsun (ağırlık ve gûş kabulüne sağrılık getürerek ne doğru lakırdıyı tasdiğe himmet ve ne de râs-ı gûyânın lafına havale sem' itina ediyor.) Bu cümle bizim tarafımızdan Cerideye söylenecek bir doğru sözdür. (Binaenaleyh) sahib-i Ceride aklına uygun bir kâtib daha bulamayarak (matbu' evrak olan *Ceride-i Havâdis*'i ankaribü'l zaman Nuri Efendi'nin destgâh-ı idrak ve insafı gibi ta'til edeceği ve bu makûle erâcîf neşrinden halas olunacağı ümid olunur. Ve bir de efendi-i mumailayhin böyle atlar tepişir iken araya girmeyerek kendi dersiğiniz ile meşgul olması (erbâb-ı tahsilin) mesleklerine muvafık olacağından kendisi bu dersden müstefid olacağı hayırhâh-ı me'mûl-ü müstekimleridir.¹³²⁴

¹³²⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zi'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.2-3.

Mekteb-i Şahâne de tahsil üzere bulunan efendilerin cümlesi hakkında hürmet ve muhabbet-i mahsûsamız derkâr olduğundan yalnız Nuri Efendi'ye has olan muhatabat-ı vakıadan umûma ta'riz manası tahattur olunmasını başkaca ihtar ederiz.¹³²⁵

Dersâadet'de mukim Flemenk Sefiri Mösyö Dobua cenâbları'nın mesâlih-i zâtiyyesi için mezunen Viyana'ya azimet edeceği Fransız gazetesinde muharrerdir.¹³²⁶

Trabzonlu İbrahim ve Belgrad köylü Yorgi ve Ermeni Milletinden Bağdasar nam üç refik geçen cuma günü saat dokuz kararlarında Karadeniz Boğazında vâki' Rumeli fenerinden bindikleri kayığa bir mikdar balık ile tuz yükleterek oradan hareket etmiş iken Papazburnu denilen mahâle geldiklerinde şurada kayık her nasılsa devrilüb merkulardan İbrahim ile fıçı Yorgi na-bedîd olarak fakat Bağdasar güçle karaya çıkmış ve keyfiyeti gelib zabıta memurlarına beyan etmiştir.¹³²⁷

3.37.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Viyana'da müceddeden teşkil olunmuş olan Millet Meclisi'nin hîn-i küşâdında haşmetli Avusturya İmparatoru Hazretleri'nin telâffuz eylediği nutk-u resmî'nin tercümesidir;

Sunûf-ı ahali-i memleket hakkında müsavat-ı hukuk kazıyyesine riâyet olunması ve Mebusân-ı Milletin vaz'ı kavânin emrinde rey'i munzam bulunması hususlarının devlet hakkında netâyic-i hayriyeyi müstelzim olacağı nezdinde mecrum ve müteyekkindir.

Geçen teşrin-i evvel ve şubat aylarında ilan olunduğu vecihle bî-avnilâhi teâlâ icrasına mübaderet olunacak olan usul mevâd-ı âtiden ibarettir.

¹³²⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:37, 9 Zi'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.3.

¹³²⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:37, 9 Zi'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.3.

¹³²⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:37, 9 Zi'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.3.

Hukuk devleti eyaletlerin mümkün mertebe hâl-i istiklâli ve bununla beraber nüfuz-ı hükümetin icrasına lazım gelen yek-ciheti ve ittihâd üzerine tesis ve binâ etmek maksadıyla bi't-tecârib hüsn-i tesirâtı sebât olan hükümet-i meşruta usulünü kabul ve ittihâz eyledim.

Usul-ü müsavat ve hâkkaniyete tatbiken ve birkaç yüz seneden berû taht-ı hükümetimizde bulunarak yekdiğerle biraderâne hüsn-i ülfet ve imtizâc etmekte olan milel-i muhtelifenin her biri hakkında levâzım-ı madalete riâyeten ittihâz eylediğim şu usulün memleketin her tarafına memleketin şumûl ve intişârına sây' ve ihtimâm edeceğimdir.

Eyalet mebusları buraya tecemmu' edip artık bu bâbda şekk ve iştibâha mahâl kalmamış ve her sene evkât-ı muayenede tecemmu'ları tezâyüd-i nüfûz ve kudretlerini mucib olacağı derkar bulunmuştur.

Min ba'd eyalet ahalisi Viyana'da bulunacak mebusları vasıtasıyla benimle muhabere edecekler ve bu vecihle haklarında hayırlı olacak hususâta malûmat-ı yekiniye hâsıl ederek nizâmat-ı nafiâ ihdâsı ve ahalini muhtaç ve arzu-mend olduğu kavâninin vaz' ve tesisi zımnında tedâbir-i mümküneye teşebbüs edeceğimdir.

Mütayemmenen küşâd olunan işbu Millet Meclisi bazı mevâd-ı mühimme ve müsta'cele ile iştiğal eyleyeceğinden bu senelik vezâifini tamamıyla ifâ edemeyecektir. Şimdi bizim şu tedâbir ile hâl edeceğimiz mesâil-i mevâd-ı müşkileden olup yani maksadımız Avusturya memâliğinden asâr-ı ilim ve irfân münteşir ve şâyi olduğu ve her sınıf kendi hukuk ve vezâifini öğrendiği hâlde ihitilâf-ı diyânet ve cinsiyyet beyne'l ahali hüsn-i imtizaç ve ittihâd husûlüne mâni' olmayacağını enzâr-ı âleme karşı isbat etmektir.

Her cins tebâasını himâye eden ve milel muhtelifesinin münâsebât-ı hukukiyye ve ictimâiyyeleri hakkında serbestîyet-i kemâle i'tâ eyleyen bir devlet memleketinde ve sâil-i saâdet-i hâlin intişârına meydan verdikten başka kendisi dahi kesb-i nüfûz ve iktidar eder çünkü serbestîyet üzerine mebni olan kuvvet dâhilen ahaliyi hoşnud edip haricen dahi bertarafa mucib-i havf ve ihtirâz olmaz.

Mukaddemce dahi ilan eylediğim vecihle vaz' ve tesis etmiş olduğum kavânin ve nizâmatın te'kid ve tahkimi hususunu kemâl-i emn ve itminân ile ahâlinin dirayet-i müslime ve gayret-i vatanperversine havale ederim.

Usul-i serbestiyete muvafık hüsn-i harekâta mübaderet edeceğiniz ve meclisin hîn tatiline kadar memuriyetlerinizde kesb-i takviyet edip gerek hükümdarınızın ve gerek vatanınızın teşekkür ve mahâmedetle mazhâr-ı mefhâret olacağınızda iştibâh etmeyeceğiniz meczûmumdur.

Macaristan ve Hırvatistan ve Esklavoni (Esclavonie) ve Transilvani (Transylvanie) ahâlisinin Millet Meclisi'ne, Mebusan-ı Millet intihâb ve irsâl eylemeleri hususu dahi kâriben hüsn-i suretle tesviye pezir olmasını memûl ederim.

Bu bâbda bir taraftan maksadımın muvafık-ı hâkkaniyet olmasına ve bir taraftan ahâlimin zekâvet ve fetânetine emniyet ve itimâd ederim. Ahali hakikât-i hâle ve vaz' eylediğim kavânin ve nizâmatın lüzum ve menfaatine kesb-i vukuf eylediklerinde memulüm vecihle hüsn-i kabul ve icrasına müsaraat ve hâlât-ı sairede dahi meşhud olacağı vecihle metbu' meşruâlarına ibrâz-ı sadakât ve mülkümün her tarafından Millet Meclisi'ne, mebusân intihâb ve irsâline mübâderet edeceklerdir. İşte bu vecihle kemâl-i emn-ü asâyişle asâr-ı hâseneyi sulh-u salâhtan mütemetti' ve zevkyâb olmamızı eltâf-ı ilâhiyye'den memûl ederim. (Bâkiyesi sonra)¹³²⁸

3.37.3.İLÂNAT

Bir tarafı (Es-seyyid Mustafa Nuri) ve diğer tarafı şifre olarak (Nuri) ve üçüncü tarafı dahi (küll-i şeye bekdir) yazılı ve altın saplı (Silik) bir kıt'a mühür iki gün zarfında zâyî' olmuş idüğünden her kim bulub Meclis-i Tahkike götürür ise elli guruş bahşiş verileceği¹³²⁹

¹³²⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:37, 9 Zi'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.3-4.

¹³²⁹ "İlânât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:37, 9 Zi'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.4.

Kuzguncuk civarında Nakkaş nam mahâlde kâin merhum Hacı Şerif Ağa'nın konağı on altı oda ve harem ve selamlık vasi' bahçesiyle kiraya verilecektir. Ve karşısında deniz kenarında vâki' sekiz yüz elli ziraa arsa satılık olup istek edenlerin Kuzguncuk'ta kâin mezkûr konakdan suâl eylemeleri ¹³³⁰

Beşiktaş'da Hâseki tarlasında vâki' Hacı Hüseyin bağı ve diğer tarafı Beyoğlu Caddeleri olup terbiân bin yüz elli zirâa mahalli şamil olan arsa satılık olmağla istek buyuranlar Beşiktaş'ta kâin meşhur Şişman Artin gazinosundan suâl buyuralar. ¹³³¹

(Heyet-i Sâbika-i Kostantiniyye)

İşbu risale-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki Bilâd ve Haliç-i Kostantiniyye ve adalar ve sairenin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nakil ve bunlarda mevcut ve mefkud bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtını şamil olup sekiz gurus fi ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır. ¹³³²

3.37.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	168
• İngiliz lirası	00	185
• Yirmi Franklık	00	147
• Pol (Rusya Altunu)	00	150
• Karamiçe	20	086
• Karbon	30	028
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	054
• Konsolide	10	049
• Akçe Başı (Binde)	00	520 ¹³³³

¹³³⁰ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zi'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.4.

¹³³¹ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zi'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.4.

¹³³² “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zi'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.4.

¹³³³ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:37, 9 Zi'l-kâ'de 1277, (19 Mayıs 1861), s.4.

3.38. *TERCÜMÂN-İ AHVÂL*, NO:38, 11 Zİ'L-KÂ'DE 1277

3.38.1. HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE

Ahyolu Maa Bergos Kazâsı Niyabet-i şer'iyyesine eşrâf-ı kuzât'dan meveddetlü Mustafa Fehim Efendi tayin buyurulmuşdur.¹³³⁴

Memleketeyn-i rüesa-yı memurininin tebdil olunmuş olduğu geçende yazılmış idi. Bu kere nasb olunan zevâtın esâmisiyle memuriyetleri âtide zikr olunur;

Katarcı	-	Reis-i Meclis ve Dâhiliye Müdürü
Kantakuzen	-	Umûr-ı Diniyye ve Maârif-i Umûmiye Müdürü
Kika Bey (?)	-	Maliye Müdürü
Ersaki (?)	-	Hâriciye Müdürü
Filipesko (?)	-	Defter Emini
Miralay Samaçesko (?)	-	Bi'l-Vükelâ Serâskerî ¹³³⁵

Beriyetü'sşam'dan gelen komiserlerin geçen gün Tarabya'da vâki' Fransa Sefarethanesine tecemmu' edib akd-i meclis etmiş oldukları işitilmiştir.¹³³⁶

Dürzi Şeyhlerinden olup vukuât-ı ahire de med-hâli bulunduğu töhmetiyle Beyrut'da mahsûs olan Cumbulad (?) Said Bey'in bu kere vefat etmiş olduğu *Kurye Doryan*'da yazılmışdır.¹³³⁷

Şehpir nam vapur yedi yüz elli nefer Asâkir-i Redife-i Şahâneyi Mersin iskelesinden almış olduğu halde dünkü Pazartesi günü Dersâadet'e gelmiştir.

Peyk-i Şevket dahi bir mikdar yolcu ile Galos'tan kalkıp bugün buraya muvasalat etmiştir.¹³³⁸

¹³³⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.1.

¹³³⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.1.

¹³³⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.1.

¹³³⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.1.

¹³³⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.1.

Varna'da sahil-i deryâ da kâin Dona nam gayet müttesi' ve Amik Göl ile deniz beynini fasıl olan zemin kat' olunduğu halde en cesim gemiler mezkûr göl derununa duhûl ederek oraca gayet emin ve muntazam bir liman vücuda geleceğinden şu emr-i nâfi'in icrası öteden beri Saltanat-ı Seniyye'nin menvî ve musammemi bulunduğu cihetle mahâl-i mezkûrun keşfiyle ol-bâbda tahkikat-ı lazımenin icrası zımında Mehre-i Mühendisinden ve Meclis-i Me'abir azâsından Mösyö Dolaf ol-tarafa memur ve ağram kılınmıştır.¹³³⁹

Edirne'de bu sene ziyadece kırağı düşerek meyve ağaçları yanmış ve ve dut yapraklarına daha ziyade dokunarak ekserisi donup bu sene ipek mahsulü sâbık senelere nisbetle az olacağı misillû havaların bu uygunsuzluğu böcek mahsulü zamanını dahi bir ay geri bırakmış olduğu ol-tarafdan alınan tahrirattan müteyakkındır.¹³⁴⁰

Erzurum havâlisinde hâlâ bahar olmayub havalar yağmurlu ve fena gitmekde olduğu ol-tarafdan alınan mektuplarda yazılmaktadır.¹³⁴¹

Tersane-i Âmire de kürekte bulunan mücriminden yirmi dört neferi firar etmek üzere dokuz mâh'dan berû bir lağım kazıb bu günlerde hi'tâma takarrub eylemiş olduğu halde keyfiyet bu kere meydana çıktığı rivayet olunmuştur.¹³⁴²

Mirliva izzetlû Vartan Paşa'nın Ermeni hurûfuyla çıkarmak da olduğu Mecmua-i Havâdis gazetesinde yazılıdır.¹³⁴³

Levant Herald gazetesi Maliye Hazinesinin harici ve dâhili duyûnatı şu vecihle hesap etmiştir ki bizce mübala'a görünür;

Kese	Harici Borç
3.000.000 -	Birinci istikrâz Fransız ve İngiliz Devletleri kefâleti ile
5.000.000 -	İkinci istikrâz Mısır vergisi kefâleti ile
5.000.000 -	Üçüncü istikrâz Gümrük hâsılatı kefâleti ile

¹³³⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.1.

¹³⁴⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.1.

¹³⁴¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.1.

¹³⁴² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.1.

¹³⁴³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.2.

2.000.000	-	Dördüncü istikraz Miras
15.000.000		

Dâhili Borç

2.500.000	-	Hazine Tahvili
0.900.000	-	Sehem
3.500.000	-	Konsolide
3.000.000	-	On Senelik
3.000.000	-	Maaş
3.000.000	-	Nezâretlerin Borcu
4.000.000	-	Meskûkâtın Mağşusu
3.000.000	-	Kaime
37.900.000		Cem'an

Konsolide ve istikrâzların bu ana dek edâ olunan hisseleri bu hesaptan tenzil kılınacaktır.

Hazine'nin senevî varidâtını dahi gazete-i mezkûr iki bin altı yüz kere bin kese akçeye ve mesârifini iki bin beş yüz kere bin kese akçeye balığ eder. Hâsılat'dan fakat kalan yüz bin kese akçe şimdilik bu sene ve Berriyetü's-şam mesâriflerine kifâyet etmek de ise de her vâki'd böyle gâileler bulunması inâyet-i bariden memuldür. İşbu hesapta Paşa-yı mummaileyhin mütâlaası vecihle mübalağa olduktan fazla taksimlerde yanlışlık dahi olup fakat mes'uliyeti gazete-i mezkûra râci'dir.¹³⁴⁴

Kostantin kapıdanın rakib olduğu Devlet-i Âliyye bandıralı bir gemi Yenikapu sahilinde timur üzere bulunduğu halde bu kere leylen üzerine yedi nefer deniz hırsız hücum ederek kapıdanın odasında buldukları on iki bin gurus nakid akçe ile taifesinin bazı eşyasını ahz ve gasb eyledikleri ve gemi halkı mukavemet etmek istediklerinden vukûu bulan mukatele'de bunlardan birkaçı mecruh olduğu bazı mahâlli gazetelerinde mervidir.¹³⁴⁵

¹³⁴⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁴⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.2.

Şapşığ dâhilinde Adakum nam mahâllin üst tarafında kâin (Ebin (?)) ve (Yil (?)) ve (Sebj (?)) denilen mahâllerde Rusyalular mukademce inşa etmiş oldukları dört adet kaleleri bu kere tahliye ve tahrib ederek geriye yani Kuban nehrinin öbür yakasına çekilmiş ve ihrak etmiş isede bu defa yine yerlerine avdet etmekde bulunmuş oldukları ol-tarafdan bugün gelen yolcuların rivayetlerinden anlaşılmıştır.¹³⁴⁶

Paris Sefiri devletlû Veliyüddin Paşa Hazretleri taraf-ı eşref cenâb-ı şehriyâriden haşmetlü Prusya Kralı Hazretlerine irsâl olunan Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnunu takdim etmek üzere bu günler de Berlin'e azimet edeceği bazı Paris gazetelerinde muharrerdir.¹³⁴⁷

Vidin'den (2 Zi'l-ka'de Tarihli) Alınan Tahriratın Sureti

Vidin havâlisinde bulunan muhacirinin emr-i iskânları derdest-i ikmâl olup haneleri bir taraftan inşa kılınmakda bulunduğundan haziran gâyesine kadar mevcut olanların kâffesi yerleştirilerek arkası alınmak memul'dür. İşbu muhacirlerin birazı Vidin kazâsı dahilinde kâin Sahra nahiyesinde inşa olunacak kasabaya ve birazı civarında müceddeden yapılacak karyelere bi't-tevzi' iskân olunacaktır. Buraca şâyân-ı tahrir başka bir şey yoktur.¹³⁴⁸

3.38.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Dünki gün Londra'dan, Galata Borsasına yazılan telgrafnamede Avrupa'nın politikası asâyiş üzere olduğu ihbar olunmuştur.¹³⁴⁹

Fransa'da Boullogne şehrinde Devlet-i Âliyye evrâk-ı nakdîyesine taklid etmekte olan birtakım kalbazanlar ahz ve girift olunup şehir-i mezkûr mahkeme-i cinâyetinde bu kere mürafâ'a-i لازمeleri lede'l-icra bunlardan Randobaşi (?) ve Fekşini (?) ve Zanetti (?) nam eşhâsın üçer sene müddetle küreğe vaz'ına hükm olunmuştur.¹³⁵⁰

¹³⁴⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁴⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁴⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁴⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁵⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.3.

Viyana’da ulûm ve el-sine-i şarkıyyeye mahsûs Darü’l-fünûnda öteden berû Arab lisanı tedris olunduğu misillû elyevm beyne’l-avâm müstamel olan Arabînin dahi talimi için bu defâ Darü’lfünun-ı mezkûrda müceddeden ders hane tanzim olunarak müderrisliği dahi bâ-emr-i imparatorî Antuan Hasan nam zât’a havale kılınmıştır.¹³⁵¹

Umumen İtalya ahalisinin bir heyet-i meslehâda bulunmasını Ceneral Garibaldi’nin, Sardunya parlamentosuna teklif etmesi üzerine bunun lüzum ve imkânı mütâlaa ve tahkik olunmak üzere keyfiyet bit komisyona havale olunmuş idi. Komisyon-ı mezkûr bu defa itmâm-ı memuriyet edip bazı gazetelerin kavline göre azâsından birkaçı bazı tadilât ile mumaiylehin işbu teklifini tensib ve kabul eylemişlerdir.¹³⁵²

Cezâyir-i Seb’â ahalisinin İngiltere taht-ı himayesinden çıkarak Yunan Devleti’ne mülhâk olmak efkârında oldukları hâlde İngiltere Devleti tarafından bunun mâni’ hakkında ne vecihle tedâbir-i askeriyyeye teşebbüs kılındığı mukaddemce yazılmış idi. Bu defa dahi husus-ı mezkûrdan nâşi geçen nisan-ı efrencinin yirmi ikinci pazar günü Cezâyir-i mezkûreden Zante’de ahali ile İngiliz müstahfizleri beyninde mukâtele vukûu bularak tarafeynden yirmi kadar eşhâs maktûl ve mecrûh olmuştur. İşbu vakîa da ahali sopa ve baltalar ile asâkir-i mezkûre üzerine hayli cemiyet ve şiddetle hücum edip hatta askerler münhezim ve perişan olmaktan ihtirazan birkaç defa kale şekline girerek müdafaaya mecbur olmuşlardır. Her ne ise fesâdın önü alınarak iktizâ edenler ahz ve girift ve mim bâ’d bu makûle hâlât vukûa gelmemek üzere şehrin lazım gelen mevâki’ne asker ikâme kılınmıştır.¹³⁵³

Sardunya Devleti, Fransa’dan yüz yetmiş bin şeşhâne ile bir miktar top iştirâ edip bunlardan yetmiş beş bini mukaddemce teslim olunduğu misillû bu kere dahi kûsûr yüz bin tüfenk ile yirmi kıt’a şeşhaneli top irsâl olunmuştur.¹³⁵⁴

¹³⁵¹ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi’l-kâ’de 1277, (21 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁵² “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi’l-kâ’de 1277, (21 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁵³ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi’l-kâ’de 1277, (21 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁵⁴ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi’l-kâ’de 1277, (21 Mayıs 1861), s.3.

İtalya'ya gidenlerin İtalya Kralı memâliğine azimet etmiş unvanıyla muhârrer pasaportları Prusya Sefâretleri tarafından bilâ müşkülât vize olunması hususunu bu kere Prusya Hâriciye Vekili iktizâ edenlere emretmiş ve bu dahi Devlet-i müşârunileyhânın, İtalya Krallığını tasdike bir mukaddime bulunduğu melhûz bulunmuştur.¹³⁵⁵

Lehistan ve Macaristan'a müteâllik şâyân-ı tahrir yeni bir şey olmayıp ahvâl-i hâzireleri minvâl mâlum üzeredir.¹³⁵⁶

Tahran ve Tebriz beyinde inşâa olunmkata olan telgraf hattı bu kere hitâmpesir olarak hîn küşâdında fehâmetlü İran Şâhı Hazretleri, memurin-i mülkiye ve askeriyeden hayli zevâtı bi'l-istishâb telgrafhaneye giderek âzim cemiyet olduğu hâlde icra-yı tecrübesine ibtidâr olduğu ve hatt-ı mezkûr Kazvin ve Ebher ve Zencan ve Miyâne şehirlerinden güzâr ederek takriben yüz fersahlık mesafe imtidadında olup Memâlik-i İraniyye'de şimdiye kadar telgraf hattı olmadığından beyne'l ahali ziyade muceb-i taaccüb olmakta bulunduğu Tahran rûznamesinde murakkamdır.¹³⁵⁷

Gazetelerin rivayetine göre Amerika'da cenûb ve şimâl cumhurları beyinde gittkçe nâire-i kîtâl kesb-i istidâd etmekte olup şimâl cumhurları tedarik edebildikleri vapur sefinelerinin bazılarını harb sefâinine tahvil ve bazılarını dahi umûr-ı nakliyede istihdam etmektedirler. Ve cenûb tarafında emr-i zirâat yüzü üstüne kalarak bu sene mahsulat ziyade muhâtırada bulunmuştur.¹³⁵⁸

Viyana'da müceddeden teşkil olunmuş olan Millet Meclisi'nin hîn-i küşâdında haşmetli Avusturya İmparatoru Hazretlerinin telâffuz eylediği nutk-u resmî tercümesinin bâkiyesidir;

Umumen Avrupa milletleri dahi sînin-i âhirede düçâr oldukları teşevvüş ve ızdırabdan istirahat etmek için sulh-u halâsa ihtiyaçları olduğunu hissetmektedirler. Bu surette müvâzeneyi tesis ve var kuvvetlerini ıslahat-ı dâhiliyelerine sarf edebilirler. İşte umûmen Avrupa bu efkârda bulunduğu devletlerin sulh ve asâyişi hiçbir

¹³⁵⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁵⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁵⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁵⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.3.

vecihle tehlikeye komamaları lazımdır. Avusturya Devleti şu vecibenin ehemmiyetini bilip sair devletlerin dahi bunu tasdik edecekleri meczûmumdur.

Şu asırda fûnûn ve mâarîfin intişârı ve mahsulat-ı ârziyyenin ve sînâ'at ve ticaretin terkisi sayesinde çok zamanlar mümte'd olmal üzere bir âhd-ı cedîd-i saâdet vücûda getirecek ameliyyât iltir iştiğâl eylememiz evvelî ve ercâhtır.

Maliye Vekili gelecek sene varidât ve masarîfât defterini size irâe edecek olup mütalaasından tesis-i muvâzeneye bu vecihle sây' olunduğu malûmunuz olur. Bu bâbda her ne kadar ihtimâm olunmakta ise de esbâb-ı malûmeye mebni henüz husûlpezir olamamıştır. Fakat tahsil-i vergi usulünün ıslahı ve ordular masârifinin taklîli beyne'd-düvel sulh-u salâhın takarrürü cihetleriyle âhd-ı kâribde devletin umûr-ı malîyesi kesb-i intizâm eylemesi memuldür.

Bazı verginin suret-i tahsili hakkında tadilât-ı nafiâ icra olunacağından bu bâbda tanzim olunacak levâyih ile 1860 senesi varidât ve masârifât defteri size arz olunacak ve Millet Meclisi'nin muvaffakatı istihsâl olunmaksızın ittihâz olunmuş olan tedâbir-i malîyenin esbâb-ı mücbiresi dahi beyan kılınacaktır.

Devlet ile Millet bankası münâsebatına dair olan layihâ hakkında enzâr-ı dikkatinizi celb ederim. Bundan başka hususât-ı muhtelifeye müteâllik kanun layihâları dahi size arz olunacaktır.

Her bir millet ezel de kendisine tayin olunmuş olan mesafe-i zamaniyyeyi kat' eylediği esnada cabecâ ukubât ve mevânie tesadüf ederler. Hele bizim zamanımız emn ve istirahat zamanı olmayıp bir muktezâ-yı takdir vedîaten ah olan ahali ve beraya'yı nice şedîd ve müşkülâtta bi'l-selâme emrâr eylemek memuriyet-i uhdemiye ihâle kılınmıştır. Fakat bu misillû bir emr âzim-i mâl ve can fedasıyla merdâne ve mukaddemâne sây' ve ikdâm olunmadıkça husûlpezir olamaz.

Her sınıf tebâam şerâfet-i cebeliyyeleri iktizâsı olarak hâlât-ı müşkile-i sâbıkada fevke'l-gâye ibraz eyledikleri vecihle kemâl-i sıdk ve muhâlasatla bu bâbda yâr ve muîn olacağınızda şüphe etmem.

Tebâa-i sadıkâm mukaddemce bana takdim ettikleri mahzârlarda memâliğim milel muhtelifesi beynide bulunan münâsebât ve revâbıtın istikrârı lazımeden olduğunu beyan etmişlerdir. Binâenaleyh bundan akdem dahi ilan eylediğim vecihle umûm memâliğimde hükümet-i meşruta usulünün tamamı-i icrasını vecibe-i zimmet addetmişimdir. Bu usûl müttehid ve mümteni'ü'l-inkısâm olan devletimin esası olup mukaddemce resmen ve alenen icrâ eylediğim kısım üzere bunun her gün tetâruk-ı hâlelden vikayesine sây' ve ihtimâm edeceğimdir.

Şu maksadın hüsn-i husûlüne medâr olarak bi'l-cümle esbâb ve vesâit mükemmel ise de herhâlde Cenâb-ı Hâkk tevfikât-ı âliyyesine makrun ve devlet ve ahali ve mebûslarını neyl-i mekâsıd ile memnun buyurulması eltâf-ı ilâhiyyeden mütezârri' ve mes'ûldür.¹³⁵⁹

3.38.3.İLÂNAT

Uzunçarşı'da Bazaz-ı cedid mahâllesinde kâin börekçi Hacı İbrahim Ağa'nın bir bab hanesi alt üst yedi oda ve matbah ve bir kuyuyu ve seksen arşun kadar bağçeyi şamil olduğu halde satılık olmağla istek edenlerin bağçekapusu ittisâlinde börekçi dükkânından suâl eylemeleri.¹³⁶⁰

Üsküdar'da Sultan tepesinde Hatice Hatun mahâllesinde hazine kethüdası efendinin konağı karşısında vâki' Çerkeşli Ahmed Efendi konağı demekle ma'ruf olan hane selamlıkta dört oda ve iki sofa ve abdesthane ve bir ahır ve bir mikdar havlu ve haremde dört oda ve bir matbah ve iki abdesthane ve iki sofa ve bir camekân ile harabca ve bir sarnıç ve tahminen iki bin iki yüz arşun eşcar müsmireli bağçeyi şamil ve ebniye tarafı vakıf ise de bağçe tarafı mülk olduğu halde varis elinden satılık olup ehven baha ile verileceğinden istek iden zevâtın mezkûr konağın miftahını mumailayh Hazine Kethüdası Efendiden suâl eylemeleri ve pazarlığı Mahmud Paşa mahkemesi ketebesinden Es-seyyid Abdulkerim Efendi ile olacağından bu halde mumailayhi görmeleri.¹³⁶¹

¹³⁵⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.3-4.

¹³⁶⁰ "İlânât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.4.

¹³⁶¹ "İlânât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.4.

3.38.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	171
• İngiliz lirası	30	188
• Yirmi Franklık	30	150
• Pol (Rusya Altunu)	30	153
• Karamiçe	15	088
• Karbon	15	028
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	055
• Konsolide	00	049
• Akçe Başı (Binde)	00	570 ¹³⁶²

¹³⁶² “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:38, 11 Zi'l-kâ'de 1277, (21 Mayıs 1861), s.4.

3.39.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:39, 13 Zİ'L-KÂ'DE 1277

3.39.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Tevcihât

Meclis-i Sıhhiye azâlığı izzetlû Fevzi Efendi'ye tevcih buyurulmuşdur.¹³⁶³

(Bazı Mahâllere Tayin Buyurulmuş Olan Nâibler)

Eşraf-ı Kuzât'dan meveddetlû İsmail Reşid Efendi	-	İlgin'a
Eşraf-ı Kuzât'dan meveddetlû Mehmed Tevfik Efendi	-	Araç maa Zarta
Eşraf-ı Kuzât'dan meveddetlû Şerif Mustafa Efendi	-	Göynük'e ¹³⁶⁴

Urfa Mutasarrıfı saâdetlû Ali Paşa mahâl-i memuriyetine gitmek üzere vapura rakiben iş bu perşembe günü Dersâadet'den hareket etmiştir.¹³⁶⁵

Dersâadet Ordu-yu Hümâyûnu mensubatından Konya piyade 5. Redif Alayının birinci ve üçüncü ve dördüncü taburları Miralay izzetlû Ali Vasfı Bey refâkatiyle gelecek cumartesi gününden bedee ile münasib vapurlara bi'l-irakab Varna tarikiyle Vidin'e sevk ve i'zâm olunacakları işidilmiştir.¹³⁶⁶

Akdemce yazdığımız vecihle İspanya Sefiri Mösyö Souza'nın Roma'ya gideceği cihetle mumaileyh salı günü mabeyn-i Mülûkâne cânib-i âlisine bi'l-âzime resm ve dua-yı icra etmiş ve mazhâr-ı taltif ve inâyet olduğu halde avdet eylemiştir.¹³⁶⁷

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri devletlû, rif'atlû Ömer Paşa Hazretleri cânibinden aldığı emre imtisâlen Yenipazar caddesi üzerinde vâki' Senice ovasında bir mevki'i- askeriye tutub diğer alacağı emre intizaren hayme nîşin-i ikamet olmak üzere altı bin kadar asâkir-i şahane'yi bi'l-istishab Ferik saâdetlû Osman Paşa

¹³⁶³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zî'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.1.

¹³⁶⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zî'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.1.

¹³⁶⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zî'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.1.

¹³⁶⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zî'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.1.

¹³⁶⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zî'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.1.

Hazretleri'nin Kosova'dan hareket etmiş olduğu bugün çıkan *Jurnal dö Konstantinopol*'de yazılmıştır.¹³⁶⁸

Yine gazete-i mezkûrun iş'ârına göre serdâr-ı müşârunileyh Belgrad'a muvasalat ve Beriçka üzerinden Saraybosna'ya gitmek üzere oradan dahi kıyâm ve hareket etmiştir.¹³⁶⁹

Keyvan-ı Bahri ile geçen gün Beyrut'dan Dersâadet'e gelmiş olan elli nefer mahbusinin ekserisi serseri makûlesinden olmasıyla münasib mahâllere def' olunmak üzere oradan gönderilmiş oldukları işidilmiştir.¹³⁷⁰

Gazette dö Trish (?) namıyla Avusturya'da çıkan gazeteden menkûl olarak *Jurnal dö Konstantinopol*'inin neşr eylediği bir bendin tercümesidir;

Dersâadet'de bulunan Avusturya Sefareti Garibaldi takımından bazı eşhâsın Bar iskelesi civarına çıkardıkları haber-i gayr-i sahihini tebliğ ederek Saltanat-ı Seniyye'yi mesârif-i kesireyi mucib Venedik Körfezinde bir abluka icrasına mecbur ettiğinden sefaret-i mezkûre ile Babîâli beyinde bürûdet husûle geldiğini mübeyyin Independents nam gazetenin Paris'ten alub neşrettiği bir mektubu ekser jurnaller dahi ahz ve tab' eylemiştir. Halbuki bu bâbda vâki' olan tahkikatımıza ve taraf-ı Hükümet'ten bize verilen mezuniyete mebni Devlet-i Âliyye ile Viyana Kabinatosu beyinde olan revâbıt-ı dostînin bir sâbık devam üzere olduğu ve belki günden güne kesb-i terâkki etmekte bulunduğu ve Bosna ve Hersek ve İşkodra taraflarında zuhûra gelen uygunsuzlukların bertaraf edilmesi için lazım gelen tedâbirin ittihazı hakkında iki devlet beyinde ittifâk ve ittihadın derkâr idüğünü alenen neşr ve beyan eyleriz.¹³⁷¹

Ma'lum erbâb-ı rüşd ve bâsiret olduğu üzere nev' şerif-i insan bir nice asırlardan berû mübtela-yı amâ-yı cehl ve nadâni iken afitab dîn-i mübîn-i Ahmedi ve nûr-ı mişkât-ı şer-i Muhammed'i tab-ı efken arsa-i şuhûd olmağla leyle-i devran sabaha çıkmış ve âlemin gözü açılmışdır. Ve dul-ı salife-i İslamiyyenin mestur-ı suhuf-ı tevârih olan derecât alû'l-al şevket ve şükûhe su'ud ve irtikaları ancak evvel ürvetü'l-vüska-yı hak ve adle temessük ve i'tisâmlarından husule gelmiş ve zamanımızda

¹³⁶⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.1.

¹³⁶⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.1.

¹³⁷⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.1.

¹³⁷¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.1-2.

müretteb-i medeniyyenin ilerisinde gördüğümüz Avrupa dahi bu sa'adet'e envar-ı İslam'ın Afrika ve Endülüs kıt'alarını tenvir eden bir lemâsından iktisab etmiş olamıyla yarı şöyle dursun ağıyarı bile behremend mes'adet iden böyle cevher-i cihân kıymet bizim elimizde bulunmuştur.¹³⁷²

İkinci mertebe'de sâye-i lütuf ve re'fetinde abenanced mûna'am olduğumuz Devlet-i Âliyye-i Osmaniye'nin esâtin ve erkânı evvel dîn-i âli üzere müessis olmağla şimdiye kadar übbehetbahş erike-i saltanat olan selâtin-i azâm-ı ruhullah-ı mazâcî' hem hazerâtı dahi esas mezkûr üzere vaz' kavâid-i hükümet ederek henüz Avrupa kıt'asında nişane-i medeniyet yoğ iken tevfir-i hayrata sarf-ı ecl-i ihtimâm ile bunca cevâmî-i şerife ve medâris-i Seniyye ve darü'l-kütb binâ ve bîvâyeğân talebe teshil-i eshâb havâyic zımnında imâret-i âmire ve fukara ve gureba hastaları için mûte'addid tabhaneler inşa etmişlerdir. Ve ol-sülâle-i samiyyenin imâme-i iftiharî olan velinimetimiz padişah-ı raiyyet perver ve şehriyâr-ı maârif-kûster efendimiz Hazretleri'nin ferâk-ı mübahatımıza sâye-i efken inâyet oldukları rûz-ı saâdet efrûzdan bu ana kadar inzâr-ı atıfet ve himmet-i Mülûkâneleri ve ecele-i Vûkelâ-yı fihâm hazerâtının mûtehâlli buyurdıkları kemâlat-ı insaniye iktizasınca meşhud olan ikdamat meşkureleri tekşir-i esbâb-ı saâdet-i milliye ve mülkiye ve tevsî'i ulûm ve fûnûn-ı medeniyye cihat-ı hayriyelerine matuf ve masrufdur.¹³⁷³

Üçüncü derece de Millet-i muhterememizin terbiye-i asliyeleri din ve devletimizin erkân ve usulü üzere mebni olmağla adl ve şefkat-ı şeca'at ve ita'at-ı secâya-yı memduhesi sair milel ve akvam da nevâdirden bulunduğu halde bizde evsâf-ı âdiye'den ve hususıyla bizim için bir inâyet-i mahsûsa-i rabbaniye olan rûşd ve fetânet ve istidâd ve kabiliyet ile olan imtiyazımız vâzihâtandır.¹³⁷⁴

Dördüncü derece vatanımız olan Memâlik-i Şahânenin kâffe-i esbâb-ı ümraniye-yi hâvi ve her nev'i mahsûlata bi't-tab' kabil olması ve bâ husus Dar-ı Saltanat-ı Seniyye iki derya-yı ticaretin hâsılatını ayağına götürür bir bendergâh-ı servet olduğu cihetler ile mevki'miz harita-i âlemin en makbul bir dairesi olarak mahsud her mülk ve diyar olmuştur. Binaberin bir milletin akdem-i esbâb-ı saâdeti

¹³⁷² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁷³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁷⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.2.

olan edavatın cümlesi cenâb-ı rabbü'l-alemine hamd-ü senâ olsun bizde mevcut ve müstahzır olmağla şimdi yer yüzünde bizim ulûm ve maârif ve harf ve sanayi de cümleye pişva olmak lazım gelir iken bi'lakis birtakım milletleri önümüzde gördüğümüzden ve eğerçi onlar bu yola sulûk edeli iki yüz seneden ziyade olduğu cihetle birden bire yetişilmek mümkün olamayacağı ve bi'l-tedric yetişilüb belki geçileceği dahi müsellim ise de mamâfih bu yolda ne kadar sürta ve isticâl ile gidilse ol-kadar ilerlemiş bulunacağından ve bir de vatandaşımız olan milel-i mahkumenin mesai-i meşhude ve ikdamat-ı külliyelerine nisbetle bizim yürüşümüzün daha ziyade sürate ihtiyacı derkâr olduğundan ol bâbda sarf-u müktezi olan himmetin dahi endaze-i lüzum ve hacete göre olması isteniliyor.¹³⁷⁵

İşte gayretkeşân din ve devleti girîban-çâk esef eden ancak bu arzu-yu hamiyetkârane olup usûl-ü tahsiliyenin ıslahını talep edişimiz dahi haşa bazı ashâb-ı ağrazın yani milletimizin ve amâ-yı cehâletden menfa'atlenen yadigârların yanlış verdikleri mâni gibi mevcudî takbih niyetine mebni olmayarak belki daha enfa' ve eshel tarikler aranub bulunmasını şiddetle emel ettiğimizden nâşidir. Hatta şu ümniye-i sâdıkamızı beyan zımnında geçenlerde tab' ve neşrettiğimiz bend-i mahsûsu gazetemizi istirkab edenler serrişte-i icra-yı nefsanîyet-i ittihaz ile güya şimdiki usulde adam yetiştirelemediğinden nâşi idare-i hazırardan şikâyet ediyoruz. Yolunda ve murad-ı aslinin tamamıyla aksine sarf ve istimâl etmek istemişler ise de bend-i mezkûru dikkatle okuyan erbâb-ı insaf ve hamiyet nazarlarında bizim sıdk-ı niyet ve berâet-i zımmetimiz güneş gibi zâhirdir.¹³⁷⁶

Yine Ermeniyyü'l-hurûf ve Türkiyyü'l-ibâre olarak Dersâadet'de tab' olunmakta olan Münâdi-i Erciyes (kadim Ermenistan hükümetgâhı olup Anadolu'da bir cesim dağın ismidir.) gazetesinden müstâhrec bir bendin sureti;

Petersburg'da ikâmet etmekte bulunan Rum Milletinden bir zengin zât Paris'te devlet fabrikasında yirmi bin adet tüfenk yaptırıp Atina'ya teslim olunmak üzere Paris'teki Yunan Sefaretine beş yüz bin frank i'tâ etmiştir.¹³⁷⁷

¹³⁷⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁷⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.2-3.

¹³⁷⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.3.

Rumlarda böyle cömerd ve hayırhâh zenginler pek çok defa milletlerini ihya kılmakta olup bizde ise çok defa mugâyiri görülmektedir. Zira şimdi öyle vakte geldik ki zenginlerimizden birisi çıkubda değil beş yüz bin frank al on bin gurus veribte bin Kur'an (elif-bâ cüz'ü) milletizin fakir çocukları için ihsan etmeye niyet edememektedir.¹³⁷⁸

Kurye Doryan Gazetesinde Münderic Bir Bendin Tercümesidir;

Ermeni milletinin tarik-i medeniyet'te günden güne ne vecihle ilerlemekte ve her cihetle kesb-i inti'zâm eylemekde olduklarını bi'l-münasebe çend defa beyan etmiş idik.¹³⁷⁹

Millet Meclisinin idaresi mukaddema birkaç erbâb-ı nukûz elinde iken şimdi usûl-ı matlûbe üzere intihab olunmuş bir cema'at-i milliye mağrifetiyle tayin olunan meclise tefviz olunmuş ve bunun hüsn-i neticesi olarak el-hâletü hazihi emr-i idarede inti'zâm ve mesarif-i milliye de gergi gibi itidâl görünmüştür. Ve buna Yedikule'deki hastahanenin hâli dahi delil-i kâfidir.¹³⁸⁰

Çünkü hastahane-i mezkûrun 1859 senesi dokuz yüz yetmiş bin yedi yüz doksan beş buçuk guruşa baliğ olup 1860 senesi içinde dahi yalnız dokuz aylık mesârif-i sekiz yüz on üç bin şu kadar guruşa reside olmağla senenin hitamına değin bir milyon üç yüz bin gurus sarf olunacağı derkâr idi. Ve senevî hademe ile hocalara iki yüz yirmi beş bin dokuz yüz altmış gurus maaş verilip beher gün beş buçuk kıyye ravgan-ı zeyt sarf olunmuş ve matbaa sene-i ahire de on dokuz bin sekiz yüz gurus ticaret göstermiş idi.¹³⁸¹

Ama zikr olunan idare-i muntazama icra'ata ibtidâr edeli hastahane-i mezkûrun hesab-ı umûmisine nazaran mesârif dört yüz elli bin ve hademe ve hocalar maaşları bir yüz on iki bin beş yüz gurus ve yevmiye sarf olunan ravgan-ı zeyt dahi bir kıyye üç yüz dirheme tenezzül etmiştir. Artık bu hesap muhtaç-ı şerh ve tafsil olmayub fakat

¹³⁷⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁷⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁸⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁸¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.3.

hastahanenin umûru evvelkinden ziyade ni'zâm üzere cereyan etmekde ve hastagâne dahi yoluyla bakılmakda olduğu zâm ve ilave kılınmıştır.¹³⁸²

Dersâadet tüccarının Fransa bankasıyla olan ahz ve i'tâlarının hesablarına bakmak üzere zikr olunan banka tarafından Baron Douvin (?) isminde mahsûs bir memur bir iki günden berû Der-Âliyye'ye gelib mezkûr banka ile alışverişi olan tüccarın cümlesini geçen gün bir yere davetle memuriyetinin ne olduğunu onlara ifâde etmiştir.¹³⁸³

3.39.2.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Petersburg'dan, Avrupa'ya yazılan telgraf meâllerine göre Rusyalı şu aralık yeniden bir hayli asker tahrir ve tertibine kıyam eylemiştir.¹³⁸⁴

Sardunya Vükelâsı'nın tebdiline dair Turin'de birtakım makâlat tekevvün etmeğe başlayıp Serâsker Ceneral Kanite'nin (?) istifâ' edeceği cihetle yerine ya Ceneral Kuçya'nın (?) veyahut istihkâm Cenerali Menabrea'nın tayin olunacağı ve bir de Devlet-i müşârunileyhâ şu aralık bir istikrâz etmeğe teşebbüs etmiş olduğundan bu madde hüsn-i hitama reside olduktan sonra Maliye Nâzırı Mösyö Bastoci'nin dahi terk-i memuriyet edeceği ve bu tebdilât mademki Kont Cavour re's-i hükümette bir karar alacağı cihetle Heyet-i Vükelâ'nın efkâr ve tasmîmâtını hiç vecihle tağyir etmeyeceği bazı gazetelerde yazılmaktadır.¹³⁸⁵

Avusturya Devleti memâliği dâhilinde bulunan Hırvatistan ve Transilvanya ve Dalmaçya eyaletlerini birleştirerek bir idare altına almak emelinde ise de zikr olunan eyaletler ahâlisinin mübâyenet-i mezhebiyeleri cihetiyle bu emelin âdem-i hoşnudiyet-i ahaliyi mucib olmaksızın eyle pek de suhûletle husûle geleceği bazı gazetelerin mütâla'atıdır.¹³⁸⁶

¹³⁸² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁸³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁸⁴ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁸⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.3.

¹³⁸⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.4.

İspanya Devleti kuvve-i bahriyesini gittikçe artırmakta olduğu misillü Akdeniz ve sair sular da dolaşmak üzere on on iki gemiden mürekkeb müstakil bir fırkâ tanzimine karar verilmiş ve Duke dö Tetuan (?) ismiyle derdest-i inşâa olan zırhlı firkateynin dahi mezkûr fırkaya verilmesi tensib kılınmış olduğu jurnallerde murakkamdır.¹³⁸⁷

Venedik eyaletinin Avusturyalı tarafından taht-ı muhâsarada tutulduğuyla ahali hakkında icra-yı zûlm ve teaddi' olunduğuna dair Sardunya Hâriciye Nâzırı Kont Cavour cânibinden Londra'da bulunan Sardunya Elçisine bir tahrirât-ı mahsûsa yazıldığı gazetelerde neşr olunarak bunun üzerine Avusturya Hâriciye Nâzırı Kont Rahirg (?) dahi müşârunileyh Kont Cavour'un misâline tatbiken Londra'da mukim Avusturya Sefirine bir mektup yazıp hülâsa-i meâli mezkûr Venedik eyaletinin ibkâ-yı asâyişi fi'l-hâkika taht-ı muhâsarada tutulmak ile hâsıl olabilecek iken Avusturya Devleti bu yolu ihtiyar etmeyip 1859 sene-i milâdiyesinde vukûu bulan muhârebenin müsâlehâya mübeddel olduğu akabinde Venedik'ten muhasaranın def' olunduğundan berû memâliğin hiçbir tarafta bu hâlin icra olunmadığı ve müşârunileyh Sardunya Hâriciye Nâzırının gerek buna ve gerek taaddiyât-ı saireye tahrirâtında beyan eylediği hususâtın cümlesi âzviyyattan ibaret olup Avusturyalı'nın şu aralık derdest-i icra olan mülkçe ıslahatına hâlel irâs eylemek kasdî merkûz idüğü ve Sardunya memurlarının gerek Abroz denilen mahâllerde ve gerek İtalya'yı cenûbîde halkı bâir-i hâkk (?) kurşuna dizmek ve icra'ât-i şedde'yi haklarında revâ görmek gibi vâki' olan hareketleri meydanda iken Avusturyalı'nın evzâ' askeriyesini Kont Cavour'un dâhil ve takbih eyleyişinin şâyân-ı taaccüb-ü mevâddan bulduğu ifadelerinden ibaret olup işbu tahrirâtın fezleke-i müfâdından İngiltere Hâriciye Vekilini dahi haberdar etmesi sSefir mumaileyhe tavsiye kılınmıştır.¹³⁸⁸

¹³⁸⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.4.

¹³⁸⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.4.

Yunan Devleti'nin sene-i hâliye'de müceddeden tahrir olunacaklarla beraber bütün kuvve-i askeriyesi on bin dokuz yüz on bir kişiye bâliğ olduğu ve defter-i umûmisinde mukarrer ve mekîd bir senelik varidâtı yirmi iki milyon ve masârifâtı dahi yirmi dört milyon dokuz yüz bin derâhim olup bi'l muvazene iki milyon dokuz yüz bin derâhim açığı görüldüğünden tasarrufa riâyete derdest-i inşâa olan ebniye-i mîriyyenin ta'til kılındığı ve fukarasının kesretine menni Laconie eyaletinden şimdiye kadar cüz'i bir vergi alınmakta ise de hasbe'l-icâb bu kere şuradan tam vergi alınmak kararlaştırıldığı Atina'dan alınan muhârreratta menvîdir.¹³⁸⁹

3.39.3.İLÂNAT

Üsküdar'da Sultan Tepesinde, Hatice Hatun mahâllesinde Hazine Kethüdası efendinin konağı karşısında vâki' Çerkeşli Ahmed Efendi konağı demekle ma'ruf olan hane selamlıkta dört oda ve iki sofa ve abdesthane ve bir ahır ve bir mikdar havlu ve haremde dört oda ve bir matbah ve iki abdesthane ve iki sofa ve bir camekân ile harabca ve bir sarnıç ve tahminen iki bin iki yüz arşun eşcar müsmireli bağçeyi şamil ve ebniye tarafı vakıf ise de bağçe tarafı mülk olduğu halde varis elinden satılık olup ehven baha ile verileceğinden istek iden zevâtın mezkûr konağın miftahını mumailayh Hazine Kethüdası Efendi'den suâl eylemeleri ve pazarlığı Mahmud Paşa Mahkemesi Ketebesinden Es-seyyid Abdulkerim Efendi ile olacağından bu halde mumailayhi görmeleri.¹³⁹⁰

Uzunçarşı'da Bazaz-ı cedid mahâllesinde kâin börekçi Hacı İbrahim Ağa'nın bir bab hanesi alt üst yedi oda ve matbah ve bir kuyuyu ve seksen arşun kadar bağçeyi şamil olduğu halde satılık olmağla istek edenlerin bağçekapusu ittisâlinde börekçi dükkânından suâl eylemeleri.¹³⁹¹

¹³⁸⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.4.

¹³⁹⁰ "İlânât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.4.

¹³⁹¹ "İlânât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.4.

3.39.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	171
• İngiliz lirası	20	179
• Yirmi Franklık	20	150
• Pol (Rusya Altunu)	20	153
• Karamiçe	20	088
• Karbon	20	028
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	50	056
• Konsolide	20	049
• Akçe Başı (Binde)	00	575 ¹³⁹²

¹³⁹² “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:39, 13 Zi'l-kâ'de 1277, (23 Mayıs 1861), s.4.

3.40.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:40, 16 Zİ'L-KÂ'DE 1277

3.40.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Bu defa 6 Zi'l-ka'de tarihiyle şerefsâdır olan irade-i Seniyye-i Hazret-i Padişahî mantuk-ı celilî üzere 6. Daire-i Belediye Meclisi sureti âtiyye de müceddeden teşkil kılınmıştır.

Saâdetlû Salih Efendi Hazretleri	-	Reis
Tıngıroğlu Hoca Ohannes	-	Bunlar Meclis-i sâbık azâsından
Mösyö Peryovilciv (?)	-	olup bu defa dahi yeniden
Mösyö Alyon		
Mösyö Hipafgir (?)		
Mösyö Zaharof		
Mösyö Davudoğlu		
İstepan Bey		
Rıza Efendi		
Mösyö Alafasa (?)		
Ekmekçibaşı Hoca Agobin (?) ¹³⁹³		

Şarköy Niyabeti Süeda Efendizâde Müderrisinden Kadri Efendi'ye tevcih buyurulmuştur.¹³⁹⁴

¹³⁹³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.1.

¹³⁹⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.1.

Memâlik-i Mahrusa-i Şahane'nin her türlü mamuriyete kabiliyyet tabi'iyyesi cây-ı bahs olmayub bu kabiliyetten olarak Bağdad eyalet-i cesimesi mukaddema Abasya Devleti gibi bir devlet kaviyyü'l-şekime için beş altı yüz sene makârr-ı şevket olmuş ve kesret-i nüfus ve servetçe Asya memâliğinin en güzidesi bulunmuş iken Darü'l-Hilâfe-i Kostantiniyye'ye ba'd mesafesi olmak ve asâr-ı sâbika usûl-ü idaresince esbâb-ı mamuriyetine gergi gibi bakılamamak hesabıyla evvelki şan ve şöhretini zâyî' etmiş ve cenâb-ı hak ömr ve şevket ve iclâlini rûz-ı efvân buyursun velinimet bintimiz padişahımız efendimiz Hazretleri'nin i'mar-ı bilâd ve emsar ve ihya-yı hayrât ve asâr-ı kazâya-yı hayriyesine masruf buyurulan rağbet ve himmet-i milliye-i Mülûkâneleri iktiza-yı âlisi üzere bu misillü mevâki'in sâil-i ibâdanı ve mamuriyeti istihsaline çalışılmakta bulunmuş olduğundan ve eyalet-i mezkûrenin muhtaç olduğu ıslahatın kemâ-yenbağî icrası hem varidât-ı hazinenin teksirini ve hemde ahâli ve sekenenin terfih ve saâdetini mucib olacağından bu matlabin hüsn-i husûliğin icab-ı hâl ve mevki'e göre neye bakılmak lazım gelir ise ol-vecihle iktizasına bakılmak üzere Bağdat Valisi devletlû Ahmed Tevfik Paşa Hazretleri'nin nezâreti ve Basra Mutasarrıfı saâdetlû Münib Paşa'nın riyâseti ve Bağdat Muhasebecisi ile orada bulunan tahkik memuru Said Telvata (?) Bey Efendi'nin ilave-i memuriyeti tahtında olarak teşkil olunacağı ve cümle-i ıslahattan olmak üzere eyalet-i mezkûre Asâkir-i zaptiyesinin usûl ve ni'zâmat-ı cedideye tatbiken tertib ve tanzimi memuriyetine dahi oralarca vukûu'a gelen hidemat-ı makbule ve mesai-i meşkuresi cihetiyle hüsn-i sît ve şöhreti bulunan Mîrmiran-ı kirâm'dan, Divaniye Kâimmakâmı sâbık saâdetlû Şibli Paşa nasb ve tayin buyurularak bu günlerde merkez memuriyetine azimet üzere bulunduğu işitilmiştir.¹³⁹⁵

Biraz vâkitten berû meskûkatın Der-Âliyye'ce râyici bir karar üzere olmadığından birtakım mechulü'l-ahvâl kesân ötede beride tebdil-i akçe kâr ve temettu'una kalkış'arak ve nice entrikalar döndürerek halkı ızrâr etmekte ve belki meskûkatın tenezzül ve terkisiyle günde birkaç renge girmeğe sebep olmakda olduklarından mücerred şu fenalıkların önü alınmak ve bunlar yüz kişiden ibaret olup

¹³⁹⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.1-2.

müteber kefil iraesiyile yedlerine tezkereler verilmek gibi tedâbir-i mukteziya'nın taraf-ı Hükümet'ten ittihaz ve icra buyurulmakda olduğu işidilmiştir.¹³⁹⁶

Ulemâ-yı İraniyye'dan Hacı Molla Necmeddin Efendi bu tarafda bulunan İranlıların müftileri bulunduğu halde sefaretleri tarafından meşhuda olan bazı muamelat'dan münfe'il olarak cânib-i Devlet-i Âliyye'ye ilticâ etmiş ve Saltanat-ı Seniyye'nin bu makûle mülteciyan ve bâ-husus asilzâde kan ve ulemâ-yı İran hakkında öteden berû meşmul olan merâhim ve eltâf-ı alliyyesi iktizasınca efendi-i mumaileyh mazhar-ı hüsn-i kabul olarak Aksaray'da kâin misafirhane'de ikâmesiyle hakkında levazım-ı mihmannevazi ve ihtiram ifâ buyurulduğu istima' olunmuştur.¹³⁹⁷

Geçen cuma günü İngiltere kraliçesi Hazretleri'nin vilâdeti günü olmasıyla limanda bulunan beylik sefâini sancaklarla donanılarak icra-yı resm-i tehniyet olunmuştur.¹³⁹⁸

Hazine-i Hâssa kumpanya vapurlarından Ömer Paşa yedi yüz ve Lütfiye nam vapur dahi bin nefer Asâkir-i Redife-i Şahaneyi bi'l-istishab dünkü cumartesi günü Varna'ya azimet etmişlerdir.¹³⁹⁹

Kezâlik yevm-i mezkûrda Tuna nam vapur bir miktar yolcu ile Trabzon'a gitmiştir.¹⁴⁰⁰

Tersane-i Âmire vapurlarından Peyk-i Şevket nam vapur beş yüz nefer muhacir ile Trabzon'a gitmek üzere bugün Dersâadet'den hareket eylemiştir.¹⁴⁰¹

Persûd nam vapur dahi İskenderiye'den yüz elli nefer yolcu ile bugün Dersâadet'e gelmiştir.¹⁴⁰²

Dersâadet'de bulunan sâbık Amerika Sefiri Williams cenâbları familyasıyla beraber dünkü cumartesi Trieste vapuruna binerek Dersâadet'den gitmiştir.¹⁴⁰³

¹³⁹⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁹⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.2.

¹³⁹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁰⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁰¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁰² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁰³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.2.

Berru'sşam'da bulunan Fransa asâkirinin kariben azimet edecekleri cihetle bunların şuraya gelmelerini ve muahharan ikametlerinin biraz müddet daha temdidini isti'zâm iden esbâb ile çünkü oralarca şimdilik emn-ü asâyiş iade kılındığından asâkir-i mezkûrenin bu kere Fransa'ya avdetleri lazım geldiğini ve fakat bunların azimetlerinden sonra şu havâlide bulunan Hristiyanların muhafaza-i emniyetleri hakkında verilen teminât vecihle bundan böyle taraf-ı Devlet-i Âliyye'den sarf-ı himmet buyurulacağı derkâr olmasıyla ol-bâbda icra-yı mukteziya Fransalının intizar üzere bulunacağı ve hususat-ı saireyi mübeyyin Fransa Hâriciye Nâzırı Tovnel (?) cenâbları tarafından devlet-i müşârunileyhânın Dersâadet'de bulunan Sefiri Marki Dolavalt (?) cenâblarına mayıs-ı efrecinin beşi tarihiyle varid olan tahrirat itinaya şâyân bulunduğundan bi'l-tercûme ileride tab'ı memûlümüzdür.¹⁴⁰⁴

Elyevm Beyrut Sevâhilinde Bulunan İngiltere Fırka-i Bahriyesi Atiyyü'z-zikr Sefainden İbarettir;

Annibal	-	Veys Amiral Mondî Cenâblarının Bindiği Kalyon
Kaveyn (?)	-	Üç Anbarlı
Mars	-	Kalyon
Renovon (?)	-	Kalyon
Sen Jan Dakr (?)	-	Kalyon
Ansfiyon (?)	-	Fırkateyn
Melpomen (?)	-	Fırkateyn
Grayond (?)	-	Korvet
Alkıritti (?)	-	Duba ¹⁴⁰⁵

Memleketeyn de yeni nasb olunan müdirlerin bir iki gün mürûrunda istifâ etmiş oldukları haberi muahharan vürûd etmiştir.¹⁴⁰⁶

¹⁴⁰⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁰⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁰⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.2.

Bu kere devletlû Fuâd Paşa Hazretleri'nin Beyrut'a avdet etmiş olduğu ve hareket-i sâbıklarından dolayı Şam ahalişi üzerine doksan bin kese akçe cerime tarh ve tahmili hususu Berru'sşam komisyonu tarafından tensib kılındığı bu defa ol-taraftan tahrir olunmuştur.¹⁴⁰⁷

Lazistan Sancağında bazı kazâlar ahalişi geçen seneden berû lazım gelen vergi ve rüsûmatın i'tâsı hakkında suret-i imtina' gösterib bazı turuk ve salikinde dahi emniyet-i amme münselib bulunduğu halde muahharan hükümet-i mahâlîye tarafından ittihaz olunan tedabir-i hasene ve müessere semeresi olarak edna mertebesiz lede'z-zuhûra götürülmeksizin tekalif-i lazime tahsil olunub ve her tarafda gereği gibi emn-ü asâyîşin iade kılınmış olduğu ol-taraftan mevrud bazı tahrirat'dan müstenbat'tır.¹⁴⁰⁸

Sofya ve havâlisinde bu sene mezruât yakın vâkitlere kadar görülmemiş surette kutlu olup böyle kalır ise vakt-i hasat'ta alınacak mahsûlatın sînin-i sâbıkaya nisbetle birkaç misli olarak teşekkürat-ı lazimeyi ifâ etmekte bulundukları ol-taraftan alınan muharrerat'dan anlaşılmıştır.¹⁴⁰⁹

Dersâadet'de tab' olunan İngiliz gazetesi muharririne göre Lehli Ceneral Makar Vasilovski (?) tarafından yazılan mektubun bir fıkrası tercümesidir.

Bar iskelesi civarında vâki' İspîç karyesine bazı eşhâsın sevk ve ihraç olduğuna dair Dersâadet'den yazılan bir mektubu gazeteler tab' eylemiştir. Mektubu mezkûrun şu vecihle tahrir kılınması vatanını son Lehliler ile Devlet-i Âliyye miyânında olan muhabbet-i kâdimeyi ihlal etmek isteyenler tarafından mürettib bir sanî'a olup bu garazı hem kendim ve hemde refakatimde bulunan lehliler yakinen terk eylemişizdir. Ve şu suret-i kazibeye kalır ise Avusturyalı, İtalya üzerine hücum eylediği takdirde müttefikü'l-efkâr bulunduğum Garibaldi'nin tertibi dahi güya Saltanat-ı Seniyye tamamiyyeti aleyhinde kıyam etmek demek olup halbuki muma ileyh Garibaldi ile Kalabka ve benim gizli olmayan esas efkârımız kuvve-i mevcudemizi cem' ile Avusturya üzerine hücum etmek ve Saltanat-ı Seniyye ile mümkün olduğu mertebe hüsn-i münasebeti ifâ eylemekten ibaret olup yohsa

¹⁴⁰⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.3.

¹⁴⁰⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.3.

¹⁴⁰⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.3.

Türkistan'ın dost-u tabi'iyyesi ve müttefik halâsı olan İngiltere Devleti gibi kuvve-i kâhire sahibi bir devletin aleyhimize saf-beste-i harb ve cidâl olmasını davet edecek hâleti meydana çıkarmak değildir.¹⁴¹⁰

Perşembe günü çıkarılan nüshâımızda *Kurye Doryan* gazetesinden mütercim bendin hastahane fıkasında matba'a sene-i ahire de on dokuz bin sekiz yüz gurus noksan göstermiş denilecek yerde sehven ticaret göstermiş diye yazıldığından bu matba'a-i mezkûrenin idare-i haliye altında on iki bin gurus temettû' zuhûra geldiğinden bunun ve bir de 38 numarolu nüshâımızda *Mecmuâ-i Havâdis*'ten nakil olunan hesap lira üzerine olduğu halde erkâmın bâlâsına sehven kese lâfzı yazılmış olduğunun tâshihine müsâra'at olundu.¹⁴¹¹

3.40.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Lehistan vukuât-ı âhiresinden berû gazeteler türlü türlü şeyler yazmakta ve Ruyalı'nın şuraca olan idare-i hâziresinin takbih ederek efkâr-ı umûmiyye'yi Lehli'ler lehine celb etmekte olduklarından akçe ve saire i'tâsıyla mı olur her ne suretle ise tedâbir-i lazıme ittihâzıyla şu vecihle hakikât beyanından jurnalleri men' ederek hükümetin efkâr ve menâfi'ne muvafık hususâtı neşrettirmeğe Petersburg'da bulunan gizli polis müdürü Mösyö Moşanof (?) ile sâir zevâtın taraf-ı Hükümet'ten memur tayin kılınmış olduğu *Kurye Doryan*'da rivayet olunmuştur.¹⁴¹²

Rusya Devleti'nin, Lehistan hakkında olan muâmelatını tahfif eylemesi için Fransa ve İngiltere Devletleri tarafından Devlet-i müşârunileyhâya icra-yı tebligât olunacağı gazetelerde murakkamdır.¹⁴¹³

Lehistan'ca yeni bir havâdis olmayıp hâl evvelki sûrettedir.¹⁴¹⁴

¹⁴¹⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.3.

¹⁴¹¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.3.

¹⁴¹² "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.3.

¹⁴¹³ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.3.

¹⁴¹⁴ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.3.

Avusturya İmparatoru Hazretlerinin zevcesi bu kere Madara'dan (?) avdet etmiş olmasıyla li-ecli'l-istikbâl imparator müşârunileyhin Trieste'ye gelmiş olduğu mahâlli gazetelerinde muharrerdir.¹⁴¹⁵

İtalya'da vâki' Onebri (?) eyaletinde vukûu bulan hareket-i arz'ın hayli zarara bâdi' olduğu misillû Orvito (Orvieto) denilen şehirde kâin bir meşhur kilisenin ekser yerleri yıkılmıştır.¹⁴¹⁶

İtalya'da Bourbonlar tek durmayıp kral-ı sâbıkın îade-i hükûmeti zımnında sây' ve gayret etmekte iselerde muvaffak olamadıkları ve hatta Napoli eyaletlerinde tedavül olunmak üzere Bourbonlar namına olarak Roma'da zarb ettikleri meskûkât Fransız jandarması tarafından haber alınarak ahz ve zabt olunduğu ve Napoli kral sâbık, müşârunileyhe mensûb bir zabitin önde halkı tahrik için sarf olunmağla münhâsır yüz bin Macar altını zuhûr ettiği İtalya havâdisindendir.¹⁴¹⁷

Peşte'de tecemmu' eden Macar Millet Meclisi azâsından bazıları Macaristan'ın hâline dair geçende müzakerât icrâ ettikleri sırada içlerinden Kopini (?) nam zât kalkıp Macarlıların, taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'nin mazhâr oldukları himâyetten dolayı gerek zât-ı sâmi-i cenâb-ı tacdâriye ve gerek sahâbet gördükleri hükümdaran-ı sâireye mahsûsan arz-ı şükranîyet olunmasını Meclis'e beyan eylemiştir.¹⁴¹⁸

Geçen gün Atina'da ahali tarafından bazı uygunsuz harekâta cüret kılınmış olduğu ve bertaraf olması hakkında orada bulunan Düvel-i Ecnebiye memurlarının tavassut etmiş oldukları Fransız gazetesinde görülmüştür.¹⁴¹⁹

Çin İmparatoru, Pekin şehrini şimdiye kadar payitaht ittihâz etmiş ise de geçende Fransız ve İngiliz asâkiri oraya girerek binaberin şuranın itibarına hâlel geldiğinden müşârunileyhin Badmatans (?) şehrini ikâmetgâh ittihâz edeceği Avrupa gazetelerinde murakkamdır.¹⁴²⁰

¹⁴¹⁵ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.3.

¹⁴¹⁶ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴¹⁷ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴¹⁸ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴¹⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴²⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.4.

Çinlilerin öteden berû adetleri vecihle ecnebi ile ihtilât etmediklerinden Hâriciye memurları istihdâmına şimdiye kadar hâcet görmemişler ise de Fransa ve İngiltere ve Rusyalı'lar bâb-ı münâsebâtı açıp mecburiyet hâsıl olduğundan bu kere Pekin şehrinden bir Hâriciye Dâiresi ihdâs olunarak şuna imparatorun biraderi Kong (?) nam zât ile sairlerinin memur tayin kılınmış olduğu Avrupa gazetelerinde muhârrerdir.¹⁴²¹

3.40.3.İLÂNAT

Üsküdar'da Sultan tepesinde Hatice Hatun mahâllesinde hazine kethüdası efendinin konağı karşısında vâki' Çerkeşli Ahmed Efendi konağı demekle ma'ruf olan hane selamlıkta dört oda ve iki sofa ve abdesthane ve bir ahır ve bir mikdar havlu ve haremde dört oda ve bir matbah ve iki abdesthane ve iki sofa ve bir camekân ile harabca ve bir sarnıç ve tahminen iki bin iki yüz arşun eşcar müsmireli bağçeyi şamil ve ebniye tarafı vakıf ise de bağçe tarafı mülk olduğu halde varis elinden satılık olup ehven baha ile verileceğinden istek iden zevâtın mezkûr konağın miftahını mumaileyh hazine kethüdası efendiden suâl eylemeleri ve pazarlığı Mahmud Paşa mahkemesi ketebesinden Es-seyyid Abdulkerim Efendi ile olacağından bu halde mumaileyhi görmeleri.¹⁴²²

Beşiktaş'da Hâseki tarlasında vâki' Hacı Hüseyin bağı ve diğer tarafı Beyoğlu caddeleri olup terbiân bin beş yüz elli ziraa mahâlî şamil olan arsa satılık olmağla istek buyuranlar Beşiktaş'da kâin meşhûr Şişman Artin gazinosundan suâl buyurular.¹⁴²³

¹⁴²¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴²² "İlânât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴²³ "İlânât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.4.

(Heyet-i Sâbika-i Kostantiniyye)

İşbu risale-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefs-i İstanbul şehri ile etrafındaki Bilâd ve Haliç-i Kostantiniyye ve adalar ve sairenin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nakil ve bunlarda mevcut ve mefkud bulunan asâr-ı kadimenin tarifâtını şamil olup sekiz gurus fi ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹⁴²⁴

3.40.4.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	171
• İngiliz lirası	30	188
• Yirmi Franklık	30	150
• Pol (Rusya Altunu)	20	153
• Karamiçe	10	088
• Karbon	25	028
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	056
• Konsolide	30	049
• Akçe Başı (Binde)	00	560 ¹⁴²⁵

¹⁴²⁴ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴²⁵ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:40, 16 Zi'l-kâ'de 1277, (26 Mayıs 1861), s.4.

3.41.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:41, 18 Zİ'L-KÂ'DE 1277

3.41.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Tevcihât

Londra Sefiri saâdetlû Kostaki Mosoros (?) Bey Hazretlerine Rütbe-i Bâlâ; Viyana Sefiri saâdetlû Kalimaki (?) Bey Hazretlerine Rütbe-i Bâlâ ile Birinci rütbeden bir kıt'a mecidiye nişân-ı zişân-ı ihsan buyurulmuştur; Sadâret-i Uzmâ Mektubçuluğu Hâriciye Mektubçusu sâbık saâdetlû Kenan Bey Efendi'ye; Hâriciye Mektubçuluğu Rütbe-i ulâ Sınıf-ı Sânisî ile Meclis-i Âli-i Tanzimat Hûlefâsı Müttehâyyizanından saâdetlû Şefketi Efendi'ye; Mumâileyh Şefketi Efendi Berru'sşam'da bulunduğu cihetle avdetine değin mektubçuluk mezkûr vekâleti rütbe-i sâniye mütemayizi ile Mezâhib Odası Ser-halifesi izzetlû Muhtar Efendi'ye; Ayvalık Kâimmakâmı izzetlû Abdûlhalim Efendi'nin âzli vukû'una mebni Kâimmakâmlık mezkûr saâdetlû Mustafa Behçet Efendi'ye; Müderrisin-i kirâm'dan ve Hâleb hânedanından Cabbarizâde Mehmed Ragıb Efendi şâyân-ı taltif zevâtından olduğundan bulunduğu tarik-i tedrisin Kâlemiye'ye tebdiliyle uhdesine rütbe-i sâlise tevcih buyurulmuştur.¹⁴²⁶

Memleketeynde yeni nasb olunan memurların dahi istifâ' etmiş olduklarını evvelki numeromuzda ihbâr etmiştik. Bu kere tâyin kılınan zevâtın esâmisiyle memuriyetleri ber vech-i âti zikr olunur;

İstefan Goloskov (?)	- Reis-i Meclis ve Dâhiliye Mûdiri
Bolintnianov (?)	- Hâriciye Mûdiri ve Bi'l-vûkelâ Defter Emini
Arkiropolo (?)	- Adliye Mûdiri
Balasesko (?)	- Maliye Mûdiri
Malinesko (?)	- Umûr-u Dîniyye ve Maârif-i Umûmiyye Mûdiri
Miralay Samaçesko (?)	- Bi'l-vûkelâ Ser-askeri ¹⁴²⁷

¹⁴²⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zî'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.1.

¹⁴²⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zî'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.1.

Cenâb-ı Hâk an-bean ma'mur ve ibâdan buyursun Memalik-i Mahrusâ-i Şahânenin vüsâtı cihetiyle umûr-ı memâlik merkez-i matlûbda cereyân etmek üzere mülkiye memûrları için evsâf-ı matlûbe'de adamlar yetiştirilmesi lâzım geldiğine ve sâye-i inâyet vâye-i cenâb-ı Padişahîde mülkiye mektebine devam ile tekmil-i malûmat etmiş ve geçenlerde mâarif-i umûmiye nezâret-i celilesi mârifetiyle imtihanları icra olunmuş olan otuz beş efendinin yedlerine şehâdetnameler i'tâ olunarak istihdâmları zamanı geldiğine binâen mumâileyhimin ileride meşhûd olacak hüsn-i hareket ve hizmetlerine göre muâhharan Kâimmakâmlıklarda dahi istihdâm olunmak üzere şimdilik açılacak kazâ müdürlüklerinden bin guruşdan ziyade bulunan mahâllare sırasıyla nasb ve tayin buyurulacakları ve bu kere Trablusgarb eyaletinde müceddeden teşkil olunan azeb müdirliği için beş bin guruş maaşla mumâileyhimden bir efendi intihab ve irsal olunacağı istihbar olunmuştur. İşbu efendiler umûr-ı mülkiye için iktiza iden malumatı mekteb-i mezburda tahsil ederek az vâkit içinde yetişmiş ve içlerinde pek dirayetli ve müste'id ehliyetli zâtlar dahi bulunduğu hîn-i imtihanlarında kemal-i tahsin ile müşahede olunmuş olduğundan bunların bi-avnillahi teâlâ memur buyurulacakları umur-ı ber vech-i matlûb âli idareye muvaffakiyetle emsâl ve akranlarına bâis-i şevk ve gayret olacaklarında şübhe yoktur.¹⁴²⁸

Erbâb-ı Maârifden Salih Rıza Efendi Tarafından (9 Zi'l-kade Tarihli) Olarak Vidin'den Tercüman'a Ahvâl'e Gönderilen Mektubun Sureti

Gazete âimme'nin kıraat ve kıraatından istifâde-i keyfiyet edebileceği surette gerek tahriren ve gerek takriren evzâh ve ayan olması elzemiyeti nezd-i âlilerinde müstağni-i annü'l-beyandır. Takrirce bu surete riâyet buyurulmakda olduğuna eğerçi teşekkür olunursa da henüz tahrir ciheti bir kalb-i hasene ifrağ buyurulmadığına ve belki de şu mülahazam pek edna ve zahir halde tenezzüle na-sezâ görüleceğinden tahattur bile eylememiş olmanız ihtimalden ba'id olduğuna binâen ve halbuki bundan dolayı gazetemiz henüz mertebe-i matlûbe-ye vasıl olmadı demek olduğuna ibtinâen annü'l-gıyab *Tercümân-ı Ahvâl* gayretkeşlerinden olduğum halde mülahaza-i kemterânemin ifâde ve ihtarına ibtidâr ederim.¹⁴²⁹

¹⁴²⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.1-2.

¹⁴²⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.2.

Râ'nâ-i malum vâlâlarıdır ki sair bütün dünya halkının yazıları harekelidir. Bu cihetle ve gazete ibareleri tekellüfsüz kendi lisanları üzere yazılmakda bulunduğu sebeble bunların hamalları bile gazete okur ve içinde bulunduğu vaktin politikasından agâh olur. Biz de ise elyevm bu üsul mer'î tutulmadığından tüccar ve esnafdan nice bin adamlar Memâlik-i Mahrusa'da bu faide'den mahrum kalmaktadır. Ama denilirse ki harekesiz yazı okuyabilmek sarf ve nahv ve mantıktan ve biraz da farisi'den ders görmeğe tevakkuf eder. Bunda ne var evet bu güzel şey ama gazete harekeli olmak daha güzel değil mi derim. Ve harekenin faidesini isbat için eslafın ve ihlafın ilm-i hâl ve tecvid gibi risaleleri harekeli yazdırdığımı i'tiyad etmiş olmalarını irâd ederim. Zirâ bunları herkesin okuyub bilmesi lazım olduğundan hareke vaz'ıyla kıraatları teshil olunmuştur. El-hâsıl bu hususa himmet buyurulduğu halde şimdiye kadar tenezzül olunmayub bayağı efrâd millet-i Âliyye-i Osmaniye'nin, tevârih-i âlem ve ahvâl-i milel ve ümem hususlarında ve sair bilinmesi elzem olan şeylerde malumatsız kalmasına başlıca sebep olan bir adetin aradan kalkmasına yol açmış ve bu tarik ile mâarifce millet-i celilemize pek büyük bir hizmet etmiş olacağınız müsellemaat'dandır. Maa-hazâ *Tercümân-ı Ahvâl*'in müşterisi bir kat daha iktisâr ederek sermaye vüsâtlanub gazetece her yandan mahsûs taze taze havâdis almak vesâili dahi istihzâr buyurulacağından şurası da mülâhazaya şâyân gibi görünürse de emr-i icrası tetabuk rey-i âliyyelerine menûtdur. Muradım min gayr-i haddin ihtardan ibarettir. İfade ve ihtarımın pek halisâne olduğuna emniyet buyurmanızı rica ederim.¹⁴³⁰

İşbu ihtarnamenin mefhûm-u latifi serâpâ kârin-i hâkk ve isabet ve tamamıyla muvafık-ı meslek gayret-şîârı ve hamiyet olduğundan sahibi her kim ise arz-ı şükranı ve mahamedetle mütala'at-ı mesrûdatın şimdilik mevki' icraya gelmesinde olan usreti dahi tahattur ideriz. Çünkü Millet-i Muhterememizin ekser avâmı insaniyyetin aylık lazimesi olan malumat-ı künyeden mahrum oluşları hakîka-i pek ziyade teessüfe şâyân ise de bunun ıslahı altı yedi yüz nihayet bin kadar müşterisi bulunan yalnız bir gazetenin ihtibar edeceği fedakarlıkla hâsıl olamayub esaslı bir çare bulunmak ve mütesavver olan çareler nazara güzâr tahkik oldukda bizim (34) numarolu nüshamızda

¹⁴³⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.2.

münderiç bulunan maârif bendinde hatıra kabilinden olarak beyan olunan yol ehven ve eşlem görünür.¹⁴³¹

Zirâ millet-i muhterememizin aded-i nüfusuna nisbetle okuyub yazmak bilmeyenler ekser ve hele harekesiz yazı okuyanlar nisbet-i mezkûreye göre bayağı ender olmağla ibtidâ-yı emirde usûl-ı tahsiliyyenin mümkün mertebe teshil olunması ve icab eden a'rab ve hareket-ı vech-i emniyetde olmak için şimdi her şeyden evvel el-hâletü hazihi etfâlin okudukları Arabî elif bâ'sının ilavet-i münasebe ile lisanımıza yani hem Arabî ve hemde Farisi ve Türki lisanlarına kâfi olacak dereceye iblağ ve tanzimi ve ol-vecihle birinci tahsil kolaylaştırılıb ikinci mertebe de dahi kitabet ifâsı hâla ber devam olan eşkal ve su'ûbat'dan tahlis ile elif bâ okumuş hamalların bile anlayacağı surete konulması lazım gelir. İşte zann-ı acizanemize göre kemal-i şevk ve hevâhiş ile âlemin memûl ve muntazarı olan ıslah-ı lisan madde-i mühimmesi esasen şu iki derece külfeti ihtiyar'dan başka suretle hâsıl olamayacağından erbâb-ı kemâlin bu cânibe atf-ı enzâr-ı himmet buyurmaları hâlisen niyaz olunur.¹⁴³²

Meclis-i Maârif-i Umûmiyye azâsından izzetlû Şinasi Efendinin havâdis ve maârifte dair *Ceride-i Havâdis* ve *Tercümân-ı Ahvâl* jurnalleri gibi müstakil bir gazete tab' ve neşretmesi hususuna bu defa irade-i Seniyye-i cenâb-ı Padişahî şerefsüdü buyurulmuş ve binâberin efendi-i mumaileyhin müceddeden şöyle bir eser daha vücuda getirmeğe me'zun olması millet ve vatanımızı sevenlere bâis-i kemal-i mahzuzziyyet olur bir keyfiyet bulunmuştur. İşittiğimize göre gazete-i mezkûrun bir iki aya kadar çıkacağı memûl imiş.¹⁴³³

Takvimhane-i Âmire Musahhihlerinden Ahmed Faris Efendi'nin Arabiyyü'l-ibare olarak tab' ve neşredeceği *El-Cevâib* nam gazetenin tab'ndan sarf-ı nazar olunmuş idüğü *Ruzname-i Ceride-i Havâdis*'te yazılmış ise de bu kavlin kazib olduğunu ve hatta önümüzdeki cuma günü birinci nüshasının çıkması memûl bulunduğunu mübeyyin efendi mumaileyh tarafından li-ecli'l-ilan *Tercümân-ı Ahvâl*'e gönderilen Arabiyyü'l-ibare mektubun suretiyle tercümesidir. Not; Mektubun Arabça kısmı çevrilmemiştir.

¹⁴³¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴³² "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.2-3.

¹⁴³³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.3.

(Tercümesi)

Bir defa Mösyö Churcille tesadüfimde jurnalimin ne sebebe mebni henüz çıkmadığından suâl etmekte bazı mevani' hulûl ettiğini ve şimdi inşallah onların izâlesi için Babîâlî'ye gideceğimi kendisine beyan etmiştim. Bunun üzerine mezkûr jurnalden sarf-ı nazar olundu. 17 Zi'l-ka'de jurnaline ketb ve imlâ eyledi. Halbuki jurnal mezkûrun bila-maraz tab'ına Meclis-i Tanzimat ve Meclis-i Mâarif taraflarından tahsil-i icâzet olunarak birinci nüshası gelecek cuma günü çıkarılacağından ve sizin sıfât-ı hâk Şinasi ve nasfediniz ve mazluma iane ve nusret edeceğiniz indimde müsbet olduğundan keyfiyeti jurnalinize derc etmenizi rica ederim¹⁴³⁴

Kurye gazetesinin alafranga mayısın on altı tarihiyle Paris'ten alıb neşr eylediği habere göre; Süveyş Kanalı kumpanyasının hisse sahibleri tecemmu' ederek kanal-ı mezkûr müdiri Mösyö Lesseps tarafından irae olunan muhasebeye bakılmış ve ittihâz olunan tedabir ve icraatın pek yolunda olduğu görülmüştür. Badehû Mösyö Lesseps ashâb-ı hisseye İngiltere parlamentosunun kanal-ı mezkûru hark ve küşâda bî-gayr-i hâk vâki' olan mümana'at ve muhâlefetini irâd eylemekle kelâmı cümle tarafından tasdik ve tahsin olunub yine kanala dair dermeyan kılınan bazı hususata dahi karar verilmiştir.¹⁴³⁵

Şimdiki halde mezkûr kanalda sekiz bin amele çalışmakta olduğundan bir yanı bütün bütün ve diğer tarafın dahi nısf-ı miktarı hemen bu sene tekml olacağı güya memûl olup ol-halde sene-i âtiyye'de bahrin birbirine kavuşacaktır.¹⁴³⁶

Taraf-ı eşref Hazret-i Mülûkâne'den haşmetlü Prusya kralı Hazretlerine irsâl buyurulan murassa' mecdiye nişân-ı hümayûnunu Paris Sefîri devletlû Veliyüddin Paşa Hazretleri'nin Berlin'e azimetiyle takdim edeceği bi'l-münasebe birkaç defa zikr olunmuş idi. Berlin'den tevarüd iden telgrafname mealine nazaran müşârunileyhin Paris'den hareketle şehir-i mezbûra muvasalat etmiş olduğu anlaşılmıştır.¹⁴³⁷

¹⁴³⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.3.

¹⁴³⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.3.

¹⁴³⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.3.

¹⁴³⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.3.

Selim Bey'in süvar olduğu Beyrut nam vapur dünkü pazartesi günü Atina elçisi Fotyadi Bey'i bi'l-istishâb Dersâadet'den hareket etmiştir.

Vasıta-i Ticaret nam vapur yüz elli nefer yolcu ve altı yüz elli nefer Asâkir-i Şahane ile Trabzon'dan hareket ve yevm-i mezburda Dersâadet'e muvasalat eylemiştir.

Asâkir-i Redife-i Şahane ile Varna'ya azimet eyledikleri evvelki nüshamızda beyan olunan Lütfiye ve Ömer Paşa nam vapurlar biri dünkü gün ve diğeri dahi bugün Dersâadet'e gelmiştir.

Rasim Beyin süvar olduğu Tâif nam vapur Beyrut'a gitmek üzere liman ve sıhhiyece olan evrakını bugün ahzetmiş olduğu işitilmiştir.

Bahriye Meclisi Reisi saâdetlû Mustafa Paşa Hazretleri mezkûr vapura rakiben azimet edeceği Beyoğlu'nda tab' olunub bugün çıkan Fransız gazetesinde murakkamdır.¹⁴³⁸

Güzelhisar Aydın kasabasında mahbusin ve gureba hastahanelerine mahsûs olmak ve mesarif-i insaniyyesi gelecek îyd-i adhâda Aydın sancağında zebh olunacak kurban derilerinin celb ve cem'iyle fûrûht edilib hâsıl olacak esmanından ve ashâb-ı servet taraflarından verilecek iane akçesinden tesviye olunmak üzere ahali-i müslime cânibinden müceddeden bir hastahane inşâsı vücuh ve mütehayyizan-ı memleket beynlerinde kararlaştırılmış ve ahali-i merkumenin şu himmet-i memduheleri vatan ve milletleri hakkında olan gayret ve hamiyetleri eseri olarak şâyân-ı takdir ve tahsin görülmüştür.¹⁴³⁹

Haşmetlû Prusya kralı Hazretleri'nin sandalı-i kraliyet ku'ûdu cihetiyle Berlin Sefiri bulunan saâdetlû Aristarki (?) Bey'in ibkâ-i memuriyetini mütezammın taraf-ı eşref Hazret-i Mülûkâne'den irsâl buyurulmuş olan name-i hümâyûn sefir-i mumaillehy cânibinden usulü vecihle i'tâ olunmuş ve beyne'd devleteyn câri olan münasebat-ı kadime iktizasınca müşârunileyh Hazretleri'nin gerek tebrik-i ku'ûdlarını

¹⁴³⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴³⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.4.

ve gerek sefir-i mumaileyhin ibkâsı müşârunileyhin mahzuzziyyetini müstelzim olduğu i'şarat-ı vakıadan müsteban olmuştur.¹⁴⁴⁰

Samatya'da kâin camii şerifin imam odasında beytutet etmekde olan mahâl-i mezkûr iskelesi kayıkçılarından Kastamonulu İbrahim mâh-ı hâlin on altıncı pazar gecesi her ne mahâlde ise selb-i idrak edinceye kadar içerek ve bayağı kendisinden geçerek bir hâl ile orsa poca¹⁴⁴¹ sâkin olduğu odaya düşüb ve her ne suretle ise yorganına ateş isabet ve gitdikçe elbisesine dahi sirâyet ederek yandığı cihetle üzerindeki ateşten kat'en haberdar olmamış ise de bu ateş dahi artarak sağ dizini yakmağa başladığından artık sabr-ı tahammülsüz kalıb feryadı civarında bulunan Asâkir-i Ni'zâmiye-i Şahâne karakolhanesinden duyulmasıyla çarçabuk yetişilüb bastırılmıştır.¹⁴⁴²

Fındıklı İskelesi kethüdası Halil Ağa'nın kerimesi Aişe hatun geliniyle beraber Galata tarafından Dersâadet'e geçmek üzere cısr-i cedid'ten mürurlarında ücret-i cısr talebinden naâi memurlar ile hâsıl olan marazadan dolayı mezburenin gelini cısr üzerinde düşüb bayılmış ve halk dahi başlarına tecemmû' etmiş olduğundan cemiyet-i mezkûre cısr-i mezkûrda bulunan nöbetçi zabitanı tarafından dağıtılub mezbûre dahi kaldırılmış ise de memurların cüz-i bir seseble haklarında zuhûra gelen muamele-i nasezâlarından arz-ı şikayet edeceklerini beyan ile azimet etmişlerdir.¹⁴⁴³

(40) numeroda çıkarılan nüshamızda bâ irade-i Seniyye Daire-i Belediye Meclisine intihab ve tayin buyurulan azaların rütbeleri bilinmediğinden isimleri bi'l-elkâb yazılmış ise de Tıngıroğlu saâdetlû Hoca Ohannes Efendi Hazretleri'nin hâiz olduğu rütbesi abonelerimizden bir zât tarafından tahiren beyan ve ihtar olunmasıyla tashih-i keyfiyete ibtidâr kılındı.¹⁴⁴⁴

¹⁴⁴⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴⁴¹ Bu terim mecazi anlamda; "Bata çıka, iyi kötü" manasında kullanılmaktadır.

<https://sozluk.gov.tr/?kelime=orsa%2Bpoca> Erişim Tarihi: 19.05.2021, Saat: 13:20.

¹⁴⁴² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴⁴³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴⁴⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.4.

3.41.2.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	10	171
• İngiliz lirası	20	188
• Yirmi Franklık	00	155
• Pol (Rusya Altunu)	00	153
• Karamiçe	20	088
• Karbon	20	028
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	056
• Konsolide	30	049
• Akçe Başı (Binde)	00	560 ¹⁴⁴⁵

¹⁴⁴⁵ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:41, 18 Zi'l-kâ'de 1277, (28 Mayıs 1861), s.4.

3.42. *TERCÜMÂN-I AHVÂL*, NO:42, 20 Zİ'L-KÂ'DE 1277

3.42.1. HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Girit eyaleti Valisi devletlû İsmail Paşa Hazretleri'nin, Kapu Kethüdalığı Meclis-i Âli-i Tanzimat Tercüme Odası halifesinden izzetlû Kadri Bey'e ihâle buyurulmuştur.¹⁴⁴⁶

Ankara ve Sivas taraflarına i'zâm olunan muhacirinden emr-i iskânları henüz icra olunamayanların istihsal-i esbâb tavin ve ikameleri ve Bey-şehri gölünün Konya ovasına icrası için lazım gelen mahâllerin keşif ve muayyenesi zımnında muhacirin komisyonu reisi devletlû Hafız Paşa Hazretleri memur ve irsâl buyurulacağı söyleniyor. Müşârunileyh Hazretleri sifât-ı memduhe-i gayret ve hayat ile müttasîf kudemâ-yı vüzerâ-yı Saltanat-ı Seniyye'den olarak riyaset-i mezkûre'de dahi gureba-yı muhacirin hakkında pek çok himmet ve gayretleri görülmüş olduğundan işbu memuriyette dahi mazhar-ı tevfi̋k barî olmaları müstedadır.¹⁴⁴⁷

Bir müddetden berû Mısır'da bulunan Meclis-i Vâlâ Reisi sâbık devletlû Kâmil Paşa Hazretleri müstakil rukûblarına tahsis olunan Feyz-i Cihat nam Mısır vapuruyla dünkü çarşamba günü Dersâadet'e muvasalat eylemiştir. Mezkûr vapur bir gün limanda arâm ile ertesi perşembe günü yine Mısır'a avdet eylemiştir.¹⁴⁴⁸

Hâriciye Müsteşarı atûfetlû Kabuli Efendi Hazretleri tebdil-i heva zımnında İzmir ve Midilli ve sair yerlere uğrayarak on on beş güne kadar avdet etmek üzere dünkü çarşamba günü vapura rakiben Dersâadet'den gitmiştir.¹⁴⁴⁹

Anadolu tarafına giden yolcular eşyaları için İstanbul gümrüğünde mukarrer olan resmî i'tâ ettikten sonra Üsküdar iskelesine çıkardıklarında heğbe ve sandık ve haricleri tekrar yüklenip tezkere resmî namıyla tutturulabildiği kadar para alınmakta olduğundan fîmâba'd bunlardan bir düziye dörder gurus alınmasına Meclis-i Muhasebe'de karar verilerek keyfiyet bâ mazbata Babîâli'ye arz ve istizân olunmuş ise de fukara-yı ebnâ-yı sebil ni'zâm-ı mevzu'u üzere eşyasının resmini asıl gümrükte

¹⁴⁴⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:42, 20 Zî'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.1.

¹⁴⁴⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:42, 20 Zî'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.1.

¹⁴⁴⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:42, 20 Zî'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.1.

¹⁴⁴⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:42, 20 Zî'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.1.

tamamen verdikten sonra bir de zaid olarak böyle resm namıyla mükerrer akçe vermeleri muvafık-ı adl ve hakkaniyet olmadığına ve zât-ı Hazret-i Sadâret penâhinin öteden berû ma'lum olan efkâr-ı adile ve niyyât-ı hayriye-i maslahaneleri ve mülk ve milletin istihsal-i esbâb ümran ve saâdetiğin ittihaz kerdeleri olan usûl-ü mergube-i nasfet-kârâneleri üzere bu makûle yolsuzlukların ıslah ve tesviyesine mütemadiyen sarf-ı himmet buyurmakta olduklarına binâen zikr olunan tezkere resmînin bütün bütün ref' ve ilgâsı ve hem de gümrük emaneti behiyyesi idaresinde daha o yolda ni'zâm-ı mukarrerinden zaid rüsûmat alınmakta ise onların dahi izâlesi hususunu tensib ve hakipâyeye âli-i Hazret-i Padişahî'den istizân ile şeref-sünûh ve sūdûr buyurulan emr-ü irade-i isabet-ade-i cenâb-ı şehinşâhi mukteza-yı celîli üzere iktizası icra buyurmuşlardır.¹⁴⁵⁰

Atina Sefiri Fotyadi Bey'in çarşamba günü Pire (Piraeus) ve Atina'ya muvasalat ettiği haberi vürûd etmiştir.¹⁴⁵¹

Dersâadet'de bulunan İspanya Sefareti memuru Mösyö Souza'nın geçen gün Der-Âliyye'den gitmiş olduğunu yazmıştık. Mumaileyhin avdetinden sonra Sefâret-i mezkûre baş tercümanı diğer Mösyö Souza'nın maslahatgüzar kalmış ve şu sırada taraf-ı Hazret-i Padişahî'den gerek kendisine ve gerek sefaret veys konsolosu Mösyö Radonavi'ye (?) üçüncü ve tercüman muavini Mösyö Rizo'ya (?) dahi dördüncü rütbelerden bir kıt'a mecidiye nişân-ı hümayûnu ihsan buyurulmuş olduğu Fransız jurnalinde muharrerdir.¹⁴⁵²

Bin kadar Asâkir-i Redife-i Mülûkâneyi hamil olduğu halde Lütfiye nam vapur Varna'ya gitmek üzere Dersâadet'den azimet etmiştir.¹⁴⁵³

Tersane-i Âmire Mühimmat sefaininden Ciran-ı Bahri nam korvet Akçeşehre gitmek üzere Dersâadet'den hareket eylemiştir.¹⁴⁵⁴ Beyrut ile Şam beyninde inşâ olunan hatt-ı telgrafînin memurlarıyla sair hademesinin Tâif nam vapur ile Dersâadet'den gitmiş oldukları işitilmiştir.¹⁴⁵⁵

¹⁴⁵⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.1-2.

¹⁴⁵¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁵² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁵³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁵⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁵⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.2.

Galata'da Arab Camii'nin karşısında vâki' Abdi Kapıdanın hanesinden bugün saat yedi sularında ateş zuhûr ederek üç hane muhterik olduğu halde basdırılmışdır.¹⁴⁵⁶

Selanik'den Manastır hududuna kadar tesviyesi mukarrer olan tarikin kaffe-i mesarifi ahali tarafından tesviye olunmak üzere inşâsına mübaşeret kılındığı Selanik Valisi devletlû Paşa Hazretleri cânibinden iş'âr kılınmıştır.¹⁴⁵⁷

Radomir kazâsı nâibi Mustafa Efendi ile kapucusu hilaf-ı ni'zâm bazı Hristiyan hanelerinden akçe tahsil eylemiş olduklarından kanunun yüz dokuzuncu maddesine tatbiken merkumanın ba'de't-teşhir üçer sene müddetle Vidin'de kalebend olunmalarına Meclis-i Vâlâ'dan hükm olunmuştur.¹⁴⁵⁸

Sivas Eyaletine sevk ve i'zâm olunan muhacirin için Kilmigad ahalisinin Teşvikiye nam karye de inşâ etmiş oldukları kırk iki babhanenin mesarif-i inşâ'ıyyesiyle başkaca i'tâ olunan hinta ve şa'ir ve sairenin ve Amasya sancağında iskân olunmak üzere gönderilmiş olan Nogay muhacirlerinden Gümüş Kazâsına yerleştirilmiş nüfusun oraya vusûllerinde kazâ-yı mezkûr ahalisi tarafından ve mülhak karyeler ile Hacıköy ve Gelingiras ve Mecidözü ve Hacıhamza ve Varay ve Zeytun ve Zennûn kazâlarına iskânları için hîn-i azimetlerinde ahalisinin vermiş oldukları araba ücreti ile tayinat bahası olan ve Konya'ya gönderilmiş olan muhacirinden Mehmed Giray kabilesi için Akşehir kazâsı ahalisinin Erzi karyesi civarında yapmış oldukları hanelerin mesaraf-i inşâ'ıyyesi bulunan mebalîğ bir hizmet-i fahire olmak üzere cânib-i hazine-i celileye terk ve teberru' olunmuş ve zikr olunan kazâlar ahalisinin işbu hidemât-ı vakıaları asâr-ı hamîyyet ve insaniyyetleri olarak bâ'is-i mahzuziyyet-i Seniyye olduğu taraflarına tebşir olunmak için mahâllerine iş'âr kılınmıştır.¹⁴⁵⁹

Bihke Sancağı dâhilinde Maden kazâsına tabi Rasafçe (?) karyesi ahalisinden Berosiç İstanko (?) karye-i mezkûre sakinlerinden Simon'u mucib-i kısas olan katl ile öldürmüş ve verese-i maktûl kısas talebinde bulunmuş olduğundan katil merkumun kısasen idamına hükm olunmuştur.¹⁴⁶⁰

¹⁴⁵⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁵⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁵⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁵⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁶⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.2.

Tarsus sancağına tâbi' Karakabalu Aşireti Müdürü Mehmed Efendi hilaf-ı usûl birtakım nam ile ahaliden cerime olarak akçe almış olduğundan kanunun yüz dokuzuncu ve altmış sekizinci maddelerine tevfikeyen almış olduğu akçe iki kat olarak kendisinden bi'l-ahz biri ashâbına verilüb diğeri dahi Hazine-i Maliye'ye irsâl olunmasına ve kendisinin dahi üç sene müddetle Kıbrıs Ceziresinde kalebend olup altı sene tard cezasına dahi müstehak olmasına hükm olunmuştur.¹⁴⁶¹

Şam hadise-i mindefesinde zî-medhal olan takımdan olup Dersâadet'e irsâl olunan malumü'l-esâmi yirmi yedi nefer eşhâstan derece-i cünha ve kabahatlerine göre üç neferin müebbed suretle ve on bir neferin beş sene müddetle Tersane-i Âmire'de küreğe ve on üç neferinin dahi ikişer sene müddetle pırangaya vâsi' olunmalarına hükm olunmuştur.¹⁴⁶²

Geçen şehr-i şevvâlin ibtidâsından, gâyetine kadar bir ay zarfında Dersâadet ve Bilad-ı Selâse'de vefat etmiş olanların mikdarını mübeyyin Meclis-i Sıhhiye'den Alınan İlmûhaber'dir;

NÜFUS

265	-	Zukûr İslam
248	-	İnas
215	-	Zukûr Hristiyan
171	-	İnas
35	-	Zukûr Yahudi
20	-	İnas
3	-	Zukûr Kıbtî
2	-	İnas

959¹⁴⁶³

¹⁴⁶¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.2.

¹⁴⁶² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.2-3.

¹⁴⁶³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.3.

Beriyetü'sşam'da bulunan Fransız asâkirinin ricatına dair Fransa Devleti Hâriciye Vekili Mösyö Tovnell (?) cânibinden Dersâadet'de mukim müşârunileyhâ Sefiri Mösyö Lavalt (?) tarafına irsâl olunub Avrupa gazetelerinde ve Dersâadet'de tab' olunan *Kurye Doryan*'da sureti neşr olunan bir kıt'a tahrirat-ı resmîyenin tercümesidir;

Muahharan tayin olunan müddet iktizasında Beriyetü'sşam'ın Fransa asâkirinden tahliyesine mübaşaret olunması zımnında bu kere taraf-ı İmparatorî'den evâmîr-i lazıme i'tâ kılınmış olmağla asâkir-i mezkûrenin orasını terk eylemelerinden nâşi Devlet-i Âliyye Vükelâsı üzerine terettüb edecek vezâif hakkında nazar-ı dikkatlerini celb etmeniz müşârunileyhin iradesi iktizasındandır. Fransa Devleti düvel-i sairenin bi'l-ittihad uhdesine ihâle etmiş oldukları Berru'sşam memuriyetini mücerred-i lazıme-i insaniyyetin ifâsı ve sefk-i dimâ ve münasib-i uz mânın men'i vukûu niyet-i hâlisesiyle kabul etmiş idi. İşbu memuriyeti bir gûna sû-i niyeti olmaksızın kemâl-i nasfet ve hakkaniyetle icra ve umûm Avrupa'nın matlûb ve dilhâhlarının hüsn-i husûlüne sarf-ı mesai-i evfa eyledi. Fakat askerimiz oradan çıktıktan sonra dahi emn-ü asâyîşin devam edeceği hakkında emniyet-i kemâle husûle gelecek surette oralarını taht-ı zabıtaya idhâl etmek istedik evvel ve ahir bizim efkârımıza nazaran Berru'sşam Hristiyan ahalisinin gereği gibi husûl-i emniyetleri zımnında işbu tahliye keyfiyeti hükümetin tesir-i nüfus için la-büdd olan birtakım tedâbir-i politikaya ve siyasiyenin tamamı-i icrasına ta'lik olunması iktizâ eder idi. Eğer Devlet-i Âliyye kendi hakkında dahi hayırlı olacağı üzere bu bâbda bize muvafakat etmiş olaydı bütün Avrupa devletleri dahi reyimizi tasdik ederler idi. Devlet-i Âliyye ol-havâlinin vikaye-i emn-ü asâyîşi esbâbının istihsalini yalnız kendi üzerine almağı ihtiyar ve bu işin uhdesinden geleceğini sefiri vasıtasıyla suret-i tahkikde beyan ve ihbar eyledi. Ve Devlet-i Âliyye'nin bu bâbda vukûu' bulan te'minat-ı kaviye ve mutallakasına nazaran mukaddemce akd olunan konferansda bulunan devletler memurları vüsûk ve i'timada mecbur olup Fransa asâkirinin yalnız üç mâh daha imtidad-ı ikametleri kâfi addolunmuş idi. İşte ol-vecihle Devlet-i Âliyye kendi üzerine birtakım mesuliyetler almış olmağla askerimizin Beriyetü'sşam'dan hîn-i celbinde buralarının ihtarı lazım gelmiştir. Fransa Devleti eyalet-i mezkûrede emn-ü asâyîşin iadesine fevk-i ilgâyâ sa'y ve ihtimam edib bundan ahali müstefid olacağı halde bu bâbda ihtiyar eylediği fedakarlıktan asla pişman olmayacağı misillü

oraca tekrar ihtilâl ve fesâd zuhûra gelmesine bir vecihle kâil ve mütehammil olmaz eğer ol-havâli de bu misillû bir hâl ve hareket ser-nümâ-yı zuhûr olur ise bütün Avrupa'da efkâr-ı âmme bunun aleyhine kıyam eder ve Devlet-i Âliyye vesâitinin âdem-i kifâyesi tebeyyün edib ol-halde şu noksanın ikmâli lazım gelir. Saltanat-ı Seniyye bu bâbda başka bir tedbire teşebbüs etmedikçe Fransa Devleti Beriyyetüşşam'dan askerinin ihracına mecbur olup bunun hilâfı takdirce nakz-ı ahd-ı irtikâb etmiş olur. Fransa bu ahd iktizasınca ol-tarafa asker irsâline mübaderet edib mühlet-i muayyene inkızasında celb ve ircâ'larından imtina' edemez bundan kat'i nazar biz Avrupa'nın heyet-i mecmuası namına olarak şu işi der'ûhde etmiş olduğumuzdan devletler tarafından muhavvel uhdemiz olan emr-i vekâletin hilâfına hareket eylememiz câiz olamaz asâkirimizin Beriyyetüşşam'da müddet-i ikâmetlerinin biraz daha temdidi hususunun düvel-i müşârunileyhime teklif olunması mütebadir hatır olmuş ise de mukaddemce vukû' bulan temdid-i mühlet esnasında vukû' bulan mübahasata ve Devlet-i Âliyye'nin ifâdat-ı kat'iyyesine nazaran bu bâbda bir kere daha teklife mübaderet olunması bizce bârid görünüb fakat Devlet-i Âliyye kendi menâfi-i hakikiyyesini daha iyi bileceğinden isterse kendisi bu bâbda teşebbüsata ibtidâr eder.¹⁴⁶⁴

İmdi Paris muahdesinde tayin olunan müddetde Berru'sşam'ı tahliye edeceğiz fakat buna mübaşeretten evvel bu bâbda havf ve ihtirazımızı beyan ve ahalinin düçar olduğu felaket bir daha vukûa gelmemek üzere esbâb-ı inayetlerinin istihsali hakkında Saltanat-ı Seniyye'nin isbat-ı müdde'a eylemesini ekiden tavsiye ederiz. İşte bu vecihle biz vezâifimizin ifâsında tecvîz-i kusur etmemiş oluruz çünkü biz bir taraftan Cebel-i Lübnan'ın suret-i iradesini ıslah etmeksizin Beriyyetüşşam'ın Fransa asâkirinden tahliyesi namünasib olacağını Avrupa devletlerine beyan ettik ve bir taraftan dahi Devlet-i Âliyye Düvel-i Muntazama'nın kendi tebâalarına karşı müterettib zimmetleri olan vezâifi ifâ eylemek üzere mesai-i lazıme'yi icra eyledik. Şu husus Beyne'd-düvel muahdeye merbut olduğu halde bundan ziyade bir şey elimizden gelmez ve üzerimizde mesuliyyet kalmaz fakat sair devletlerin ittihad ve muvafakatına mebni müddet-i muayyene zarfında memuren bazı harekata teşebbüs

¹⁴⁶⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.3-4.

olunmuş ise de müddet-i mezkûrenin inkızası bu bâbda yalnızca mütala'a ve hareket eylemek üzere bize serbestiyet kamilen vereceği derkârdır.¹⁴⁶⁵

Binaenaleyh Beriyyetüşşam'da vukûa gelecek hâlet hakkında mukavelat-ı mahsûsanın haricinde olarak medâr-ı nazar-ı dikkat eylemeğe salahiyetimiz olup vukuat-ı salife bir daha teceddüd etmemek üzere Lübnan Hristiyan ahalisi hakkında mine'l-kadim mu'tadı olduğu vecihle muavenet-i müesserenin icrası Fransa'nın vecibe-i zimmeti olduğunu dahi ketm-ü ihfâ etmeyiz.¹⁴⁶⁶

Şu keyfiyetin Ali Paşa Hazretlerine ifâdesiyle beraber işbu tahriratımızın bir suretinin müşârunileyhe i'tâsına himmet eylemeniz rica olunur.¹⁴⁶⁷

Ashab-ı servet ve samanın hemen kâffesi pek cüz'i sermaye ile ahz ve i'tâyâ başlamış fukara zümresinden neşet edüb şöyle ki; Avrupa'da bir vakt-i zamanesinin en zengini bulunan Jak Kover (?) nam zâtın sebep-i serveti validesinin bir gün kendisine harç etmek üzere verdiği bir altun olmuştur.¹⁴⁶⁸

Kezâlik muahharan e'âzım-ı eğniyâ olan Jack Lafayette hîn-i sabavetinde fukaradan olduğu halde bir gün ashâb-ı servetten Prekod (?) nam zâtın penceresi pişgâhından geçerken yerde bulduğu bir toplu iğneyi alub saklamış ve mumaileyhin Prekod (?) bunu görüb şu hâline nazaran elbette bu adam mal kıymetini bilir. Ve en küçük şey nazarında hakir görünmez diyerek merkumu hizmetine almış ve ol-dahi hüsn-i hizmet ve sadakatiyle emniyetini celb ederek sayesinde aşırı zengin bir adam olmuştur.¹⁴⁶⁹

Elyevm zamanımızın en zengini bulunan Roçild (Rothschild) familyasının menşe-i serveti dahi bu kabilden olup asıl büyük Roçild, Almanya'da, Frankfurt şehrinde adeta bizim İstanbul'daki kibritçi Yahudi çocukları gibi hurda fûruşluk ederken bir gün bir tek eski yün çorabın içine on ikişer guruşluk üç florin atıp doldurmağa kat'iyyen niyet etmiş ve hiç boş durmayarak ve elinden geldiği kadar şeytanlık ederek çok kazanmağa ve az harç etmeğe sâ'y ve gayretle biraz vâkit

¹⁴⁶⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴⁶⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴⁶⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴⁶⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴⁶⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.4.

mürurunda çorabı doldurmuştur. Ondan sonra başka bir torba bulup onu dahi elbette doldurmağı kurduğundan her sabah fecr vaktinde kalkarak lâyen-kat' ayak üzerinde dolaşır ve alır satar ve her şeyden kazanır idi. Mezkûr torbayı ve bâdehû bir büyücek sandığı dahi doldurduktan sonra altın ve gümüşü kâvaim-i nâkdiye'ye tebdil ederek Hessen Grandükasının sarrafı olmuştur. İşte üç florin gittikçe kesb-i nümâ ederek el-yevm Roçild familyasının serveti sekizyüz milyon florindir.¹⁴⁷⁰

Şu aralık semâda yeni bir kuyruklu yıldız müşahede olunmağa başladığı bazı Avrupa gazetelerinde neşr olunmaktadır.¹⁴⁷¹

3.42.2.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	10	171
• İngiliz lirası	20	188
• Yirmi Franklık	00	155
• Pol (Rusya Altunu)	00	153
• Karamiçe	20	088
• Karbon	00	028
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	056
• Konsolide	30	049
• Akçe Başı (Binde)	00	560 ¹⁴⁷²

¹⁴⁷⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴⁷¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.4.

¹⁴⁷² "Meskûkât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:42, 20 Zi'l-kâ'de 1277, (30 Mayıs 1861), s.4.

3.43.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:43, 23 Zİ'L-KÂ'DE 1277

3.43.1.HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE

(Bazı Mahâllere Memur Buyurulmuş Olan Nâibler)

Kuzât'dan Ergiri'li meveddetlü Ahmed Reşid Efendi	- Mostar'a
Müderresinden meveddetlü Ömer Hulusi Efendi	- Sandıklı'ya
Kuzât'dan Divrikli meveddelü Ahmed Raşid Efendi	- Mudurnu'ya
Kuzât'dan meveddetlü Es-seyyid Mehmed Şakir Efendi	- Çemişgezek'e
Kuzât'dan Mehmed Sıdkı Efendi	- Kuyucak nam diğer Ortakçı'ya
Kuzât'dan Alaiye'li Mustafa Şerif Efendi	- Köşk'e ¹⁴⁷³

(Rûteb-i Muhtelif'e'den İhsan Buyurulmuş Olan Mecidiye Nişân-ı Hümâyûnları)

Maliye Nâzırı devletlü Paşa Hazretlerine- Birinci Rütbeden, Semâhatlû Sadr-ı azâm Hazretlerine tebdilen- Birinci Rütbeden, İstanbul payelûları faziletlü Efendiler hazerâtına tebdilen ve müceddeden- Birinci Rütbeden, Haremeyn payelûlarından faziletlü Efendilere kezâlik tebdilen ve müceddeden- Üçüncü Rütbeden, İskenderiye ve Antakya Rum Katolik Patriği Aklemenzo (?) Efendi'ye- Birinci Rütbeden, Saray-ı Hümâyûn tabibi Kostantin Efendi'ye tebdilen- İkinci Rütbeden, Napoli Maslahatgüzarı sâbık Asicer (?) Efendi'ye tebdilen- İkinci Rütbeden, Selanik Metropolit Teofitous (?) Efendi'ye- Üçüncü Rütbeden, Selanik Hamambası Aşir Topo'ya (?) - Üçüncü Rütbeden, İsveç Sefareti memurlarından Mösyö Şarl Jan Desa'ya (?) - Dördüncü Rütbeden.¹⁴⁷⁴

Fransa Devleti memurin ve muteberan tebâasından dört zât'a ikinci ve sekiz kişiye üçüncü ve dokuz şahsa dördüncü ve dokuz nefere dahi beşinci rütbelerden birer kıt'a Mecidiye nişân-ı hümâyûnları i'tâ buyurulmuştur.¹⁴⁷⁵

¹⁴⁷³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zî'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.1.

¹⁴⁷⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zî'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.1.

¹⁴⁷⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zî'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.1.

Meclis-i Âliyye'ye memur devletlû Kâmil Paşa Hazretleri'nin Mısır'dan avdet etmiş olduğunu yazmışdık. Müşârunileyh Hazretleri dünkü cumartesi günü Mabeyn-i Hümâyûn cânib-i âlisine gidib huzur-ı meyâmin mevfûr cenâb-ı Padişahîye kabul şerefine nâil olmuştur.¹⁴⁷⁶

Devletlû Hafız Paşa Hazretleri Konya'ya memur bulunduğu cihetle muhacirin komisyonu riyasetinin Trablusgarb Valisi sâbık devletlû Ahmed İzzet Paşa Hazretleri uhdesine ihâle buyurulmuş olduğu işitilmiştir.¹⁴⁷⁷

Girit Valisi devletlû İsmail Paşa Hazretleri'nin önümüzdeki cumartesi günü müstakil vapur ile mahâl-i memuriyetlerine azimet edecekleri işitilmiştir.¹⁴⁷⁸

Ardahan ve Kars ve Bayezid taraflarında bulunan hudud-ı hakaniyyenin bi'l-muayyene muhafazası için lazım gelen istihkâmat ve sairenin tasviyesi Erkân-ı Harbiye Mirlivalarından izzetlû Fevzi Paşa'nın memur tayin buyurulmuş olduğu istima' kılınmıştır.¹⁴⁷⁹

Bağdat Asâkir-i Zaptiye Kumandanı tayin buyurulmuş olan saâdetlû Şibli Paşa Samsun tarikiyle mahâl-i memuriyetine gitmek üzere dünkü cumartesi Şehpir nam vapura binerek Dersâadet'den gitmiştir.¹⁴⁸⁰

Hâssa Ordu-yu Hümâyûnu mensubatından iki bin kadar Asâkir-i Redife-i Şahane Hümây-ı Tevfik ve Persûd nam vapurlara rakiben cumartesi günü Selanik'e i'zâm kılınmışlardır.¹⁴⁸¹

Ester Velujar ve Ömer Paşa nam vapurlar Güzelova'ya gitmek üzere dünkü cumartesi günü Dersâadet'den hareket eylemişlerdir.¹⁴⁸²

Lütfiye nam vapur Varna'dan avdet etmiştir.¹⁴⁸³

¹⁴⁷⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.1.

¹⁴⁷⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.1.

¹⁴⁷⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.1.

¹⁴⁷⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.1-2.

¹⁴⁸⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.2.

¹⁴⁸¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.2.

¹⁴⁸² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.2.

¹⁴⁸³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.2.

Takvimhane-i Âmile Baş Musahhihi Ahmed Faris Efendi'nin arabbiyyü'l-ibane olarak tab' ve neşrine mezun olduğu El-cevâib nam gazetenin birinci numerosu akdemce dahi ihbar etmiş olduğumuz vecihle geçen cuma günü neşr olunmuş ve derç olunan havâdis-i nâfia ve ibârat-ı belîge okuyanların mucib-i mahzuzziyyet ve teşekkürü olmuştur.¹⁴⁸⁴

(Ceride-i Havâdis'in 149 Numarolu Ruznamesinde Yazılan Bir Bendin Suretidir.)

Ekser memâlikte her nev'i deâvi'nin fasl ve rü'yetine mahsûs mehâkim-i şeriyye ve mecâlis-i kanuniyye olup ancak ahkâm-ı sulhiyye'nin icrası için şimdiye kadar hiçbir tarafta kapı açılmamış ve mahâl-i muhakemeye gitmekte mazur olan ve yedinde ihticaca salih-i send bulunmayanlar şunun bunun vesatâtına ilticâ ve oda mümkün olamadığı surette çaresiz çocuklarını iskat ve imha eylemekte bulundukları azâde-i tevzih ve iştibâh bulunmuştur. Ve işte bu kabilden bulunan deâvi'nin rü'yetine mahsûs İngiltere'de bir meclis akd ve teşkil olunarak âyîn-i güzîn sulh-u salahın icraat-ı hasenesine başlanılmışdır. Mesala işlemiş maaşını vermeksizin ve emriyle eylediği mesarifi tesviye ve ifâ eylemeksizin efendisi tebâasına ve bir fabrikacı işçisine ruhsat verdiği ve kudretsizliği veyahut haksız ve namussuzluğu cihetiyle benim sana borcum yoktur cevabını verdiği halde ber vech-i meşruh kapıya gitmeğe tenezzül etmeyenlerin ifâ-yı hukuk-u cariyyelerine bakılmakta olduğu İngiltere gazetesinde görülmüştür.¹⁴⁸⁵

Ama bizim mütâla'amıza göre *Ceride-i Havâdis*'in suret-i resmîde bulunmak iddiasıyla beraber böyle mahdumun usul-i idaresine mu'ariz re'y beyanına mübadereti cem'i ezdad kabilindendir. Zirâ (ahkâm-ı sulhiyye'nin icrası için şimdiye kadar hiçbir tarafta kapı açılmamış) ibâre-i tamimiyyesinde Memâlik-i Devlet-i Âliyye dahi dahil ve bu re'y ise vakı'an hilâfi olmağla itiraza mâildir. Bununla Ceride'nin beyan ettiği re'y ve tarik'in niyet-i hayırhâhane'den başka murad üzere mebni olmadığında şüphe olmayub fakat hakikat-i hâl düşünülmeden söylenmiş olması muhtemeldir. Çünkü dost ve düşman tasdik eder ki; umûr-ı dünyeviyye ve uhreviyyenin ikisini birden cami' ve ma'aş ve maadca esbâb-ı saâdet ve nekâli mu'lin ve musarrah-ı şeriât beyza-yı İslâmiyyeden başka hiçbir şeriât yoktur. Ve devlet-i mufahhamemiz hizmet-i şer-i şerif ile müftehir ve hükümet-i cismaniyye ve ruhaniyye'nin ikisini dahi cami' ve hâvi

¹⁴⁸⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.2.

¹⁴⁸⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.2.

olmağla ve ketb-i şer'iyye de ihtiyacat-ı beşeriyye ihtimalat-ı akliyye ile mefrûz olan mesâilin ekseri mevcut bulunmağla icab-ı vâkit ve hâl üzerine tanzim ve tedvin olunan kavânin-i örfiyye'nin bile en çoğu ahkâm-ı şer'î mübine muvafık ve mutabık vâki' olmuştur. Binaberin bizde mehâkim ve mecâlis müktesibi oldukları ruhsat-ı meşrua ve mezuniyyet-i resmîye üzerine daire-i vazifelerinde olan kâffe-i deâviyi fasl ve hasm ile tescil ve ilâm ederler. Ve Ceride de ahkâm-ı sulhiyye tabir olunan hususatın birtakımı Mahmud Paşa ve Ahi Çelebi ve Eyüb ve Galata ve Üsküdar ve sair mevâki'de bulunan mehâkim-i şeriyye'de ve birtakımı dahi devâir-i malume'de bulunan mecâlis-i kanuniyye'de rüyet olunarak hucec ve ilâmat ve mazbatalar ile müseccel ve mümehhid olur ve mahâl-i muhakemeye gelmekde ma'zur bulunanlar dahi izâ'a-i hukuk etmeyerek usul-i carîye üzere taraflarından tevkil olunan müvekkiller ile tesviye-i maslahat edilüb fakat elinde ihticaca sâlih sened bulunmayanların her yerde olduğu gibi bi't-tab' davaları zâyi' olur. Ve bunun sebebi dahi Avrupa'da mahsûs mektebelerde tahsil ile yetişüb devlet ruhsatıyla davalara karışan avukat tabir olunur. Üstâd-ü kâmil dava vekilleri şükürler olsun bizim mahakim-i şeriyyemiz de bulunmasıdır. Çünkü Avrupa mahkemelerinde ekser davanın derece-i hakkaniyeti avukatın derece-i malumatına nisbetle olduğundan mesela müdde-i'nin hakkı güneş gibi meydanda iken müdde'â-i aleyhin avukatı daha zeki ve malumatlı olur ise isbat-ı hak etmek pek güçlûkle olur. Bundan dolayı bizim mahkemelerimizde rüyet olunan ekser deâvi hak ve isabet üzere mahkûm olup hatta maruf olan dava vekillerinin getürdükleri deâviye bile mücerred vekilin sabıkalı bulunmasından nâşi nazar-ı emniyet ile bakılmayarak tedkikinde mübalağa olunur. Ve hususuyla mehâkim-i şeriyyenin vech-i matlûb üzere ıslahı için zât-ı vâlâ-yı hazreti fetvâ penâhi taraflarından dembedem akdem ve himmet buyurulmakta olduğundan deâvi-i vakıaya el-hâletü hazihi evvelki kadar fesâd karışmamakda olduğu ve bundan böyle daha ziyade yoluna gireceği derkârdır.¹⁴⁸⁶

Karadağca bazı hususu Cebel-i mezbur Knezi Nikola ile müzakere etmek üzere İşkodra'da bulunan Düvel-i Ecnebiye konsoloslarının geçende Çetine'ye azimetle bu kere yine İşkodra'ya avdet etmiş oldukları ve bunların orada ne edib etmedikleriyle

¹⁴⁸⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.2-3.

neye karar verdikleri henüz kimsenin malumu olamamış idüğü bu kere mahâl-i mezkûrdan alınan bir tahrirat'da murakkamdır.¹⁴⁸⁷

2 Zi'l-ka'de tarihli Muş'dan alınan tahriratta mücerred asr-ı meyâmin hasr-ı Hazret-i Padişahî muhsinât-ı adliyesi cümlesinden olmak üzere Muş sancağında dahi asâyîş ahali sâye-i Hazret-i Şahane 'de ikmal olduğu bir tafsil iş'âr kılınmış olduğundan ber vech-i ihtizâr ilanına ibtidâr olunur. Şöyle ki mukaddemleri oralarda bulunmuş olan bazı zevâtın dahi malumları olduğu üzere kıymet-i saâdet mutavaatı ve fena yola gittikleri üzerine taraf-ı Devlet-i Âliyye'den şimdiğe değin olunan her türlü nasihat ve inayeti bilmeyerek vadi-i isyânda gezmekte bulunan birtakım aşâyir Beylerinin derdestiyle istikrar-ı emniyet ahali hususuna geçende irade-i katia-i hazreti Padişahî müteâllik buyurulmuş ve bunlardan Rızvan ve Koli Han ve bazı avâneleri mukaddemce derdest birle müebbeden Edirne'de ikâmetleri icra kılınmış ise de henüz ele geçirilemeyen Seyfî Ağa ve sairenin dahi bu kere tutulmalarıyla şunların vücudundan dahi bu havâlinin istihlası emr-ü ferman adalet beyan cenâb-ı tacdarî iktizasından olmağla Muş Kâimmakâmı saâdetlû Mahmud Paşa Hazretleriyle Muş'da arâmsaz olan Asâkir-i Ni'zâmiye-i Şahane Miralayı izzetlû Salih Bey ve Kolağası fütuvvetlû Kadri Bey ve Yüzbaşı Hurşid Ağa ve Süvari Yüzbaşısı Hüseyin Ağa ve sair bi'l-cümle zabitan ve neferât-ı askeriyye'nin her zaman meşhud olan asâr-ı gayretleri cümlesinden olarak birkaç aylardan berû gece ve gündüz cibâl ve sahralarda dolaşarak ihtiyar eyledikleri rahatsızlık semeresi olmak üzere zikr olunan Seyfî Ağa ve iki nefer oğulları ve sair tevâbi' Nemrud Dağı denilen sa'bü'l-mürûr mahâllin önünde bulundukları haber alınarak derhâl varılıb etrafı çevrilmiş ve Asâkir-i Şahane taraflarından üzerlerine hücum olunarak gerçi biraz muharebe ve mukabele vukûu bulmuş ise de Asâkir-i Şahane'nin cesaretlerine tahammül edemeyerek merkumlar derdest olunmuş ve kendileri her ne kadar mahbus olarak tutulmakta ise de emvâl ve eşya ve familyaları hakkında ne muamele olacağına dair bir emir olmadığından ba'd-ı ma sâdır olacak irâde-i Seniyye vecihle hareket olunmak üzere şimdilik onlar dahi müstakilce muhafaza altına alınmıştır. İşbu ele geçirilen kesân o civarlarda katl-i nüfus ve nebh-i emval gibi harekatı adet etmiş ve bütün ehl-i arz ahaliyi kendilerinden korkutmuş ve sancağın asâyîşini ihlal ederek hükümetin muamele-i lazimesine hâil

¹⁴⁸⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.3.

olmak derecesinde icra-yı habâset etmeğe mütecâsir olmuş eşkıyadan olduklarından bu vecihle ve kolaylıkla derdestleri bâis-i şükranîyyet olup işte bundan dolayı bütün fukarayı ahali dua-yı füzûni-i eyyâm-ı ömr ve şevket hazreti tacdarîyi tekrar ederek hatta İslam ve Hristiyan muteberan ve rüesâsı hükümet konağına varub şu zulümkârların ellerinden kurtuldukları için arz-ı teşekkür ve mahamedet etmişlerdir.¹⁴⁸⁸

3.43.2.HAVÂDİS-i HÂRİCİYE

Varşova'da fesâd ve ihtilâl bazı mertebe kesb-i sükûnet eylemiş olmağla sokaklarda ikâmet etmek üzere bulunan askerler kaldırılarak kışlalara idhâl kılınmış olduğu bazı gazetelerde muhârrerdir.¹⁴⁸⁹

Berru'sşam, Fransa askerinden tahliye olunduktan sonra ol-hâvali sevâhiline Rusya Devleti tarafından bir fırka-i bahriye gönderileceğinden fırka-i mezkûre mayıs-ı frekinin yirmi birinci günü Cranstadt limanında hareket etmiş olduğu bazı gazetelerde murakkamdır.¹⁴⁹⁰

Rusyalı'nın hem askerlik hizmetinde ve hemde sefâret memuriyetlerinde müddet-i medîde istihdâm olunarak beyne'l-ahali ziyade şöhret kazanmış ve geçende Paris Konferansında, Devlet-i Âliyye ile Düvel-i Malûme beyninde mün'âkid muâhede nameyi imza etmiş bulunan Kont Orlof'un (?) bu kere vefat etmiş olduğu gazetelerde görülmüştür.¹⁴⁹¹

İtalya'da Kitan nam şehirde birtakım eşhâs toplanarak ve ellerinde cumhur alâmeti olan bir kırmızı bayrak olduğu hâlde hükümet-i müstâkile muzmahil ve perişan olup yaşasın cumhurluk deyû alenen sokaklarda bağırarak gezerlerken memleket-i mezbûrede bulunan millet asâkiri ile ahâli üzerine hücum ile galabalığı dağıtmış ve sancakdarı ahali-i belde sopalarla zarb ederek tutup polise teslim etmiş oldukları misillû bunlardan kırk dokuz nefer eşhâs dahi ahz ve girift olunarak habse gönderilirken içlerinden en ziyade müttehim olan üç neferi yolda firar etmek istedikleri

¹⁴⁸⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.3.

¹⁴⁸⁹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.3.

¹⁴⁹⁰ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.4.

¹⁴⁹¹ "H.H.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.4.

sırada mahbûsin ile asker beyninde mücâdele zuhûr ederek merkûmlardan yedi neferi asker tarafından telef edilmiştir.¹⁴⁹²

Haşmetli Fransa İmparatorunun, emmizâdesi Prens Napoleon'un, Fransa Franmasonları reisi tayin kılınmış olduğu Paris havâdisindendir.¹⁴⁹³

Amerika'da bulunan devlet ve hükümetler beyninde zuhûra gelen uygunsuzluk elyevm bâki olup birbirleriyle muharebe etmektedirler.¹⁴⁹⁴

İngiltere ile Fransa beyninde İtalya meselesinin tesviyesine dair icra-yı müzâkerât olunmakta bulunup şerâiti kâriben meydana koyulacağı gazetelerde yazılmaktadır.¹⁴⁹⁵

3.43.3.İLÂNAT

Mösyö George (Corci) isminde Viyanalı bir zât Dersâadet'e gelib mumaileyhin eski araba ve koşum ve eğeriyle konaklarda bulunan fersude sandalye ve kanepeler ve masa ve ayine ve çerçeve gibi gerek rugarlı ve gerek yaldızlı her nev'i eşyayı ehven baha ile tamirde ve oda ve salon ve köşkün tanzim ve tefrişinde ve kağıd yapıştırmakta mahâreti olduğundan her kim ki böyle bir iş için kendisini celb etmek üzere eder ise *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasından suâl eylemesi ilan olunur.¹⁴⁹⁶

Balat haricinde Tönbekçi Ali Ağa'nın dükkânı önünde bulunmuş olan maa kordon bir adet altun saat bâ-jurnal Bâb-ı Zaptiye'ye gönderilüb sahibi zuhûrunda ba'de'l-sübût usulü üzere verilmek için cânib-i emanette mahfuz bulunduğu.¹⁴⁹⁷

Süleymaniye'de Deveoğlu yokuşunda Mühimmat-ı Harbiye Feriki müteveffî Niyazi Paşa'nın kargir konağı hem kira ve hem de fûrûht olunacağından görmek isteyenleri içinde bulunanların gezdireceği.¹⁴⁹⁸

¹⁴⁹² "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.4.

¹⁴⁹³ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.4.

¹⁴⁹⁴ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.4.

¹⁴⁹⁵ "H.H.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.4.

¹⁴⁹⁶ "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.4.

¹⁴⁹⁷ "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.4.

¹⁴⁹⁸ "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.4.

Şeyhülislam kapusu matbahının karşısında harem beş ve selamlık üç odalı ve dört hayvan alır ahır ve yarım masura mai-leziz ve dâhilen ve haricen lüzumu mikdar bağçeli Haşim Bey'in hanesi satılık olmağla her ne vâkit gidilse derununda bulunanların gezdireceği.¹⁴⁹⁹

(Heyet-i Sâbika-i Kostantiniyye)

İşbu risale-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki Bilad ve Halic-i Kostantiniyye ve adalar ve sairenin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nakl ve bunlarda mevcut ve mefkud bulunan asâr-ı kadimenin ta'rifâtını şamil olup sekiz guruş fî ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹⁵⁰⁰

3.43.4.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	169
• İngiliz lirası	00	187
• Yirmi Franklık	20	149
• Pol (Rusya Altunu)	00	152
• Karamiçe	20	087
• Karbon	00	028
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	05	060
• Konsolide	00	052
• Akçe Başı (Binde)	00	547 ¹⁵⁰¹

¹⁴⁹⁹ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.4.

¹⁵⁰⁰ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.4.

¹⁵⁰¹ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:43, 23 Zi'l-kâ'de 1277, (2 Haziran 1861), s.4.

3.44. *TERCÜMÂN-I AHVÂL*, NO:44, 8 Zİ'L-HİCCE 1277

3.44.1. HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Tevcihât

Ni'zâmiye Muhasebeciliği Rütbe-i ulâ Sınıf-ı sânisî ile Dersâadet Ordu-yu Hümâyûnu Yoklama Müdürî sâbık saâdetlû Fevzi Efendi'ye; Müdirlik mezkûr Yoklama Mümeyyizi izzetlû Cabbar Bey'e; Bu kere teşkil olunan Aşar Kalemi Müdürlüğü izzetlû Hasan Efendi'ye; Kalem-i mezkûr Mümeyyizliği rif'atlû Hafız Vehbi Efendi'ye; Bağdat Eyaleti dâhilinde kâin Horasan Kâimmakâmı İbrahim Efendi'nin bi'l-icab azli vukûuna mebni Kâimmakâmlık mezkûr fütüvvetlû Süleyman Efendi'ye; Eyalet-i mezkûre dâhilinde Samarra Kâimmakâmı Süleyman Ağa'nın kezâlik azli vukûuna mebni Kâimmakâmlık mezkûr Dergâh-ı Ali Kapucubaşlılarından rif'atlû Hacı Mehmed Ağa'ya.¹⁵⁰²

(Bazı Mahâllere Memur Buyurulmuş Naibler)

Müderresinden mekremetlu Ahmed Hamdi Efendi	-Bafra maa Alaçam'a
Asi'tâne'li Es-seyyid Mehmed Şerif Efendi	-İmroz maa Bozcaada'ya
Kuzât'tan meveddetlû Es-seyyil İbrahim Kâmil Efendi	-Kemer Edremit'e
Kuzât'tan meveddetlû Es-seyyid Mustafa Şükrü Efendi	-Yenişehir Aydın'a
Kuzât'tan meveddetlû İbrahim Edhem	-Uluborlu'ya ¹⁵⁰³

Hasbe'l-icab birkaç gün taahhurdan sonra Babiâli'nin erzan buyurulan mücade-i celilesiyle işte *Tercümân-ı Ahvâl* yine meydana geldi. Vah vah *Ceride-i Havâdis* umduğu azâdelik sonucundan çok mütelezziz olmadı. Herkesin malumu olduğu üzere böyle sekte-i hafifeler zamanla ve defaât ile kendi başına dahi gelmiş olduğundan tâ bu kadar izhar-ı ferah ve şadümani'ye müsara'at-ı muvafık meslek dûrendişi ve rüyet değil iken galiba pençe-i âli-abânemizden artık bütün bütün tahlis-i girîban olundu ümidiyle meydan laf-ü güzafa at sürmüş ve mahud mehakim-i

¹⁵⁰² "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:44, 8 Zî'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.1.

¹⁵⁰³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:44, 8 Zî'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.1.

sulhiyye bahsine dair nüsha-i ahiremizde kendisine ettiğimiz nasihate adeti üzere ters manalara haml ile (154) numarolu ruznamesinde tarizane bazı şeyler yazmıştır. Eğerçi bunlar umûmun faidesine dair şeyler olmayub yalnız hiddet-i gayz ve kîne'den neşet etme birtakım sebükserane saçmalar olmağla buna tenezzülen mukabele bize yakışmayacak bir hareket olduğu müsellemler ise de fakat ahir ibare de meselenin tahkiki erbâb-ı danışın mahkeme-i hakkaniyetine arz olunmuş olduğundan muhakeme nakis kalmamak için beyan-ı re'y olunmak münasib görülmüştür. Zikr olunan ruzname de ilk cevap olarak bu hususun İngiltere gazetesinden rivayet olduğu irâd olunub bununla nakil ve râvi olan mesuliyet altında kalmaz demek istenilmiş ise de bizim (30) numarolu nüshamızda Inthependents gazetesinden nakil ve tercüme etmiş olduğumuz Habeş fıkrasına ol-vâkit Ceride bî gayr-i hak ta'riz etmiş olduğundan kendi usulünce bu cevap mecrûhtur. Bu ikinci cevap olarak Ceride menkul âne olan gazetenin muradını tavzihe ağaz ile (işbu gazetenin hiçbir tarafta buna dair şimdiye kadar kapı açılmamış tabirinden muradı ise gerek Avrupa ve gerek memâlik-i saire'de her nev'i deâvi'ye ketb-i diniyye veyahut kanuniyye'ye müraca'at ve muvafakatla görülerek Adele-i aklîyye ile rüyet ve şahsına göre muameleye mübaderet olduğu ve işbu mecliste azâsı cânib-i hükümet'den nasb olunmayub müdde-i ve müdde'â-i âliyye taraflarından üçer dörder kişi tevkil ve tayin olunarak buraya düşen davanın hîn-i faslında hak sahibi tarafına ilâm verilmez ve davasını görmek üzere kimse kimseyi zaptiye'ye veyahut karakola vermez ve veremez idüğünü bir beyandan ibarettir. Ve vakıa şöyle İngiltere'den başka kimse gitmemiştir.) diyüb tekrar-i müdde'â etmiş ve güya bizim nüshamızdaki ifâdatı hiç okumamışdır. Biz nüshamızda bu mahkeme-i sulhiyye'nin İngilterece muhsinâtı olup olmadığına karışmayarak fakat bizim ketb-i şer'iiyemiz kâffe-i hukuk-ı beşeriyye'yi usul-i meşrua üzere fasl ve hasm etmeğe kâfi olduğundan ve mecâlis-i kanuniyyemiz dahi bu esastan ayrılmadığından bizim memleketimizde yalnız böyle ahkâm-ı sulhiyye davaları için mahsûs mahkemeler açılmasının lüzumu olmadığını söylemiş idik. Ve adele-i aklîyye ile rüyet ve şahsına göre muamele maddesine gelince bizim meshebimizde adele-i aklîyye ile veyahut bu büyük öteki küçük deyû şahsına göre cüz'i ve külli hiçbir deâvi görülmediğinden böyle bir esas-ı meşru' üzerine olmayarak yalnız tarafından müvekkel birkaç kişi beyninde hükm olunan davalar bi'l-farz mukârin-i hak ve isabet olsa dahi bizde meşru' ve müstened olamaz. Ama müdde-i hasmını zaptiye veyahut karakola vermek bizdeki

zabıta-i belediye iktizasından olmağla tabir ve ta'yibe kimsenin hakkı yoktur. Zirâ buradaki zaptiye usulü Londra'daki polis tarzında değildir. Ve bir de her memleket ve millet için bazı adet ve etvar-ı mahsûsa olduğu cihetle artık İngiltere ukûlasının icâd ve takdir eyledikleri her şeyi biz tahsin ve taklit etmeğe mecbur değiliz. İşte bu defa dahi meramımızı tefhime muvaffak olamadık ise artık Sahib-i Ceride'nin ya Türkçe'yi tahsil veyahut şive-i münşiyâneyi bilir ve Beyenir uslu akıllı bir adam tedarik eylemesinden gayr-i çare olamayacağından herhangi şıkk ihtiyar olunur ise tarafınca hayırlı olacağı derkârdır.¹⁵⁰⁴

Beyrut'da bulunan Fransa asâkiri gemilere ırkaben çekilmekte olduğu ve haziran-ı efrencinin başına kadar cümlesi şurayı terk ve tahliye edeceklerinden ondan sonra bazı hastalarda başka kimse kalmayacağı ol-taraftan alınan mekâtibden anlaşılıp muahharan vürûd iden haberlere şuradan kâmilten gitmişlerdir.¹⁵⁰⁵

Mısır Valisi devletlû fehâmetlû Saîd Paşa Hazretleri'nin biraderleri devletlû Halim Paşa Hazretleri li'ecli'l-seyyahhe Avrupa'ya gitmek üzere bulunduğundan birkaç güne kadar Dersâadet'ten hareket edeceği ve Köstence tarikiyle gideceği işidilmiştir.¹⁵⁰⁶

Mecâlis-i aliyye'ye memur olup biraz vâkitten berû Mısır cânibinde bulunan devletlû Mehmet Ali Paşa Hazretleri evvelki pazar günü Plas nam Rusya vapuruyla Dersâadet'e avdet eylemiştir.¹⁵⁰⁷

Sair komiserler ile beraber geçende Dersâadet'e gelmiş olan İngilterelinin Beriyyetüşşam komiseri Lord Defrin cenâbları Londra'ya avdet eylemek üzere Dersâadet'den gitmiştir.¹⁵⁰⁸

¹⁵⁰⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.1-2.

¹⁵⁰⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.2.

¹⁵⁰⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.2.

¹⁵⁰⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.2.

¹⁵⁰⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.2.

Şehr-i sâbıkın yirmi altıncı çarşamba günü yedi kararlarında Silivri karyelerinden Baydos nam karyede zuhûr eden harik etrafına sirayetle doksanalı hane ve otuziki mağaza muhterik olmuş ve karye-i mezkûre ahâlisinin ekserisi tarlalarda bulundukları cihetle muhterik olan mahâllerde hiçbir eşya dahi kurtaramamış oldukları haber verilmiştir.¹⁵⁰⁹

Sivastopol iskelesinden Ordulu İbrahim kapıdanın sefinesiyle iki yüz kırk sekiz nefer muhacirin geçen gün Dersâadet'e bi'l-vusûl Sultanahmet Camii şerifi havâlisinde zikr olunan nahiyeler de iskân olunmuşlardır.¹⁵¹⁰

Tersane-i Âmire vapurlarından Peyk-i Şevket nam vapur yüzseksen bir nefer yolcu ve iki yüz altmış yedi nefer Asâkir-i Şahane ile Trabzon'dan hareket ve geçen pazartesi günü Dersâadet'e muvasalat eylemişlerdir.

Süfûn-ı hümâyûndan İstanköy nam mastika geçen pazartesi günü memuren Limni cânibine azimet eylemişlerdir.

Tersane-i Âmire sefain-i nakliyesinden üç numarolu brik Mudanya'da inşâ olunmakta olan iskele için lüzumu olan keresteyi hâmilan geçen pazartesi günü Dersâadet'den hareket eylemiştir.

Tersane-i Âmire mühimmat sefaininden Arayış-i Derya nam korvet maden kömürü yüklü olarak Bar iskelesine gitmek üzere geçen Salı günü Dersâadet'den gitmiştir.

Yine mühimmat gemilerinden Burc-u Şerif nam korvet-i hümâyûn kereste nakli zımnında evvelki Perşembe günü Akçeşhre gitmiştir.

Tersane vapurlarından Eser-i Ticaret evvelki Çarşamba günü memuren Selanik'e gönderilmiştir.¹⁵¹¹

Vatandaşımız olan Ermeni milleti mergubesinin bir zamanlardan berû tarik-i medeniyete sulûk ile ilerlemeğe na mertebe sa'y ve ikdam etmekte oldukları cümlelerin malumudur. Bunların millet meclislerinde bulunan azâ öteden berû uzmâ-yı kavm'den

¹⁵⁰⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.2.

¹⁵¹⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.2.

¹⁵¹¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.2-3.

mensub ola geldiğinden umûr-ı milliye mihver-i matlûb'da idare olunamayub hayırhâhan-ı millet ifâ-yı hizmet ve himmet edememekte iken geçenlerde bir hayli şemâtet ve arbededen sonra Meclis-i mezkûr azâsının intahabı müntehâben millet reyine havale ve ol-suretle zimâm-ı idare-i hamiyet perdazan millet yedine tefviz ve ihâlâ olunmuştu. İşbu maksadın husulü millet-i mezkûre için bir nev' rûz-ı saâdet olmağla mücerred anın tebrik ve temenni zımnında bir ziyafet-i umûmiyye keşide olunması geçen hafta Beyne'l-milel'e tertib ve Beykoz civarındaki Hünkâr iskelesi nüzhetgâhı mevki' icra-i tahsis olunub Tersane-i Âmire kumpanya vapurlarından iki vapur istikra ve bin kadar adam rukûb ile geçen Pazar günü mahâl-i mezkûra azimet eylemişler ve orada mukaddemce müzeyyin tak-ı zafer tehyie-i ve bâlâsına tasvir ferişte Nâzır cenâb-ı Mülûkâne ta'biye olunmuş olmağla cümle huzzaranın altından geçib müstahzır bulunan dört yüz elli kişilik sofraya merreten ba'de uhra oturmuşlar ev yevm-i mezkûr milletlerin mebde rûz-ı saâdeti olduğundan dolayı şükr ve mahamedeti ve ed'iyeye-i mefruze-i cenâb-ı Padişahîyi müş'ir kaleme alınmış olan birkaç lahiya okunduktan sonra mevki-i mezkûrda seyirci bulunan Fransa sefaini taifelerden otuz kadar adamı dahi sofralarına ik'ad ve it'am ve te'âtî-i akdah şevk ve neşat esnasında Avrupa usulü üzere zât-ı Hazret-i Şahane'nin nam-ı namiyeleri yâd ve akabinde yaşasın Fransa İmparatoru ibaresi irâd olunmuş ve hitam-ı ziyafetde fukaray-ı millet için huzzar-ı cemiyet tarafından beşbin gurus kadar akçe cem' edilip ahşamısı yine zikr olunan vapurlar ile avdet kılınmış olduğu istima' olunmuştur.¹⁵¹²

Edirne'de biraz vâkitten berû her nasılsa erzak-ı zaruriyyenin narhına bakılmayarak herkes bildiği gibi alıp satmakta olduğu halde bu kere sâye-i şahane'de teşkil olunan isar komisyonu marifetiyle etmeğin beher kıyyesine kırk ve koyun etinin üç buçuk ve kuzunun iki ve keçinin iki buçuk ve çayır penairinin doksan paraya ve kaşkaval penairinin beş gurus sekiz paraya ve sair erzakın dahi bunlara kıyasen fûrûhtuna narh verilmiş olmasıyla bu bâbda ahali-i belde tarafından pek çok teşekkür olunmakda olduğu ol-tarafdan alınan tahrirattan anlaşılmıştır.¹⁵¹³

¹⁵¹² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.3.

¹⁵¹³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.3.

15 Zi'l-ka'de Tarihiyle Mostar'dan Tarafımıza Yazılan Mektubun Suretidir;

Mostar'da bulunan Düvel-i Muazzama konsolos vekilleri geçende Nakşin tarihiyle Çetine'ye ve oradan dahi İşkodra'ya gidib orada bulunan konsoloslarla beraber tekrar Çetine'ye avdetle Nakşin için mübaya'a olunacak zahayirin mürûruna dağlılar tarafından mümana'at olunmasını müttehiden Viladika Nikola'ya teklif edib mumaileyhin dahi suret-i kabul göstermesi üzerine Avusturya Memâliğinden mübaya'a olunan zahayirin bir miktarı aminen Nakşin'e nakil olunmuş ise de hadd-i kifâyede olamayub Hersek tarafından daha haylice zahire celbi lazımeden bulunmuş ve kaza-i mezburun rah-ı rastında vâki' olup Pive ve Benan eşkıya-yı ahalisi tarafından mesdud bulunan Douga boğazı ittihaz olarak tedabir-i hasene semeresi olarak açılmış olmağla Kristaç'da müdahher zahayirin bu günlerde Nakşin' e irsâl olunarak orada bulunan ahali ve asâkir kayd-ı muzayekadan bi'l-küllîye tahlis kılınması memuldur.¹⁵¹⁴

Bu havâlinin vukuâtına kemâhiye hakka kesb-i vukûf etmek üzere bu günlerde Fransa ve İngiltere'den birer gazeteci Hersek tarafına gelüb bunlar memurin-i Saltanat-ı Seniyye'nin harekât-ı muslih-âne ve mutedilânelerini ve gerek Karadağlıların ve gerek Nevahi-i Asya ahalisinin evza' gadderânelerini re'yel-ayn müşahede ederek bî-garazâne neşr ve ilanına mübaderet edecekleri memul olduğundan hakikat-i hâl Avrupa'nın malumu olacağı misillû le'hül-hamd asr-ı ma'delet hasr-ı Mülûkâne'de hak ve batılı amme'ye ilan edecek vesaitin Memalik-i Mahrusa-i Şahane'de dahi peyda olmuş olmasıyla bu taraf-ı ahvâl hazinesinin sıhhati vecihle bizim memleketlerde de meçhul kalmayacağı derkârdır.¹⁵¹⁵

Hersek tarafına tayin olunan Düvel-i Muazzama memurlarından Avusturya komiseri Mösyö İvanoviç ile Prusya komiseri Mösyö Polo (?) dahi muahharan Mostar'a muvasalat eylemişlerdir.¹⁵¹⁶

¹⁵¹⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.3.

¹⁵¹⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.3.

¹⁵¹⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.3.

3.44.2.İLÂNAT

Erbâb-ı sanat'dan bir zât Bilecik'ten, Dersâadet'e gelmiş olup Beyoğlu'nda Ağa Camii civarında vâki' bir mahâlde ipek böceği çıkarmak usulünü icra etmek üzere olduğu *Mecmua-i Havâdis* ve *Jurnal dö Konstantinopol* gazetelerinde ilan olunmuştur. Mumaileyh işbu usûle nisanın otuzunda bedee ederek bu yolda pek aşırı itina ve dikkat eylemiş ve böcekler dahi çıkarak pek ziyade kutlu ve bereketli olduğu cihetle bulunduğu mahâle sığamayub nısfını İstanbul tarafına getirmiştir. İşbu ipek böceği müddet-i ömrümde beş şekle girüp yani beş defa kabuğunu değiştirib şimdi kendininkileri ise dört dereceyi tekml ederek beşinci derecesi kalmış ve bu da tekml olur ise mahsûlü olan kozayı hazır edeceği mütazır bulunmuştur. Binaberin bu böceklerin Guzayapması seyir ve temaşaya şâyân olduğundan görmek isteyen zâtlar Aksaray'da arslanlar kurbunda kâin mahâl-i mahsûsaya veyahut Beyoğlu'nda Ağa Camii civarında vâki' böcek haneye teşrife rağbet buyurmaları mumaileyh tarafından ilan olunur.¹⁵¹⁷

Ayasofya-i Kebir imâreti karşısında ve geçende Yenisaray duvarına muttasıl vukûu' bulan harik mahâlîl arsaları ittisalinde vâki' selamlıkta orta ve üst katta dört ile alt katta bir ahır ve arabalık ve bir kuyu ve havlu ve haremde kezâlik orta ve üst katta dört oda ve camekân ve hamam ve bir sandık odası ve kiler ve havlu ve matbah ve cari yarım masura mai leziz ve su hazinesi ve sair müştemilatı olan izzetlû Esad Efendi'nin hanesi satılık olup ehven baha ile vereceği ve mumaileyh elyevm içinde olduğundan görmeğe talib olanları gezdireceği ilan olunur. Boğaz içinde kandilli akıntısında dahilen ve haricen on on iki adayı şamil ve teferruatı saireyi müştemil Şam-ı Şerif Muhasebecisi saâdetlû Cazim Bey Efendi'nin sahilhanesi kiraya verileceği ve lakırdısı dahi Meclis-i Vâlâ reisi devletlû Paşa Hazretleri'nin kapuçukadarı Hacı Halil Ağa ile olacağı. Üsküdar'da Nikoli nam kimesnenin bağçesinde bulunmuş olan bir adet körük ile iki adet fes Üsküdar zabıtası tarafından bâ-jurnal Bâb-ı Zaptiye'ye gönderilmiş olduğundan sahibi zuhûr edinceye değin emanette hıfz olunmuş idüğü.¹⁵¹⁸

¹⁵¹⁷ "İlanat", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.4.

¹⁵¹⁸ "İlanat", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.4.

3.44.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	175
• İngiliz lirası	00	194
• Yirmi Franklık	00	155
• Pol (Rusya Altunu)	00	158
• Karamiçe	00	090
• Karbon	20	029
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	25	060
• Konsolide	00	052
• Akçe Başı (Binde)	00	590 ¹⁵¹⁹

¹⁵¹⁹ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:44, 8 Zi'l-hicce 1277, (17 Haziran 1861), s.4.

3.45. *TERCÜMÂN-I AHVÂL*, NO:45, 12 Zİ'L-HİCCE 1277

3.45.1. HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Tevcihât

Harem-i Şerif Müdirliği, rütbe-i ulâ sınıf-ı sânisî ile saâdetlû Eşref Bey Efendi'ye; Kazâ-i Erbaa Kâimmakâmılığı, Evrak-ı Hümâyûn Mahlulat Müdürî sâbık izzetlû Amir Bey Efendi'ye; Trabzon Valiliği Kapu Kethüdalığı Babîâlî Evrak Odası Hulefâsından rif'atlû Ali Bey'e.¹⁵²⁰

Hâriciye Müsteşarı saâdetlû Kabuli Efendi Hazretleri Lloyd kumpanya vapurlarından biriyle Dersâadet'e avdet eylemiştir.¹⁵²¹

İngiltere Sefiri Sir Enry Bolour cenâblarının birdenbire keyifsizlenmiş olduğu istima' olunmuştur.¹⁵²²

Telgrafhane-i Âmire Müdürî Davud Efendi'nin Cebel-i Lübnan'a Vali tayin olacağı pek söyleniyor.¹⁵²³

Ellilik kaime büyüklüğünde ve zemini açık zeytuni renkte olarak bu kere yüz guruş kıymetli evrak-ı nakdiye tedavüle çıkarılmıştır.¹⁵²⁴

Şirket-i Hayriye vapurlarından yetmiş altı senesi temettu'unun taksimi hususuna irade-i âliyye müteallik buyurulmuş ve beher hisseye yedişer yüz ellişer guruş isabet etmiş olduğundan hissedarların mutasarrıf oldukları hisseler senedatın Ticaret Muhasebesine ibrazıyla sâbıkları misillû temettu'nun ticaret veznesinden usulü üzere şehir-i hâlin altıncı gününden bedee ile ahz eylemeleri ilan olunur.¹⁵²⁵

Payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan İstanbul şehrinin idaresi geçende altı daireye taksim ile bunlardan altıncısı olan Beyoğlu dairesinin numune olarak teşkil olunduğu ve hayli muhsinâtı dahi görüldüğü misillû bu kere İskanderiye'ye dahi zikr olunan

¹⁵²⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zî'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.1.

¹⁵²¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zî'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.1.

¹⁵²² "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zî'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.1.

¹⁵²³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zî'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.1.

¹⁵²⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zî'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.1.

¹⁵²⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zî'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.1.

Beyoğlu dairesine tatbiken bir daire-i belediye teşkil olunmak üzere bulunduğu *Jurnal dö Konstantinopol*’de yazılmıştır.¹⁵²⁶

Düvel-i Malume konsolosları marifetiyle Resne Aleksî (?) nam tüccardan kontorato olunan zahirenin Nakşin’e geçirilmesine Karadağlılar kaviyyen söz vermiş olmaları üzerine mezkûr zahirenin ahz ve celbi zımınında şehr-i zi’l-ka’de’nin on üçüncü günü Nakşin’den doksan re’s kadar barkir bi’l-tertib yanlarına bir nefer mülâzım ve kırk kadar asâkir-i ni’zâmiye terfikiyle hududa gönderilüb mezkûr zahire ahz ve kabz olunarak avdetle mahâl-i mezkûrdan bir saat kadar ayrıldıkda bir haylice Karadağlı hududu bi’l-tecavüz mezkûr zahire yüklerini takib ederek barkiriyle beraber cümlesini gasb ve garet ettikten maada mülâzım-ı mumaiyleh ile asâkir-i merkumeden otuz beş neferini katl ve idam eylemiş olduklarını (16 Zi’l-kâ’de tarihli) Mostar’dan alınan tahrirat’ta ma’el-teessüf beyan ve iş’âr olunmuştur.¹⁵²⁷

Paris Sefiri devletlû Veli Paşa Hazretleri Berlin’den hareketle Paris’e avdet ve muvasalat etmiş ve şurada bulunduğu müddetçe hakkında Prusya Devleti tarafından fevkâlade hürmet ve riayet olunduğu misillû gerek kendisine ve gerek refakati memurlarına nişânlar dahi verilmiştir.¹⁵²⁸

(Beledi İspançyarlık Sanatının İcrasına Dair Ni’zâmnamedir.)

(Fasl-ı Evvel)

(Eczacılar Dairdir)

Birinci Bend: Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane veyahut Avrupa Mekâtib-i tarafından yedinde ispançyar diploması olmadıkça veyahut Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane tarafından verilmiş bir izinname-i mahsûsa bulunmadıkça hiçbir kimsenin eczacı dükkânı küşad eylemeğe ve hiçbir ilaç yapmağa ve satmağa salahiyeti olmayacaktır. Fakat yedlerinde diplomaları olmayarak iki yüz yetmiş altı senesi Ramazan-ı şerifinden mukaddem Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane’den izinname verilerek el-hâletü hazihi İspançyar dükkânı küşad ile ispançyarlık etmekte bulunanlar müstesna tutulacaktır.

¹⁵²⁶ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zi’l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.1.

¹⁵²⁷ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zi’l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.1.

¹⁵²⁸ “H.D.”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zi’l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.1.

İkinci Bend: Bir ispençyar ustası tahriren izinname istidâ eder ve yedindeki senedler dahi muteber ve mamul-bih bulunur ise hemen icra-yı sanat etmesine ruhsat verilecektir. Fakat yedindeki Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane tarafından verilmiş olmadığı halde fenn-i ispençyarı üzerine bazı esile iradıyla imtihan olunacaktır.

Üçüncü Bend: Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'den yedlerine icra-yı sanat-ı ispençyarîyye etmeğe izinnameleri bulunan ispençyarlar bir defter-i mahsûsa kaydolunacaktır.¹⁵²⁹

(Fasl-ı Sâni)

(Eczacı Dükkânları Hakkındadır)

Dördüncü Bend: Eczacı dükkanlarının adedi mahdûd değildir.

Beşinci Bend: Hiçbir eczacı Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'ye ihbar etmedikçe ne bir eczacı dükkânı açabilecek ve ne de mahâllini tebdil edebilecektir. Ve bunların işbu ihbarı defter-i mahsûsa kaydolunacaktır.

Altıncı bend: Bir fondo farmasinin yani eczahane takımıyla şöret ve ünvanının sahibi mezun bir eczacı olmak yani yedinde şehadetnamesi bulunmak lazımdır.

Yedinci Bend: Bir ispençyar ancak bir eczacı dükkânı idare edebilecektir.

Sekizinci Bend: Her ispençyar dükkânı ancak mezun bir ispençyar odasıyla idare olunacaktır.

Dokuzuncu Bend: Yedinde eczacı izinnamesi bulunan her ispençyar ustası bila izinname bir ahir kimesne ye kendi isim ve şöretiyle eczacı dükkânı işletebilecektir.

Onuncu Bend: Hizmet-i Askeriye'de veyahut hastahanelerde müstahdem olan ispençyarlar eczacı dükkânı tutamayacaktır.

¹⁵²⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.2.

On Birinci Bend: Usta çıkan bir eczacı şakirdi hizmet etmiş olduğu dükkanlara bin ziraa'dan karib yerde mütezarrır olabilecek ustanın ruhsatı olmadıkça üç seneye kadar ne dükkân açabilir ve ne de dükkânı idare edebilir.¹⁵³⁰

(Fasl-ı Sâlis)

(Eczacılık Etmekte Olanların Hakkında Bazı Ni'zâmat)

On İkinci Bend: Bi'l-cümle eczacı dükkanlarında ehem ve elzem olan bazı ecza mevcut bulunmak lazım gelecek ve bu eczanın ve gerek cânib-i idare-i tıbbiye'den nesak-ı vahid üzere tayin olunan derece ve mikdarının ni'zâm üzere bir kıt'a defteri tanzim kılınacaktır.

On Üçüncü Bend: Her eczacı dükkanında cemi' eczalar üzerleri dikkat ve ihtimam üzere yaftalı ve sınıf sınıf vaz' olunub her nev'i fesâdat'tan arî olarak bozulmamış ve kemâliyle muhafaza olunmuş olduğu halde bulunacaktır.

On Dördüncü Bend: Ziyade semiyat'dan olan ecza başkaca kilidlû emin ve salim bir mahâlde hıfz olunacaktır.

On Beşinci Bend: Her ispençyar cemi' ecza-i mürekkebenin imâli hususunda Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane tarafından kabul olunan Kitab-ı Terkibat-ı İспенçyariyye'ye tevfiğ-i harekete mecburdur.

On Altıncı Bend: Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'de mukayyid ve resmen her bir eczahane de bulunacak cedvel-i resmîde muharrer etibba ve cerraheyn ve baytarlardan olan birinin imzasıyla mümzi olmadıkça hiçbir reçete yapılab verilmeyecektir.

On Yedinci Bend: Her ne kadar reçete yapılab verilir ise her reçeteye bir numro vaz' ile Umûr-ı Tıbbiye Nezareti tarafından sahh ve imzalı olarak verilmiş olan bir deftere numrosu numrosuna kaydolunacaktır.

¹⁵³⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.2.

On Sekizinci Bend: Reçete ile eczacı dükkanında yapılab verilen ilaçların ağzı mühürlü olup üzerinde felan kimesne için şöyle istimâl olunacaktır diye tahrir olunmuş yaftasıyla verilecektir. Ve dâhilen istimâl olunacak ilaçların yaftaları beyaz ve haricen istimâl olunacak ilaçların yaftaları turuncu olacaktır.

On Dokuzuncu Bend: İспенçyar hiçbir halde reçetenin ibaresini tağyir ve tebdil ve reçete de muharrer olan eczacının mikdarlarını tezyid ve tenkis edemeyecek veyahut tahrir olunmuş bir eczanın yerine diğeri bir ecza koymayacaktır. Reçete de muharrer eczada sehiv ve hata olduğuna vakıf olur veya şübhe eder ise reçete de imzası bulunan kimesneye mütala'atını iş'âr edib tahriren bir cevap olmadıkça reçetenin hâvi olduğu eczayı terkib edib vermeyecektir.

Yirminci Bend: İспенçyar her bir reçetenin aslını hıfzedecektir. Fakat taleb olduğu halde bir suretini tahrir edib mühürlüyerek veyahut imzalayarak verecektir.

Yirmi Birinci Bend: Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'de mukayyid tabib ve cerrah ve baytarlardan birinin imzasıyla mümzi bir reçete olmaksızın hiç kaviyyü'l-tesir ve ale'l-husus semmiyetlû edviye vermesi hassâten eczacılara memnu' olduğu misillû eczacıların reçete yazub vermeleri ve ecza-yı tabâbet etmeleri dahi câiz olmayacaktır.

Yirmi İkinci Bend: Meriz ve hastalardan para tutmak seded ve maksadından dolayı ispençyar ile tabib beyinde her gûna şirket ve uyuşmak külliyyen memnu'dur.

Yirmi Üçüncü Bend: Eczacı dükkanından külliyyetlû ecza-yı semiyeye satılması memnu' olup ancak malum ve emin bir kimsenin neye istimâl edeceğine dair verdiği memhur ve mümzî bir ilmûhaberiyle satılabilecektir.

Yirminci Dördüncü Bend: Umûr-ı Tıbbiye Nezareti tarafından ruhsat verilmeyen edviye-i hafiyeye'nin bey' ve fûrûhtu memnu'dur.

Yirmi Beşinci Bend: Yedlerinde icra-yı sanat-ı ispençyariyye etmeğe izinnameleri olan eczacılarından başka hiç kimse hiçbir halde hiçbir bahane ile parça parça kaviyyül-tesir edviye satamayacağı tabib ve cerrah ve baytar reçetesini dahi yapıp vermeyecektir. İşbu yasak bi'l-Hâssa külliyytlû ecza satan ecza-i tıbbiye tüccarlarıyla attar ve kökçüler hakkında dahi icrâ olunacaktır.¹⁵³¹

(Fasl-ı Râbi')

(Eczacı Dükkanlarının Nezaret ve Muayyeneleri)

Yirmi Altıncı Bend: Altı ayda bir defa ni'zâm üzere bila-tahlif eczacı dükkanları nezaret ve muayyene olunacağından başka fevkâlade olarak dahi muayyene ve nezaret olunacaktır.

Yirmi Yedinci Bend: Eczacı dükkanlarının muayyene ve nezaretleri Umûr-ı Tıbbiye Nezâreti tarafından mahsûsan nasb ve tayin olunmuş lâ-ekal üç memuruyla yanlarında cânib-i zaptiye'den ve muayyene olunacak dükkân daire-i belediye dahilinde ise mezkûr daire tarafından bir memur dahi bulunacaktır.

Yirmi Sekizinci Bend: Her ispençyar nezaret ve muayyenesine memur olan kimesnelere ni'zâmen matlûbları vecihle dükkânlarında bulunan edviye ve mürekkebâtını ve ilaç tabh eyledikleri matbahlarını ve ecza hıfz eyledikleri mağaza ve anbarlarını ve dirhem ve terazû ve ölçülerini ve alet ve edevatını ve defâtir-i aynî ve el hâsıl sanat-ı ispençyariyye icrâsına dair cemi' eşyasını irae edecektir.

Yirmi Dokuzuncu Bend: İспенçyarlardan her kim olur ise olsun işbu ni'zâmat hilafı olan mevadın biriyle müttehim olur veyahut madde-i töhmet yalnız zân ve tahminde kalur ise keyfiyeti muayyeneye memur komisyon-ı cânibinden muvakkaten ahz ve zabt olunub üç gün zarfında nezâret-i tıbbiye'ye raporto verilecek ve nezaret tarafından dahi bade'l-tedkik icra-yı icabına bakılacaktır.¹⁵³²

¹⁵³¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.2-3.

¹⁵³² "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.3.

(Fasl-ı Hâmis)**(Eczacı Şakirdleri Hakkındadır)**

Otuzuncu Bend: Her kimki beledî ispençyar şakirdi olmak murad eder ise Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'ye gelib ceride-i mahsûsuna kayd ve tahrir olunub yedine tahrir olunduğuna müş'ir bir kabulname verilecektir.

Otuz Birinci Bend: Bir eczacı şakirdi usta olabilmek için lâ'ekal altı sene bir yahut birkaç mezun eczacı dükkarında şakirdlik edecektir. Ve bu şakirdliği müddeti olan altı sene üçer sene itibarıyla iki dereceye münkasım olup derece-i sâniye müddetinde yani şakirdliğinin dördüncü senesinden bedee ile Fransızca ve ilm-i hesab üzerine şâyân-ı kabul bir imtihan verecek ve Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'de eczacılık derslerini talim edecektir.

Otuz İkinci Bend: Bir şakird müddeti olan altı seneyi ikmâl eyledikde eczacı ustalığı diploması almak için imtihanı kabul olunacaktır ve kabule şâyân imtihan verdikde yedine Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'den eczacı ustalığı diploması verilecektir.

Otuz Üçüncü Bend: İспенçyar şakirdlerinden hiçbir şakird bir dükkândan çıkacak olduğu vâkitte ustasına lâ-ekal on beş gün mukaddem çıkacağını haber vermeyince ve ustası yedinden izn-i müş'ir bir şehadetname almayınca çıkamayacaktır. Ve şakirdler ustasından imzalı bir varaka ahzetmeğe muhtaç olacağından ustası varaka-i mezkûreyi yirmi dört saat zarfında vermediği veyahut mezuniyeti hâvi şehadetnameyi i'tâ eylemediği halde ol-şakird keyfiyet-i hâli Umûr-ı Tıbbiye Nezaretine arz ve ifâde edecek ve nezaret-i mezkûre tarafından dahi icabına bakılacaktır.

Otuz Dördüncü Bend: Hiçbir eczacı ustası bir şakirdi kabulnamesini yahud sair eczacı dükkânında şakirdlik etmiş ise ol-dükkânın ustasından izn-i müş'ir şehadetnamesini görmedikçe kabul etmeyecektir. Otuz Beşinci Bend: Bir eczacı şakirdi ustası razı olmadıkça onun dükkânından çukub lâ-ekal bin zirâadan yakın mahâlde bir âhir eczacı dükkânına gidemeyecektir. (Bakiyesi Sonra)¹⁵³³

¹⁵³³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.3.

3.45.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Turin'den gelen ihbara nazaran Sardunya Devleti, Umûr-ı Ecnebiye Nâzırı meşhur Mösyö Cavour, alafranga mayısın otuzuncu günü ziyade keyifsizlenerek kendisinden üç defa kan alınmış ve ondan sonra sıhhate meyletmiş ise de muahharan haştalığı daha ziyade kesb-i şiddet eyleyerek evvelki pençşenbe günü vefat eylemiştir.¹⁵³⁴

Kont Cavour'un vefatından sonra teşkil olunan Sardunya Kabinatosu âtiyyü'z-zıkr zevâtan mürekkebdır;

- Baron Rikazoli (?) - Reis-i Meclis ve Hâriciye Nâzırı
- Minotti - Dâhiliye Nâzırı
- Ceneral Menebrea - Bahriye Nâzırı
- Milotti (?) - Adliye Nâzırı
- Pastoci (?) - Maliye Nâzırı
- Peroczi (?) - Nafiâ Nâzırı
- Hâce Santis (?) - Mâarif Nâzırı
- Kordova - Zirâat ve Ticaret Nâzırı

Serâskerlik Vekâleti dahi müşârunileyh Baron Rikazoli (?) uhdesine tevcih kılınmıştır.¹⁵³⁵

Haşmetli Sardunya Kralı Victor Emmanuel Hazretlerinin, İtalya Krallığı Fransa Devleti tarafından hâlâ tasdik olunmamış ise de şu günlerde olunup hatta Heyet-i Cedide'nin teşkilini resmen Fransa'ya arz etmek üzere Mösyö Erez'in (?) Paris'e gideceği ve bunu müteâkib Sardunya Kuberâsından Mösyö Niğran'ın (?) dahi Paris'e Sefir tayin olacağı (Independents) gazetesinde muhârrerdir.¹⁵³⁶

¹⁵³⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.4.

¹⁵³⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.4.

¹⁵³⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.4.

İngiltere Umûr-ı Ecnebiyesi Nâzırı Lord John Russell'ın Millet Meclisi'nde vukuâ gelen ifâdatından ne Amerika ne de Fransa ve sair millet mesâlihinden dolayı İngiltere'ce revâbıt-ı sulh-u salâhın hâlelpezir olmasına dair hiçbir alâmet olmayıp bununla beraber herhâlde sulh devam eder denilemez ise de her yerden İngiltere'ye gösterilen efkârın sulha meyyal olduğu ve revâbıt-ı mezkûreyi ihlâl ihtimal verecek meydanda bir mesele-i mühimme olmadığı anlaşılmış ve buna muğayir olarak Times gazetesi Fransa aleyhinde pek şedîd ve hasmâne lisan kullanmakta olup Fransa'nın Berri ve Bahri olan tedârikât-ı külliyesini İngiltere üzerine hücum maksadına binâ eylemiş olduğu *Mecmuâ-i Havâdis*'te mezkûrdur.¹⁵³⁷

Bir müddetten berû vapurlar ile sevâhile yolcu taşımakta ve senebesene büyümekte olan Lloyd kumpanyası geçen 1860 sene-i miladiyesinde 1.588.676 florin ve şimdiki hesapta 60.000 kese akçeye kârîb kâr ve temettu' vukuâ geldiği inde'l-hesap tebeyyün etmiş ve ashâbı hisseye yüzde dört fâiz verilerek İskenderiye'ye işletilen vapurlara bir misli daha zam ve ilave kılınmıştır.¹⁵³⁸

Kont Cavour'un vefâtına İtalya ile İngiltere ve Fransa ve sair bazı mahâllerde esef olunduğu gibi gazeteler dahi müteveffî müşârunileyhin evsâfı ile memlûdur.¹⁵³⁹

Haşmetli İngiltere Kraliçesi Hazretleri ile haşmetli Papa cenâbları ve Garibaldi'nin şu aralık keyifsiz oldukları gaztelerde mervi olup hâlbuki müşârunileyh Garibaldi'nin hastalığı hakkında bu vecihle vukûu bulan şâyi'ânın esası olmadığı Cenova gazetesinde yazılmıştır.¹⁵⁴⁰

Siyam Hükümeti tarafından Fransa'ya gönderilen Süferâ Tulun'a muvasalat ederek haklarında fevkâlade hürmet olunmuş olduğu ve Beriyyettü'sşam'dan avdet eden Fransa asâkirinin Topçu Fırkası Marsilya'ya vürûd edip diğerleri dahi gelmekte olduğu Marsilya havâdisindendir.¹⁵⁴¹

¹⁵³⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.4.

¹⁵³⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.4.

¹⁵³⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.4.

¹⁵⁴⁰ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.4.

¹⁵⁴¹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.4.

Kuşot'un (?) geçenlerde Londra'da tab' ettirmiş olduğu evrâk-ı nakdîyenin nâmeşru' olduğu hakkında bu kere Londra (silik) ilâm olunduğu ihbarât-ı telgrafiye dendir.¹⁵⁴²

3.45.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	00	175
• İngiliz lirası	00	194
• Yirmi Franklık	00	155
• Pol (Rusya Altunu)	00	158
• Karamiçe	00	090
• Karbon	20	029
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	25	060
• Konsolide	00	052
• Akçe Başı (Binde)	00	590 ¹⁵⁴³

¹⁵⁴² “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.4.

¹⁵⁴³ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:45, 12 Zi'l-hicce 1277, (21 Haziran 1861), s.4.

3.46.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:46, 19 Zİ'L-HİCCE 1277

3.46.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Gâzi Sultan Abdülmecid Hân Hazretleri bir müddetten beri namizâç oldukları hâlde bir muktezâ-yı takdir-i kâdir mâh-ı hâlin on yedinci salı günü terk-i hayat-ı müste'ar ile âzim-i dârü'n-nâim oldukları cihetle yevm-i mezkûrda şeref saat olan altı raddelerinde varis-i meşrû' hilâfet-uzmâ olan birâder âli-güher padişâhileri şevketlü kerametlü, kudretlü, azâmetlü, muhabetlü, merhametlü, Sultan Abdülâziz Han Efendimiz Hazretleri serir ârâ-yı saltanat olup deb-i dîrîn mehâsin-karin-i Saltanat-ı Seniyye üzere Vükelâ-yı fihâm ve ulemâ-yı azâm ve ümerâ ve zabî'tân-ı asâkir-i siddîk-ı ittisâm ve sâir memûrin-i kirâm hazır oldukları halde beyât-ı resm-i âlisi icrâ ve toplar endâhtıyla cülûs-ı meymenet menûs-ı hümâyûnları cümleye ilan ile hırka-i şerife dâire-i sâadet bâhiresini bi't-tesrif ifâ-yı davât-ı hayriye'den sonra bi'l-şevket ve'l-iclâl Beşiktaş sahil saray-ı Hümâyûnlarına avdet buyurmuşlardır. Cennet mekân firdevs-i âşîyan Hazretleri'nin nâaş-ı mağfîret nakşları şeref efzâ-yı südür olan emr-ü irâde-i Seniyye-i cenâb-ı Padişâhi muktezâ-yı celili üzere tertib olunan âlay-ı vâlâ ve tevkîrât-ı lâ-yuhsâ ile Sultan Selim Han Hazretleri camii şerifleri civarında bulunan Türbe-i şerifelerine nakl ile defîn-i hâk ıtr-nâk kılınmıştır.

Cennet mekân müşârunileyh Hazretleri 1238 senesi Şabanının on birinci günü kademnihâde-i âlem-i vücûd olup 1255 senesi Rebiü'l-âhîrinin on dokuzuncu günü cülûs-ı hümâyûnları vukûu bulmuş ve yirmi iki sene yedi ay yirmi yedi gün müddet-i icrâ-yı saltanatla âzim-i huld-ü berîn olmuştur.

Cenâb-ı râbb-ı mennân eyyâm ömr ve ikbâl ve fûrûşevket ve ezâmet ve iclâl-i tacdarilerin rûz-ı efzûn buyursun velinimet bintimiz Padişah-ı ra'yyet perver ve merâhim-i küster efendimiz Hazretleri 1245 sene-i mütebârekesi şehri şabân-ı şerifin on beşinci günü pertev efzâ-yı arsa-i şuhûd olarak bâlâda zikr olunduğu üzere işbu 1277 senesi Zi'l-hicce-i şerifesinin on yedinci salı günü bi'l-emin ve'l-iclâl erike pirâyı hilâfet ve dîhim efrûz-ı saltanat olmağla hüdâ-yı müte'âl envâ'i tevfiât samedâniyyesine mukârenetle muvaffak bi'l-hayr bî-vâre âmin.¹⁵⁴⁴

¹⁵⁴⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.1.

Tevcihât

Hâssa Ordu-yu Hümâyûnu Müşirliği Dar-ı Şur-â Riyâseti kemâkan uhdesinde kalmak üzere devletlû Namık Paşa Hazretlerine.

Konya Valiliği, Hâleb Valisi sâbık devletlû Mehmed Paşa Hazretlerine.

Cebel-i Lübnân Mutasarrıflığı rütbe-i müşiri ile Telgraf Müdürü sâbık devletlû Davud Paşa Hazretlerine.

Mehd-i ulyâ-yı Saltanat-ı Seniyye devletlû, ismetlû sultan-ı aliyyetü'ş-şân Hazretleri'nin kethûdalık hizmet-i âliyyeleri Tersâne-i Âmire Müsteşarlığı uhdesinde kalmak üzere atûfetlû Mazlum Bey Efendi Hazretlerine.

Meserret bahş zuhûr olan cülûs-ı meymenet menûs-ı cenâb-ı Padişâhi'den dolayı Vûkelâ-yı fihâm ve memûrin-i kirâm hazerâtı Bugün Mabeyn-i Hümâyûn cânib-i âlisine azimetle rikâb-ı resmî âlisi icrâ olunmuştur.¹⁵⁴⁵

Şeref efzâ-yı vukûu bulan cülûs-ı meymenet menûs Hazret-i Mülûkâne için Silistre Valisi sâbık devletlû Kamili Paşa Hazretleri'nin mahdûmu saâdetlû Ali Şefik Bey efendinin bulduğu tarihidir;

Tam tarihim şefikân dehre tebşîr eylesün

Râbb izzet eyledi Abd-ı Âzizin padişah

(1277)¹⁵⁴⁶

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri sâbık İsmâil Paşa bir müddettir keyifsiz olduğu halde geçen pazartesi günü irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş ve naâşları Eyüb Ensâri Hazretleri civarına defnedilmiştir. Müşârunileyh evsâf-ı memdûhe ile muttasıf kudemâ-yı müşirân Saltanat-ı Seniyye'den ve milletin sevgilisi bir zât olduğu cihetle vefâtları cümleye mûris-i esef olmuştur.¹⁵⁴⁷

¹⁵⁴⁵ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.1-2.

¹⁵⁴⁶ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.2.

¹⁵⁴⁷ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.2.

Mecâlis-i Âliyye'ye memûr Mısırlı Mehmed Ali Paşa füc'eten irtihâl-i dâr-ı bekâ etmiş olduğu işitilmiştir.¹⁵⁴⁸

Şeyhü'l-hâram hazreti Nebevi (İşkodralı) Mustafa Paşa'nın vefat etmiş olduğu haberi vürûd etmiştir.¹⁵⁴⁹

Erzurum Valisi devletlû Hayreddin Paşa Hazretleri şehri-i zi'l-kâ'denin yirmi dokuzuncu cumartesi günü Erzurum'a muvasalat ederek hâmil olduğu memuriyyet emri-i âlisi pazartesi günü memurin ve ahâli-i belde hazır oldukları halde fetih ve kiraât olunmuş olduğu ol-taraftan alınan tahrirâtta anlaşılmıştır.¹⁵⁵⁰

Balıkesir Niyâbeti Eşrâf-ı Kuzât'tan Mehmed Şükrü Efendi'ye tevcih buyurulmuştur.¹⁵⁵¹

Berru'sşam meselesi için Düvel-i Malûme tarafından teşkil olunan komisyon azâsı geçende Dersâadet'e gelmişler ise de bazı husûsun ikmâl-i tesviyesi zımında yine Beyrut'a avdet etmek üzere oldukları ve hatta bunlardan Avusturya komiseri olan Mösyö Vekbekr (?) nam zâtın geçen gün Dersâadet'den gitmiş olduğu işitilmiştir.¹⁵⁵²

Tevârih-i âşina olanların malûmudur ki; fenn-i tıbbî taht-ı usûl ve kavâide koyan milâd İsâ'dan dört yüz altmış sene mukaddem İstanköy ceziyesinde kademnihâde-i âlem-i şuhûd olan hekim Bukrât'dır (Hipokrat). Ondan sonra Calinus ve Diskorides ve Aklipadusles (?) ve Galile gibi eimme-i hikmet asâr mütehâlifede gelüb tezyid ve tevsî'ne sâ'y ve himmet etmişler ise de din-i mübin-i İslâmın hengâm-ı zuhûrunda nîrencât ve tılsımât-ı vâra ve temâim-i edviye ve hakkâ-kîr makamına kâim olarak ilm-i tıbbâ çendân-ı itibâr olmamağla erbâbı azalarak hemen mahv ve nâbud olmak derecesine gelmiş idi. Hukemâ-yı mumâileyhimden kalub pesmânde-i nisyân olan kitapların birtakımı Halife-yi Abbasiye'de Memûn zamanında ve birtakımı Endülüs'te hükümrân olan mülûk-ı Emeviye'de Abdulrahman Nâsır asrında lisân-ı arâbiye nâkl ve tercüme edilerek rağbet olunmağla cânib-i şark'ta İmâm Muhammed İbn Zekerîya, Ebûbekir Er-Râzi ve Ebû Ali Hüseyin İbn Sinâ ve garb'da İbn Cezâr

¹⁵⁴⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.2.

¹⁵⁴⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.2.

¹⁵⁵⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.2.

¹⁵⁵¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.2.

¹⁵⁵² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.2.

Ahmed İbn İbrahim ve Ebûlkâsım Hâlef İbn Abbas ve Ebûlvelid Muhammed İbn Rüşd ve Ebûl-Âbdüzzâhir İbn Abdûlmelik ve İbn Baytar gibi nice fûhûl-i azâm ilm-i mezkûrda müctehid ve imâm olmuşlar ve had ve ihsâ'dan Bîrun-i kütüb ve risâil telifiyle ifâ-yı nâm etmişlerdir. Avrupalılar ise târik-i medeniyete sulûk edeli çok zamanlar olduğu halde mevcut bulunan şu sermaye-yi ittihâz ve oradan bedee ederek ve kendilerine telâhuk ve tecâribin ve husûsen usûl-i teşrihin sonradan külliyyetlü yardımını olarak tıbb-ı pek ziyade tevsî' etmiş olduklarından şimdi Yunan ve Arab tıbb-ı kadimi adeta vâhi gibi zannolunmaktadır. İşbu meselerin tahkik ve tedkiki yani tıbb-ı kadim ile tıbb-ı cedîdi bi'l-tâtbiik kâdimin vâhi olduğu zâhire çıkarılmak için tıbb-ı cedîdde mâhir ve tabâbet-i kâdimenin istihracına kadar huzzâk-ı etibbâ'dan mürekkebi bir cemiyet-i tıbbiye teşkili bu kere Mekteb-i Tıbbiye Nâzırı saâdetlû Hayrullah Efendi Hazretleri tarafından tasavvur ve tertib olunarak derdest-i icra bulunduğu istimâ kılınub müşârunileyh Hazretleri'nin malûmat-ı müselleme ve fetânet-i fitriyyeleri lazımesi olarak zîr-i idâre-i nezâretlerinde böyle bir mühimme-i nafiânın saha-zîb zuhûr olmasına masrûf olan himem-i âliyyeleri şâyân takdir ve si'tâyîş mevâddan olmağla teşekküren ilân-ı keyfiyete müsarâ'at olundu.¹⁵⁵³

23 Zi'l-kâ'de Tarihiyle Mostar'dan Tarafımıza Yazılan Mektubun Sûretidir

Zât-ı Serdâr-ı Ekremî geçen cuma günü Bırçka'ya ve oradan Travnik üzerinden perşembe günü Saraybosna'ya muvasalat eylediler. Üç dört güne kadar Mostar'a gelecekleri derkârdır. Hersek havâlisinde vâki' Nevâhi-i Asya eşkıyası evvelki gibi buldukları eşya ve hayvanatı gasb ve gâret ederler hatta geçen günler Trebin kazâsı taraflarına bi'l-tecâvüz İslâm ve Hristiyan ahâli-i mutiâ'nın bir haylice hayvanlarını gasb etmişler ve Ragoza'dan Trebin'e gelmek üzere olan zahâyir yüklerinden yüz barkir yükü zâhireyi nehb ve yağma ederek Çarine gümrüğü mülhâkatından bir mahâlli basup Kolcu Adem nam Arnavudu idam ve iki nefer Hristiyanı kayd-ü bend ederek birer miktar akçelerini dahi alub gitmişlerdir.¹⁵⁵⁴

¹⁵⁵³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.2.

¹⁵⁵⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.3.

Sehl-i Zi'l-kâ'de tarihli olarak mahâl-i mezkûrdan aldığımız diğer bir tahrirât'ta Zât-ı Vâlâ-yı Serdâr-ı Ekremi'nin mâh-ı mezburun yirmi yedinci perşembe günü Mostar'a muvasalat etmiş olduğu yazılıb ne sûretle istikbâl olunduğu dâhi mufassalan târif ve beyân kılınmış olmasıyla tahrirât-ı mezkûrenin önümüzdeki numeroya aynen derci mütesavverdir.¹⁵⁵⁵

Ordu sancağında, Akköy kazâsı dahilinde merkez kazâ olan bulancak iskelesinde müste'ciran arâm etmekte olan Karahisâr-ı Şarki sancağı ahâlisinden Tartat (?) nâm tacirin bezzâz dükkânından geçen zi'l-kâde'nin sehli pazar gecesi saat beş kararlarında kazâen zuhûr eden âteş etrafına sirayetle her ne kadar memurin-i mahâlliye ve sâire cânibinden ikdâm ve gayret olunmuş ise de rüzgârın şiddeti cihetiyle emr-i itfâsı mümkün olamayarak yüz aded dükkân ve mağaza ve dört aded kahvehâne ve yedi aded fırın ile müdirâna mahsûs hükümet konağı ve gümrük mahâlli muhterik olduğu Trabzon'dan mütevârid bir kıt'a tahrirât meâlinden müstenbâttır.¹⁵⁵⁶

Mâh-ı hâlin beşinci cuma günü saat dokuz kararlarında Giresun ve civarına bir çaryek kadar şiddetli bârân nüzûl idüb müteâkiben derun şehre yedi sekiz dirhem cesâmetinde ve civar karyelere daha büyücek dolu yağmış ve hamd olsun bir zararı olmamıştır. Ve yine mâh-ı mezbûrun sekizinci pazartesi gecesi saat altı sularında mahâl-i mezkûrda birdenbire iki defâ hareket-i ârz vukû'yla bunu müteâkib yağmur yağmağa başlayub üç saat mütemâdiyen sürmüş ve gerek zelzele ve gerek işbu yağmurdan dahi şükürler olsun bir ziyân vukûa gelmemiş olduğu (11 Zi'l-hicce Tarihli) Giresun'dan alınan tahrirâtan anlaşılmıştır.¹⁵⁵⁷

¹⁵⁵⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.3.

¹⁵⁵⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.3.

¹⁵⁵⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.3.

Beledî İşperciyarlık Ni'zâmnamesinin Bâkiyesidir.

Fasl-ı Sâdis

(Mekteb-i Tıbbiye-i Şahâne tarafından Eczacılardan Alınacak Rüsûm Beyânındadır)

Otuz Altıncı Bend: Mekteb-i Tıbbiye-i Şahâne'de eczacı şakirdine usta diploması verildikde diploma resmî namıyla mekteb-i mezkûr tarafından beş yüz guruş ahz olunacaktır.

Otuz Yedinci Bend: Yedlerinde bulunan diplomaları Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'den olmayan eczacı ustalarından icra-yı sanat-ı işperciyariye etmek isteyenlere verilecek izinname için kezâlik beş yüz guruş ahz olunacaktır.

Otuz Sekizinci Bend: İcrâ-yı sanat-ı işperciyariye'ye dair olup Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'ye isrâ ve takdimi lazım olan her nev'i kontorato ve senedât için kaydiyye resmî olarak yirmi beş guruş ahz olunacaktır.

Otuz Dokuzuncu Bend: Her altı ayda bir defâ nezâret ve muayyene olunan işperciyar dükkanları Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'ye altış'âr guruş vereceklerdir. Fakat fevkâlade olacak muayyeneleri meccânen olacaktır.

Fasl-ı Sâbi'

(Mücazât Beyânındadır)

Kırkinci Bend: İşbu ni'zâmrameye muhâlif her nev'i hâl ve hareket hakkında zıkr-î âti vecihle tertib-i cezâ olunacaktır.

Kırk Birinci Bend: Ruhsatsız olarak işperciyarlık sanatının eczâsı dükkânın kapatılmasını ve on mecdiye'den elli mecdiye altınına kadar cezâ-yı nâkdi i'tâsını istilzâm edecektir.

Kırk İkinci Bend: İcrâ-yı sanatta mezûn olan isperçiyarların işbu ni'zâmnameye muhâlif hareketleri zuhûrunda ahkâm-ı ni'zâmiye'ye muğâyir bulunan eşyanın külliyyen zâbtı ve bir mecdiye altunundan elli mecdiye altınına kadar cezâ-yı nâkdi âhız ve dükkânın üç aydan ziyâde olmamak üzere kapatılması ve iki seneyi tecavüz etmemek üzere yedinde bulunan ruhsatnamenin istirdâdı ve yedinde bulunan ruhsatnamenin bütün bütün âhız cezâlarıyla mücâzat olunurlar.

Kırk Üçüncü Bend: Zarar ve ziyânı müeddi olan ahvâlde müttehim olanlar haklarında tedibât-ı muharrerinin icrâsından başka kânun ve ni'zâm memlekette tevfikeyn icâb edecek tazminatı dahi ifâya mecbur olacaklardır.

Kırk Dördüncü Bend: Her bir madde hakkında icrâsı lazım gelecek işbu mücazât-ı mütenevvianın tâyin-i derecesi meclisin reyine muhavvel olacak ve Meclis-i mezkûr dahi bu husûsta yine Muhâlif ni'zâm olarak zuhûr iden hareketin ehemmiyetini ve mükerrer olup olmadığını ve'l-hâsıl bil-cümle esbâb-ı muhâffefe ve müşeddedeyi piş-i nazâr ve mütâla'aya alacaktır.

Kırk Beşinci Bend: İşperçiyarlık sanatının icrâsına dâir muhâlif ni'zâm ve her gûna harekât Meclis-i Tıbbiye-i Şahane'ye aid olacak ve Meclis-i mezkûr divân şekline girerek muhâkeme-i maslahatla icabı takdirince tertib-i cezâ edecektir.

Kırk altıncı Bend: İşperçiyar esnafı beher sene üç nefer azâ intihâb edecek ve bunlar Meclis-i Tıbbiye'de işperçiyarlık sanatının icrâsına dâir vukûu bulan müzakerât'ta bulunacaktır. Ve azâ-yı mumâileyhim beher sene tecdîd olunacaktır.

Fasl-ı Sâmin

(Tetimme-i Ni'zâmât)

Kırk Yedinci Bend: Eczacılık sanatının icrâsından ve edviye bahâsından dolayı zuhûr iden bi'l-cümle münaza'at Meclis-i Tıbbiye-de rüyet ve muhakeme olunacaktır.

Kırk Sekizinci Bend: İşbu ni'zâmname ahkâmına muğâyir olan bi'l-cümle ni'zâmât sabıka-i fesih ve ilgâ olunmuştur.

Kırk Dokuzuncu Bend: İşbu ni'zâmnamenin icrâsına Mekteb-i Tıbbiye tarafından nezâret ve dikkat olunacaktır. Ve işbu ni'zâmname şimdiki hâli üzere yalnız Dersâadet ve tevâbi'nde meriyü'l-icrâ olacaktır.¹⁵⁵⁸

İngiltere'li tabib Yerasmus Şehirköy'ü metropolitini telef etmek tahvifini mutazâmmın mektub gönderüb beş yüz macar altını istemiş ve Niş Meclis azâsı mütevvefi Şişko Nikola'ya dahi rüşvet olarak yirmi aded Macar altını vermiş olmasıyla kanûnun yüz doksan birinci ve altmış dokuzuncu maddeleri hükümlerine tevfikeyn merkumun beş sene müddetle Rodos'ta kalebend olunmasına hükm olunmuştur.¹⁵⁵⁹

Mağnisalı Mehmed kur'adan adam kurtarmak için taraf-ı Hâzret-i Meşihât penâhi'ye rızâ ve ferid müdürleriyle sahte olarak tezkere yazmış olunmasından dolayı kanûnun yüz kırk sekizinci hükmüne tatbiken merkûmun on sene müddetle Rodos'da kalebend olunmasına hükm olunmuştur.¹⁵⁶⁰

Hezargrad kazâsında Taşçı karyeli İvan nâm şahış cemiyet-i muzırre teşkiliyle leylen ve nehâren müsellâh oldukları halde birtakım kimsenin hâne ve dükkânlarını soymak ve yakmak ve kat' târik ile gasb-ı emvâl etmek gibi fezâyihle ictisâr eylemiş olduklarından Meclis-i Muvakkat talimatı hükmünce merkûmun on iki ve refikasından Hırsova (Khirsovi) karyesi ahâlisinden Kral Marko ve Arnoud (?) karyesinden Dimitri'nin, Unrodikici Piyodomani oğlu Osetyan ve Niko ve Maili (?) sâlimen yedişer sene müddetlerle Vidin'de küreğe konulmalarına hükm olunmuştur.¹⁵⁶¹

3.46.2.İLÂNAT

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu müşiri sâbık İsmail Paşa merhûmun muhallefât ve esb ve araba hayvanatı yarınki cuma ve gelecek pazar günleri Çenberlitaş'da kâin konağında bi'l-müzâyede peşin akçe ile fûrûht olunacaktır. İstekli olanlar mezkûr günlerde konâk-ı mezbûrda saat üçte mevcut bulunmak üzere ilân olunur.¹⁵⁶²

¹⁵⁵⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.3-4.

¹⁵⁵⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.4.

¹⁵⁶⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.4.

¹⁵⁶¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.4.

¹⁵⁶² "İlânât", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.4.

Okçular başında muhterik Beylik firun civarında kâin dâhilen ve haricen on beş oda ve bir hamam ile mai-leziz ve bahçe ve mâhzenleri ve kargir matbâhı şâmil konak satılık olduğundan istek eden zevâtı derununda bulunan sahibi gezdirecektir.¹⁵⁶³

Galata'da Sultan Bayezid sokağında on numeroda kâin üç kat sekiz oda ve sahrnıç ile bir kuyuyu ve tahtında kiraya verilir mağazayı şâmil kargir hâne satılık olup istek edenleri derunundaki müstecir gezdirecek olduğundan iştirâsına rağbet edenlerin *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasına müraca'at buyurmaları.¹⁵⁶⁴

Heyet-i Sâbika-i Kostantiniyye

İşbu risâle-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki bilâd ve Hâlic-i Kostantiniyye ve adalar ve sairenin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nâkil ve bunlarda mevcut ve mefkûd bulunan asâr-ı kâdimenin târifâtını şâmil olup sekiz gurus fi ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹⁵⁶⁵

3.46.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	166
• İngiliz lirası	20	184
• Yirmi Franklık	20	146
• Pol (Rusya Altunu)	20	149
• Karamiçe	30	085
• Karbon	00	028
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	20	060
• Konsolide	30	053
• Akçe Başı (Binde)	00	515 ¹⁵⁶⁶

¹⁵⁶³ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.4.

¹⁵⁶⁴ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.4.

¹⁵⁶⁵ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.4.

¹⁵⁶⁶ “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:46, 19 Zi'l-hicce 1277, (28 Haziran 1861), s.4.

3.47.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:47, 22 Zİ'L-HİCCE 1277

3.47.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Mesned-i Celil Serâskerî tebeddülüne dâir şeref-sâdır olan hâtt-ı hümayûn-ı Hazret-i Padişahî'nin sûret-i münifesidir.

(Benim Vezir-i meâl-i semirim)

Serâsker Rıza Paşa'nın hâsbe'l-icâb infisâli vukûuna ve Namık Paşa'nın dirayet ve ehliyet-i müsellemesine mebni Serâskerlik hizmetinin müşârunileyhe tevcihi nezdimizde bi'l-tensib kendüsü tarafımıza celb ile memuriyeti bi'l-icrâ Bâbîâlimize gönderilmiş olmağla ilân-ı keyfiyete ibtidâr eylesin cenâb-ı hâk tevfikât-ı semâdaniyesine mazhâr buyura âmin. (Fi 21 Zi'l-hicce sene 1277) İşbu hâtt-ı şerif Mabeyn-i Hümayûn baş katibi atûfetlû Hakkı Bey Efendi Hazretlerine tevdi'an dünkü cumartesi günü saat dokuz raddelerinde Bâbîâli'ye bi'l-vücûd Vükelâ'yı fihâm ve memûrin-i azâm hazerâtıyla sâirleri hazır oldukları halde kemâl-i tâzim ile fetih ve kıraât olunmuş ve Bâbîâli'ce işbu icrâdan sonra Zât-ı Hazret-i Serâskerî, Bâb-ı Serâskerî'ye gidüb memûrin ve ümerâ ve zabî'tân kendüyü tebrik ettikleri sırada bir nutk-ı cemil irâdıyla icrâ-yı teşrifât eylemiş ve cümle tarafından velinimet bintimiz padişahımız efendimiz Hazretleri için davât-ı hâyriye ve teşekkürât ve mahsûsa ifâ kılınmıştır.¹⁵⁶⁷

Tevcihât

Şeyhü'l-haremlîk hâzret-i nebevî rütbe-i sâmiye-i vezâretle Meclis-i Vâlâ azâ-yı kirâm'dan devletlû Ziver Efendi Hazretlerine.

Telgraf Müdirliği rütbe-i sâniye mütemâyiziyle izzetlû Franko Efendi'ye.

Hâriciye ki'tâbeti mütercim-i sâni Pavlaki Mozoros Efendi'ye.

¹⁵⁶⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.1.

(Bazı Mahâllere Memûr Buyurulmuş Olan Nâibler)

Eşrâf-ı Kuzât'dan meveddetlû Hasan Tahir Efendi- Yalakabad'a

Kuzât'dan meveddetlû Es-seyyid Abdurrahman Niyâzi Efendi'ye-
Gümüşhane'ye¹⁵⁶⁸

Musul Sancağı dâhilinde Cirân Karyesi ahâlisinde ve Yezidi tâifesinden Selim nam şahıs Zavirdan (?) karyesi sâkinlerinden Simonu mucib-i kısâs olan kâtl ile öldürmüş ve verese-i maktûl kısâs iddiasında bulunmuş olduğundan kâil merkûmun icrâ-yı kısâsına hükm olunmuştur.¹⁵⁶⁹

Diyârbekir telgrâfhanesi hademesinden Ali Çavuş telgrâfhâne-i mezkûr debboyundan malûmü'l-mikdâr edavât-ı telgrâfiyye âhz ve sirkât eylemiş olduğundan kanûnun seksen ikinci maddesine tâtbiken merkûmun beş sene müddetle Ergâni madeninde kâlebind olmasına hükmedilmiştir.¹⁵⁷⁰

Erkân-ı Harbiye zabitanından olup Serdâr-ı Ekrem devletlû, rif'âtlû Paşa Hazretleri refakâtine tayin kılınan Binbaşı Şevket Bey'in şâyân-ı âtîfet zâbitandan olması cihetiyle uhdesine Erkânı Harbiye Kâimmakâmılığı rütbesi tevcih buyurulmuştur.¹⁵⁷¹

Anadolu Ordu-yu Hümayûnu piyade altıncı ni'zâmiye alayının birinci taburu Binbaşısı Mehmed Ağa'nın vefatı cihetiyle yerine bir münasibinin tayini lazım gelmiş ve açıkda bulunan Binbaşı İsâ Efendi'nin ehil ve erbâb bulunmuş idüğüne mebni bâ irâde-i Seniyye Efendi-i mumaileyh rütbe-i hâliyesiyle tabur-ı mezkûra nâkl olunmuştur.¹⁵⁷²

¹⁵⁶⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.1.

¹⁵⁶⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.1.

¹⁵⁷⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.1.

¹⁵⁷¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.2.

¹⁵⁷² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.2.

Edirne dâhilinde Cîsr-i Ergene kazâsı kır zaptiye çavuşu Ruşen Ağa İbriktepe karyesi ahâli-i gâyr-i müslimesinden hilâf vâkî töhmet isnâdıyla beş yüz şu kadar gurusu cerime almış olmasıyla kanûnun yüz dokuzuncu ve altmış sekizinci maddelerine kıyasen merkumun üç sene müddetle Edirne'de kâlebend olunmasına hükm olunmuştur.¹⁵⁷³

Ovâkim nam şahıs fesci Mehmed Şakir Efendi'nin Üsküdar da kâin dükkânı duvarını delerek bazı eşyasını sirkât eylemiş olduğu halde ne sûretle tutulmuş olduğunu Bâb-ı Zaptiyeden verilen ilmûhaber üzerine akdemce tahrir ve ilân etmiştik bu makârla kapalı ve duvar ile mahdûd olan mahâllerin duvarını delerek hırsızlık edenlerin muvakkaten küreğe konulması kânunun ikiyüz yirminci maddesinde muharrer bulunmuş olduğundan bu hükme tevfiken merkûmun bâde'l-teşhir üç sene müddetle Tersâne-i Âmire'de küreğe konulmasına hükm olunmuştur.¹⁵⁷⁴ Diyârbekir ahâlisinden Begos (?) ahâli-i merkûmeden Kerbil'i (?) mucib-i kısas olan kâtl ile öldürmüş ve verese-i mâktûl kısas iddiasında bulunmuş olmağla kâtil merkûmun kısâsan idâmına hükm olunmuştur.¹⁵⁷⁵

Taşralar'da bulunan Asâkir-i Zaptiye'nin her yüzden emniyet bâhş olacak ve kendilerinden istifâde olunabilecek hâl ve mevki'e getirilmesi ehemm Umûr-ı Mülkiye'den olduğuna ve sâye-i şevket vâye-i Hazret-i Hilâfetpenâhi'de müstevfi maaş ve tâyinât tahsis ve i'tâsıyla bunların bir dâire-i mazbûta ve cünûd-ı ni'zâmiye gibi bir heyet-i muntazama da bulundurulmasıyla beraber eslihâ ve elbiselerinin cânib-i mîriden tanzim ve i'tâsı muhsinâtı mucib olacağına mebni asâkir-i merkûmenin tesis-i ni'zâm ve ıslâh usûl-i istihdâmlarıyla Memâlik Şahâne için lüzûm görünen neferâtın mevcudundan ve Asâkir-i Ni'zâmiye-i Şahâne ve redife'den mâhrec olup istek edenlerden bir alayı üç tabur ve her taburu beş bölük ve her bölüğü süvâri ile piyade karışık yüz on iki ve beher alayı maa zabî'tân bin altı yüz doksan bir neferden ibâret olmak ve ileride tâminen icrâ kılınmak üzere numûne olarak şimdilik Rumeli kıt'asında Asâkir-i zaptiye alayları teşkil olunmasına irâde-i Seniyye-i cenâb-ı padişâhi

¹⁵⁷³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.2.

¹⁵⁷⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.2.

¹⁵⁷⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.2.

şerefsüdûr buyurularak bunun için Bâb-ı Zaptiye'de akdemce dahi yazıldığı vecihle bir meclis-i mahsûs tânzim olunmuştur.¹⁵⁷⁶

Mes'ele-i za'ile de Tunus'dan gelmiş olan Asâkir'i Şahâne Memuru Mehmed Müşni Efendi'ye tebdilen dördüncü rütbeden bir kıt'â mecdiye nişân-ı hümayûnu i'tâ olunmuştur.¹⁵⁷⁷

İzmid sancağı dâhilinde kâin Gölpaazarı kazâsına İsmail Bey ve Denizli sancağında Buldan kazâsına Mahmud Bey vekâleten müdir tâyin olunduklarından asâlet-i memûriyetleri husûsu müteâllik buyurulan irâde-i Seniyye mücebince icrâ olunmuştur.¹⁵⁷⁸

Bâbîali civarında kâin merhûme Fatıma Sultan Camii şerifi su yolları ve Niğde sancağında mevcûd çeşmelere câri mâi-leziz mecrâsı muhtâc-ı tâ'mir olduğundan tâ'mir ve termimi bâ irâde-i Seniyye icrâ olunmuştur.¹⁵⁷⁹

İran Devleti tarafından memûriyet-i mahsûsa ile İngiltere'ye gönderilmiş ve İran'a avdet etmek üzere geçende Dersâadet'e gelmiş olan Mirzâ Câfer Hân Hazretleri müstâkil bir İngiliz vapuruyla dünkü gün Trabzon'a gitmiştir.¹⁵⁸⁰

Ziştovi kazâsından iskân olunmak üzere irsâl olunmuş olan muhâcirin için zirâate başlayıncaya kadar medâr-ı intîâşları olarak ahâli tarafından şâ'ir ve zehâyir sâire ziraa olunduğu misillû bazı memûrin ve azâ-yı meclis taraflarından dahi esnâ-yı Ramazân-ı şerifde ravgân ve erz ve erzak sâire verilmiş ve memûrin-i mumâileyhim ile ahâli-i merkûmenin işbu hizmetleri bâ'is-i mahzuziyyet-i Seniyye olduğu taraflarına tebşir olunmak üzere mahâlline bâ tahrirât iş'âr kılınmıştır.¹⁵⁸¹

Şeref efzâ-yı vukûu bulan cûlûs-ı meymenet menûs Hazret-i Padişâhîyi mutazammın atûfetlû Mazlûm Bey Efendi Hazretleri'nin mahdûmları Memdûh Fâik Bey Efendi'nin çekide-i lâme-i belâgâtleri olan tarih-i rânâ'dır.

¹⁵⁷⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.2.

¹⁵⁷⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.2.

¹⁵⁷⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.2.

¹⁵⁷⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.2.

¹⁵⁸⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.2.

¹⁵⁸¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.2.

Hezâr bâr cenâb-ı hüdâya hamd-ı âzîm
 Ki kıldı hâlk-ı cihâna bu demde lütf-ı âmim
 Semûm-ı kahr ile huşk olmuşıdi gülşen-i dehr
 Bu demde oldu velî neşk-i gülistan-ı nâim
 Nesim-i feyz-i hüdâ etti rûy-ı eyyâmı
 Misâl genç-e-i sâd berk-i hânde râk ve besîm
 Cihâna eyledi berdâr-ı şahvâr-ı ihsân
 Gelince cûşişe bâhr-i i'tâ-yı râbb-i âlim
 Ne dâr-ı pâk ki dârâ-yı mühr gerdûn-ı taht
 İderse lâyık ânı zîb-i tâc bi'l-tâzim
 Ne dâr-ı pâk ki reşkiyle kevkeb-i dürri
 Sedef veş etti keribânını felekde dûnim
 O dâr-ı pâk ki dâr-ı vücûd şahidir
 Saâdet ile bu dem oldu zîver-i dîhim
 Bülend-i mertebe Abdülâziz Hân ki bu sâl
 Kemâl-i şevket ile oldu şah-ı hiffet-i iklim
 Feride gûher akde'l-lâil-i Osmâni
 Ki mislen eylemiş Allâh her cihetle âdim
 Acebmi olsa cihân sayesinde esvide
 Denildi zâtına zıl-cenâb-ı Rabbü'r-râhim
 Vezân olsa nesim-i inâyeti nâre (?)
 Olurdu ateş pür-suz-ı bâg İbrahim
 İsâbet eylese amâ ki berk-i kahr-ı izâr (?)
 Bu gülistan-ı cihânı o dem de nâr-ı câhim
 Bâsit hâ ki nevle serfürû ederse felek
 Leb-i edeb ile damânını eder telsim
 Şifâ-yı sadr-ı ümem-i nutk rûh-ı efzâsı
 Duâ-yı devletidir fâiken ehem-i umûr
 Bu arzûhâli ki kîl hâkipâyane tâkdim
 Hemişe zât-ı hümayûn-ı da zîver-i taht
 Bu gülşen-i içre sabâ eyledikçe neşr-i şemim
 Dedim halâyıka tebşir birle târihin

Cülûs eyledi Abdülâziz Hân-ı Kerim

1277¹⁵⁸²

Şu'ârâ-yı asırdan ve Meclis-i Maârif azâsından izzetlû Sırrı Efendinin cülûs-ı hümâyûn mes'âdet-i mâkrûn için bulunduğû târihtir.

Cenâb-ı mâlikü'l-mülk'dür aziz ve kâdir mevcûd

Muhakkaktır bu din ve devlete nâsr-ı âziz-i mev'ûd

Bihâmdillâh muvaffâk eyledi Abdülâziz Hânın

Şeref verdi kudûmu taht-ı âli'ye olup mes'ûd

Resûlullâh ve Ehlûllah idüb imdâd-ı ruhâni

Olur zıl-ı hümâyûnda âlem-i nâil-i maksûd

Hüdâ-i ikbâl ve ömr-ü şevket ve şenk (?) idemez dâd (?)

Olâ tevfik ve nûsret her taraftan hâyır ile meşhûd

Bu tam târih-i cevher sırrı makbûldur duâ-esâ (?)

Cülûs-ı hâzret-i Sultan Âziz dâim olâ mes'ûd

1277¹⁵⁸³

Cülûs-ı hümâyûn-ı meyâmin-i makrûn cenâb-ı tacdâri haberi bâ-telgraf, Mostar'a vâsıl oldukda Rumeli Ordu-yu Hümâyûn-ı Müşiri devletlû, rifâtlû Ömer Paşa Hazretleri orada bulunan âsâkir-i Mülûkâne-yi kışla meydanına cem' ve memûrin ve ulema ve âhali-i beldeyi dahi davet eyleyüb yüz bir pâre top endâhtından sonra asâkir-i mezkûre tarafından üç kere padişahım çok yaşa deyû çağırılmış ve asker ve ahâli cümlesi birleşerek duâ-yı tevâfûr eyyam-ı ömr ve şevket hazreti tacdâri tekrar tekrar yâd ve tezkâr kılınmış olduğû haberi yine telgraf vasıtasıyla Dersâadet'e vürûd etmiştir.¹⁵⁸⁴

Tersâne-i Âmire vapurlarından Kars nam vapur bazı memûrları Beyrut'a bırakarak, İskenderiyye'ye gitmek üzere müttehi-i âzimet bulunmuştur.

¹⁵⁸² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.3.

¹⁵⁸³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.3.

¹⁵⁸⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.3.

Ömer Paşa nam vapur dahi muhâcirin nâkl etmek için Kozlova'ya gönderilmiştir.

Süfûn-ı Şahânedan Tuna nam vapur İskenderiye ve Trablusgarb ve Tunus'a gitmek üzere bugün Dersâadet'den hareket eylemiştir.

Mecidiye kumpanyası vapurlarından Câferiye tesmiye olunan vapur Mısırlı devletlû İsmâil Paşa Hazretleri'nin hâremiyle dünkü cumartesi günü İskenderiyye'den, Der-Âliyye'ye gelmiştir.

Donanmâ-yı Hümâyûndan bazıları Beşiktaş pişgâhına çıkarılmıştır.¹⁵⁸⁵

Mostar'dan Vürûd Ettiği Evvelki Numeroda Beyân Kılınan Mektubun Sureti

Zât-ı Vâlâ-yı Serdâr-ı Ekremi geçen perşembe günü Saraybosna'dan bi'l-hareket ikinci günü Kavince kazâsından berûde Bûrke (?) hanlarına gelmiş olduklarından li-eclî'l-istikbâl evvelce ol-tarafa gitmiş olan Hersek Mutasârrıfı saâdetlû Vâsıf Paşa Hazretleri'nin biraderi izzetlû Münib Efendi ile azâ-yı meclisten ve İslâm ve Hristiyan muteberân-ı belde'den müntehâb mâ'lûmü'l-esâmi bazı zevât müşârunileyh ile mülakât ederek bir gece mezkûr hanlarda arâm birle ferdası cumartesi günü Mostar'da üç saat mesafede vâki' purm (?) hanlarına gelinmiştir. Mutasârrıf-ı müşârunileyh ile teftiş komisyonu azâsından saâdetlû Şefik Bey ve İbrahim Bey Efendiler ile izzetlû Kostaki Efendi ve Metropolit ve Katolik Piskoposu Efendiler ile Mirlivâ İzzetlû Mahmud Paşa ve hudûd memûru izzetlû Bedri Bey ile rûznâmçeci rif'âtlû Muhtar ve İdâre Müşiri Sadık Efendiler ve Memûrin-i saire mezkûr purm (?) hanlarına gitmiş olduklarından merâsim-i istikbâli bi'l-icrâ o gece arâm idüb ferdası pazar günü oradan erkence hareketle Mostar'a müteveccihen âzimet olunmuştur. Esnâ-yı râhda azâ-yı meclis-i livâ ve mütehâyyizandan ve vücûh ve cemaat-i gâyr-i müslime reis-i ruhânileri ve muteberân-ı millet ve tüccâr cümlesi resmî istikbâli ifâ ederek biraz berûde dahi Düvel-i Hâmse-i Muazzama'nın muvakkaten Mostar'da bulunan komiser ve konsolosları istikbâl idüb Mostar kasabasına yarım saat mesafede vâki' bir mahâlde evvelce hazırlanmış olan çadırlara dahi ulemâ ve meşâyih ve zâbitan aklâm ve vücûh-ı belde tecemmu' eylemiş olduklarından bir müddet şurada tevkif ve

¹⁵⁸⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.3.

teneffüs birle müşârunileyh cümlesini hüsn-i kabul buyurmuş ve oradan alây-ı muretteb ile tehyie olunan hükümet konağını bi't-teşrif müstâkbilin mumaileyhimi bî-tekrar takım takım huzûr-ı devletlerine celb ve kabul ve cümlesini taltif eylemişlerdir. Serdâr-ı müşârunileyh Hazretleri'nin işbu vukûu teşrifleri bâ-yu gedânın mucîb-i inbisât ve memnuniyetleri olarak duâ-yı tezâyüd eyyâm-ı ömr ve şevket ve ikbâl hazreti mülkdârinin tekrarına-i ibtidâr eylemişlerdir.¹⁵⁸⁶

Harput Eyaletinde, Palu kasabası ahâlisinden İsmâil kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Hafız Ağazâde Küçük Süleymân Ağayı mucîb-i kısâs olan kâtl ile öldürmüş ve verese-i maktûl kısâs talebinde bulunmuş olduğundan merkûmun kısâsan idâmına hükm olunmuştur.¹⁵⁸⁷

3.47.2.İLÂNAT

Ayasofya-i Kebir imâreti karşısında ve geçende Yenisaray duvarına muttâsıl vukûu bulan hârik mahâlli arsalari ittisâlinde vâki' selamlıkta orta ve üst katta dört oda ile alt katta bir ahur ve arabalık ve bir kuyu ve havlu ile haremde kezâlik orta ve üst katta dört oda ve camekân ve hamam ve bir sanduk odası ve kiler ve havlu ve matbâh ile câri yarım masûra mai leziz ve su hazinesi ve sair müştemilâtı olan izzetlû Esâd Efendi'nin hanesi satılık olup ehven bahâ ile vereceği ve mumaileyh elyevm içinde bulunduğundan görmeğe tâlib olanları gezdireceği ilân olunur.¹⁵⁸⁸

Okçular başında muhterik Beylik firun civarında kâin dâhilen ve haricen on beş oda ve bir hamam ile mai-leziz ve bahçe ve mâhzenleri ve kargir matbâhı şâmil konak satılık olduğundan istek eden zevâtı derununda bulunan sahibi gezdirecektir.¹⁵⁸⁹

Galata'da Sultan Bayezid sokağında on numeroda kâin üç kat sekiz oda ve sahrnıç ile bir kuyuyu ve tahtında kiraya verilir mağazayı şâmil kargir hâne satılık olup istek edenleri derunundaki müstecir gezdirecek olduğundan iştirâsına râğbet edenlerin *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasına müraca'at buyurmaları.¹⁵⁹⁰

¹⁵⁸⁶ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.4.

¹⁵⁸⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.4.

¹⁵⁸⁸ "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.4.

¹⁵⁸⁹ "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.4.

¹⁵⁹⁰ "İlânât", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.4.

Heyet-i Sâbika-i Kostantiniyye

İşbu risâle-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki bilâd ve Hâlic-i Kostantiniyye ve adalar ve sairenin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nâkil ve bunlarda mevcut ve mefkûd bulunan asâr-ı kâdimenin târifâtını şâmil olup sekiz gurus fi ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹⁵⁹¹

3.47.3.MESKÛKÂT'IN DER-ÂLİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	153
• İngiliz lirası	20	168
• Yirmi Franklık	20	133
• Pol (Rusya Altunu)	20	135
• Karamiçe	10	083
• Karbon	35	026
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	062
• Konsolide	30	055
• Akçe Başı (Binde)	00	518 ¹⁵⁹²

¹⁵⁹¹ “İlânât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.4.

¹⁵⁹² “Meskûkât”, *Tercümân-ı Ahvâl*, No:47, 22 Zi'l-hicce 1277, (1 Temmuz 1861), s.4.

3.48.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:48, 24 Zİ'L-HİCCE 1277

3.48.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Meserret bahş vukûu olan cülûs-ı hümayûn-ı Mülûkâne'den dolayı kaide-i kadime-i Saltanat-ı Seniyye'den olduğu üzere mesned-i celîl Sadâret-i uzmâ'nın tâkriri vesâir Vükelâ-yı fihâm ve memûrin-i kirâm hazerâtının ibkâ-i memûriyetleri ile bazı tenbihât-ı adâlet iyâtı mutazammın sâhife pirâ-yı sūdûr buyurulub dünkü pazartesi günü Mabeyn-i Hümayûn Baş Ki'tâbet-i hizmet-i celilesiyle mübeccel âtûfetlû Hakkı Bey Efendî Hazretleriyle Bâbîâlî'ye şeref-vürûd ederek bi'l-cümle Vükelâ-yı fihâm ve ülemâ-yı azâm ve memûrin-i kirâm hazerâtı ile sâir zevât zu'l-ihirâm hazır bulundukları hâlde kemâl-i tâzim ve tekrim ile kiraât olunan hâtt-ı hümayûn-ı şevket makrûn cenâb-ı hilâfet penâhi'nin sûret-i münifesidir.

Vezir-i Meâl-i Semirim Mehmed Emin Paşa;

Bu defâ cenâb-ı mâlikü'l-mülk'ün irâde-i lem-yezeliyesiyle ecdâd-ı azâmımız taht-ı saâdet bahtına cülûsumuz vukûu bulub senin mücerreb olan dirâyet ve sadakâtin cihetiyle hatb-ı cesim sadâret uhde-i rüyetinde ibkâ ve sâir Vükelâ ve Memûrin dahi yerlerinde tefrir kılınmıştır. Devlet-i Âliyye'mizin bî-mennihî teâlâ ikmâl-i saâdet-i hâl ve bi'l-istisnâ-i bi'l-cümle tebâa-i Saltanat-ı Seniyye'mizin istihsâl-i refâh ve rahatları azim emelimiz olduğu ve bu emniye-i hayriyenin husûlû ve kâffe-i sekene-i memâlik-i mahrusâmızın temin-i cân ve arâzi ve malları zımnında tesis olunmuş kâffe-i kavânin-i esâsiye-i adliye tarafımızdan tamamen tekid ve teyid kılındığı cümleye ilân ederim. Saltânat-ı Seniyye'mizin medâr-ı teyid ve esas şevketi olan şeri'at-i şerife ki adâlet mahzadır. Anın ahkâm-ı münifesi cümlemize delil-i târik-i selâmet olduğu cihetiyle umûr-ı şer'iyye'ye ziyadesiyle dikkat olunması matlûb-ı kat'imizdir. Ve her devletin bâis-i devam ve tezâyüd-i şevket ve aşâyîşi kavânin-i mevzu'aya herkes tarafından tamamiyle mutâvaat olunmak ve kibâr ve sığâr cümleten hâk ve vâzifesi dâiresini tecâvüz etmemekle olacağından bu yolda hareket edenler tarafımızdan mazhâr-ı mükâfât olacakları misillû hilâfında bulunanların dahi mücazâtını görmeleri muhakkaktır. Binâenâleyh umûr-u mütenevvîa-i Devlet-i Âliyye'mizde bi'l-cümle dâiyân ve bendegân ve memûrinin istikâmetle hizmet ve sadıkâne ifâ-i vazâifle memuriyet etmeleri cümle-i evâmir müekkide-i şahânemizdendir. Muâzzamât-ı

mesâlih-i düveliyye Hazret-i muvâfikü'l-umûrun tevfiği ve erkân-ı devletin akdem ve ittifâkıyla kârin-i hüsn-i netice olageldiği müsellemmâttandır. Devlet-i Âliyye'mizin umûr-ı mülkiye ve mâliyesinin derece-i maktûbe-i intî'zâm ve mazbûtiyete isâli işte şu kâide-i müsellemeye kemâl-i tevessülüyle yani cümle tarafından halisâne ve müstâkimâne ihtimâm ve gayrete menûl olup tarafımızdan ol-bâbda her türlü, nezâret ve himmet olunacağı ve bir müddetten berû esbâb-ı muhtelifeden nâşi malca ârız olan müşkülâtın bî-avni'llah teâlâ kariben def'i hakkında masrûf olacak himem-i mahsûsâ-i şahanemize her daire ve idâre cânibinden hakkıyla ve tamamıyla ittiba' olunarak ve zâtımızca devletimizin iade ve tezyid-i itibâr-ı mâlisinden ve tebâamızın refahından başka fikir ve emel olmadığı bilinerek emvâl-i devletin istihsâl ve sarfında tasarrufât-ı kâmile ve beyhude telef ve sarfdan vikâyesini mucib olacak ıslahâtın pey-a pey tarafımıza ârz olunması ve Devlet-i Âliyye'mizin ahd-ı esbâb-ı şevketi olan Asâkir-i Beriyye ve Bâhriyemizin dahi ve hâl ve mahâlde muhafâza-i ni'zâm ve intî'zâm ve istikmâl-i refahlarına dikkat edilmesi ve Saltanat-ı Seniyye'mizin dost ve müttefiki olan Düvel-i Ecnebi'ye ile câri olan münasebât-ı müvalât karânenin anbean tekidine sarf-ı mecdûd ve muahedât-ı münâkide ahkâmına müstemiren riayet kılınması ve'l hâsıl idâre-i devletin her cihet ve her fer'inden vezâyif-i nazâif istikâmet ve iffet ve sadâkat ve gayreti cümlelerin kendisine esâs hareket ve bâis-i felâh ve selâmet bilmesi irâde-i kat'iiyemizdendir. Şurasını dahi ilân ilâve ederimki; tebâamın asâyiş ve refahı hakkında olan arzû-yı şahânem istisnâ kabul etmeyeceğinden edyan ve akvâm-ı muhtelifeden bulunanları dahi cümleten taraf-ı Hümâyûnum'dan adalet ve himmet ve temin-i hüsn-i hâlleri emrinde dikkat-i mütesâviye göreceklidir. Ve Cenâb-ı hâkkın mülkümüze ihsân buyurmuş olduğu esbâb-ı âzimeyi servet ve saman'ın tevessu'-i tedricisine sâye-i makderet vâye-i saltanatımızda cümlelerin saâdet-i hâlini mucib olacak terakkiyât-ı sahihedir. Onların ve Devlet-i Âliyye'mizin istiklâli kazıyye-i mühimmesinin indimizde itirâfkâr olduğunu tekrar eylerim. Hazret-i feyyaz-ı mutlâk, habib-i ekremi hürmetine cümlemizi muvaffak buyura. Âmin. Fî 23 Zi'l-hicce sene 1277¹⁵⁹³

¹⁵⁹³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.1-2.

Zât-ı şevket simât-ı padişâhi geçen pazar günü Tophane-i Âmire'ye teşrif buyurarak fabrika ve debboyları seyir ve temaşa buyurmuş oldukları misillû Tersâne-i Âmire-yi dahi bi'l-teşrif şuradaki fabrikaları ve ne vecihle işlemekte olduğunu ve havuzlar ve sâireyi binâberin bizzât muayyene buyurmuşlardır.¹⁵⁹⁴

Müsaâdet-bahş vukûu bulan cülûs-ı hümayûn Hazret-i şehinşahînin tebrikini hâvi devlet metbû'aları taraflarından aldıkları evâmir-i telgrafiye'ye imtisâlen nezd-i Saltanat-ı Seniyye de bulunan Fransa ve Avusturya ve Prusya ve Rusya Sefirleri cenâbları dünkü pazartesi günü Mabeyn-i Hümayûn-ı cenâb-ı tacdâri cânib-i âlisine azimetle merâsim-i memdûhe-i mezbûreyi ifâ etmiş ve her biri mazhâr-ı nevâziş cenâb-ı hilâfet penâhi olarak avdet eylemişlerdir. İngiltere Sefiri cenâbları namizâç olduğundan müşârunileyhimle birlikte bulunamamıştır.¹⁵⁹⁵

(43) numarolu nüshâımızda hâme-i güzâr beyân olduğu üzere meymenet efzâ-yı vukûu bulan cülûs-ı Hümayûn-ı müsaâdet-nümûn cenâb-ı Padişahî'nin tebriki zımmında mâ'zûlin vükelâ vüzerâ-yı âzam hazerâtı müteallik buyurulan irâde-i adâlet-mutâde-i cenâb-ı mülkdâri iktizâsınca bugün Mabeyn-i Hümayûn-ı cânib-i âlisine bi'l-âzime nâil-i şeref musûl cenâb-ı tacdâri oldukları halde avdet eylemişlerdir.¹⁵⁹⁶

Bundan iki hafta evvel Dersâadet'den, Şam-ı Şerif cânibine müteveccihen çıkarılıb Kütahya'dan hareket etmiş olan posta tatarı İbrahim Ağa'nın müsteshibi olan çanta evrâk ve emânet ile Altuntaş kazâsına vürûdunda bir mu'tâd kazâ-i mezkûrdan yanına iki nefer zaptiye terfîk olunmuş ise de merkûm zaptiyelerin tatar merkûmu Karahisâr'a kadar götürmeleri lazım gelir iken buna adem-i riayetle Karahisâr'a beş saat mesafesi olan Ekret karyesinde kalmış olduklarından tatar merkûmun yanında bulunan sürücü ile Karahisâr'a üç saat mesafede kâin Kızılçam Deresi nâm mahâle vusûlünde önlerine eşkıya takımından dokuz nefer kimesne çıkarak tatar merkûmu kurşun ile cerh ve çanta ve emânet-i mezkûreyi ahz ve gasb ederek firar etmişler ve icrâ kılınan taharriyatta çanta ve emânet-i mezkûreden ele geçirilenleri ashâbıncı teslim ve i'tâ olunarak eşhâs-ı merkûme taharri olunmakta olduğu halde Yozgâd hududuna karib Cehte Ovası nam mahâlde taharrilerine tayin

¹⁵⁹⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.2.

¹⁵⁹⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.2.

¹⁵⁹⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.2.

olunan neferât-ı zaptiye taraflarından bir gûna sakatlık vukûu bulmaksızın ahz ve girift olunarak yedlerinde bulunan elli sekiz bin şu kadar gurusu posta akçesiyle beraber kendileri makârr-ı hükümete götürülmüş ve lede'l-istintâk cümlesi fezahât-i vakıalarını makârr ve mu'terif bulunmuş oldukları Karahisâr'dan mevrûd evrâk meâllerinden anlaşılmıştır.¹⁵⁹⁷

Cebel-i Lübnân Mutasarrıfı devletlû Davud Paşa Hazretleri bazı memûrlar ile beraber dünkü pazartesi günü müstâkil bir vapura râkiben mahâl-i memûriyetine gitmek üzere Dersâadet'den hareket eylemiştir.¹⁵⁹⁸

Mecidiye kumpanyasından olup birkaç gün akdem Asi'tâne'ye vürûd etmiş olan Çağferiye nâm vapûr bugün İskenderiyye'ye avdet etmek üzeredir.¹⁵⁹⁹

Zât-ı melâik-sıfât Hazret-i Padişahî'nin bi'l-şevket ve'l iclâl Taht-ı Âli-i Saltanat-ı Osmâniye cülûs-ı hümayûnlarını bütün Fransız ve İngiliz gazeteleri meymenet ve Devlet-i Âliyye için mahza isâbet ve saâdet addederek tebrik ve tes'id etmekse oldukları hâziran-ı frenkinin yirmi dokuzu tarihiyle Marsilya'dan, Galata borsasına tevârûd iden telgrafname de iş'âr kılınmış olduğu misillû iki gün sonra yani dünkü gün Londra'dan gelen diğer bir telgrafnamede dahi Dersâadet'de malca bazı ıslahâtın icrâsına teşebbüs buyurulduğu haberi Londra'ya bâ-telgraf yazıldıkda Devlet-i Âliyye mâliyesine dair olan evrâkın kader ve itibârı birdenbire tezâyüd bulmuş idüğü yazılmıştır.¹⁶⁰⁰

Birkaç günden berû akçelerin fiyatı fevkâlade tenezzül idüb bundan on gün akdem Mecidiye yüzlük altunu yüz seksen beş gurusu kadar alınub verilmekte iken bugünkü günde yüz kırk dokuz kadar tenezzül etmiş ve günden güne etmekte bulunmuştur. Bunun sebebi cümlelerin malûmu olduğundan tarife hâcet görülmeyüb velinimet bintimiz padişahımız efendimiz Hazretleri'nin duâ-yı devâm ömr ve şevket Hazret-i Padişahî ve ahâli perverilerini tekrar tekrar yâd ve tezkâr ideriz.¹⁶⁰¹

¹⁵⁹⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.2.

¹⁵⁹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.3.

¹⁵⁹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.3.

¹⁶⁰⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.3.

¹⁶⁰¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.3.

Bağdat Eyâleti dâhilinde kâin Hanekin ve Mendeli kazâları civarında bulunan dağlarda çekirge zuhûr ederek birkaç gün mürûrunda zikr olunan kazâların etraf ve nevâhisini istiâb etmiş ve hele mevsim-i hasâd olduğundan hinta ve şâ'ir tarlaları ehl-i zirâa-ın himmetleriyle evvelce biçilmiş olduğundan bunlara bir zararı dokunmayub fakat henüz zirâa olunmuş penbe ve sebzevât tarlalarına oldukça ziyânı dokunmuş idüğü ve bunu müteâkib Bağdat'a on saat mesafesi olan Halis nevâhisinde de kazâlık vafir çekirge ki zuhûr eyleyerek şurada dahi cüz'ice hasârı mucib olduğu (26 Zi'l-kâ'de Tarihli) Bağdat'dan alınan bir tahrirâtta terkim olunub lehü'l-hamd erzâkça bir zarar ve ziyânı görülmediği ilâve kılınmıştır.¹⁶⁰²

Cebel-i Lübnân Mutasarrıfını Beyrut'a götürmek üzere taraf-ı Devlet-i Âliyye'den tahsis buyurulmuş olan vapurun derununda Düvel-i Muâzzama komiserleri bulunarak mumâileyhimin dahi Dersâadet'den gitmiş oldukları işitilmiştir.¹⁶⁰³

İzmir'e uğrayarak Beyrut'a gitmek üzere geçen gün Dersâadet'den gönderilmiş olan Peyk-i Şevket nâm vapur-ı hümayûn İzmir limanına girilecek bir kumluk mahâlde karaya oturmuş ise de İzmir Valisi devletlû Paşa Hazretleri'nin ve limanda bulunan beylik sefine zabitanının vâki' olan himmetleriyle hiçbir zarar ve ziyân vukûu bulmaksızın birkaç saat zarfında kurtarılmış olduğu ol-taraftan yazılmıştır.¹⁶⁰⁴

Berru'sşam'dan âzimet iden fransa asâkirinin kumandanı Cenerâl Bofour (?) cenâbları Fransa'ya avdet etmezden evvel li'ecli'l-seyyâhe Mısır'a gitmeği niyet iderek devleti tarafından vâki' olan müsâadeye mebni geçen hâziran-ı efrencinin on dokuzunda İskenderiyye'ye muvasalat etmiş olduğu ol-taraftan yazıyorlar.¹⁶⁰⁵

Takvimhâne-i Âmire nâzırı sâbık saâdetlû Recai Efendi Hazretleri'nin cülûs-ı hümayûn-ı meserret-nümûn cenâb-ı padişâhiye dâir nâzm ve inşâd eylediği tarihtir.

Söyledim bende Recâi bak iki târih-i tam

Birisi mâ'nen biridir lâfzen ve mâ'nen iyân

¹⁶⁰² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.3.

¹⁶⁰³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.3.

¹⁶⁰⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.3.

¹⁶⁰⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.3.

Müjde kim Abdülâziz Hân oldu Sultan-ı zamân 1277

İki yüz yetmiş yedide eyledi hükmen revân 1277¹⁶⁰⁶

**Müşârunileyh Hazretleri'nin mahdûmu Mektûbi-i Hâriciye Odası
Hûlefasından izzetlû Mehmed Celâl Bey'in söylediği tarihtir.**

Hayr duâ birle Celâl yazıldı bu tarih-i tam

Abdülâziz kâmkar oldu şehinşâh-ı ümem

(1277)¹⁶⁰⁷

Birkaç gecedir semâda bir kavmet müşahede olunmaktadır. Mezkûr kavmetin daha çok yerlerden görülmesi melhûz ise de fakat şu aralık zuhûr edeceğine dâir Avrupa gazetelerinde hiçbir rivayet ve hikâyet yoğiken bu vecihle birdenbire zuhûru garâibden gibi görünür ise de çünkü bu misillû kuyruklu yıldızların hesabında ehl-i nücum çok kere yanılarak tahmin ve intizâr olunan zamanda müşahede olunmayub hatta böyle bir seyyârenin zuhûru nâkl olunduğuna göre birkaç sene evvel beklenür iken henüz müşahede olunmamıştır. Ama işbu yıldız intizâr olunan yıldız mıdır? yohsa geçende Amerika'dan bir yıldız görünmeğe başladığı gazetelerde yazılmış olduğundan bu mudur? Veyâhud ziyâsının ziyadesiyle parlaklığına ve şimdiye kadar müşahede olunanlara nisbeten mezkûr yıldızın Küre-i Ârza en ziyâde yakın mürûr ider gibi görüldüğüne ve böyle birdenbire görünüşüyle Küre-i Ârzın kendi mihveri üzerinden ettiği hareket iktizâsınca ve bu yıldızın vâziyyet-i zuhûru icâbınca bir iki saat zarfında gayb olması lâzım gelür iken sürât-i hareketi ve seyr-i tâbi'iyyesi kürenin hareketine tevâfuk eyleyerek tâ bu sabah görünmekte idüğüne nazâran diğer bir kavmet midir? Henüz malûm değildir. Avrupa gazetleri kariben buna dâir çok malûmat götüreceği derkâr bulunduğu ileri nâkl ve tercüme eyleriz. Mezkûr kavmet-i gurûb şems'den sonra garb-ı şimâliden müşahede olunub geceden geceye nisbetle yükselmekte ve tâb-ı -seher görünmektedir.¹⁶⁰⁸

¹⁶⁰⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.3.

¹⁶⁰⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.3.

¹⁶⁰⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.4.

3.48.2.İLÂNAT

Rumeli Ordu-yu Hümâyûnu Müşiri sâbık İsmail Paşa merhûmun muhalledât ve esb ve araba hayvanatı cuma ve pazar günleri Çenberlitaş'ta kâin konağından bi'l-müzâyâ'e'de peşin akçe ile fûrûht olunacaktır. İstekli olanlar mezkûr günlerde konâk-ı mezbûrda saat üçte mevcut bulunmak üzere ilân olunur.¹⁶⁰⁹

Ayasofya-i Kebir imâreti karşısında ve geçende Yenisaray duvarına muttâsıl vukûu bulan hârik mahâlli arsalari ittisâlinde vâki' selamlıkta orta ve üst katta dört oda ile alt katta bir ahur ve arabalık ve bir kuyu ve havlu ve hanemde kezâlik orta ve üst katta dört oda ve camekân ve hamam ve bir sandık odası ve kiler ve havlu ve matbâh ve câri yarım masûra mai leziz ve su hazinesi ve sâir müştemilâtı olan izzetlû Esâd Efendi'nin hanesi satılık olup ehven bahâ ile vereceği ve mumailiyh elyevm içinde bulunduğundan görmeğe tâlib olanları gezdireceği ilân olunur.¹⁶¹⁰

Okçularbaşında muhterik Beylik firun civarında kâin dâhilen ve haricen on beş oda ve bir hamam ile mai leziz ve bağçe ve mâhzenleri ve kargir matbâhı şâmil konak satılık olduğundan istek eden zevâtı derununda bulunan sahibi gezdirecektir.¹⁶¹¹

Galata'da, Sultan Bayezid sokağında on numeroda kâin üç kat sekiz oda ve bir sahrnıç ile bir kuyuyu ve tahtında kiraya verülür mağaza-yı şâmil kargirhâne satılık olup istek edenleri derunundaki müstecir gezdirecek olduğundan iştirâsına râğbet edenlerin *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasına müracaat buyurmaları.¹⁶¹²

Heyet-i Sâbika-i Kostantiniye

İşbu risâle-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefsi-i İstanbul şehri ile etrafındaki bilâd ve Hâlic-i Kostantiniye ve adalar ve sairenin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nâkl ve bunlarda mevcut ve mefkûd bulunan asâr-ı kâdimenin târifâtını şâmil olup sekiz guruh fi ile *Tercümân-ı Ahvâl* matbaasında satılmaktadır.¹⁶¹³

¹⁶⁰⁹ "İlanat", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶¹⁰ "İlanat", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶¹¹ "İlanat", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶¹² "İlanat", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶¹³ "İlanat", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.4.

3.48.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	153
• İngiliz lirası	20	168
• Yirmi Franklık	20	133
• Pol (Rusya Altunu)	20	135
• Karamiçe	10	083
• Karbon	35	026
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	062
• Konsolide	30	055
• Akçe Başı (Binde)	00	518 ¹⁶¹⁴

¹⁶¹⁴ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:48, 24 Zi'l-hicce 1277, (3 Temmuz 1861), s.4.

3.49.TERCÜMÂN-I AHVÂL, NO:49, 29 Zİ'L-HİCCE 1277

3.49.1.HAVÂDİS-i DÂHİLİYE

Cenâb-ı tertib fermâ-yı eczâ-yı umûr-ı cihân-ı ale'l-ebed pîrâye bahşâ-yı dîhim muallâ-yı şevket-ü şân buyursun velinimet bintimiz şehinşâh-ı mu'zâm ve mufahham Padişahımız Efendimiz Hazretleri'nin taht-ı âli-baht-ı Osmâniye şeref efzâ-yı vukûu olan cûlûs-ı hümâyûn müsaâdet makrûn-ı Mülûkâneleri cihetiyle taklîd-i seyf-i süreyyâ iltimâ' resmî âlisinin mâh-ı hâlin yirmi altıncı perşembe günü icrâsı muktezâ-yı irâde-i Seniyye-i cenâb-ı Padişâhiden olmağla yevm-i mezkûrda Vûkelâ'yı fihâm ve ulemâ-yı azâm hazerâtıyla huzûr-ı lâzım gelen memûrin elbise-i resmiye-i îydiyye ile âlemdar Hazret-i Resûl-i Rabb'ül-Vâhid cenâb-ı hâlid Hazretleri'nin câmii şerifleri civarında mûntazır kudûm-ı Hazret-i Hilâfet penâhi bulundukları hâlde zât-ı şevket simât cenâb-ı tacdâri bi'l-şevlet ve'l iclâl Saltânat-ı Hümâyûnlarına mahsûs sandala râkiben Beşiktaş saray-ı hümâyûnundan hareketle Dolmabağçe ve Tersâne-i Âmire pişgâhında lenger endâz muhâbbet olan Donanma-yı Hümâyûn ve Sefâin-i Harbiye-i saire ile Tophane ve Tabyalardan toplar endaht olunduğu ve sefâin-i mezkûre sancaklarla donanub bâhren ve berren gûna gûn merâsim-i meserret icrâ kılındığı sırada Eyübü bi't-teşrif müşârunileyh Hazretleri'nin türbe-i şerifeleri derûnuna duhûl ile yalnız Vûkelâ'yı fihâm hazerâtı hazır oldukları halde cenâb-ı meâli-elkâb Şeyhülislâmı tarafından ârz ve tevdi' olunan ol-seyf-i şems iltimaa' mâ'el-tâ'zim taklid buyurarak akabinde duâ-yı vâcibü'l-edâ-yı Hazret-i şehinşâhi cümle tarafından icrâ ve kurbanlar kesilerek fukâra ve gûrebâyâ vâfir ihsânlar i'tâ kılınmıştır. İşbu resmî âlinin hi'tâmında zât-ı şevket simât Hazret-i şehriyâri türbe-i münevvere-i mezbûre civârında kâin camii şerifte ifâ-yı salavât buyurduktan sonra Zât-ı Vâlâ-yı Hazret-i Sadâret penâhi ve cenâb-ı meâli elkâb Şeyhülislâmı ile bi'l-cümle Vûkelâ'yı fihâm ve ulemâ-yı azâm ve memûrin-i kirâm ve ümerâ-yı asâkir-i şâhâne ve zabî'tân ve sâir bendeğan Saltanat-ı Seniyye'den mürekkebi olup usûl-ü teşrifât üzere tertib olunan âlay-ı vâlâ ile saat beş buçuk raddelerinde Eyüb'den hâreket-i birle iki tarafta saf-beste-i divân olan Asâkir-i nusret müesser-i Mülûkâne şevk-i kalb ile padişahım çok yaşa deyû çağırır ve temaşâ-yı cemâl-i bâ-kemâl-i hâzret-i şehinşâhi arzusuyla can atarak her taraftan gelüb etraf ve eknâfi tutân İslâm ve Hristiyan bunca yüzbinler tebâa-i Mülûkânesi her bir sûretle izhâr-ı şadımâni ve meserret ve ârz-ı etvâr-ı hürmet ve übüdiyyet oldukları

hâlde Edirne kapusundan duhûl ile Fâtih Câmîi şerifine muvasalat iderek bir müddet tevkifle ecdâd-ı meâlî nejdâd azâmlarından hakân-ı cennet mekân Fatih Sultan Mehmed El-Gâzi Hazretleri'nin türbe-i şerifelerini bâ'de'l-ziyâre yine alây-ı vâlâ ile hareket-i hümâyûn vukûu bularak Şehzâdebaşı ve Sultan Bayezid'den mürûr ile hakan-ı firdevs-i âşîyan merhum Sultan Mahmud Hân Hazretleri'nin Çemberlitaş civarında vâki' türbe-i münevvereleri önüne varıldıkda Zât-ı Melâik-sıfât Hazret-i tacdâri burada dahi biraz arâm ile peder-i cennetmekânları merkâd-ı pür-nûrlarını ziyaret ve duâ-yı lâzimeyi tilâvetten sonra âzimetle bi'l-şevket ve'l iclâl Topkapı Sarayı hümâyûnunu teşrif buyurmuşlardır. Adet-i kadime-i Saltanat-ı Seniyye'den olan bazı rûsûmun şuraca dahi icrâsıyla müheyyâ olan kayıklara râkiben yine her taraftan toplanarak sâhilsaray-ı muallâ-yı hümâyûna avdet mehâsin-i menkâbet-i Hazret-i cihânânîleri şeref vukûu bulmuştur. Hüdâ-yı lem-yezel velinimet bintimiz mürdümün çeşm-i iftîhâr-ı âlem padişahımız ma'delet küster efendimiz Hazretleri'nin ömr ve şevket padişâhilerin ber devam buyurub üzerimizden sâye-i tûbâ vâye-i ahâlî perverânelerin bir vâkitte eksik etmesin. Âmin.¹⁶¹⁵

İşbu Alây-ı Vâlâ-yı temâşa için gelmiş olan süferâ ve memûrin ve müteberân-ı düvel-i ecnebiye Eğri kapu ile Edirne kapusu arasında vâki' Kuyubaşı nâm mahâlde kurulan çadırlarda resmî mahsûs üzere kabûl olunarak bi'l-ik'âd haklarında izzet-ü ikrâm olunmuştur.¹⁶¹⁶

Devletlû, ismetlû Fatma Sultan Aliyyetü's-şân Hazretleri'nin kethûdalık hizmet-i âliyyeleri Meclis-i Vâlâ azâsından atûfetlû Hüseyin Bey Efendi Hazretlerine ihâle ve tevcih buyurulmuştur.¹⁶¹⁷

Meclis-i Vâlâ azâsından devletlû Aşkâr Paşa Hazretlerine tebdilen birinci ve Beylikçi-i Divân-ı Hümâyûn saâdetlû Besim Bey Efendi Hazretlerine tebdilen ikinci rütbeden birer kıt'â mecidiye nişân-ı zîşânı ihsân buyurulmuştur.¹⁶¹⁸

¹⁶¹⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.1-2.

¹⁶¹⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.2.

¹⁶¹⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.2.

¹⁶¹⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.2.

Hâleb Kadısı sâbık faziletlû Kâmil Efendi'ye dördüncü rütbeden bir kıt'â mecidiye nişân-ı hümayûnu ihsân buyurulmuş buyurulmuştur.¹⁶¹⁹

Beriyetü'sşam'da bulunmuş olan Fransa Asâkir-i Kumandânı Cenerâl Dö Bofour'a (?) Birinci rütbeden bir kıta mecidiye nişân-ı i'tâ buyurulmuştur.

(Bazı Mahâllere Memûr Buyurulmuş Olan Nâibler)

Kuzât'dan İbrâdî'lı meveddetlû Ali Rızâ Efendi- Gölpazar Bursa'ya

Kuzât'dan Merzifonî meveddetlû Es-seyyid Salih Sabri Efendi- Giresun'a

Kuzât'dan Yakovalı meveddetlû Osman Nuri Efendi- İpek'e

Kuzât'dan İbrâdî'lı meveddetlû Ahmed Necib Efendi- Dinekkeskini'ye

Kuzât'dan İbrâdî'lı meveddetlû Mustafa Hulûsi Efendi- Sındırgı'ya

Eşrâf-ı Kuzât'tan Asi'tâne'li meveddetlû Abdullah Hilmi Efendi- Grahovo'ya¹⁶²⁰

Meymenet bahş vukûu olan cülûs-ı saâdet menûs cenâb-ı Mülûkâne için Mabeyn-i Hümayûn Hazret-i Padişahî kitabet hizmet-i celilesiyle mübâhi Ziyâ Bey Efendi'nin tânzim ve inşad ederek varakâ-i acizânemize dercine müsâde-i Seniyye-i şâyân buyurulmuş olan kâside-i nâzide'dir.

Girdi bir hâl-î ni'zâmâ hey'et-î rû-yî zemin

Oldu şâmil âlemi eltâf-ı Rabb-il-âlemîn

Eyledi kesb-î hayât-î tâze halk-î kâinât

Doldu envâr-î meserretle kulûb-î mü'minîn

Buldu ahvâl ü umûr-î memleket feyz-î cedîd

Geldi erbâb-î fütûr ü ye'se hep şevk-î nevîn

¹⁶¹⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.2.

¹⁶²⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.2.

Kapladı deryâ-yı şevk u şâdmânî âlemi
 Zâil oldu yeryüzünden nâle-yî âh ü enîn
 Tuttu dünyâyı ferah bu rütbe kim mümkün değil
 Rû-yi arz üzre bulunmak bir dil-î zâr ü hazîn
 Bir saâdet bir şeref kesb etti kim pehnâ-yı arz
 Dîde-yî hasretle bâlâdan bakar çerh-î berîn
 Herkesin vechinde bir reng-î beşâset müncelî
 Kalmadı ehl-î melâl ü hüznü çîn-i cebîn
 Oldu şâdân cümle dostân mülk ü millet vaktidir
 Garka-yî âlâm ü ekdâr olsun a'dâ-yî mehîn
 Müjdeler kim geldi hengâm-î saâdet gitti gamî
 Zâhir olsunlar bütün gayret-keşân-î mülk ü dîn
 Yâni Han Abdül'azîz ikbâl ile kıldı cülûs
 Verdi taht-î şevkete bir şevket-î bâlâ-terîn
 Ol şehinşâh-î felek-rütbet ki böyle vasf eder
 Nâm-ı pâkin yâd eden her nükte-dâr ü nükte-bîn
 Şehriyâr-î nâm-ver sultân-ı İskender-siyer
 Pâdişâh-i bahr ü berr dâd-âver-î dâniş-karîn
 Dâver-î sâhib-adâlet sâh-ı Farûkî-sıfat
 Mâhi-yî zulm ü dalâlet hâmi-yî şer'-î mübîn
 Sâye-yî Yezdan hidîv-î kâm-rân şâh-ı cihan

Hüsrev-i sâhib-kıran dâniş-ver-i sâhib-yâkîn
 Saltanat devlet vöcûd-i şevketliye kâm-rân
 Ma'rifet hikmet kemâl-i rağbetiyle kâm-bîn
 İzz ü rif'at şevket-i şâhânesinden müstefiz
 Fevz ü nusret himmet-i pâkîzesinden müsteîn
 Kubbe-yi devran der-i ikbâline bir âsi'tân
 Atlas-i gerdun kad-î iclâline bir âsetîn
 Kande azm eyler ise nasr ü saâdet hem-rikâb
 Kande ârâm eylese izz ü celâlet hem-nişîn
 Bir müsâid mülke sâhibtir ki sehven hâkine
 Her kim olsa dâne-rîz olur sonunda nukre-çîn
 Bir dil-âver askere mâlik ki hengâm-î vegaa
 Her birisi görünür a'dâya bir şîr-i garîn
 Ol şeh-î zî-şan ki tîğ-î satveti lerzân kılar
 Gerçi hurşîdin melâzıdır sipihr-i çâr-mîn
 Bir Süleyman'dır ki fikr-î sâibiyle döndürür
 Parmağında çenber-î gerdûnu mânend-î nigîn
 Safder-i Hayder-şiyem kim bir nazarda mahveder
 Saff-ı düşmen fil-mesel olsa cibâl-i âhenîn
 Şeh-süvâr-î şîr-dil kim kahramâne esbine
 Ruhsat-i cevân verip ger eylese tahrîk-i zîn

Şark u garbı tayyedip evvel kademde irkilir
 Arsa-yî tül-i emel olsa eğer sath-i zemîn
 Devr-i Âdem' den beri görmüş mü çeşm-i rûzigâr
 Böyle şâh-i ehl-perver böyle hâkaan-i rezîn
 Tıynet-i pâki gibi tıynet yaradılmış değil
 Dest-i Kudret olalı terkîb-bend-î mâ' ü tîn
 Dâver-â dâd-âver-â şâh-i maârif-perver-â
 Ey hidivî kadr-dân ey pâdişâh-i nükte-bîn
 Sensin ol hâkaan-ı a'zam kim eder ta'zîm ile
 Âsi'tânında havâkîn-î cihan vaz'-i cebîn
 Bir şerâfet geldi fevkal'âde taht-i devlete
 Ol mekânda olalı zât-i hümayûnun mekîn
 Gelmedi zâtın gibi bir şâh-ı kâmil âleme
 Gerçi geldi âleme pek çok mülûk-î kâm-bîn
 Pâdişâhım sensin ol sâhib-zuhûr-i muntazar
 Kim yed-î lûtfun eder ihyâ-yı emr-î mülk ü dîn
 Ma'rifet sende kerem sende adâlet şendedir
 Hâsılı hep şendedir mecmû'-i ahlâk-i güzîn
 Çünkü vardır sende bu gayret bu himmet şübhesiz
 Her işinde mazhar-i tevfk eder Rabb-î muîn
 Eyledin erbâb-ı istihkaaka tevfi'z-î umûr

Matlâbın üzre olur câri mesâlih ba'd-ez-în
 Hak sebeb halk eyledi zâtın ni'zâm-ı âleme
 Sendedir halkın ümîdi ey imâm-il-müslimîn
 Merhamet kıldı Cenâb-ı Hak bu mülk ü millet
 Sen müeyyedsin Hüdâ'dan anladım hakk-el-yakîn
 Şark u garba var yürü ikbâl ile şimden geru
 Feth ü nusret pîş-gâhında müheyyâdır hemîn
 Bende-yî hâssın Ziyâ âsâ eder böyle duâ
 Secdeye vardıkça sükkân-î semâvât ü zemîn
 Ey Hüdâvend-i ezel ey Haalik-i kevn ü mekân
 Yâ İlâh-il-âlemîn ü yâ Mücîb-üs-sâilîn,
 Mihr ü mâh ettikçe devrân arsa-yi eflâkte
 Eyledikçe birbirin ta'kîb eyyâm ü sinîn
 Ol şeh-i âlem-penâhı nâil-i maksûd edip
 Eyle taht-î şevketinde izz ü rif'atla mekîn
 Zâtını eyle serîr-î saltanatta ber-devâm
 Kıl vücûd-î pâkinî cümle hatâlardan emîn
 Üstümüzden eksik etme sâye-yî şâhânesin
 Zâtına herhâlde her kârda sen ol muîn¹⁶²¹

¹⁶²¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.2-3.;
<http://edebice.net/2015/05/08/kaside-abdulaziz-icin/> Erişim Tarihi: 23:50 19.12.2020

Mîr-i mumâileyhin cülûs-ı hümayûn-ı meyâmin-i nümûn için bulduğu tarihtir.

Taht-ı âlî bahtına iclâl ile kıldı cülûs

Müjde cism-i âleme cân oldu hân-ı Abdül'aziz

Abd-ı mahsûs Ziyâ Tarih yazdı bî bedel

İzz ile bu mülke Sultan oldu Hân-ı Abdül'aziz

(1277)¹⁶²²

Tuğra-yı hümayûn için mîr-i mumaileyhin nâzım ettiği kıt'âdır.

Şâh-ı devrân Hazret-i Abdül'aziz'in hâşere dek

Hakk-ı müebbed eylesün ikbâlini iclâlini

Seyr iden tuğra-yı garrâ-yı hümayûnun dedi

Bir hüma'dır feth-i şark-ü garba açmış bâlini¹⁶²³

Zuhûr iden kevkeb-i kisvedâr için yine mir-i mumâ ileyhin inşâd eylediği diğer kıt'â'dır.

Kıldı hân Abdül'aziz ikbâl ile tahtına culûs

Eyledi bir necm-i kisvedâr-ı rahşân her yeri

Bir gelür bin bildi böyle şâh-ı âdil âleme

Doğdu anınçün cülûsuyla beraber âhteri¹⁶²⁴

¹⁶²² “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.3.

¹⁶²³ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.3.

¹⁶²⁴ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.3.

Zât-ı hâzret-i tacdâri dünkü cumartesi günü bi'l-iclâl Bâb-ı Serâskerilerini teşrif buyurub orada mevcut olan cünûd-ı zâfer-nümûd-ı Hilâfet penâhi huzûr-ı hümâyûnlarında icrâ-yı tâ'lim ile cümlesi atf-ı im'ân şevk-ü sahâbet-i beyan-ı Mülûkâneye mazhar olduktan başka neferât ve zâbi'tân sıdk-ı nişânın her birine ayrı ayrı i'tâyâ-yı vefire ve lâyika ihsân buyurulmuş ve bazıları taltifât-ı Seniyye'ye nâil olarak şevk ve gayretle bir kat daha teyazüd bulmağla cümlesi tarafından duâ-yı füzûnî-i eyyâm-ı ömr ve azamet-i tacdâri tekrar kılınmış ve ahşama kadar orada tevkif-i şahâne vukûu bularak husûsat-ı mühimme-i askeriye-i dermeyân ve terâkki-i ni'zâm ve inti'zâm ve refâh-ı hâl asker hakkında derkâr olan efkâr-ı şahâneleri emir ve beyân buyurulduktan ve ahşam ta'âmına dahi orada kalındıktan sonra gece saat iki sularında saray-ı hümâyûna avdet-i Padişahî şeref vukûu bulmuştur. Buna dâir bazı tafsilâtı ileride derc ve beyân etmek memûlümüzdür.¹⁶²⁵

Cuma günü Viyana'dan, Dersâadet'e gelen bir telgrafname müfâdına göre velinimet per-şevket padişahımız efendimiz Hazretleri'nin taht-ı hümâyûn-ı haşmet makrûn-ı Saltânat-ı Seniyye'ye şeref vukûu olan cülûs-ı padişâhilerini tebrik etmek üzere haşmetlû Avusturya İmparatoru Hazretleri tarafından Feld-Mareşâl Lyotnan Kont Palfi (?) cenâblarının mahsûsan memûr tayin kılınub Dersâadet'e gelmek üzere olduğu anlaşılmıştır.¹⁶²⁶

Darbhâne-i Âmire kumpanya vapurlarından Persûd nâm vapur muhâcirin nâkl etmek üzere geçen çarşamba günü Kerç (Kertch) tarafına gitmiştir.¹⁶²⁷

Tersâne-i Âmire vapurlarından Eser-i Nüzhet dünkü cumartesi günü Midilli'ye gitmek üzere Dersâadet'den hareket etmiş olduğu misillû Hümâ-yı Tevfîk dahi Trabzon'a azimet eylemek üzere patentasını cânib-i sıhhiye'den almıştır.¹⁶²⁸

¹⁶²⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶²⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶²⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶²⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.4.

Rodos'ta tersane limanı kenarını tathir için istihdam olunan prangalulardan Zeybek İbrâhim ve Ali Bayrakdar yanlarında bulunan dört nefer Zâbtiye neferâtından ikisinin üzerine ale'l-gâfle hücum ile bıçak ve tabancalarını kaparak ve prangalılarından diğer beş neferi dahi bunlara bakarak cibâle doğru firâr eyledikleri cânib-i hükümete haber verilmesi üzerine Cezâyir Bâhr-i Sefid Mutasarrıfı saâdetlû Ahmed AtaBey Hazretleri tarafından miktar-ı kâfi neferât sevk olunarak eşhâs-ı merkûmeden yedi neferi derhâl hayyen âhz ve girift olunmuş ve merkûm Ali teşhir-i silâha ibtidâr etmesiyle mukâbeleri bi'l-mesel kaidesine mübâderetle o dahi meyyiten ele geçirilmiş olduğu ol taraftan alınan havâdistendir.¹⁶²⁹

İşbu pazar gecesi saat altı kararlarında Kuzguncuk'ta Sarraf Haçator'un sahilhanesi karşısında vâki' barkir ahurundan kazâen ateş zuhûr etmiş ise de der-akâb Asker-i hâssa-i hâzret-i şahâne ve memûrin sâire yetişerek etrafına sirâyet etmeksizin yalnız mezkûr ahûr mûhterik olduğu halde bastırılmıştır.¹⁶³⁰

3.49.2.HAVÂDİS-İ HÂRİCİYE

Bundan sekiz mâh mukaddem İranlı'lar ile Maverâünnehir ahalisinden bazı türkmen aşâiri beyninde vukûu bulan muharebede her nasılsa ekserisi nizâm bulunan yirmi beş binden mürekkeb İran ordusu bi'l-küllîye mümhezim olup nısfından ziyadesi esir düşmüş idi. İran Sefiri Ferah Hân vasıtasıyla mukaddema muallimlik sıfatıyla Fransa'dan, İran'a celb olunan zabitanın on kadarı dahi mezkûr orduda bulunarak üserâ-yı saire sırasında düşman yedine düşmüş olduğundan harbe hitâm verildikten sonra Türkmenler adetleri üzere diğer esirler ile beraber zikr olunan Fransızları reisleri olan Miralay Mösyö Keffil'den (?) maadasını birer miktar bedel-i münâsible İranlılara fûrûht etmişler idi. Fakat Miralay mumaileyhin kader ve ihtibârını anladıklarından üserâ-yı saireye makîs tutmayarak bunun için 500.000 tümen yani takriben üç yüz bin gurus bedel talep etmişler ve tahranda bulunan Fransa Sefiri, Miralay mumaileyh İran Devleti hizmet-i askeriyesinde bulunduğu hâlde esir olmuş olduğundan iktizâ eden meblâğın Şâh Hazretleri tarafından i'tâsıyla tahlisi iktizâ edeceğini Devlet-i müşârunileyhâya beyan eylemiş ise de zabıt mumaileyh gûya bir hâl-i ıztırârde olarak

¹⁶²⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶³⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.4.

esir düşmüş olmayıp mücerred kendisinin su-i tedbiriyle başına şu felâket gelmiş olmak iddiasında bulunarak meblâğı mezkûru i'tâdan istinkâf etmekte olduğu ve bu cihetle zabıt mumaileyh hâlâ taht-ı esârette bulunduğu bazı gazetelerde mervîdir.¹⁶³¹

3.49.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	154
• İngiliz lirası	20	180
• Pol (Rusya Altunu)	20	135
• Karamiçe	20	138
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	065 ¹⁶³²

¹⁶³¹ “H.H.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶³² “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:49, 29 Zi'l-hicce 1277, (8 Temmuz 1861), s.4.

3.50. *TERCÜMÂN-ı AHVÂL*, NO:50, GURRE-İ MUHARREM 1278

3.50.1. HAVÂDİS-İ DÂHİLİYE

Tevcihât

Dâr-ı Şûra-yı Askeri Riyâset-i Behiyyesi İmâlat-ı Askeriye Meclisi Reisi Ferikân-ı kirâm'dan atûfetlû Raşid Paşa Hazretlerine.

Hâssa Ordu-yu Hümâyûn-ı Meclis-i Riyâseti Tophâne-i Âmire Meclis Reisi saâdetlû Selim Paşa Hazretlerine.

Tophâne-i Âmire Meclis Riyâseti Tophâne-i Âmire İmâlat Meclisi Reisi saâdetlû Halil Paşa Hazretlerine.

Bağdat Eyâleti dâhilinde Hanekin sancağı Kâimmakâmı Mehmed Bey'in infisâl-i vukûuna mebni kâimmakâmlık mezkûr Hindiye Kâimmakâmı sâbık izzetlû Yakûb Efendi'ye.¹⁶³³

(Bazı Mahâllere Memûr Buyurulmuş Olan Nâibler)

Mevâli-i kirâm'dan faziletlû Mîr Emin Efendi- Karahisâr-ı Sahib'e

Mevâli-i kirâm'dan Adapâzarî faziletlû Mehmed Hilmi Efendi- Za'feranborlu'ya

Mevâli-i Devriyye'den faziletlû Mehmed Asım Efendi- Boyabad'a

Kuzât'dan meveddetlû Ahmed Vehbi Efendi- Bolu'ya¹⁶³⁴

Zât-ı şevketsimât Hazret-i Padişahî'nin bi'l-şevket ve'l iclâl bugün Zeytunburnu, fabrika-i Hümâyûnlarını teşrif-i meyâmin redif-i Hazret-i Mülûkâneleri şeref vukûuyla huzûr-ı meâli-mevfûr-ı tacdarilerinde yeni dökülen şeşhâne toplarının tecrübeleri icrâ olunmuştur.¹⁶³⁵

¹⁶³³ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.1.

¹⁶³⁴ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.1.

¹⁶³⁵ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.1.

Cülûs-i hümayûn-ı şevket efzûn-ı hâzret-i Padişahînin tebriği zımnında geçen gün Fransa ve Avusturya ve Prusya ve Rusya Sefirleri cenâbları Mabeyn-i Hümayûna âzimet etmiş oldukları misillû Sardunya ve Belçika ve Danimarka ve Yunan sefirleri cenâbları almış oldukları evâmire ittiba'an dünkü pazartesi günü Mabeyn-i Mülûkâne cânib-i âlisine bi'l-âzime huzur-ı meyâmin mevfûr Hazret-i Padişahiye kabul buyurulmuş olmalarıyla onlar dahi ifâ-yı merâsim-i tebrik ve tehniyet etmiş ve herbiri mazhâr-ı taltif olarak avdet eylemişlerdir.¹⁶³⁶

Üsküdar'dan, Bağdad'a kadar derdest-i inşâ olan hudûd-ı telgrâfiyye bundan akdem Musul'a kadar reside-i hi'tâm olarak şimdilik Türkçe te'âtî-i mekâtibat olunmakda bulunduğu misillû bu kere dahi sâye-i ma'mûriyyet vâye-i hâzret-i tacdârîde Musul'dan ilerisi dahi hüsn-i hi'tâmla Kerkük ve Bağdad ile dahi Lisân-ı Türk-i üzere bedee muhaberât olduğu Telgrâf İdaresi cânibinden bâ ilmûhaber bildirilmiştir.¹⁶³⁷

Sâye-i meâli vâye-i Hâzret-i Padişahîde gerek Avrupa'da ve gerek bu tarafta iktisâb-ı hüsn-i terbiye'ye muvaffak olan bazı bendengân-ı Saltanat-ı Seniyye meşmûl oldukları A'tâf-ı Âliyye'ye teşekküren bi'l-ittihâd Avrupa Milletlerinin menşe-i servet ve iktidarları olan ulûm ve mâarif-i nâfianın Memâlik-i Mahrûsa-i Şahâne'de mümkün mertebe neşr ve tâminine sa'y ve ihtimâm eylemek üzere bu defâ (Cemiyet-i İlmiye-i Osmâniye) unvanıyla bir cemiyet teşkil eylemişlerdir.¹⁶³⁸ İşbu cemiyet sıfât-ı lâzime-i insaniyyet olan adab ve irfân ile muttâsıf zevât'tan mürekkebe olup mesâil-i dîniyye ve politikaya müstesna olmak üzere her türlü fûnûn ve sanayi'e dâir ketb ve risâil-i telif ve tercümesi ve eyyâm-ı mahsûsada umûma ders i'tâsı gibi vesâit-i mümkün ve münasebe ile icrâ-yı makâsıdına mübâşeret ve ikdâm edecektir. İşbu husûs-ı hâyret-i mansûs huzûr-ı mekârim-i mevfûr Hazret-i Padişahiye ârz ve istizân kılınmağla nezd-i âlide dahi rehin-i takdir olarak merkez cemiyet-i ittihâz olunmak üzere bir münâsib mahâllin tedârik ve tâhsisi husûsuna müsâde-i Seniyye-i cenâb-ı şehriyâri sezâvar buyurulmuş ve Saltanat-ı Seniyye'nin terbiye-i âmme hakkında derkâr olan mesâil-i celilesi iktizâsınca min-bâ'd dahi cemiyet-i mezkûreyi zîr-i sahâbet ve himâyete alarak teşvikât-ı lâyıkanın icrâsında dîrîğ-i lûtf ve âtîfet buyurulmayacağı bî-iştibâh

¹⁶³⁶ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.1.

¹⁶³⁷ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.1.

¹⁶³⁸ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.1.

bulunmuştur. Cemiyet-i mezkûre bî-mennihî teâlâ ahd-ı karibde icrâ-yı makâsid-i hayriyesine ibtidâr ile fûnûn ve sanâyi'-i mütenevviaya'ya dâir lâ'ale't-ta'yin evkât-ı mümkinede ketb ve risâil-i tercüme ve te'lif ve kendi mesârifîyle tab' ve temsil iderek ehven fiyât ile fûrûht eyleyeceği misillû beher mâh (Mecmûa-i Fûnûn) unvânıyla bir risâle-i sağıre dahi neşredecektir.¹⁶³⁹

Şu cemiyet usûlünün fevâid ve muhsinât-ı kesiresi derkâr olup şöyle ki; erbâb-ı fûnûn-ı münferiden tevsî' dâire-i malûmât ile iştigâl eyledikleri halde meselâ birisinin semere-i tedkik ve tecâribi olarak hâl ve tâhkikine destres olduğu bir mesele-i ilmiye'den diğeri bî hâber olarak ol-bâbda nice zaman beyhûde sarf-ı efkâr eder ve kezâlik bunlardan birisinin ittihâz eylediği usûl-i tâlimiyye veyahûd ıstılahât-ı ilmiye diğerrinin ma'lûm veyahûd makbûlû olmayarak herbiri bir meslek-i mahsûsa gider ve bu cihetle intiş'âr-ı ulûm-ı kâziye-i matlûbesi bi'l-suhûle husûle gelmeyüb ihtilâf-ı usûl ve tâ'birât dahi erbâbına mucîb-i envâ' müşkilât olur. Fakat cemiyet usûlü şu mevânî' ve mehâzirin indifâa'nı kâfil ve daha hasr ve tâdâda gelmez nice fevâidi şâmil olarak intiş'âr-ı ulûm hakkında tesirât-ı belîğesi Avrupa'da bi'l-tecârib mütehâkkik ve mâ'lûm olduğundan orada bu makûle cemiyetler pek çok olup hatta her bir fen için başka başka cemiyetler vardır. Bir de erbâb-ı te'lifden pekçokları âdem-i kudretlerinden nâşi âsâr-ı müdevvenelerinin tâb' ve neşrine muvaffâk olamayacağından bazı telifât-ı nefise mensî ve metrûk kalabilüb hâlbuki bu misillû cemiyetler o makûle şâyân-ı kabul ketb-i nâfia-yı kendi mesârifîyle tâb' ettirerek hem müellifinin ihyâ-yı âsârını ve hemde umûmun istifâde eylesini der-ûhde eder Cemiyet-i İlmiye-i Osmâniye ne cânib-i Saltanat-ı Seniyye'ye ve ne de sâir bir tarafa mucîb-i bâr külfet olmayub mesârifât-ı mukteziyâsı azâ-yı müdâvime ve gâyr-i müdâvimesi tarafından şehri verilecek cüz'i-yi hisas-ı muayyene'de tesviye olunacaktır. Elân azâsı kırkı mütecâviz olup fakat ileride Evsâf-ı Lâzime-yi câmi' olarak duhûle rağbet edenler dahi kabul olunacağından ahd-ı karibde hayli cesâmet kesb edeceği ve âsâr-ı hâyriyesi dahi ona nisbetle tezâyüd eyleyeceği meczûmdur.

¹⁶³⁹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.2.

İşbu teşebbüs-i per-fevâid hakkında doğrusu hayırhâh-ı millet tahsin ve takdirden başka birşey diyemeyüb teşkiline muvaffak olan zevât-ı gâyet simâta ârz ve şükranıyetle makâsid-i hayriyelerinin hüsn-i husûl-i zımnında teshilât ve teşvikât-ı mümkün-e-yi icrâ ve devletin mâye-i saâdet hâli olan ulûm ve fûnûnun hüsn-i muvaffâkiyetlerini elsâf-ı bî-nihâye-i ilâhiyye'den istidâ' eylemeleri ikdâm ve vezâif-i vatanperveri ve cemiyetleridir zânnederiz.¹⁶⁴⁰

Gâyetkeşân-ı millet tarafından teşkil olunan işbu cemiyet-i İlmiye-i Osmâniye misillü lisânlarınca bazı ketb ve risâil-i tâhrir ve tab'ıyla milletdâşlarını terbiyet ve tâ'lim için dağıtmak ve intiş'âr-ı mâarif eylemek üzere Rum Milleti erbâb-ı liyâkatinden bazılarından mürekkeb bu kere Dersâadet'de bir cemiyet teşkil olunmuş ve buna Mösyö Karattodori (?) nâm zât'ın reis intihâbıyla iki nefer reis vekili ve bir kâtib ve bir de sandık emini tâ'yin kılınmış olduğu *Jurnal dö Konstantinapol'*de ilan olunmuştur.¹⁶⁴¹

Nefs-i Siroz kasabası derununda cereyân eden ve arasına etrafında bulunan hâne ve dükkânları ve bazen dahi çiftlikât ve mezruâtı basarak irâs-ı mazarrat etmekde olan Ahmed Paşa çayının Siroz Kâimmakâmı izzetlû Pertev Efendi'nin eser-i ikdâm ve teşvikiyle mesârifî ashâb-ı alâka taraflarından tesviye olunmak üzere iktizâ eden mahâllerine sedler inşâ ettirilmiş ve mezkûr çâyın câbecâ tuğyânıyla vukûu bulmakta olan mazarrat bu suretle def' ve izâle kılınmış olduğu ol-taraf iş'âratındandır.¹⁶⁴²

Kâimmakâm mumâileyhin icrâ eylediği tergîbât ve teşvikât eseri olmak üzere gerek Nefs-i Siroz ve gerek tevâbi' kazâlar ahâlisi tarafından bu sene dahi bir milyon dût fidânı gars edilmiş ve bî-mennihî teâlâ bunun çend sene zarfında menâfi-i külliyesi müşâhede olunacağı yâkinen bilinerek cümle tarafından ârz-ı şükranıyetle dâvat-ı hâyriyet iyât cenâb-ı mülkdâri ifâ kılınmakda bulunmuştur.¹⁶⁴³

¹⁶⁴⁰ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.2.

¹⁶⁴¹ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.2.

¹⁶⁴² "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.2.

¹⁶⁴³ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.2-3.

Trablusgarb'da bu yaz ziyâde sıcaklar vukûu bulmakda olduğundan mezruâtın çoğu yanmış ve şu sıcaklar bazı hastalıkların zuhûruna sebep vermekte bulunmuş olduğu ve mahâl-i mezkûr ile Malta ceziresi beyninde ihdâs olunan deniz telgraf hattı hüsn-i hi'tâma reside olup emr-i muhabere icrâ kılınmakda idüğü ol-taraftan alınan evrâk meâllerinden müstebân olmuştur.¹⁶⁴⁴

Zât-ı şevketsimât Hazret-i Padişâhının taklîd-i seyf-i âli buyurmuş olduklarına dâir atûfetlû Mazlûm Bey Efendi Hazretleri'nin söylemiş oldukları kıt'adır.

Şehinşâh-ı muâzzam hâzret-i Abdül'aziz hânın

Saâdetle tekallüd ettiği bir seyf-i nusretidir

Füzûn-ter eylesûn eyyâm-ı ömr ve devletin Mevlâ

İbâd ve mülke zıll-î şevketî âyn inâyetdir¹⁶⁴⁵

Mektûbi-i Sadr-ı Âli Hûlefası Müttehâyyizanından izzetlû Senih Efendi'nin cülûs-ü meyâmin menûs-ı Hazret-i Padişâhi için bulduğu tarihtir.

Taht-ı âli-baht-ı Osmâni'yi te'yid eyledi

Bir şehinşâh-ı muâzzamla yine Rabb'ül-âziz

Subhdem esdi nesim-i nusret-ü tevîk-i hâk

Sûbesû deryâ-yı şân-ü şevket oldu bu hîz

Nûr-ı çeşm-î müminin oldu imâmü'l-müslimin

Kalsûn îz'ân-ı hutbe-i evsâfını ehl-i temeyyüz

Hâlk-ı âlem bu cülûs-ı meymenet menûsdan

Şükr-i hıkda kerye-i şâdıyla oldu eşkrîz

Seyf-i İslâm ile afakî tutunca şevketî

¹⁶⁴⁴ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.3.

¹⁶⁴⁵ "H.D.", **Tercümân-ı Ahvâl**, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.3.

Düşmân-ı dine âdem-i abâd olur cây-ı kerîz
 Esdika'ya sâye-i lütfü olup cennet misâl
 Çeksûn ea-dâ-i bîm şimşiriyle renc-i rustehîz
 Payedâr olsun hemîşe-i gülñihâl şevketi
 Bûy-ı ikbâli dimâg nâsî kalsûn müşg-biz
 İki mısrâa'da sekiz târih idüb inşâ-i senih
 Medh-i şâh-ı âleme oldu zebân-ı hâme tîz
 Oldu cümle âleme Sultan Hân'ı Abdül'âziz 1277
 Mecdiyle Sultân-ı İslâm oldu Hân-ı Abdül'aziz 1277¹⁶⁴⁶

**Meşâhir-i Şûaradan ve Tercüme Odası Hûlefâsı Seramedânından izzetlû
 Hâlis Efendî'nin cülûs-ı hümayûn-ı şevk-i efzûn için inşâd ettiği tarihtir.**

Hamdullah oldu şâd-ı mâtemle ol-müşgin-î hâzin
 Kaldı nâsî bir murâd-ı eltâf-ı Rabb'ül-âlemin
 Burc-u şevketden hemân doğdu mâ Osmâniyan
 Doldu şevkiyle cihân-ı zıll-î hüda nûr-î mübin
 Geldi mehdi-i zamân verdi cülûs-ı halkâ cân
 Güldü ağlarken cihân-ı âlemlere şefkât-i rehîn
 Lûtf-i mennân-ı sâmed erişdi hâzır-ı âsâ meded
 Heb berâya'ya sened oldur hummâ-yı mülk-ü dîn
 Eyler imdâd-ı imtihâ Allâh bu dîn-ü devlete
 Etti va'd elbette incâz-ı va'd oldu yâkîn

¹⁶⁴⁶ “H.D.”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.3.

Zâhir oldu mu' cizât ol-şah-ı memduhü'l-sifât
 Verdi teşrif hayat güya O'dur ruhü'l-emin
 Taht-ı şevket'te kadir etmiş o şâhı bî-nazîr
 Çün O'dur na'amü'l-emir-i nutk imamü'l-mürselin
 Nûr-ı Osmanî celî-i rüyetde cür'et'de âli
 Rüşd-ü takvada veli-i farûk ve sâdika karîn
 Tıbk-ı ahlak-ı nebî ef'âl ve tûr ve meşrebî
 Mülk-i ihyâ matlabı re'y'inde rastûdan razin
 Adl-i saat hubter-i nîçe ibâdet'ten meğer
 Verdi Peygamber haber bildi şühedâd aferin
 Nev'i edyândan olan heb birdir ebnâ-yı vatan
 Devr-i adl'inde hemân tercih olan âlem-i fatîn
 Adl-ü zühd-i bî-misâl ahlakı Peygamber-i adil
 Kıldı mevla'yı celîl hâkka imâmü'l-müslimin
 Verdi sît-i velvele-i mülk-i adûvviye-i zelzele
 Rüstem olursa bile hâvfından olur der-i zemîn
 Mâh-ı enver sureti bir ayet-î nûr-ı mübîn
 Aks-ı şevk-i âleme verdi sâfâ her âdeme
 Gayr-i ey dîl gâm-ı bî-mennihî sa'd oldu afâk-u zemin
 Zat-ı şahâne-i şeref eslâfına hayru'l-hâlef
 Der şehvâr-ı sedef kadri güherdende semîn
 Şevketin müzdâd kıl eâdasını berbâd kıl

Cümlemiz dilşâd kıl ahdında Ya Râbb ya mu'in

Bunca dem şehinşâha gâibden eyler dem-i duâ

Sıdk-ı hizmetde dûta Halis kulun zâr-u hazîn

Ehl-i eimmâne âziz tarih-i tamam şu kariz

Oldu Han-ı Abdül'aziz imdi imâmü'l-müminin

(1277)¹⁶⁴⁷

Efendi-i mumailayhin necm-i kisvedâra dair kıt'asıdır.

Tâlî' Abdül'âziz Hânı gören vakt-i cülûs

Zânn eder bir necm-i kisvedârdır doğmuş hele

Fart-ı Şâdî-i cülûs dilde şevk-i efrûz olup

Çıkdı aks-ı göklere yakdı felek de meşâle¹⁶⁴⁸

Beyana hâcet olmadığı üzere her devlet'de gazete neşrinden murad-ı asli halka malûmat-ı sahihe ve nafia vermek ve bu cihetle menâfi'i umûmîyye'ye hizmet etmek olduğu halde Tercümân-ı Ahvâl gazetemizin ihdasından berû ve *Ceride-i Havâdis* ile hâsıl olan rekabet-i tabi'îyye sebebiyle iki taraf dahi yazdıkları havâdisat üzerine ta'rifde maksad-ı asliye-i menâfi ve halka fâidesi olmadıktan başka sûda'yı müeddi bulunduğundan cânib-i Babîâli'de iki tarafa dahi vâki' olan irade-i âliyye üzerine ba'de-zin bu iki gazete yekdiğerine taarruz'dan ictinâb edeceği ve şimdiye kadar denilen sözler arasında zatiyyata aid her ne var ise tarafının bâis-i teessürü olduğunu cümleye ilan ederiz ve bu sırada haklarında riayet ve hürmetimiz ber-kemal olan bazı zevâtı niyet ve dilhâhımıza muğayir olarak bî-hakkin dil-gîr etmiş ve hararet bahş içinde daire-i lâyıkanın haricine çıkılmış olduğumdan bunun mültezimen ve kasden olmadığını ve kendilerinin insafları iktizasınca şu iktizar-ı halisânemizi kabul edecekleri memûlümüz bulunduğunu dahi bi'l-tereddüd ilave ve ityân ederiz.¹⁶⁴⁹

¹⁶⁴⁷ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.3-4.

¹⁶⁴⁸ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶⁴⁹ "H.D.", *Tercümân-ı Ahvâl*, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.4.

3.50.2.İLÂNAT

Duru tonda ve sekiz dokuz yaşında gayet terbiyeli ve tuvana bir çift macar araba barkiri müstamel koşumları ve mikrazlı bir güzel harem arabasıyla beraber satılık olduğundan isteyen olur ise barkir ve araba ayrı ayrı dahi verileceğinden iştirâ'sına talib olan zevâtın Tercümân-ı Ahvâl matbaasından suâl buyurmaları ilan olunur.¹⁶⁵⁰

Ayasofya-i Kebir imâreti karşısında ve geçende Yenisaray duvarına muttâsıl vukûu bulan hârik mahâlli arsalari ittisâlinde vâki' selamlıkta orta ve üst katta dört oda ile alt katta bir ahur ve arabalık ve bir kuyu ve havlu ve hanemde kezâlik orta ve üst katta dört oda ve camekân ve hamam ve bir sandık odası ve kiler ve havlu ve matbâh ve câri yarım masûra mai leziz ve su hazinesi ve sâir müştemilâtı olan izzetlû Esâd Efendi'nin hanesi satılık olup ehven bahâ ile vereceği ve mumaileyh elyevm içinde bulunduğundan görmeğe tâlib olanları gezdireceği ilân olunur.¹⁶⁵¹

Okçularbaşında muhterik Beylik firun civarında kâin dâhilen ve haricen on beş oda ve bir hamam ile mai leziz ve bağçe ve mâhzenleri ve kargir matbâhı şâmil konak satılık olduğundan istek eden zevâtı derununda bulunan sahibi gezdirecektir.¹⁶⁵²

Galata'da, Sultan Bayezid sokağında on numeroda kâin üç kat sekiz oda ve bir sahrnıç ile bir kuyuyu ve tahtında kiraya verülür mağaza-yı şâmil kargirhâne satılık olup istek edenleri derunundaki müstecir gezdirecek olduğundan iştirâsına râğbet edenlerin Tercümân-ı Ahvâl matbaasına müracaat buyurmaları.¹⁶⁵³

Heyet-i Sâbika-i Kostantiniye

İşbu risâle-i muhtasara payitaht-ı Saltanat-ı Seniyye olan nefis-i İstanbul şehri ile etrafındaki bilâd ve Hâlic-i Kostantiniye ve adalar ve sairenin evâilde ne hâl ve heyette bulunduğunu nâkl ve bunlarda mevcut ve mefkûd bulunan asâr-ı kâdimenin târifâtını şâmil olup sekiz guruş fî ile Tercümân-ı Ahvâl matbaasında satılmaktadır.¹⁶⁵⁴

¹⁶⁵⁰ “İlânat”, Tercümân-ı Ahvâl, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶⁵¹ “İlânat”, Tercümân-ı Ahvâl, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶⁵² “İlânat”, Tercümân-ı Ahvâl, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶⁵³ “İlânat”, Tercümân-ı Ahvâl, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.4.

¹⁶⁵⁴ “İlânat”, Tercümân-ı Ahvâl, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.4.

3.50.3.MESKÛKÂT'IN DER-ALİYYECE RÂİCİ

	Para	Guruş
• Yüzlük Mecidiye	20	159
• İngiliz lirası	20	175
• Yirmi Franklık	00	140
• Pol (Rusya Altunu)	20	143
• Karamiçe	30	071
• Karbon	30	026
• Hazine Tahvili (Yüzlük)	30	067
• Konsolide	30	059
• Akçe Başı (Binde)	00	455 ¹⁶⁵⁵

¹⁶⁵⁵ “Meskûkât”, **Tercümân-ı Ahvâl**, No:50, Gurre-i Muharrem 1278, (9 Temmuz 1861), s.4.

SONUÇ

Osmanlı Devleti, Avrupa'nın gerisinde kaldığını idrak etmesinden itibaren yüzünü Batı'ya dönmüş ve devletin içinde bulunduğu sıkıntılı süreci atlatmak adına XVIII. yüzyılın başından beridir sistematik bir şekilde ıslahat çalışmalarına başlamıştır. Avrupa Kıtası'nda gelişim gösteren ve ortaya çıkan basım teknolojisinin Avrupa'nın ilerlemesine sağladığı katkılar Osmanlı devlet adamları tarafından da fark edilmiştir. Osmanlı'da yenileşme sürecinin başlangıcı sayılan ve Lale devri olarak adlandırılan dönem de söz konusu olan bu basım teknolojisi Osmanlı devleti içerisinde de faaliyet göstermeye başlamıştır. Fakat tam anlamıyla istenilen düzeyde bir gelişim sağlayamamıştır. Bu durumun en önemli etkenlerinden bir tanesi de toplumun yapı itibari ile hazır olmamasından kaynaklanmaktadır. Batı örnek alınarak yapılan bu yenilik çalışmaları bir süre sonra zorunlu hâle gelmiş ve bu manada basın ve yayın faaliyetlerinde en fazla gelişim gazete neşretmek de olmuştur. Gazeteler toplumun kültür bunalımı yaşamaması ve yenilik hareketlerinin de benimsenmesine yardımcı olması açısından etkili bir unsur olmuştur. Halkın siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik açılardan bilgi sahibi olmasını, bilinçlenmesini ve aydınlatılmasını sağlamak açısından da çok mühim bir vazife üstlenmişlerdir. Bu manada ise gözümüze çarpan ilk *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesidir.

İlk nüshası 22 Ekim 1860 yılında neşredilmeye başlanan *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesidir. Gerek Osmanlı Devleti'nde gerekse başka ülkelerden aktarılan bilgi ve haberler ile zengin bir muhtevaya haiz olmuştur. *Tercümân-ı Ahvâl* sayesinde halkın bilgilendirilmesi ve aydınlatılması sağlanmaya çalışılmıştır. Gazetenin yayınlanması ile Osmanlı Devleti'nde kamuoyunun oluşması sağlanmış ve basının halk üzerindeki yönlendirici etkisinin önemi ortaya koyulmuştur.

Bu gazetenin neşredilmesinde öncülük eden Agâh Efendi ve Şinasi gibi Avrupa'da eğitim almış oranın havasını solumuş olan Namık Kemal, Ziya Paşa ve Ahmet Vefik gibi dönemin aydınları da gazetenin içeriğine önemli katkılar sağlamıştır. Bu kimseler Osmanlı Devleti'nde de demokratik bir düzenin kurulması düşüncesi ile anayasanın üstünlüğünün kabul edildiği Meşrutiyet yönetimine geçilmesi için çaba sarf etmişlerdir.

Bu Aydın kesim Batı için önemli olan değer yargılarını önemsemişler ve çağdaşlaşma serüveninin önemli birer aktörü olmuşlardır. Gazetenin içeriğinden de anlaşılacağı üzere en önemli gayesinin toplumun bilgilendirilmesi ve aydınlatılmasının gerçekleştirilmesi olmuştur. Ayrıca *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesi ile modern anlamda bir gazetecilik anlayışının da ortaya çıktığını söylemek mümkündür. 11 Mart 1866 tarihinde yayın hayatına son vermiş ve yayınlandığı zaman süresince Türk basın tarihinin gelişimi için ortaya koymuş olduğu tüm yenilikler bakımından önemli bir yere sahip olmuştur.

KAYNAKÇA

Agâh Efendi (1860) “*Tercümân-ı Ahvâl* Gazetesi” Koleksiyonu (1-50 Sayı)

Araştırma ve İnceleme Eserleri

İNUGUR, M. Nuri, **Basın ve Yayın Tarihi**, Der Yayınları, İstanbul 2005.

KOLOĞLU, Orhan, **Osmanlı’dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi**, Pozitif Yayıncılık, İstanbul 2016.

_____, **Osmanlı Döneminde Basın Teknikleri ve Araçları**, İ.Ü.İ.F. Yayınları, İstanbul 2010.

ŞAPOLYO, Enver B., **Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönü ile Basın**, Güven Matbaası, Ankara 1971.

TOPUZ, Hıfzı, **II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi**, Remzi Kitabevi, (7. Basım), İstanbul 2016.

Makaleler ve Tezler

ERTUĞRUL, Gamze, **Osmanlı Basınında *Tercümân-ı Ahvâl* ‘in Yeri ve Önemi**, (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2016.

ÇAKIR, Hamza, “*Tercümân-ı Ahvâl*”, **TDV İslam Ansiklopedisi**, C. 40, TDV Yayınları, İstanbul 2011, s. 495-497.

İPEK, Abdulmuttalip, “Nedim’in “Köşk Kasidesi” Ne Namık Kemal Ve Ziya Paşa’nın Nazirelerinin Tâhirü’l-Mevlevî Tarafından Şerhi”, **A.Ü TÜRKiYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ (TAED)**, S. 56, Erzurum 2016, s. 981-1030.

YÜCE, Nuri, “Agâh Efendi”, **TDV İslam Ansiklopedisi**, C. 1, TDV Yayınları, İstanbul 1998, s. 447-448.

İnternet Kaynakları

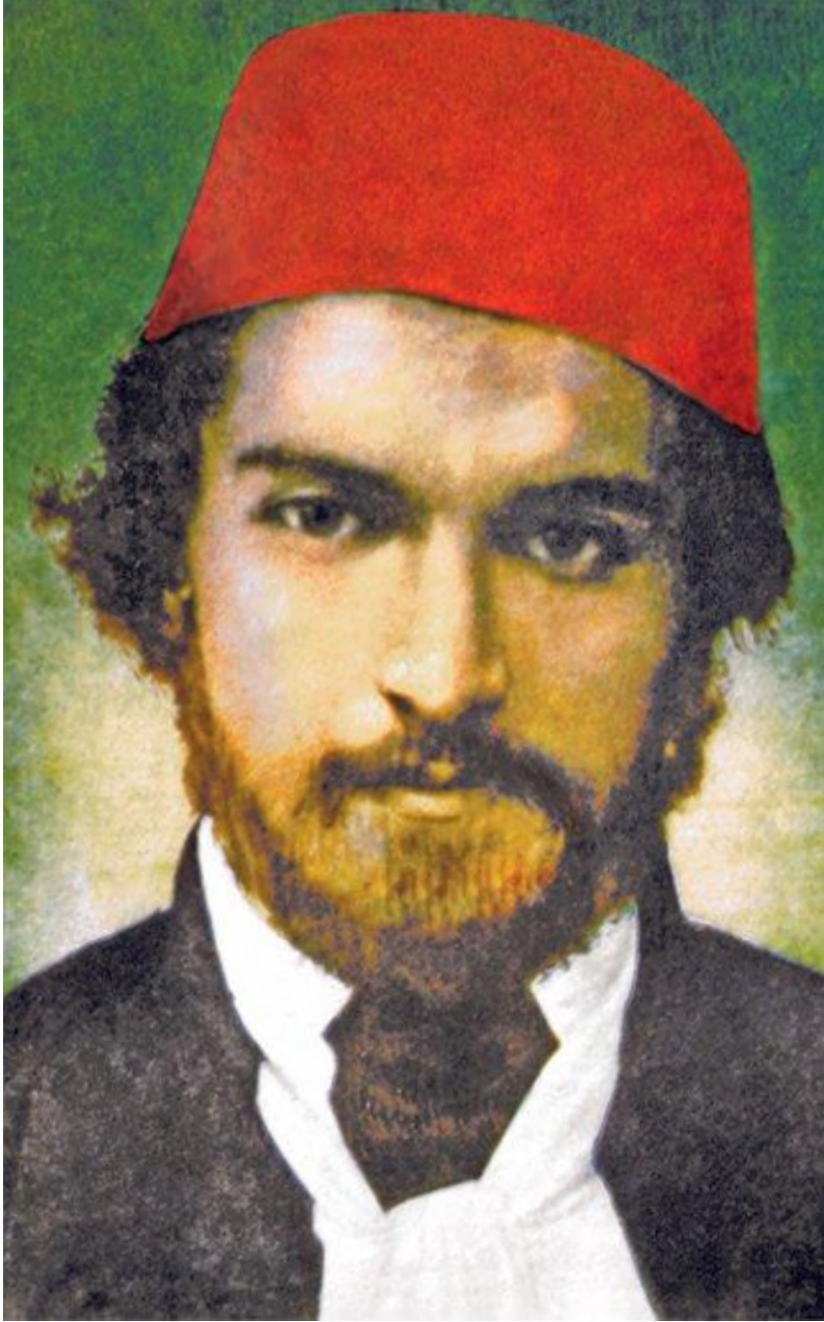
<http://edebice.net/2015/05/08/kaside-abduelaziz-icin/> Erişim Tarihi: 23:50 19.12.2020

<https://sozluk.gov.tr/?kelime=orsa%2Bpoca> Erişim Tarihi: 13:20 19.05.2021

EKLER

Ek 2: Çapanzâde Agâh Efendi (1832-1835)

Ek 3: Ŗinâsi Efendi (1826-1871)

ÖZ GEÇMİŞ